

Мэдээлэл Тусгай дугаар : Монгол улсын
олон улсын гэрээ Боть IX

F

67.91

T594

99593

2010 оны 03 дугаар сарын 31

Тусгай дугаар №9

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

**Монгол Улс нэгдэн
орсон байгаль орчинтой
холбогдолтой олон
улсын конвенц,
протоколууд**

Уур амьсгалын
өөрчлөлтийн тухай
Нэгдсэн Үндэстний
Байгууллагын суурь
конвенц

2026

Озоны үе давхаргыг
хамгаалах тухай конвенц

2077

Зэрлэг амьтдын нүүдлийн
зүйлүүдийг хамгаалах
тухай конвенц

2188

**Тусгай дугаар
IX БОТЬ**

**МОНГОЛ УЛСЫН
ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭ**

Улаанбаатар хот
2010 он

Улсын Их Хурлын Тамгын газар
Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам
Гадаад харилцааны яам

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

ТУСГАЙ ДУГААРЫН IX БОТЬ

Улаанбаатар хот

2010 оны 3 дугаар сарын 31-ний өдөр

Гарчиг

Арванхоёр. Монгол Улс нэгдэн орсон байгаль орчинтой холбогдолтой олон улсын конвенц, протоколууд

109.	Уур амьсгалын өөрчлөлтийн тухай Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын суурь конвенц	2026
110.	Уур амьсгалын өөрчлөлтийн тухай Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын суурь конвенцийн Киотогийн протокол	2051
111.	Озоны үе давхаргыг хамгаалах тухай конвенц	2077
112.	Ган цөлжилтөд ноцтой нэрвэгдэж буй орнуудын болон ялангуяа Африкийн цөлжилттэй тэмцэх тухай Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын конвенц	2098
113.	Биологийн олон янз байдлын тухай конвенц	2159
114.	Зэрлэг амьтдын нүүдлийн зүйлүүдийг хамгаалах тухай конвенц	2188
115.	Зэрлэг амьтан ба ургамлын аймгийн ховордсон зүйлийг олон улсын хэмжээнд худалдаалах тухай конвенц	2205
116.	Олон улсын ач холбогдол бүхий ус, намгархаг газар, ялангуяа усны шувууд олноор амьдардаг орчны тухай конвенц	2225
117.	Халим агнуурыг зохицуулах тухай олон улсын конвенц	2233
118.	Биологийн олон янз байдлын тухай конвенцийн биоаюулгүй байдлын тухай Картагены протокол	2240
119.	Аюултай хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх, зайлуулахад хяналт тавих тухай Базелийн конвенц	2269
120.	Аюултай зарим химийн бодис болон пестицидийг олон улсын хэмжээнд худалдаалахад хэрэглэх урьдчилан мэдээлж зөвшилцөх журмын тухай Роттердамын конвенц	2308
121.	Удаан задардаг органик бохирдуулагчийн тухай Стокгольмын конвенц	2337

УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТУХАЙ НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ БАЙГУУЛЛАГЫН СУУРЬ КОНВЕНЦ

ХЭЛЭЛЦЭН ТОХИРОГЧ ТАЛУУД,

Дэлхийн уур амьсгалын өөрчлөлт, түүний сөрөг үр дагавар нь хүн төрөлхтний нийтээр сэтгэл зовох зүйл болоод байгааг ухамсарлан,

Хүний үйл ажиллагааны улмаас хийн мандал дахь хүлэмжийн хийн агууламж эрс нэмэгдсэн нь байгалийн өөрийнх нь хүлэмжийн үзэгдлийн нөлөөг ихэсгэж, дэлхийн хийн мандал, газрын гадаргад нэмэлт дулааралт бий болгож улмаар байгалийн экосистем, хүн төрөлхтөнд сөргөөр нөлөөлөх вий гэдэгт сэтгэл зовнин,

Дэлхий дахины хүлэмжийн хийн түүхэн болоод өнөө үеийн хаягдлын ихэнх хувь нь хөгжингүй орнуудад оногдож байгаа ба хөгжиж буй орны нэг хүнд оногдох хаягдлын хэмжээ одоогоор бага боловч эдгээр орны хаягдлын эзлэх хувь нийгмийн хийгээд хөгжлийн хэрэгцээгээ хангах явцад цаашид өснө гэдгийг тэмдэглэж,

Хүлэмжийн хий шингэх, хуримтлахад хуурай газар болон далайн экосистемийн үүрэг, ач холбогдлыг харгалзан,

Уур амьсгалын өөрчлөлтийг урьдчилан тооцоолоход орон зай, хугацаа, тэдгээрийн бүс нутгийн онцлог гэх мэт олон зүйл тодорхойгүй байгааг тэмдэглэж,

Уур амьсгалын өөрчлөлтийн дэлхий нийтийг хамарсан шинж чанар нь улс орнуудын хамгийн өргөн хүрээтэй хамтын ажиллагааг шаардаж байгаагийн дээр үүнд улс бүр олон улсын нийтлэг болон өөрсдийн бодит боломж, нийгэм-эдийн засгийн нөхцлөөс үүдэн гарах ялгавартай хариуцлагаа ухамсарлан үр бүтээлтэй оролцохын чухлыг хүлээн зөвшөөрч,

Стокгольм хотноо 1972 оны 6 дугаар сарын 16-ны өдөр баталсан НҮБ-ын Хүрээлэн буй орчны Бага хурлын Тунхаглалын үзэл санааг иш үндэс болгон,

НҮБ-ын Дүрэм, олон улсын эрх зүйн зарчим ёсоор улс орон бүр өөрийн нөөц баялгийг хүрээлэн буй орчны болон хөгжлийн талаарх бодлогынхоо дагуу боловсруулах бүрэн эрхтэй бөгөөд түүнчлэн өөрийн эрх мэдлийн болон хяналтын хүрээнд явуулах үйл ажиллагаандаа хилийн чанад дахь улсууд нутаг дэвсгэрийн байгаль орчинд хохирол учруулахгүй байх явдлыг хангах хариуцлага хүлээнэ гэдгийг тус тус санаж,

Уур амьсгалын өөрчлөлттэй холбоотой арга хэмжээний талаарх олон улсын хамтын ажиллагаанд улс бүр бүрэн эрхтэй байх зарчимтайг дахин нотолж;

Улс орон бүр хүрээлэн буй орчны салбарт үр нөлөө бүхий хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх, удирдлагын салбар дахь экологийн стандарт, зорилго, дэс дараалал нь тэдгээрийг хэрэглэх байгаль орчны болон хөгжлийн асуудлыг тусгасан байх ёстойн дээр зарим орон хэрэглэж буй стандартууд нь бусад орны тухайлбал хөгжиж буй орнуудын хувьд зохимжгүй, үндэслэлгүй байж болохыг хүлээн зөвшөөрч,

НҮБ-ын Хүрээлэн буй орчин, хөгжлийн асуудлаарх Бага хурлын тухай Ерөнхий Ассамблейн 1989 оны 12 дугаар сарын 22-ны өдрийн 44/228 дугаар тогтоол, хүн төрөлхтний өнөөгийн ба ирээдүй үеийнхний ашиг сонирхлын үүднээс даян дэлхийн уур амьсгалыг хамгаалах тухай 1991 оны 12 дугаар сарын 19-ний өдрийн 46/169, 1990 оны 12 дугаар сарын 21-ний өдрийн 45/212, 1989 оны 12 дугаар сарын 22-ны өдрийн 44/207, 1988 оны 12 дугаар сарын 6-ны өдрийн 43/53 дугаар тогтоолуудын үзэл санааг иш үндэс болгон,

Түүнчлэн эрэг хавийн нутаг болон арлууд, ялангуяа эрэг хавийн нам дор газарт далайн түвшин ихсэхээс болж учирч болзошгүй үр дагаврын тухай Ерөнхий Ассамблейн 1989 оны 12 дугаар сарын 22-ны өдрийн 44/206 дугаар тогтоол, цөлжилттэй тэмцэх үйл ажиллагааны Төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх тухай Ерөнхий Ассамблейн 1989 оны 12 дугаар сарын 19-ний өдрийн 44/172 дугаар тогтоолын холбогдох заалтыг мөн иш үндэс болгон,

Дэлхийн озоны үе давхаргыг хамгаалах тухай 1985 оны Венийн Конвенц, озоны үе давхаргыг задалдаг бодисын тухай 1987 оны Монреалын протокол, түүнд 1990 оны 6 дугаар сарын 29-ний өдөр оруулсан засвар, нэмэлтийг иш татан,

Дэлхийн уур амьсгалын II бага хурлаар 1990 оны 11 дүгээр сарын 7-ны өдөр баталсан Сайд нарын Тунхаглалыг тэмдэглэн,

Уур амьсгалын өөрчлөлтийн талаар олон улс орны хэрэгжүүлж буй судалгааны ажлын үнэ цэнэ, Дэлхийн цаг уурын байгууллага, НҮБ-ын Хүрээлэн буй орчны Хөтөлбөр, бусад байгууллага, НҮБ-ын системийн салбар нэгж, байгууллагын зүгээс оруулсан хувь нэмэр, ач тус, түүнчлэн судалгааны ажлыг зохицуулах, эрдэм шинжилгээний ажлын үр дүнг солилцоход бусад олон улсын болон Засгийн газар хоорондын байгууллагын оруулсан хувь нэмрийн чухлыг тус тус ухамсарлан,

Уур амьсгалын өөрчлөлтийн асуудлыг шийдвэрлэх, танин мэдэхэд шаардагдах арга хэмжээ нь экологи, нийгэм, эдийн засгийн талаас нь авч үзвэл, хэрвээ эдгээр нь шинжлэх ухаан, техник, эдийн засгийн зохих ойлголт дээр үндэслэсэн, эдгээр салбарт гарган авсан шинэ шинэ үр дүнгээр байнга шинэчлэгдсэн байх зөвхөн тэр нөхцөлд хамгийн үр дүнтэй болно гэдгийг хүлээн зөвшөөрч,

Уур амьсгалын өөрчлөлтийн асуудлыг шийдвэрлэх талаар авах арга хэмжээний эдийн засгийн үндэслэл гаргах боломж, түүнчлэн энэ нь экологийн бусад асуудлыг шийдвэрлэхэд түлхэц өгч чадахыг хүлээн зөвшөөрч,

Хүлэмжийн нөлөө ихсэхэд хүргэж буй бүх төрлийн хүлэмжийн хийг хамруулан, тэдгээрийн харьцангуй нөлөөллийн сайтар тооцоонд тулгуурласан, дэлхий нийтийн болон үндэсний хүрээнд харилцан зохицсон тохиолдолд бүс нутгийн түвшинд уул асуудлын бүхий л талыг тусгасан хэтийн чиглэл, бодлоготой уялдуулсан тодорхой дэс дараа бүхий уян хатан арга хэмжээг анхны алхам болгон хойшлуулалгүй авах явдал хөгжингүй орнуудын өмнө тулгарч буйг хүлээн зөвшөөрч,

Нам дор газрын ба арлын жижиг улсууд, эрэг хавийн нам дор газартай улсууд, гандуу, хуурайвтар эсвэл ган, цөлжилт, үер усны аюулд байнга өртдөг нутаг дэвсгэр, уулын эмзэг экосистемтэй хөгжиж буй орнууд уур амьсгалын өөрчлөлтийн сөрөг үр дагаварт онцгой эмзэг гэдгийг хүлээн зөвшөөрч,

Ашигт малтмалын төрлийн түлш, шатахууныг үйлдвэрлэх, ашиглах, экспортлохоос эдийн засаг нь онцгой хамаардаг орнууд, үүний дотор хөгжиж буй орнуудад хүлэмжийн хийн хаягдлыг хязгаарлах арга хэмжээнээс үүдэн гарах өвөрмөц хүндрэлийг хүлээн зөвшөөрч,

Уур амьсгалын өөрчлөлтийн талаарх хариу үйлдэл нь нийгэм, эдийн засгийн иж бүрэн арга хэмжээтэй зохицуулагдсан түүнд хохирол учруулахааргүй, юуны өмнө хөгжиж буй орнуудын эдийн засгийн тогтвортой хөгжил, ядуурлыг арилгах хууль ёсны эн тэргүүний хэрэгцээг бүрэн тусгасан байх ёстойг нотлон,

Бүх улс орнууд, ялангуяа хөгжиж буй орнууд нийгэм, эдийн засгийн тогтвортой хөгжлөө хангахын тулд байгалийн нөөцөө ашиглах шаардлагатайг нотолж, энэ үйлстээ хөгжиж буй орнуудад хүлэмжийн хийн хаягдалтай тэмцэх, өндөр үр ашигтай эрчим хүчийг хөгжүүлэхэд эдийн засаг, нийгмийн үүднээс хамгийн үр ашигтай шинэ технологи хэрэглэх хэрэгтэйг хүлээн зөвшөөрч,

Өнөөгийн ба ирээдүйн үеийнхний ашиг сонирхлын үүднээс уур амьсгалын тогтолцоог хамгаалах зориг шийдвэр төгс байгаагаа нотлон

Дараахь зүйлийг хэлэлцэн тохиролцов.

НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Тодорхойлолт

Энэхүү Конвенцид:

1."Уур амьсгалын өөрчлөлтийн сөрөг үр дагавар" гэдэг нь уур амьсгалын өөрчлөлтөөс үүдэн байгалийн болон зохицуулалттай экологийн тогтоцын бүтэц, нөхөн сэргэх чадвар буюу чанар үр өгөөж, мөн нийгэм эдийн засгийн хэвийн үйл ажиллагаа болон хүний эрүүл мэнд, ая таатай байдалд ихээхэн сөрөг нөлөө үзүүлэх физик буюу биологийн орчинд гарах өөрчлөлтийг илэрхийлнэ.

2."Уур амьсгалын өөрчлөлт" гэж уур амьсгал байгалийн жам ёсоороо хэлбэлзэх хугацааны туршид хүний шууд болон дам үйл ажиллагааны улмаас дэлхийн хийн мандлын бүтцэд гарч буй өөрчлөлтийн дүнд бий болсон уур амьсгалын өөрчлөлтийг хэлнэ.

3."Уур амьсгалын тогтолцоо" гэж хийн мандал, усан мандал, шим мандал, сав мандлын нийлмэл цогц, тэдгээрийн харилцан үйлчлэлийг хэлнэ.

4."Хаягдал" гэж тодорхой газар нутагт тодорхой хугацаанд хүлэмжийн хий, тэдгээрийн урьдач бодис хийн мандалд орохыг хэлнэ.

5."Хүлэмжийн хий" гэж хэт улаан туяаг шингээн авч буцаан туяаруулах шинж чанартай байгалийн буюу хүний үйл ажиллагааны гаралтай хийн мандлын бүрэлдэхүүн хэсгийг хэлнэ.

6."Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага" гэдэг нь тухайн бүс нутгийн бүрэн эрхт улс орнуудын байгуулсан, энэхүү Конвенц болон түүний нэмэлт протоколуудаар зохицуулагдсан асуудлуудыг шийдвэрлэх эрх бүхий, дотоод дэг журмын дагуу холбогдох баримт бичигт гарын үсэг зурах, соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, мөн түүнд нэгдэн орох зохих эрхээр хангагдсан байгууллагыг хэлнэ.

7."Хураагуур" гэж хүлэмжийн хий түүний урьдач бодис хуримтлагддаг уур амьсгалын тогтолцооны нэг буюу хэд хэдэн бүрдэл хэсгийг хэлнэ.

8."Шингээгч" гэж хүлэмжийн хий, тоосонцор буюу хийн мандал дахь хүлэмжийн хийн урьдач бодисыг шингээх аливаа явц, үйлдлийн хэлбэр буюу механизмыг хэлнэ.

9."Эх үүсвэр" гэж хүлэмжийн хий, тоосонцор буюу хүлэмжийн хийн урьдач бодис агаар мандалд орж байгаа аливаа явц, үйлдлийн хэлбэрүүдийг хэлнэ.

ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Зорилт

Энэхүү Конвенц болон түүнд оролцогч Талуудын Бага хурлаас батлан гаргаж болох эрх зүйн баримт бичгүүдийн эцсийн зорилго нь хийн мандал дахь хүлэмжийн хийн агууламжийг уур амьсгалын тогтолцоонд хүний үйл ажиллагааны улмаас нөлөөлж болох аюултай түвшинд хүрэхээргүйгээр тогтворжуулахад чиглэсэн Конвенцийн холбогдох заалтуудыг хэрэгжүүлэхэд оршино. Энэ түвшинд эдийн засгийн цаашдын тогтвортой хөгжлийг хангах, хүнс тэжээлийн үйлдвэрлэлийг аюулд учруулахгүй байх, уур амьсгалын өөрчлөлтөд экологийн тогтолцоо аяндаа дасан зохицоход хангалттай тийм хугацаанд хүрэх ёстой.

ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Зарчмууд

Конвенцийн зорилтод хүрэх, түүний заалтуудыг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаандаа Талуудын мөрдлөг болгох зарим зүйл гэвэл:

1.Талууд хүн төрөлхтний өнөөгийн ба ирээдүйн үеийнхний сайн сайхны тусын тулд өөр өөрсдийн болоод бүх нийтийн үүрэг хариуцлагадаа нийцүүлэн эрх тэгш байдлын үндсэн дээр уур амьсгалын тогтолцоог хамгаална. Түүнчлэн хөгжингүй орнууд уур амьсгалын өөрчлөлт, түүний сөрөг үр дагаврын эсрэг тэмцэхэд тэргүүлэх үүрэг гүйцэтгэнэ.

2.Хөгжиж байгаа орнуудын ялангуяа уур амьсгалын сөрөг үр дагаварт онцгой эмзэг өртөх Талууд, мөн энэхүү Конвенцийн дагуу хүнд хүчир хэрэгжүүлэх боломжгүй үүрэг хүлээх болж байгаа хөгжиж байгаа орнуудын тодорхой шаардлага, онцгой нөхцөл байдлыг бүрэн хэмжээгээр харгалзан үзнэ.

3.Талууд уур амьсгалын өөрчлөлтийг урьдаас үнэлэх, өөрчлөлтийн шалтгааныг арилгах, түүнийг хамгийн бага болгох, түүний сөрөг үр дагаврыг нь бууруулах зорилгоор урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авна. Уур амьсгалын өөрчлөлт эргэлт буцалтгүй, ноцтой хохирол учруулах аюул оршиж байгаа газар нутгийн хувьд уур амьсгалын өөрчлөлттэй тэмцэхэд чиглэсэн бодлого, арга хэмжээ нь манай гаригийн сайн сайхны тусын тулд эдийн засгийн хувьд үр ашигтай, хамгийн бага зардал гаргасан байх ёстой бөгөөд шинжлэх ухааны тодорхой бус байдал нь тийм бодлого арга хэмжээ авахыг хойшлуулах шалтаг болох ёсгүй. Энэ бодлого, арга хэмжээнд нийгэм эдийн засгийн янз бүрийн нөхцлийг харгалзсан, хүлэмжийн хийн бүхий л эх үүсвэр, шингээгч, хураагуурыг тооцсон, дасан зохицох арга хэмжээг оруулсан, эдийн засгийн бүх салбарыг хамарсан иж бүрэн байх ёстой. Уур амьсгалын өөрчлөлтийн эсрэг хариу арга хэмжээний хүчин чармайлтыг сонирхогч Талууд хамтран ажиллах замаар хэрэгжүүлж болно.

4.Талууд тогтвортой хөгжих эрхтэй бөгөөд үүнд дэмжлэг үзүүлэх ёстой. Уур амьсгалын тогтолцоог хүний үйл ажиллагаанаас үүсэлтэй өөрчлөлтөөс хамгаалахад чиглэсэн бодлого арга хэмжээ нь оролцогч Тал бүрийн өвөрмөц онцлогтой тохирсон үндэсний хөгжлийн хөтөлбөртэй уялдсан байх ёстой. Учир нь эдийн засгийн хөгжил нь уур амьсгалын өөрчлөлтийн эсрэг хариу арга хэмжээ авахад шийдвэрлэх үүрэг гүйцэтгэнэ.

5.Оролцогч Талууд ялангуяа хөгжиж байгаа орнуудад уур амьсгалын өөрчлөлтийн эсрэг зохистой арга хэмжээ авах боломж олгох үүднээс эдийн засгийн тогтвортой өсөлт хөгжлийг хангахад хүргэх олон улсын эдийн засгийн аятай нээлттэй тогтолцоо тогтооход дэмжлэг үзүүлэх чиглэлээр хамтран ажиллана. Уур амьсгалын өөрчлөлттэй тэмцэх зорилгоор авсан арга хэмжээ нь нэг талын байсан ч олон улсын худалдаанд далдуур хязгаарлалт тавих, дураараа болон үндэслэлгүй ялгаварлан гадуурхах хэрэгсэл болох ёсгүй.

ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Үүрэг, амлалт

1.Оролцогч Талууд нийтлэг болон улс орон бүрийн хүлээсэн үүрэг хариуцлага хөгжлийн зорилго, нөхцөл, өөрсдийн үндэсний болон бүс нутгийн хөгжлийн тэргүүн зорилт, нөхцөл байдлаа харгалзан,

а) Талуудын Бага хурлаар тохиролцсон, харилцан жишиж болох арга зүйг ашиглан хүний үйл ажиллагааны улмаас үүсэх Монреалын протоколоор зохицуулагдаагүй бүх төрлийн хүлэмжийн хийн шингээгчээс нэвчих ба эх үүсвэрүүдээс хаягдах хаягдлын үндэсний тайланг 12 дугаар зүйлийн дагуу боловсруулж, үе үе шинэчлэн нийтэлж, Талуудын Бага хуралд оруулж байх,

б) Уур амьсгалын өөрчлөлтөд бүрэн дасан зохицоход дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээ, Монреалын протоколоор зохицуулагдаагүй бүх төрлийн хүлэмжийн хийн шингээгчээс нэвчих ба эх үүсвэрүүдээс хаягдах хаягдлын асуудлыг шийдвэрлэх замаар уур амьсгалын өөрчлөлтийн сөрөг үр дагаврыг багасгах арга хэмжээг агуулсан үндэсний болоод зарим тохиолдолд бүс нутгийн хөтөлбөрийг боловсруулах, хэрэгжүүлэх, нийтлэх, байнга шинэчилж байх.

в) Эрчим хүч, тээвэр, аж үйлдвэр, хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, хог хаягдлыг зохицуулах зэрэг бүх холбогдох салбарт хүний үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй Монреалын протоколоор зохицуулагдаагүй хүлэмжийн хийн хаягдлыг хязгаарлах, бууруулах, арилгахад чиглэсэн технологи, арга зүй, үйл ажиллагааг дамжуулах явдлыг оролцуулаад эдгээрийг боловсруулах, хэрэглэх, түгээхэд дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллах.

г) Ногоон ургамал, биомасс, ой, далай болон хуурай газар, эрэг орчмын болон далайн экологийн тогтолцоо зэрэг Монреалын протоколоор зохицуулагдаагүй бүх төрлийн хүлэмжийн хийг шингээгч, хураагуурыг зохистой ашиглах, мөн шаардлагатай үед тэдгээрийг хамгаалах, чанарыг нь сайжруулахад дэмжлэг үзүүлэх.

д) Уур амьсгалын өөрчлөлтийн үр дагаварт дасан зохицоход чиглэсэн бэлтгэл арга хэмжээ авахад хамтран ажиллах, хөдөө аж ахуй, усны нөөц, эрэг хавийн нутагт аж ахуй эрхлэх, ган, цөлжилт, ялангуяа Африк тивд, мөн үерт нэрвэгдэж байгаа нутгийг хамгаалах, нөхөн сэргээх зэрэг иж бүрэн цогц төлөвлөгөөг нарийвчлан боловсруулах.

е) Нийгэм, эдийн засаг, экологийн бодлого явуулах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх мөн байгаль орчны чанар, хүн амын эрүүл мэнд, эдийн засагт үзүүлэх сөрөг үр дагаврыг хамгийн бага болгох зорилгоор үндэсний хэмжээнд тодорхойлогдсон үр дагаврыг үнэлэх гэх мэт арга зүй боловсруулж хэрэглэх, уур амьсгалын өөрчлөлтийн үйлчлэлийг

зөөлрүүлэх, түүнд дасан зохицох зорилготой, төсөл арга хэмжээг хэрэгжүүлэхдээ уур амьсгалын өөрчлөлттэй холбоотой үнэлэлт дүгнэлтийг аль болох тооцох.

ё) Уур амьсгалын тогтолцоо болон уур амьсгалын өөрчлөлтийн тухай мэдлэгийг гүнзгийрүүлэх, мөн түүний шалтгаан, үр дагавар, хэмжээ хязгаар, хугацааны талаар болон түүний эсрэг хариу арга хэмжээний янз бүрийн стратегийн бодлогыг нийгэм эдийн засгийн үр дүнтэй холбогдсон тодорхойгүй байгаа асуудлуудыг багасгах, арилгахад чиглэсэн шинжлэх ухаан, техник, технологи, нийгэм-эдийн засгийн болон бусад судалгаа шинжилгээний ажил, байнгын ажиглалт явуулах, мэдээллийн сан бүрдүүлэх талаар хамтран ажиллах, дэмжлэг үзүүлэх.

ж) Уур амьсгалын тогтолцоо болон уур амьсгалын өөрчлөлт, тэрчлэн хариу арга хэмжээний янз бүрийн стратегийн бодлогын нийгэм-эдийн засгийн үр дагавартай холбоотой шинжлэх ухаан, техник, технологи, нийгэм-эдийн засгийн болоод хууль эрх зүйн мэдээллийг бүрэн хэмжээгээр, ил шуурхай солилцох талаар хамтран ажиллах, дэмжлэг үзүүлэх.

з) Уур амьсгалын өөрчлөлтийн асуудлаар мэргэжилтэн бэлтгэх, хүн амын дунд суртал нэвтрүүлгийн ажил явуулах зэргээр боловсролын салбарт хамтран ажиллах, дэмжлэг үзүүлэх, үүнд төрийн бус байгууллагуудыг аль болох өргөнөөр оролцуулах явдлыг хөхиүлэн дэмжих.

и) 12 дугаар зүйлийн дагуу Талуудын Бага хуралд хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээний тухай мэдээлэл илгээх зэрэг болно.

2.Хөгжингүй орнууд ба Конвенцийн I хавсралтанд дурьдсан оролцогч Талууд дараахь тодорхой үүрэг, амлалтыг хүлээнэ. Үүнд:

а) Эдгээр оролцогч Талууд хүний үйл ажиллагааны улмаас гарах хүлэмжийн хийн өөрсдийн хаягдлыг багасгах, хүлэмжийн хийн шингээгч, хураагуурын чанарыг дээшлүүлэх, тэдгээрийг хамгаалах талаар уур амьсгалын өөрчлөлтийн үр дагаврыг сулруулах үндэсний бодлого¹ явуулж холбогдох арга хэмжээг авна.

Хүний үйл ажиллагааны улмаас гарах нүүрсхүчлийн хий болон Монреалын протоколоор зохицуулагдахгүй бусад хүлэмжийн хийн хаягдлыг энэ арван жилийн сүүлчээр хуучин түвшинд нь хүртэл бууруулах нь хүлэмжийн хийн удаан хугацааны хандлагад өөрчлөлт оруулахад тус дөхөм үзүүлнэ гэдгийг хүлээн зөвшөөрч, эдгээр Талуудын өнөөгийн эдийн засгийн бүтэц, байгалийн нөөцийн харилцан адилгүй байдал, эдийн засгийн тогтвортой, өндөр хөгжлийг хангах шаардлага, нэгэнт буй болсон

¹ Үүнд бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагуудын баталсан бодлого, арга хэмжээ багтана.

технологи болон бусад тодорхой нөхцөл байдал, түүнчлэн тавьсан зорилтыг хэрэгжүүлэх дэлхий дахины хүчин чармайлтад Талуудын эрх тэгш, зохистой хувь нэмэр оруулах шаардлагатай уялдуулан дээрх бодлого, арга хэмжээ нь Конвенцийн зорилтод нийцүүлэн хүний үйл ажиллагааны улмаас гарах /хүлэмжийн хий/ хаягдлын удаан хугацааны хандлагын өөрчлөлтөд хөгжингүй орнууд тэргүүлэх үүрэгтэйг нотлон харуулах болно.

Энэхүү бодлого арга хэмжээг эдгээр оролцогч Талууд бусад Талуудтай хамтран хэрэгжүүлж болох бөгөөд Конвенцийн болон энд ярьж байгаа зүйлийн зорилтыг хангахад бусад Талуудад тусламж дэмжлэг үзүүлж болно.

б) Энэ чиглэлийн ажилд ахиц гаргахад дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор эдгээр Талууд 12 дугаар зүйлд заасны дагуу тухайн орны хувьд энэхүү Конвенц хүчин төгөлдөр болсноос хойш 6 сарын дотор, цаашид байнга энэ зүйлийн а-д дурьдсан бодлого, арга хэмжээний тухай болон мөн Монреалын протоколоор зохицуулагдаагүй хүлэмжийн хийн эх үүсвэр ба шингээгчийн нэвчилтээс үүсэх хүний үйл ажиллагаатай холбоотой хаягдлын цаашдын тоо хэмжээг урьдчилан тооцоолж ингэснээр эдгээр хүлэмжийн хийн хаягдлын хэмжээг дангаар буюу хамтаараа 1990 оны түвшинд хүртэл бууруулах тухай дэлгэрэнгүй мэдээллийг гаргаж байх бөгөөд дээрх мэдээллийг Талуудын Бага хурлын анхдугаар чуулганаар болон цаашид 7 дугаар зүйлийн дагуу байнга хэлэлцэж байна.

в) Энэ зүйлийн “б” заалтын дагуу хүлэмжийн хийн эх үүсвэр ба шингээгчээс нэвчих хаягдлын түвшний тооцоог хийхдээ шинжлэх ухааны хамгийн сүүлийн үеийн ололтыг ашиглан шингээгчдийн бодит багтаамж ба хүлэмжийн хий тус бүрийн уур амьсгалын өөрчлөлтөд үзүүлэх нөлөөг харгалзан үзнэ. Талуудын Бага хурал энэхүү тооцооны арга зүйг анхдугаар чуулганаараа хэлэлцэн тохирох ба цаашид байнга хэлэлцэж байна.

г) Талуудын Бага хурал анхныхаа чуулганаар энэ зүйлийн “а”, “б” заалт тохиромжтой эсэхийг хэлэлцэнэ. Энэхүү хэлэлцүүлгийг шинжлэх ухааны сүүлийн үеийн мэдээллээс гадна уур амьсгалын өөрчлөлт, түүний сөрөг үр дагаврын тухай нэмэлт дүгнэлт болон холбогдох техник, нийгэм, эдийн засгийн мэдээллийн үндсэн дээр явуулна. Энэхүү хэлэлцүүлэгт үндэслэн Талуудын Бага хурал энэ зүйлийн “а”, “б”-д заасан үүрэг амлалтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах зэрэг тохиромжтой арга хэмжээ авах бөгөөд Талуудын Бага хурлын анхдугаар чуулганаар мөн а-д заасны дагуу хамтран хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны шалгуурын талаар шийдвэр гаргана. “а”, “б” заалтын 2 дугаар хэлэлцүүлэг 1998 оны 12 дугаар сарын 31-нээс өмнө явагдах бөгөөд цаашид энэхүү Конвенциор тавьсан зорилго хэрэгжтэл Талуудын Бага хурлаас тогтоох тогтмол хугацаанд байнга хэлэлцэж байна.

д) Эдгээр Талууд,

i) Конвенцийн зорилгыг хэрэгжүүлэх зорилгоор гаргасан эдийн засгийн болон захиргааны холбогдох баримт бичгүүдийг шаардлагатай үед бусад Талуудтай зохицуулна.

ii) Монреалын протоколоор зохицуулагдаагүй хүний үйл ажиллагааны улмаас гаралтай хүлэмжийн хийн хаягдлыг байж болох хэмжээнээс харьцангуйгаар илүү өндөр түвшинд хүрэх нөхцөл бүрдүүлж байгаа өөрийн улсын хэрэгжүүлж байгаа бодлого болон практик арга хэмжээг олж тогтоон, үе үе хэлэлцэж байна.

е) Холбогдох Талууд дэмжсэний үндсэн дээр I, II хавсралтаар өгсөн жагсаалтанд өөрчлөлт оруулах зорилгоор бэлэн байгаа мэдээллийг Талуудын Бага хурлаар 1998 оны 12 дугаар сарын 31-ний дотор хэлэлцэнэ.

ё) Энэ заалтын а, б хэсэгт заасан үүрэг амлалтыг биелүүлэхэд бэлэн байгаагаа I хавсралтад ороогүй аль ч Тал соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах болон нэгдэн орох тухай батламж бичигтээ болон мөн ямар ч үед Эх хадгалагчид мэдэгдэж болно. Эх хадгалагч гарын үсэг зурсан болон бусад Талуудад энэ тухай мэдэгдэнэ.

3.Оролцогч хөгжиж буй орнуудаас 12 дугаар зүйлийн 1 дэх заалтад заасан үүрэг амлалтыг биелүүлэхэд шаардагдах тохиролцсон бүх зардлыг гаргах зорилгоор хөгжингүй орнууд болон II хавсралтад орсон хөгжингүй орнууд санхүүгийн нэмэлт шинэ эх үүсвэр гаргана. Түүнчлэн эдгээр орнууд нь энэхүү зүйлийн 1 дүгээр заалтад хамрагдах хөгжиж байгаа орнууд, олон улсын байгууллагууд, мөн 11 дүгээр зүйлд заасан байгууллагууд болон Талууд хоорондоо зохицсон арга хэмжээг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон харилцан тохиролцсон бүх нэмэлт зардлыг даах, мөн хөгжиж байгаа орон болох Талуудад шаардлагатай технологи шилжүүлэхтэй холбогдсон хөрөнгийг оролцуулаад санхүүгийн нөөцийг энэхүү зүйлийн дагуу гаргана. Энэ үүрэг, амлалтыг хэрэгжүүлэхдээ хөрөнгийн урсгалыг урьдчилан төлөвлөсөн байдал, түүний хүрэлцээтэй эсэхийг тодорхойлох, хөгжингүй орнууд тус бүртээ учрах дарамтыг зөв хуваарилах зэрэг асуудлыг тооцно.

4.Уур амьсгалын өөрчлөлтийн сөрөг үр дагаварт ихээхэн эмзэг хөгжиж буй орнуудад энэхүү сөрөг үр дагаварт дасан зохицоход шаардагдах зардлыг нөхөхөд хөгжингүй орнууд болон II хавсралтад орсон хөгжингүй бусад орнууд тусламж үзүүлнэ.

5.Хөгжингүй орнууд болон II хавсралтад орсон хөгжингүй бусад орнууд нь бусад Талуудад ялангуяа хөгжиж буй орнуудад энэхүү Конвенцийн заалтыг хэрэгжүүлэх боломж олгохын тулд тэдэнд зарим тохиолдолд экологийн хувьд аюулгүй технологи болон ноу-хау шилжүүлэх буюу түүнд хүрэх боломж олгох явдлыг дэмжих, хөнгөлөлт үзүүлэх, санхүүжүүлэх зэргээр тодорхой практик арга хэмжээ авах болно. Үүнийг хэрэгжүүлэх явцад хөгжингүй орнууд нь хөгжиж буй

орнуудын үндэсний чадавхи болон технологийг хөгжүүлж бэхжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлнэ. Боломжтой бусад Талууд болон байгууллагууд ийм технологи шилжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх тусламж мөн үзүүлж болно.

6.Зах зээлийн эдийн засагт шилжиж байгаа I хавсралтад орсон Талуудад уур амьсгалын өөрчлөлттэй холбогдсон асуудлуудыг авч хэрэгжүүлэх боломжийг бэхжүүлэх, түүнчлэн харьцуулах суурь жишиг болгож авсан Монреалын протоколоор зохицуулагдахгүй хүлэмжийн хийн хүний үйл ажиллагааны улмаас үүсэх хаягдлын бодит түвшинг харгалзан үзэж, Талуудын Бага хурлаас тэдгээр орнуудын хувьд 2 дахь заалтад заасан үүрэг амлалтыг биелүүлэхэд нь тодорхой хэмжээний уян хатан бодлого баримтлах болно.

7.Хөгжиж буй орнууд Конвенцид заасан үүрэг амлалтаа биелүүлэх нь Конвенцид оролцогч хөгжингүй орнууд санхүүгийн эх үүсвэр, технологи шилжүүлэхтэй холбогдсон Конвенцийн дагуу хүлээх үүрэг амлалтаа хэр үр дүнтэй биелүүлэхээс шалтгаалах бөгөөд хөгжиж буй орны хувьд эдийн засгийн болон нийгмийн хөгжлөө хангах, ядуурлыг бууруулах явдал тэдний үндсэн, тэргүүн зэргийн зорилт гэдгийг бүрэн тооцсон байх ёстой.

8.Энэ зүйлд заасан үүрэг амлалтыг биелүүлэхэд энэхүү Конвенцийн дагуу ямар үйл ажиллагаа явуулах түүний дотор уур амьсгалын өөрчлөлтийн сөрөг үр дагавар /буюу/ хөгжиж буй орнуудад ялангуяа дор дурьдсан орнууд, уур амьсгалын өөрчлөлтийн эсрэг арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх явцад гарсан тодорхой хэрэгцээ, үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх, даатгах болон технологи шилжүүлэх асуудлыг Талууд бүрэн хэмжээгээр авч хэлэлцэнэ. Үүнд:

- а) Арлын жижиг улсууд
- б) Эрэг хавийн нам дор газартай улсууд
- в) Гандуу болон хуурайвтар бүсүүдтэй, ойгоор бүрхэгдсэн бүсүүдтэй, мөн сийрэгжиж байгаа ойтой орнууд
- г) Байгалийн гамшигт өртөмхий бүсүүдтэй орнууд
- д) Ган, цөлжилтөнд нэрвэгдэж байгаа бүсүүдтэй орнууд
- е) Агаар нь их хэмжээгээр бохирдсон хотуудтай орнууд
- ё) Экологийн эмзэг тогтолцоотой түүний дотор уулын экологийн тогтолцоотой орнууд
- ж) Эдийн засаг нь байгалийн түлш шатахуун үйлдвэрлэл, боловсруулалт, экспортоос, түүнчлэн эрчим хүч их шаарддаг бүтээгдэхүүнээс онц их хамаардаг улс орнууд
- з) Далайд гарцгүй болон дамждаг орнууд

Цаашид Талуудын Бага хурал шаардлагатай үед энэ заалттай холбоотой арга хэмжээ авч болно.

9.Талууд нь санхүүжилт хийх, технологи шилжүүлэх үйл ажиллагаандаа буурай хөгжилтэй орнуудын онцгой нөхцөл, тухайн нөхцөл хэрэгцээг бүрэн хэмжээгээр харгалзан үзнэ.

10.Конвенциор хүлээсэн үүрэг амлалтаа биелүүлэхдээ Талууд 10 дугаар зүйлийн дагуу Талуудын ялангуяа уур амьсгалын өөрчлөлтийн эсрэг арга хэмжээг хэрэгжүүлэх явцад гарч болох сөрөг үр дагаварт эдийн засаг нь эмзэг өртөж болох хөгжиж буй орнуудын нөхцөл байдлыг харгалзан үзнэ. Эдийн засаг нь түлш шатахуун үйлдвэрлэх, боловсруулах, экспортлох буюу түүнтэй холбоотой эрчим хүч их шаарддаг бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлээс олох орлогоос ихээхэн хэмжээгээр хамаардаг буюу өөр төрлийн технологид шилжихэд онцгой бэрхшээл учирч болох Талуудад энэ нь юуны өмнө хамаарах болно.

ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

Судалгаа шинжилгээ болон байнгын ажиглалт

Талууд 4 дүгээр зүйлийн з, е дэх заалтад заасан үүрэг амлалтыг биелүүлэхдээ:

а) Шинжилгээ судалгаа явуулах, мэдээлэл цуглуулах болон байнгын ажиглалт явуулах ажлыг тодорхойлох, үнэлж дүгнэх болон санхүүжүүлэхэд чиглэгдсэн олон улсын болоод Засгийн газар хоорондын хөтөлбөр, нэгдсэн сүлжээ, байгууллагын үйл ажиллагааг зохих шаардлагын дагуу ажлыг аль болохоор давхардуулахгүй байх зарчмыг баримтлан дэмжиж бэхжүүлнэ.

б) Нэн ялангуяа хөгжиж буй орны хувьд шинжлэх ухаан техникийн салбар дахь үндэсний чадавхи боломж, байнгын ажиглалтын системийг бэхжүүлэх болон дотоодын хууль, эрх зүйн хүрээнээс гадна орших бусад нутаг дэвсгэрээс авах мэдээлэл, түүний дүн шинжилгээний үр дүнг ашиглах, тэдгээрийг солилцоход дэмжлэг үзүүлэхэд чиглэсэн олон улсын болон Засгийн газар хоорондын хүчин чармайлтыг дэмжинэ;

в) Хөгжиж буй орны онцгой хэрэгцээ, шаардлагыг харгалзан тэдгээрийн үндэсний чадавхи, боломжийг бэхжүүлэх, а, б заалтад заасан хүчин чармайлтад оролцох боломжийг нэмэгдүүлэх талаар хамтран ажиллана.

ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

Боловсрол, боловсон хүчин бэлтгэх болон олон нийтийн мэдээллийн асуудал

Талууд 4 дүгээр зүйлийн ж, з дэх заалтад заасан үүрэг амлалтаа биелүүлэхдээ:

а) Үндэсний хүрээнд хэрэгцээтэй үед бүсийн болон дэд бүсийн хэмжээнд дотоодын хууль, тогтоомжийн дагуу өөрийн боломжийн хэрээр доорх зүйлийг хөхиүлэн дэмжинэ. Үүнд:

i) Уур амьсгалын өөрчлөлт түүний үр дагаврын талаар олон нийтийн мэдээллийн болон боловсролын хөтөлбөр боловсруулах, хэрэгжүүлэх;

ii) Уур амьсгалын өөрчлөлт түүний үр дагаврын тухай мэдээллийг олон нийтэд хүртээмжтэй болгох;

iii) Уур амьсгалын өөрчлөлт түүний үр дагаврын асуудлыг авч хэлэлцэх, зохих хариу арга хэмжээ боловсруулахад олон нийтийг оролцуулах;

iv) Шинжлэх ухаан, техникийн болон удирдах бүрэлдэхүүнийг бэлтгэх;

б) Олон улсын хэмжээнд, мөн тухайн үед ажиллаж байгаа байгууллагыг түшиглэн доорх зүйлээр дэмжлэг үзүүлэх, хамтран ажиллах. Үүнд:

i) Уур амьсгалын өөрчлөлт түүний үр дагаврын асуудлаар олон нийтийн мэдээллийн болон сургалтын материал бэлтгэх, түүнийг солилцох;

ii) Үндэсний байгууллагуудыг бэхжүүлэх, боловсон хүчин солилцох буюу мэргэжилтэн бэлтгэх зорилгоор ялангуяа хөгжиж буй орнуудад зориулан энэ салбарт боловсрол болон боловсон хүчин бэлтгэх хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлэх.

ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

Талуудын Бага хурал

1. Үүгээр Талуудын Бага хурал үүсгэн байгуулагдана.

2. Талуудын Бага хурал нь энэхүү Конвенцийн дээд байгууллага бөгөөд энэхүү Конвенц болоод үүнтэй холбогдуулан Талуудын Бага хурлаас батлан гаргах эрх зүйн баримт бичгүүдийг байнга авч хэлэлцэх ба Конвенцийг үр ашигтай хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх шаардлагатай шийдвэрүүдийг өөрийн бүрэн эрхийн хүрээнд гаргана. Үүний тулд тэрээр:

а) Конвенцийн зорилго, түүнийг хэрэгжүүлэх үйл явцад хуримтлагдсан туршлага, шинжлэх ухаан, техникийн хөгжилтэй уялдуулан Конвенцид заасан зохион байгуулалтын хөшүүрэг болон Талуудын хүлээх үүргийн талаар тогтмол хяналт тавих;

б) Талуудын өөр өөр нөхцөл байдал, үүрэг хариуцлага, бололцоо болон тэдгээрийн Конвенциос хүлээсэн холбогдох үүрэг амлалтыг харгалзан уур амьсгалын өөрчлөлт түүний үр дагаварын талаар

Талуудаас авч байгаа хариу арга хэмжээний тухай мэдээлэл солилцоог дэмжих, хөнгөвчлөх;

в) Хоёр ба түүнээс дээш Талуудын хүсэлтийн дагуу Талуудын өөр өөр нөхцөл байдал, үүрэг хариуцлага, бололцоо болон тэдгээрийн Конвенциос хүлээсэн холбогдох үүрэг амлалтыг харгалзан тэдгээрийн уур амьсгалын өөрчлөлт түүний үр дагаврын талаарх хариу арга хэмжээг зохицуулах;

г) Талуудын Бага хурлаар тохиролцох харилцан жишиж болохуйц арга зүйг боловсруулах тогтмол нарийвчлан шинэчлэх, тухайлбал, хүлэмжийн хийн шингээгчийн нэвчих ба эх үүсвэрээс гарах хаягдлын үндэсний тайлан бэлтгэх, хүлэмжийн хийн хаягдлыг багасгах, түүний шингээх чадварыг дээшлүүлэх ажлыг Конвенцийн зорилго, заалтуудын дагуу чиглүүлэх, дэмжлэг үзүүлэх;

д) Конвенцийн заалтын дагуу Бага хуралд оруулсан мэдээллийг түшиглэж, Конвенцийн дагуу авсан арга хэмжээний ерөнхий үр дүн болон экологи, эдийн засаг, нийгмийн үр дагаврыг, мөн тэдгээрийн нийтлэг үр нөлөөлөл болон Конвенцийн зорилго хэрэгжих явцад гарсан ахицыг дүгнэх;

е) Конвенцийн хэрэгжилтийн тухай илтгэлийг тогтмол авч хэлэлцэн баталж, түүнийг нийтлэхийг хариуцах;

ё) Конвенцийг хэрэгжүүлэх бүхий л асуудлаар зөвлөмж гаргах;

ж) 4 дүгээр зүйлийн 3, 4, 5 дахь заалт болон 11 дүгээр зүйлийн дагуу санхүүгийн нөөцийг дайчлах;

з) Конвенцийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай гэж үзсэн туслах байгууллага байгуулах;

и) Туслах байгууллагуудаас ирсэн илтгэлийг хэлэлцэх, тэдгээрийн үйл ажиллагааг чиглүүлэн удирдах;

к) Өөрийн болон бусад бүхий л туслах байгууллагуудын дотоод дэг журам, санхүүгийн дүрмийг тохиролцох, батлах шийдвэр гаргахдаа зөвшилцөх зарчмыг баримтлах;

л) Шаардлага гарсан үед Олон улсын эрх бүхий байгууллага болон Засгийн газар хоорондын болон төрийн бус байгууллагуудын тусламж дэмжлэг авах, хамтран ажиллах тэдгээрээс мэдээлэл хүсэх, ашиглах;

м) Конвенцийн зорилгыг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай болон Конвенциор олгосон бусад бүрэн эрхийг хэрэгжүүлэх.

3.Талуудын Бага хурал нь анхдугаар чуулганаараа Конвенцид тусгагдсан шийдвэр гаргах журмаар зохицуулагдаагүй асуудлаар шийдвэр гаргах журам болон өөрийн болон Конвенцийн дагуу байгуулагдсан туслах байгууллагуудын

дотоод дэг журмыг батална. Уг журамд аливаа нэгэн тодорхой шийдвэрийг батлахад ямархуу дийлэнх олонх шаардагдахыг тодорхой заасан байна.

4.Талуудын Бага хурлын анхдугаар чуулганыг 21 дүгээр зүйлийн дагуу Түр нарийн бичгийн дарга нарын газраас Конвенц хүчин төгөлдөр болсноос хойш нэг жилийн дотор зарлан хуралдуулна. Цаашид ээлжит чуулганыг Талуудын Бага хурлаас өөрөөр шийдээгүй бол жил бүр хийж байна.

5.Талуудын Бага хурлын ээлжит бус чуулганыг Бага хурал шаардлагатай гэж үзэх юмуу аль нэг Тал бичгээр хүсэлт ирүүлсэн тохиолдолд Нарийн бичгийн дарга нарын газраас энэ хүсэлтийг Талуудад мэдээлснээс хойш 6 сарын дотор уг хүсэлт нийт оролцогч Талуудын гуравны нэгээс доошгүй дэмжлэг авбал зарлан хуралдуулна.

6. НҮБ, түүний төрөлжсөн байгууллагууд мөн Олон улсын цөмийн энергийн агентлаг болон энэ Конвенцид оролцогч биш боловч эдгээр байгууллагын гишүүн буюу ажиглагч ямарваа нэгэн орон Талуудын Бага хурлын чуулганд ажиглагчаар оролцож болно. Бага хурлын чуулганд ажиглагчаар оролцох хүсэлтээ Нарийн бичгийн дарга нарын газарт илэрхийлсэн Конвенцийн үйл ажиллагааны хүрээнд хамрагдах асуудлаар үйл ажиллагаа явуулдаг дотоодын, олон улсын, Засгийн газрын болон төрийн бус аливаа байгууллагыг уг чуулганд оролцож байгаа Талуудын доод тал нь гуравны нэг нь татгалзаагүй нөхцөлд түүнийг чуулганд оролцуулж болно. Ажиглагчдыг хүлээн авах, оролцуулах явдлыг Талуудын Бага хурлаас гаргасан дэг журмаар зохицуулна.

НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

Нарийн бичгийн дарга нарын газар

1.Үүгээр Нарийн бичгийн дарга нарын газрыг байгуулна.

2.Нарийн бичгийн дарга нарын газар дараахь үүрэг гүйцэтгэнэ:

а) Талуудын Бага хурлын чуулган болон Конвенцийн дор байгуулагдсан туслах байгууллагуудын чуулганыг зохион байгуулах, зохих туслалцаа үзүүлэх;

б) Тус газарт ирсэн илтгэлүүдийг эмхтгэх, дамжуулахыг хариуцах;

в) Конвенцийн заалтуудын дагуу шаардлагатай мэдээлэл цуглуулах, дамжуулах хүсэлт Талуудаас, ялангуяа хөгжиж буй орны зүгээс гарсан үед тэдэнд дэмжлэг үзүүлэх;

г) Өөрийн үйл ажиллагааны тухай илтгэл бэлтгэж, Талуудын Бага хуралд танилцуулах;

д) Олон улсын бусад байгууллагын нарийн бичгийн дарга нарын газруудтай шаардлагатай уялдаа холбоо тогтоох;

е) Талуудын Бага хурлын ерөнхий чиг удирдлагын дор түүний үүргээ үр дүнтэй биелүүлэхэд нь шаардлагатай захиргааны болон гэрээ, хэлэлцээний зохицуулалтад орох;

ё) Конвенц, түүний протоколд заагдсан болон Бага хурлаас тогтоосон нарийн бичгийн дарга нарын газрын бусад үүргийг гүйцэтгэнэ.

3.Талуудын Бага хурал анхныхаа чуулганаар байнгын бүрэлдэхүүнтэй нарийн бичгийн дарга нарын газрыг томилж, түүний үйл ажиллагааг зохион байгуулна.

ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Шинжлэх ухаан, техникийн асуудлаар зөвлөгөө өгөх

туслах байгууллага

1.Талуудын Бага хурал, хэрэгцээтэй үед түүний туслах байгууллагуудыг Конвенцитай холбоотой шинжлэх ухаан, техникийн тухайн цаг үеийн мэдээлэл, зөвлөмжөөр хангах зорилгоор шинжлэх ухаан, техникийн асуудлаар зөвлөгөө өгөх туслах байгууллагыг байгуулна. Тус байгууллага нь бүх Талууд оролцоход нээлттэй бөгөөд салбар дундын шинжтэй байх ба тухайн салбарын өндөр мэдлэгтэй, Засгийн газрын төлөөлөгчдөөс бүрдэнэ. Тус байгууллага Талуудын Бага хуралд өөрийн ажлын бүх чиглэлээр тогтмол хугацаанд илтгэл бэлтгэж тайлагнана.

2.Талуудын Бага хурлын чиг удирдлаган дор одоо ажиллаж байгаа эрх бүхий олон улсын байгууллагуудыг түшиглэн уг байгууллага дараахь үүрэг гүйцэтгэнэ. Үүнд:

а) Уур амьсгалын өөрчлөлт болон түүний үр дагаврын талаарх шинжлэх ухааны мэдлэгийн байдалд үнэлэлт хийх;

б) Конвенцийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон арга хэмжээний талаар шинжлэх ухааны үндэстэй дүгнэлт гаргах;

в) Хамгийн шинэ, үр ашигтай орчин үеийн технологи болон ноу-хау олж илрүүлэх, тийм технологийг боловсруулах буюу дамжуулахад чиглэсэн арга замын талаар зөвлөмж гаргах;

г) Уур амьсгалын өөрчлөлттэй холбогдсон шинжилгээ судалгааны боловсруулалтын салбар дахь олон улсын хамтын ажиллагаа, шинжлэх ухааны хөтөлбөр болон хөгжиж байгаа орнуудын үндэсний чадавхийг бий болгоход дэмжлэг үзүүлэх арга замын талаар зөвлөмж гаргах;

д) Талуудын Бага хурал түүний туслах байгууллагаас тавьсан шинжлэх ухаан, техникийн ба арга зүйн асуултад хариу өгөх.

3.Энэхүү байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээ, түүний үйл ажиллагааг Талуудын Бага хурлаар нарийвчлан тодорхойлж байна.

АРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Хэрэгжилтийн туслах байгууллага

1.Энэ зүйлээр Конвенцийг үр ашигтай хэрэгжүүлэх явдалд үнэлэлт өгөх, тойм гаргахад Талуудын Бага хуралд дэмжлэг үзүүлэх үүрэгтэй Хэрэгжилтийн туслах байгууллагыг байгуулна. Тус байгууллага нь бүх Талууд оролцоход нээлттэй бөгөөд уур амьсгалын өөрчлөлтийн асуудлаар өндөр мэдлэгтэй Засгийн газрын төлөөлөгч, шинжээчдээс бүрдэнэ. Тус байгууллага Талуудын Бага хуралд өөрийн ажлын бүх чиглэлээр тогтмол хугацаанд илтгэл бэлтгэж тайлагнана.

2.Талуудын Бага хурлын чиг удирдлаган дор энэхүү байгууллага дараахь үүрэг гүйцэтгэнэ. Үүнд:

а) Уур амьсгалын өөрчлөлтийн асуудлаар шинжлэх ухааны сүүлийн үеийн ололтын үндсэн дээр Талуудаас авч явуулж буй арга хэмжээний тухай мэдээллийг нэгтгэн нийтлэг үнэлгээ өгөх зорилгоор 12 дугаар зүйлийн 1 дэх заалтын дагуу ирүүлсэн мэдээллийг авч үзэх;

б) 4 дүгээр зүйлийн 2 г/ дэх заалтын дагуу Талуудын Бага хурлаас хэлэлцүүлэг явуулахад туслалцаа үзүүлэх зорилгоор 12 дугаар зүйлийн 2 дахь заалтын дагуу ирүүлж байгаа мэдээллийг авч үзэх;

в) Шаардлагатай үед гаргах шийдвэрийг бэлтгэх, хэрэгжүүлэхэд Талуудын Бага хуралд дэмжлэг үзүүлнэ.

АРВАН НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Санхүүгийн механизм

1.Энэ зүйлээр үнэ төлбөргүй буюу хөнгөвчилсөн болзолтойгоор санхүүгийн нөөц олгох, үүний дотор технологи шилжүүлэх механизмыг тогтооно. Энэхүү механизм нь Талуудын Бага хуралд захирагдаж, түүнд тайлагнаж байх бөгөөд Бага хурал нь Конвенцитай холбоотой үйл ажиллагааны бодлого чиглэл, хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлэх эрэмбэ, сонгон авах шалгуурыг тогтооно. Тухайн үед ажиллаж байгаа нэг буюу хэд хэдэн олон улсын байгууллагад энэхүү механизмын үйл ажиллагааг хариуцуулна.

2.Бүх Талуудад уг механизмын удирдлагын ил тод тогтолцоонд шударга тэнцүүгээр оролцох боломж олгоно.

3.Талуудын Бага хурал болон санхүүгийн механизмыг удирдах үүрэг бүхий байгууллага буюу байгууллагууд нь дээрх заалтуудыг хэрэгжүүлэх зохицуулалтуудыг дараахь байдлаар тохиролцоно. Үүнд:

а) Уур амьсгалын өөрчлөлттэй холбогдсон санхүүжүүлэх төслүүд, Талуудын Бага хурлаас тогтоосон бодлого чиглэл, хөтөлбөрийн дэс дараа болон сонголтын шалгуурт нийцсэн нөхцөл;

б) Энэхүү бодлого чиглэл, хөтөлбөрийн дэс дараа, сонголтын шалгуураас шалтгаалан санхүүжүүлэх тухай аливаа тодорхой шийдвэрийг дахин хянагдах нөхцөл;

в) Байгууллага буюу байгууллагуудаас өөрийн санхүүжүүлэх үйл ажиллагааны тухай Талуудын Бага хуралд тогтмол оруулж байгаа илтгэл нь дээрх 1 дүгээр зүйлд заасан тайлагнах журамд нийцэж байгаа эсэх;

г) Энэхүү Конвенцийг хэрэгжүүлэхэд зайлшгүй шаардагдах тухайн үед бэлэн байгаа санхүүгийн нөөцийг урьдчилан төсөөлж, тооцоолж болохуйц байдлаар тодорхойлохын зэрэгцээ мөн тухайн нөөцийн хэмжээ, түүнийг үе үе эргэн авч үзэж байх нөхцөл зэргийг тодорхойлох.

4.Талуудын Бага хурал анхдугаар чуулганаараа дээр дурдсан зүйлүүдийг хэрэгжүүлэх зохицуулалтыг тогтоох бөгөөд ингэхдээ 21 дүгээр зүйлийн 3-т заасан түр зохицуулалтыг хянаж үзсэний үндсэн дээр энэ түр зохицуулалтыг цаашид хадгалах эсэх талаар шийдвэр гаргана.

5. Конвенцийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдох санхүүгийн нөөцийг Оролцогч хөгжингүй болон хөгжиж буй орнууд хоёр талын, бүсийн болон бусад олон талын сувгуудаар дамжуулан шилжүүлж, хүлээн авч болно.

АРВАН ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон мэдээллээр хангах

1.Оролцогч Талууд 4 дүгээр зүйлийн 1 дэх заалтын дагуу Нарийн бичгийн дарга нарын газраар дамжуулан Талуудын Бага хуралд дараахь төрлийн мэдээллээр хангана. Үүнд:

а) Талуудын Бага хурлаар дэмжигдэж, тохиролцсон харилцан жишиж болох арга зүйг ашиглан өөр өөрийн бололцооны хэрээр Монреалын протоколоор зохицуулагдаагүй бүх төрлийн хүлэмжийн хийн шингээгчээс нэвчих болон эх үүсвэрүүдээс гарч буй хүний үйл ажиллагаатай холбоотой хаягдлын талаарх үндэсний тайлан;

б) Конвенцийг хэрэгжүүлэхээр уг Талаас авч байгаа буюу авахаар төлөвлөж байгаа арга хэмжээний ерөнхий тайлбар;

в) Өөрийн мэдээлэлд тусгах нь зүйтэй гэж үзсэн буюу Конвенцийн зорилтыг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой гэж үзсэн ямарваа нэгэн мэдээлэл, үүнд бололцоотой бол хийн хаягдлын дэлхий дахины төлөвийг тооцоолсон материал.

2.Хөгжингүй орнууд болон I хавсралтад орсон Талууд өөрийн мэдээлэлдээ дараахь мэдээллийг оруулна. Үүнд:

а) 4 дүгээр зүйлийн 2а, 2б дэх заалтын дагуу өөртөө авсан үүрэг, амлалтаа хэрэгжүүлэх зорилгоор авч буй арга хэмжээ, бодлогын дэлгэрэнгүй тайлбар;

б) 4 дүгээр зүйлийн 2а дахь заалтад орсон хугацааны дотор хүний үйл ажиллагааны улмаас гарах хүлэмжийн хийн хаягдал нэвчих ба эх үүсвэрээс гарах хаягдлын хэмжээний тухай дээрх "а" заалтад дурдсан арга хэмжээ, бодлогын дүнд өгсөн нарийвчилсан тооцоо.

3.Үүнээс гадна оролцогч хөгжингүй орнууд болон II хавсралтад орсон бусад хөгжингүй орнууд 4 дүгээр зүйлийн 3, 4, 5 дахь заалтын дагуу авсан арга хэмжээнийхээ тухай дэлгэрэнгүй мэдээлэл ирүүлнэ.

4.Хөгжиж буй орнууд сайн дурын үндсэн дээр санхүүжүүлэх төсөл дэвшүүлж, түүний дотор хэрэгжүүлэх шаардлагатай тодорхой технологи, материал, тоног төхөөрөмж, практик арга замууд, мөн түүнчлэн боломжтой бол бүхий л нэмэлт зардлын төсөв, хаягдлын хэмжээг хорогдуулах болон хүлэмжийн хийн шингээгчийн нэвчүүлэлт дээшилсэн эсэх болон зохих үр ашгийн талаар үнэлгээ тооцоог оруулж болно.

5.Оролцогч хөгжингүй орнууд болон I хавсралтад орсон Талуудын хувьд энэ Конвенц хүчин төгөлдөр болсноос хойш зургаан сарын дотор анхныхаа мэдээллийг оруулна. Энэхүү жагсаалтад ороогүй Талууд уг Конвенц нь тэр улсын хувьд хүчин төгөлдөр болсноос хойш гурван жилийн дотор буюу 4 дүгээр зүйлийн 3 дахь заалтын дагуу санхүүгийн эх үүсвэр бий болсноос хойш анхныхаа мэдээллийг оруулах ба оролцогч буурай хөгжилтэй орнуудын хувьд анхныхаа мэдээллийг өөрийн боломжтой гэж үзсэн үедээ оруулж болно. Цаашид бүх Талууд мэдээллээ энэ заалтаар тогтоосон ялгавартай журмын дагуу Талуудын Бага хурлаас тогтоосноор ирүүлж байна.

6.Нарийн бичгийн дарга нарын газар Талуудын энэ зүйлийн дагуу ирүүлсэн мэдээллийг аль болох богино хугацаанд Талуудын Бага хурал болон бусад туслах байгууллагад дамжуулна. Шаардлагатай бол мэдээлэл ирүүлэх журмыг Талуудын Бага хурлаас нарийвчлан тодорхойлж болно.

7.Талуудын Бага хурал анхдугаар чуулганаасаа эхлэн хөгжиж байгаа орнуудад, тэдний хүсэлтээр энэ зүйлийн дагуу мэдээлэл ирүүлэх, тайлагнахад нь болон 4 дүгээр зүйлийн дагуу хариу арга хэмжээ авах, төсөл хэрэгжүүлэхэд нь зориулсан техникийн болон санхүүгийн хэрэгцээгнэ тодорхойлох арга хэмжээ авна. Ийм дэмжлэгийг хэрэгцээтэй үед бусад Талууд болон олон улсын эрх бүхий байгууллагууд мөн нарийн бичгийн дарга нарын газраас үзүүлж болно.

8.Талууд хэсэг бүлгээрээ Талуудын Бага хуралд урьдчилан мэдэгдэж, Бага хурлаас батлагдсан удирдамжийг баримтлан энэхүү зүйлд заасан үүргээ биелүүлэх үүднээс Конвенцийн дагуу Талууд тус бүрийн хүлээсэн үүргийн биелэлтийн тухай мэдээг багтаасан хамтарсан мэдээлэл гаргаж болно.

9.Аль нэгэн Тал Нарийн бичгийн дарга нарын газарт ирүүлсэн мэдээллээ Талуудын Бага хурлаар тогтоосон шалгуурын дагуу нууцлалтай гэж тодорхойлсон бол тус газар ийм мэдээллийг нэгтгэж, дамжуулж хэлэлцэх ямар нэгэн байгууллагад оруултал нууцлалыг хадгална.

10.Дээрхи 9 дэх заалт болон аливаа нэгэн Тал мэдээллээ хэдийд ч нийтлэх эрхийг нь хөндөхгүйгээр Талуудын мэдээллийг Нарийн бичгийн дарга нарын газар Талуудын Бага хуралд оруулах үедээ энэхүү зүйлд нийцүүлэн нийтлэх болно.

АРВАН ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон асуудлыг шийдвэрлэх

Талуудын Бага хурал Конвенцийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон асуудлуудыг шийдвэрлэхийн тулд Талуудын хүсэлтээр олон талт зөвлөлдөх үйл ажиллагааг зохион байгуулах асуудлыг анхныхаа чуулганаар хэлэлцэнэ.

АРВАН ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Маргаан шийдвэрлэх

1.Хоёр буюу түүнээс дээш Талуудын хооронд энэ Конвенцийн заалтыг тайлбарлах буюу хэрэглэхээс үүдсэн маргаан гарвал уг Талууд хэлэлцээний буюу тэдгээрийн сонгосон бусад найрсаг аргаар шийдвэрлэхийг эрмэлзэнэ.

2. Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага биш оролцогч Тал, Конвенцийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах буюу түүнд нэгдэн орох үед буюу үүнээс хойш ямар ч үед Конвенцийг хэрэглэх, тайлбарлахтай холбогдон гарсан аливаа маргааны тухай ipso-facto-ийн заавал мөрдөх нөхцөл, өөртөө тийм үүрэг хүлээсэн аль нэг Талын тусгай зөвшөөрөлгүйгээр:

а) Маргааныг Олон улсын шүүхэд шилжүүлэх;

б) Бага хурлаас тогтоосон журмын дагуу аль болох богино хугацаанд арбитраар шийдвэрлүүлэхийг хүлээн зөвшөөрч байгаа тухайгаа Конвенцийн эх хадгалагчид хадгалуулахаар хүргүүлж буй батламж бичигтээ мэдэгдэж болно. Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага болох оролцогч Тал дээрх (б) заалтын дагуу мөн адил мэдэгдэл хийж болно.

3.Дээрх 2 дахь заалтын дагуу хийсэн мэдэгдэл нь уг мэдэгдэлд заасан хугацаа дуустал буюу түүнийг хүчингүй болгох тухай бичгээр үйлдсэн мэдэгдлээ Эх хадгалагчид хадгалуулснаас хойш 3 сарын дотор хүчинтэй байна.

4.Шинэ мэдэгдэл, хүчингүй болгох тухай мэдэгдэл буюу мэдэгдлийн хүчинтэй хугацаа дуусах явдал нь Талууд хоорондоо өөрөөр тохиролцоогүй бол Олон улсын шүүх буюу арбитрын шүүхээр орж байгаа хэрэгт үл хамаарна.

5.Дээрх 2 дахь заалтад нийцэж байгаа үед нэг Талаас нөгөө Талд тэдгээрийн хооронд маргаан байгаа тухай мэдэгдсэнээс хойш арван хоёр сарын дотор уг маргаан дээрх 1 дэх заалтад заасан аль нэг арга замаар шийдвэрлэгдэж чадаагүй бол маргааныг аль нэг Талын хүсэлтээр эвлэрүүлэх журмаар шийдвэрлэнэ.

6.Уг маргаанд оролцогч аль нэг Талын хүсэлтээр Тал тус бүрээс томилсон тэнцүү тооны гишүүд болон уг гишүүдээс сонгогдсон даргаас бүрдэх эвлэрүүлэх комиссыг байгуулна. Уг Комисс зөвлөмж хэлбэрийн шийдвэр гаргах бөгөөд Талууд түүнийг анхааралтай авч үзнэ.

7.Эвлэрүүлэхтэй холбогдсон нэмэлт журмыг эвлэрүүлэх тухай хавсралтаар аль болох богино хугацаанд Талуудын Бага хурлаас батална.

8.Энэ зүйлийн заалтууд нь Бага хурлаас гарах аливаа нэгэн эрх зүйн баримт бичигт, уг баримт бичигт өөрөөр заагаагүй бол хэрэглэгдэнэ.

АРВАН ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

Конвенцид нэмэлт, өөрчлөлт оруулах

1.Аль ч Тал Конвенцид нэмэлт, өөрчлөлт оруулах санал гаргаж болно.

2.Конвенцид оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг Талуудын Бага хурлын ээлжит чуулганаар батална. Уг нэмэлт, өөрчлөлтийг хэлэлцэх хуралдаанаас доод тал нь зургаан сарын өмнө Нарийн бичгийн дарга нарын газар энэхүү нэмэлт, өөрчлөлтийн бичвэрийг Талуудад хүргүүлнэ. Мөн энэ талаар Конвенцид гарын үсэг зурсан талуудад хүргүүлж, Эх хадгалагчид мэдээлнэ.

3.Талууд Конвенцид оруулах ямар нэгэн нэмэлт, өөрчлөлтийг зөвшилцөх журмаар шийдвэрлэхийн тулд бололцоотой бүхнийг хийнэ. Хэрэв зөвшилцөлд хүрч чадаагүй тохиолдолд эцсийн арга хэмжээ болгон уг хуралдаанд оролцож санал өгсөн Талуудын дөрөвний гурваас дээш саналаар нэмэлт, өөрчлөлтийг батална. Нарийн бичгийн дарга нарын газар батлагдсан нэмэлт, өөрчлөлтийг бүх Талуудад тарааж хүлээн зөвшөөрүүлэхээр Эх хадгалагчид мэдэгдэнэ.

4.Уг нэмэлт, өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрсөн батламж бичгийг Эх хадгалагчид хадгалуулна. Конвенцид оролцогч Талуудын дөрөвний гурав нь дээрх 3 дахь заалтын дагуу батлагдсан нэмэлт, өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрснөө мэдэгдсэн батламж бичгээ Эх хадгалагчид хадгалуулсан өдрөөс хойш ер дэх хоногоос эхлэн хүлээн зөвшөөрсөн Талуудад хүчин төгөлдөр болно.

5.Бусад Талуудын хувьд уг нэмэлт, өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрсөн батламж бичгээ Эх хадгалагчид хадгалуулснаас хойш ер дэх хоногоос эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

6.Энэ зүйлд гарсан “санал хураалтад оролцож, санал өгсөн Талууд” гэсэн ойлголт нь хуралдаанд оролцож, дэмжих буюу дэмжихгүй гэсэн саналаа өгсөн Талуудыг илэрхийлнэ.

АРВАН ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

Конвенцийн хавсралтыг батлах болон түүнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах

1.Конвенцийн хавсралтууд нь түүний салшгүй хэсэг болох бөгөөд өөрөөр ойлгомжтойгоор заагаагүй бол Конвенци болон түүний аль ч хавсралтаас иш татах нь адил юм. 14 дүгээр зүйлийн 2 б ба 7 дахь заалтыг зөрчихгүйгээр уг хавсралтууд нь жагсаалт, маягт болон шинжлэх ухаан, техник, журмын буюу захиргааны асуудалтай холбоотой тодорхойлолтын шинжтэй бусад материал болно.

2.Конвенцийн хавсралтыг 15 дугаар зүйлийн 2, 3, 4-т заасан журмын дагуу батална.

3.Эх хадгалагч Хавсралтыг баталсан тухай Талуудад мэдэгдсэнээс хойш зургаан сарын дотор уг шийдвэрийг хүлээн зөвшөөрөхгүйгээ Эх хадгалагчид бичгээр мэдэгдсэн Талуудаас бусад Талуудын хувьд дээрх 2 дахь заалтын дагуу батлагдсан уг хавсралт дээрх хугацаа өнгөрсний дараа хүчин төгөлдөр болно. Хүлээн зөвшөөрөхгүйгээ илэрхийлснээ хүчингүй болгосон Талуудын хувьд Эх хадгалагч уг мэдэгдлийг хүлээн авснаас хойш ер дэх хоногоос эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

4.Конвенцийн хавсралтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах санал гаргах, түүнийг батлах, хүчин төгөлдөр болох асуудлыг дээрх 2, 3 дахь заалтад заасан хавсралт оруулах журамтай адилаар зохицуулна.

5.Хэрэв хавсралт буюу хавсралтад оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг батлах нь Конвенцид нэмэлт, өөрчлөлт оруулах шаардлага гаргавал Конвенцид оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болох хүртэл энэхүү хавсралт буюу хавсралтад оруулах нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болохгүй.

АРВАН ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

Протоколууд

1.Талуудын Бага хурал ээлжит аль ч чуулганаараа Конвенцийн протоколыг баталж болно.

2.Нарийн бичгийн дарга нарын газар нь батлуулахаар төлөвлөсөн протоколын бичвэрийг уг протоколыг батлах чуулганаас доод тал нь зургаан сарын өмнө Талуудад мэдэгдэнэ.

3.Аливаа нэгэн протоколын хэрхэн хүчин төгөлдөр болох тухай шаардлагыг тухайн батламж бичигтээ тодорхойлно.

4.Зөвхөн Конвенцид оролцогч Талууд протоколд оролцогч Тал болно.

5.Аливаа нэгэн протоколын дагуух шийдвэрийг зөвхөн тухайн протоколд оролцогч Талууд гаргана.

АРВАН НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

Санал өгөх эрх

1.Доорх 2 дахь заалтад зааснаас бусад тохиолдолд Конвенцийн оролцогч Тал тус бүр нэг санал өгөх эрхтэй.

2. Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд тэдгээрийн эрх мэдлийн хүрээний асуудлаархи санал хураалтад оролцохдоо уг Конвенцийн оролцогч түүний гишүүн орнуудын тоотой тэнцэх санал өгөх эрх эдэлнэ. Хэрэв уг байгууллагын аль нэг гишүүн орон нь өөрийнхөө санал өгөх эрхийг дангаараа эдлэх юм бол уг байгууллага төлөөлөн санал өгөх эрхгүй бөгөөд мөн байгууллагаар төлөөлөгдөж санал хураалтад оролцсон орон дангаараа санал өгөх эрхгүй.

АРВАН ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Эх хадгалагч

17 дугаар зүйлийн дагуу батлагдсан Конвенцийн болон протоколын Эх хадгалагчийн үүргийг Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга гүйцэтгэнэ.

ХОРЬДУГААР ЗҮЙЛ

Гарын үсэг зурах

НҮБ буюу түүний төрөлжсөн байгууллагын гишүүн орон буюу Олон улсын шүүхийн Дүрмийн гишүүн орон болон бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд Рио Де Жанейро хотноо НҮБ-ын Хүрээлэн буй орчин, хөгжлийн талаарх Бага хурлын үеэр энэ Конвенцид гарын үсэг зурж болох бөгөөд цаашид Нью-Йорк дахь НҮБ-ын төв байранд 1992 оны 6 дугаар сарын 20-ны өдрөөс 1993 оны 6 дугаар сарын 19-ний өдрийг хүртэлх хугацаанд гарын үсэг зурж болно.

ХОРИН НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Түр зохицуулалт

1.8 дугаар зүйлд дурдсан Нарийн бичгийн дарга нарын газрын үүргийг Талуудын Бага хурлын анхны чуулган дуустал НҮБ-ын Ерөнхий Ассамблейн 1990 оны 12 дугаар сарын 21-ний 45/212 тоот тогтоолоор батлагдсан түр нарийн бичгийн дарга нарын газар гүйцэтгэнэ.

2.Дээрх 1 дэх заалтад дурдсан түр нарийн бичгийн дарга нарын газрын тэргүүн нь уур амьсгалын өөрчлөлтийг судлах Засгийн газар хоорондын ажлын хэсгийн шинжлэх ухаан, техникийн талаар бодит зөвлөгөө өгөх хэрэгцээ шаардлагыг хангахын тулд түүнтэй нягт хамтран ажиллана. Шинжлэх ухааны бусад байгууллагатай зөвлөлдөж болно.

3.НҮБ-ын Хөгжлийн хөтөлбөрийн Дэлхийн байгаль орчны сан, НҮБ-ын Байгаль орчны хөтөлбөр болон Олон улсын сэргээн босголт, хөгжлийн банк нь 11 дүгээр зүйлд заасан санхүүгийн механизмын үйл ажиллагааг түр хугацаагаар зохицуулах үүргийг хүлээсэн олон улсын байгууллага болно. Үүнтэй холбогдуулан 11 дүгээр зүйлд заасан шаардлагуудыг биелүүлэхийн тулд Дэлхийн байгаль орчны сангийн бүтэц, зохион байгуулалтыг зохих ёсоор өөрчилж, түүний гишүүнчлэлийг бүхнийг хамарсан шинжтэй болгоно.

ХОРИН ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах буюу нэгдэн орох

1.Улс орон болон бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд энэ Конвенцийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах буюу уг Конвенцид нэгдэн орж болно. Конвенцид нэгдэн орох нь түүнд гарын үсэг зурахад нээлттэй хугацаа дууссаны дараагийн өдрөөс эхлэх бөгөөд соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай батламж бичгээ Эх хадгалагчид хадгалуулна.

2.Гишүүн орнууд нь Конвенцийн оролцогч Тал болоогүй Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны ямар нэг байгууллага Конвенцийн оролцогч Тал болоход уг Конвенцид заасан бүхий л үүргийг биелүүлнэ. Мөн ийм байгууллагын хувьд түүний нэг буюу хэд хэдэн гишүүн улс энэ Конвенцийн Тал болсон тохиолдолд уг байгууллага болон тэдгээр гишүүд Конвенциор хүлээсэн үүргээ хэрэгжүүлэхэд тус тусын хүлээх хариуцлагын талаар шийдвэр гаргана. Ийм тохиолдолд уг байгууллага болон түүний гишүүн орнууд Конвенциос урган гарч байгаа эрхийг давхардуулан эдэлж болохгүй.

3. Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд нь соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай батламж бичигтээ Конвенциор зохицуулагдах асуудлуудаар өөрийн эдлэх эрхийн хэр хэмжээг мэдэгдэнэ. Мөн эдгээр байгууллагууд нь өөрийн эдлэх

эрхийн хэр хэмжээг өөрчилсөн бол энэ тухай Эх хадгалагчид мэдээлэх бөгөөд тэр нь бусад Талуудад мэдээлнэ.

ХОРИН ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Хүчин төгөлдөр болох

1.Соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах буюу нэгдэн орсон тухай тавь дахь батламж бичгийг хадгалуулахаар хүлээн авснаас хойш ер дэх хоногт энэ Конвенц хүчин төгөлдөр болно.

2. Соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах буюу нэгдэн орсон тухай тавь дахь баримт бичгийг хадгалуулснаас хойш уг Конвенцийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон улс орон буюу бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагын хувьд дээрх баримт бичгээ хадгалуулсан өдрөөс хойш ер дэх хоногт хүчин төгөлдөр болно.

3.Дээрх 1, 2 дахь заалтын хувьд бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагаас хадгалуулсан баримт бичиг уг байгууллагын гишүүн орны хадгалуулсан баримт бичгийн нэмэлт гэж тооцогдохгүй.

ХОРИН ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Тайлбар

Энэ Конвенцид ямар нэгэн тайлбар хийж болохгүй.

ХОРИН ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

Конвенциос гарах

1.Энэхүү Конвенц тухайн оролцогч Талын хувьд хүчин төгөлдөр болсноос хойш 3 жилийн дараа ямар ч үед Эх хадгалагчид бичгээр мэдэгдсэнээр Конвенциос гарч болно.

2.Конвенциос гарах нь Эх хадгалагч уг мэдэгдлийг хүлээн авснаас хойш нэг жилийн дараа буюу уг мэдэгдэлд тусгайлан заасан хугацаа өнгөрсний дараа хүчинтэй болно.

3.Энэхүү Конвенциос гарч байгаа Талыг түүний оролцогч Тал болсон Конвенцийн протоколуудаас мөн гарч байгаа гэж үзнэ.

ХОРИН ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

Адил хүчинтэй эх бичвэрүүд

Энэ Конвенцийн эх хувийг англи, араб, испани, хятад, орос болон франц хэлээр адил хүчинтэй үйлдэх бөгөөд НҮБ-ын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалуулна.

ДЭЭРХИЙГ НОТОЛЖ доор дурдсан нэр бүхий төлөөлөгчид бүрэн эрхийнхээ дагуу энэ Конвенцид гарын үсэг зурав.

Америкийн Нэгдсэн Улсын Нью-Йорк хотноо мянга есөн зуун ерэн хоёр оны тавдугаар сарын есний өдөр үйлдэв.

----- oOo -----

УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТУХАЙ НҮБ-ЫН СУУРЬ КОНВЕНЦИЙН КИТОГИЙН ПРОТОКОЛ

ХЭЛЭЛЦЭН ТОХИРОГЧ ТАЛУУД

- Уур амьсгалын өөрчлөлтийн тухай НҮБ-ын Суурь Конвенц /цаашид "Конвенц" гэх/-ийн Талууд болохын хувьд;

- Конвенцийн 2 дугаар зүйлд тодорхойлсон Конвенцийн эцсийн зорилгод хүрэх зорилгоор;

- Конвенцийн заалтуудыг иш үндэс болгон;

- Конвенцийн 3 дугаар зүйлийг удирдлага болгон;

-Конвенцид оролцогч Талуудын Бага хурлын анхдугаар хуралдааны 1/СР.1 шийдвэрээр батлагдсан Берлины Мандатыг хэрэгжүүлэх зорилгоор

Дараахь зүйлийг хэлэлцэн тохиролцов.

НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Энэхүү Протоколд Конвенцийн 1 дүгээр зүйлд агуулагдсан Тодорхойлолтуудыг мөн хэрэглэнэ. Нэмэлт байдлаар:

1. "Талуудын Бага хурал" гэдэг нь Конвенцид оролцогч Талуудын Бага хурлыг ойлгоно.

2. "Конвенц" гэдэгт 1992 оны 5 дугаар сарын 9-нд Нью-Йорк хотноо батлагдсан Уур амьсгалын өөрчлөлтийн тухай НҮБ-ын Суурь Конвенцийг ойлгоно.

3. "Уур амьсгалын өөрчлөлтийн асуудлаархи Засгийн газар хоорондын мэргэжилтний хэсэг" гэдэгт Дэлхийн Цаг уурын Байгууллага, НҮБ-ын Байгаль Орчны Хөтөлбөр хоёр 1988 онд хамтран байгуулсан Уур амьсгалын

өөрчлөлтийн асуудлаархи Засгийн газар хоорондын мэргэжилтний хэсгийг ойлгоно.

4. "Монреалын Протокол" гэж 1987 оны 9 дүгээр сарын 16-нд Монреал хотноо батлагдсан Озоны давхаргыг задалдаг бодисын тухай Монреалын Протокол, дараа нь түүнд оруулсан залруулга, нэмэлтийг ойлгоно.

5. "Байлцсан болон санал өгсөн Талууд" гэж байлцсан /хуралдаан дээр/ болон эерэг болон сөрөг санал өгч байгаа Талуудыг хэлнэ.

6. "Тал" гэж утгын хувьд өөрөөр тодорхойлогдоогүй бол энэхүү Протоколд оролцогч Талыг хэлнэ.

7. "1 дүгээр хавсралтанд орсон Тал" гэж Конвенцийн 1 дүгээр хавсралт болон түүнд оруулж болох залруулгад нэгдэн орсон, эсхүл Конвенцийн 4 дүгээр зүйлийн 2/g/ заалтын дагуу мэдэгдэл хийсэн Талыг хэлнэ.

ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

1.1 дүгээр хавсралтанд орсон Тал тус бүр 3 дугаар зүйлийн дагуу хүлээх /хүлэмжийн хийн/ ялгаралтыг бууруулах болон хязгаарлах тоон үүргээ биелүүлэхдээ тогтвортой хөгжлийг хангахын тулд:

/a/ Үндэсний онцлог нөхцөлтэйгөө уялдуулан дараахь бодлого, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх буюу цаашид нарийвчлан боловсруулах:

/i/ Үндэсний эдийн засгийн холбогдох салбаруудын эрчим хүч ашиглалтын үр ашгийг дээшлүүлэх,

/ii/ Байгаль орчныг хамгаалах асуудлаарх олон улсын бусад гэрээ хэлэлцээрийн дагуу хүлээсэн үүрэг хариуцлагатай уялдуулан Монреалын Протоколоор зохицуулагддаггүй хүлэмжийн хийнүүдийн шингээгч, хадгалагч эх үүсвэрийг хамгаалах, нэмэгдүүлэх; ойн аж ахуйг хөтлөн явуулах, ойжуулалт, ойг нөхөн сэргээх үр ашигтай тогтвортой хөгжлийн арга хэмжээг хөхиүлэн дэмжих,

/iii/ Уур амьсгалын өөрчлөлтийн бодлоготой уялдуулан хөдөө аж ахуйн тогтвортой хөгжлийн хэлбэрүүдийг хөхиүлэн дэмжих,

/iv/ Эрчим хүчний шинэ болон нөхөн сэргээгдэх хэлбэр, нүүрсхүчлийн хийг шингээгч технологи, байгаль орчинд ээлтэй тэргүүний болон шинэлэг технологи нэвтрүүлэх, боловсруулах, өргөн хэрэглэхэд дэмжлэг үзүүлэх, судалгаа шинжилгээний ажил хийх,

/v/ Конвенцийн зорилгод харш хүлэмжийн хийн хаягдлын эх үүсвэр болох бүх салбарын зах зээлийн боловсронгуй биш байдлыг

тууштай бууруулах буюу бүрэн арилгах, санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх, эдийн засгийн урамшуулал, татвар болон хураамжаас чөлөөлөх, нөхөн төлбөр олгох зэрэг зах зээлийн арга механизмыг хэрэглэх,

/vi/ Монреалын Протоколоор зохицуулагддаггүй хүлэмжийн хийнүүдийн ялгаралтыг хязгаарлах, бууруулахад чиглэсэн бодлого, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх явдлыг дэмжих зорилгоор холбогдох салбаруудын шаардлагатай өөрчлөлтийг хөхиүлэн дэмжих,

/vii/ Тээврийн салбарт Монреалын Протоколоор зохицуулагддаггүй хүлэмжийн хийн ялгаралтыг бууруулах, хязгаарлахад чиглэсэн арга хэмжээ авах,

/viii/ Хог хаягдлын боловсруулалт, мөн эрчим хүч үйлдвэрлэх, дамжуулах, түгээхэд дахин боловсруулах, хэрэглэх замаар метаны ялгаралтын хэмжээг хязгаарлах буюу бууруулах,

/b/ Конвенцийн 4 дүгээр зүйлийн 2/e/ /i/ дахь заалтыг үндэслэн энэхүү зүйлээр тодорхойлогдсон бодлого, арга хэмжээ тус бүрийн болон нийт үр ашгийг дээшлүүлэхийн тулд бусад Талуудтай хамтран ажиллана. Энэ зорилгоор эдгээр Талууд ийм бодлого, арга хэмжээний тухай, мөн тэдгээрийг хооронд нь харьцуулах болон дамжуулан хэрэглэх боломж, үр ашгийн талаарх өөрсдийн туршлагыг түгээх, мэдээлэл солилцох талаар алхам хийнэ. Протоколд оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал анхны чуулганаараа эсхүл аль болох боломжтой богино хугацааны дотор холбогдох бүхий л мэдээллийг үндэс болгон ийм хамтын ажиллагааг хэрэгжүүлэх арга замыг авч үзнэ.

2. 1 дүгээр хавсралтанд орсон Талууд Олон Улсын Иргэний Агаарын Тээврийн Байгууллага болон Олон Улсын Далайн Байгууллагатай хамтран ажиллах замаар Агаарын тээвэр, далайн бункерийн түлшийг ашиглах явцад ялгарах Монреалын Протоколоор зохицуулагддаггүй хүлэмжийн хийн ялгаралтыг хязгаарлах, бууруулах арга хэмжээ авна.

3. 1 дүгээр хавсралтанд орсон Талууд энэхүү Зүйлийн дагуу авах бодлого, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхдээ Конвенцийн 3 дугаар зүйлийг үндэс болгон бусад Талууд, ялангуяа Конвенцийн 4 дүгээр зүйлийн 8 ба 9 дэх заалтад онцлон заасан хөгжиж байгаа орон болох Талуудад учрах уур амьсгалын өөрчлөлтийн сөрөг нөлөөлөл, олон улсын худалдаа, нийгэм, экологи, эдийн засагт үзүүлэх сөрөг үр дагаврыг аль болох багасгахыг чармайна. Энэхүү Протоколд оролцогч Талуудын хуралдааны үүргийг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал энэ заалтаар хүлээх үүргийг биелүүлэхэд чиглэсэн цаашдын арга хэмжээг шаардлагатай үед авч болно.

4. Энэхүү Протоколд оролцогч Талуудын хуралдааны үүргийг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал янз бүрийн улс орны онцлог, бодит нөлөөллийг үндэс болгон дээрхи 1 /a/ дахь заалтанд заасан ямар нэг бодлого, арга хэмжээг

зохицуулах нь үр ашигтай байна гэсэн шийдвэр гаргавал ийм бодлого, арга хэмжээг зохицуулах ажлыг хэрэгжүүлэх арга зам, эх үүсвэрийг авч үзнэ.

ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

1. 1 дүгээр хавсралтанд орсон Талууд дангаараа болон хамтран А хавсралтанд дурдсан хүлэмжийн хийнүүдийн нүүрсхүчлийн хийд шилжүүлсэн хүний үйл ажиллагаанаас хамаарсан ялгаруулалтын нийлбэр хэмжээ нь В хавсралтанд тэдгээр орны хувьд тогтоож өгсөн ялгаралтыг хязгаарлах болон бууруулах тоон үүргийг биелүүлсэн байхаар тооцоолсон нийт хэмжээнээс хэтрэхгүй байх, ингэхдээ энэхүү Зүйлийн заалтын дагуу, авч үзэж буй хүлэмжийн хийнүүдийн тэдгээр Талуудын нийт ялгаралтын хэмжээ нь үүргийн хугацаа болох 2008-2012 оны үе гэхэд 1990 оны түвшинтэй харьцуулахад дор хаяж 5 хувиар бууруулсан байх нөхцөлийг хангана.

2. 1 дүгээр хавсралтанд орсон Тал бүр 2005 оны үе гэхэд энэхүү Протоколоор хүлээж байгаа үүргээ биелүүлэхэд мэдэгдэхүйц ахиц гаргасан байна.

3. Үүрэг хүлээх үе бүрийн туршид хуримтлагдах нүүрсхүчлийн хийн хэмжээний шалган тогтоож болох өөрчлөлтөөр хэмжигдэх, хүний үйл ажиллагаатай шууд холбоотой газар ашиглалтын өөрчлөлт, мөн ойн аж ахуйн салбарын 1990 оноос хойшхи хугацаанд хамаарах ойжуулах, ойг нөхөн сэргээх, ойг огтлох зэрэг үйл ажиллагааны дүнд хүлэмжийн хийн эх үүсвэрүүдээс ялгарах болон шингээгчдэд шингэх нүүрсхүчлийн хийн хэмжээний цэвэр өөрчлөлтийг 1 дүгээр хавсралтанд орсон Тал тус бүр энэхүү Зүйлээр хүлээх үүргээ биелүүлэхдээ ашиглана. Эдгээр үйл ажиллагаатай холбоотой эх үүсвэрүүдээс ялгарах болон шингээгчдэд шингэх хүлэмжийн хийн хэмжээг ойлгоход хялбар, шалгах боломжтой хэлбэрээр гаргаж өгөх ба 7 ба 8 дугаар зүйлийн дагуу хянан үзнэ.

4. Протоколд нэгдэгч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Конвенцид оролцогч Талуудын Бага хурлын анхны хуралдаанаас өмнө 1 дүгээр хавсралтанд орсон Тал бүр 1990 оны үе дэх нүүрстөрөгчийн хэмжээний төвшнийг тогтоох, түүнээс цааших жилүүдийн нүүрстөрөгчийн хэмжээний өөрчлөлтийг тооцоолох боломж олгохын тулд Шинжлэх ухаан, технологийн талаар зөвлөлгөө өгөх туслах байгууллагад /Конвенцийн/ зохих мэдээллийг гаргаж өгнө. Протоколд оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Конвенцид оролцогч Талуудын Бага Хурал анхны хуралдаанаараа, эсхүл түүний дараа боломж бүрдмэгц хөдөө аж ахуйн хөрс, газар ашиглалт, ойн төрөл зүйлийн өөрчлөлттэй холбоотой эх үүсвэрүүдээс ялгарах болон шингээгчдэд шингэх хүлэмжийн хийн хэмжээний өөрчлөлттэй холбогдох хүний үйл ажиллагааны ямар нэмэлт хэлбэрийг 1 дүгээр хавсралтанд орсон Талуудын хувьд тогтоогдсон тоон хэмжээн дээр нэмэх буюу эсхүл тодорхой биш хүчин

зүйл, илтгэл мэдээллийн ойлгомжтой байдал, шалгах боломж, Уур амьсгалын өөрчлөлтийн асуудлаархи Засгийн газар хоорондын мэргэжилтний хэсгийн боловсруулсан арга зүй, 5 дугаар зүйлийн дагуу гаргаж өгсөн Шинжлэх ухаан технологийн талаар зөвлөлгөө өгөх туслах байгууллагын гаргасан зөвлөмж, мөн Талуудын Бага хурлын шийдвэр зэргийг үндэслэн 1 дүгээр хавсралтанд орсон Талуудад ноогдсон тоон үүргээс хэрхэн хасах нөхцөл, дүрэм, удирдлага болгох зарчмын асуудлаар шийдвэр гаргана. Ийм шийдвэрийг хоёрдох болон дараагийн үүргийн хугацаануудад мөрдөнө. Талууд хүний үйл ажиллагааны нэмэлт шинэ хэлбэрийн талаарх ийм шийдвэрийг эдгээр төрлийн үйл ажиллагаа 1990 оноос хойших хугацаанд хэрэгжиж байгаа тохиолдолд өөрийн эхний үүрэгт хугацааны хувьд хэрэглэхээр шийдвэрлэж болно.

5. Талуудын Бага хурлын хоёрдугаар хуралдааны 9/СР.2 шийдвэрээр суурь он буюу үе нь тодорхойлогдсон зах зээлийн эдийн засагт шилжиж байгаа 1 дүгээр хавсралтанд орсон Талууд энэхүү зүйлээр хүлээх үүргээ хэрэгжүүлэхдээ тэр суурь он буюу үеийг хэрэглэнэ. Конвенцийн 12 дугаар зүйлээр хүлээсэн үндэсний эхний тайлангаа хараахан гаргаж өгөөгүй байгаа зах зээлийн эдийн засагт шилжиж байгаа 1 дүгээр хавсралтанд орсон бусад бүх Талууд 1990 оноос өөр ямар нэг суурь он буюу үеийг энэхүү зүйлээр хүлээх үүргээ хэрэгжүүлэхдээ ашиглахаар төлөвлөж байгаа тухайгаа Протоколд нэгдэгч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Конвенцид оролцогч Талуудын Бага хуралд мөн мэдэгдэж болно. Протоколд нэгдэгч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Конвенцид оролцогч Талуудын Бага хурал энэ мэдэгдлийг хүлээн авах эсэх тухай асуудлыг шийдвэрлэнэ.

6. Конвенцийн 4 дүгээр зүйлийн 6 дахь заалтын дагуу энэ зүйлд заагдаагүй боловч энэхүү Протоколоор хүлээх үүргийг хэрэгжүүлэхэд нь Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Конвенцид оролцогч Талуудын Бага хурал зах зээлийн эдийн засагт шилжиж байгаа 1 дүгээр хавсралтанд орсон орнуудын хувьд тодорхой хэмжээгээр уян хатан хандана.

7. /Хүлэмжийн хийн/ ялгарлыг хязгаарлах ба бууруулах тоон үүргийн эхний үүргийн хугацаа болох 2008-2012 оны хооронд 1 дүгээр хавсралтанд орсон Тал бүрийн хувьд тогтоосон /бууруулалтын/ хэмжээ нь 1990 оны эсвэл дээрхи 5 дугаар заалтын дагуу тогтоогдсон суурь он буюу үеийн төвшин дэх А хавсралтанд заасан хүлэмжийн хийнүүдийн нүүрсхүчлийн хийд шилжүүлсэн хүний үйл ажиллагаатай холбогдох нийт ялгаруулалтын В хавсралтанд заасан хувь хэмжээг 5-аар үржүүлсэн хэмжээтэй тэнцүү байна. Газар ашиглалт болон ойн аж ахуйн өөрчлөлт 1990 оны хүлэмжийн хийн ялгаралтын цэвэр эх үүсвэр байсан 1 дүгээр хавсралтанд орсон Талуудын хувьд өөрийн тогтоосон /бууруулалтын/ хэмжээгээ тооцохдоо 1990 оны хүний үйл ажиллагаатай холбоотой нүүрсхүчлийн хийд шилжүүлсэн нийт ялгаруулалтын хэмжээнээс 1990 онд газар ашиглалтын өөрчлөлтөөс болж шингээгчдэд шингэсэн хэмжээг хассан 1990 оны буюу суурь үеийн ялгаралтын хэмжээндээ хэмжээг оруулж тооцно.

8. 1 дүгээр хавсралтанд орсон Тал тус бүр дээрхи 7 дугаар заалтын дагуу тооцоо хийхдээ ус фторт нүүрстөрөгч, перфторт нүүрстөрөгчүүд, гексафторт хүхэр зэрэг хийн хувьд 1995 оныг суурь оноор авч болно.

9. 1 дүгээр хавсралтанд орсон Талуудын дараагийн үүргийн үеүдэд хүлээх үүргийг В хавсралтанд залруулга оруулах замаар 21 дүгээр зүйлийн 7 дахь хэсэгт заасан журмын дагуу батална. Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүргийг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал ийм /шинэ/ үүргийг авч үзэх асуудлыг дээрх 1 дэх заалтанд дурдсан анхны үүргийн хугацаа дуусахаас дор хаяж 7 жилийн өмнө авч үзэж эхэлнэ.

10. Аль нэг Тал 6 ба 17 дугаар Зүйлийн дагуу бусад Талаас /шилжүүлж/ авсан ялгаралтын бууралтын ямар нэг нэгж буюу бууруулахаар төлөвлөсөн хэмжээний аль нэг хэсгийг тухайн Талын хувьд тогтоосон хэмжээн дээр нэмэгдэнэ.

11. Аль нэг Тал 6 ба 17 дугаар зүйлийн дагуу бусад Талд шилжүүлсэн ялгаралтын бууралтын ямар нэг хэсэг эсхүл бууруулахаар төлөвлөсөн хэмжээний аль нэг хэсгийг тухайн Талын хувьд тогтоосон хэмжээнээс хасна.

12. Аль нэг Тал 12 дугаар зүйлийн дагуу бусад Талаас авсан баталгаажсан ялгаралтын бууруулалтын аливаа хэсэг тухайн Талын хувьд тогтоосон хэмжээн дээр нэмэгдэнэ.

13. 1 дүгээр хавсралтанд орсон Талын ялгаруулалтын хэмжээ нь үүрэг хүлээх хугацааны туршид энэхүү зүйлээр тогтоогдсон хэмжээнээс нь бага байвал тухайн талын хүсэлтийг үндэслэн энэ зөрөөг тухайн Талын хувьд дараагийн үүргийн хугацааны тогтоогдсон хэмжээн дээр нь нэмж өгнө.

14. 1 дүгээр хавсралтанд орсон Тал бүр дээрх 1 дүгээр заалтанд дурдсан үүргийг хэрэгжүүлэхдээ хөгжиж байгаа, ялангуяа конвенцийн 4 дүгээр зүйлийн 8 ба 9 дэх заалтанд дурдсан Талуудын нийгэм, экологи, эдийн засагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг аль болох багасгахыг зорино. Тэдгээр заалтуудыг хэрэгжүүлэх асуудлаарх Талуудын Бага хурлын холбогдох шийдвэрүүдийн дагуу Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал анхны хуралдаанаараа дээрх заалтуудад дурдсан Талуудад үзүүлэх уур амьсгалын сөрөг нөлөөлөл, авах хариу арга хэмжээний нөлөөллийг багасгахад чиглэсэн ямар үйл ажиллагаа явуулах шаардлагатайг авч хэлэлцэнэ. Авч үзэх асуудлуудын дотор санхүүгийн асуудал, даатгал, технологи шилжүүлэх зэрэг асуудал хамаарна.

ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

1. 1 дүгээр хавсралтанд орсон, 3 дугаар зүйлээр хүлээх үүргээ хамтран биелүүлэхээр тохиролцсон Талууд тэдгээр орнуудын нүүрсхүчлийн хийд шилжүүлсэн А хавсралтанд заасан хүлэмжийн хийнүүдийн хүний үйл

ажиллагаатай холбогдох ялгаралтын нийт хэмжээ нь тэдгээрийн 3 дугаар зүйлийн дагуу В хавсралтанд заасан ялгаралтыг бууруулах буюу хязгаарлах тоон үүрэгтэй уялдуулан тооцсон бууруулах хэмжээнээс хэтрэхгүй байгаа нөхцөлд үүргээ биелүүлсэн гэж үзнэ. Ийм Гэрээний Тал тус бүрийн хувьд тогтоосон /хүлэмжийн хийн/ ялгаруулалтын харгалзах төвшинг тухайн гэрээгээр тогтоож өгнө.

2. Ямар нэг ийм Гэрээ байгуулсан Талууд Нарийн бичгийн дарга нарын газарт гэрээний нөхцөлөө энэхүү Протоколыг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан, түүнд нэгдэн орсон тухай баримт бичгээ хадгалуулахаар өгсөн өдөртөө мэдэгдэнэ. Нарийн бичгийн дарга нарын газар Конвенцийн Талууд болон гарын үсэг зурсан бүх Талуудад гэрээний нөхцөлийг мэдээлнэ.

3. Гэрээ нь 3 дугаар зүйлийн 7 дахь заалтанд тодорхойлсон үүргийн хугацааны туршид хүчинтэй байна.

4. Хэрэв Талууд ямар нэг бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагын хүрээнд буюу түүнтэй хамтран ажиллаж байгаа бол Протокол батлагдсанаас хойш тухайн байгууллагын бүтцэд гарсан ямар ч өөрчлөлт энэхүү Протоколоор хүлээх үүрэгт нөлөөлөх ёсгүй. Тухайн байгууллагын бүтцийн ямар нэг өөрчлөлт нь түүнээс хойш батлагдсан 3 дугаар зүйлийн дагуу үүргийг хэрэгжүүлэхэд л зөвхөн хэрэглэгдэнэ.

5. Ийм Гэрээнд оролцогч Талуудын хувьд тэдгээрийн ялгаралтыг бууруулах нийлбэр төвшиндөө хүрээгүй бол ийм гэрээнд оролцогч Тал бүр гэрээнд заасан ялгаралтын өөр өөрийнхөө төвшнийг хариуцна.

6. Хэрэв Талууд энэхүү Протоколын Тал болох бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагын хүрээнд болон түүнтэй хамтран ажиллаж байгаа бол энэ бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагын гишүүн орон бүр дангаараа болон 24 дүгээр зүйлийн дагуу үйл ажиллагаагаа явуулж байгаа бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагатай хамтран ялгаралтыг бууруулах нэгдсэн төвшинд хүрэх зорилтоо биелүүлээгүй бол эдгээр Талууд энэхүү зүйлийн дагуу тодорхойлогдсон өөрсдийн ялгаралтын төвшинг хариуцна.

ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

1. 1 дүгээр хавсралтанд орсон Тал бүр үүргийн эхний үе эхлэхээс нэг жилээс доошгүй хугацааны өмнө Монреалын Протоколоор зохицуулагддаггүй хүлэмжийн хийн эх үүсвэрүүдээс хүний үйл ажиллагаагаар ялгарах хэмжээ ба шингээгчдэд шингэх хэмжээг тодорхойлох үндэсний системийг бий болгосон байна. Доорх 2 дахь заалтанд тодорхойлогдсон арга зүйг агуулах ийм системийн удирдлага болгох зарчмыг Протоколд нэгдэгч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурлын анхдугаар хуралдаанаар батлан гаргана.

2. Монреалын Протоколоор зохицуулагддаггүй хүлэмжийн хийн эх үүсвэрүүдээс хүний үйл ажиллагаагаар ялгарах хэмжээ ба шингээгчдэд шингэх хэмжээг Уур амьсгалын өөрчлөлтийн асуудлаарх Засгийн газар хоорондын мэргэжилтний хэсгийн боловсруулж Талуудын Бага хурлын 3 дугаар хуралдаанаар баталсан арга зүйлээр тодорхойлно. Ийм арга зүйг хэрэглээгүй тохиолдолд шаардлагатай залруулгыг Протоколд нэгдэгч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурлын анхдугаар хуралдаанаар батлан гаргах арга зүйн дагуу хийнэ. Уур амьсгалын өөрчлөлтийн асуудлаарх Засгийн газар хоорондын мэргэжилтний хэсэг болон Шинжлэх ухаан технологийн талаар зөвлөгөө өгөх туслах байгууллагын гаргасан зөвлөмжийг үндэслэн Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал энэ арга зүй, залруулгыг байнга авч үзэж байх ба шаардлагатай үед Талуудын Бага хурлын шийдвэрүүдийг үндэслэн тэдгээрийг эргэн хянаж үзнэ. Арга зүй болон харьцуулалт залруулгыг дахин хянан үзэх ямар ч ажиллагаа нь зөвхөн тухайн арга хэмжээний дараа нь хэрэгжих үүргийн хугацаанд хамаарах 3 дугаар зүйлийн дагуу хүлээх үүргийг хэрэгжүүлэхэд зориулагдана.

3. А хавсралтанд заасан Монреалын Протоколоор зохицуулагддаггүй хүлэмжийн хийнүүдийн эх үүсвэрүүдээс хүний үйл ажиллагаагаар ялгарах ялгаралтын хэмжээ болон шингээгчдэд шингэх хэмжээний нүүрсхүчлийн хийд шилжүүлсэн хэмжээг тооцоолоход хэрэглэдэг дэлхийн дулааралтын потенциалыг Уур амьсгалын өөрчлөлтийн асуудлаархи Засгийн газар хоорондын мэргэжилтний хэсгээс боловсруулж Талуудын Бага хурлын 3 дугаар хуралдаанаар баталсан тэр хэмжээг /потенциал/ хэрэглэнэ. Уур амьсгалын өөрчлөлтийн асуудлаархи Засгийн газар хоорондын мэргэжилтний хэсгийн дүгнэлт болон Шинжлэх ухаан технологийн талаар зөвлөлгөө өгөх туслах байгууллагын гаргасан зөвлөмжийг үндэслэн гаргасан Талуудын Бага хурлын шийдвэрүүдийн дагуу Протоколд нэгдэгч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал тэдгээр хүлэмжийн хий тус бүрийн хувьд дэлхийн дулааралтын потенциалын хэмжээг байнга авч үзэж байх ба шаардлагатай үед тэдгээрийг дахин хянан үзэж байна. Дэлхийн дулааралтын потенциалд хийсэн өөрчлөлтийг зөвхөн тухайн өөрчлөлт хийснээс хойш батлагдсан үүргийн хугацаанд хамаарах 3 дугаар зүйлийн дагуу хүлээх үүрэгт хамаарна.

ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

1. 3 дугаар зүйлийн дагуу үүргээ биелүүлэх зорилгоор, 1 дүгээр хавсралтанд орсон Талууд эдийн засгийн ямар нэг салбарт хүлэмжийн хийн эх үүсвэрээс хүний үйл ажиллагаагаар ялгарах хэмжээг багасгах буюу шингээгчид шингэх хэмжээг ихэсгэхэд зориулагдсан төслийн үр дүнд бий болсон ялгаралтын бууруулалтын хэсгийг бусад Талуудад шилжүүлэх буюу бусдаас шилжүүлэн авч болно. Үүний тулд дараахь нөхцөлүүдийг биелүүлсэн байна. Үүнд:

/a/ Ийм төсөл нь түүнд оролцогч Талуудаар батлагдсан байна;

/b/ Ийм төсөлд эх үүсвэрээс ялгарах хэмжээг багасгасан буюу шингээгчид шингэх хэмжээг ихэсгэсэн хэмжээ нь ийм төсөл хэрэгжүүлээгүй байх үеийн хэмжээн дээр нэмэгдэх тэр хэмжээг авч үзнэ.

/c/ 5 болон 7 дугаар зүйлийн дагуу хүлээх үүргээ биелүүлээгүй тохиолдолд тухайн Тал ялгаралтын бууралтын ямар ч хэсгийг шилжүүлэн авч болохгүй,

/d/ Бусдаас авч байгаа ялгаралтын бууралтын хэсэг нь 3 дугаар зүйлийн дагуу хүлээх үүргийг биелүүлэх талаар авсан дотоодын үйл ажиллагааны үр дүн дээр нэмэгдэнэ.

2. Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал анхны хуралдаанаараа буюу эсхүл аль болох боломжтой богино хугацааны дотор энэхүү зүйлийг хэрэгжүүлэх асуудал, түүний дотор тайлагнах болон түүнийг хянан үзэхэд удирдлага болгох зарчмуудыг боловсруулж болно.

3. 1 дүгээр хавсралтанд орсон Тал өөрийн хариуцлагын хүрээнд, энэхүү зүйлийн дагуу ялгаралтын бууралтын хэсгийг бий болгох, дамжуулах буюу шилжүүлж авахад чиглэгдсэн үйл ажиллагаанд оролцуулах эрхийг хуулийн этгээдүүдэд олгож болно.

4. Хэрэв 1 дүгээр хавсралтанд орсон аль нэг Тал энэхүү зүйлд тодорхойлсон шаардлагыг хэрэгжүүлэхэд 8 дугаар зүйлийн заалттай уялдан ямар нэг асуудал гарсан бол ялгаралтын хэсгийг бусдад дамжуулах буюу бусдаас авах ажиллагааг энэ асуудал үүссэний дараахь хугацаанд энэ асуудлыг шийдэгдэх хүртэл эдгээр бууралтын хэсгийг ямар нэг Тал 3 дугаар зүйлийн дагуу хүлээх үүргээ биелүүлэхдээ энэ бууралтын хэсгийг ашиглахгүй байгаа нөхцөлд л үргэлжлүүлж болно.

ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

1\ 1 дүгээр хавсралтанд орсон Тал бүр Талуудын Бага хурлын холбогдох шийдвэрийн дагуу гаргаж өгсөн Монреалын Протоколоор зохицуулагддаггүй хүлэмжийн хийн эх үүсвэрүүдээс хүний үйл ажиллагаагаар ялгарах хэмжээ ба шингээгчдэд шингэх хэмжээний жил бүрийн тооллогондоо 3 дугаар зүйлийг хэрэгжүүлэх боломжийг хангах зорилгоор доорх 4 дүгээр заалтаар тодорхойлогдох шаардлагатай нэмэлт мэдээллийг оруулж өгнө.

2. 1 дүгээр хавсралтанд орсон Тал бүр Конвенцийн 12 дугаар зүйлийн дагуу гаргаж өгөх үндэсний илтгэлдээ энэхүү Протоколын дагуу хүлээх өөрийн үүргээ хэрхэн биелүүлж байгааг харуулах зорилгоор доорх 4 дэх заалтын дагуу тодорхойлогдсон шаардлагатай нэмэлт мэдээллийг оруулж өгнө.

3. 1 дүгээр хавсралтанд орсон Тал бүр дээрх 1 дэх заалтанд шаардсан мэдээллийг тухайн Талын хувьд энэхүү Протокол хүчин төгөлдөр болсоны дараахь үүргийн хугацааны эхний жилийн Конвенцийн дагуу гаргах анхны хүлэмжийн хийн тооллогоос эхлэн жил бүр гаргаж өгнө. Ийм Тал бүр дээрх 2 дахь заалтанд шаардсан мэдээллийг энэхүү Протокол тухайн орны хувьд хүчин төгөлдөр болсны дараа, доорх 4 дэх заалтанд заасан байдлаар удирдах зарчим батлагдсаны дараа Конвенцийн дагуу гаргах эхний үндэсний илтгэлийн хэсэг байдлаар гаргаж өгнө. Энэхүү зүйлд шаардсан мэдээллийн дараагийн удаа гаргах давтамжийг Талуудын Бага хурлаар баталсан үндэсний илтгэл гаргаж өгөх хувиарыг үндэс болгон энэхүү Протоколд нэгдсэн Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал тогтооно.

4. Энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурлаас баталсан, 1 дүгээр хавсралтанд орсон Талуудын үндэсний илтгэл бэлдэх удирдах зарчмыг үндэс болгон энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал эхний чуулганаараа, дараа нь энэхүү зүйлд шаардсан мэдээллийг бэлтгэх удирдах зарчмыг үе үе тогтмол баталж байна. Энэхүү Протоколд нэгдсэн Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал мөн ялгаралтыг бууруулах тогтоогдсон хэмжээг тооцох журмын тухай шийдвэрийг эхний үүргийн хугацаа эхлэхээс өмнө гаргана.

НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

1. Талуудын Бага хурлын холбогдох шийдвэрийн биелэлтийг хянах үүрэг бүхий Мэргэжилтний хянан шалгах баг энэхүү Протоколд нэгдсэн Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын бага Талуудын Бага хурлаас баталсан удирдах зарчмыг үндэслэн 1 дүгээр хавсралтанд орсон Тал бүрийн 7 дугаар зүйлийн дагуу гаргаж өгсөн мэдээллийг доорх 4 дэх заалтанд заасны дагуу авч үзнэ. 1 дүгээр хавсралтанд орсон Тал бүрийн 7 дугаар зүйлийн 1 дэх заалтын дагуу гаргасан мэдээллийг /хүлэмжийн хийн/ ялгаралтын тооллого ба тогтоогдсон хэмжээний жил бүрийн үнэлгээ, тооцооны нэг хэсэг байдлаар шалгана. 1 дүгээр хавсралтанд орсон Тал бүрийн 7 дугаар зүйлийн 2 дахь заалтын дагуу гаргаж өгсөн мэдээллийг /үндэсний/ илтгэлийг хянаж үзэх ажиллагааны нэг хэсэг байдлаар авч үзнэ.

2. Мэргэжилтний хянан шалгах багийн ажлыг Нарийн бичгийн дарга нарын газар зохицуулах бөгөөд Талуудын Бага хурлаас энэ зорилгоор гаргасан удирдах зарчмын дагуу Конвенцид Оролцогч Талууд, шаардлагатай үед Засгийн газар хоорондын байгууллагуудын нэр дэвшүүлсэн хүмүүсээс шилэгдсэн мэргэжилтнүүдээс бүрдэнэ.

3. Хянан шалгах ажлын хүрээнд Талууд энэхүү Протоколыг хэрэгжүүлж байгаа байдлын бүхий л асуудалд нарийвчилсан, бүрэн дүүрэн техникийн үнэлгээ өгнө. Мэргэжилтний хянан шалгах баг нь энэхүү Протоколд нэгдсэн Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хуралд зориулж Талуудын үүргийн хэрэгжилтэнд үнэлгээ өгсөн, үүргээ биелүүлэхэд нь тулгарч байгаа бодит бэрхшээл, түүнд нөлөөлж байгаа хүчин зүйлийг тодорхойлсон илтгэл бэлдэнэ. Энэ илтгэлийг Нарийн бичгийн дарга нарын газар Конвенцид оролцогч талуудад тараана. Нарийн бичгийн дарга нарын газар энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хуралд хэлэлцэхэд нь зориулж эдгээр илтгэлүүдэд дурдсан хэрэгжүүлэх асуудлуудын жагсаалт гаргана.

4. Энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал анхны чуулганаараа Талуудын Бага хурлын холбогдох шийдвэрүүдтэй нийцүүлэн мэргэжилтний хянан шалгах багийн хянан шалгалт хийх удирдах зарчмыг баталж дараа нь үе үе эргэн хянан үзэж байна.

5. Энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал Хэрэгжүүлэхэд туслах байгууллага, мөн шаардлагатай бол Шинжлэх ухаан, технологийн талаар зөвлөгөө өгөх туслах байгууллагын дэмжлэгтэйгээр дараахь асуудлуудыг авч үзнэ:

/a/ 7 зүйлийн дагуу Талуудын гаргаж өгсөн мэдээлэл, мөн энэхүү зүйлийн дагуу хийгдсэн мэргэжилтний хянан шалгалтын илтгэлүүд;

/b/ Дээрх 3 дахь заалтын дагуу Нарийн бичгийн дарга нарын газрын гаргасан хэрэгжүүлэх зүйлийн жагсаалтанд орсон асуудлууд, мөн Талуудын оруулж ирсэн аливаа асуудлууд.

6. Энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал дээрх 5 дахь заалтанд дурдсан мэдээллийг хэлэлцсэний дараа энэхүү Протоколыг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай аливаа асуудлаар шийдвэр гаргана.

ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

1. Энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал шинжлэх ухааны дэвшилтэт мэдээлэл, уур амьсгалын өөрчлөлт, түүний нөлөөллийн үнэлгээ, мөн холбогдох техник, нийгэм эдийн засгийн мэдээллийг үндэс болгон энэхүү Протоколыг үе үе хянан үзэж байна. Ингэж хянан үзэх ажиллагааг Конвенцийн хүрээнд болон, ялангуяа Конвенцийн 4 дүгээр зүйлийн 2/d/, 7 дугаар зүйлийн 2/a/ дахь заалтуудад заасны дагуу хийх холбогдох хянан үзэх ажиллагаатай уялдуулна. Эдгээр хянан үзэх ажиллагаанд үндэслэн энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал шаардлагатай шийдвэр гаргана.

2. Эхний хянан үзэх ажиллагаа энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурлын 2 дугаар чуулган дээр хийгдэнэ. Цаашдын хянан үзэх ажиллагаа хоорондоо ижил зайтай хугацаанд байнга хийгдэнэ.

АРАВДУГААР ЗҮЙЛ

1. Бүх талууд нийтлэг боловч ялгавартай хүлээх үүрэг хариуцлага, өөрсдийн үндэсний болон бүс нутгийн хөгжлийн онцлог тэргүүлэх асуудлын дараалал, хөгжлийн зорилго, нөхцөлийг иш үндэс болгон 1 дүгээр хавсралтанд ороогүй Талуудад ямар нэгэн шинэ үүрэг хүлээлгэхгүй боловч Конвенцийн 4 дүгээр зүйлийн 1 дэх заалтаар хүлээсэн үүргийг дахин баталж, тогтвортой хөгжлийн зорилгыг хангахын тулд эдгээр үүргийг хэрэгжүүлэхэд нь дэмжлэг үзүүлэх явдлыг үргэлжлүүлэн, Конвенцийн 4 дүгээр зүйлийн 3, 5 мөн 7 дахь заалтуудыг анхааралдаа авч:

/a/ Талуудын Бага хурлаас баталсан үндэсний илтгэл бэлтгэх удирдах зарчмын дагуу Талуудын Бага хурлын сайшаасан хооронд нь харьцуулж болохуйц арга зүйг ашиглан, Монреалын Протоколоор зохицуулагддаггүй хүлэмжийн хийнүүдийн эх үүсвэрүүдээс хүний үйл ажиллагаагаар ялгарах хэмжээ болон шингээгчдэд шингэх хэмжээний үндэсний тооллогыг бэлтгэх болон түүнийг үе үе шинэчилж байхад зориулан Тал тус бүрийн нийгэм, эдийн засгийн онцлогийг тусгасан тухайн нутгийн /хүлэмжийн хийн/ ялгаралтын үзүүлэлт, бодит мэдээ болон загварын чанарыг сайжруулах зорилгоор үндэсний болон шаардлагатай газар бүс нутгийн өртөг зардлын хувьд үр ашигтай байх холбогдох хөтөлбөрийг шаардлагатай, боломжтой үед боловсруулах;

/b/ Уур амьсгалын өөрчлөлтийг бууруулах арга хэмжээ болон уур амьсгалын өөрчлөлтөнд дасан зохицоход чиглэгдсэн тохиромжтой арга хэмжээг агуулсан үндэсний болон шаардлагатай газар бүс нутгийн хөтөлбөрийг боловсруулж хэрэгжүүлэн, үе үе шинэчилж байна:

/i/ Ийм хөтөлбөрүүд нь эрчим хүч, тээвэр, аж үйлдвэрийн салбарууд, мөн хөдөө аж ахуй, ойн болон хог хаягдлын дахин боловсруулалтын салбарыг хамарна. Үүнээс гадна, нийт газар нутгийн хэмжээгээрх болон цаг хугацааны төлөвлөлтийг боловсронгуй болгож дасан зохицох технологи, арга зүйн тусламжтайгаар уур амьсгалын өөрчлөлтөнд дасан зохицох явдлыг сайжруулна;

/ii/ 1 дүгээр хавсралтанд орсон Талууд энэхүү Протоколын дагуу авсан арга хэмжээ, мөн 7 дугаар зүйлийн дагуу гарах үндэсний хөтөлбөрийн тухай мэдээлэл гаргаж өгөх ба бусад

Талууд үндэсний илтгэлдээ уур амьсгалын өөрчлөлт, түүний сөрөг нөлөөллийг шийдвэрлэхэд хувь нэмэр оруулна гэж үзэж байгаа хүлэмжийн хийн ялгаралтын нэмэгдэх явдлыг бууруулах, шингээгчдэд шингэх явдлыг нэмэгдүүлэх, үндэсний чадавхийг бий болгох, дасан зохицох арга хэмжээг агуулсан хөтөлбөрүүдийн тухай мэдээллийг шаардлагатай үед оруулж өгөхийг эрмэлзэнэ.

/с/ Байгальд ээлтэй технологи, ноу-хау, уур амьсгалын өөрчлөлттэй холбоотой практик үйл ажиллагааг бий болгох, хэрэглэх, нэвтрүүлэх, дамжуулах ажиллагааг үр ашигтай байх нөхцөлийг бий болгохыг хөхиүлэн дэмжихэд хамтран ажиллах, тодорхой нөхцөл байдалтай уялдуулан эдгээр технологи, ноу-хау, практик үйл ажиллагааг шилжүүлэх ажиллагааг дэмжих, хялбар дөхөм болгох, санхүүжүүлэх, практикт хэрэгжих боломжтой алхмыг хэрэгжүүлэх, ялангуяа хөгжиж байгаа орнуудад түүнд хүрэх боломжийг нээх, улсын мэдэлд байгаа буюу олон түмний хүртээл болсон байгальд ээлтэй технологийг үр ашигтай дамжуулах бодлого, хөтөлбөр боловсруулах ба мөн хувийн салбарт байгальд ээлтэй технологийг авч хэрэглэх, дамжуулах явдлыг өргөтгөх, дэмжихэд чиглэсэн таатай нөхцлийг бүрдүүлнэ.

/d/ Шинжлэх ухаан, технологийн судалгаанд хамтран ажиллах, нэгдсэн ажиглалтын системийг хөгжүүлэх, одоо байгааг хадгалах, уур амьсгалын систем, уур амьсгалын өөрчлөлтийн сөрөг нөлөөлөл, аливаа хариу арга хэмжээний нийгэм-эдийн засгийн үр дагаврыг үнэлэх зэрэгт байгаа тодорхойгүй зүйлүүдийг багасгахад чиглэсэн мэдээллийн архив, санг бүрдүүлэх, Конвенцийн 5 дугаар зүйлтэй уялдуулан дотоодын чадавхи, мөн олон улсын болон Засгийн газар хоорондын хүчин зүтгэл, судалгаа шинжилгээний болон системтэй ажиглалтын хөтөлбөр, сүлжээнд оролцох боломжийг бэхжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлнэ.

/e/ Олон улсын түвшин дээр боломжтой үед одоо байгаа байгууллагуудыг ашиглан үндэсний чадавхийг бий болгож бэхжүүлэх, ялангуяа хөгжиж байгаа орнуудад хүний болон байгууллагын чадавхийг бэхжүүлэх, энэ салбарын мэргэжилтнүүдийг солилцох, тодорхой салбарын мэргэжилтнүүдийг сургахаар томилон ажиллуулах зэрэг боловсрол, сургалтын хөтөлбөрүүдийг боловсруулах, хөгжүүлэхэд хамтран ажиллах, хөхиүлэн дэмжих; үндэсний түвшинд олон түмэнд мэдээллийг түгээх, тэдгээрийг уур амьсгалын тухай мэдээллийг ашиглах боломжийг олгоно. Конвенцийн 6 дугаар зүйлийг удирдлага болгон Конвенцийн холбогдох туслах байгууллагуудаар дамжуулан эдгээр арга хэмжээг хэрэгжүүлэх тохиромжтой нөхцөл, арга замыг боловсруулна.

/f/ Талуудын Бага хурлын холбогдох шийдвэрүүдтэй уялдуулан энэхүү зүйлийн дагуу хэрэгжүүлж байгаа хөтөлбөр, арга хэмжээний тухай мэдээллийг өөрсдийн үндэсний тайланд тусгах; ба

/г/ Конвенцийн 4 дүгээр зүйлийн 8 дахь заалттай бүрэн зохицуулан энэхүү зүйлийн дагуу хүлээх үүргүүдийг хэрэгжүүлнэ.

АРВАН НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

1. Талууд 10 дугаар зүйлийг хэрэгжүүлэхдээ Конвенцийн 4 дүгээр зүйлийн 4, 5, 7, 8 ба 9 дэх заалтуудыг удирдлага болгоно.

2. Конвенцийн 4 дүгээр зүйлийн 3 дахь заалт ба 11 дүгээр зүйлийн дагуу Конвенцийн санхүүгийн механизмыг удирдах эрх олгосон байгууллага буюу байгууллагуудаар дамжуулан Конвенцийн 4 дүгээр зүйлийн 1 дэх заалтыг хэрэгжүүлэхдээ хөгжингүй орон болох Талууд ба Конвенцийн 2 дугаар хавсралтанд орсон бусад Талууд:

/а/ 10 дугаар зүйлийн /а/ дэд заалтанд хамаарах Конвенцийн 4 дүгээр зүйлийн 1 /а/ заалтын дагуу хүлээх үүргээ биелүүлэх явдлыг урагш ахиулахдаа хөгжиж байгаа орон болох Талын хүлээх тохиролцсон бүрэн зардлыг гаргахад зориулж шинэ болон нэмэлт санхүүгийн эх үүсвэр гаргах; ба

/б/ Мөн 10 дугаар Зүйлд хамаарах Конвенцийн 4 дүгээр Зүйлийн 1 дүгээр заалтын дагуу хүлээх үүргээ биелүүлэх явдлыг урагш ахиулах зорилгоор технологи дамжуулан авахад нь хөгжиж байгаа орон болох Талд тохиролцсон нэмэлт зардлыг энэхүү Зүйлийн дагуу гаргах, мөн Конвенцийн 11 дүгээр Зүйлд дурдсан хөгжиж байгаа орон болох Тал ба олон улсын байгууллага буюу байгууллагуудын хооронд тохиролцсон нэмэгдэл бүрэн зардлыг нөхөхөд шаардлагатай байгаа санхүүгийн эх үүсвэр хангана.

Эдгээр үүргийг хэрэгжүүлэхдээ санхүүгийн нөөцийн урсгалын шаардлага, урьдчилан төлөвлөх боломжийн хэрэгцээ, мөн шаардлагатай хөрөнгийн хөгжингүй орон болох Талуудын гаргах хувь хэмжээний ач холбогдлыг анхаарч үзнэ. Энэхүү Протокол батлагдахаас өмнө тохиролцсон шийдвэрүүдийг оролцуулаад Талуудын Бага хурлын холбогдох шийдвэрүүдэд тусгагдсан Конвенцийн санхүүгийн механизмыг удирдах байгууллага ба байгууллагуудад зориулагдсан удирдах заалтуудыг энэхүү Протоколын хувьд *mutatis mutandis*-аар хэрэглэнэ.

3. Хоёр талын, бүс нутгийн болон олон талын бусад шугамаар 10 дугаар зүйлийг хэрэгжүүлэхэд зориулагдсан санхүүгийн эх үүсвэрийг хөгжингүй орон болох Талууд ба Конвенцийн 2 дугаар хавсралтанд орсон бусад Талууд гаргаж болох бөгөөд түүнийг хөгжиж байгаа орон болох Талууд хүлээн авч болно.

АРВАН ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

1. Цэвэр хөгжлийн механизм үүгээр тодорхойлогдоно.

2. Цэвэр хөгжлийн механизмын зорилго нь 1 дүгээр хавсралтанд ороогүй Талуудын тогтвортой хөгжлийг хангах, Конвенцийн эцсийн зорилгод хүрэхэд нь хувь нэмрээ оруулахад нь туслах, 1 дүгээр хавсралтанд орсон Талуудад 3 дугаар зүйлийн дагуу хүлээх тэдгээрийн ялгаралтыг хязгаарлах ба бууруулах тоон үүргээ биелүүлэхэд нь туслахад оршино.

3. Цэвэр хөгжлийн механизмын хүрээнд:

/a/ 1 дүгээр хавсралтанд ороогүй Талууд ялгаралтын баталгаажсан бууралтыг бий болгох төслийн үйл ажиллагаанаас үр ашиг олно.

/b/ 1 дүгээр хавсралтанд орсон Талууд ийм төслийн үр дүнд бий болгосон ялгаралтын баталгаажсан бууралтын хэмжээг энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурлаас тогтоож өгсөн ёсоор, 3 дугаар зүйлийн дагуу хүлээх тэдгээрийн ялгаруулалтыг хязгаарлах болон бууруулах тоон үүргийн зарим хэсгийг нөхөхөд ашиглаж болно.

4. Цэвэр хөгжлийн механизм нь энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурлын заалтыг удирдлага болгон захирагдах ба цэвэр хөгжлийн механизмын гүйцэтгэх зөвлөл түүнийг удирдана.

5. Төслийн үйл ажиллагаа бүрийн үр дүнд бий болгосон /хүлэмжийн хийн/ ялгаралтын бууралтын хэмжээг дараахь зүйлүүд дээр үндэслэн энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурлаас томилогдох шуурхай байгууллага баталгаажуулна. Үүнд:

/a/ Оролцогч Тал тус бүрээр батлагдсан сайн дурын оролцоо;

/b/ Уур амьсгалын өөрчлөлтийг бууруулахад чиглэгдсэн бодит, хэмжиж болохуйц, урт хугацааны үр ашиг; ба

/c/ Төслийн баталгаажсан үйл ажиллагаа явагдаагүй байх үеийн хэмжээн дээр нэмэгдэх ялгаралтын бууралтын хэмжээ зэрэг болно.

6. Цэвэр хөгжлийн механизм нь шаардлагатай үед төслийн баталгаажсан үйл ажиллагааны санхүүжилтийг зохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлнэ.

7. Энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал эхний хуралдаанаараа төслийн үйл ажиллагаанд үл хамаарах аудит болон шалгалт хийх замаар түүний ойлгомжтой, үр ашигтай байдал, тооцох /ялгаралтын хэмжээг/ боломжийг хангах зорилгоор зохих нөхцөл, процедурыг боловсруулан гаргана.

8. Энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал төслийн баталгаажсан үйл ажиллагаанаас орох орлогын зарим хэсгийг захиргааны зардлыг хаах, уур амьсгалын өөрчлөлтийн сөрөг нөлөөлөлд онцгой эмзэг хөгжиж буй орон болох Талуудад тусламж үзүүлэх, дасан зохицохтой холбогдсон зардлыг нөхөхөд ашиглах боломжоор хангана.

9. Дээрх 3 /а/ дахь заалтанд дурьдагдсан үйл ажиллагааг хамруулаад цэвэр хөгжлийн механизмд /хүлэмжийн хийн/ бууралтын баталгаажсан хэмжээг олж авахад улсын болон хувийн ямар ч байгууллага оролцож болох бөгөөд цэвэр хөгжлийн механизмын гүйцэтгэх зөвлөлөөс гаргасан аливаа удирдах зааврын дагуу энэ үйл ажиллагаа хэрэгжинэ.

10. 2000 оноос эхлэн эхний үүргийн үйл ажиллагааны эхлэл хүртэл олж авсан /хүлэмжийн хийн/ ялгаралтын баталгаажсан бууруулалтын хэмжээг эхний үүргийн үйлчлэх хугацааны хүрээнд хүлээсэн үүргээ биелүүлэхэд нь дэмжлэг болгох зорилгоор ашиглаж болно.

АРВАН ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

1. Конвенцийн дээд байгууллага болох Талуудын бага хурал нь энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэнэ.

2. Энэхүү Протоколд ороогүй боловч Конвенцид Оролцогч Талууд Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурлын аль ч чуулганд ажиглагчаар оролцож болно. Талуудын Бага Хурал Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэж байх үед холбогдох шийдвэрүүдийг зөвхөн энэхүү Протоколд Оролцогч Талууд гаргана.

3. Талуудын Бага хурал энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэж байх үед Талуудын Бага хурлын товчооны аль нэг гишүүн Конвенцийн Талыг төлөөлж байгаа боловч тухайн Тал энэхүү Протоколд ороогүй бол түүнийг Протоколд Оролцогч Талуудаас сонгогдсон нэмэлт гишүүн орлоно.

4. Энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал Протоколын хэрэгжилтийн тухай мэдээллийг тогтмол авч үзэж байх ба өөрийн бүрэн эрхийн хүрээнд түүний үр дүнтэй хэрэгжихэд дэмжлэг үзүүлэх шийдвэрүүдийг гаргана. Бага хурал энэхүү Протоколоор түүнд оногдуулсан дараахь үүргийг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

а/ Талууд энэхүү протоколыг хэрэгжүүлж байгаа явц, энэхүү протоколыг хэрэгжүүлэх талаар авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний нийт үр ашиг, ялангуяа экологи, эдийн засаг, нийгмийн буюу эдгээрийн нийлбэр үр ашиг, мөн Конвенцийн эцсийн зорилгод хүрэх дэвшлийн төвшинг Протоколд заасан үүргийн дагуу түүнд гаргаж өгсөн мэдээллийн үндсэн дээр үнэлэх;

b/ Конвенцийн 4 дүгээр зүйлийн 2/d/, 7 дугаар зүйлийн 2 дахь заалтын дагуу хийх аливаа эргэж хянан үзэх ажиллагааг анхаарч, Конвенцийн зорилго, түүнийг хэрэгжүүлэх явцад хуримтлагдсан туршлага, мөн шинжлэх ухаан, техникийн мэдлэгийн хөгжилд үндэслэн Протоколд Оролцогч Талуудын хүлээх үүргийг үе үе хянан үзэж байх бөгөөд үүнтэй холбогдуулан энэхүү Протоколын хэрэгжилтийн тухай байнгын илтгэлийг хэлэлцэж батлах,

c/ Талуудын онцлог нөхцөл байдал, хүлээх үүрэг хариуцлага, бололцоог тусгасан уур амьсгалын өөрчлөлт түүний үр дагавартай холбоотой асуудлуудыг шийдвэрлэх талаар Талуудын авч явуулж буй арга хэмжээний тухай мэдээлэл солилцох явдлыг дэмжих, туслах;

d/ Хоёр болон түүнээс дээш Талуудаас гаргасан хүсэлтийн дагуу Талуудын онцлог нөхцөл байдал, хүлээх үүрэг хариуцлага, бололцоо, мөн тэдний энэхүү Протоколоор хүлээх үүргийг анхааралдаа авч тэдгээр Талуудын авч хэрэгжүүлэх уур амьсгалын өөрчлөлт, түүний үр дагавартай холбоотой асуудлуудыг шийдвэрлэхэд чиглэсэн арга хэмжээг зохицуулахад дэмжлэг үзүүлэх;

e/ Конвенцийн Талуудын Бага хурлын холбогдох шийдвэрийг бүрэн анхааралдаа авч Конвенцийн зорилго болон энэхүү Протоколын заалтуудыг үндэслэн энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурлаар зөвшөөрсөн энэхүү Протоколыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх харьцуулж болохуйц арга зүйг боловсруулах, түүнийг үе үе нарийвчлах явдлыг хөхиүлэн дэмжиж чиглүүлэх,

f/ Протоколыг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай аливаа асуудлаар зөвлөмж гаргах;

g/ 11 дүгээр зүйлийн 2 дахь заалтын дагуу санхүүгийн нэмэлт эх үүсвэрийг бий болгох арга хэмжээ авах,

h/ Протоколыг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах Туслах байгууллагыг байгуулах;

i/ Шаардлагатай үед нэр хүнд бүхий олон улсын байгууллага, засгийн газар хоорондын болон төрийн бус байгууллагуудыг үйлчилгээ үзүүлэх, хамтран ажиллахыг хүсэх, мөн тэдний гаргаж өгөх мэдээллийг ашиглах ба;

j/ Энэхүү Протоколыг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай өөр бусад үйл ажиллагааг авч явуулах, Талуудын Бага хурлаас гаргасан шийдвэрийн дагуу хэрэгжих аливаа даалгаврыг авч үзэх зэрэг болно.

5. Энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал консенсусаар өөр шийдвэр гаргаснаас бусад тохиолдолд Конвенцийн үйл ажиллагааны дүрэм ба Конвенцийн дагуу хэрэглэгдэх

санхүүгийн горим журам нь энэхүү Протоколд *mutatis mutandis*-аар хэрэглэгдэнэ.

6. Энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Конвенцийн Талуудын Бага хурлын анхны чуулганыг Нарийн бичгийн дарга нарын газар энэхүү Протокол хүчин төгөлдөр болсны дараа хуралдуулахаар төлөвлөсөн Талуудын Бага хурлын эхний чуулгантай хамт зарлан хуралдуулна. Энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурлын дараа дараагийн чуулганыг энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал өөр шийдвэр гаргаагүй бол Талуудын Бага хурлын ээлжит чуулгантай хамт жил бүр хуралдуулна.

7. Энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурлын ээлжит бус чуулганыг энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал шаардлагатай гэж үзсэн эсхүл аль нэг Талаас бичгээр гаргасан шаардлагаар Нарийн бичгийн дарга нарын газраас энэ хүсэлтийг Талуудад мэдээлснээс хойш 6 сарын дотор энэ шаардлага нь Талуудын гуравны нэгээс доошгүйн дэмжлэг авсан тохиолдолд зарлан хуралдуулна.

8. Нэгдсэн Үндэстний Байгууллага, түүний төрөлжсөн байгууллагууд, Олон улсын Цөмийн эрчим хүчний агентлаг, мөн Конвенцийн Тал биш эдгээр байгууллагын гишүүн ба ажиглагч ямар ч орон энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хуралд ажиглагчаар оролцож болно. Энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурлын чуулганд ажиглагчаар оролцох хүсэлтээ Нарийн бичгийн дарга нарын газарт гаргасан энэхүү Протоколын үйл ажиллагааны хүрээнд хамаарах асуудлуудаар зохих эрх бүхий үндэсний болон олон улсын, Засгийн газрын ба төрийн бус аль ч алба, байгууллагыг оролцогч Талуудын гуравны нэгээс доошгүй нь эсэргүүцээгүй тохиолдолд чуулганд ажиглагчаар оролцуулж болно. Ажиглагчаар оролцохыг зөвшөөрөх, оролцох ажиллагаа нь дээрх 5 дахь заалтанд заасан үйл ажиллагааны дүрмээр зохицуулагдана.

АРВАН ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

1. Конвенцийн 8 дугаар зүйлээр байгуулагдсан Нарийн бичгийн дарга нарын газар нь энэхүү Протоколын нарийн бичгийн дарга нарын газрын үүргийг мөн гүйцэтгэнэ.

2. Нарийн бичгийн дарга нарын газрын үүргийн талаарх Конвенцийн 8 дугаар зүйлийн 2 дахь заалт, Нарийн бичгийн дарга нарын газрын үйл ажиллагаагаа зохион байгуулах тухай Конвенцийн 8 дугаар зүйлийн 3 дахь заалт нь энэхүү Протоколд *mutatis mutandis*-аар хэрэглэгдэнэ. Түүнчлэн Нарийн

бичгийн дарга нарын газар Энэхүү Протоколоор үүрэг болгосон үйл ажиллагааг гүйцэтгэнэ.

АРВАН ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

1. Конвенцийн 9 ба 10 дугаар зүйлийн дагуу байгуулагдсан Шинжлэх ухаан, технологийн талаар зөвлөгөө өгөх туслах байгууллага болон /Конвенцийг/ хэрэгжүүлэхэд туслах байгууллага нь энэхүү Протоколын Шинжлэх ухаан, технологийн талаар зөвлөгөө өгөх туслах байгууллага ба /Протоколыг/ хэрэгжүүлэхэд туслах байгууллагын үүрэг гүйцэтгэнэ. Конвенцийн энэ хоёр байгууллагын үйл ажиллагаанд хамаарах Конвенцийн заалтууд энэхүү Протоколд *mutatis mutandis*-аар хэрэглэгдэнэ. Протоколын Шинжлэх ухаан, технологийн талаар зөвлөгөө өгөх туслах байгууллага ба Протоколыг хэрэгжүүлэхэд туслах байгууллагын чуулганы хуралдаанууд нь Конвенцийн Шинжлэх ухаан, технологийн талаар зөвлөгөө өгөх туслах байгууллага ба Конвенцийг хэрэгжүүлэхэд туслах байгууллага тус бүрийн хуралдаантай хамтран хуралдана.

2. Энэхүү Протоколд ороогүй боловч Конвенцид Оролцогч Талууд туслах байгууллагуудын аль ч чуулганы үйл ажиллагаанд ажиглагчаар оролцоно. Туслах байгууллагууд нь энэхүү Протоколын туслах байгууллагын үүрэг гүйцэтгэж байх үед Протоколын хүрээнд гаргах шийдвэрийг зөвхөн энэхүү Протоколд Оролцогч Талууд гаргана.

3. Конвенцийн 9 ба 10 дугаар зүйлийн дагуу байгуулагдсан туслах байгууллага нь энэхүү Протоколд хамаарагдах үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлыг хэлэлцэж байх үед Конвенцийн туслах байгууллагуудын товчооны аль нэг гишүүн Конвенцид ороогүй боловч энэхүү Протоколд ороогүй Талыг төлөөлж байгаа бол түүнийг энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудаас сонгогдсон нэмэлт гишүүн орлоно.

АРВАН ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

Талуудын Бага хурлаас гаргасан тодорхой шийдвэртэй уялдуулан Конвенцийн 13 дугаар зүйлд тусгагдсан олон талын зөвлөлдөх үйл ажиллагааг энэхүү Протоколд хэрэглэх тухай асуудал, мөн шаардлагатай өөрчлөлтийг энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал боломж бүрдсэн тухайн үед нь авч үзнэ. Энэхүү Протоколд хамаарч болох олон талын зөвлөлдөх үйл ажиллагаа нь 18 дугаар зүйлд заасан арга зам, механизмд хохирол учруулахааргүй байна.

АРВАН ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

Талуудын Бага хурал хүлэмжийн хийн ялгаралтыг худалдаалах явдлыг тооцох, хянах, илтгэл ирүүлэхэд зориулсан холбогдох зарчим, нөхцөл, баримтлах дүрэм ба удирдлага болгох зарчмыг тодорхойлж өгнө. Хавсралт В-д орсон Талууд 3 дугаар зүйлээр хүлээх өөрийн үүргээ биелүүлэхийн тулд /хүлэмжийн хийн/ ялгаралтыг худалдаалахад оролцож болно. Энэхүү ялгаралтыг худалдаалах үйл явц нь энэ зүйлийн дагуу ялгаралтыг хязгаарлах хязгаарлал болон бууруулах тоон үүргээ биелүүлэхэд чиглэсэн дотоодын үйл ажиллагаан дээр нэмэлт байдлаар авч үзнэ.

АРВАН НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

Энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурал анхны чуулганаараа энэхүү Протоколын заалтуудыг үл биелүүлсэн тохиолдлыг тогтоох, энэ үл биелүүлсэн тохиолдлын шалтгаан, хэлбэр, давтамж зэргийг тооцсон үр дагаварын тойм жагсаалтыг гаргасны үндсэн дээр хариу арга хэмжээ авах тохиромжтой, үр дүнтэй механизмыг батална. Энэхүү зүйлээр гаргах, цаашид заавал биелүүлэх шинжтэй арга зам, механизм нь энэхүү Протоколд залруулга оруулах байдлаар батлагдана.

АРВАН ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Конвенцийн 14 дүгээр зүйлд заасан маргааныг зохицуулах заалтууд энэхүү Протоколд *mutatis mutandis*-аар хэрэглэгдэнэ.

ХОРЬДУГААР ЗҮЙЛ

1. Аль ч Тал энэхүү Протоколд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахыг санал болгож болно.

2. Протоколд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтүүдийг Энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурлын ээлжит чуулганаар батална. Нарийн бичгийн дарга нарын газар нэмэлт, өөрчлөлтийн эх бичвэрийг түүнийг хэлэлцэх хуралдаан эхлэхээс зургаан сараас доошгүй хугацааны өмнө Талуудад мэдээлнэ. Мөн Нарийн бичгийн дарга нарын газар санал болгосон нэмэлт өөрчлөлтийн эх бичвэрийг Конвенцид оролцогч болон гарын үсэг зурсан Талууд, мөн Гэрээ хадгалагчид мэдээллийн журмаар мэдээлнэ.

3. Талууд Протоколд оруулах ямар нэг нэмэлт, өөрчлөлтийн талаар зөвшилцөлд хүрэхийн тулд бололцоотой бүхнийг хийнэ. Хэрвээ зөвшилцөлд хүрэхэд чиглэгдсэн бүхий л хүчин чармайлт талаар болж зөвшилцөлд хүрч чадаагүй бол эцсийн арга хэмжээ болгож хуралдаанд оролцогч болон санал өгөгч талуудын дөрөвний гурвын олонхийн саналаар батална. Баталсан нэмэлт, өөрчлөлтийг Нарийн бичгийн дарга нарын газраас Гэрээ хадгалагчид хүргүүлэх ба тэрээр түүнийг бүх Талуудад батлуулахаар хүргүүлнэ.

4. Нэмэлт, өөрчлөлтийг баталсан тухай баримт бичгийг Гэрээ хадгалагч хадгална. Дээрх 3 дугаар заалтын дагуу батлагдсан нэмэлт, өөрчлөлт уг нэмэлт, өөрчлөлтийг баталсан Талуудын хувьд энэхүү Протоколд Оролцогч Талуудын дөрөвний гурваас доошгүй нь хүлээн зөвшөөрсөн тухай баримт бичгийг Гэрээ хадгалагч хүлээж авснаас хойш 90 дэх хоногоос эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

5. Бусад Талуудын хувьд уг нэмэлт, өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрсөн баримт бичгийг Гэрээ хадгалагч хүлээн авснаас хойш 90 дэх хоногт хүчинтэй болно.

ХОРИН НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

1. Протоколын хавсралтууд нь түүний салшгүй хэсэг бөгөөд өөрөөр шууд заагаагүй бол Протоколоос иш татах нь түүний аль ч хавсралтаас иш татсантай адил байна. Протокол хүчин төгөлдөр болсны дараа батлагдсан ямар ч хавсралтууд шинжлэх ухаан, техник, дэг журмын болон зохион байгуулалтын асуудалд хамаарах жагсаалт, хэлбэр болон бусад тайлбарын шинжтэй материалаар хязгаарлагдана.

2. Ямар ч Тал энэхүү Протоколд хавсралт оруулах санал оруулж болох бөгөөд энэхүү Протоколын хавсралтуудад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах санал гаргаж болно.

3. Энэхүү Протоколын хавсралтууд болон Протоколын хавсралтанд нэмэлт, өөрчлөлтийг энэхүү Протоколд нэгдсэн Талуудын хуралдааны үүрэг гүйцэтгэх Талуудын Бага хурлын ээлжит чуулганаар батална. Санал болгож байгаа хавсралт болон хавсралтанд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийн эх бичвэрийг түүнийг авч хэлэлцэх хуралдаан эхлэхээс зургаан сараас доошгүй хугацааны өмнө Нарийн бичгийн дарга нарын газар Талуудад мэдээлсэн байна. Мөн Нарийн бичгийн дарга нарын газар санал болгосон хавсралт ба хавсралтанд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийн текстийг Конвенцийн Талууд болон түүнд гарын үсэг зурсан Талуудад, мөн Гэрээ хадгалагчид мэдээллийн журмаар мэдээлнэ.

4. Талууд Протоколд оруулах ямар нэг хавсралт болон хавсралтанд оруулах аливаа нэмэлт, өөрчлөлтийн тухай асуудлаар зөвшилцөлд хүрэхийн тулд бололцоотой бүхнийг хийнэ. Хэрэв зөвшилцөлд хүрэх бүхий л хүчин

чармайлт талаар болж зөвшилцөлд хүрч чадаагүй бол эцсийн арга хэмжээ болгож хуралдаанд оролцогч болон санал өгөгч талуудын дөрөвний гурвын олонхийн саналаар уг хавсралт ба хавсралтанд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг батална. Баталсан хавсралт ба хавсралтанд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийн эх бичвэрийг Нарийн бичгийн дарга нарын газар Гэрээ хадгалагчид хүргүүлж, тэрээр түүнийг бүх Талуудад батлуулахаар хүргүүлнэ.

5. А ба В хавсралтаас бусад, энэ зүйлийн 3 ба 4 дэх заалтын дагуу батлагдсан хавсралт ба хавсралтанд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг баталсан тухай мэдэгдлийг Гэрээ хадгалагчаас Талуудад хүргүүлсэн өдрөөс хойш 6 сарын дотор тухайн хавсралт ба хавсралтанд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрөхгүйгээ Гэрээ хадгалагчид бичгээр мэдэгдсэн Талуудаас бусад Талуудад хүчин төгөлдөр болно. Хүлээн аваагүй мэдэгдлээ хүчингүй болгосон Талуудын хувьд Гэрээ хадгалагч уг мэдэгдлийг хүлээн авснаас хойш 90 дэх хоногт тэдгээр Талуудад хүчинтэй болно.

6. Хэрэв хавсралт буюу хавсралтанд оруулах нэмэлт, өөрчлөлт нь энэхүү Протоколд нэмэлт, өөрчлөлт орсонтой холбоотой байвал энэхүү Протоколд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болох хүртэл хүчин төгөлдөр болохгүй.

7. Хавсралт А ба В-д оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт 20 дугаар зүйлд заасан арга замын дагуу батлагдаж хүчин төгөлдөр болно. Хавсралт В-д оруулах ямар ч нэмэлт, өөрчлөлт холбогдох Талуудаас бичгээр ирүүлсэн зөвшөөрлийн үндсэн дээр батлагдана.

ХОРИН ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

1. Доорх 2 дахь заалтанд зааснаас бусад тохиолдолд Тал тус бүр нэг санал өгнө.

2. Эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бүс нутгийн байгууллагууд тэдгээрийн хамаарах хүрээний бүхий л асуудлаархи санал хураалтанд оролцохдоо энэхүү протоколд оролцогч Тал болох гишүүн орнуудын тоотой тэнцэх санал өгөх болно. Харин уг байгууллагын аль нэг гишүүн орон өөрийнхөө санал өгөх эрхийг дангаараа эдлэх юм бол уг байгууллага санал өгөх эрхгүй бөгөөд байгууллагаар төлөөлөгдөж санал хураалтанд оролцсон орон дангаараа санал өгөх эрхгүй болно.

ХОРИН ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга энэхүү Протоколын Гэрээ хадгалагч байна.

ХОРИН ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

1. Энэхүү Протокол нь Конвенцид Оролцогч Талууд болох улс орон, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бүс нутгийн байгууллагуудад энэхүү Протоколд гарын үсэг зурах, түүнийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлахад нээлттэй. Протоколд гарын үсэг зурах үйл ажиллагаа 1998 оны 3 дугаар сарын 16-наас 1999 оны 3 дугаар сарын 15 хүртэл Нью-Йорк дахь НҮБ-ын төв байранд нээгдэнэ. Протоколд нэгдэн орох ажиллагаа түүнд гарын үсэг зурах хугацаа дууссаны дараагийн өдрөөс эхлэн нээгдэнэ. Соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан тухай баримт бичгийг Гэрээ хадгалагчид хадгалуулахаар хүргүүлнэ.

2. Энэхүү Протоколын Тал болсон эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бүс нутгийн аль ч байгууллага Протоколоос үүдэн гарах бүхий л үүргийг бүрэн хариуцах ба энэ тохиолдолд түүний нэг ч гишүүн орон Протоколын Тал болж болохгүй. Ийм байгууллагын нэг ба түүнээс дээш гишүүн орон энэхүү Протоколын Тал болсон тохиолдолд энэхүү Протоколоор хүлээж байгаа үүргээ биелүүлэх талаар хүлээх хариуцлагын талаар зохих шийдвэрийг гаргана. Ийм тохиолдолд тухайн байгууллага ба түүний гишүүн орнууд Протоколын дагуу эдлэх эрхийг давхардуулан эдэлж үл болно.

3. Эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бүс нутгийн аль ч байгууллага Протоколыг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан тухай баримт бичигтээ энэхүү Протоколоор зохицуулагдах асуудлаар өөрийн эрх мэдлийн хүрээ хязгаарыг тодорхойлж өгнө. Эдгээр байгууллага өөрийн эрх мэдлийн хүрээнд гарсан ямар ч өөрчлөлтийн талаар Гэрээ хадгалагчид мэдэгдэх бөгөөд Гэрээ хадгалагч уг нэмэлт, өөрчлөлтийн талаар Талуудад мэдээлнэ.

ХОРИН ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

1. Энэхүү Протокол нь Конвенцид нэгдэн орсон тавин таваас доошгүй Тал, үүний дотор хавсралт 1-д орсон Талуудын нийт нүүрсхүчлийн хийн ялгаралтын 1990 оны төвшингийн тавин таван хувиас доошгүй хувийг гаргадаг хавсралт 1-д орсон Талууд Протоколыг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан тухай өөрсдийн баримт бичгээ хадгалуулахаар өгснөөс хойш 90 дэх хоногт хүчин төгөлдөр болно.

2. Энэ заалтын хувьд "Хавсралт 1-д орсон Талуудын 1990 оны нүүрсхүчлийн хийн нийт ялгаруулалт" гэдэг нь энэхүү Протокол батлагдах өдөр болон түүнээс өмнө хавсралт 1-д орсон орнууд Конвенцийн 12 дугаар зүйлийн дагуу эдгээр орны өөрсдийн үндэсний анхны илтгэлд дурдсан тоог ойлгоно.

3. Энэхүү Протокол дээрх 1 дүгээр заалтын дагуу хүчин төгөлдөр болсноос хойш энэхүү Протоколыг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн,

баталсан буюу нэгдэн орсон аливаа улс орон ба эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бүс нутгийн байгууллага бүрийн хувьд соёрхон баталсан, хүлээн авсан, баталсан, нэгдэн орсон тухай баримт бичгээ хадгалуулахаар өгсөн өдрөөс хойш 90 дэх хоногт хүчин төгөлдөр болно.

4. Энэ заалтын хувьд эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бүс нутгийн байгууллагаас хадгалуулахаар өгсөн ямар ч баримт бичиг уг байгууллагын гишүүн орнуудаас хадгалуулахаар ирүүлсэн баримт бичигт нэмэлт болж үл чадна.

ХОРИН ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

Энэхүү Протоколд ямар ч тайлбар хийж болохгүй.

ХОРИН ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

1. Аль нэг Талын хувьд энэхүү Протокол хүчин төгөлдөр болсноос хойш 3 жилийн дараа тухайн Тал хэдийд ч Гэрээ хадгалагчид бичгээр мэдэгдлээ явуулж Протоколоос гарч болно.

2. Гэрээ хадгалагч уг мэдэгдлийг хүлээн авснаас хойш нэг жилийн дараа буюу уг мэдэгдэлд заагдсан хугацаа өнгөрсний дараа энэхүү /Протоколоос/ гарах ажиллагаа хүчин төгөлдөр болно.

3. Конвенциос гарч байгаа аливаа Тал энэхүү Протоколоос мөн гарсанд тооцогдоно.

ХОРИН НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

Энэхүү Протоколын англи, араб, испани, орос, хятад ба франц хэл дээрх эхүүд адил хүчинтэй бөгөөд тэдгээрийг НҮБ-ын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалагдана.

Киото хотноо мянга есөн зуун ерэн долоон оны арван хоёрдугаар сарын арван нэгний өдөр үйлдэв.

Үүнийг баталж зохих эрх олгогдсон хүмүүс дурдсан өдөр энэхүү Протоколд гарын үсэг зурав.

----- оОо -----

Хавсралт А

Хүлэмжийн хийнүүд

Нүүрсхүчлийн хий /CO₂/

Метан /CH₄/

Азотын хүчин /N₂O/

Ус фторт нүүрстөрөгчүүд /HFCs/

Перфторт нүүрстөрөгчүүд /PFCs/

Гексафторт хүхэр /SF₆/

Салбар эх үүсвэрийн төрөл

Эрчим хүч

Нүүрс шаталт

Эрчим хүчний үйлдвэр

Боловсруулах үйлдвэр ба барилга байгууламж

Зам тээвэр

Бусад салбар

Бусад

Түлшний олборлолт, тээвэрлэлтийн явцад гарах хаягдал

Хатуу түлш

Нефть ба байгалийн хий

Бусад

Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа

Эрдэс бодис /ашигт малтмалын үйлдвэрлэл/

Химийн үйлдвэр

Метал үйлдвэрлэл

Бусад үйлдвэрлэл

Гало нүүрстөрөгч ба гексафторт хүхэр /SF₆-ын үйлдвэрлэл

Гало нүүрстөрөгч ба гексафторт хүхэр /SF₆-ын хэрэглээ

Бусад

Уусагч ба бусад бүтээгдэхүүний хэрэглээ

Хөдөө аж ахуй

Хоол тэжээлийн боловсруулалт

Мал, амьтны ялгадасны менежмент

Цагаан будаа тариалалт

Тариалангийн талбай

Саванны шаталт

Газар тариалангийн хаягдлыг талбай дээр шатаах

Хог, хаягдал

Ил хатуу хог хаягдал

Хаягдал бохир ус

Хог шатаалт

Бусад

Хавсралт В

Ялгаралтыг хязгаарлах ба бууруулах тоон үүрэг

Талууд	/суурь он буюу үетэй харьцуулсан хувь/
Австрали	108
Австри	92
Бельги	92
Болгар*	92
Герман	92
Грек	92
Дани	92
Канад	94
Крота*	95
Чех Улс*	92
Эстони*	92
Европын хамтын нийгэмлэг	92
Финлянд	92
Франц	92
Унгар*	94
Исланд	110
Ирланд	92
Итали	92
Япон	94
Латви*	92
Лихтенштейн	92
Люксембург	92
Монако	92
Нидерланд	92
Шинэ Зеланд	100
Норвеги	101
Польш*	94
Португали	92
Румын*	92
Оросын Холбооны Улс	100
Словак*	92
Словен*	92
Испани	92
Швед	92
Швейцар	92
Украин*	100
Их Британи, Умард Ирландын нэгдсэн вант Улс	92
Америкийн Нэгдсэн Улс	93

ОЗОНЫ ҮЕ ДАВХАРГЫГ ХАМГААЛАХ ТУХАЙ КОНВЕНЦ

УДИРТГАЛ

Энэхүү Конвенцийн Талууд,

Озоны үе давхаргын өөрчлөлт нь хүний эрүүл мэнд, болон байгаль орчинд хөнөөлт нөлөө үзүүлэх боломжтойг УХАМСАРЛАН,

- НҮБ-ын байгаль орчны асуудлаархи Бага хурлын Тунхаглалын холбогдох заалтууд, тухайлбал "Улс гүрнүүд нь НҮБ-ын Дүрэм болон олон улсын эрх зүйн зарчмын дагуу өөрийн байгаль орчны салбарын бодлоготойгоо уялдуулан, газар нутгийнхаа нөөцийг ашиглах халдашгүй дархан эрхтэй бөгөөд тэрхүү үйл ажиллагаа нь тухайн улсын эрх мэдлээс гаднах бусад улс гүрэн, нутаг дэвсгэрийн байгаль орчинд хор хохирол учруулахгүй байхаар эрх мэдэл, хяналтаа хангах хариуцлага хүлээнэ" гэсэн 21 дүгээр зарчмыг ИШЛЭН,

- хөгжиж байгаа орнуудын онцгой хэрэгцээ, нөхцөл байдалыг ХАРГАЛЗАН,

- үндэсний болоод олон улсын байгууллагуудаас явуулж байгаа судалгаа шинжилгээний ажил, тухайлбал НҮБ-ын байгаль орчны хөтөлбөрийн озоны үе давхаргын талаархи Даян дэлхийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг АНХААРАН,

- озоны үе давхаргыг хамгаалах талаар үндэсний болон олон улсын хүрээнд урьд өмнө хийсэн урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг МӨН АНХААРЧ,

- хүний үйл ажиллагааны улмаас озоны үе давхрага өөрчлөгдөхөөс хамгаалах арга хэмжээ нь олон улсын хамтын ажиллагаа, олон улсын түвшинд зохицуулсан үйл ажиллагааг шаардаж байгаа, мөн шинжлэх ухаан, техникийн зохих үндэслэлд тулгуурласан байх ёстойг УХАМСАРЛАН,

- озоны үе давхарга, түүний төлөв байдлын өөрчлөлтийн болзошгүй сөрөг үр дагаврын тухай шинжилгээ судалгааны ажлыг гүнзгийрүүлэх, шинжлэх ухааны шинэ, нэмэлт мэдээлэл гарган авах зорилгоор байнгын ажиглалт хийх шаардлагатай байгааг МӨН УХАМСАРЛАН,

- хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд озоны үе давхаргын өөрчлөлтөөс үүдэн гарах сөрөг нөлөөллөөс хамгаалах шийдвэр төгс байгаагаа ИЛЭРХИЙЛЖ,
Дараахь зүйлийг Хэлэлцэн тохиролцов. Үүнд:

НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Тодорхойлолт

Энэхүү Конвенцийн зорилгоор дараахь нэр томъёог хэрэглэв. Үүнд:

1. "Озоны үе давхарга" гэж дэлхийн гадаргаас дээш орших хий мандлын озоны давхаргыг хэлнэ.

2. "Сөрөг нөлөөлөл" гэдэгт хүний эрүүл мэнд, байгалийн болоод зохицуулалттай экосистемийн бүрэлдэхүүн, түүний нөхөн сэргээгдэх чадвар, бүтээгдэхүүнт чанар болон хүний эдэлж хэрэглэж байгаа эд зүйлд ихээхэн хортой үр дагавар учруулж байгаа тийм уур амьсгалын өөрчлөлтийг оролцуулан амьтай болон амьгүй байгальд гаргахыг ойлгоно.

3. "Орлуулах технологи буюу тоног төхөөрөмж" гэж озоны үе давхаргад сөрөг нөлөө үзүүлдэг юм уу тийм боломжтой бодисын ялгаруулалтыг багасгах, эсхүл бүрмөсөн зогсооход ашиглагдах технологи болон тоног төхөөрөмжийг хэлнэ.

4. "Орлуулах бодис" гэж озоны үе давхрагад үзүүлэх сөрөг нөлөөг бууруулах, бүрмөсөн зогсоох, эсхүл урьдчилан сэргийлэх бодисыг хэлнэ.

5. "Талууд" гэж энэхүү эх бичвэрт өөрөөр заагаагүй бол энэхүү Конвенцид оролцогч Талууд гэж ойлгоно.

6. "Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага" гэж тухайн бүс нутгийн бүрэн эрхт улс орнуудын байгуулсан, энэхүү Конвенцид болон түүний Протоколуудаар зохицуулагдах асуудлыг шийдвэрлэх эрх бүхий, дотоод дэг журмын дагуу холбогдох баримт бичигт гарын үсгээ зурах, соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах эсхүл түүнд нэгдэн орох зохих эрхээр хангагдсан байгууллагыг ойлгоно.

7. "Протоколууд" гэж энэ Конвенцийн протоколуудыг хэлнэ.

ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Ерөнхий үүрэг

1. Талууд нь энэхүү Конвенцийн холбогдох Протоколын заалтын дагуу озоны үе давхаргын төлөв байдлыг өөрчлөх юмуу өөрчлөхүйц үйл ажиллагааны улмаас буй болсон эсхүл буй болж болзошгүй сөрөг үр дагвараас хүний эрүүл мэнд, байгаль орчиныг хамгаалах талаар зохих арга хэмжээ авна.

2. Энэ зорилгоор Талууд өөрийн мэдэлд байгаа арга хэрэгсэл боломжиндоо тулгуурлан:

а) озоны үе давхаргын төлөв байдлын өөрчлөлтийн хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл болон хүний үйл ажиллагаа озоны үе давхаргад нөлөөлөх байдлыг үнэлэх, тэдгээрийг

НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Тодорхойлолт

Энэхүү Конвенцийн зорилгоор дараахь нэр томъёог хэрэглэв. Үүнд:

1. "Озоны үе давхарга" гэж дэлхийн гадаргаас дээш орших хий мандлын озоны давхаргыг хэлнэ.

2. "Сөрөг нөлөөлөл" гэдэгт хүний эрүүл мэнд, байгалийн болоод зохицуулалттай экосистемийн бүрэлдэхүүн, түүний нөхөн сэргээгдэх чадвар, бүтээгдэхүүнт чанар болон хүний эдэлж хэрэглэж байгаа эд зүйлд ихээхэн хортой үр дагавар учруулж байгаа тийм уур амьсгалын өөрчлөлтийг оролцуулан амьтай болон амьгүй байгальд гаргахыг ойлгоно.

3. "Орлуулах технологи буюу тоног төхөөрөмж" гэж озоны үе давхаргад сөрөг нөлөө үзүүлдэг юм уу тийм боломжтой бодисын ялгаруулалтыг багасгах, эсхүл бүрмөсөн зогсооход ашиглагдах технологи болон тоног төхөөрөмжийг хэлнэ.

4. "Орлуулах бодис" гэж озоны үе давхрагад үзүүлэх сөрөг нөлөөг бууруулах, бүрмөсөн зогсоох, эсхүл урьдчилан сэргийлэх бодисыг хэлнэ.

5. "Талууд" гэж энэхүү эх бичвэрт өөрөөр заагаагүй бол энэхүү Конвенцид оролцогч Талууд гэж ойлгоно.

6. "Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага" гэж тухайн бүс нутгийн бүрэн эрхт улс орнуудын байгуулсан, энэхүү Конвенцид болон түүний Протоколуудаар зохицуулагдах асуудлыг шийдвэрлэх эрх бүхий, дотоод дэг журмын дагуу холбогдох баримт бичигт гарын үсгээ зурах, соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах эсхүл түүнд нэгдэн орох зохих эрхээр хангагдсан байгууллагыг ойлгоно.

7. "Протоколууд" гэж энэ Конвенцийн протоколуудыг хэлнэ.

ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Ерөнхий үүрэг

1. Талууд нь энэхүү Конвенцийн холбогдох Протоколын заалтын дагуу озоны үе давхрагын төлөв байдлыг өөрчлөх юмуу өөрчлөхүйц үйл ажиллагааны улмаас буй болсон эсхүл буй болж болзошгүй сөрөг үр дагвараас хүний эрүүл мэнд, байгаль орчиныг хамгаалах талаар зохих арга хэмжээ авна.

2. Энэ зорилгоор Талууд өөрийн мэдэлд байгаа арга хэрэгсэл боломжиндоо тулгуурлан:

а) озоны үе давхаргын төлөв байдлын өөрчлөлтийн хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл болон хүний үйл ажиллагаа озоны үе давхаргад нөлөөлөх байдлыг үнэлэх, тэдгээрийг

д) озоны үе давхаргын төлөв байдлын ямар ч өөрчлөлт түүнээс үүдэн гарах нарны хэт ягаан туяа /ХЯ-Б/-ны эрчмийн өөрчлөлтийн хүний эдэлж хэрэглэдэг байгалийн болоод хиймэл материалд үзүүлэх нөлөө;

е) озоны үе давхаргад нөлөөлж болох бодис, ажлын практик, үйл ажиллагааны хэлбэр, явцын нөлөө, тэдгээрийн нийлбэр үйлчилгээ;

ф) орлуулах бодис, технологи;

г) нийгэм-эдийн засгийн холбогдох асуудлууд болон I ба II хавсаргалтад тодорхой авч үзсэн бусад асуудал багтана.

2. Талууд өөрөө болон олон улсын эрх бүхий байгууллагуудаар дамжуулан үндэсний хууль тогтоомж, мөн үндэсний болон олон улсын түвшинд хэрэгжүүлж байгаа энэ төрлийн үйл ажиллагааг бүрэн тооцох үндсэн дээр озоны үе давхрага түүнчлэн I хавсралтанд дурдсан холбогдох бусад үзүүлэлтийн төлөв байдалд байнгын ажиглалт хийх, хамтарсан буюу харилцан бие биенээ нөхсөн хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх үүрэг хүлээнэ.

3. Талууд нь өөрсдөө буюу олон улсын эрх бүхий байгууллагаар дамжуулан судалгааны болон ажиглалтын өгөгдлөө олон улсын холбогдох өгөгдлийн төвүүдээр дамжуулан цуглуулах, шалгах, хугацаанд нь байнга дамжуулах явдлыг хангах үүрэгтэй.

ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Эрх зүй, шинжлэх ухаан, техникийн салбар дахь хамтын ажиллагаа

1. Талууд нь II хавсралтанд нарийвчлан дурдсан заалтуудын дагуу энэхүү Конвенцид холбогдох шинжлэх ухаан-техник, нийгэм-эдийн засаг, худалдааны болон эрх зүйн мэдээллийг солилцох таатай нөхцөл бүрдүүлэх, дэмжлэг үзүүлэх ёстой. Дурдсан мэдээллийг Талууд харилцан тохиролцсон байгууллагад өгч байна. Хэрэв мэдээлэл өгч байгаа Тал өөрийн мэдээллийг нууц гэж үзсэн бол түүнийг хүлээн авсан аль ч байгууллага нь бүх Талуудад уг мэдээллийг хүргэх хүртэл түүний нууц байдлыг хадгалж, түүнийг ерөнхий байдлаар нэгтгэж байна.

2. Талууд өөр хоорондоо шууд болон олон улсын эрх бүхий байгууллагаар дамжуулан хөгжлийн асуудал, технологи болон эрдэм мэдлэг дамжуулахдаа өөр өөрийн үндэсний хууль тогтоомж, хэм хэмжээ, практикийн дагуу, гэхдээ хөгжиж буй орнуудын хэрэгцээ шаардлагад дэмжлэг үзүүлэх чиглэлээр хамтран ажиллана. Ийм хамтын ажиллагааг тухайлбал дараахь арга замаар хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

а) бусад Талууд оруулах технологи олж авах явдлыг хөнгөвчлөх;

б) тэдэнд оруулах технологийн тоног төхөөрөмжийн тухай мэдээлэл, холбогдох заавар, гарын авлага өгөх;

с) судалгаа шинжилгээ явуулах болон байнгын ажиглалт хийхэд шаардлагатай тоног төхөөрөмж, аппарат хэрэгсэл нийлүүлэх;

д) шинжлэх ухаан-технологийн шаардлагатай боловсон хүчин бэлтгэх зэрэг болно.

ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

Мэдээлэл дамжуулах

Талууд нь 6 дугаар зүйлийн дагуу байгуулагдсан Талуудын Бага хурал Нарийн бичгийн дарга нарын газраар дамжуулан энэхүү Конвенц болон өөрсдийн оролцсон Протоколуудыг хэрэгжүүлэх талаар авч буй арга хэмжээнийхээ тухай мэдээллийг Талуудын зөвлөлгөөний зохих баримт бичгээр тохиролцсон тодорхой хэлбэрийн дагуу тогтсон хугацаанд тогтмол мэдээлж байна.

ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

Талуудын Бага хурал

1. Талуудын Бага хурал үүгээр зохион байгуулагдана. Талуудын Бага хурлын анхны зөвлөлгөөнийг энэхүү Конвенцийг хүчин төгөлдөр болсоноос хойш 1 жилээс илүүгүй хугацаанд багтаан 7 дугаар зүйлийн дагуу түр хугацаагаар томилогдсон Нарийн бичгийн дарга нарын газраас зарлан хуралдуулна. Цаашид Талуудын Бага хурлын ээлжит зөвлөлгөөнөөр тогтоосон хугацаанд тогтмол зарлан хуралдуулж байна.

2. Талуудын Бага хурлын ээлжит бус зөвлөлгөөнийг Бага хурлаас товлосон юмуу, аль нэг Тал энэ тухай бичгээр хүсэлт гаргаж Нарийн бичгийн дарга нарын газраас энэ хүсэлтийг нь Талуудад уламжилснаас хойш 6 сарын дотор Талуудийн гуравны нэгээс доошгүй нь дэмжсэн тохиолдолд зарлан хуралдуулна.

3. Талуудын Бага хурал нь өөрийн болоод бүрэн эрхийнхээ хүрээнд байгуулсан туслах байгууллагуудынхаа үйл ажиллагааны журам, санхүүгийн дүрэм, мөн Нарийн бичгийн дарга нарын газрын үйл ажиллагааг зохицуулах, санхүүгийн асуудал зэргийг санал нэг байх зарчим дээр тулгуурлан шийдвэрлэнэ.

4. Талуудын Бага хурал энэхүү Конвенцийн хэрэгжилтийг байнга хянаж байхын хамт:

(а) 5 дугаар зүйлийн дагуу мэдээлэл дамжуулах хэлбэр, тогтмол дамжуулах хугацаа, тогтоохын хамт уг мэдээллийн агуулга, мөн туслах байгууллагуудын илтгэлийг авч үзэх,

(b) озоны үе давхаргын төлөв байдал, түүний болзошгүй өөрчлөлт, мөн энэ өөрчлөлтийн болзошгүй үр дагаврын тухай шинжлэх ухааны мэдээллийн тоймыг гаргах,

(c) озоны үе давхаргын өөрчлөлтийн шалтгаан болж байгаа буюу ийм шалтгаан болж болзошгүй бодисуудын ялгаралтыг хамгийн бага болгоход чиглэсэн бодлого, стратеги, арга хэмжээг зохицуулахад 2 дугаар зүйлийн дагуу дэмжлэг үзүүлэх, мөн энэхүү Конвенцид холбогдох аливаа арга хэмжээний талаар зөвлөмж гаргах,

(d) 3 ба 4 дүгээр зүйлд нийцүүлэн судлах хөтөлбөр, байнгын ажиглалт, шинжлэх ухаан-техникийн хамтын ажиллагаа, мэдээлэл солилцоо, технологи болон эрдэм мэдлэг дамжуулах талаар шийдвэр гаргах,

(e) 9 ба 10 дугаар зүйлийн дагуу шаардлагатай гэж үзвэл энэхүү Конвенц эсвэл түүний хавсралтуудыг эргэн авч үзэх, засвар оруулах,

(f) аливаа Протокол түүнчлэн аливаа хавсралтанд оруулах засварыг авч хэлэлцэх, зохих шийдвэр гарсан тохиолдолд тэдгээрийг батлахыг Талуудад зөвлөмж болгох,

(g) шаардлагатай гэж үзвэл 10 дугаар зүйлийн дагуу энэхүү Конвенцид нэмэлт хавсралт оруулахаар хэлэлцэх, батлах,

(h) шаардлагатай бол 8 дугаар зүйлийн дагуу Протокол дэвшүүлэн авч хэлэлцэх, батлах,

(i) энэхүү Конвенцийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай гэж үзсэн туслах байгууллагуудыг зохион байгуулах,

(j) шинжлэх ухааны судалгаа, байнгын ажиглалт болон Конвенцийн зорилттой холбогдсон бусад үйл ажиллагаандаа олон улсын эрх бүхий байгууллага, шинжлэх ухааны хороод, тухайлбал Дэлхийн цаг уурын байгууллага, Дэлхийн эрүүлийг хамгаалах байгууллага мөн озоны үе давхаргын асуудлаархи Зохицуулах хорооны туслалцааг шаардлагатай үедээ авах ба тэдгээр байгууллага, хороодоос авсан мэдээллийг зохих ёсоор ашиглах,

(k) энэ Конвенцийн зорилтыг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай аливаа нэмэлт арга хэмжээг авч хэлэлцэх, шийдвэрлэх зэрэг ажлыг гүйцэтгэнэ.

5. НҮБ, түүний төрөлжсөн байгууллагууд, олон улсын атомын эрчим хүчний агентлаг, мөн энэ Конвенцид Тал болж ороогүй аль ч улс Талуудын Бага хурлын зөвлөлгөөнд ажиглагчаар оролцож болно. Озоны үе давхаргыг хамгаалах салбарт хамаарал бүхий үндэсний хийгээд олон улсын, Засгийн газрын хийгээд Засгийн газрын бус аливаа байгууллага, албад Талуудын Бага хурлын зөвлөлгөөнд ажиглагчаар оролцохоо Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдэгдсэн бол Талуудын зөвлөлгөөнд оролцогчдын гуравны нэгээс илүүгүй нь эс татгалзвал уг зөвлөлгөөнд оролцуулж болно. Ажиглагчийг

байлцуулах зөвлөлгөөнд оролцуулах асуудлыг Талуудын Бага хурлаас баталсан дэгээр зохицуулна.

ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

Нарийн бичгийн дарга нарын газар

1. Нарийн бичгийн дарга нарын газар дараахь үүрэг хүлээнэ. Үүнд:

(а) 6, 8, 9 ба 10 дугаар зүйлүүдэд заасны дагуу зөвлөлгөөн зохион байгуулах, түүнд үйлчлэх

(b) 4 ба 5 дугаар зүйлийн дагуу хүлээн авсан мэдээлэл болон 6 дугаар зүйлийн дагуу зохион байгуулагдсан туслах байгууллагуудын зөвлөлгөөнөөс гарсан мэдээлэл зэрэгт үндэслэн илтгэл бэлтгэх, түүний тараах

(c) аливаа Протоколоор түүнд даалгасан үүргийг гүйцэтгэх

(d) энэхүү Конвенцийн дагуу өөрийн хариуцсан үүрэгтэй холбогдсон үйл ажиллагааныхаа тухай илтгэл бэлтгэх, түүнийг Талуудын Бага хуралд оруулах

(e) хариуцсан үүргээ бүрэн дүүрэн биелүүлэх шаардлагын үүднээс олон улсын холбогдох байгууллагатай үйл ажиллагаагаа зохицуулах, үүний дотор удирдлага зохион байгуулалтын болон хамтын ажиллагааны гэрээ хэлэлцээр байгуулах

(f) Талуудын Бага хурлаас үүрэг болгон өгч болох бусад арга хэмжээг хэрэгжүүлэх

2. 6 дугаар зүйлийн дагуу зарлан хуралдуулах Талуудын Бага хурлын анхдугаар зөвлөлгөөнийг дуустал Нарийн бичгийн дарга нарийн газрын үүргийг НҮБ-ын Байгаль орчны хөтөлбөр гүйцэтгэнэ. Талуудын Бага хурал өөрийн ээлжит анхдугаар зөвлөлгөөнөөр энэхүү Конвенцийн дагуу Нарийн бичгийн дарга нарийн газрын үүргийг гүйцэтгэхэд бэлэн байгаагаа илэрхийлсэн олон улсын эрх бүхий байгууллагын дундаас Нарийн бичгийн дарга нарийн газрыг зохион байгуулна.

НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

Протокол хүлээн зөвшөөрөх

1. Талуудын Бага хурлын зөвлөлгөөнөөр 2 дугаар зүйлд нийцүүлэн Протоколууд хүлээн зөвшөөрч болно.

2. Хэлэлцэхээр төлөвлөж байгаа Протоколын эхийг Нарийн бичгийн дарга нарийн газар зөвлөлгөөн эхлэхээс наад зах нь 6 сараас доошгүй хугацааны өмнө Талуудад хүргүүлсэн байна.

ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Конвенц эсхүл Протоколд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах

1. Энэхүү Конвенц болон аливаа Протоколд аль ч Тал нэмэлт, өөрчлөлт оруулах санал гаргаж болно. Оруулах нэмэлт, өөрчлөлт нь зохих үндэслэлтэй, тухалбал шинжлэх ухаан-техникийн үндэслэлийг зохих ёсоор харгалзсан байвал зохино.

2. Энэхүү Конвенцид оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг Талуудын Бага хурлын зөвлөлгөөнөөр хэлэлцэн батлана. Аливаа Протоколын засварыг тэрхүү Протоколд оролцогч Талуудын зөвлөлгөөнөөр хэлэлцэн батлана. Энэхүү Конвенц болон холбогдох аливаа Протоколд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийн эхийг тухайн Протоколд нь өөрөөр заагаагүй бол Нарийн бичгийн дарга нарийн газраас энэхүү нэмэлт, өөрчлөлтийг авч хэлэлцэх зөвлөлгөөн болохоос 6 сараас доошгүй хугацааны өмнө Талуудад мэдэгдэнэ. Тэрчлэн санал болгосон нэмэлт, өөрчлөлтийн эхийг Нарийн бичгийн дарга нарийн газраас Конвенцид гарын үсэг зурсан орнуудад мэдээлэл болгон илгээнэ.

3. Энэхүү Конвенцид оруулж байгаа аливаа нэмэлт, өөрчлөлтийг санал нэгдмэл байх зарчимаар батлахын тулд Талууд бүхий л хүчин чармайлт тавих ба нэгдсэн саналд хүрэх бүх боломжоо шавхан дуустал тохиролцоонд хүрч чадахгүй бол сүүлчийн арга болгож зөвлөлгөөнд байлцсан, санал хураалтанд оролцсон Конвенцийн Талуудын дөрөвний гуравын саналаар нэмэлт, өөрчлөлтийг батлах эх хадгаламжлагч болоод бүх Талуудад батламжлах, батлах эсхүл хүлээн зөвшөөрөхөд нь зориулан хүргүүлнэ.

4. 3 дугаар заалтанд дурдсан зарчимыг аливаа Протоколд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахад мөрдөх боловч зөвлөлгөөнд байлцсан ба санал хураалтанд оролцогч Талуудын гуравны хоёрын саналаар батлагддаг зарим Протоколын хувьд мөрдөхгүй.

5. Засварыг соёрхон баталсан, баталсан эсхүл хүлээн зөвшөөрсөнтухай эх баримт бичгийг эх хадгалагчид хүргүүлнэ. 3 ба 4 дүгээр заатын дагуу оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт нь энэхүү Конвенцийн Талуудын дөрөвний гурваас доошгүй нь эсхүл тухайн Протоколд өөрөөр заагаагүй бол Протоколын Талуудын гурваны хоёроос доошгүй нь уг нэмэлт, өөрчлөлтийг соёрхон баталсан, баталсан эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн тухай мэдэгдэлийг эх хадгалагч хүлээн авснаас хойш 90 дэх хоног дээр тэдгээр Талуудын хувьд хүчин төгөлдөр болно. Бусад Талуудын хувьд цаашид тухайн Тал нэмэлт, өөрчлөлтийг соёрхон баталсан, баталсан эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн тухай баримт бичгээ хүргүүлснээс хойш 90 дэх хоног дээр уг нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болно.

6. Энэ зүйлийн дотор "байгаа байлцсан, санал хураалтанд оролцсон Талууд" гэдэгт санал хураалтанд оролцсон болон "ээрэг", "сөрөг" санал өгсөн Талуудыг ойлгоно.

АРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Хавсралтыг батлах, түүнд засвар оруулах нь

1. Энэхүү Конвенц болон аливаа Протоколын хавсралт нь энэ Конвенц болон тухайн Протоколын салшгүй хэсэг бөгөөд хэрэв өөрөөр заагаагүй бол энэ Конвенц болоод Протоколоос иш татах нь тэдгээрийн хавсралтаас иш татсантай адил байна. Ийм хавсралт нь шинжлэх ухаан -техникийн болоод удирдлага зохион байгуулалтын асуудлаар хязгаарлагдана.

2. Хэрэв ямар нэгэн Протоколд өөр байдлаар урьдчилан заагаагүй бол энэхүү Конвенцийн нэмэлт хавсралтад эсхүл Протоколын хавсралтыг дэвшүүлэх, батлах, хүчин төгөлдөр болгоход дараахь журмыг мөрдөнө:

а) энэхүү Конвенцийн хавсралтыг 9 дүгээр зүйлийн 2, 3 дугаар заалтын дагуу, аливаа хавсралтыг 9 дүгээр зүйлийн 2, 4 дүгээр заалтын дагуу дэвшүүлэх эсхүл батлана.

б) энэхүү Конвенцийн нэмэлт хавсралт болон аливаа Протоколын хавсралтыг хүлээн авах боломжгүй гэж үзэж байгаа аль нэг Тал тэдгээрийг баталсан тухай эх хадгалагчид мэдээ илгээснээс хойш 6 сарын дотор эх хадгалагчид энэ тухайгаа бичгээр мэдэгдэнэ. Эх хадгалагч нь хүлээн авсан ийм мэдэгдлийнхээ тухай бүх Талуудад нэн даруй мэдэгдэнэ. Тал нь хүссэн цагтаа өмнө илгээсэн татгалзсан мэдэгдлээ өөрчилж хүлээн авсан тухай мэдэгдэл өгч болох бөгөөд энэ үеэс эхлэн тухайн Талын хувьд хавсралт хүчин төгөлдөр болно.

с) эх хадгалагчаас мэдээлэл тарааснаас хойш 6 сар өнгөрмөгц энэхүү Конвенц болон аливаа Протоколд хамаарах хавсралтын талаар дээрх (b) хэсэгт заасны дагуу мэдээлэл ирүүлээгүй бүх Талуудын хавсралт хүчин төгөлдөр болно.

3. Энэхүү Конвенц болоод аливаа Протоколын хавсралтанд оруулах засварын талаар санал дэвшүүлэх, батлах, хүчин төгөлдөр болох журам нь Конвенц эсхүл Протоколын хавсралтыг санал дэвшүүлэх, батлах, хүчин төгөлдөр болгох талаар тогтоосон журамтай ижлээр зохицуулагдана. Хавсралт болоод түүний нэмэлт, өөрчлөлт нь зохих үндэслэлтэй тухайлбал шинжлэх ухаан – техникийн бодролыг зохих ёсоор харгалзан тооцсон байна.

4. Хэрэв нэмэлт хавсралт буюу хавсралтанд оруулж байгаа нэмэлт, өөрчлөлт нь энэхүү Конвенц хийгээд Протоколд холбогдох өөрчлөлт оруулж байгаа бол энэ нэмэлт хавсралт эсхүл түүнд засвар оруулж байгаа хавсралтыг энэхүү Конвенц болоод холбогдох Протоколд оруулсан засвар хүчин төгөлдөр болсны дараа л мөрдөнө.

АРВАН НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Маргаан шийдвэрлэх

1. Энэхүү Конвенцийг хэрхэн ойлгох эсхүл хэрэгжүүлэхтэй холбогдон Талуудын хооронд маргаан гарвал сонирхогч Талууд хэлэлцээний замаар зохицуулахыг эрмэлзэнэ.

2. Хэрэв сонирхогч Талууд хэлэлцээгээр зохицож чадахгүй бол сайн санааны дэмжлэг үзүүлэх эсхүл эвлэрүүлэх хүсэлт гарган гуравдагч Талд хамтран хандаж болно.

3. Энэхүү Конвенцийг соёрхон батах, батлах,, хүлээн зөвшөөрөх эсхүл нэгдэн орох үедээ, эсхүл түүнээс хойш аль ч улс орнууд болон бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагаас энэ зүйлийн 1 ба 2 дугаар заалтын дагуу шийдвэрлэж чадаагүй маргааныхаа талаар дараахь арга замын аль нэг юм уу хослолоор нь шийдвэрлүүлэх зайлшгүй шаардлагатай болохыг хүлээн зөвшөөрч эх хадгалагчид хандан бичгээр мэдэгдэж болно. Үүнд:

а) Талуудын Бага хурлын анхдугаар хуралдаанаар тогтоож өгөх ёстой дэгийн дагуу арбитрын шүүхээр оруулах;

б) маргааныг Олон улсын шүүхэд шилжүүлэх; эдгээр болно.

4. Хэрэв Талууд дээрх 3 дугаар заалтын аль нэг дэгийн дагуу маргаанаа шийдвэрлээгүй бөгөөд Талууд өөрөө хэлэлцэн тохиролцоогүй бол доорх 5 дугаар заалтын дагуу маргааныг зохицуулахаар шилжүүлнэ.

5. Маргалдагч аль нэг Талын хүсэлтээр зөвшилцөх комисс зохион байгуулна. Комисс сонирхогч Тал бүрээс томилсон ижил тооны гишүүн болон даргаас бүрдэх ба аль Талын томилсон гишүүд нь хамтран даргаа сонгоно. Комисс зөвлөмжийн чанартай эцсийн шийдвэр гаргах нь Талууд уг шийдвэрийг нь сайн санааны үүднээс харгалзан үзэх ёстой.

6. Хэрэв уг Протоколд заагаагүй бол энэ зүйлийн заалтуудыг аливаа Протоколын хувьд нэгэн адил мөрдөнө.

АРВАН ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Гарын үсэг зурах нь

1. Энэхүү Конвенцид 1985 оны 3 дугаар сарын 22-ноос 1985 оны 9 дүгээр сарын 21-ний хооронд Вена хотноо Австрийн Холбооны Улсын Гадаад харилцааны яамны байранд, мөн 1985 оны 9 дүгээр сарын 22-ноос 1986 оны 3 дугаар сарын 21-ний хооронд Нью-Йорк хотноо НҮБ-ын Төв байранд гарын үсэг зурахад нээлттэй.

АРВАН ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх эсхүл батлах

1. Энэхүү Конвенц болон аливаа Протоколд улс орнууд болон бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх эсхүл баталж, энэ тухай баримт бичгээ эх хадгалагчид хадгалуулна.

2. Дээрх 1 дүгээр заалтанд заасан бүхий л байгууллага Конвенц болоод аливаа Протоколын Тал болно. Гэхдээ түүний гишүүн орнуудын аль нь ч Конвенц болоод зохих Протоколоос урган гарах бүхий л үүргийг хариуцах тийм Тал болохгүй. Тийм байгууллагын нэг эсхүл олон гишүүн –улсууд Конвенц болоод аливаа Протоколын Тал болж байвал тэр байгууллага ч түүний гишүүн – улсууд ч Конвенц хийгээд аливаа Протоколоос урган гарч байгаа өөрийн үүргийг биелүүлэх талаар шийдвэр гаргана. Энэ тохиолдолд байгууллага хийгээд түүний гишүүн – улсууд Конвенц буюу зохих Протоколын дагуу давхар эрх эдлэхгүй.

3. Дээрх 1 дүгээр заалтанд дурдсан байгууллага батламжилсан, хүлээн зөвшөөрсөн, сайшаан дэмжсэн тухай баримт бичигтээ Конвенц буюу зохих Протоколоор зохицуулагдах асуудлуудын талаар өөрийн эрх хэмжээний хүрээг заан өгөх ба цаашид өөрийн эрх хэмжээний байдалд зохих өөрчлөлт орох бүр эх хадгалагчид энэ тухайгаа мэдэгдэж байна.

АРВАН ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Нэгдэн орох нь

1. Конвенц буюу холбогдох аливаа Протоколд гарын үсэг зурах хугацаа дуусгавар болсон өдрөөс эхлэн улс орнууд, бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд энэхүү Конвенц буюу аливаа Протоколд нэгдэн орох явдал чөлөөтэй бөгөөд нэгдэн орсон тухай баримт бичгээ эх хадгалагчид хүргүүлнэ.

2. Дээрх 1 дүгээр заалтанд дурдсан байгууллага нь нэгдэн орсон тухай баримт бичигтээ Конвенц буюу холбогдох Протоколоор зохицуулагдах асуудлуудын талаар өөрийн эрх хэмжээний хүрээг зааж өгөх ба цаашид өөрийн эрх хэмжээний хүрээнд ноцтой өөрчлөлт гарах бүрт энэ тухайгаа эх хадгалагчид мэдээлж байна.

3. 13 дугаар зүйлийн 2 дугаар заалтууд энэхүү Конвенц эсхүл аливаа Протоколд нэгдэн орсон бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагад нэгэн адил хамаарна.

АРВАН ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

Санал өгөх эрх

1. Конвенц буюу аливаа Протоколын Талууд саналын нэг эрхтэй байна.

2. Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага дээрх 1 дүгээрт зааснаас бусад тохиолдолд өөрийн эрх хэмжээний асуудлаар Конвенц эсхүл зохих Протоколын Талууд болж байгаа гишүүн улсуудынхаа тоотой ижил тооны санал өгөх эрх эдлэнэ. Харин гишүүн улсууд нь өөрийн санал өгөх эрхээ эдлэх тохиолдолд тэр байгууллага өөрийн санал өгөх эрхээ эдлэхгүй эсхүл эсрэгээр байгууллага нь санал өгөх эрхээ эдлэж байхад гишүүн улсууд нь бие даан санал өгөх эрхгүй байна.

АРВАН ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

Конвенц түүний Протоколын хоорондын уялдаа

1. Улс орон эсхүл бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага өөрөө Конвенцийн Тал байсан юм уу, болж байгаа үедээ л аль нэг Протоколын Тал болж болно.

2. Аливаа нэгэн Протоколтой холбогдох шийдвэрийг зөвхөн уг Протоколд оролцсон Тал л гаргана.

АРВАН ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

Хүчин төгөлдөр болох нь

1. Энэхүү Конвенц түүнийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан эсхүл нэгдэн орсон тухай 20 дахь баримт бичиг хадгалуулахаар өгсөн өдрөөс хойш ер дэх хоногоос эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

2. Аливаа Протокол нь хэрэв тухайн Протоколд өөрөөр заагаагүй бол соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан эсхүл нэгдэн орсон тухай 11 дэх баримт бичгийг хадгалуулахаар өгснөөс хойш 90 дэх хоногоос эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

3. Соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан эсхүл нэгдэн орсон тухай 20 дахь баримт бичгийг эх хадгалагчид өгснөөс хойш соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах эсхүл нэгдэн орж байгаа Талын хувьд тухайн Тал өөрийн соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан эсхүл нэгдэн орсон тухай баримт бичгээ хадгалуулахаар өгсөнөөс хойш 90 дэх хоногоос эхэлж Конвенц хүчин төгөлдөр болно.

4. Аливаа Протокол дээрх 2 дугаар заалтын дагуу хүчин төгөлдөр болсноос хойш соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах эсхүл нэгдэн орж байгаа Талын хувьд уг Протоколд өөрөөр заагаагүй бол энэ Тал өөрийн соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан эсхүл нэгдэн орсон тухай баримт бичгээ хадгалуулахаар өгсөнөөс хойш 90 дэх хоногоос эхлээд эсхүл энэ Талын хувьд Конвенц хүчин төгөлдөр болсоноос хойш хэд дэх өдөр нь дээрх 90 дэх хоног тохирч байгаа тэр өдрөөс эхлэн Протокол хүчин төгөлдөр болно.

БНХБД НЕТХДӨ ТӨН

5. Дээрх 1, 2 дугаар заалтын хувьд бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагаас хадгалуулахаар өгсөн аливаа баримт бичгийг уг байгууллагын гишүүн орнуудын хадгалуулахаар өгсөн баримт бичгийн нэмэлт гэж үзэхгүй.

АРВАН НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

Нэмэлт тайлбар

Энэхүү Конвенцид ямар нэг нэмэлт тайлбар хийхийг хүлээн зөвшөөрөхгүй.

АРВАН ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Гарах нь

1. Тухайн Талын хувьд энэхүү Конвенц хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш 4 жил өнгөрсний дараа хүссэн цагтаа энэ Тал эх хадгалагчид бичгээр мэдэгдээд Конвенциос гарч болно.

2. Тухайн Талын хувьд Протокол хүчин төгөлдөр болсноос хойш 4 жил өнгөрсний дараа хэрэв тэр Протоколд өөрөөр заагаагүй бол энэ Тал эх хадгалагчид бичгээр мэдэгдээд Протоколоос гарч болно.

3. Эх хадгалагч мэдэгдэл хүлээн авснаас хойш 1 жил өнгөрсний дараа эсхүл гарах тухай өгсөн мэдэгдэл үүнээс илүү хугацаа нь өнгөрмөгц гарах явдал хүчин төгөлдөр болно.

4. Энэхүү Конвенциос гарч байгаа аливаа Тал мөн Тал нь болж байгаа аливаа Протоколоосоо аяндаа гарсанд тооцогдоно.

ХОРЬДУГААР ЗҮЙЛ

Эх хадгалагч

1. НҮБ-ын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга энэхүү Конвенц болон аливаа Протоколын эх хадгалагчийн үүрэг гүйцэтгэнэ.

2. Эх хадгалагч нь Талуудад дараахь мэдээлэл өгч байна. Үүнд:

а) энэхүү Конвенц буюу аливаа Протоколд гарын үсэг зурсан, 13,14 дүгээр зүйлийн дагуу Соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан эсхүл нэгдэн орсон тухай баримт бичгээ хадгалуулахаар өгсөн;

б) 17 дугаар зүйлийн дагуу Конвенц буюу аливаа Протокол хүчин төгөлдөр болсон хугацаа;

с) 19 дүгээр зүйлийн дагуу гаргасан мэдэгдэл тухай;

d) 9 дүгээр зүйлийн дагуу Конвенц буюу аливаа Протоколд нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан, тэдгээрийг хүлээн авсан, тэр нь төгөлдөр болсон хугацаа;

e) 10 дугаар зүйлийн дагуу хавсралт болон түүнд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрсөн, баталсантай холбогдох бүх мэдээлэл;

f) энэхүү Конвенц буюу аливаа Протоколд тэдгээрийн нэмэлт, өөрчлөлтөөр зохицуулагдах асуудлуудад бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагын эрх хэмжээний хүрээний тухай мэдээлэл;

g) 11 дүгээр зүйлийн 3 дугаар заалтын дагуу хийгдэх мэдэгдлүүдийн тухай; зэрэг болно.

ХОРИН НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Адил хүчинтэй эх бичвэр

Энэхүү Конвенцийн эх бичвэр НҮБ-ын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалагдах бөгөөд түүний англи, араб, испани, хятад, орос, франц хэлээрх эх бичвэрүүд нь адил хүчинтэй байна.

ДЭЭР ДУРДСАНЫГ НОТОЛЖ зохих бүрэн бүхий доорх нэр дурдсан төлөөлөгчид энэхүү Конвенцид гарын үсэг зурав.

Вена хотноо 1985 оны 3 дугаар сарын 22-ны өдөр үйлдэв.

НЭГДҮГЭЭР ХАВСРАЛТ

Шинжилгээ судалгаа, байнгын ажиглалт

1. Конвенцийн Талууд шинжлэх ухааныг гол асуудлууд гэдэгт дараахь зүйлийг ойлгож байна. Үүнд:

а) газрын гадаргад хүрч амьд организмд нөлөөлдөг нарны хэт ягаан туяа (ХЯ-Б)-ны эрчимийн өөрчлөлтийн шалтгаан болох озоны үе давхаргын өөрчлөлт хийгээд түүний хүний эрүүл мэнд, амьд бие махбодь, эко тогтолцоо, хүний эдэлж хэрэглэдэг эд материалд учруулж болзошгүй үр дагавар;

б) агаар мандлын температурын өндрөөсөө өөрчлөгдөх хувиарлалтанд нөлөөлдөг озоны босоо чиглэл дэх тархалтын өөрчлөлт хийгээд түүний цаг агаар, уур амьсгалд учруулж болзошгүй үр дагавар зэрэг болно.

2. Конвенцийн Талууд түүний 3 дугаар зүйлийн дагуу дараахь салбарт судалгаа шинжилгээний ажил явуулах, байнгын ажиглалт хийх ба цаашид судалгаа, ажиглалт хийх талаар зөвлөмж боловсруулах талаар хамтран ажиллана. Үүнд:

а) агаар мандлын физик, химийн судалгаа

(i). онолын иж бүрэн загварчлал, цацрагийн динамик болоод химийн явцуудын харилцан үйлчлэлийг тусгасан загвар боловсруулахад байгалийн болон зохиомол янз бүрийн бодис агаар мандлын озонд нэгэн зэрэг нөлөөлөх байдлыг судлахад хиймэл дагуулын болоод газрын төхөөрөмжийн телеметрийн хэмжилтийн өгөгдлийг тайлан тавихад агаар мандлын болон геофизикийн үзүүлэлтүүдийн хөдлөл зүйг үнэлэх, эдгээр параметрийн өөрчлөгдөх шалтгааныг тодорхойлох аргачлал боловсруулах;

(ii). лабораторийн шинжилгээ судалгаа шинэчлэлтийн зурвас, өөрчлөлтийн итгэлцүүрүүд, орчих болон давхраат мандлын химийн хийгээд фотохимийн явцын харилцан үйлчлэлийн механизм, солонгорлын харгалзах мужуудад хээрийн хэмжилтээр гаргасан үр дүнг баталгаажуулсан спектроскопийн өгөгдөл;

(iii). хээрийн хэмжилтүүд, байгалийн болоод хүний үйл ажиллагааны гаралтай үндсэн хийн агууламж ба урсгалын судалгаа, агаар мандлын динамикийн судалгаа; in – situ ба зайд хэмжих мэдрүүрүүдийг ашиглан агаар мандлын хилийн дотрох фотохимийн гаралтай объектийн зэрэгцсэн хэмжилт; янз бүрийн багаж төхөөрөмж ашиглан янз бүрийн цэгт хийсэн хэмжилтийн үр дүнгийн олон улсын харьцуулалт түүний дотор хиймэл дагуулын төхөөрөмж ашиглан хийх хэмжилтийг зохицуулах, нэг мөр болгон

жигдрүүлэх агаар мандлын үндсэн бага хийнүүд, нарны цацрагийн спектр урсгал, цаг уурын үзүүлэлтүүдийн гурван хэмжээст тархалтын зүй тогтлыг гарган авах;

(iv). агаар мандлын бага хийнүүд, нарны цацраг, болон цаг уурын үзүүлэлтүүдийг хэмжих хиймэл дагуулын болоод өөр төрлийн багаж төхөөрөмж боловсруулах; эдгээр болно.

b) хүний эрүүл мэнд, шим мандал (биосфер), фото задралын явцад озоны үе давхаргын өөрчлөлтийн нөлөөний судалгаа.

(i). нарны үзэгдэх ба хэт ягаан туяаны арьсны өнгөтэй өнгөгүй өмөн үү үүсгэх, дархлалтын тогтолцоонд үйлчлэх явдлын холбоо уялдаа;

(ii). биологийн идэвхтэй нарны хэт ягаан туяа (ХЯ-Б)-ын долгионы уртаас хамааран хөдөө аж ахуйн таримал, ой болоод эх газрын бусад экотогтолцоо, усны экотогтолцоо тэжээлийн нөөц, загас агнуур фитопланктон (хөвдөг ургамал)-ын хүчилтөрөгч ялгаруулах явцыг саатуулах нөлөөний байдал;

(iii). биологийн идэвхтэй нарны хэт ягаан туяа (ХЯ-Б)-ны биологийн биет, дүрс эко тогтолцоонд үйлчлэх, түүний дотор туяаны тун, тунгийн эрчим, хариу үйлдэл болоод фото сэргэлт, дасан зохицолт, хамгаалах чадварын хоорондох холбооны механизм;

(iv). нөлөөллийн биологийн спектор ба олон янзын урттай туяаны шарлагын спектраль үйлчиллийг судлах замаар янз бүрийн урттай долгионы харилцан үйлчлэлийн боломжийг илрүүлэх;

(v). биологийн идэвхтэй нарны хэт ягаан туяа (ХЯ-Б)-ны шим мандлын тэнцвэрт чухал үүрэг гүйцэтгэдэг биологийн олон янз байдлын мэдрэх чадвар, идэвхжил хийгээд фотосинтез биосинтез зэрэг байгалийн анхдагч явцад үйлчлэх байдал;

(vi). биологийн идэвхтэй нарны хэт ягаан туяа (ХЯ-Б)-ны бохирдуулах бодис, хөдөө аж ахуйд хэрэглэгдэх химийн бодис болоод бусад элдэв материалд нөлөөлөх үйлчлэл.

c) Уур амьсгалд үзүүлэх нөлөөний судалгаа

(i). озон болоод бусад бичил махбодийн цацрагийн горимд үйлчлэх байдал, далай, эх газрын температур, хур тунадас зэрэг уур амьсгалын үзүүлэлт хийгээд орчих болоод давхраат мандлын хооронд солилцооны судалгаа явуулах, байнгын ажиглалт хийх;

(ii). уур амьсгалын өөрчлөлтийн хүний үйл ажиллагааны янз бүрийн хэлбэрт үзүүлэх нөлөөний судалгаа.

d) байнгын ажиглалтыг дараахь зүйлүүдэд хийнэ. Үүнд:

(i). газрын болон хиймэл дагуулын ажиглалтын тогтолцоог хослуулах замаар озоны үе давхрагаын ажиглалтын дэлхий дахины ажиглалтын тогтолцоог бүрэн ажилд оруулах замаар озоны үе давхаргын төлөв байдал /озоны ерөнхий агууламж, түүний босоо тархалтын орон зай, цаг хугацааны өөрчлөлт /;

(ii). орчих мандал болон давхраат мандал дахь NO_x , NO_x , ClO_x хийгээд нүүрс төрөгчит нэгдлүүд зэрэг хийнүүдийн агууламж;

(iii). газрын болоод хиймэл дагуулын ажиглалтын системээр газрын гадаргаас завсрын мандал хүртэлх температурын хуваарилалт;

(iv). хиймэл дагуулын мэдээг ашиглан газрын гадарга хүртэлх нарны цацрагийн урсгалын долгионы бүрэлдэхүүн хийгээд дэлхийгээс туяарах дулааны цацраг;

(v). дэлхийн гадаргад хүрч байгаа нарны цацрагийн урсгалын хэт ягаан туяаны муж дахь долгионы бүрэлдэхүүн хийгээд амьд организмд нөлөөлөх нарны хэт ягаан туяа (ХЯ-Б)-ны долгионы бүрэлдэхүүн;

(vi). газрын, нисэх онгоцны, хиймэл дагуулын ажиглалтын тогтолцоог ашиглан газрын гадарга орчмоос завсрын мандал хүртэлх үе давхарга дахь тоосонцор (аэрозол)-ын шинж чанар хийгээд хуваарилалт;

(vii). цаг уурын өндөр нарийвчлалтай газрын хэмжилтийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үндсэн дээр уур амьсгал судлалд чухал ач холбогдолтой хувьсагчууд;

(viii). дэлхий дахины мэдээллийн анализийн аргыг боловсронгуй болгох явдал дээр түшиглэсэн, бичил махбодь, температур, нарны цацрагийн урсгал, тоосонцор зэрэг болно.

3. Конвенцийн Талууд нэн ялангуяа хөгжиж байгаа орнуудын онцгой хэрэгцээг энэхүү хавсралтанд заасан шинжилгээ судалгааны ажил хийгээд байгалын ажиглалтанд оролцох явдалд зайлшгүй шаардлагатай шинжлэх ухаан-техникийн бэлтгэл ажлыг хангах ажлыг хөхүүлэн дэмжиж, хамтран ажиллана. Шинжлэх ухааны харилцан жишиж болох буюу системтэй цуваа гаргаж авах зорилгоор багаж төхөөрөмжийн олон улсын харьцуулалт хийх, ажиглалтын аргыг харилцан зохицуулахад онцгой анхаарал тавина.

4. Байгалийн болон хүний үйл ажиллагааны гаралтай дараахь химийн бодисууд озоны үе давхаргын хими, физикийн шинж чанарыг өөрчлөхөд нөлөөлж байж болно. Гэхдээ эдгээрийн нөлөөлөх байдлыг хувийн жингээр нь эрэмбэлээгүй болно. Үүнд:

а) нүүрстөрөгчит нэгдлүүд

(i). нүүрстөрөгчийн дутуу исэл (CO)

Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл нь байгалийн болоод хүний үйл ажиллагааны гаралтай байх бөгөөд орчны мандлын фотохимийн явцад шууд, давхраат мандлын фотохимийн явцад дам үүрэгтэй байж болно гэж үзнэ.

(ii). нүүрстөрөгчийн давхар исэл (CO_2)

Нүүрстөрөгчийн давхар исэл нь байгалийн болоод хүний үйл ажиллагааны гаралтай эх үүсвэр бөгөөд агаар мандлын дулааны горимд үйлчлэх замаар давхраат мандлын озонд нөлөөлнө.

(iii). намгийн хий (CH_4)

Намгийн хий нь байгалийн болон хүний үйл ажиллагааны гаралтай байх бөгөөд орчин мандалын хийгээд давхраат мандлын озонд нөлөөлнө.

(iv). намгийн хийн бус нүүрстөрөгчит нэгдлүүд

Намгийн хийнээс бусад хэлбэрийн нүүрстөрөгчийн олон тооны химийн нэгдэлүүд нь байгалийн болон хүний үйл ажиллагааны гаралтай байх бөгөөд орчин мандалын фотохимийн явцад дам нөлөө үзүүлэнэ.

b) азот нэгдлүүд

(i). азотын дутуу исэл / N_2O /

/ N_2O /-ийн зонхилох эх үүсгүүр нь шинж чанараараа байгалийн байх боловч хүний үйл ажиллагааны нөлөө улам бүр нэмэгдэж байна. Азотын дутуу исэл нь давхраат мандалын H_2O -ийн гол эх үүсвэр болох бөгөөд тэр үе давхаргын озоны тоо хэмжээг зохицуулахад онцгой үүрэгтэй;

(ii). азотын исэл / NO_x /

Газар орчмын NO_x -ийн эх үүсгүүрүүд орчин мандалын фотохимийн явцад л шууд үүрэг гүйцэтгэх ба давхраат мандлын фотохимийн явцад дам үүрэгтэй, гэхдээ завсрын орчин мандалд NO_x байвал орчин мандалын дээд үе давхарга, давхраат мандлын озоны өөрчлөлтөнд шууд нөлөөлнө.

с) хлорт нэгдлүүд

(i). гүйцэд галогенжүүлсэн алканууд (нэгдлүүд), жишээлбэл, CCL_4 , CFCL_3 (ХФН-11), CF_2CL_2 (ХФН-12), $\text{C}_2\text{F}_3\text{CL}_3$ (ХФН-113), C_2F_4 , CL_2 (ХФН-114)

Гүйцэд галогенжүүлсэн нэгдлүүд хүний үйл ажиллагааны гаралтай байх ба CLO_x -гийн эх үүсвэр болж гол нь 30-50 км-ийн өндөрт озоны фотохимийн явцад онцгой чухал үүрэгтэй.

(ii). дутуу галогенжүүлсэн алканууд (нэгдлүүд) жишээлбэл CH_3Cl , CHF_2Cl , (ХФН-22), CH_3CCl_3 , CHFCl_2 (ХФН-21) CH_3Cl нь байгалийн, энд заасан бусад нэгдлүүд нь хүний үйл ажиллагааны гаралтай байх ба эдгээр хийнүүд давхраат мандал дахь CLOx -гийн эх үүсгүүр болно.

d) бромт нэгдлүүд

Бүрэн галогенжүүлсэн алканууд (нэгдлүүд) жишээлбэл CF_3Br Энэ хий хүний үйл ажиллагаанаас үүсэх бөгөөд BrOX нь CLOx - тай төсөөтэй үйлчлэл үзүүлнэ.

e) устөрөгчит нэгдлүүд

(i). устөрөгч H_2

Байгалийн болоод хүний үйл ажиллагааны гаралтай устөрөгч нь давхраат мандлын фотохимийн явцад бага зэргийн нөлөөтэй.

(ii). ус H_2O

Байгалийн гаралтай ус нь орчин болоод давхраат мандлын фотохимийн явцад чухал үүрэгтэй. Намгийн хийн болоод устөрөгчийн исэлдэлт нь давхраат мандалд усны уур үүсэх эх үүсвэр болно.

ХОЁРДУГААР ХАВСРАЛТ

Мэдээлэл солилцоо

1. Конвенцийн Талууд нь мэдээлэл цуглуулах, түүнийг солилцох явдал бол энэхүү Конвенцийн зорилтыг хэрэгжүүлэх чухал арга хэрэгсэл бөгөөд холбогдох аливаа арга хэмжээ үнэн зөв, шударга хэрэгжихийн баталгаа мөн гэдгийг хүлээн зөвшөөрч байна. Иймээс Талууд шинжлэх ухаан, техник, нийгэм-эдийн засгийн, ажил хэргийн худалдаа наймааны болоод эрх зүйн мэдээлэл солилцох болно.

2. Конвенцийн Талууд ямар мэдээлэл цуглуулах, солилцох тухай асуудлыг шийдвэрлэхдээ уг мэдээлэлийн ашигтай тал, түүнийг гаргаж авахад гарах өртөгийн талыг анхааралдаа авах ёстой гэж үзэж байна. Энэхүү хавсралтанд тусгагдсан хамтын ажиллагаа нь патент, худалдааны нууцлал, нуух болоод патентлагдсан мэдээллийг хамгаалахтай холбогдсон үндэсний хууль тогтоомж, практиктай зохицож байх ёстой гэдгийг Талууд мөн хүлээн зөвшөөрч байна.

3. Шинжлэх ухааны мэдээлэл

Үүнд дараахь мэдээлэл хамаарна:

a) эрдэм шинжилгээний хөтөлбөрийг зохицуулах, үндэсний болоод олон улсын нөөцийг хамгийн үр ашигтай ашиглахад дэмжлэг үзүүлэх зорилготой улсын хийгээд хувийн салбарт хэрэгжүүлж

байгаа буюу хийхээр төлөвлөж буй шинжлэх ухааны судалгааны тухай;

- b) судалгаа явуулах шаардлага бүхий зохих бодисын ялгаралтын тухай өгөгдөл;
- c) дэлхийн агаар мандлын хими, физикийн асуудал, түүний өөрчлөлтөнд хөндөгдөх байдал үүний дотор нэн ялангуяа озоны үе давхаргын өөрчлөлтөнд өртөгдөх байдал, озоны ерөнхий агууламж түүний босоо чиглэл дэх хуваарилалтын тодорхой ямар нэг хугацааны дотрох өөрчлөлтийн хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд учрах үр дагавар зэргийн тухай шинжлэх ухааны тусгай ном зохиолд нийтлэгсдэн шинжлэх ухааны үр дүнгийн тухай;
- d) шинжлэх ухааны судалгааны үр дүнгийн үнэлгэ цаашидийн судалгааны тухай зөвлөмж; эдгээр болно.

4. Техникийн мэдээлэл

Үүнд дараахь мэдээлэл хамаарна:

a) озоны үе давхаргыг өөрчилж болох бодисын ялгаралтыг бууруулах боломж олгож байгаа химийн орлуулах бодис, орлуулах технологи байгаа эсэх болоод байвал түүний өртөг, мөн түүнчлэн энэ талаар хэрэгжүүлж байгаа юм уу хийхээр төлөвлөж байгаа судалгаа шинжилгээний ажлын тухай;

b) химийн болоод бусад орлуулах бодис, орлуулах технологи ашиглахтай холбогдон гарах хязгаарлалт, болзошгүй ослын тухай мэдээлэл; зэрэг болно.

5. 1 дүгээр хавсралтанд дурдсан бодистой холбогдох нийгэм-эдийн засгийн ба худалдааны тухай мэдээлэл.

Үүнд дараахь мэдээлэл хамаарна.

- a) Үйлдвэрлэл, үйлдвэрлэлийн хүчин чадлын тухай;
- b) бүтээгдэхүүний ашиглалт, түүний цаашдын 4 хандлагын тухай;
- c) импорт /экспортын тухай;
- d) озоны үе давхаргыг өөрчлөлтөнд дам нөлөө үзүүлж болох хүний үйл ажиллагааны янз бүрийн хэлбэрүүдийн зардал, үр ашиг, хор хохирлын тухай энэ үйл ажиллагааг зохицуулах талаар хэрэглэж байгаа хийгээд хэрэглэхээр төлөвлөж байгаа арга хэмжээний үр нөлөөний тухай мэдээлэл; эдгээр болно.

6. Эрх зүйн мэдээлэл

Үүнд дараахь мэдээлэл хамаарна:

- а) озоны үе давхархаргыг хамгаалахтай холбогдсон үндэсний хууль тогтоомж, удирдан зохицуулах арга хэмжээ, эрх зүйн судалгааны тухай;
- б) озоны үе давхаргыг хамгаалахтай холбогдсон олон улсын болоод хоёр талын гэрээ хэлэлцээрүүд;
- с) соронзон үе давхаргыг хамгаалахтай холбогдсон лиценз болоод патент олгох арга, нөхцөл байдлын тухай мэдээлэл эдгээр болно.

----- оОо -----

ГАН ЦӨЛЖИЛТӨД НОЦТОЙ НЭРВЭГДЭЖ БУЙ ОРНУУДЫН БОЛОН ЯЛАНГУЯА АФРИКИЙН ЦӨЛЖИЛТТЭЙ ТЭМЦЭХ ТУХАЙ НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ БАЙГУУЛЛАГЫН КОНВЕНЦ

ХЭЛЭЛЦЭН ТОХИРОГЧ ТАЛУУД,

Цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах үйл ажиллагааны хүрээнд тэдгээрт нэрвэгдэж байгаа болон тийм аюул заналхийллийн дор оршиж буй нутаг орны хүн ардад гол анхаарлаа төвлөрүүлж буйг нотлож,

Ган, цөлжилтийн тааламжгүй үр дагаврын талаар олон улсын хамтын нийгэмлэг, түүний дотор улс гүрнүүд болон олон улсын байгууллагууд сэтгэл түгшиж байгааг дурдан,

Эх газрын үлэмж хэсгийг хуурай, хуурайвтар, чийг дутмаг бүс нутаг эзэлдэг бөгөөд энэ нь дэлхийн хүн амын нэлээд хэсгийн оршин сууж буй газар, аж амьдралынх нь эх сурвалж болдогийг ойлгож,

Ган, цөлжилт нь өргөн хүрээтэй асуудал болж дэлхийн нийт бүс нутагт нөлөөлж, түүнтэй тэмцэх, тэдгээрийн нөлөөллийг бууруулахад олон улсын хамтын нийгэмлэгийн хамтарсан үйл ажиллагаа шаардлагатай байгааг хүлээн зөвшөөрч,

Ган, цөлжилт нь тэдгээрт нэрвэгдэж буй хөгжиж буй орнууд, нэн ялангуяа буурай хөгжилтэй орнуудад болон Африкт эмгэнэлт үр уршиг учруулж байгааг тэмдэглэж,

Физик, биологи, улс төр, нийгэм, соёл, эдийн засгийн харилцан уялдаа бүхий нарийн түвэгтэй хүчин зүйлийн улмаас цөлжих үйл явц улам бүр нэмэгдэж байгааг тэмдэглэж,

Олон улсын худалдаа, эдийн засгийн харилцаа нь ган цөлжилтөд нэрвэгдэж буй улс орнууд цөлжилттэй хангалттай тэмцэхэд нөлөөлж байгааг харгалзан үзэж,

Эдийн засгаа тогтвортой өсгөх, нийгмийн хөгжлөө хангах, ядуурлыг арилгах явдал бол ган, цөлжилтөд нэрвэгдэж буй хөгжиж буй орнууд, ялангуяа Африкийн орнуудын нэн тэргүүний зорилт бөгөөд энэ нь тогтвортой хөгжлийн зорилгод хүрэх нэн чухал нөхцөл болохыг ухамсарлаж,

Ган, цөлжилт нь ядуурал, эрүүл мэнд болон хүнс тэжээлийн хомсдол, хүнсний аюулгүй байдлын баталгаа алдагдах зэрэг нийгмийн чухал асуудлууд болон цагаачлах, шилжин суурьших, хүн амын хөдөлгөөнтэй уялдаа холбоотойгоор тогтвортой хөгжилд сөрөг нөлөө үзүүлдгийг харгалзан үзэж,

Өнгөрсөн хугацаанд улс гүрнүүд болон олон улсын байгууллагуудаас цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах зэрэгт тухайлбал НҮБ-ын Цөлжилтийн асуудлаарх Бага Хурлаар 1977 онд баталсан Цөлжилттэй тэмцэх

Үйл ажиллагааны Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх явцад гаргасан хүчин чармайлт, хуримтлуулсан туршлагын ач холбогдлыг өндрөөр үнэлж,

Өнгөрсөн хугацаанд цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах талаар хүчин чармайлт гаргаж зарим ахиц гарсан хэдий ч тавьсан зорилгодоо хүрээгүйг тэмдэглэж, энэ нь тогтвортой хөгжлийн зорилтыг хангах хүрээнд бүх түвшинд шинэ бөгөөд илүү үр дүнтэй алхам хийх шаардлагатай байгааг ухамсарлаж,

Хүрээлэн буй орчин, хөгжлийн асуудлаарх НҮБ-ын Бага Хурлаас гаргасан шийдвэр, тухайлбал, XXI зууны мөрийн хөтөлбөр, цөлжилттэй тэмцэх үйл ажиллагааны үндсийг тусгасан түүний 12 дугаар бүлгийн заалтууд нь хүчин төгөлдөр бөгөөд тулгамдсан асуудлууд болохыг хүлээн зөвшөөрч,

XXI зууны мөрийн хөтөлбөрийн 33 дугаар бүлгийн 13 дугаар зүйлд заасан хөгжингүй орнуудын хүлээх үүрэг амлалтыг үүнтэй уялдуулан дахин нотлож,

Африкт нэн тэргүүний ач холбогдол өгсөн Ерөнхий Ассамблейн 47/188 дугаар тогтоол болон ган, цөлжилтийн талаархи НҮБ-ын холбогдох бусад тогтоол, шийдвэр болон хөтөлбөрүүд, түүнчлэн Африкийн орнууд болон бусад бүс нутгаас хийсэн мэдэгдлүүдийг иш татан,

Хүрээлэн буй орчин, хөгжлийн асуудлаарх Рио-де-Жанейрогийн Тунхаглалын 2 дугаар зарчимд улс гүрнүүд НҮБ-ын Дүрэм, олон улсын эрх зүйн зарчимд нийцүүлэн өөрсдийн байгалийн нөөц баялгийг дотоодынхоо байгаль орчин болон хөгжлийн бодлогынхоо дагуу ашиглах бүрэн эрхтэй бөгөөд ингэхдээ тэдний хууль хяналт, эрх зүйн хүрээнд явуулж буй үйл ажиллагаа нь дотоодын хууль, эрх зүйн хүрээнээс гадна орших бусад улс орон буюу бүс нутгийн байгаль орчинд хохирол учруулахгүй байх хариуцлага хүлээнэ гэдгийг дахин нотолж,

Үндэсний засгийн газрууд цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөллийг бууруулахад шийдвэрлэх үүрэгтэй бөгөөд энэ салбарт гаргах амжилт нь нэрвэгдэж буй нутаг дэвсгэрт явуулах үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтээс хамаарахыг хүлээн зөвшөөрч,

Цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөллийг бууруулах үйл хэрэгт олон улсын түншлэл, хамтын ажиллагаа чухал ач холбогдолтой, шаардлагатай байгааг мөн хүлээн зөвшөөрч,

Тийнхүү нэрвэгдэж буй хөгжиж байгаа орнуудад, ялангуяа Африкт үр дүнтэй хөрөнгө хүч, тухайлбал санхүүгийн нөөцийг бий болгох, санхүүжилтийн нэмэлт шинэ эх үүсвэрээр хангах, энэхүү Конвенциор хүлээсэн үүргээ бүрэн биелүүлэхэд нь шаардагдах технологи нэвтрүүлэх боломж олгохын ач холбогдлыг хүлээн зөвшөөрч,

Төв Ази, Транскавказын ган, цөлжилтөд нэрвэгдэж байгаа орнуудад эдгээр үзэгдлүүд нөлөөлж буй явдалд сэтгэл түгшиж байгаагаа илэрхийлж,

Ган, цөлжилтөд нэрвэгдсэн бүс нутаг, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын орон нутгийн эмэгтэйчүүд чухал үүрэг гүйцэтгэдэг бөгөөд цөлжилттэй тэмцэх, гангийн

нөлөөллийг бууруулах хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлэх бүх шатны үйл ажиллагаанд эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн бүрэн оролцог хангахыг онцлон тэмдэглэж,

Цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөллийг бууруулах хөтөлбөрүүдэд төрийн бус байгууллагууд, бусад томоохон бүлгүүд онцгой үүрэг гүйцэтгэдгийг тэмдэглэж,

Өргөн хүрээтэй цөлжилт, хүрээлэн буй орчны бусад асуудлуудаар олон улсын болон үндэсний хамтын нийгэмлэгүүдийн хоорондын харилцан уялдаа холбоог харгалзан үзэж,

Цөлжилттэй тэмцэх нь Уур амьсгалын өөрчлөлтийн тухай НҮБ-ын Суурь Конвенц, Биологийн төрөл зүйлийн тухай Конвенц болон хүрээлэн буй орчныг хамгаалах талаарх бусад конвенциудын зорилтыг хэрэгжүүлэхэд хувь нэмэр оруулж болохыг мөн бодолцож,

Цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөллийг бууруулах стратеги нь шинжлэх ухааны нарийн мэдлэг, тогтмол ажиглалт судалгаан дээр үндэслэх болон тэдгээрт байнгын үнэлгээ хийснээр илүү үр дүнтэй болохыг тэмдэглэж,

Үндэсний хөтөлбөр болон нэн тэргүүнд авах арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд тус дөхөм үзүүлэх зорилгоор олон улсын хамтын ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх, зохицуулалтыг сайжруулах нь амин чухал болохыг хүлээн зөвшөөрч,

Эдүгээ болон ирээдүй хойч үеийнхний ашиг сонирхлын үүднээс цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөллийг бууруулах талаар зохих арга хэмжээ авах шийдвэр төгс байгаагаа илэрхийлэн,

Дараахь зүйлийг хэлэлцэн тохиролцов.

НЭГДҮГЭЭР ХЭСЭГ

УДИРТГАЛ

1 дүгээр зүйл

Хэрэглэх нэр томъёо

Энэхүү Конвенцийн зорилгоор:

а) “цөлжилт” гэж уур амьсгалын өөрчлөлт, хүний үйл ажиллагаа зэрэг олон хүчин зүйлийн нөлөөгөөр хуурай, хуурайвтар, чийг дутмаг нутаг оронд газрын доройтол болохыг хэлнэ.

б) “цөлжилттэй тэмцэх” гэж тогтвортой хөгжлийг хангах зорилгоор хуурай, хуурайвтар, чийг дутмаг бүс нутагт газрыг хамгаалах, сайжруулахад чиглэсэн дараахь арга хэмжээнүүдийг хэлнэ. Үүнд:

- i. газрын доройтлоос сэргийлэх, түүнийг багасгах,
- ii. хэсэгчлэн доройтсон газрыг нөхөн сэргээх,

iii. цөлжсөн газрыг нөхөн сэргээх гэх мэт.

в) “Ган” гэж хур тунадасны хэмжээ хэвийн хэмжээнээс үлэмж багассанаас ус зүйн тэнцвэр ноцтойгоор алдагдаж, газрын өгөөж үржил шим муудах байгалийн үзэгдлийг хэлнэ.

г) “гангийн нөлөөг бууруулах” гэдэг нь цөлжилттэй тэмцэх ажил хэргийн хүрээнд ганг урьдчилан мэдээлэх, нийгэм, байгаль орчныг гангийн нөлөөллөөс хамгаалах үйл ажиллагаа юм.

д) “газар” гэж хөрс, ус, ургамал ба бусад биомасс, түүнчлэн экологи, ус зүйн үзэгдлийг агуулсан газар дэлхийн био бүтээмжийн тогтолцоог хэлнэ.

е) “газрын доройтол” гэж хүний үйл ажиллагаа, хүн амын байршилтай холбоо бүхий:

- i. салхи болон усны нөлөөгөөр хөрс элэгдэх,
- ii. хөрсний физик, хими, биологи болон эдийн засгийн шинж чанар муудах,
- iii. он удаан жилийн турш байгалийн ургамал нөмрөг хомсдох зэрэг хүчин зүйлийн нөлөөгөөр хуурай, хуурайвтар, чийг дутмаг бүс нутагт усалгаагүй болон усалгаатай газар тариалан, бэлчээр, ой, модлог ургамалтай газрын хөрсний биологи, эдийн засгийн үр өгөөж буурахыг хэлнэ.

ё) “хуурай, хуурайвтар, чийг дутмаг бүс нутаг” гэж жилийн дундаж тунадасны хэмжээ, ургамал-хөрсний нийлбэр боломжит ууршилтын хоорондын харьцаа нь 0,05-0,65 хооронд хэлбэлзэх туйлын болон туйл орчмын газраас бусад нутгийг хэлнэ.

ж) “нэрвэгдэж буй газар нутаг” гэж цөлжсөн буюу цөлжих аюулд орж болзошгүй хуурай, хуурайвтар, чийг дутмаг бүс нутгийг хэлнэ.

з) “нэрвэгдэж буй улс гүрнүүд” гэж нутаг дэвсгэр нь цөлжилтөд нэрвэгдэж буй газар нутагт бүхлээрээ буюу зарим хэсэг нь хамрагдсан улс орныг хэлнэ.

и) “Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага” гэж тухайн бүс нутгийн бүрэн эрхт улс орнуудын байгуулсан, гишүүн улсууд нь энэхүү Конвенциор зохицуулагдах асуудлуудын хувьд эрх мэдлээ түүнд шилжүүлсэн, дотоод журмынхаа дагуу энэхүү Конвенцид гарын үсэг зурах, түүнийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах буюу түүнд нэгдэн орох байгууллагыг хэлнэ.

к) “хөгжингүй орнууд болох Талууд” гэж хөгжингүй орнууд болох Талууд болон хөгжингүй орнуудын үүсгэн байгуулсан бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагыг хэлнэ.

2 дугаар зүйл

Зорилго

1. Энэхүү Конвенцийн зорилго нь нэрвэгдэж буй бүс нутагт тогтвортой хөгжлийг хангахад чиглэсэн "XXI зууны мөрийн хөтөлбөр"-т нийцүүлэн цогцолбор үйл ажиллагааны хүрээнд олон улсын хамтын ажиллагаа, түншлэлийн талаарх зохицуулалтуудын дагуу бүх түвшинд үр дүнтэй арга хэмжээ авах замаар ган, цөлжилтэд ноцтой нэрвэгдэж буй орнууд, ялангуяа Африкт цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулахад оршино.

2. Энэ зорилгод хүрэхийн тулд нэрвэгдэж буй газар нутгийн хүн амын амьжиргааны түвшин ялангуяа орон нутгийн хүн амын амьжиргааг дээшлүүлэх үүднээс газрын өгөөжийг нэмэгдүүлэх, газар ба усны нөөцийг зүй зохистой ашиглах, хамгаалах, нөхөн сэргээхэд чиглэсэн урт хугацааны иж бүрэн бодлого чухал болно.

3 дугаар зүйл

Зарчим

1. Энэхүү Конвенцийн зорилгод хүрэх, түүний заалтуудыг хэрэгжүүлэхийн тулд Талууд дор дурдсан зүйлийг удирдлага болгоно. Үүнд:

а) Талууд нь цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлэх шийдвэр гаргахдаа хүн ам, орон нутгийн үүсгэл санаачилгын байгууллагуудыг оролцуулж, улс үндэсний болон орон нутгийн үйл ажиллагааг туслаж дэмжих тааламжтай орчинг бий болгох нөхцөлийг хангах.

б) Талууд олон улсын эв санааны нэгдэл, түншлэлийн үзэл санаагаар дэд бүс, бүс нутаг, олон улсын түвшинд хамтын ажиллагаа, зохицуулалтыг сайжруулж, шаардлагатай газарт нь санхүү, хүн хүч, зохион байгуулалт, техникийн нөөцийг илүү үр ашигтай төвлөрүүлэх.

в) Талууд нэрвэгдэж буй бүс нутгийн газрын байдал, үнэ цэнэ, усны нөөцийн хомсдол тэдгээрийг зүй зохистой ашиглах зэргийг илүү гүнзгий ойлгуулахын тулд засгийн газрын бүх түвшин, нийгмийн бүлэгүүд, төрийн бус байгууллагууд болон газар эзэмшигчдийн хоорондын хамтын ажиллагаа, түншлэлийг хөгжүүлэх.

г) Талууд нь Конвенцийн Талууд болох нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд ялангуяа, ядуу буурай орнуудын онцгой хэрэгцээ, нөхцөл байдлыг бүрэн хэмжээнд харгалзаж үзэх.

ХОЁРДУГААР ХЭСЭГ

ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

4 дүгээр зүйл

Нийтлэг үүрэг

1. Талууд энэхүү Конвенциор хүлээсэн үүргээ дангаараа буюу хамтран эсвэл одоогийн болон хойшдын хоёр болон олон талын зохицуулалтуудын хүрээнд буюу тэдгээрийг хослуулан хэрэгжүүлэх бөгөөд тэгэхдээ хүчин чармайлтыг зохих ёсоор уялдуулах хэрэгцээ байгааг онцлон үзэж, бүхий л түвшинд урт хугацааны уялдаа холбоотой бодлого боловсруулахад анхаарна.

2. Талууд энэхүү Конвенцийн зорилгод хүрэхийг эрмэлзэн:

а) ган, цөлжилтийн явцад үүсэх физик, биологи, нийгэм эдийн засгийн асуудлыг шийдвэрлэхэд чиглэсэн цогц арга хэмжээ авах,

б) олон улс, бүс нутгийн холбогдох байгууллагуудын хүрээнд Конвенцийн Талууд, нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнуудын тогтвортой хөгжилд тус дэм үзүүлэх, олон улсын эдийн засгийн тааламжтай нөхцөлийг бий болгохын тулд олон улсын худалдаа, зах зээлийн зохицуулалт, өрийн асуудалд онцгой анхаарах;

в) цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөллийг бууруулах хүчин чармайлтад ядуурлыг арилгахад чиглэсэн бодлогыг нэгтгэх;

г) ган, цөлжилттэй тэмцэхтэй холбоотойгоор байгаль орчин ба газар, усны нөөцийг хамгаалах чиглэлээр нэрвэгдэж буй Талуудын хоорондын хамтын ажиллагааг дэмжих;

д) дэд бүс, бүс нутаг, олон улсын хамтын ажиллагааг бэхжүүлэх;

е) засгийн газар хоорондын холбогдох байгууллагуудтай хамтран ажиллах;

ё) зохион багууллалтын механизмуудыг давхардуулахгүй байх зохих хэлбэрээр тодорхойлох;

ж) нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талуудад цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөллийг бууруулах явдалд санхүүгийн томоохон нөөц хөрөнгийг гүйлгээнд оруулж, шилжүүлэхэд одоо үйлчилж байгаа хоёр болон олон талын санхүүгийн механизм, зохицуулалтыг ашиглах явдлыг дэмжих.

3. Нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талууд Конвенцийг хэрэгжүүлэхдээ туслалцаа авч болно.

5 дугаар зүйл

Нэрвэгдэж байгаа орнууд болох Талуудын хүлээх үүрэг

Нэрвэгдэж байгаа орнууд болох Талууд 4 дүгээр зүйлд заасан үүргээс гадна дараахь үүргийг нэмж хүлээнэ. Үүнд:

а) цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөллийг бууруулахад нэн тэргүүний ач холбогдол өгч, өөрсдийн нөхцөл, бололцооныхоо хэрээр хангалттай хөрөнгө, нөөц гаргах;

б) тогтвортой хөгжлийн төлөвлөгөө буюу бодлогын хүрээнд цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөллийг бууруулах асуудалд нэн тэргүүний ач холбогдол өгч, бодлого, стратегия боловсруулах;

в) цөлжилт үүсгэж буй шалтгааныг тодорхойлж, цөлжилтийн үйл явцад нөлөөлж байгаа нийгэм эдийн засгийн хүчин зүйлд онцгой анхаарал хандуулах;

г) орон нутгийн хүн амыг мэдээллээр хангах, тэднийг ялангуяа эмэгтэйчүүд, залуучуудыг төрийн бус байгууллагуудын дэмжлэгтэйгээр цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөллийг бууруулах үйл ажиллагаанд оролцуулахад нь дэмжлэг үзүүлэх;

д) одоо үйлчилж байгаа холбогдох хууль, тогтоомжийг бэхжүүлэх, тийм хууль тогтоомж байхгүй тохиолдолд шинээр санаачлан гаргах, урт хугацааны бодлого, үйл ажиллагааны хөтөлбөрүүдийг бий болгох тааламжтай орчин бүрдүүлэх.

6 дугаар зүйл

Хөгжингүй орнууд болох Талуудын хүлээх үүрэг

Хөгжингүй орнууд болох Талууд 4 дүгээр зүйлд заасан нийтлэг үүргүүдээс гадна дараахь үүргийг нэмж хүлээнэ. Үүнд:

а) Цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөллийг бууруулах талаар нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талууд ялангуяа Африкийн болон буурай хөгжилтэй орнуудын тавьж буй хүчин чармайлтыг тохиролцсоны дагуу дангаараа болон хамтран идэвхтэй дэмжих;

б) Нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талууд ялангуяа Африкийн орнуудын цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөллийг бууруулах талаар урт хугацааны төлөвлөгөө, стратегийг үр дүнтэйгээр боловсруулж хэрэгжүүлэхэд нь санхүүгийн томоохон эх үүсвэр болон бусад хэлбэрийн тусламж үзүүлэх;

в) 20 дугаар зүйлийн 2 б заалтын дагуу санхүүгийн шинэ, нэмэлт эх үүсвэрүүдийг дайчлахад нь туслах

г) хувийн сектор, төрийн бус байгууллага зэрэг бусад эх үүсвэрээс санхүүгийн нөөц боломжийг дайчлах явдлыг хөхиүлэн дэмжих;

д) Конвенцид нэгдэн орсон нэрвэгдэж буй орнууд- Конвенцийн Талууд ялангуяа хөгжиж байгаа орнуудад холбогдох технологи, мэдлэг, ноу-хау-г олж авах боломж олгох, дэмжлэг үзүүлэх.

7 дугаар зүйл

Африкт тэргүүн зэргийн

анхаарал хандуулах

Энэхүү Конвенцийг хэрэгжүүлэхдээ нэрвэгдэж буй Талууд болох Африкийн орнуудад тухайн бүс нутагт бүрэлдэн тогтсон онцгой байдлыг харгалзан тэргүүн зэргийн анхаарал тавих бөгөөд ингэхдээ бусад бүс нутгийн нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талуудыг анхаарлаасаа хөндийрүүлэхгүй байна.

8 дугаар зүйл

Бусад Конвенцитай холбогдох нь

1. Талууд энэхүү Конвенцийн хүрээнд болон Талуудын оролцогч Тал болсон олон улсын бусад холбогдох хэлэлцээрүүдийн, тухайлбал, Уур амьсгалын өөрчлөлтийн тухай НҮБ-ын суурь Конвенци, Биологийн төрөл зүйлийн тухай Конвенцийн хүрээнд хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагааг гэрээ, хэлэлцээр бүрийн үйл ажиллагааг үр ашигтай байлгах зорилгоор, түүнчлэн тэдгээрт тавьж буй хүчин чармайлтыг давхардуулахгүйгээр уялдуулан зохицуулах явдлыг хөхиүлэн дэмжинэ. Талууд ялангуяа, судалгаа шинжилгээ явуулах, боловсон хүчин бэлтгэх, байнгын ажиглалт хийх, мэдээлэл цуглуулах, солилцох чиглэлээр тухайн хэлэлцээрүүдийн зорилгод хүрэхэд тус дөхөм болох хамтарсан хөтөлбөрүүд хэрэгжүүлэх явдлыг хөхиүлэн дэмжинэ.

2. Энэхүү Конвенцийн заалтууд нь тухайн Талын хувьд энэ Конвенц хүчин төгөлдөр болохоос өмнө нэгдэн орсон хоёр талын, бүс нутгийн болон олон улсын аливаа гэрээ хэлэлцээрээр хүлээсэн эрх, үүргийг үл хөндөнө.

ГУРАВДУГААР ХЭСЭГ

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨР, ШИНЖЛЭХ УХААН, ТЕХНИКИЙН ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА, ДЭМЖЛЭГ ҮЗҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭ

1 ДҮГЭЭР БҮЛЭГ: ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨР

9 дүгээр зүйл

Үндсэн арга зам

1. Нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болон нэрвэгдэж байгаа бусад Талууд 5 дугаар зүйлд заасан үүргээ биелүүлэхдээ бүс нутгийнхаа хэмжээнд хэрэгжүүлэх хавсралтын хүрээнд буюу өөрөө хэлбэл үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрийг боловсруулах гэж байгаа тухайгаа Байнгын нарийн бичгийн дарга нарын газарт бичгээр мэдэгдэж, цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөллийг бууруулах стратегийн үндсэн хэсэг болсон одоогоор амжилттай хэрэгжиж байгаа төлөвлөгөө, хөтөлбөрүүд, дэд болон бүс нутгийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрүүдэд тулгуурлан үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрийг зохих ёсоор нь боловсруулан мэдээлж, хэрэгжүүлнэ. Эдгээр хөтөлбөрүүдийг газар дээр нь хэрэгжүүлэх явцад хуримтлуулсан туршлага, судалгааны ажлын үр дүнг үндэслэн олон нийтийн байнгын оролцоотойгоор боловсронгуй болгож, шинэчилж байна. Үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрийг бэлтгэх үйл явцыг тогтвортой хөгжлийн үндэсний бодлогыг томъёолох зэрэг бусад хүчин чармайлттай нягт уялдуулах ёстой.

2. Хөгжингүй орнууд болох Талууд 6 дугаар зүйлийн заалтын дагуу төрөл бүрийн туслалцаа үзүүлэхдээ нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талууд, ялангуяа Африкийн орнуудын үндэсний болоод дэд бүс, бүс нутгийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрүүдэд шууд юмуу зохих олон талын байгууллагуудаар буюу аль алинаар нь дамжуулан дэмжлэг үзүүлэх явдлыг нэн тэргүүнд тавих ёстой.

3. Талууд НҮБ-ын төрөлжсөн байгууллага, сан, хөтөлбөрүүд болон бусад холбогдох засгийн газар хоорондын байгууллага, их дээд сургуулиуд, шинжлэх ухааны болон төрийн бус байгууллагууд өөрийн эрх хэмжээ, бололцооныхоо хэрээр үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг боловсруулж хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах талаар хамтран ажиллах явдлыг хөхиүлэн дэмжих ёстой.

10 дугаар зүйл

Үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөр

1. Үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрийн зорилго нь цөлжилтөд хүргэж буй хүчин зүйлүүд, цөлжилттэй тэмцэх болон гангийн нөлөөллийг бууруулахад чиглэсэн практик арга хэмжээг тодорхойлоход оршино.

2. Үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрт засгийн газар болон орон нутгийн хүн амын бүлэглэл, газар ашиглагч нарын үүрэг, мөн одоо байгаа болон нэмж шаардагдах нөөцүүдийг тодруулан заана. Мөн:

а) цөлжилтэй тэмцэх, гангийн нөлөөллийг бууруулах урт хугацааны стратегийг тодорхойлох, тогтвортой хөгжлийн үндэсний бодлоготой уялдуулан, хэрэгжүүлэх асуудлыг онцлон авч үзнэ.

б) өөрчлөгдөж буй нөхцөл байдлын дагуу өөрчлөлт оруулж болох, орон нутгийн түвшинд нийгэм-эдийн засаг, биологи, геофизикийн зэрэг өөр өөр нөхцлийг шийдвэрлэхэд зохицохуйц уян хатан байна.

в) доройтоогүй буюу зөвхөн бага зэрэг доройтолд орсон газарт урьдчилан хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд онцгой анхаарна.

г) гангаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор цаг уур, уур амьсгал, ус зүйн шинжилгээний үндэсний чадавхийг бэхжүүлэх.

д) хандивлагч байгууллагууд, бүх түвшний удирдлага, орон нутгийн хүн амын бүлэглэлийн хооронд түншлэлийн үзэл санаагаар хамтын ажиллагаа, зохицуулалтын бодлого явуулах бүтэц, зохион байгуулалтыг бэхжүүлэх явдлыг дэмжих, орон нутгийн хүн амд зохих мэдээлэл, технологи олж авах боломж олгоно.

е) орон нутаг, үндэсний болон бүс нутгийн түвшинд бодлого боловсруулах, шийдвэр гаргах, үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлэх, дүн шинжилгээ хийхэд нөөц ашиглагч нар түүний дотор төрийн бус байгууллагууд, орон нутгийн хүн ам, эрэгтэйчүүд, эмэгтэйчүүд, ялангуяа тариачид, малчид, тэдгээрийн төлөөллийн байгууллагуудыг оролцуулна.

ё) энэ ажлын явцын талаар хяналтын болон ажлын тайланг тогтмол бэлтгэж байх шаардлагатай.

3. Үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрүүдэд гангийн нөлөөллийг бууруулах, түүнээс урьдчилан сэргийлэх дараахь арга хэмжээнүүдийн заримыг буюу бүгдийг нь багтаасан байж болно. Үүнд:

а) үндэсний болон орон нутгийн хүчин чадал мөн дэд бүс, бүс нутгийн хамтарсан тогтолцоо болон экологийн учир шалтгаанаар шилжин суурьшигчдад туслах механизмуудыг хамарсан, урьдчилан сэргийлэх мэдээллийн системүүдийг зохих ёсоор бий болгож бэхжүүлэх,

б) жил, улирал тутмын уур амьсгалын урьдчилсан төлөвийг харгалзан орон нутаг, үндэсний, дэд бүс, бүс нутгийн хэмжээний гантай тэмцэх тусгай төлөвлөгөөнүүд зэрэг гантай тэмцэх зохион байгуулалт, зохицуулалт түүнд бэлэн байх чадавхийг бэхжүүлэх,

в) ялангуяа хөдөө нутагт хадгалах, борлуулах байгууламж бүхий хүнсний аюулгүй байдлын тогтолцоог бий болгож бэхжүүлэх,

г) ганд амархан нэрвэгдэх газар нутгуудад орлого олох боломжийг хангасан амьжиргааг орлох төслүүдийг хэрэгжүүлэх

д) газар тариалан, мал аж ахуйг усжуулах хөтөлбөрийг боловсруулах.

4. Нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд тус бүрийн тодорхой нөхцөл байдал, хэрэгцээ шаардлагыг харгалзан үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрүүдэд нэрвэгдсэн газруудын цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөө болон түүнээс хүн амд учрах сөрөг нөлөөллийг бууруулах талаар дараахь тэргүүлэх чиглэлийн арга хэмжээнүүдийг тусгана. Тухайлбал ядуурлыг арилгах, хүнсний аюулгүй байдлыг хангахад чиглэсэн хөтөлбөрийг өрөгжүүлэн бэхжүүлэх зорилгоор дотоодын эдийн засгийн орчинг сайжруулах, амжиргааны эх үүсвэрийг орлох хувилбаруудыг дэмжих; хүн ам хөдлөл зүй; байгалийн нөөцийн тогтвортой менежмент; хөдөө аж ахуйн тогтвортой арга ажиллагаа; эрчим хүчний төрөл бүрийн эх үүсвэрийг үр ашигтай ашиглах; бүтэц зохион байгуулалт, эрх зүйн орчин; байнгын ажиглалт, үнэлгээ хийх чадавхи түүний дотор ус, цаг уурын албад, үндэсний чадавхи, боловсрол, олон нийтийн сурталчилгааг сайжруулах зэрэг болно.

11 дүгээр зүйл

Дэд бүс ба бүс нутгийн үйл

ажиллагааны хөтөлбөр

Нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд үндэсний хөтөлбөрүүдийг бүс нутгийн холбогдох үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх хавсралт, дэд бүсийн ба бүс нутгийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн дагуу уялдуулах, үр ашгийн нь дээшлүүлэх талаар харилцан зөвлөлдөж хамтран ажиллана. 10 дугаар зүйлийн заалтуудыг дэд бүс, бүс нутгийн хөтөлбөрүүдэд зохих өөрчлөлттэйгээр (*mutatis mutandis*) хэрэглэнэ. Тийм хамтын ажиллагаанд хил дамжсан байгалийн нөөцийн тогтвортой менежмент, шинжлэх ухаан техникийн хамтын ажиллагаа, холбогдох удирдан зохицуулах байгууллагыг бэхжүүлэх талаар тохиролцсон хамтын хөтөлбөрүүд байж болно.

12 дугаар зүйл

Олон улсын хамтын ажиллагаа

Нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд бусад Талуудын хамтаар олон улсын хамтын нийгэмлэгтэй хамтран энэхүү Конвенцийг хэргэжүүлэх олон улсын таатай нөхцлийг бий болгох талаар хамтран ажиллана. Тийм хамтын ажиллагаа нь технологи нэвтрүүлэх, судалгаа шинжилгээ хийх, мэдээлэл цуглуулах, түгээх, санхүүгийн эх үүсвэр бий болгох зэрэг чиглэлийг хамарна.

13 дугаар зүйл

Үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг боловсруулж хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх

1.9 дүгээр зүйлд заасны дагуу үйл ажиллагааны хөтөлбөрүүдэд дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээнд дараахь зүйлүүд орно. Үүнд:

а/ урт хугацааны зайлшгүй төлөвлөлт байдалтай үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг дэмжих санхүүгийн хамтын ажиллагаа

б/ амжилттай хэрэгжсэн туршилтын хөтөлбөрүүдийн үйл ажиллагааг тохирох газар нь дэлгэрүүлэхэд тус дэм үзүүлэх зорилгоор төрийн бус байгууллагуудаар дамжуулан хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа зэрэг орон нутгийн түвшинд дэмжлэг үзүүлэх илүү боломж олгох хамтын ажиллагааны механизмуудыг бий болгож ашиглах

в/ орон нутгийн хүн амын бүлэглэлийн түвшинд хүн амыг өргөнөөр татан оролцуулахад чиглэгдсэн туршилтын, нэг маягийн төслүүдийг боловсруулах, санхүүжүүлэх, хэрэгжүүлэхэд уян хатан байдлыг нэмэгдүүлэх,

г/ хамтын ажиллагааны үр ашгийг дээшлүүлэх, хөтөлбөрүүдийг дэмжихэд чиглэсэн захиргааны ба төсвийн холбогдох журам гаргах

2. Нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талуудад ийм дэмжлэг үзүүлэхдээ Талууд болох Африкийн орнууд ба буурай хөгжилтэй орнуудыг нэн тэргүүнд авч үзнэ.

14 дүгээр зүйл

Үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг боловсруулах хэрэгжүүлэх ажлыг зохицуулах

1. Талууд шууд буюу холбогдох Засгийн газар хоорондын байгууллагуудаар дамжуулан үйл ажиллагааны хөтөлбөр боловсруулах, хэрэгжүүлэх талаар хамтран ажиллана.

2. Талууд аливаа давхардлаас зайлсхийх, тусламжийн өгөөжийг дээд зэрэгт хүргэх, арга зам, үйл ажиллагааг уялдуулахын тулд хөгжингүй болон хөгжиж буй орнууд болох Талууд, холбогдох Засгийн газар хоорондын хийгээд төрийн бус байгууллагуудын үйл ажиллагааг хооронд нь бүрэн уялдуулан зохицуулах үүднээс үндэсний болон орон нутгийн түвшинд ажил хэргийн механизмуудыг бүрдүүлнэ. Нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талуудад нөөц ашиглалт, тусламжийн үр ашгийг дээшлүүлэх, үйл ажиллагааны хөтөлбөр, энэ конвенцийн нэн тэргүүний ач холбогдолтой заалтуудыг хэрэгжүүлэхийн тулд олон улсын хамтын ажиллагаатай холбоотой үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулахад илүү анхаарах болно.

15 дугаар зүйл

Бүс нутгуудад хэрэгжүүлэх хавсралтууд

Үйл ажиллагааны хөтөлбөрт орох элементүүдийг нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд болон бүс нутгийн нийгэм эдийн засаг, газар зүйн ба уур амьсгалын хүчин зүйлүүдийг харгалзан, тэдгээрийн хөгжлийн түвшинд нийцүүлэн сонгон авна. Үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг боловсруулахад баримтлах заавар, тодорхой дэд бүс, бүс нутагт зориулсан хөтөлбөрийн чиглэл, агуулга зэргийг бүс нутагт хэрэгжүүлэх хавсралтад тодорхойлж өгнө.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ: ШИНЖЛЭХ УХААН-ТЕХНИКИЙН

ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

16 дугаар зүйл

Мэдээллийг цуглуулах, дүн шинжилгээ хийх, солилцох

Талууд өөрсдийн бололцоогоо харгалзан ган, цөлжилтийн явц, нөлөөг үнэлэх, тэдгээрийг илүү гүнзгий ойлгох, нэрвэгдсэн газар нутгуудад газрын доройтлын байдалд байнгын ажиглалт судалгаа явуулах зорилгоор урт, богино хугацааны холбогдох мэдээ, мэдээллийг цуглуулах, дүн шинжилгээ хийх, солилцох ажлыг уялдуулах, нэгдмэл болгох талаар тохиролцоно. Үүний үр дүнд бүх түвшний ашиглагчид, ялангуяа орон нутгийн хүн амд хэрэглэхэд тохиромжтой хэлбэрээр уур амьсгалын хэлбэлзлийн тааламжгүй үеүүдийг урьдчилан мэдээлж сэрэмжлүүлэх, түүнд урьдаас бэлтгэх боломжтой болно. Энэ зорилгоор тэдгээр нь зохих ёсоор:

а) мэдээлэл цуглуулж, дүн шинжилгээ хийх, солилцох, мөн бүх түвшинд байнгын ажиглалт, судалгаа явуулах үүрэг бүхий байгууллага, албадын дэлхийн сүлжээний үйл ажиллагааг бэхжүүлэх, дэмжих тэдгээр нь тухайлбал:

- i. жиших боломжтой норм, норматив, тогтолцоог хэрэглэхийг эрмэлзэх;
- ii. алс бөглүү нутгууд дахь өртөө, харуул болон холбогдох мэдээнд анхаарал тавих;
- iii. газрын доройтлын талаарх мэдээг үнэлэх, цуглуулах, дамжуулах орчин үеийн технологийг дэлгэрүүлэх, ашиглах;
- iv. үндэсний, дэд бүсийн болон бүс нутгийн мэдээллийн төвүүдийг дэлхийн мэдээллийн эх үүсвэртэй нягт холбох;

б) онцгой асуудлуудыг шийдвэрлэх юмуу энэ үйл ажиллагаанд орон нутгийн үүсгэл санаачилгын байгууллагууд, шийдвэр гаргагч нарын хэрэгцээ шаардлагыг хангах талаар мэдээллийг цуглуулах, дүн шинжилгээ хийх, солилцох явдлыг дэмжих;

15 дугаар зүйл

Бүс нутгуудад хэрэгжүүлэх хавсралтууд

Үйл ажиллагааны хөтөлбөрт орох элементүүдийг нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд болон бүс нутгийн нийгэм эдийн засаг, газар зүйн ба уур амьсгалын хүчин зүйлүүдийг харгалзан, тэдгээрийн хөгжлийн түвшинд нийцүүлэн сонгон авна. Үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг боловсруулахад баримтлах заавар, тодорхой дэд бүс, бүс нутагт зориулсан хөтөлбөрийн чиглэл, агуулга зэргийг бүс нутагт хэрэгжүүлэх хавсралтад тодорхойлж өгнө.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ: ШИНЖЛЭХ УХААН-ТЕХНИКИЙН

ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

16 дугаар зүйл

Мэдээллийг цуглуулах, дүн шинжилгээ хийх, солилцох

Талууд өөрсдийн бололцоогоо харгалзан ган, цөлжилтийн явц, нөлөөг үнэлэх, тэдгээрийг илүү гүнзгий ойлгох, нэрвэгдсэн газар нутгуудад газрын доройтлын байдалд байнгын ажиглалт судалгаа явуулах зорилгоор урт, богино хугацааны холбогдох мэдээ, мэдээллийг цуглуулах, дүн шинжилгээ хийх, солилцох ажлыг уялдуулах, нэгдмэл болгох талаар тохиролцоно. Үүний үр дүнд бүх түвшний ашиглагчид, ялангуяа орон нутгийн хүн амд хэрэглэхэд тохиромжтой хэлбэрээр уур амьсгалын хэлбэлзлийн тааламжгүй үеүүдийг урьдчилан мэдээлж сэрэмжлүүлэх, түүнд урьдаас бэлтгэх боломжтой болно. Энэ зорилгоор тэдгээр нь зохих ёсоор:

а) мэдээлэл цуглуулж, дүн шинжилгээ хийх, солилцох, мөн бүх түвшинд байнгын ажиглалт, судалгаа явуулах үүрэг бүхий байгууллага, албадын дэлхийн сүлжээний үйл ажиллагааг бэхжүүлэх, дэмжих тэдгээр нь тухайлбал:

- i. жиших боломжтой норм, норматив, тогтолцоог хэрэглэхийг эрмэлзэх;
- ii. алс бөглүү нутгууд дахь өртөө, харуул болон холбогдох мэдээнд анхаарал тавих;
- iii. газрын доройтлын талаарх мэдээг үнэлэх, цуглуулах, дамжуулах орчин үеийн технологийг дэлгэрүүлэх, ашиглах;
- iv. үндэсний, дэд бүсийн болон бүс нутгийн мэдээллийн төвүүдийг дэлхийн мэдээллийн эх үүсвэртэй нягт холбох;

б) онцгой асуудлуудыг шийдвэрлэх юмуу энэ үйл ажиллагаанд орон нутгийн үүсгэл санаачилгын байгууллагууд, шийдвэр гаргагч нарын хэрэгцээ шаардлагыг хангах талаар мэдээллийг цуглуулах, дүн шинжилгээ хийх, солилцох явдлыг дэмжих;

в) физик, биологи, нийгэм-эдийн засгийн үзүүлэлтүүдийг багтаасан тоо баримт, мэдээлэл солилцоход чиглэсэн хоёр ба олон талын хөтөлбөр, төслүүдийг цаашид боловсруулж хэрэгжүүлэх явдлыг дэмжих;

г) зохих мэдээлэл, туршлагыг өөр өөр бүс нутгууд дахь ашиглагч нарын дунд дэлгэрүүлэх зорилгоор эрх бүхий засгийн газар хоорондын ба төрийн бус байгууллагуудын мэргэшлийг зохих ёсоор бүрэн дүүрэн ашиглах;

д) нийгэм-эдийн засгийн мэдээллийг цуглуулах, дүн шинжилгээ хийх, солилцоход зохих анхаарал тавих, мөн тэдгээрийг физик, биологийн мэдээлэлтэй уялдуулах;

е) цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулахтай холбоотой нийтэд нээлттэй бүх эх сурвалжуудын мэдээллийг бүрэн дүүрэн нээлттэй байлгах, тэдгээрийг солилцох;

ё) дотоодын холбогдох хууль тогтоомж, бодлогын дагуу орон нутгийн уламжлалт мэдлэг, туршлагын тухай мэдээллийг солилцох, тэдгээрийг зохих ёсоор хамгаалах, мөн тэдгээрийг ашигласнаас үүдэн гарсан үр ашгийг тухайн орон нутгийн хүн амд эрх тэгш, харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр хүртээх.

17 дугаар зүйл

Судалгаа ба боловсруулалт

1. Талууд өөрсдийнхөө боломжийг харгалзан үндэсний, дэд бүс, бүс нутаг, олон улсын байгууллагуудаар дамжуулан цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах салбар дахь шинжлэх ухаан техникийн хамтын ажиллагааг дэмжинэ. Энэ зорилгоор судалгаа шинжилгээний дараахь үйл ажиллагааг дэмжинэ:

а) цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах, бүтээмжийг дээшлүүлэх, мөн байгалийн нөөцийн менежмент, тэдгээрийг зүй зохистой ашиглах үүднээс ган, цөлжилтөд хүргэж байгаа үйл явц, хүний болоод байгалийн хүчин зүйлийн нөлөө, тэдгээрийн хоорондын ялгааны талаарх мэдлэгийг арвижуулахад хувь нэмэр оруулах;

б) нэрвэгдсэн нутаг орон, хүн амын амьдралын түвшинг дээшлүүлэхэд чиглэсэн зорилгод хариу өгөх, орон нутгийн хүн амын тодорхой хэрэгцээг хангах асуудлыг шийдвэрлэж чадах арга хэмжээнүүдийг тодруулж хэрэгжүүлэх;

в) дотоодын холбогдох хууль тогтоомж, бодлогын хүрээнд орон нутгийн ба уламжлалт мэдлэг, ноу-хау, арга ажиллагааг хамгаалах, баяжуулах, батлагаажуулах, эдгээр мэдлэг, туршлагын эзэд тэдгээрийн худалдсан юмуу ашиглан гаргаж авсан технологиос олсон үр ашгийг харилцан тохиролцсон, эрх тэгш үндсэн дээр шууд хүртэх нөхцлийг хангах;

г) Нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талуудад, ялангуяа Африкт эрдэм шинжилгээний бааз муутай орнууд нийгэм-эдийн засгийн олон талт судалгаанд илүү анхаарал хандуулж, орон нутгийн ур чадварыг хөгжүүлэх, чадавхийг бэхжүүлэх үндэсний, дэд бүсийн болон нутгийн эрдэм шинжилгээний чадавхийг бий болгож бэхжүүлэх;

д) цөлжилт, экологийн хүчин зүйлийн улмаас бий болсон ядуурал, шилжилт хөдөлгөөний хоорондын уялдаа холбоог авч үзэх;

е) орон нутгийн хүн ам, үүсгэл санаачилгын байгууллагуудын идэвхитэй оролцоотойгоор тогтвортой хөгжлийг хангахад чиглэсэн боловсронгуй, хямд төсөр технологийг хөгжүүлэх талаар үндэсний, дэд бүсийн, бүс нутгийн ба олон улсын эрдэм шинжилгээний байгууллагуудын хамтарсан судалгааны хөтөлбөрүүдийг улсын болоод хувийн секторт хэрэгжүүлэх явдлыг дэмжих;

ё) үүлэнд зориудаар нөлөөлөх замаар нэрвэгдэж буй газар нутгууд дахь усны нөөцийг арвижуулах;

2. Орон нутгийн онцлог байдлыг тусгасан, тодорхой дэд бүс, бүс нутгуудад тэргүүн ээлжинд явуулах шинжилгээний ажлын чиглэлүүд нь үйл ажиллагааны хөтөлбөрүүдэд орсон байх ёстой. Талууд Бага хурал Шинжлэх ухаан, техникийн хорооны зөвлөснөөр тэргүүн ээлжинд явуулах эрдэм шинжилгээний ажлын чиглэлүүдийг тогтмол хэлэлцэн нягталж байна.

18 дугаар зүйл

Технологи боловсруулах, дамжуулах,

олж авах, нэвтрүүлэх

1. Талууд харилцан тохиролцсон болон дотоодын хууль тогтоомж, бодлогын дагуу нэрвэгдэж буй орнуудын тогтвортой хөгжилд тус дэм үзүүлэх зорилгоор, цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулахад тохирох, байгаль орчинд ээлтэй, эдийн засгийн хувьд боломжтой, нийгэмд хэрэгцээтэй технологийг хөгжүүлэх, нэвтрүүлэх, олж авах, нэвтрүүлэх ажлыг санхүүжүүлэх асуудлыг хөнгөвчлөх, санхүүжүүлэхийг хөхиүлэн дэмжинэ. Тийм хамтын ажиллагаа нь засгийн газар хоорондын ба төрийн бус байгууллагын мэргэшлийг зохих ёсоор бүрэн ашиглах хоёр талын болон олон талын үйл ажиллагаагаар хэрэгжинэ. Үүний тулд Талууд:

а) үндэсний, дэд бүсийн, бүс нутгийн болон олон улсын хэмжээнд одоо хэрэглэж байгаа мэдээллийн тогтолцоо ба технологи, түүний байгаль орчинд үзүүлж болох сөрөг нөлөө, олж авах нөхцлийн талаар мэдээлэл түгээх механизмуудыг бүрэн ашиглах;

б) ялангуяа нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талуудад харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр оюуны өмчийн эрхийг хамгаалах

шаардлагыг харгалзан, хөнгөлөлт үзүүлэх, давуу байдал үзүүлэх зэрэг тааламжтай нөхцөлд тулгуурлан тухайн технологийн нийгэм, соёл, эдийн засаг, байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөг онцгой анхаарч, орон нутгийн хүн амд онцгой хэрэгцээтэй, хэрэглэхэд хамгийн тохиромжтой технологийг олж авах боломжийг бүрдүүлэх;

в) нэрвэгдэж буй Талуудын хоорондын технологийн хамтын ажиллагааг санхүүгийн тусламж үзүүлэх болон бусад арга замаар хялбарчлах;

г) нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талуудтай хамтарсан үйлдвэр, ялангуяа амьжиргааг орлох хувилбар арга замыг дэмждэг салбарт техникийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх;

д) оюуны өмчийн эрхийг зохих ёсоор хамгаалах арга хэмжээг оролцуулан тохирох технологи, мэдлэг, ноу-хау, арга ажиллагааг боловсруулах, дамжуулах, олж авах, нэвтрүүлэхэд тус дэм болох дотоодын зах зээлийн нөхцөл, санхүүгийн хөшүүргийг бий болгох талаар холбогдох арга хэмжээнүүдийг авах;

2. Талууд нөхцөл боломжоо харгалзан дотоодынхоо хууль тогтоомж, бодлогын дагуу холбогдох уламжлалт болон нутгийн технологи, мэдлэг, ноу-хау, арга ажиллагааг ашиглах, түүнийг дэмжих, хамгаалах талаар доорхи үүргийг хүлээнэ. Үүнд:

а) орон нутгийн хүн амын оролцоотойгоор тийм технологи, мэдлэг, ноу-хау, арга ажиллагаа, тэдгээрийг ашиглах боломжийн талаар бүртгэл хөтөлж, уг мэдээллийг холбогдох засгийн газар хоорондын болон төрийн бус байгууллагуудтай хамтран түгээх;

б) тийм технологи, мэдлэг, ноу-хау, арга ажиллагааг зохих ёсоор хамгаалах арга хэмжээ авч тэдгээрийг боловсруулснаас юмуу худалдсанаас олсон аливаа ашгийг орон нутгийн ард түмэн эрх тэгш, харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр шууд хүртэх боломжийг бүрдүүлэх;

в) тийм технологи, мэдлэг, ноу-хау, арга ажиллагаа болон тэдгээрийг ашиглан гаргаж авсан шинэ технологийг боловсронгуй болгох, дэлгэрүүлэх явдлыг идэвхтэй дэмжих;

г) тийм технологи, мэдлэг, ноу-хау, арга ажиллагааг амьдралд өргөн нэвтрүүлэх, тэдгээрийг орчин үеийн технологитой хослуулах явдлыг зохих ёсоор дэмжих.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ: ДЭМЖИХ АРГА ХЭМЖЭЭ

19 дүгээр зүйл

Үндэсний чадавхийг бий болгох, боловсрол, олон нийтийн сурталчилгаа

1. Цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах хүчин чармайлтын хүрээнд орон нутагт бүтэц зохион байгуулалт бий болгох, сургалт явуулах, үндэсний болон нутгийн чадавхийг бэхжүүлэхийн чухлыг Талууд хүлээн зөвшөөрч байна. Тэд үндэсний чадавхийг бий болгох явдлыг зохих ёсоор дэмжихийн тулд:

а) орон нутгийн болон төрийн бус байгууллагуудын оролцоотойгоор бүхий л түвшинд ялангуяа орон нутгийн түвшинд нутгийн хүн амын дотор эмэгтэйчүүд, залуучуудыг бүрэн оролцуулах;

б) цөлжилт, гангийн талаар үндэснийхээ сургалт, эрдэм шинжилгээний чадавхийг бэхжүүлэх;

в) холбогдох арга, технологийг үр дүнтэй дэлгэрүүлэх ажлыг дэмжиж, өргөжүүлэх албадыг байгуулж бэхжүүлэх, хөдөө орон нутгийн байгууллага, хүмүүсийг байгалийн нөөцийг тогтвортой ашиглах, хамгаалахад оролцуулах талаар сургах;

г) орон нутгийн ард түмний мэдлэг, ноу-хау, арга ажиллагааг дэлгэрүүлэх, түүнийг бололцоотой үед техникийн хамтын ажиллагааны хөтөлбөрүүдэд ашиглах явдлыг дэмжих;

д) хөдөө аж ахуй, бэлчээрийн мал аж ахуй эрхлэх байгаль орчинд ээлтэй уламжлалт арга технологийг орчин үеийн нийгэм-эдийн засгийн нөхцөл байдалд тохируулах;

е) модыг түлшинд хэрэглэх явдлыг багасгах зорилгоор эрчим хүчний орлуулах эх үүсвэрүүдийг, ялангуяа сэргээгдэх эрчим хүчний нөөцийг ашиглах технологи нэвтрүүлэх, энэ талаар сургалт явуулах;

ё) нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талууд 16 дугаар зүйлд заасны дагуу мэдээллийг цуглуулах, дүн шинжилгээ хийх, солилцох талаар хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлэх чадавхийг бэхжүүлэх зорилгоор харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр хамтран ажиллах;

ж) шинээр ур чадвар эзэмшихэд сургах зэргээр амьжиргааг орлох эх үүсвэрийг шинэлэг арга замаар дэмжих;

з) шийдвэр гаргагчид, менежерүүд болон түүнчлэн ганг урьдчилан мэдээлэхэд шаардагдах мэдээллийг цуглуулж дүн шинжилгээ хийж түгээх болоод хүнсний үйлдвэрлэлийн асуудлыг хариуцсан хүмүүсийг сургах;

и) үндэснийхээ одоогийн бүтэц зохион байгуулалт, эрх зүйн орчинг илүү үр дүнтэй ажилуулах, шаардлагатай бол стратеги төлөвлөлт,

менежментийг бэхжүүлэх бүтэц зохион байгуулалт, эрх зүйн орчинг шинээр бий болгох;

к) нэрвэгдэж буй орнууд болох Талуудын үндэсний чадавхийг урт хугацаанд харилцан суралцах, судлах үйл ажиллагаагаар бий болгох зорилгоор харилцан мэргэжилтэн солилцох арга хэмжээ авах.

2. Нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талууд бусад Талууд, эрх бүхий Засгийн газар хоорондын болон төрийн бус байгууллагуудтай хамтран үндэсний болоод орон нутгийн чадавхи, түүнийг бэхжүүлэх боломжийг бүх талаас нь хянан үзнэ.

3. Талууд энэхүү Конвенцийн зорилтыг биелүүлэхийн ач холбогдол, цөлжилт, гангийн шалтгаан, нөлөөний талаар олон нийтийн ойлголтыг сайжруулах зорилгоор Засгийн газар хоорондын эрх бүхий байгууллагуудаар дамжуулан өөр хоорондоо болон төрийн бус байгууллагуудтай хамтран нэрвэгдсэн хийгээд нэрвэгдээгүй Талуудын боловсрол, олон нийтийн сурталчилгааны хөтөлбөрийг дэмжих, хэрэгжүүлэх арга хэмжээг авна. Энэ зорилгоор тэд:

а) олон нийтэд сурталчлах компанит ажиллагаа явуулах;

б) олон нийт зохих мэдээллийг олж авах, түүнчлэн сургалт, сурталчилгааны арга хэмжээнд олон нийтийг өргөнөөр оролцуулах, тэдэнд холбогдох мэдээллийг олж авах боломж бий болгох явдлыг байнга дэмжих;

в) олон нийтийн сурталчилгаа явуулах холбоо байгуулах явдлыг хөхиүлэн дэмжих;

г) боловсрол, олон нийтийн сурталчилгааны материалыг аль болохоор нутгийн хэл дээр боловсруулж солилцох, нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талуудын боловсрол, олон нийтийн сурталчилгааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хүмүүсийг сургах мэргэжилтнүүдийг томилон явуулах, солилцох, боловсролын талаар олон улсын эрх бүхий байгууллагуудад байгаа материалыг бүрэн ашиглах;

д) цөлжилтөд нэрвэгдэж байгаа газар нутгуудын боловсролын салбар дахь хэрэгцээнд үнэлэлт хийх, сургуулийн сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулах, цөлжилтөд нэрвэгдсэн газар нутгийн байгалийн нөөцийг тогтоох, хамгаалах, тогтвортой ашиглах, менежмент хийх талаар бүх нийтийн боловсролын болон насанд хүрэгчдийг ялангуяа эмэгтэйчүүдийг бичигт үсэгт сургах хөтөлбөрийг өргөжүүлэх;

е) ган, цөлжилтийн талаар олон нийтийн ойлголтыг сайжруулах үйл ажиллагааг боловсролын системд нэгтгэх, албан бус сургалт, насанд хүрэгчид, зайн болон дадлагын сургалтын хөтөлбөрүүдэд бүх салбар, хүмүүсийг оролцуулах хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлэх.

4. Талуудын Бага хурал цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах бүс нутгийн боловсрол, сургалтын төвүүдийн сүлжээг байгуулж бэхжүүлнэ. Эрдэмтэд, техникийн ажилтнууд, менежерүүдийг сургах, нэрвэгдэж байгаа орнууд болох Талуудын сургалт, боловсролын байгууллагуудыг бэхжүүлэх, тэдгээрийн хооронд туршлага солилцуулах ажлыг зохион байгуулах, хөтөлбөрүүдийг уялдуулах үүднээс дээрх сүлжээнүүдийн үйл ажиллагааг энэ зорилгоор байгуулагдсан буюу томилогдсон байгууллагаас зохицуулна. Аливаа давхардал гаргуулахгүйн тулд эдгээр сүлжээнүүд холбогдох засгийн газар хоорондын болон төрийн бус байгууллагуудтай нягт хамтран ажиллана.

20 дугаар зүйл

Санхүүгийн нөөц

1. Конвенцийн зорилтыг хэрэгжүүлэхэд санхүүжилт гол ач холбогдолтой учир Талууд өөрсдийн нөөц бололцоогоо харгалзан цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах хөтөлбөрүүдээ санхүүгийн хүрэлцээтэй эх үүсвэрээр хангахад хүчин чармайлт гаргана.

2. Үүнтэй холбогдуулан хөгжингүй орнууд болох Талууд 7 дугаар зүйлд заасны дагуу нэрвэгдэж буй Африкийн орнууд болох Талуудыг тэргүүнд авч үзэхдээ бусад бүсүүд дэх нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талуудыг орхигдуулж болохгүй бөгөөд энэ талаар доорхи үүргийг хүлээнэ. Үүнд:

а) цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг дэмжих зорилгоор хөнгөлттэй зээл, буцалтгүй тусламж зэрэг санхүүгийн бодитой эх үүсвэрийг дайчлах;

б) Дэлхийн байгаль орчны санг байгуулах тухай баримт бичгийн холбогдох зүйл заалтын дагуу түүний дөрвөн гол салбарын цөлжилттэй холбоотой үйл ажиллагааны Дэлхийн байгаль орчны сангаас санхүүжүүлэх нэмэгдэл зардлын шинэ, нэмэлт санхүүжилтийг оролцуулан хүрэлцээтэй, цаг үеэ олсон, урьдаас мэдэж болох санхүүгийн эх үүсвэрүүдийг дайчлах;

в) олон улсын хамтын ажиллагааны шугамаар технологи, мэдлэг, ноу-хау нэвтрүүлэхийг хөнгөвчлөх;

г) Нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талуудтай хамтран төрийн бус байгууллагууд, бусад хувийн секторын байгууллагуудаас олгож буй сангууд болон Нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талууд, ялангуяа Африкийн орнуудын гадаад өрийн дарамтыг багасгах замаар санхүүжилтийн хэмжээг нэмэгдүүлэх, одоогийн өрийг барагдуулах тогтолцоо ба бусад шинэ хэрэгслүүдийг оролцуулан эх үүсвэрийг дайчлах, чиглүүлэх шинэ арга, хэрэгсэл, хөшүүргийг судлах.

3. Нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талууд өөрсдийнхөө нөөц бололцоог харгалзан, үндэснийхээ үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд санхүүгийн хүрэлцээтэй эх үүсвэрийг дайчилна.

4. Талууд санхүүгийн эх үүсвэрийг дайчлахдаа үндэсний, хоёр талын, олон талын бүхий л эх үүсвэрүүд, санхүүжүүлэх механизмуудыг бүрэн дүүрэн ашиглахыг эрмэлзэх ба харилцан буулт хийх, хамтарсан хөтөлбөрүүд, зэрэгцээ санхүүжилтийг ашиглан тэдгээрийг чанарын хувьд байнга боловсронгуй болгож байх, мөн түүнчлэн төрийн бус байгууллагууд болон хувийн сектороос санхүүжүүлэх механизм, эх үүсвэрүүдийг татан оролцуулахыг эрмэлзэнэ. Талууд энэ зорилгоор 14 дүгээр зүйлд заасны дагуу бий болгосон үйл ажиллагааны механизмуудыг бүрэн дүүрэн ашиглана.

5. Цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулахад нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талуудад шаардагдах санхүүгийн эх үүсвэрийг дайчлах зорилгоор Талууд:

а) цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулахад зориулан урьд өмнө нь хуваарилсан нөөцийн ашиглалтын байдалд дүгнэлт өгөх, тэдгээрийг үр ашигтай ашиглахад саад болж байгаа зүйлийг арилгаж илүү үр ашигтай зарцуулах, шаардлагатай бол хөтөлбөрийг энэхүү Конвенцийн дагуу баталсан урт хугацааны хандлагад нийцүүлэн өөрчлөн чиглүүлэх замаар эх үүсвэрийн зохицуулалтыг сайжруулж, үр ашгийг нь дээшлүүлэх;

б) олон талт санхүүгийн байгууллагууд, сангууд түүний дотор бүс нутгийн хөгжлийн банк, сангуудын удирдах байгууллагуудын хүрээнд нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талууд, ялангуяа Африкийн орнуудад Конвенцийг хэрэгжүүлэх хавсралтын хүрээнд явуулж байгаа үйл ажиллагааны хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлэхэд тус дэм үзүүлэхэд тэргүүн зэргийн ач холбогдол өгч тэдний анхаарлыг хандуулах;

в) үндэсний түвшинд явуулж байгаа хүчин чармайлтыг дэмжихийн тулд бүсийн ба дэд бүсийн хамтын ажиллагааг бэхжүүлж болох замыг судлах.

6. Бусад Талуудаас цөлжилттэй тэмцэх талаар мэдлэг, ноу-хау, технологи болон санхүүгийн нөөцийг нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талуудад сайн дурын үндсэн дээр олгох явдлыг хөхиүлэн дэмжих.

7. Хөгжингүй орнууд болох Талууд Конвенциор хүлээсэн үүргээ тухайлбал, санхүүгийн нөөц, технологи нэвтрүүлэх талаар хүлээсэн үүргээ бүрэн биелүүлэх явдал нь нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талууд, ялангуяа Африкийн орнууд Конвенцийн дагуу хүлээсэн үүргээ бүрэн биелүүлэхэд ихээхэн нөлөө үзүүлэх болно. Хөгжингүй орнууд болох Талууд үүргээ биелүүлэхдээ нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талууд, ялангуяа Африкийн орнуудын хувьд нэн тэргүүний зорилт нь нийгэм-эдийн засгийн хөгжил, ядуурлыг устгах явдал болохыг харгалзан үзнэ.

21 дүгээр зүйл

Санхүүгийн механизм

1. Талуудын Бага хурал санхүүгийн механизмуудыг бий болгох ба Конвенцийг хэрэгжүүлэх зорилгоор нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талууд, ялангуяа Африкийн орнуудад зориулж санхүүгийн нөөцийг дээд зэргээр бий болгох механизмуудыг хөхиүлэн дэмжинэ. Үүний тулд Талуудын Бага хурал дараахь бодлого, арга замыг хэлэлцэн батална. Үүнд:

а) Конвенцийн холбогдох заалтуудыг биелүүлэх үйл ажиллагаанд зориулж үндэсний, дэд бүсийн, бүс нутгийн, дэлхийн нийтийн хэмжээнд хэрэгцээтэй санхүүгийн нөөцөөр хангахад тус дэм үзүүлэх;

б) санхүүжилтийн олон тооны эх үүсвэрүүдийг ашиглах, түүнчлэн 20 дугаар зүйлийн дагуу тэдгээрт үнэлэлт өгөх явдлыг авч үзсэн арга зам, механизм, зохицуулалтуудыг хөхиүлэн дэмжих;

в) сонирхогч Талууд, холбогдох засгийн газар хоорондын болон төрийн бус байгууллагуудад тогтмол байгаа сангийн эх үүсвэрийн тухай тэрчлэн тэдгээрийн хоорондын зохицуулалтыг хөхиүлэн дэмжих зорилго бүхий санхүүжилтийн нөхцөлийн тухай мэдээллийг тогтмол өгч байх;

г) нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талуудын орон нутагт санхүүгийн нөөцүүдийг үр ашигтай шуурхай чиглүүлэхийн тулд төрийн бус байгууллагуудыг оролцуулсан механизмуудыг багтаан цөлжилттэй тэмцэх зорилго бүхий үндэсний сан зэрэг механизм байгуулахыг зохих тус дөхөм үзүүлэх, болон;

д) дэд бүс, бүс нутгийн түвшинд, ялангуяа Африкт Конвенцийн хэрэгжилтийг илүү үр дүнтэй дэмжих явдлыг хангахын тулд одоо байгаа сангууд болон санхүүгийн механизмуудыг бэхжүүлнэ.

2. Талуудын Бага хурал Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын системийн төрөл бүрийн механизмуудын хүрээнд болон олон талт санхүүгийн байгууллагаар дамжуулан нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талуудад Конвенциор хүлээсэн үүргээ биелүүлэх боломж олгох үйл ажиллагааг үндэсний, дэд бүсийн болон бүс нутгийн түвшинд хөхиүлэн дэмжинэ.

3. Нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талууд шаардлагатай тохиолдолд одоо байгаа санхүүгийн бүх нөөцийг үр дүнтэй ашиглах явдлыг хангахуйц үндэсний хөгжлийн хөтөлбөрүүдэд багтсан, үндэсний зохицуулагч механизмуудыг бий болгон бэхжүүлж ашиглана. Тэдгээр нь хөтөлбөрүүдийг боловсруулж хэрэгжүүлэх, орон нутгийн хэсэг бүлгүүд санхүүгийн нөөцийг олж авах явдлыг хангахад төрийн бус байгууллагууд, орон нутгийн хэсэг бүлгүүд, хувийн секторыг аль болохоор татан оролцуулна. Тусламж үзүүлж байгаа тэдгээр Талуудын илүү үр дүнтэй зохицуулалт, хөтөлбөрийн тусламжтайгаар эдгээр үйл ажиллагааг улам сайжруулж болно.

4. Одоо байгаа санхүүгийн механизмуудын үр дүн, өгөөжийг нь дээшлүүлэх зорилгоор нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талуудад технологийг буцалтгүй буюу хөнгөлөлттэй нөхцлөөр нэвтрүүлэх явдлыг багтаан санхүүгийн ихээхэн үүсвэрийг чиглүүлэх, дайчлахад хүргэх арга хэмжээнүүдэд тус дэм болох Дэлхийн нийтийн механизмыг энэхүү зүйлээр байгуулав. Дэлхийн нийтийн механизм нь Талуудын Бага хурлын эрх, удирдлаган дор үүргээ гүйцэтгэх бөгөөд түүний өмнө тайлагнана.

5. Дэлхийн нийтийн механизмын үүргийг хүлээсэн байгууллагыг Талуудын Бага хурал анхныхаа ээлжит хуралдаанаар тодорхойлно. Талуудын Бага хурал болон Дэлхийн нийтийн механизмын үүргийг хүлээж байгаа байгууллага хамтран гүйцэтгэх нөхцлүүдийг тохиролцох бөгөөд тэрхүү механизм нь тухайлбал:

а) Конвенцийг хэрэгжүүлэхэд бэлэн байгаа холбогдох хоёр ба олон талын хамтын ажиллагааны хөтөлбөрүүдийг тодорхойлж бүртгэл хийх;

б) санхүүгийн шинэлэг аргууд, санхүүгийн тусламжийн эх үүсвэр, үндэсний түвшин дэх хамтын ажиллагааны зохицуулалтыг боловсронгуй болгох талаар хүсэлт гаргасан Талуудад зөвлөлгөө өгөх;

в) сонирхогч Талууд, холбогдох засгийн газар хоорондын болон төрийн бус байгууллагуудад бэлэн байгаа санхүүгийн эх үүсвэр, санхүүжилтийн хэлбэрийн тухай тэдгээрийн хоорондын зохицуулалтыг боловсронгуй болгоход туслах зорилгоор мэдээлэл өгөх;

г) Талуудын Бага хуралд түүний ээлжит хоёрдугаар хуралдаанаас эхлэн үйл ажиллагааныхаа тухай тайланг илтгэх.

6. Талуудын Бага хурал анхныхаа хуралдаанаар одоо байгаа төсөв ба хүний нөөцөд тулгуурлан Дэлхийн нийтийн механизмыг хэрэгжүүлэх үүрэг хүлээлгэсэн байгууллагатай тухайн механизмын захиргааны үйл ажиллагааны зохих зохицуулалтыг хийнэ.

7. Талуудын Бага хурал ээлжит гуравдугаар хуралдаанаараа 7 дугаар зүйлийн заалтыг харгалзан 4 дүгээр заалтын дагуу түүний өмнө тайлагнах ёстой Дэлхийн нийтийн механизмын бодлого, үйл ажиллагаа болон түүний арга барилыг авч хэлэлцэнэ. Энэ хэлэлцүүлгийн үндсэн дээр зохих арга хэмжээ авна.

ДӨРӨВДҮГЭЭР ХЭСЭГ УДИРДАХ БАЙГУУЛЛАГА

22 дугаар зүйл

Талуудын Бага хурал

1. Үүгээр Талуудын Бага хурлыг үүсгэн байгуулна.

2. Талуудын Бага хурал нь энэхүү Конвенцийн дээд байгууллага мөн. Талуудын Бага хурал нь өөрийнхөө эрх мэдлийн хүрээнд түүнийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн шийдвэр гаргана. Тухайлбал:

а) Конвенцийн биелэлт болон, үндэсний, дэд бүсийн ба бүс нутгийн, олон улсын түвшинд мөн түүнчлэн шинжлэх ухаан техник, технологийн мэдлэгийн хөгжлийн үндсэн дээр буй болж хуримтлагдсан туршлагын удирдлага зохион байгуулалтын үйл ажиллагааны талаарх тоймыг тогтмол хянаж хэлэлцэнэ,

б) Талуудын авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний талаарх мэдээллийг солилцох явдлыг дэмжиж, туслалцаа үзүүлэх, 26 дугаар зүйлийн заалтын дагуу мэдээлэл өгөх хэлбэр, хуваарийг тодорхойлох ба илтгэлүүдийг хянан үзэж, зөвлөмж гаргана,

в) Конвенцийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай гэж үзсэн туслах байгууллагуудыг байгуулна,

г) туслах байгууллагуудын илтгэлүүдийг хэлэлцэж, тэдгээрийн үйл ажиллагааг удирдана,

д) өөрийн болон бусад бүх туслах байгууллагуудын үйл ажиллагааны болон санхүүгийн дүрмийг зөвшилцөх журмаар гаргана,

е) 30, 31 дүгээр заалтын дагуу Конвенцид нэмэлт өөрчлөлт оруулна,

ё) өөрийнхөө болон туслах байгууллагуудынхаа үйл ажиллагааны хөтөлбөр, төсвийг баталж, тэдгээрийг санхүүжүүлэхэд шаардлагатай зохион байгуулалтын арга хэмжээ авна,

ж) шаардлагатай тохиолдолд үндэсний болон олон улсын, засгийн газар хоорондын болон төрийн бус эрх бүхий байгууллага буюу албадаас үзүүлсэн тусламж, өгсөн мэдээллийг ашиглаж тэдэнтэй хамтран ажиллана.

з) өөр бусад холбогдох Конвенциудтай үйл ажиллагаагаа давхцуулахгүйгээр уялдаа холбоогоо бэхжүүлэх, дэмжих.

и) түүнчлэн Конвенцийн зорилтыг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай байж болох бусад үүргийг гүйцэтгэнэ.

3. Энэ Конвенцийн шийдвэр гаргах журамд хамрагдаагүй асуудлаар шийдвэр гаргах журмыг багтаасан өөрийн үйл ажиллагааны дүрмийг Талуудын Бага хурал анхныхаа хуралдаанаар зөвшилцөх журмаар батална. Энэхүү дүрэмд тодорхой шийдвэр гаргахад зайлшгүй шаардлагатай олонхийн тоог тодорхойлж болно.

4. 36 дугаар зүйлд дурдсанаар Талуудын Бага хурлын анхны хуралдааныг Түр нарийн бичгийн даргын газар Конвенци хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш нэг жилийн дотор зарлан хуралдуулна. Талуудын Бага хурлаас

өөрөөр шийдээгүй бол хоёр, гурав, дөрөвдүгээр ээлжит хуралдааныг жил бүр, үүнээс хойшхи хуралдааныг хоёр жилд нэг удаа зохион байгуулна.

5. Талуудын Бага хурлын ээлжит бус хуралдааныг хуралдуулахыг Талуудын Бага хурлын ээлжит хуралдаанаар шийдвэрлэсэн буюу Талуудын аль нэг нь бичгээр Байнгын Нарийн бичгийн дарга нарын газарт хүсэлт гаргаж, тус газраас Талуудад энэ тухай мэдээлснээс хойш гурван сарын дараа Талуудын гуравны нэгээс доошгүй нь дэмжсэн тохиолдолд хуралдуулна.

6. Талуудын Бага хурлын ээлжит хуралдаан бүр дээр Тэргүүлэгчдийг сонгоно. Тэргүүлэгчдийн бүтэц, үүрэг нь дүрмээр тодорхойлогдоно. Тэргүүлэгчдийг томилохдоо газарзүйн тэгш хуваарилалтыг харгалзах, мөн ган болон цөлжилтөд нэрвэгдэж байгаа орнууд болох Талууд, ялангуяа Африкийн орнуудын хангалттай төлөөллийг оруулахад зохих анхаарал тавина.

7. Нэгдсэн Үндэстний Байгууллага, түүний төрөлжсөн байгууллагууд, түүнчлэн энэхүү Конвенцийн Тал биш эдгээр байгууллагуудын гишүүн аль ч улс буюу ажиглагч Талуудын Бага хурлын хуралдаанд ажиглагчаар оролцож болно. Мөн Конвенцид хамаарах асуудлаар үйл ажиллагаа явуулдаг бөгөөд Талуудын Бага хуралд ажиглагчаар оролцох хүсэлтээ Байнгын Нарийн бичгийн дарга нарын газарт тавьсан үндэсний болон олон улсын, засгийн газар хоорондын болон төрийн бус байгууллага буюу албыг оролцож буй Талуудын гуравны нэгээс багагүй нь дэмжсэн тохиолдолд Талуудын Бага хуралд оролцуулж болно. Ажиглагчдыг оролцуулах асуудал Талуудын Бага хурлаас баталсан дүрмээр зохицуулагдана.

8. Талуудын Бага хурал нь 16 дугаар зүйлийн ө, 17 дугаар зүйлийн 1в, 18 дугаар зүйлийн 2б заалтад тус тус хамаарах асуудлаар эрх бүхий үндэсний болон олон улсын мэргэшсэн байгууллагаас мэдээлэл авах хүсэлт гаргаж болно.

23 дугаар зүйл

Байнгын Нарийн бичгийн

дарга нарын газар

1. Байнгын Нарийн бичгийн дарга нарын газрыг үүгээр үүсгэн байгуулав.

2. Байнгын Нарийн бичгийн дарга нарын газар дор дурдсан үүргийг гүйцэтгэнэ:

а) Талуудын Бага хурлыг болон Конвенцийн дагуу байгуулагдсан туслах байгууллагуудын хуралдааныг зохион байгуулах, тэдгээрт шаардлагатай үйлчилгээ үзүүлэх,

б) түүнд ирүүлсэн илтгэлүүдийг нэгтгэн танилцуулах.

в) нэрвэгдэж байгаа хөгжиж буй орнууд болох Талууд ялангуяа Африкийн орнуудаас хүсэлт тавьсан тохиолдолд Конвенцийн дагуу шаардлагатай мэдээллийг нэгтгэх, ирүүлэхэд туслалцаа үзүүлэх;

г) өөрийнхөө үйл ажиллагааг бусад холбогдох олон улсын байгууллага, Конвенциудын Нарийн бичгийн дарга нарын газруудтай зохицуулах;

д) Үүргээ үр дүнтэй биелүүлэхэд нь шаардагдах захиргааны болон гэрээт тохиролцоог Талуудын Бага хурлын ерөнхий чиглэлийн дор байгуулах.

е) Энэхүү Конвенциор хүлээсэн үүргээ хэрхэн хэрэгжүүлж байгаа тухай илтгэл бэлтгэж, Талуудын Бага хуралд оруулах.

ё) Талуудын Бага хурлаас тодорхойлж болох нарийн бичгийн дарга нарын газрын бусад үүргийг гүйцэтгэнэ.

3. Талуудын Бага хурал анхныхаа Хуралдаанаараа Байнгын Нарийн бичгийн дарга нарын газрыг томилж, түүний үйл ажиллагаанд зохицуулалт хийнэ.

24 дүгээр зүйл

Шинжлэх ухаан, техникийн хороо

1. Цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулахтай холбогдсон шинжлэх ухаан, техникийн асуудлаар Талуудын Бага хурал болон түүний туслах багууллагад мэдээлэл, зөвлөмж өгч байх зорилгоор Шинжлэх ухаан, техникийн хороог байгуулав. Энэхүү хорооны хуралдаан нь Талуудын Бага хурлын ээлжит хуралдаантай зэрэг хуралдах ба олон салбарыг хамарсан байх бөгөөд бүх Талуудад оролцох бололцоо олгоно. Түүний бүрэлдэхүүнд Засгийн газруудын зохих салбарт мэргэшсэн төлөөлөгчид оролцоно. Талуудын Бага хурал анхныхаа хуралдаанаар Хорооны дотоод журмыг шийдвэрлэнэ.

2. Талуудын Бага хурал холбогдох салбаруудад мэдлэг, туршлагатай бие даасан мэргэжилтэн, шинжээчдийн тоо, бүртгэлийг хөтөлнө. Энэ бүртгэлийг олон салбарыг төлөөлж чадах, газар зүйн өргөн төлөөллийг хамруулах шаардлагыг харгалзан Талуудаас ирүүлсэн нэр дэвшигчдэд үндэслэн гаргана.

3. Талуудын Бага хурал шаардлагатай гэж үзвэл Талуудын Бага хуралд цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах асуудалд хамаарах шинжлэх ухаан, техникийн мэдлэгийн салбаруудын өнөөгийн байдлын талаарх тодорхой мэдээлэл, зөвлөмжийг Хороогоор дамжуулан өгөх түр комиссыг томилж болно. Энэ комисс нь мэдлэгийн олон салбар, газар зүйн өргөн төлөөллийг зайлшгүй тооцсон бүртгэлд орсон шинжээчдээс бүрдэнэ. Эдгээр шинжээчид орон нутагтаа эрдэм шинжилгээний болон практик ажлын туршлагатай байх бөгөөд Хорооны зөвлөмжийн дагуу Талуудын Бага хурлаас томилно. Талуудын Бага

хурлаас комиссын дотоод журам, ажиллах арга барилын талаар шийдвэр гаргана.

25 дугаар зүйл

Удирдах байгууллага, албад ба байгууллагуудын

сүлжээ байгуулах

1. Шинжлэх ухаан, техникийн хороо Талуудын Бага хурлын удирдлагын дор сүлжээнд хамрагдах хүсэлтэй одоо байгаа сүлжээ, байгууллага, албадыг судалж үнэлэлт дүгнэлт өгнө. Ийм сүлжээ байгуулснаар Конвенцийг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг болно.

2. 1 дүгээр заалтад дурьдсан судалгаа, дүгнэлтийн үндсэн дээр Шинжлэх ухаан, техникийн хороо орон нутаг, үндэсний болон бусад түвшинд Конвенцийн 16-19 дүгээр зүйлүүдэд заасан сэдэвчилсэн шаардлагыг хангах зорилго бүхий сүлжээг байгуулах, бэхжүүлэхэд тус дэм болох арга замын талаар Талуудын Бага хуралд зөвлөмж өгнө.

3. Талуудын Бага хурал эдгээр зөвлөмжийг харгалзан үзээд:

а) сүлжээг бий болгоход хамгийн тохиромжтой үндэсний, дэд бүсийн, бүс нутгийн, олон улсын нэгж байгууллагыг тодорхойлж, тэдгээрт зориулсан үйл ажиллагааны журам, цагийн хуваарийг гаргаж, зөвлөмж болгох;

б) иймэрхүү сүлжээг бүх түвшинд бий болгон бэхжүүлэхэд тохиромжтой нэгж байгууллагыг тодорхойлох.

ТАВДУГААР ХЭСЭГ

ЖУРАМ

26 дугаар зүйл

Мэдээлэл авах

1. Талууд Байнгын Нарийн бичгийн дарга нарын газраар дамжуулан Талуудын Бага хуралд энэхүү Конвенцийг хэрэгжүүлэхээр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний тухай илтгэлийг Бага хурлын ээлжит хуралдаанаар хэлэлцүүлэхээр оруулна. Талуудын Бага хурал тэдгээр илтгэлүүдийг бэлтгэх хэлбэр, хэлэлцүүлэх хуваарийг тогтооно.

2. Нэрвэгдэж байгаа орнууд болох Талууд 5 дугаар зүйлийн заалтыг хэрэгжүүлэх үүднээс боловсруулсан стратегийн талаарх танилцуулга болон түүнийг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой аливаа мэдээллээр хангана.

3. Конвенцийн 9-15 дугаар зүйлийг хэрэгжүүлэхийн тулд үйл ажиллагааны хөтөлбөр хэрэгжүүлж байгаа нэрвэгдэж байгаа орнууд болох Талууд эдгээр

хөтөлбөр, түүнийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар нарийвчилсан тайлбар ирүүлнэ.

4. Нэрвэгдэж байгаа орнууд болох Талууд хэсэг бүлгээрээ дэд бүсийн ба бүс нутгийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрүүдийн хүрээнд хэрэгжүүлж буй арга хэмжээнийхээ тухай хамтарсан мэдээллийг гарган ирүүлж болно.

5. Хөгжингүй орнууд болох Талууд нь үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг боловсруулах, хэрэгжүүлэхэд үзүүлсэн туслалцаа болон энэхүү Конвенцийн дагуу тэдгээрээс олгож байгаа болон олгох гэж байгаа санхүүгийн эх үүсвэрийн талаарх арга хэмжээний тухай илтгэлийг ирүүлнэ.

6. 1-4 дүгээр заалтын дагуу ирүүлсэн мэдээллийг Байнгын Нарийн бичгийн дарга нарын газар Талуудын Бага хуралд болон холбогдох туслах байгууллагуудад аль болох яаралтай хүргүүлнэ.

7. Талуудын Бага хурал нь нэрвэгдэж буй хөгжиж байгаа орнууд, ялангуяа Африкийн орнуудын хүсэлтээр энэхүү заалтын дагуу мэдээллийг бэлтгэж ирүүлэхэд нь техникийн болон санхүүгийн тусламж үзүүлэх, мөн түүнчлэн үйл ажиллагааны хөтөлбөртэй холбогдсон техникийн ба санхүүгийн тусламжийн хэрэгцээг тодорхойлоход нь дэмжлэг үзүүлнэ.

27 дугаар зүйл

Хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон асуудлыг шийдвэрлэх

арга хэмжээ

Талуудын Бага хурал Конвенцийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарч болох асуудлыг шийдвэрлэх талаарх журам болон удирдлага зохицуулалтын механизмыг хэлэлцэж батална.

28 дугаар зүйл

Маргаан шийдвэрлэх

1. Талууд нь тэдгээрийн хооронд Конвенцийг хэрэглэх болон тайлбарлахтай холбогдон гарсан аливаа маргааныг хэлэлцээ хийх буюу өөрсдийн сонгон авсан бусад арга зүйгээр шийдвэрлэнэ.

2. Конвенцийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах үед буюу түүнд нэгдэн орох, мөн түүнээс хойш ямар ч үед бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага биш аливаа Тал Конвенцийг хэрэглэх болон тайлбарлахтай холбогдсон ямар ч маргааны тухайд дор дурдсан шийдвэрлэх арга замын аль нэгийг буюу хоёуланг хүлээн зөвшөөрч буй бусад Талтай үүссэн маргаанаа шийдвэрлэхдээ заавал дагаж мөрдөнө гэдгээ Эх хадгалагчид ирүүлэх батламж бичигтээ мэдэгдэж болно. Үүнд:

(а) Талуудын Бага хурлаас хавсралтаар баталсан журмын дагуу аль болох богино хугацаанд арбитраар хянан хэлэлцүүлэх;

(б) Маргааныг Олон улсын шүүхэд шилжүүлэх;

3. Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага болох Тал 2(а) заалтад дурдсан журмын дагуу явагдах арбитражийн хувьд дээрх мэдэгдлийг хийж болно;

4. Энэ зүйлийн 2 дугаар заалтын дагуу хийсэн мэдэгдэл нь түүнд заасан нөхцлийнхөө хугацаа дуустал буюу түүнийг цуцалсан талаар Эх хадгалагчид бичгээр мэдэгдэл өгснөөс хойш 3 сарын дараа хүчин төгөлдөр байна.

5. Мэдэгдлийн хугацаа дууссан, түүнийг цуцалсан буюу шинэ мэдэгдэл хийсэн зэрэг нь Талууд өөрөөр тохироогүй бол арбитраж буюу Олон улсын шүүхийн явцад нөлөөлөхгүй.

6. Хэрэв маргалдагч Талууд 2 дугаар заалтын дагуу буюу түүнд дурдсаны адил журмыг хүлээн аваагүй буюу хооронд нь маргаан байгаа гэдгийг нэг Тал нь нөгөө Талдаа мэдэгдсэнээс хойш 12 сарын дотор маргаанаа зохицуулж чадаагүй бол уг маргааныг аль нэг талын хүсэлтээр Талуудын Бага хурлаас хавсралтаар батлагдах журмын дагуу Эвлэрүүлэх комисст шилжүүлнэ.

29 дүгээр зүйл

Хавсралтын эрх зүйн байдал

1. Хавсралт нь энэхүү Конвенцийн салшгүй хэсэг бөгөөд хэрэв өөрөөр заагаагүй бол энэхүү Конвенциос иш татах нь мөн түүний хавсралтаас иш татаж байгаа хэрэг болно.

2. Талууд хавсралтын заалтуудад энэхүү Конвенцийн заалтуудаас урган гарч буй талуудын эрх, үүрэгт нийцсэн тайлбарыг өгнө.

30 дугаар зүйл

Конвенцид нэмэлт өөрчлөлт оруулах

1. Аль ч Тал энэхүү Конвенцид нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай санал тавьж болно.

2. Энэхүү Конвенцид оруулах нэмэлт өөрчлөлтийг Талуудын Бага хурлын ээлжит хуралдаанаар батална. Нэмэлт өөрчлөлтийн тухай саналыг Байнгын Нарийн бичгийн дарга нарын газар уг нэмэлт өөрчлөлтийг хэлэлцэн батлах хуралдаан болохоос 6 сараас доошгүй хугацааны өмнө Талуудад тараана. Нэмэлт өөрчлөлтийн тухай саналыг Байнгын Нарийн бичгийн дарга нарын газар мөн Конвенцид гарын үсэг зурсан Талуудад хүргүүлнэ.

3. Талууд Конвенцид оруулах нэмэлт өөрчлөлтийн талаар зөвшилцөлд хүрэх хүчин чармайлт гаргана. Хэрэв бүх арга зам барагдаж, зөвшилцөлд хүрч чадаагүй бол нэмэлт өөрчлөлтийг байлцан санал өгч буй Талуудын гуравны хоёр болох дийлэнх олонхийн саналаар батална. Батлагдсан нэмэлт

өөрчлөлтийг Эх хадгалагч соёрхон батлуулах, хүлээн зөвшөөрүүлэх буюу батлуулахаар бүх Талд хүргүүлнэ.

4. Соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай батламж бичгийг хадгалуулахаар Эх хадгалагчид өгнө. 3 дугаар зүйлийн дагуу баталсан нэмэлт өөрчлөлтийг түүнийг батлах үед байлцсан Талуудын наад зах нь гуравны хоёрын соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай батламж бичгийг Эх хадгалагчид хадгалуулсан өдрөөс хойш ер дэх хоногоос эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

5. Нэмэлт өөрчлөлтийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай батламж бичгээ Эх хадгалагчид хадгалуулахаар өгсөн бусад Талуудын хувьд уг нэмэлт өөрчлөлт хадгалуулахаар өгсөн өдрөөс хойш ер дэх өдөр хоногоос эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

6. Энэхүү зүйл ба 31 дүгээр зүйлийн хувьд “Байлцан санал өгч буй Тал” гэдэг нь санал хураалтад оролцож дэмжиж байгаа буюу эсрэг санал өгч байгаа Талуудыг хэлнэ.

31 дүгээр зүйл

Хавсралтыг батлах, түүнд нэмэлт өөрчлөлт оруулах

1. Конвенцийн аливаа нэмэлт хавсралт болон түүнд оруулах аливаа нэмэлт өөрчлөлтийг 30 дугаар зүйлд дурдсан Конвенцид нэмэлт өөрчлөлт оруулах журмын дагуу гүйцэтгэх бөгөөд бүс нутгийн түвшинд хэрэгжүүлэх нэмэлт хавсралтыг батлах, тэдгээрт нэмэлт өөрчлөлт оруулахад энэ зүйлд заасны дагуу тухайн бүс нутгаас санал хураалтад байлцаж оролцсон Талуудын гуравны хоёрын саналыг авсан байх шаардлагатай. Эх хадгалагч хавсралтыг баталсан буюу түүнд нэмэлт өөрчлөлт оруулсан тухай бүх Талуудад мэдээлнэ.

2. Бүс нутгийн түвшинд хэрэгжүүлэх нэмэлт хавсралтууд, тэдгээрт оруулах нэмэлт өөрчлөлтүүдээс бусад 1 дүгээр заалтын дагуу баталсан аливаа хавсралт, түүнд оруулсан нэмэлт өөрчлөлтүүд нь Эх хадгалагчаас тэдгээр Талуудад тийм хавсралт буюу нэмэлт өөрчлөлтийг баталсан тухай мэдээлсэн өдрөөс хойш зургаан сарын дараа тухайн хавсралт болон нэмэлт өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрөөгүй тухайгаа Эх хадгалагчид дээрх хугацааны дотор бичгээр мэдэгдсэн Талуудаас бусад бүх Талуудын хувьд хүчин төгөлдөр болно. Тухайн хавсралт болон нэмэлт өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрөөгүй тухай мэдэгдлээ цуцалж байгаа Талуудын хувьд уг мэдэгдлээ Эх хадгалагчид хадгалуулснаас хойш ер дэх хоногоос эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

3. 1 дүгээр заалтын дагуу хүлээн зөвшөөрсөн бүс нутгийн түвшинд хэрэгжүүлэх аливаа нэмэлт хавсралт буюу түүнд оруулсан аливаа нэмэлт өөрчлөлт нь бүх Талуудын хувьд Эх хадгалагчаас тэдгээр Талуудад уг хавсралт буюу нэмэлт өөрчлөлтийг баталсан тухай мэдэгдлийг явуулснаас хойш зургаан

сарын дараа хүчин төгөлдөр болно. Энэ нөхцөл доорхи Талуудад үл хамаарна. Үүнд:

а) Бүс нутгийн түвшинд хэрэгжүүлэх нэмэлт хавсралт буюу түүнд оруулах нэмэлт өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрөхгүй тухайгаа зургаан сарын хугацаанд Эх хадгалагчид бичгээр мэдэгдсэн аливаа Талууд болон уг хавсралт буюу засварыг хүлээн зөвшөөрөөгүй тухай мэдэгдлээ цуцалж байгаа Талуудын хувьд цуцалж байгаа мэдэгдлээ Эх хадгалагчид хадгалуулснаас хойш ер дэх хоногоос эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

б) 34 дүгээр зүйлийн 4 дүгээр заалтын дагуу бүс нутгийн түвшинд хэрэгжүүлэх нэмэлт хавсралтууд буюу тэдгээрт оруулах нэмэлт өөрчлөлтийн талаар мэдэгдэл өгсөн аль ч Талуудын хувьд уг хавсралт буюу нэмэлт өөрчлөлт нь тэдгээрийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу түүнд нэгдэн орсон тухай батламж бичгээ Эх хадгалагчид хадгалуулахаар өгснөөс хойш 90 дэх хоногоос эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

4. Хэрэв нэмэлт хавсралт буюу хавсралтад оруулах нэмэлт өөрчлөлт нь энэхүү Конвенцид оруулах нэмэлт өөрчлөлттэй холбоотой бол нэмэлт хавсралт буюу нэмэлт өөрчлөлт нь энэхүү Конвенцид оруулсан нэмэлт өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болох хүртэл хүчин төгөлдөр болохгүй.

32 дугаар зүйл

Санал өгөх эрх

1. Энэхүү Конвенцид оролцогч Тал бүр энэ зүйлийн 2 дугаар заалтад дурдсанаас бусад тохиолдолд нэг санал өгнө.

2. Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага нь эрх хэмжээнийхээ асуудлаар санал өгөх эрхтэй бөгөөд саналын тоо нь түүний энэхүү Конвенцид оролцогч гишүүн улсууд болох Талуудын тоотой тэнцүү байна. Тийм байгууллага гишүүн аль нэг улс нь санал өгөх эрхээ эдлэхэд санал өгөхгүй, байгууллага нь санал өгөх эрхээ эдэлж байхад гишүүн улсууд нь санал өгөхгүй.

ЗУРГАДУГААР ХЭСЭГ

ТӨГСГӨЛИЙН ЗААЛТУУД

33 дугаар зүйл

Гарын үсэг зурах

Энэхүү Конвенц нь Нэгдсэн Үндэстний Байгууллага болон түүний төрөлжсөн байгууллагуудын Гишүүн орнууд, Олон улсын Шүүхийн Дүрмийн Талууд, түүнчлэн бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны

байгууллагуудын хувьд 1994 оны 10 дугаар сарын 14-15-нд Парис хотноо, үүнээс хойш 1995 оны 10 дугаар сарын 13 хүртэл Нью-Йорк хотноо Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Төв байранд гарын үсэг зурахад нээлттэй байна.

34 дүгээр зүйл

Соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах буюу нэгдэн орох

1. Энэхүү Конвенцийг улс орнууд болон бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах буюу түүнд нэгдэн орно. Конвенц нь түүнд гарын үсэг зурах явдал хаагдсаны дараахь өдрөөс эхлэн нэгдэн ороход нээлттэй байна. Конвенцийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах буюу түүнд нэгдэн орох тухай батламж бичгүүд нь Эх хадгалагчид хадгалагдана.

2. Аль ч гишүүн орон нь оролцогч Тал болоогүй байхад энэхүү Конвенцид оролцогч болж байгаа бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага Конвенцид заасан бүхий л үүргийг биелүүлнэ. Нэг буюу хэд хэдэн гишүүн орон нь Конвенцийн тал байх тийм байгууллагын хувьд Конвенциор хүлээсэн үүргээ биелүүлэх талаар хэн нь ямар хариуцлага хүлээх талаар байгууллага ба түүний гишүүн орнууд хэлэлцэн шийдвэрлэнэ. Байгууллага болон түүний гишүүн орнууд Конвенцийн дагуу эдлэх эрхээ давхардан хэрэгжүүлэхгүй.

3. Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага нь Конвенцийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах буюу нэгдэн орох батламж бичигтээ Конвенциор зохицуулагдах асуудлын талаар эдлэх эрх хэмжээнийхээ хүрээг заана. Байгууллага эрх хэмжээнийхээ хүрээнд гарсан холбогдох өөрчлөлтийн талаар Эх хадгалагчид мэдээлж, тэр нь цааш Талуудад мэдэгдэнэ.

4. Аливаа тал Конвенцийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах буюу нэгдэн орох батламж бичигтээ түүнд хамаарах бүс нутгийн түвшинд хэрэгжүүлэх аливаа нэмэлт хавсралт буюу бүс нутгийн түвшинд хэрэгжүүлэх аливаа хавсралтад оруулах аливаа нэмэлт өөрчлөлтийн хувьд тэдгээрийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай батламж бичгээ хадгалуулахаар өгснөөс хойш хүчин төгөлдөр болно гэж мэдэгдэж болно.

35 дугаар зүйл

Түр зохицуулалт

Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий Ассамблейн 1992 оны 12 дугаар сарын 22-ны 47/188 тогтоолоор түр хугацаагаар байгуулагдсан Нарийн

бичгийн дарга нарын газар нь 23 дугаар зүйлд заасан нарийн бичгийн дарга нарын үүргийг Талуудын Бага хурлын анхдугаар хуралдаан дуустал гүйцэтгэнэ.

36 дугаар зүйл

Хүчин төгөлдөр болох

1. Энэхүү Конвенц түүнийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай 50 дахь батламж бичгийг хадгалуулахаар өгсөн өдрөөс хойш 90 дэх хоногоос эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

2. Энэхүү Конвенц нь түүнийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай 50 дахь батламж бичгийг хадгалуулахаар өгснөөс хойш соёрхон баталж, хүлээн зөвшөөрч, баталж буюу нэгдэж байгаа улс орон, бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагын хувьд тухайн улс, байгууллага холбогдох батламж бичгээ хадгалуулахаар өгснөөс хойш 90 дэх хоногоос эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

3. Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагаас хадгалуулахаар өгсөн аливаа батламж бичгийг 1, 2 дугаар заалтын зорилгын үүднээс тухайн байгууллагын гишүүн орнуудаас хадгалуулахаар өгсөн баримт бичгийн нэмэлт гэж үзэхгүй.

37 дугаар зүйл

Тайлбар

Энэхүү Конвенцид тайлбар хийж болохгүй.

38 дугаар зүйл

Конвенциос гарах

1. Тал нь энэхүү Конвенц түүний хувьд хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш 3 жил өнгөрсний дараа Эх хадгалагчид бичгээр мэдэгдэл өгөх замаар Конвенциос гарч болно.

2. Эх хадгалагч гарах тухай мэдэгдлийг хүлээн авснаас хойш нэг жилийн дараа буюу гарах мэдэгдэлд заасан хугацаа өнгөрсний дараа Конвенц тухайн талын хувьд үйлчлэхээ болино.

39 дүгээр зүйл

Эх хадгалагч

Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга энэхүү Конвенцийн Эх хадгалагч байна.

40 дүгээр зүйл

Адил хүчинтэй эх бичвэрүүд

Энэхүү Конвенцийн англи, араб, испани, хятад, орос, франц хэлээр үйлдсэн, адил хүчинтэй эх бичвэрүүд нь Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалагдана.

ДЭЭРХИЙГ НОТОЛЖ доор дурдсан нэр бүхий төлөөлөгчид бүрэн эрхийнхээ дагуу энэхүү Конвенцид гарын үсэг зурав.

Нэг мянга есөн зуун ерэн дөрвөн оны зургадугаар сарын арван долоонд Парис хотноо үйлдэв.

НЭГДҮГЭЭР ХАВСРАЛТ

АФРИКИЙН БҮС НУТАГТ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ХАВСРАЛТ

1 ДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Энэхүү Хавсралтыг Талууд Африкт Конвенцийн дагуу тухайлбал түүний 7-р зүйлийн дагуу цөлжилттэй тэмцэх, хуурай, хуурайвтар, чийг дутмаг бүс нутагт гангийн нөлөөг бууруулах зорилгоор хэрэглэнэ.

2 ДУГААР ЗҮЙЛ

ЗОРИЛГО

Африкийн улс үндэстэн, дэд бүс, бүс нутгийн түвшин дэх энэхүү Хавсралтын зорилго түүний нөхцөлүүд нь:

а) Конвенцийн зохих заалтын дагуу авах арга хэмжээ, тохиролцоо түүний дотор хөгжингүй орнууд болох Талуудын үзүүлж байгаа тусламжийн явц байдлыг тодорхойлох;

б) Африкийн онцгой нөхцлийг харгалзан Конвенцийг амьдралд үр ашигтай хэрэгжүүлэх явдлыг хангах;

в) Африкийн хуурай, хуурайвтар, чийг дутмаг бүс нутгуудад цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулахтай холбоотой үйл явц, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд тус дөхөм үзүүлэх.

3 ДУГААР ЗҮЙЛ

АФРИКИЙН БҮС НУТГИЙН

ОНЦГОЙ НӨХЦӨЛ БАЙДАЛ

Конвенциор хүлээсэн үүргийнхээ дагуу Талууд энэхүү Хавсралтыг хэрэгжүүлэхдээ Африкийн дор дурдсан онцгой нөхцлийг харгалзах үндсэн арга замыг баримтална. Үүнд:

а) хуурай, хуурайвтар, чийг дутмаг нутгуудын эзлэх хувь их;

б) цөлжилт ба байнга давтагдах гангийн аюулд нэрвэгдэж байгаа улс орон, хүн амын тоо их;

в) нэрвэгдэж буй далайд гарцгүй орон олон;

г) илүү ихээр нэрвэгдэж буй орнуудад ядуурал ихтэй, тэдгээрийн дийлэнхийг буурай хөгжилтэй орнууд эзэлж байгаа бөгөөд эдгээр орнуудад

хөгжлийнхөө зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд үлэмж хэмжээний тэтгэлэг, хөнгөлөлттэй зээлийн хэлбэрээр гадны тусламж хэрэгцээтэй байгаа;

д) улам бүр доройтож, хувиран өөрчлөгдөж байгаа худалдааны нөхцөл, гадаад өр, улс төрийн тогтворгүй байдлын улмаас нийгэм-эдийн засгийн байдал хүндэрсэн, энэ нь дотроо болон бүс нутаг, олон улсын хэмжээнд шилжин нүүдэллэхэд хүргэж байгаа;

е) хүн амын амжиргаа нь байгалийн баялагтай нягт хамааралтай бөгөөд хүн ам зүйн хандлага, технологийн суурь муу, үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа үр ашиг муутай зэргээс байгалийн нөөцийг ноцтой доройтолд оруулж байгаа;

ё) бүтэц зохион байгуулалт, хууль эрх зүйн орчин хангалтгүй, дэд бүтцийн хөгжил сул дорой, шинжлэх ухаан, техник, боловсролын чадавхи муу зэргээс үндэсний чадавхийг үлэмж хэмжээгээр бэхжүүлэх зайлшгүй шаардлагатай байгаа;

ж) цөлжилттэй тэмцэх болон гангийн нөлөөг бууруулах үйл ажиллагаа нь нэрвэгдэж буй Африкийн орнуудын үндэсний хөгжлийн нэн тэргүүний арга хэмжээнд голлох эзлэж байгаа зэрэг болно.

4 ДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

АФРИКИЙН ОРНУУД БОЛОХ ТАЛУУДЫН

ХҮЛЭЭХ ҮҮРЭГ, АМЛАЛТ

1. Африкийн орнууд болох Талууд өөрсдийн нөөц боломжийг харгалзан доорхи үүргийг хүлээнэ:

а) цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах явдлыг ядуурлыг арилгахад чиглэсэн хүчин чармайлтынхаа хүрээнд нэг гол стратеги болгох;

б) цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулахад чиглэсэн хөтөлбөр, арга хэмжээний хүрээнд харилцан сонирхолд үндэслэсэн эв нэгдэл, түншлэлийн үзэл санааг бий болгох үүднээс бүс нутгийн хамтын ажиллагааг хөгжүүлэхэд тус дөхөм үзүүлэх;

в) ган, цөлжилтийн асуудлыг эрхэлж буй байгууллага, албадыг боловсронгуй болгож бэхжүүлэх, тэдгээрийн үйл ажиллагааны үр ашгийг дээшлүүлэх, нөөцийг илүү үр дүнтэй ашиглах явдлыг хангахын тулд бусад байгууллага, албадуудыг татан оролцуулах;

г) бүс нутгийн улс орнуудын хооронд холбогдох технологи, мэдлэг, ноу-хау, арга ажиллагааны талаар мэдээлэл солилцоход тус дөхөм үзүүлэх;

д) ган, цөлжилтөд нэрвэгдсэн газар нутгуудад гангийн нөлөөг бууруулах тусгай төлөвлөгөө боловсруулах.

2. Нэрвэгдэж буй Африкийн орнууд болох Талууд Конвенцийн 4 ба 5 дугаар зүйлүүдэд дурдсан нийтлэг ба тодорхой үүргүүдийг биелүүлэхдээ дараахь зүйлсийг эрмэлзэнэ. Үүнд:

а) ган, цөлжилтийн үзэгдэлтэй уялдуулан Африк дахь нэн тэргүүний зорилтууд, дотоодын нөхцөл боломжид нийцүүлэн өөрийнхөө үндэсний төсвөөс зохих санхүүгийн хуваарилалт хийх

б) төвлөрлийг задлах, нөөц эзэмших болон орон нутгийн хүн ам, бүлгүүдийн оролцоог өргөжүүлэхэд чиглэн явагдаж байгаа өөрчлөлт шинэчлэлийг дэмжиж бэхжүүлэх;

в) үндэсний шинэ, нэмэлт санхүүгийн нөөцийг илрүүлэх, ашиглах мөн түүнчлэн дотоодын санхүүгийн нөөцийг ашиглах зорилгоор одоогийн үндэсний чадавхи, механизмыг тэргүүн ээлжинд бэхжүүлэх.

5 ДУГААР ЗҮЙЛ

ХӨГЖИНГҮЙ ОРНУУД БОЛОХ ТАЛУУДЫН

ХҮЛЭЭХ ҮҮРЭГ, АМЛАЛТ

1. Хөгжингүй орнууд болох Талууд Конвенцийн 4, 6 ба 7 дугаар зүйлийн дагуу үүргээ биелүүлэхдээ нэрвэгдэж буй Африкийн орнууд болох Талуудад нэн тэргүүний анхаарал тавих бөгөөд энэ зорилгоор:

а) цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулахад туслах, үүний тулд санхүүгийн болон бусад нөөцөөр хангах, түүнийг олж авах явдлыг хөнгөвчлөх, мөн түүнчлэн ядуурлыг арилгах чиг бодлогын нэг болгож үндэсний бодлогыг харгалзан, харилцан тохиролцох үндсэн дээр хүрээлэн буй орчинд тохирох холбогдох технологи, ноу-хауг олж авах, нэвтрүүлэх, дасан зохицуулах ажлыг дэмжих, санхүүжилт олгох явдлыг хөнгөвчилж дэмжлэг үзүүлнэ;

б) их хэмжээний эх үүсвэр олгох ажлыг үргэлжлүүлэх, цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулахад зориулан олгож буй нөөцийн хэмжээг нэмэгдүүлэх;

в) цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах зорилгоор тэдний удирдлага, зохицуулалтын үндсийг бэхжүүлэх. Шинжлэх ухаан техникийн чадавхийг нэмэгдүүлэх, мэдээллийг цуглуулах, судалгаа шинжилгээ, боловсруулалтын ажлын дүн шинжилгээг сайжруулах боломжийг өргөжүүлэхэд тэдэнд тусламж үзүүлэх.

2. Талууд болох бусад орнууд сайн дурын үндсэн дээр нэрвэгдэж буй Африкийн орнууд болох Талуудад цөлжилттэй тэмцэхтэй нь холбогдуулан технологи, мэдлэг, ноу-хаугаар хангах буюу санхүүгийн эх үүсвэр гаргаж өгнө. Энэхүү мэдлэг, ноу-хау, арга ажиллагааг олон улсын хамтын ажиллагааны дагуу явуулна.

6 ДУГААР ЗҮЙЛ

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН ХҮРЭЭ

1. Үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөр нь нэрвэгдэж буй Африкийн орнууд болох Талуудын тогтвортой хөгжлийн үндэсний бодлогыг боловсруулах ажлын гол, салшгүй хэсэг мөн.

2. Нутгийн хүн ам, бүлэглэлийг дээд зэргээр хамрах боломж олгох уян хатан төлөвлөлтийн бодлогыг боловсруулахын тулд зохих түвшний захиргааны байгууллага, нутгийн хүн ам, тэдгээрийн бүлэглэлүүд болон төрийн бус байгууллагуудыг оролцуулан заавар, зөвлөлгөө өгөх ажлыг өргөн хэрэгжүүлнэ. Тохиромжтой үед нэрвэгдэж буй Африкийн орнууд болох Талуудын хүсэлтээр энэхүү үйл явцад тусламж үзүүлэх асуудал эрхэлсэн хоёр болон олон талын албадыг татан оролцуулж болно.

7 ДУГААР ЗҮЙЛ

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙГ

БЭЛТГЭХ ХУВААРЬ

Энэхүү Конвенцийн хүчин төгөлдөр болох хүртэлх хугацаанд нэрвэгдэж буй Африкийн орнууд болох Талууд тохиромжтой үед олон улсын хамтын нийгэмлэгийн бусад гишүүдтэй үндэсний, дэд бүс, бүс нутгийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг бэлтгэх тухай Конвенцийн заалтуудыг бололцооны хэрээр урьдчилан хэрэглэж болно.

8 ДУГААР ЗҮЙЛ

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮНДЭСНИЙ

ХӨТӨЛБӨРИЙН АГУУЛГА

1. Конвенцийн 10-р зүйлийн дагуу үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрийн ерөнхий стратеги нь цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах талаар хийх тэмцэл, ядуурлыг арилгах чиг бодлогын механизмд үндэслэсэн нэрвэгдэж буй нутгуудад хамаарах орон нутгийн хөгжлийн иж бүрэн хөтөлбөрт хүн амын оролцоог хангах механизмыг бий болгоход чиглэнэ. Эдгээр хөтөлбөр нь орон нутгийн засаг захиргааны чадавхийг бэхжүүлэх, нутгийн хүн ам, бүлэглэл, тэдний боловсрол, сургалтын асуудалд онцгой анхаарч, идэвхтэй оролцоог хангах, мэргэшсэн төрийн бус байгууллагуудыг ашиглах, төвлөрсөн бус засгийн газрын бүтцийг бэхжүүлэхэд чиглэсэн байна.

2. Үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөр нь, дор дурдсан ерөнхий зүйлүүдийг агуулна:

а) Үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрийг боловсруулах, хэрэгжүүлэхдээ нийгэм-эдийн засаг, экологийн нөхцлийг харгалзан

цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах салбарт хэрэглэж ирсэн өмнөх үеийн туршлагыг ашиглах;

б) Ган, цөлжилтөд нөлөөлдөг хүчин зүйлүүдийг тодруулах, бэлэн байгаа ба шаардлагатай нөөц боломжийг тодорхойлох, холбогдох бодлогыг боловсруулах, түүнчлэн эдгээр үзэгдэлтэй тэмцэх, нөлөөг нь бууруулахад зайлшгүй шаардлагатай удирдлага зохицуулалтын болон бусад арга хэмжээг авах;

в) эмэгтэйчүүд, тариаланчид, малчдыг оролцуулан нутгийн хүн ам, бүлэглэлийн оролцоог өргөтгөх тэдгээрт илүү өргөн эрх олгох.

3. Үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрт дараахь зүйлсийг зохих ёсоор тусгана. Үүнд:

а) ядуурлыг арилгах зорилго бүхий эдийн засгийн орчинг сайжруулах арга хэмжээ:

- i. Орлогыг нэмэгдүүлэх, ажил эрхлэх боломжийг дээшлүүлэх, ялангуяа орон нутгийн хүн амын бүлэглэлийн үлэмж ядуу хэсэгт зориулан:
 - хөдөө аж ахуй, мал аж ахуйн бүтээгдэхүүний зах зээлийг хөгжүүлэх,
 - орон нутгийн хэрэгцээнд тохирсон санхүүгийн хэрэгсэл буй болгох,
 - хөдөө аж ахуй олон салбар, төрлийг хөгжүүлэхэд тус дөхөм үзүүлэх,
 - хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийн газруудыг бий болгох,
 - хөдөө аж ахуйн буюу хөдөө аж ахуйн бүс аж ахуйтай хосолсон үйл ажиллагааны эдийн засгийн хэлбэрүүдийг хөгжүүлэх,
- ii. Хөдөөгийн эдийн засгийн хөгжлийн урт хугацааны хэтийн боломжийг дээшлүүлэхэд доорхи зүйлийг бий болгох:
 - урт хугацааны үр ашигтай хөрөнгө оруулалт ба үйлдвэрлэлийн хэрэгслийг олж авах явдлыг урамшуулах,
 - өсөлтөнд нөлөөлөх татвар, үнэ болон худалдааны практик арга хэмжээ,
- iii. Газрын нөөцөд хүн амын үзүүлэх дарамтыг бууруулах зорилгоор хүн амын шилжилт хөдөлгөөнд хамаарах арга хэмжээг тодорхойлох ба хэрэгжүүлэх,
- iv. Ганд тэсвэртэй ургамал ашиглах, хүнсний аюулгүй байдлыг хангахын тулд хуурайвтар газрыг боловсруулах иж бүрэн системийг хэрэглэхэд тус дөхөм үзүүлэх,

б) Байгалийн нөөцийг хамгаалах талын арга хэмжээ:

- i. Байгалийн нөөцийг иж бүрэн, үр ашигтай ашиглах явдлыг хангахад:
 - хөдөө аж ахуй эдэлбэр газар, бэлчээр
 - ургамлын нөмрөг, амьтны аймаг
 - ой

- биологийн төрөл зүйл зэргийг хамруулах;
- ii. Олон нийтийг мэдээллээр хангах, байгалийн нөөцийг зүй зохистой, үр ашигтай ашиглах арга замын тухай мэдлэгийг дэлгэрүүлэх болон хүрээлэн буй орчны талаар сургалт зохион байгуулах компанит ажил зохион байгуулах;
- iii. Эрчим хүчний янз бүрийн эх үүсвэрийг үр ашигтай ашиглах, эзэмших явдлыг хангах, эрчим хүчний аль нэг эх үүсвэр, тухайлбал, нарны эрчим хүч, салхины эрчим хүч, биохийг ашиглахад тус дөхөм үзүүлэх, мөн түүнчлэн байгалийн эмзэг нөөцөд учруулах дарамтыг бууруулах зорилгоор холбогдох технологийг олж авах, нэвтрүүлэх, дасан зохицуулах талаар тодорхой арга хэмжээ авах;

в) удирдлага зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгох арга хэмжээ:

- i. Газар ашиглалтын төлөвлөлтийн бодлогын хүрээнд төв засгийн газар, орон нутгийн засаг захиргааны байгууллагын үүргийг тодорхойлох;
- ii. Орон нутгийн байгууллагад захирах, захирамжлан зааварлах бүрэн эхийг шилжүүлэх зорилготой төвлөрлийг задлах идэвхтэй бодлогыг урамшуулах болон орон нутгийн хүн амын бүлэглэлийн идэвхи санаачлага гаргах, хариуцлагаа ухамсарлах, орон нутгийн бүтэц бий болгох явдлыг урамшуулах;
- iii. Орон нутгийн хүн амын газар эзэмших эрхийг баталгаажуулах зорилгоор байгалийн нөөцийг ашиглах удирдлага зохицуулалт, журмын хүрээнд зохих засвар оруулах;

г) Цөлжилтийн үйл явцын талаарх ойлголтыг гүнзгийрүүлэх арга хэмжээ:

- i. Цөлжилтийн шинжлэх ухаан техник, нийгэм-эдийн засгийн талаарх шинжилгээ судалгаа хийх, мэдээлэл цуглуулах, боловсруулах, солилцох явдлыг дэмжих;
- ii. Судалгааны үр дүнг практик дээр илүү гүнзгий ойлгох, үр ашигтай хэрэглэх явдлыг хангахын тулд мэдээллийг шинжлэх, солилцох, цуглуулах, боловсруулах, судлах чиглэлээр үндэсний чадавхийг нэмэгдүүлэх; мөн
- iii. Дунд болон урт хугацааны судалгааг хөхиүлэн дэмжих:
 - нэрвэгдэж буй нутгууд дахь нийгэм эдийн засаг, соёлын чиг хандлага,
 - байгалийн нөөцийн тоон болон чанарын чиг хандлага, мөн
 - уур амьсгал, цөлжилтийн харилцан уялдаа, болон

д) гангийн уршиг, нөлөөний хяналт шинжилгээ (мониторинг), үнэлэлтийн талаарх арга хэмжээ:

- i. бүс нутгийн ган, цөлжилтийн явцад уур амьсгалын хэвийн өөрчлөлтийн үзүүлэх нөлөөний үнэлэлтийн стратегийг боловсруулах буюу гангийн нөлөөг бууруулах үйл ажиллагаанд уур амьсгалын улирал, олон жилийн өөрчлөлтийн урьдчилсан мэдээг ашиглах;
- ii. урьдчилан сэргийлэх, бэлтгэл арга хэмжээний тогтолцоог боловсронгуй болгох, яаралтай болон хүнс тэжээлийн тусламжийг үр ашигтай удирдан зохицуулах явдлыг хангах, хүнсний бүтээгдэхүүнийг хадгалах, хуваарилах тогтолцоо, мал сүргийг хамгаалах инженер техникийн байгууламжийн тогтолцоо, мөн түүнчлэн ганд өртөмтгий газар нутгуудад амьжиргааг орлох эх үүсвэрийг боловсронгуй болгох; болон
- iii. илүү үр дүнтэй бодлого боловсруулах, хариу арга хэмжээг авахад нөөцийн доройтлын үйл явц, динамикийн талаар найдвартай бөгөөд цагаа олсон мэдээллээр хангахад тус дөхөм үзүүлэх зорилготой экологийн доройтлын хяналт шинжилгээ, (мониторинг) үнэлгээ хийх.

9 ДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙГ БЭЛТГЭХ, ТҮҮНИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЯВЦЫГ ҮНЭЛЭХ ҮЗҮҮЛЭЛТ

Нэрвэгдэж буй Африкийн орон болох Талууд түүний үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх, дүгнэх, бэлтгэх ажлыг түргэтгэх үүрэг бүхий үндэсний зохицуулах байгууллагыг томилно. 3 дугаар зүйлийн дагуу энэхүү байгууллага нь:

а) хөгжингүй орнууд болох Талууд, засгийн газар хоорондын болон төрийн бус байгууллагуудтай хамтран орон нутгийн хүн ам, бүлэглэлүүд, орон нутгийн захиргааны оролцоотойгоор үндсэний түвшинд хийсэн анхны зөвлөлгөөнийг үндэслэн орон нутаг заавар зөвөлгөө өгөх үйл ажиллагааг тодруулж хянан үзнэ.

б) хөгжил, газрын тогтвортой ашиглалтад сөрөг нөлөө үзүүлж, саатуулж буй хүчин зүйл, хэрэгцээ, дутагдлыг илрүүлж дүн шинжилгээ хийх, үр дүнд хүргэхэд чиглэсэн одоогийн арга хэмжээнүүдийг хамгийн зүй зохистой ашиглах замаар хүчин чармайлтын давхардлаас зайлсхийх арга хэмжээг санал болгоно.

в) нэрвэгдэж буй газар нутгийн хүн амын идэвхтэй оролцоог хангах, тийм үйл ажиллагааны сөрөг нөлөөг багасгах мөн санхүүгийн тусламж, техникийн хамтын ажиллагааг тодруулж хэрэгцээг нь тогтоохын тулд харилцан үйлчлэх, уян хатан арга дээр үндэслэсэн төслийн арга хэмжээг томъёолох, төлөвлөх, дэмжих

г) богино, дунд, урт хугацааны арга хэмжээнүүд болон тэдгээр хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлэх явцын үнэлгээ зэргийг авч үзсэн үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрийн агуулгад өгөх үнэлгээний дээрх үзүүлэлтүүдийг хялбархан шалгаж, тоон илэрхийлэл өгч чадах байдлаар тогтооно, мөн

д) үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрийн биелэлтийн явцын тухай илтгэл бэлтгэнэ.

10 ДУГААР ЗҮЙЛ

ДЭД БҮС НУТГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙН ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ХҮРЭЭ

1. Конвенцийн 4 дүгээр зүйлд заасны дагуу Африкийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд төв, дорнод, умард, өмнөд, баруун Африкт зориулсан үйл ажиллагааны дэд бүс нутгийн хөтөлбөрийг бэлтгэж, хэрэгжүүлэхэд хамтран ажиллах ба үүнтэй уялдан зохих дэд бүс нутгийн болон засгийн газар хоорондын байгууллагад дараахь үүргийг хариуцуулж болно. Үүнд:

а) дэд бүс нутгийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг бэлтгэх, хэрэгжүүлэх, зохицуулах асуудал эрхэлсэн төвийн үүргийг гүйцэтгэх;

б) үндэсний үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг бэлтгэх ба хэрэгжүүлэхэд тусламж үзүүлэх,

в) мэдээлэл, туршлага, ноу-хау солилцох явдлыг зохион байгуулах, ба

г) дэд бүс нутгийн үйл ажиллагааны хөтөлбөртэй холбоотой бусад үүргүүд.

2. Дэд бүс нутгийн мэргэжлийн албадад хүсэлт гаргасны дагуу тэдгээрийн эрх мэдлийн хүрээний асуудлаарх үйл ажиллагааг зохицуулахад туслалцаа авж болох бөгөөд тэдгээр асуудлыг зохицуулах үүргийг хариуцуулж болно.

11 ДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

ДЭД БҮС НУТГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙН АГУУЛГА БА ТҮҮНИЙГ БЭЛТГЭХ

Дэд бүс нутгийн түвшинд илүү үр дүнтэй шийдвэрлэж болох асуудлуудад дэд бүс нутгийн үйл ажиллагааны хөтөлбөр чиглэгдэнэ. Дэд бүс нутгийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хүрээнд нийтийн байгалийн нөөцийг үр ашигтай ашиглах механизмуудыг бий болгоно. Тийм механизмууд нь ган, цөлжилттэй холбоотой хил дамжсан асуудлуудыг үр дүнтэй шийдвэрлэх ба үндэсний хөтөлбөрийг зохистой хэрэгжүүлэхэд тус дөхөм үзүүлнэ. Дэд бүс нутгийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрт доорхи чиглэлүүдийг нэн тэргүүнд авч үзнэ. Үүнд:

- а) Хил дамжсан байгалийн нөөцийг зохих хоёр болон олон талын механизмын тусламжтайгаар тогтвортой менежмент хийх хамтарсан хөтөлбөр;
- б) эрчим хүчний ижил төстэй эх үүсвэрүүдийг ашиглах хөтөлбөрүүдийг зохицуулах;
- в) Хортон болон ургамал, амьтны өвчинтэй тэмцэх тэднээс хамгаалах чиглэлээрх хамтын ажиллагаа;
- г) дэд бүс нутгийн түвшинд илүү үр ашигтай хэрэгжүүлж байгаа буюу дэмжигдэж байгаа хүн амд боловсрол олгох, мэдээллээр хангах, чадавхийг нэмэгдүүлэх талын арга хэмжээнүүд;
- д) шинжлэх ухаан-техникийн хамтын ажиллагаа, тухайлбал уур амьсгал, цаг уур, ус зүйн мэдээллийг цуглуулах, үнэлэлт өгөх, мэдээлэл солилцох сүлжээг оролцуулах ба нэн тэргүүний судалгаа шинжилгээ, боловсруулалтын ажлыг тогтоох, хяналт тавих, зохицуулах;
- е) экологийн нөхцөл байдлын улмаас бий болсон хүн амын шилжих хөдөлгөөнтэй холбогдсон асуудлуудыг шийдвэрлэх арга хэмжээг оролцуулан, гангийн нөлөөнөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг хамтран төлөвлөх, урьдчилан мэдээлэх тогтолцоог бүрдүүлэх,
- ё) ялангуяа нутгийн хүн ам ба бүлэглэлийн оролцоотойгоор туршлага солилцох боломжийг судлах, тухайлбал газар ашиглах арга ажиллагааг сайжруулах, зохих технологийг ашиглах талаар таатай нөхцлийг бүрдүүлэх;
- ж) дэд бүс нутгуудын зохицуулалт, техникийн үйлчилгээний чадавхийг бэхжүүлэх, мөн түүнчлэн дэд бүс нутгийн төвүүд, албадыг бүрдүүлэх, бэхжүүлэх;
- з) бүс нутгийн зах зээлийн зохицуулалт, нийтлэг дэд бүтцийг бүрдүүлэх арга хэмжээг оролцуулан нэрвэгдэж байгаа газар нутгууд, тэдгээрийн хүн амд нөлөөлж байгаа хулалдаа арилжаа зэрэг салбаруудад арга хэмжээг боловсруулах.

12 ДУГААР ЗҮЙЛ

БҮС НУТГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙН

ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ХҮРЭЭ

1. 11 дүгээр зүйлийн дагуу Африкийн орнууд болох Талууд хамтран бүс нутгийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг бэлтгэх, хэрэгжүүлэх журмыг тодорхойлно.

2. Талууд нь Африкийн бүс нутгийн холбогдох албад, байгууллагуудад Африкийн орнууд болох Талуудад Конвенциос урган гарч байгаа үүргээ биелүүлэхэд нь туслах зорилгоор зохих дэмжлэг үзүүлж болно.

13 ДУГААР ЗҮЙЛ

БҮС НУТГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ

ХӨТӨЛБӨРИЙН АГУУЛГА

Бүс нутгийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрт цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулахтай холбоотой нэн тэргүүнд авч үзэх дор дурдсан арга хэмжээг оруулна.

а) Гол гол асуудлаар бүс нутгийн хэмжээний зөвшилцөөнд хүрэх, түүний дотор дэд бүс нутгийн байгууллагуудын хооронд байнга зөвлөлдөх зорилгоор бүс нутгийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг зохицуулах, бүс нутгийн хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх;

б) бүс нутгийн түвшинд хэрэгжүүлэхэд илүү тохиромжтой үйл ажиллагааны чадавхийг бий болгоход тус дөхөм үзүүлэх;

в) Конвенцийн 4 дүгээр зүйлийн 2 б заалтыг харгалзан нэрвэгдэж буй нутгуудад нөлөөлж байгаа дэлхий дахиныг хамарсан эдийн засаг, нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх талаар олон улсын хамтын нийгэмлэгтэй хамтран ажиллах явдлыг эрж хайх;

г) Африкийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талуудын хооронд болон тэдгээрийн зохих дэд бүсүүд, бусад нэрвэгдэж буй нутгуудтай мэдээлэл, арга зүй, техникийн ноу-хау, холбогдох туршлага солилцох явдлыг зохицуулах;

д) ялангуяа уур амьсгал, цаг уур, ус зүй, усны нөөц болон эрчим хүчний ижил төстэй эх үүсвэрүүдийг эзэмших салбарт шинжлэх ухаан техникийн хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх;

е) дэд бүс нутаг, бүс нутгийн түвшинд шинжилгээ судалгааны үйл ажиллагааг зохицуулах, бүс нутгийн хэмжээнд тэргүүн ээлжинд авч үзэх шинжилгээ судалгаа, боловсруулалтын ажлыг тодорхойлох;

ё) байнгын ажиглалт, үнэлгээ болон мэдээлэл солилцох сүлжээний зохицуулалт хийх, мөн түүнчлэн тэдгээрийг дэлхийн сүлжээнд оруулах; болон

ж) Бүс нутаг, дэд бүс нутгийн гангаас урьдчилан сэрэмжлүүлэх тогтолцоо болон онцгой нөхцөлд ажиллах төлөвлөгөөний үр ашгийг дээшлүүлэх, зохицуулах.

14 ДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

САНХҮҮГИЙН НӨӨЦ

1. Конвенцийн 20 дугаар зүйл, 4 дүгээр зүйлийн 2 дугаар заалтын дагуу нэрвэгдэж буй Африкийн орнууд болох Талууд санхүүгийн нөөцийг ашиглахад тохиромжтой макро эдийн засгийн нөхцлийг бүрдүүлэхэд хүчин чармайлт тавих, орон нутгийн хөгжлийн хөтөлбөрт зориулан төрийн бус байгууллагуудаар

дамжуулан нөөцийг илүү үр ашигтай чиглүүлэх бодлого, журмыг боловсруулж, гаргана.

2. Конвенцийн 21 дүгээр зүйлийн 4, 5 дугаар заалтуудын дагуу Талууд одоо байгаа нөөцүүдийг үр дүнтэй ашиглах, үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хөнгөвчлөх, шаардагдаж байгаа нөөцийг илрүүлэх зорилгоор үндэсний, дэд бүс, бүс нутгийн болон олон улсын түвшинд санхүүжүүлэх эх үүсвэрийн жагсаалт гаргах талаар тохиролцоно, Энэхүү жагсаалтыг байнга хянан үзэж шинэчилж байна.

3. Конвенцийн 7 дугаар зүйлийн дагуу хөгжингүй орнууд болох Талууд үлэмж хэмжээний нөөц, үүнээс илүү хэмжээний нөөцүүдийг үргэлжлүүлэн олгох, түүнчлэн 18 дугаар зүйлд заасан түншлэлийн тухай зохицуулалт, хэлэлцээрийн үндсэн дээр нэрвэгдэж буй Африкийн орнууд болох Талуудад бусад тусламжийн хэлбэрээр тухайлбал Конвенцийн 4 дүгээр зүйлийн 2 б заалтад нийцүүлэн өр төлбөр, олон улсын худалдаа, худалдааны хамаарах асуудлуудад анхаарлаа хандуулна.

15 ДУГААР ЗҮЙЛ

САНХҮҮГИЙН МЕХАНИЗМУУД

1. Тухайн бүс нутагт бий болоод байгаа онцгой нөхцөл байдалтай уялдуулан Конвенцийн 7 дугаар зүйлийн дагуу Талууд нь Конвенцийн 21 дүгээр зүйдийн 1 г ба 1 д заалтуудыг Африкт хэрэгжүүлэхэд онцгой анхаарал хандуулах бөгөөд тухайлбал:

а) цөлжилттэй тэмцэх үндэсний сан, санхүүгийн нөөцийг орон нутагт чиглүүлэх зэрэг механизмуудыг бий болгох явдлыг дэмжих; ба

б) дэд бүс, бүс нутгийн түвшинд одоо байгаа сангууд болон санхүүгийн механизмуудыг бэхжүүлэх;

2. Африкийн хөгжлийн банк, Африкийн хөгжлийн санг оролцуулан зохих бүс нутаг, дэд бүс нутгийн санхүүгийн албадуудын удирдлагын зөвлөлийн гишүүн болох Талууд нь Конвенцийн 20 ба 21 дүгээр зүйлүүдийн дагуу энэхүү хавсралтыг хэрэгжүүлэхэд тус дэмжлэг болох, эдгээр албадын үйл ажиллагаанд илүү ач холбогдол өгөх, анхаарахад чиглэсэн хүчин чармайлт тавина.

3. Талууд боломжийн хэрээр нэрвэгдэж буй Африкийн орнууд болох Талуудад хөрөнгө хэрэгсэл чиглүүлэх үр ашигтай үйл ажиллагаа явуулна.

16 ДУГААР ЗҮЙЛ

ТЕХНИКИЙН ТУСЛАМЖ БА ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

Талууд өөрсдийнхөө нөөц боломжийг харгалзан Африкийн орнууд болох Талуудад үзүүлэх техникийн тусламжаа өргөжүүлэх, боловсронгуй арга хэмжээ

авах, төсөл, хөтөлбөрүүдийн үр ашгийг дээшлүүлэх зорилгоор тэдэнтэй хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх, үүний тулд, тухайлбал:

а) дэмжлэг туслалцааны зардлууд тухайлбал төслийг хамгийн үр ашигтай байхуйц нөхцлөөр хязгаарлагдсан үйл ажиллагааны зардлууд, ямарч тохиолдолд эдгээр зардал нь төслийн нийт зардлын зохих бага хувийг эзлэж байх ёстой.

б) төслийг төлөвлөх, бэлтгэх, хэрэгжүүлэхэд юуны өмнө эрх бүхий үндэсний мэрэгжилтнүүдийг буюу шаардлагатай бол дэд бүсийн, бүс нутгийн хэмжээний мэрэгжилтнүүдийг ашиглах, мөн орон нутагт мэрэгжилтэн бэлтгэхэд анхаарах, ба

в) үр дүнтэй зохицуулах, менежмент хийх, мөн түүнчлэн үзүүлэх техникийн тусламжийг үр дүнтэй ашиглах.

17 ДУГААР ЗҮЙЛ

ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧИНД ЭЭЛТЭЙ ТЕХНОЛОГИЙГ НЭВТРҮҮЛЭХ, ХҮЛЭЭЖ АВАХ, ЗҮГШРҮҮЛЭХ, ОЛЖ АВАХ БОЛОМЖ

Талууд Конвенц дахь технологийг нэвтрүүлэх, олж авах, зүгшрүүлэх, гаргаж авах асуудлыг хөндсөн 18 дугаар зүйлийн заалтыг хэрэгжүүлэхэд Африкийн орнууд болох Талуудад нэн тэргүүнд анхаарал тавих ба шаардлагатай үед цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах тэдний бодлогыг хэрэгжүүлэхэд зайлшгүй шаардлагатай шинжилгээ судалгаа, боловсруулалтын чадавхийг өргөжүүлэх, мэдээллийг цуглуулах, түгээх зорилгоор түншлэл, хамтын ажиллагааны шинэ маягийн загваруудыг тэдэнтэй хамтран боловсруулна.

18 ДУГААР ЗҮЙЛ

ЗОХИЦУУЛАЛТ, ТҮНШЛЭЛИЙН ХЭЛЭЛЦЭЭР

1. Африкийн орнууд болох Талууд үндэсний, дэд бүсийн, бүс нутгийн үйл ажиллагааны хөтөлбөр бэлтгэх, хэлэлцэх, хэрэгжүүлэх явцад бусад Талууд, холбогдох засгийн газар хоорондын болон төрийн бус байгууллагуудыг зохих ёсоор татан оролцуулж болно.

2. Тийм зохицуулалтын зорилго нь Конвенцийн заалтын дагуу санхүү, техникийн хамтын ажиллагааг хэрэгжүүлэх, түүнчлэн нөөцийг ашиглах, хуваарилах салбарт зайлшгүй хэрэгтэй залгамж чанарыг хангасан байхад оршино.

3. Африкийн орнууд болох Талууд үндэсний, дэд бүсийн болон бүс нутгийн түвшинд зөвлөлдөх ажлыг зохион байгуулна. Энэ зөвлөлдөөн нь:

а) үндэсний, дэд бүсийн болон бүс нутгийн үйл ажиллагааны хөтөлбөр дээр үндэслэсэн түншлэлийн талаарх гэрээ хэлэлцээрүүдийг хэлэлцэх, байгуулах уулзалт байх,

б) Африкийн орнууд болох Талууд болон хөтөлбөрийн зөвлөлдөх хэсгийн бусад гишүүдийн хувь нэмрийг тодорхойлох, мөн хэрэгжүүлэх, үнэлэлт дүгнэлт өгөх шалгуураар хэлэлцээрүүд, тэдгээрийн зэрэглэлийг тодорхойлох, түүнчлэн хэрэгжүүлэх явцыг санхүүжүүлэх нөхцлийг авч үзнэ.

4. Байнгын нарийн бичгийн дарга нарын газар Африкийн орнууд болох Талуудын хүсэлтээр Конвенцийн 23 дугаар зүйлийг биелүүлэхийн тулд зөвлөлдөөний үндсэн дээр зохион байгуулалтын дараахь арга хэмжээг авна:

а) өөр адил төстэй арга хэмжээнүүдийг зохион байгуулж байсан туршлага дээрээ үндэслэн зөвлөлдөх арга хэмжээг зохион байгуулахдаа хэрхэн үр дүнтэй хийх талаар мэдээлэл өгөх;

б) зөвлөлдөх уулзалт, түүний явцын талаар мэдээллийг хоёр болон олон талын зохих байгууллагуудад өгөх, тэдний идэвхтэй оролцоог дэмжих, болон

в) зөвлөлдөх арга хэмжээг зохион байгуулах, боловсронгуй болгох талаарх бусад мэдээлэл өгөх.

5. Дэд бүс, бүс нутгийн зохицуулах байгууллагууд нь:

а) түншлэлийн хэлэлцээрт зохих засвар оруулах талаар зөвлөх;

б) дэд бүс, бүс нутгийн батлагдсан хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх явцад хяналт тавих, үнэлгээ өгөх, энэ асуудлаар илтгэл оруулах; ба

в) Африкийн орнууд болох Талуудын хоорондын үр ашигтай холбоо, хамтын ажиллагааг хангах;

6. Зөвлөлдөх арга хэмжээнд оролцох нь Засгийн газрууд, сонирхсон бүлэг хэсгүүд, хандивлагчид, холбогдох байгууллагууд, Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын сан, хөтөлбөрүүд, дэд бүс болон бүс нутгийн байгууллагууд, төрийн бус байгууллагуудын төлөөлөгчдийн хувьд нээлттэй байна. Зөвлөлдөх хэсэг тус бүрт оролцогчид нь түүний үйл ажиллагаа, арга барилыг тодорхойлно.

7. Конвенцийн 14 дүгээр зүйлийг хэрэгжүүлэхийн тулд хөгжингүй орнууд болох Талууд нь өөрсдийнхөө санаачилгаар нэрвэгдэж буй Африкийн орнууд болох Талууд буюу зохих дэд бүс, бүс нутгийн байгууллагын хүсэлтээр үндэсний, дэд бүсийн, бүс нутгийн түвшинд болон өөр хооронд нь албан бус байдлаар зөвлөлгөө өгөх, зохицуулах, хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай тусламжийн эрэлт хэрэгцээг үнэлэх, үндэсний, дэд бүс, бүс нутгийн зөвлөлдөөний явцад оролцож болно.

19 ДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

ДАРААГИЙН АРГА ХЭМЖЭЭНҮҮД

1. Африкийн орнууд болох Талууд энэхүү Хавсралтад орсон дараагийн арга хэмжээний хэрэгжилтийг Конвенцийн дагуу дор дурдсан байдлаар явуулна:

а) үндэсний түвшинд бол нэрвэгдэж буй Африкийн орон болох Тал тус бүрийн хувьд тодорхойлогдсон 9 дүгээр зүйлд дурдсан үндэсний зохицуулах байгууллагын удирдлагын дор ажиллаж байгаа орон нутгийн хүн амын бүлэглэлийн төлөөлөгчдөөс бүрдсэн механизм;

б) дэд бүс нутгийн бол бүрэлдэхүүний, үйл ажиллагаа нь нэрвэгдэж буй Африкийн орон болох Талуудаар тодорхойлогдсон төрөл бүрийн салбарыг хамарсан шинжлэх ухаан техникийн зөвлөлдөх хороо;

в) бүс нутгийн түвшинд, Африкийн эдийн засгийн хамтын нийгэмлэгийг байгуулах тухай Гэрээний холбогдох заалтаар болон Африкийн шинжлэх ухаан техникийн зөвлөх хороогоор тодорхойлогдсон механизм.

ХОЁРДУГААР ХАВСРАЛТ

АЗИЙН БҮС НУТАГТ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ХАВСРАЛТ

1 ДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

ЗОРИЛГО

Энэхүү Хавсралтын зорилго нь Азийн бүс нутгийн онцлог нөхцлийг харгалзан тус бүс нутгийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талуудад Конвенцийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах, удирдамж заавраар хангахад оршино.

2 ДУГААР ЗҮЙЛ

АЗИЙН БҮС НУТГИЙН ОНЦЛОГ БАЙДАЛ

Талууд, Конвенциор хүлээсэн үүргээ биелүүлэхдээ бүс нутгийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талуудын дор дурдсан онцлог байдлыг зохих ёсоор тооцож үзнэ:

а) эдгээр орнуудын нутаг дэвсгэрийн ихээхэн хувь нь ган, цөлжилтөд нэрвэгдсэн буюу эсвэл тэдгээрийн аюул заналын дор байгаа ба үүний зэрэгцээгээр эдгээр нутгууд нь уур амьсгал, газар зүй, газар

ашиглалтын байдал, эдийн засгийн тогтолцооны хувьд огт харилцан адилгүй болно;

б) амжиргааны хэрэгслэлээ олж авахын тулд байгалийн нөөцийг эрчимтэй ашигладаг;

в) газрын доройтол, хомсхон усны нөөцийн ашиглалт эрчимжихэд хүргэж буй болон ядуурал өргөн тархахад шууд нөлөөлж байгаа үйлдвэрлэлийн тогтолцоотой;

г) дэлхийн эдийн засаг, нийгмийн байдалд үлэмж нөлөөлдөг ядуурал, хүнс тэжээлийн хомсдол, өвчлөл, хүнсний аюулгүй байдал, хүн амын өсөлт, шилжилт хөдөлгөөн зэрэг асуудалтай;

д) ган, цөлжилтийн асуудлыг улс үндэснийхээ хэмжээнд шийдвэрлэж чадах үндэсний чадавхи, удирдлага зохион байгуулалтын механизм нь сайжирч байгаа боловч шаардлагын хэмжээнд хүрээгүй;

е) цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулахтай холбоотойгоор тогтвортой хөгжилд хүрэхийн тулд олон улсын хамтын ажиллагаанд зайлшгүй оролцох шаардлагатай.

3 ДУГААР ЗҮЙЛ

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХҮРЭЭ

1. Үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрүүд нь бүс нутгийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талуудын тогтвортой хөгжлийн өргөн хүрээтэй үндэсний бодлогын салшгүй хэсэг мөн.

2. Нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд зохих тохиолдолд 10 дугаар зүйлийн 2 е заалтыг онцгой анхааран, Конвенцийн 9-11 дүгээр зүйлүүдийн дагуу үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөр боловсруулна. Нэрвэгдэж буй орон болох Талын хүсэлтээр зохих тохиолдолд хоёр болон олон талын хамтын ажиллагааны байгууллагууд энэ үйл явцад оролцож болно.

4 ДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨР

1. Үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрийг бэлтгэх, хэрэгжүүлэхэд бүс нутгийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талуудын холбогдох нөхцөл, бодлогын дагуу дараахь арга хэмжээг авна. Үүнд:

а) үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг бэлтгэх, зохицуулах, хэрэгжүүлэх ажлыг хариуцах байгууллагуудыг томилох;

б) орон нутгийн захиргааны байгууллагууд, зохих үндэсний ба төрийн бус байгууллагуудын хамтын ажиллагааны зөвлөлдөөний явцад орон нутгийн хүн амын бүлэглэлийг хамруулан нэрвэгдэж буй хүн амыг үндэсний хөтөлбөр боловсруулах, хэрэгжүүлэх, зохицуулахад татан оролцуулах;

в) цөлжилтийн шалтгаан, үр дагаврыг үнэлэх, нэн тэргүүнд арга хэмжээ хэрэгжүүлэх газар нутгийг тодорхойлох зорилгоор нэрвэгдэж буй нутгуудад хүрээлэн орчны байдалд дүн шинжилгээ хийх;

г) үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хүрээнд чиг бодлого, авах арга хэмжээг боловсруулах зорилгоор нэрвэгдэж байгаа нутгийн хүн амын оролцоотойгоор цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах талаарх хуучин болон одоогийн хөтөлбөрүүдэд үнэлгээ, дүгнэлт хийх;

д) а, г заалтуудад заасан арга хэмжээг авсны үр дүнд авсан мэдээллийг үндэслэн техник, санхүүгийн хөтөлбөр боловсруулах;

е) үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явцыг үнэлэх журам, шалгуурыг боловсруулж ашиглах;

ё) ус хуримтлуулах ай савуудыг иж бүрэн ашиглах, газар, хөрсний нөөцийг хамгаалах, усны нөөцийг үр ашигтайгаар хэрэглэж эзэмшихэд тус дөхөм үзүүлэх;

ж) ган, цөлжилтөд нэрвэгдэж байгаа газар нутгийн уур амьсгал, цаг уур, ус зүй, биологийн болон бусад хүчин зүйлүүдийн талаарх мэдээлэл, үнэлгээ, ажиглалт, урьдчилан сэрэмжлэх сүлжээг бэхжүүлэх буюу байгуулах мөн;

з) тэдгээрийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхийг дэмжихэд чиглэсэн түншлэлийн үзэл санаа бүхий санхүү, техникийн тусламжийг хамруулсан олон улсын хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх

2. Конвенцийн 10 дугаар зүйлтэй уялдуулан үндэсний хөтөлбөрийн ерөнхий стратегийн гол байр суурь нь ядуурлыг арилгах чиг бодлогыг цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах хүчин чармайлттай нэгтгэх болон олон нийтийг оролцуулах механизм дээр үндэслэсэн нэрвэгдсэн газар нутгуудыг хөгжүүлэх цогцолбор хөтөлбөрт чиглэнэ. 2 дугаар зүйлийн а заалтад дурдсан бүс нутгийн нэрвэгдсэн газар орнуудын харилцан адилгүй байдлыг харгалзан үзэхдээ үйл ажиллагааны хөтөлбөр дэх салбаруудын арга хэмжээг тэргүүн зэргийн ач холбогдлоор нь бүлэглэнэ.

5 ДУГААР ЗҮЙЛ

ДЭД БҮСИЙН БА ХАМТАРСАН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨР

1. Конвенцийн 11 дүгээр зүйлийн дагуу Азид орших нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн үр ашгийг

дээшлүүлэх зорилгоор үйл ажиллагааны дэд бүс нутгийн буюу хамтарсан хөтөлбөрийг бэлтгэж хэрэгжүүлэх, нэмэлт оруулах талаар өөр, Талуудтай зөвлөлдөх, хамтран ажиллах тухай харилцан тохиролцож болно. Эсвэл холбогдох Талууд хөтөлбөрийг бэлтгэх, зохицуулах, хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий мэргэжлийн байгууллагууд, үндэсний болон хоёр талын байгууллагуудыг оролцуулан тэдэнд дэд бүс нутгийн үүргийг хариуцуулах талаар хамтран тохиролцож болно. Мөн түүнчлэн тийм байгууллагууд нь Конвенцийн 16-18 дугаар зүйлүүдэд заасан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх, уялдуулахад гол зохицуулагчийн үүргийг гүйцэтгэж болно.

2. Бүсийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд үйл ажиллагааны дэд бүс нутгийн болон хамтарсан хөтөлбөрийг бэлтгэх, хэрэгжүүлэхдээ зохих тохиолдлуудад дор дурдсан арга хэмжээг авна:

а) үндэсний байгууллагуудтай хамтран ийм хөтөлбөрийн тусламжтайгаар цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах чиглэлээр илүү үр дүнтэй шийдэж болох нэн тэргүүний зорилтууд, мөн түүнчлэн тэдгээр хөтөлбөрийн хүрээнд үр ашигтай хэрэгжүүлж болох холбогдох арга хэмжээнүүдийг тодруулна;

б) зохих бүс нутаг, дэд бүс, үндэсний байгууллагуудын шуурхай үйл ажиллагаа болон чадавхид үнэлгээ өгнө;

в) бүс нутаг, дэд бүс нутгийн Талуудад болон тэдгээрийн зарим хэсэгт одоо хэрэгжүүлж байгаа ган, цөлжилттэй тэмцэх хөтөлбөрүүд, тэдгээрийн үндэсний хөтөлбөрийн харилцан уялдаанд дүн шинжилгээ хийх; ба

г) хөтөлбөрийг дэмжих зорилгоор байгуулсан хоёр ба/буюу олон Талын зохицуулалтыг дэмжихэд чиглэсэн түншлэлийн үзэл санаа бүхий санхүү, техникийн тусламжийг хамруулсан олон улсын хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх;

3. Үйл ажиллагааны дэд бүсийн буюу хамтарсан хөтөлбөр нь ган, цөлжилттэй хийх тэмцлийн хүрээнд хил дамжсан нөөцүүдийг тогтвортой ашиглах талаар харилцан тохиролцсон хамтарсан хөтөлбөрүүд, үндэсний чадавхи, шинжлэх ухаан техникийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх асуудлаарх зохицуулалт болон бусад арга хэмжээний тэргүүн зэргийн зорилтууд ялангуяа, гангийн мэдээлэл, урьдчилан сэрэмжлэх тогтолцоог хамтран ашиглах, дэд бүсийн болон бусад харгалзах байгууллага, албадын чадавхийг бэхжүүлэх, боломжийг өргөтгөх зэрэг багтана.

6 ДУГААР ЗҮЙЛ

БҮС НУТГИЙН АРГА ХЭМЖЭЭ

Үйл ажиллагааны дэд бүс нутгийн буюу хамтарсан хөтөлбөрийг дэмжихэд чиглэсэн бүс нутгийн арга хэмжээ нь тухайлбал, үндэсний дэд бүс, нутгийн

түвшин дэх зохицуулалт, хамтын ажиллагааны байгууллага, механизмуудыг бэхжүүлэх арга хэмжээ, Конвенцийн 16-19 дүгээр зүйлүүдийг хэрэгжүүлэхэд дөхөм үзүүлэх арга хэмжээнүүдийг өөртөө багтаасан байна. Эдгээр арга хэмжээ нь дотроо:

а) техникийн хамтын ажиллагааны сүлжээний үйл ажиллагааг сайжруулах, бэхжүүлэх;

б) технологи, мэдлэг, ноу-хау, арга ажиллагаа, мөн түүнчлэн уламжлалт болон орон нутгийн технологи, ноу-хау-гийн бүртгэл судалгаа хийх ба тэдгээрийг дэлгэрүүлэх, хэрэглэх явдлыг урамшуулах;

в) технологи нэвтрүүлэх хэрэгцээ шаардлагыг үнэлэх ба тийм технологийг зүгшрүүлэх, ашиглах үйл ажиллагааг сайжруулах; мөн

г) олон нийтийн мэдээлэл, сурталчилгааны хөтөлбөрийг урамшуулах, бүхий л түвшний үндэсний чадавхийг нэмэгдүүлэхэд тус дөхөм үзүүлэх, мэргэжлийн сургалт, судалгаа, боловсруулалтын ажлыг бэхжүүлэх, хүний нөөцийг хөгжүүлэх тогтолцоог бий болгох,

7 ДУГААР ЗҮЙЛ

САНХҮҮГИЙН НӨӨЦ БА МЕХАНИЗМУУД

1. Талууд Азийн бүс нутгийн хэмжээнд цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулахын ач холбогдлыг харгалзан, Конвенцийн 20 ба 21 дүгээр зүйлүүдийн заалттай уялдаатайгаар одоо байгаа санхүүгийн нөөцийг ашиглах, санхүүгийн механизмуудыг бүрдүүлэхэд тус дөхөм үзүүлнэ.

2. Конвенцийн дагуу болон 8 дугаар зүйлд авч үзсэн зохицуулалтын механизмын үндсэн дээр, мөн түүнчлэн бүсийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талуудын үндэсний хөгжлийн бодлогын дагуу дангаараа буюу хамтран:

а) цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах талаар тодорхой үр дүнд хүрэхийн тулд улсын буюу хувийн хөрөнгө оруулалтын хэлбэрээр санхүүжүүлэх механизмуудыг бэхжүүлэх, үр дүнтэй болгох арга хэмжээ авах;

б) үндэсний хүчин чармайлтыг дэмжихийн тулд тухайлбал, санхүү, техник, технологийн чиглэлээр олон улсын хамтын ажиллагааны хэрэгцээ, шаардлагыг тодорхойлох; мөн

в) Конвенцийг хэрэгжүүлэх зорилгоор санхүүгийн хамтын ажиллагааны хоёр талын болон олон талын байгууллагуудын оролцоог сайжруулах.

3. Талууд нь тухайн бүс нутаг дахь нэрвэгдэж буй орнууд болох Талуудад хөрөнгө хүч олгох, дүрэм журмыг хялбарчлах талаар бололцоотой арга хэмжээг авна.

8 ДУГААР ЗҮЙЛ

ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА БА ЗОХИЦУУЛАЛТЫН

МЕХАНИЗМУУД

1. Нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд 4 дүгээр зүйлийн 1 а заалтын дагуу байгуулсан холбогдох байгууллагууд болон бүс нутгийн бусад орнууд болох Талуудаар хэрэгжүүлэх механизмыг бүрдүүлж, тухайлбал дор дурдсан үүргүүдийг гүйцэтгүүлнэ:

а) мэдээлэл, туршлага, мэдлэг, ноу-хау солилцох,

б) дэд бүс, бүс нутгийн түвшинд тохиролцсон хоёр болон олон талын зохицуулалтыг багтаасан хамтын ажиллагаа, үйл ажиллагааны зохицуулалт;

в) 5-7 дугаар зүйлүүдийн дагуу шинжлэх ухаан техник, технологи, санхүүгийн хамтын ажиллагааг хөгжүүлэхэд тус дөхөм үзүүлэх;

г) гадаад хамтын ажиллагааны шаардлага, хэрэгцээг тодорхойлох;
ба

д) дараагийн арга хэмжээнүүдийг явуулах, үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явцад үнэлгээ өгөх.

2. Нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд 4 дүгээр зүйлийн 1 а заалтын дагуу байгуулсан холбогдох байгууллагууд, бүс нутгийн бусад орнууд болох Талуудаар дамжуулан, түүнчлэн үндэсний болон дэд бүс нутгийн хамтарсан хөтөлбөрийн талаар зөвлөлгөө өгөх, зохицуулалт хийх ажлыг явуулна. Зохих тохиолдлуудад тэдгээр нь энэ үйл ажиллагаанд бусад Талууд ба холбогдох засгийн газар хоорондын ба төрийн бус байгууллагуудыг татан оролцуулж болно. Иймэрхүү зохицуулалтын зорилго нь тухайлбал, Конвенцийн 20 ба 21 дүгээр зүйлүүдтэй уялдаатайгаар олон улсын хамтын ажиллагааны талаар тохиролцох боломжийг хайх, техникийн хамтын ажиллагааг өргөтгөх, тэдгээрийг үр дүнтэй ашиглах зорилгод нөөцийн хуваарилалтыг үр ашигтай ашиглах зорилтыг хангахад оршино.

3. Бүс нутгийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд зохицуулах зөвлөлгөөнийг байнга хийх бөгөөд харин Байнгын нарийн бичгийн дарга нарын газар нь Конвенцийн 23 дугаар зүйлтэй уялдаатайгаар тэдгээрийн хүсэлтээр тийм зохицуулалтын зөвлөлгөөнүүдийг хийхэд дараахь замаар тус дөхөм үзүүлж болно. Үүнд:

а) бусад адил төстэй арга хэмжээнүүд зохион байгуулж байсан туршлага дээрээ үндэслэн үр дүнтэй зохицуулалт хийх арга хэмжээг зохион байгуулах талаар зөвлөлгөө өгөх;

б) хоёр болон олон талын байгууллагуудыг зохицуулах зөвлөлгөөн хийх, тэдний идэвхтэй оролцоог урамшуулах талаар мэдээллээр хангах;
ба

в) зохицуулах үйл ажиллагааг бүрдүүлэх, боловсронгуй болгоход холбогдох бусад мэдээллээр хангах.

ГУРАВДУГААР ХАВСРАЛТ
КОНВЕНЦИЙГ ЛАТИН АМЕРИК БА КАРИБИЙН
САВ ГАЗРЫН БҮС НУТАГТ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ
ТУХАЙ ХАВСРАЛТ

1 ДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

ЗОРИЛГО

Энэхүү Хавсралтын зорилго нь Латин Америк, Карибийн сав газрын бүс нутгийн онцлог байдлыг харгалзан Конвенцийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээг удирдамж заавраар хангахад оршино.

2 ДУГААР ЗҮЙЛ

ЛАТИН АМЕРИК, КАРИБИЙН САВ ГАЗРЫН БҮС
НУТГИЙН ОНЦЛОГ БАЙДАЛ

Талууд Конвенцийн заалтуудын дагуу тус бүс нутгийн доорхи онцлог байдлуудыг харгалзан үзнэ. Үүнд:

а) энэ бүс нутаг нь тухайн нутгуудын онцлог нөхцлөөс үүдсэн гетероген шинж бүхий цөлжилт ба/буюу ганд өртөж, ноцтой нэрвэгдсэн уудам нутагтай бөгөөд эрчим хэмжээ нь улам нэмэгдэж байгаа энэ үйл явц нийгэм, соёл, эдийн засаг, экологийн сөрөг үр дагвартай бөгөөд тэр нь дэлхийн биологийн төрөл зүйлийн гол нөөц бүхий газруудын нэг болох уг бүс нутагт илүү ноцтой гүнзгийрч байгаа;

б) энэ асуудлын гол шалтгаан нь физик, биологи, улс төр, нийгэм, соёл, эдийн засгийн хүчин зүйлүүдийн нарийн төвтэй харилцан үйлчлэлийн үр дүн болсон тогтвортой бус хөгжлийн загварыг нийтлэг хэрэглэж байгаад оршиж байгаа бгөөд, үүнд эдийн засгийн гадаад хүчин зүйлүүд болох гадаад өр, худалдааны нөхцөл, хөдөө аж ахуй, загас, ой модны бүтээгдэхүүний зах зээлд сөргөөр нөлөөлж буй худалдааны үйл ажиллагааны доройтол зэрэг хүчин зүйлүүд орж байгаа ба; мөн

в) ган, цөлжилтийн ихээхэн ноцтой үр дагаврын тоонд газар эдэлбэр, мал аж ахуй ба ойн аж ахуйн үйл ажиллагааны өгөөжийн бууралт, мөн түүнчлэн биологийн төрөл зүйл хомсдож байгаагаар илэрч буй экосистемийн бүтээмжийн эрс хомсдол орох бөгөөд, нийгмийн талаас нь авч үзвэл энэ үзэгдэл нь ядуурал, хүн амын шилжилт, дотоодын нүүдэл

суудал, хүн амын амьдралын чанар доройтох явцын эх үүсвэр болж байгаа ба үүнтэй холбогдон уг бүс нутагт ган, цөлжилттэй холбоотой асуудлуудыг шийдвэрлэхдээ иж бүрэн хандаж, орон тус бүрийн экологи, эдийн засаг нийгмийн өхцөл байдлыг харгалзсан тогтвортой хөгжлийн загварыг хэрэглэх явдлыг хөхиүлэн дэмжих шаардлагатай.

3 ДУГААР ЗҮЙЛ

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРҮҮД

1. Конвенц тухайлбал түүний 9-11 дүгээр зүйлийн дагуу бүс нутгийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд үндэсний хөгжлийнхөө бодлогын дагуу дээрх байдлаар цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулахад чиглэсэн үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрийг тогтвортой хөгжлийн үндэснийхээ бодлогын салшгүй хэсэг болгон боловсруулж хэрэгжүүлнэ. Тухайн бүс нутгийн шаардлагаас хамаарч дэд бүсийн ба бүс нутгийн хөтөлбөрүүдийг боловсруулж хэрэгжүүлж болно.

2. Бүс нутгийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд үйл ажиллагааныхаа үндэсний хөтөлбөрийг бэлтгэхдээ Конвенцийн 10 дугаар зүйлийн 2 е заалтыг онцгой анхаарна.

4 ДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮНДЭСНИЙ

ХӨТӨЛБӨРИЙН АГУУЛГА

Бүс нутгийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд Конвенцийн 5 дугаар зүйлийн дагуу өөрсдийнхөө нөхцөл байдалд тохируулан, тухайлбал, цөлжилттэй хийх тэмцэл ба/буюу гангийн нөлөөг бууруулах талаар үндэснийхээ стратегийг боловсруулахдаа дор дурдсан асуудлуудыг харгалзан үзнэ. Үүнд:

а) чадавхийг нэмэгдүүлэх, олон нийтийн мэдээлэл, боловсролын тогтолцоог боловсронгуй болгох, шинжлэх ухаан техник ба технологийн хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх, мөн түүнчлэн санхүүгийн нөөцийг арвижуулах ба санхүүгийн механизмуудыг бэхжүүлэх;

б) ядуурлыг арилгаж амжиргааны түвшин, чанарыг дээшлүүлэх;

в) хүнс тэжээлийн аюулгүй байдал, газар тариалан, мал аж ахуй, ойн аж ахуй ба олон чиглэлийн аж ахуйнуудын тогтолцоог хангах;

г) байгалийн нөөцийг тогтвортой ашиглах загварыг хэрэглэх ба ялангуяа, ус хуримтлуулагч савуудыг зүй зохистой ашиглах;

д) өндөр уулархаг нутгийн байгалийн нөөцийг тогтвортой ашиглах загварыг хэрэглэх;

е) газрын нөөцийг зүй зохистой ашиглах, хамгаалах ба усны нөөцийг илэрүүлж, үр дүнтэй ашиглах;

ё) гангийн нөлөөг бууруулах зорилго бүхий үйл ажиллагааны онцгой төлөвлөгөөг боловсруулж ашиглах;

ж) ган, цөлжилтөд нэрвэгдэж байгаа нутгуудын уур амьсгал, цаг уур, ус зүй, хөрс судлал, нийгэм-эдийн засгийн байдлын мэдээллийг цуглуулах, үнэлгээ, дүн шинжилгээ хийх, мөн түүнчилэн хяналт шинжилгээ, урьдчилан сэрэмжлэх тогтолцоог боловсронгуй болгох ба/буюу бүрдүүлэх;

з) эрчим хүчний ижил төстэй эх үүсвэрүүдийг ашиглах арга хэмжээг оролцуулан эрчим хүчний янз бүрийн эх үүсвэрүүдийг үр ашигтайгаар ашиглах, эзэмших, хөгжүүлэх;

и) Биологиин төрөл зүйлийн тухай Конвенцийн заалтуудад нийцүүлэн биологийн төрөл зүйлийг тогтвортой ашиглах, хамгаалах;

к) ган, цөлжилтийн явцтай уялдаатай хүн амзүйн байдлыг шинжлэн судлах;

л) Конвенцийг хэрэглэх явдлыг хангасан удирдлага зохицуулалт, хууль эрх зүйн хүрээг бий болгох буюу боловсронгуй болгох, тухайлбал, нэрвэгдэж байгаа хүн амын бүлэглэл ба бүх нийтийн оролцоотойгоор ган, цөлжилтийн асуудалтай уялдуулан засаг захиргааны бүтэц үүргийн төвлөрлийг задлах явдлыг тусгасан арга хэмжээ авах.

5 ДУГААР ЗҮЙЛ

ШИНЖЛЭХ УХААН, ТЕХНИК БА ТЕХНОЛОГИЙН

ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

Конвенц болон тухайлбал, түүний 16-18 дугаар зүйл, мөн 7 дугаар зүйлд заасан зохицуулалтын механизмын тусламжтайгаар бүс нутгийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд дангаараа буюу хамтран:

а) үндэсний, дэд бүс, бүс нутгийн мэдээллийн тогтолцоо, мөн түүнчлэн зохих тохиолдлод, түүнийг дэлхий нийтийн мэдээллийн сүлжээнд нэгтгэх, техникийн хамтын ажиллагааны сүлжээг бэхжүүлэхэд тус дөхөм үзүүлэх;

б) бэлэн байгаа технологи, ноу-хау-гийн жагсаалтыг бүрдүүлэх, тэдгээрийг дэлгэрүүлэн хэрэглэхэд тус дөхөм үзүүлэх;

в) Конвенцийн 18 дугаар зүйлийн 2 б заалтын дагуу уламжлалт технологи, мэдлэг, ноу-хау, арга ажиллагааг ашиглахад тус дөхөм үзүүлэх;

г) технологи нэвтрүүлэх хэрэгцээ шаардлагыг тодорхойлох;

д) одоо бэлэн байгаа болон экологийн хувьд тохиромжтой шинэ технологиудыг боловсруулах, зүгшрүүлэх, нэвтрүүлэхэд тус дөхөм үзүүлэх.

6 ДУГААР ЗҮЙЛ

САНХҮҮГИЙН НӨӨЦ БА МЕХАНИЗМУУД

Конвенц, тухайлбал, түүний 20 ба 21 дүгээр зүйлүүд болон 7 дугаар зүйлийн зохицуулалтын механизмын үндсэн дээр мөн түүнчлэн үндэснийхээ хөгжлийн бодлогын дагуу бүс нутгийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд дангаараа буюу хамтран:

а) цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах талаар тодорхой үр дүнд хүрэхийн тулд төрийн ба хувийн хөрөнгө оруулалтын хэлбэр бүхий санхүүжүүлэлтийн механизмуудыг үр дүнтэй болгох, бэхжүүлэн авах,

б) үндэсний хүчин чармайлтыг дэмжих зорилгоор олон улсын хамтын ажиллагааны хэрэгцээ шаардлагыг тодорхойлох,

в) Конвенцийг хэрэгжүүлэх үүднээс санхүүгийн хамтын ажиллагааны хоёр талын болон олон талын байгууллагуудыг оролцуулахад тус дөхөм үзүүлэх.

7 ДУГААР ЗҮЙЛ

УДИРДЛАГА ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ХҮРЭЭ

1. Бүс нутгийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд энэхүү Хавсралтын заалтуудыг хэрэгжүүлэхийн тулд:

а) цөлжилттэй тэмцэх, гангийн нөлөөг бууруулах үйл ажиллагааг зохицуулах үндэсний төвүүдийг байгуулж бэхжүүлэх; мөн

б) үндэсний төвүүдийн үйл ажиллагааг зохицуулах механизмуудыг доорхи зорилгоор бий болгоно. Үүнд:

- мэдээлэл, туршлага солилцох,
- дэд бүс, бүс нутгийн түвшинд үйл ажиллагааг зохицуулах,
- шинжлэх ухаан техник, технологи, санхүүгийн хамтын ажиллагаанд тус дөхөм үзүүлэх,
- гадаадын байгууллагуудтай хамтран ажиллах хэрэгцээ шаардлагыг тодорхойлох, мөн
- үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтэнд үнэлэлт дүгнэлт өгөх, дараагийн арга хэмжээнүүдийг явуулах.

2. Бүс нутгийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд зохицуулах зөвлөлгөөнийг тогтмол хийх ба харин Байнгын нарийн бичгийн дарга нарын газар Конвенцийн 23 дугаар зүйлийн дагуу тэдгээрийн хүсэлтээр тийм зохицуулах зөвлөлгөөнийг хийхэд доорхи замаар тус дөхөм үзүүлэх:

а) бусад төстэй арга хэмжээнүүдийг явуулж байсан туршлага дээрээ үндэслэн зохицуулалтыг үр дүнтэй хийх арга хэмжээнүүдтэй холбогдсон зөвлөлгөөг өгөх;

б) холбогдох хоёр болон олон талын байгууллагуудыг зохицуулах зөвлөлгөөний болон тэдгээрийн идэвхтэй оролцоог дэмжих талын мэдээллээр хангах;

в) зохицуулах үйл ажиллагаа бий болгох, боловсронгуй болгох талаар бусад холбогдох мэдээллүүдийг өгөх.

ДӨРӨВДҮГЭЭР ХАВСРАЛТ

КОНВЕНЦИЙГ ГАЗАР ДУНДАД ТЭНГИСИЙН УМАРД БҮС НУТАГТ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТУХАЙ ХАВСРАЛТ

1 ДҮГЭЭР ЗҮЙЛ ЗОРИЛГО

Энэхүү Хавсралтын зорилго нь Газар дундад тэнгисийн умард бүс нутгийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талуудад тэдгээрийн онцгой байдлыг харгалзан Конвенцийн үр ашигтай хэрэгжүүлэх ажлыг шаардлагатай удирдамж заавраар хангахад оршино.

2 ДУГААР ЗҮЙЛ

ГАЗАР ДУНДАД ТЭНГИСИЙН УМАРД БҮС НУТГИЙН ОНЦГОЙ НӨХЦӨЛ

1 дүгээр зүйлд дурдсан газар дундад тэнгисийн умард бүс нутгийн онцгой нөхцөл байдал нь өөртөө:

а) ихэнх нутаг нь хуурайвтар уур амьсгалтай, улирлын ган ажиглагддаг, хур тундасны хэмжээ ихээхэн хэлбэлздэг, эрчимшил ихтэй хур тундас унадаг;

б) элэгдэл эвдрэлд нэрвэгдсэн, үржил шим нь ядмаг хөрсний өнгө бүрхүүл нь амархан хатуурдаг;

в) огцом эгц, хажуу, хотгор гүдгэр бүхий газрын гадаргын байдал харилцан адилгүй;

г) байнгын түймрийн нөлөөгөөр их хэмжээний нутгийн ой шатаж устсан;

д) эргэлтээс гаргасан газартай холбоотойгоор уламжлалт хөдөө аж ахуй хямралд орсон ба хөрс, ус хамгаалах барилга байгууламж нь эвдэрч сүйдсэн;

е) уст давхаргын шавхагдал, химийн бохирдол, давсжилт зэргээр байгаль орчинд ноцтой уршиг тарьж байгаа бөгөөд усны нөөцийн зүй зохисгүй ашиглалт; болон

ё) хотжилт, үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа, аялал жуулчлал, усалгаатай газар тариалан өргөжиж эрэг орчмын нутгуудад эдийн засгийн үйл ажиллагаа идэвхжсэн.

3 ДУГААР ЗҮЙЛ

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН ХҮРЭЭ

1. Үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрүүд нь Газар дундад тэнгисийн умард бүс нутгийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талуудын тогтвортой хөгжлийн стратеги төлөвлөлтийн тогтолцооны гол бөгөөд салшгүй хэсэг болно.

2. Зохих түвшний захиргааны байгууллагууд, орон нутгийн хүн амын бүлэглэлүүд, бус байгууллагуудын оролцоотойгоор хүн амтай зөвлөлдөх үйл ажиллагааг өргөн хэмжээтэй явуулж Конвенцийн 10 дугаар зүйлийн 2 е заалтын дагуу орон нутгийн хүн амын оролцоог дээд зэргээр хангахад чиглэсэн уян хатан төлөвлөгөөтэй стратегийг боловсруулна.

4 ДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙГ БОЛОВСРУУЛАХ ҮҮРЭГ, ХУВААРЬ

Конвенцийн 9 ба 10 дугаар зүйлтэй уялдуулан Газар дундад тэнгисийн умард бүс нутгийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд нь үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрийг боловсруулж хэрэгжүүлэхдээ зохих тохиолдолд:

а) хөтөлбөрөө боловсруулах, зохицуулах, хэрэгжүүлэх асуудлыг хариуцсан байгууллагуудыг байгуулна;

б) орон нутгийн засаг захиргаа, холбогдох төрийн бус байгууллагуудын хамтын ажиллагаа, зөвлөлдөх хэлбэрээр үндэсний хөтөлбөрийг боловсруулах, зохицуулах, хэрэгжүүлэхэд орон нутгийн хүн амын бүлэглэлийг хамруулан нэрвэгдэж байгаа хүн амыг татан оролцуулна;

в) цөлжилтийн үр дагавар, шалтгааныг үнэлэх ба тэргүүн ээлжинд үйл ажиллагаа явуулах газар нутгийг тодруулах зорилгоор нэрвэгдэж буй нутгуудын байгаль орны байдлыг судална;

г) нэрвэгдэж буй хүн амын бүлэглэлийн оролцоотойгоор үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хүрээнд авах арга хэмжээг тодорхойлох, стратегийг боловсруулах зорилгоор түрүүчийн болон одоогийн хөтөлбөрүүдэд үнэлэлт дүгнэлт өгөх;

д) а-г дэд заалтад оруулсан үйл ажиллагааны үр дүнг авсан мэдээлэлд үндэслэн техник, санхүүгийн хөтөлбөрүүд боловсруулах; ба

е) хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явцыг хянах, үнэлэх журам, чиглэлийг боловсруулж ашиглана.

5 ДУГААР ЗҮЙЛ

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН АГУУЛГА

Бүс нутгийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд үйл ажиллагааныхаа үндэсний хөтөлбөрт дор дурьдсан арга хэмжээнүүдийг багтаана:

а) хууль эрх зүй, удирдлага зохицуулалт, засаг захиргааны арга хэмжээнүүд;

б) газар ашиглах, усны нөөцийг зүй зохистой ашиглах, хөрс хамгаалах, ойжуулах, хөдөө аж ахуйн үйл ажиллагаа, бэлчээрийг зохистой ашиглахад чиглэсэн арга хэмжээнүүд;

в) зэрлэг амьтан, ургамал болон биологийн төрөл зүйлийн бусад хэлбэрүүдийг хадгалах, хамгаалах, зохистой ашиглах;

г) ойн түймрээс хамгаалах;

д) амжиргааны ижил төстэй үүсвэрүүдийг дэмжих; ба

е) судалгаа шинжилгээ, сургалт, олон нийтийг мэдээллээр хангах.

6 ДУГААР ЗҮЙЛ

ДЭД БҮС, БҮС НУТГИЙН БОЛОН ХАМТАРСАН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨР

1. Конвенцийн 11 дүгээр зүйлийн дагуу бүс нутгийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд нь үйл ажиллагааны хөтөлбөрт нэмэлт болох, түүний үр дүнг дээшлүүлэхэд чиглэсэн дэд бүс нутгийн ба/буюу бүс нутгийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг боловсруулж хэрэгжүүлнэ. Ийм байдлаар бүс нутгийн нэрвэгдэж буй орнууд болох хоёр буюу түүнээс дээш Талууд үйл ажиллагааны хамтарсан хөтөлбөр боловсруулах талаар тохиролцож болно.

2. Дэд бүс, бүс нутгийн буюу хамтарсан үйл ажиллагааны хөтөлбөрүүдийг боловсруулж хэрэгжүүлэхэд 5 ба 6 дугаар зүйлүүдийн заалтыг хэрэглэнэ.

Түүнээс гадна тийм хөтөлбөрүүдэд нэрвэгдэж буй нутгуудад сонгон авсан тусгай экосистемүүдийн талаар судалгаа шинжилгээ явуулах, боловсруулах асуудлыг тусгаж болно.

3. Дэд бүсийн, бүс нутгийн болон хамтарсан үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг боловсруулж хэрэгжүүлэхдээ бүс нутгийн нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд зохих ёсоор:

а) үндэснийхээ байгууллагуудтай хамтран тийм хөтөлбөрийн тусламжтайгаар хүрч болох цөлжилттэй тэмцэхэд чиглэсэн үндэсний зорилтууд болон үр дүнтэй хэрэгжүүлж болох үйл ажиллагаануудыг тодорхойлно;

б) зохих бүс нутгийн, дэд бүс нутгийн болон үндэсний байгууллагуудын үйл ажиллагаа болон шуурхай ажиллагааны чадавхид үнэлэлт дүгнэлт өгнө; мөн

в) Талуудын одоо хамтран хэрэгжүүлж байгаа цөлжилттэй тэмцэх хөтөлбөрүүд ба тэдгээр нь үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрүүдтэй хэрхэн уялдаж байгаад үнэлэлт өгөх.

7 ДУГААР ЗҮЙЛ

ДЭД БҮС, БҮС НУТГИЙН БОЛОН ХАМТАРСАН АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙГ ЗОХИЦУУЛАХ

Дэд бүсийн, бүс нутгийн болон хамтарсан үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг боловсруулж байгаа нэрвэгдэж буй орнууд болох Талууд нь нэрвэгдэж буй холбогдох Тал тус бүрийн төлөөлөгчдийн бүрэлдэхүүнтэйгээр цөлжилттэй хийх тэмцлийн ололт амжилтад тойм дүгнэлт хийх, дэд бүсийн, бүс нутгийн буюу хамтарсан үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг бэлтгэх, хэрэгжүүлэх янз бүрийн үе шатанд зөвлөмж өгөх, үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөрүүдийг уялдуулах, мөн түүнчлэн Конвенцийн 16-19 дүгээр зүйлүүдийн дагуу техникийн хамтын ажиллагааг зохицуулах, дэмжих төвийн үүргийг гүйцэтгэх зохицуулах хороо байгуулж болно.

8 ДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

САНХҮҮГИЙН ТУСЛАМЖ АВАХ ЭРХ ОЛГОХГҮЙ НӨХЦӨЛ

Үндэсний, дэд бүсийн, бүс нутгийн болон хамтарсан үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд уг бүс нутгийн нэрвэгдэж буй хөгжингүй орнууд болох Талууд энэхүү Конвенцийн дагуу санхүүгийн тусламж авах эрх үл эдлэнэ.

9 ДУГААР ЗҮЙЛ

БУСАД ДЭД БҮС, БҮС НУТГУУДТАЙ УЯЛДУУЛАХ

Газар дундад тэнгисийн умард бүс нутагт дэд бүсийн, бүс нутгийн болон хамтарсан үйл ажиллагааны хөтөлбөрүүдийг бусад дэд бүсүүд болон бүс нутгуудтай ялангуяа умард Африкийн дэд бүс дэх үйл ажиллагааны хөтөлбөртэй уялдуулан боловсруулж хэрэгжүүлж болно.

----- оОо -----

БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫН ТУХАЙ КОНВЕНЦ

ОРШИЛ

Хэлэлцэн тохирогч Талууд,

- Биологийн олон янз байдал, түүний бүрэлдэхүүн хэсгийн экологи, генетик, нийгэм, эдийн засаг, шинжлэх ухаан, соёл, боловсрол, аялал жуулчлал, амралт, гоо зүйн ач холбогдол, биологийн олон янз байдлын үнэт чанарыг УХАМСАРЛАН,
- шим мандлын хувьсал, түүний амьдралыг тэтгэж буй тогтолцоог хамгаалахад биологийн олон янз байдал үлэмж ач холбогдолтой болохыг УХАМСАРЛАН,
- биологийн олон янз байдлыг хамгаалах нь нийт хүн төрөлхтөний зорилт болохыг БАТАЛЖ,
- улс орнууд нь биологийнхоо нөөц баялгийг эзэмших бүрэн эрхтэй болохыг ДАХИН НОТОЛЖ,
- улс орнууд өөрсдийнхөө биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, нөөц баялгийг нь тогтвортой ашиглах талаар хариуцлага хүлээх ёстойг БАТАЛЖ,
- хүний зарим үйл ажиллагааны улмаас биологийн олон янз байдал үлэмж ядуурч байгаад СЭТГЭЛ ЗОВНИЖ,
- биологийн олон янз байдлын холбогдолтой мэдээлэл, мэдлэгээр ерөнхийдөө дутагдаж байгаа хийгээд холбогдох арга хэмжээг төлөвлөж хэрэгжүүлэх зорилгоор уг асуудлын талаар ерөнхий ойлголт буй болгохын тулд шинжлэх ухаан, техник, зохион байгуулалтын нөөц бололцоог илрүүлж ашиглах нэн шаардлагатай байгааг УХАМСАРЛАЖ,
- биологийн олон янз байдлын эх үүсвэр үлэмж хэмжээгээр алдагдан хомсдож байгаа шалтгааныг арилгах, урьдчилан сэргийлэх, урьдаас мэдэх шаардлагатай байгааг ТЭМДЭГЛЭН,
- биологийн олон янз байдал үлэмж хэмжээгээр алдагдан, хомсдох аюул бодитой байгаа үед шинжлэх ухааны үүднээс бүрэн дүүрэн нотолгоо байхгүй байх явдал нь уг аюулыг багасгах, түүнээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг хойшлуулах шалтгаан болох ёсгүй гэдгийг ТЭМДЭГЛЭН,

- in-situ экосистем ба амьдардаг байгалийн орчилог төрөлх нутагт нь хадгалан хамгаалах, төрөл зүйлийн амьдрах чадвартай бүлгэмдлийг байгалийн орчилд нь нөхөн сэргээж, хамгаалах явдал биологийн олон янз байдлыг хамгаалах үндсэн нөхцөл болохыг цаашид ТЭМДЭГЛЭЖ,
- биологийн олон янз байдлыг үүсэж бий болсон унаган нутаг оронд нь хэвээр хадгалах ex-situ арга хэмжээ авах нь хамгийн тохиромжтой бөгөөд чухал ач холбогдолтой болохыг цаашид ТЭМДЭГЛЭЭД,
- уламжлалт аж төрөх ёсоо хадгалж ирсэн нутгийн зонхилох хэсэг бүлэг хүмүүс, уугуул хүн ард нь биологийн нөөцтэй үлэмж уламжлалт хамааралтай бөгөөд тэд биологийн олон янз байдлыг хамгаалах түүний бүрэлдэхүүн хэсгийг тогтвортой ашиглахад чиглэсэн уламжлалт мэдлэг, шинэ санаа, амьдралын туршлагадаа дулдуйдан шудрага харилцан ашигтайгаар хамтран ашиглах хүсэл эрмэлзэлтэй байдгийг ХҮЛЭЭН ЗӨВШӨӨРЧ,
- биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, тогтвортой ашиглах үйл хэрэгт эмэгтэйчүүд амин чухал үүрэг гүйцэтгэдгийг хүлээн зөвшөөрч, биологийн төрөл зүйлийг хамгаалахад чиглэгдсэн бодлогыг бүх түвшинд боловсруулж хэрэгжүүлэхэд эмэгтэйчүүдийг өргөн оролцуулах шаардлагатай байгааг БАТЛАН,
- биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, түүний бүрэлдэхүүн хэсгийг тогтвортой ашиглах үйлсэд улс орон, Засгийн газар хоорондын байгууллага, төрийн бус байгууллагуудын хоорондын олон улс, бүс нутаг, дэлхийн нийтийн хамтын ажиллагааг хөхиүлэн дэмжихийн ач холбогдол, шаардлагыг ОНЦЛОН ТЭМДЭГЛЭЖ,
- санхүүгийн нөөцийг шинээр, мөн нэмэгдэлээр буй болгох, холбогдох технологийг эзэмшүүлэх явдал биологийн олон янз байдал устгах асуудлыг шийдвэрлэж байгаа өнөөгийн боломжийг үлэмж нэмэгдүүлж байгааг ХҮЛЭЭН ЗӨВШӨӨРЧ,
- шинэ болон нэмэгдэл санхүүгийн нөөц олгох, холбогдох технологийг эзэмшүүлэх зэргээр хөгжиж буй орнуудын хэрэгцээг хангах тусгай журам шаардлагатай байгааг ХҮЛЭЭН ЗӨВШӨӨРЧ,
- үүнтэй холбогдуулан буурай хөгжилтэй орнууд болон арлын жижиг орнуудын онцгой нөхцөлийг ТЭМДЭГЛЭЖ,

- биологийн олон янз байдлыг хамгаалахад үлэмж хэмжээний хөрөнгө шаардагдах ба энэхүү хөрөнгө оруулалт нь экологи, эдийн засаг, нийгмийн хувьд үр ашигтай болохыг ХҮЛЭЭН ЗӨВШӨӨРЧ,
- нийгэм, эдийн засгаа хөгжүүлэх, ядуулыг арилгах явдал нь хөгжиж буй орнуудын нэн тэргүүний гол зорилт болохыг ХҮЛЭЭН ЗӨВШӨӨРЧ,
- биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, тогтвортой ашиглах нь өсөн нэмэгдэж байгаа хүн амыг хүнсээр хангах, эрүүл мэндийг нь сахин хамгаалахаас гадна бусад хэрэгцээг нь хангахад шийдвэрлэх ач холбогдолтой ба генетикийн нөөцийг илрүүлэх, технологи эзэмшиж, тэдгээрийг хамтран ашиглах явдал энэ зорилтыг шийдвэрлэхэд чухал ач холбогдолтой болохыг УХАМСАРЛАЖ,
- биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, тогтвортой ашиглах нь эцсийн дүндээ улс орнуудын найрсаг харилцааг бэхжүүлэх, хүн төрлөхтний тусын тулд энх тайвныг сахин хамгаалахад тустай болохыг ТЭМДЭГЛЭЖ,
- биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, түүний бүрэлдэхүүн хэсгийг тогтвортой ашиглах тухай олон улсын одоо мөрдөж байгаа хэлэлцээрүүдэд нэмэлт, өөрчлөлт оруулан бататгахыг ХҮСЭН,
- өнөө болон хойч үеийнхээ тусын тулд биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, тогтвортой ашиглахыг зориг төгс шийдвэрлэн дор дурдсан зүйлсийн талаар Хэлэлцэн тохиролцов.

1 дүгээр зүйл. Зорилт

Энэхүү Конвенцийн зорилго нь түүнд туссан заалтуудын дагуу биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, түүний бүрэлдэхүүн хэсгийг тогтвортой ашиглах, генетикийн нөөцийг ашиглуулах, холбогдох технологийг дамжуулан эзэмшүүлэх, санхүүжүүлэх замаар уг нөөцийг эрх зүйн дагуу шудрага, эрх тэгш үндсэн дээр хамтран үр ашигтай ашиглах явдал юм.

2 дугаар зүйл. Хэрэглэсэн нэр томъёо

Энэхүү Конвенцийн зорилгоор дараахь нэр томъёог хэрэглэсэн болно:

“Биологийн олон янз байдал” гэж хуурай газар, далай тэнгисийн болон бусад усны экосистемүүд, экологийн цогцолборууд, өөр бусад бүхий л эх үүсвэрүүдийн амьд организмын төрлүүд юм. Энэ ойлголт нь зүйлийн хүрээнд дэх төрөл зүйлүүд ба экосистемийн хоорондын төрөл зүйлийг өөртөө агуулна.

“Биологийн нөөц” гэдэгт генетикийн нөөц, организм эсхүл түүний бүрэлдэхүүн хэсэг, бүлгэмдэл, хүн төрөлхтөнд бодит болон боломжит ашиг тус, үнэ цэнэ бүхий экосистемийн бусад бүх бүрэлдэхүүн хэсгийг багтаана.

“Биотехнологи” гэж тодорхой зориулалтаар ашиглах бүтээгдэхүүн гаргаж авах эсхүл сайжруулах, түүнийг гаргаж авах үйл явцыг өөрчлөхөд биологийн тогтолцоо, организм тэдгээрийн бүтээгдэхүүнийг ашиглахтай холбогдсон технологийн аливаа төрөл,

“Генетикийн нөөцийн гарвал улс” гэж генетикийн нөөцийг in-situ нөхцөлд эзэмшигч улс орон,

“Генетикийн нөөц нийлүүлэгч улс” гэж зэрлэг болон гаршсан төрөл зүйлийн аль алины бүлгэмдлийг оролцуулан in-situ эх үүсвэрээс авсан буюу эсхүл тухайн орноос гаралтай эсэхээс үл хамааран ex-situ эх үүсвэрээс авсан генетикийн нөөцийг ашиглуулагч улс орон,

“Тэжээвэр болон таримал зүйл” гэж хүн өөрийнхөө хэрэгцээг хангах зорилгоор хөгжлийн үйл явцад нь нөлөөлсөн зүйл,

“Экосистем” гэж амьтан ургамал, бичил организмын бүлгэмдэл болон тэдгээртэй бүхэл бүтэн нэгдмэл байдлаар харилцан үйлчлэгч амьгүй орчны динамик цогцолбор,

“Ex-situ хадгалах” гэж биологийн төрөл зүйлийн бүрэлдэхүүн хэсгийг түүний амьдардаг нутаг орны нь гадна хадгалах,

“Генетикийн материал” гэж ургамал, амьтан, бичил биетний болон удамшлын функционал нэгжийг агуулсан өөр гарлын материал,

“Генетикийн нөөц” гэж бодит эсхүл боломжит үнэ цэнэ бүхий генетикийн материал,

“Амьдрах нутаг орон” гэж аливаа организм, бүлгэмдлийн амьдардаг байгалиас заяасан газар юмуу нутаг орны төрөл,

“In-situ нөхцөл” гэж генетикийн нөөцийн экосистемийн хүрээнд болон байгалиас заяасан төрөлх нутагтаа оршин тогтнож байгаа нөхцөл. Хэрэв тэжээвэр эсхүл таримал төрөл зүйлийн хувьд тэдний онцлог шинж чанараа олж авсан орчин.

“In-situ хадгалах” гэж экосистемийг болон байгалиас заяасан эх нутгийг нь хадгалах мөн зүйлийн амьдрах чадвартай бүлгэмдлийг түүний байгалийн орчинд нөхөн сэргээх, харин тэжээвэр болон таримал зүйлийн хувьд түүнийг онцлог шинж чанараа олж авсан тэр орчинд нь хадгалах,

“Хамгаалалттай газар” гэж байгаль хамгаалах зорилгоор зохицуулан ашиглаж байгаа газар зүйн хувьд ялган тодорхойлсон нутаг дэвсгэр,

“Бүс нутгийн эдийн засгийн интеграцийн байгууллага” гэж тухайн бүс нутгийн тусгаар тогтносон улс орнууд байгуулж энэхүү Конвенциор

зохицуулагдах асуудлаар бүрэн эрх олгосон, дотоод журмынхаа дагуу Конвенцийг үзэглэх, батлах, хүлээн зөвшөөрөх, сайшаах эсвэл түүнд нэгдэх эрх бүхий байгууллага,

“Тогтвортой хэрэглээ” гэж биологийн олон янз байдлын бүрэлдэхүүн хэсгийг өнөөгийн болон хойч үеийн хүсэл эрмэлзэл хэрэгцээг хангах чадварыг нь хадгалах байдлаар удаан хугацааны туршид шавхагдашгүй хэмээр ашиглах,

“Технологи” гэдэгт биотехнологийг хамааруулна.

3 дугаар зүйл. Зарчим

Улсууд нь Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Дүрэм, олон улсын эрх зүйн дагуу нөөц баялгаа ашиглах бие даасан эрх эдлэх ба үндэсний хууль тогтоомжийнхоо хүрээнд, мөн түүний хяналтанд явуулах энэ талын үйл ажиллагаа нь үндэсний хууль тогтоомжийн үйлчлэх хүрээнээс гадна орших бусад улс орон, бүс нутгийн хүрээлэн буй орчинд хор хохирол учруулахгүй байх нөхцөлийг бүрдүүлэх үүрэг хүлээнэ.

4 дүгээр зүйл. Конвенцийн үйлчлэх хүрээ

Хэрвээ энэхүү Конвенцид өөрөөр заагаагүй бол бусад улс орны хууль тогтоомжийг хүндэтгэн баримтлах нөхцөлийн талаар Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд энэхүү Конвенцийн заалтуудыг хэрэглэнэ. Үүнд:

а) үндэсний хууль тогтоомжийн үйлчлэх хүрээн дэх биологийн олон янз байдлын бүрэлдэхүүн хэсэгтэй холбоотой тохиолдолд;

б) үндэсний хууль тогтоомжийн хяналтанд, түүний үйлчлэх хүрээнд болон түүнээс гадна хэрэгжүүлсэн үйл ажиллагааны үр дагавар нь хаана илэрснээс үл хамааруулан авч үзэх тохиолдолд.

5 дугаар зүйл. Хамтын ажиллагаа

Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, тогтвортой ашиглах зорилгоор үндэснийхээ хууль тогтоомжийн үйлчлэх хүрээнээс гадна орших бүс нутгийн болон бусад харилцан сонирхож буй асуудлуудаар бусад Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудтай шууд эсхүл олон улсын эрх бүхий байгууллагаар дамжуулан хамтран ажиллана.

6 дугаар зүйл. Хамгаалах, тогтвортой ашиглах талаар хэрэгжүүлэх ерөнхий арга хэмжээ

Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд өөрсдийн тодорхой нөхцөл, бололцоондоо нийцүүлэн дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

а) биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, тогтвортой ашиглах талаар үндэсний бодлого, хэтийн чиглэл, төлөвлөгөө, хөтөлбөр боловсруулах эсхүл энэхүү Конвенцид туссан, холбогдох Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудад хамаатай арга хэмжээнүүдийг илэрхийлж буй одоо баримталж байгаа бодлого, хэтийн чиглэл, төлөвлөгөө, хөтөлбөрөө зохицуулан өөрчлөх, мөн

б) биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, тогтвортой ашиглах арга хэмжээнүүдийг холбогдох салбар, салбар хоорондын төлөвлөгөө, хөтөлбөр, бодлогод аль болохоор тусгах.

7 дугаар зүйл. Тодорхойлох болон хяналт, шинжилгээ хийх

Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд 8-аас 10 дугаар зүйлийн зорилгод нийцүүлэн аль болох зохистойгоор дараах зүйлийг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

а) биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, тогтвортой ашиглахад чухал ач холбогдол бүхий бүрэлдэхүүн хэсгийг Хавсралт 1 дэх зэрэглэл тогтоох жагсаалтыг ашиглан тодруулах;

б) дээрх “а” заалтын дагуу тогтоосон биологийн олон янз байдлын бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг хамгаалах яаралтай арга хэмжээ авах шаардлагатай байгаа, тогтвортой ашиглах боломж олгож байгаа байдлыг харгалзан дээжлэх болон бусад арга, хэрэгслээр хяналт-шинжилгээ хийнэ;

с) биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, тогтвортой ашиглахад сөрөг нөлөө үзүүлдэг болон үзүүлж болохуйц үйл явц, үйл ажиллагааны зэрэглэлийг тодорхойлж, түүний үр дагварт дээжлэх болон бусад арга хэрэгслээр хяналт-шинжилгээ хийнэ;

д) дээрх “а”, “б”, “в” заалтын дагуу тодорхойлох болон хяналт-шинжилгээ хийх хэмжээний дүнд бий болсон мэдээллийг нотлох, нэгтгэх механизмыг бий болгоно.

8 дугаар зүйл. In-situ хадгалах

Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд аль болох боломжийнхоо хэрээр дараах зүйлсийг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

а) биологийн олон янз байдлыг хадгалан хамгаалах тусгай арга хэмжээ авах шаардлага бүхий хамгаалалттай бүс, бүсийн тогтолцоог буй болгох;

б) биологийн олон янз байдлыг хамгаалах тусгай арга хэмжээ авах шаардлагатай бүс, эсхүл хамгаалалттай бүсийг сонгон бий болгох, тэдгээрийг зүй зохистойгоор ашиглахад удирдлага болгох зарчмыг шаардлагатай тохиолдолд бий болгох;

с) биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, тогтвортой ашиглах зорилгоор хамгаалалтай бүсүүд, тэдгээрээс гадна орших биологийн олон янз байдлыг

хамгаалахад чухал ач холбогдол бүхий биологийн нөөцийг зохицуулан ашиглана;

d) экосистем болон байгалиас заяасан эх нутгийг нь хамгаалах, төрөл зүйлийн амьдрах чадвар бүхий бүлгэмдлийг байгалд нь хамгаалахад туслах;

e) хамгаалалттай бүстэй хил залгаа бүс нутгийг хамгаалахад дэмжлэг үзүүлэх замаар тэдгээр нутгийн экологийн үндэслэл бүхий тогтвортой хөгжлийг дэмжих;

f) тэнцвэр нь алдагдсан экосистемийг нөхөн сэргээх, *inter alia*, зүй зохистой ашиглах төлөвлөгөө, бусад бодлого, хэтийн чиглэлийг боловсруулж, түүнийг хэрэгжүүлэх замаар устгах аюулд байгаа төрөл зүйлийг нөхөн сэргээхэд туслалцаа үзүүлэх;

g) хүний эрүүл мэнд, биологийн олон янз байдлыг тогтвортой ашиглах, хамгаалахад экологийн хортой үр дагавар учруулж болзошгүй биотехнологиос шалтгаалан хувирч өөрчлөгдсөн амьд бие, махбодийг гарган авч ашиглахад хяналт, хязгаарлалт, зохицуулалтын арга хэрэгслийг бий болгон дэмжих;

h) экосистемүүд, төрөл зүйлүүд, тэдгээрийн амьдардаг орчинд аюул занал учруулж байгаа гаднын зүйлийн интродукцийг арилгах, тэдгээрт хяналт тавьж устгах;

i) биологийн олон янз байдлыг ашиглаж байгаа өнөөгийн аргыг хамгаалах, тогтвортой ашиглах шаардлагад нийцүүлэх нөхцөлийг бий болгохыг эрхэмлэх;

j) үндэснийхээ хууль тогтоомжийн дагуу биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, тогтвортой ашиглахад ач холбогдол бүхий амьдралын уламжлалт хэв шинжийг хадгалсан уугуул хүн ам, нутгийн хэсэг бүлэг хүмүүсийн мэдлэг, шинэлэг зүйл, амьдралын туршлагыг хүндэтгэн хамгаалж дэмжих, түүнийг тэдгээр хүмүүсийн оролцоотойгоор дэлгэрүүлж, хэрэглэх боломж олгох, мөн түүнчлэн тийм мэдлэг, шинэлэг зүйл, амьдралын туршлагыг хэрэглэсэнээр гарах үр ашгийг тэгш шударга зарчимаар хамтран ашиглах явдлыг дэмжих;

k) устгах аюулд байгаа төрөл зүйлүүд, бүлгэмдлийг хамгаалахад шаардлагатай эрх зүйн хэм хэмжээ, бусад зохицуулалтыг боловсруулж, хэрэгжүүлэх;

l) 7 дугаар зүйлийн дагуу биологийн олон янз байдалд ихээхэн сөрөг нөлөө үзүүлж байгаа баримт тогтоогдсон тохиолдолд тухайн үйл ажиллагааг зохицуулна;

m) ялангуяа хөгжиж буй орнуудад энэхүү зүйлийн "а"-аас "i" заалтад заасан *in-situ* хадгалах арга хэмжээнд санхүүгийн болон бусад дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх талаар хамтран ажиллана.

9 дүгээр зүйл. Ex-situ хадгалах

Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд нэн тэргүүнд in-situ арга хэмжээг хэрэгжүүлэх зорилгоор аль болох зохистойгоор дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

а) биологийн олон янз байдлын бүрэлдэхүүн хэсгийг ex-situ хадгалах арга хэмжээг аль болох тухайн улс оронд нь хэрэгжүүлэх;

б) амьтан, ургамал, бичил организмыг ex-situ хадгалах, судлах нөхцлийг аль болох генетикийн нөөцийг эх оронд нь бий болгож үргэлжлүүлэх;

с) устгах аюулд орсон төрөл зүйлийг нөхөн сэргээх, тэдгээрийг амьдардаг байдалд нь нутагшуулах арга хэмжээ авах;

д) дээрх “с” заалтын дагуу тусгайлан түр ex-situ арга хэмжээ авах шаардлага гарахаас бусад тохиолдолд in-situ дахь зүйлийн экосистем болон бүлгэмдлийг аюул учруулахгүйн тулд ex-situ хадгалах зорилгоор биологийн нөөцийг байгалиас заяасан амьдардаг нутаг орноос нь цуглуулах ажлыг зохицуулна;

е) энэхүү зүйлийн “а”-аас “д” заалтын дагуу ex-situ хадгалах арга хэмжээнд санхүүгийн болон бусад дэмжлэг үзүүлэх, түүнчлэн хөгжиж буй орнуудын ex-situ хадгалах нөхцөлийг бий болгож, дэмжих талаар хамтран ажиллана.

10 дугаар зүйл. Биологийн олон янз байдлын бүрэлдэхүүн хэсгийг тогтвортой ашиглах

Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд аль болох зохистойгоор дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

а) үндэснийхээ түвшинд шийдвэр гаргах явцдаа биологийн нөөцийг тогтвортой ашиглах, хамгаалах асуудлыг авч үзнэ;

б) биологийн нөөцийг ашиглах салбарт биологийн олон янз байдалд үзүүлж байгаа сөрөг нөлөөллийг арилгах, багасгахад чиглэсэн арга хэмжээ авч хэрэгжүүлнэ;

с) биологийн нөөцийг ашиглах уламжлалт аргуудыг уг нөөцийг тогтвортой ашиглах, хамгаалах шаардлагад нийцсэн зан заншлын дагуу хамгаалж, дэмжинэ;

д) биологийн олон янз байдал нь хомсдож муудсан нутгийн байдлыг нөхөн сэргээх арга боловсруулж, хэрэгжүүлэхэд тухайн нутгийн хүн амд туслалцаа үзүүлнэ;

е) өөрийн орны хувийн хэвшил, төрийн байгууллагуудын хоорондын биологийн нөөцийг тогтвортой ашиглах аргыг хамтарч боловсруулах хамтын ажиллагааг дэмжинэ.

11 дүгээр зүйл. Урамшуулах арга хэмжээ

Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд биологийн олон янз байдлын бүрэлдэхүүн хэсгийг тогтвортой ашиглах, хамгаалах ажлыг урамшуулах нийгэм эдийн засгийн арга хэмжээг аль болох зохистойгоор авч хэрэгжүүлнэ.

12 дугаар зүйл. Судалгаа шинжилгээ, сургалт

Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд хөгжиж буй орнуудын онцгой хэрэгцээг харгалзан:

а) биологийн олон янз байдал, түүний бүрэлдэхүүн хэсгийг тогтвортой ашиглах, хамгаалах, судалж тогтоох арга хэмжээг хэрэгжүүлэх шинжлэх ухаан, техникийн боловсон хүчин сургаж бэлтгэх хөтөлбөр боловсруулж, түүнийг хэрэгжүүлэх, мөн хөгжиж буй орнуудын тодорхой хэрэгцээг хангах зорилгоор боловсон хүчин бэлтгэх, сургах ажлыг дэмжинэ;

б) Талуудын Бага хурлаас шинжлэх ухаан, техник, технологийн талаар зөвлөгөө өгөх, туслах байгууллагын зөвлөмжийг үндэслэн гаргасан шийдвэрийн дагуу, ялангуяа хөгжиж буй орнуудын биологийн олон янз байдлыг тогтвортой ашиглах, хамгаалахад хувь нэмэр оруулах шинжилгээ судалгааны ажлыг хөхүүлэн дэмжиж, урамшуулана;

с) 16, 18, 20 дугаар зүйлүүдийн дагуу биологийн олон янз байдлын судалгаа, шинжилгээний явцад бий болсон шинжлэх ухааны үр дүнг биологийн нөөцийг тогтвортой ашиглах, хамгаалах арга хэмжээ боловсруулахад ашиглах явдлыг хөхүүлэн дэмжиж, энэ талаар хамтран ажиллах.

13 дугаар зүйл. Нийтийн боловсрол, нийгмийн мэдээлэл

Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд:

а) биологийн олон янз байдлыг хамгаалахын ач холбогдол, түүнд шаардагдах арга хэмжээг нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр сурталчилан ойлгуулах, энэ талаар сургалтын хөтөлбөрт оруулах ажлыг хөхүүлэн дэмжиж, урамшуулна;

б) биологийн олон янз байдлыг тогтвортой ашиглах, хамгаалах талаар сургалтын хөтөлбөр боловсруулах, нийтийн мэдээллийг сайжруулах чиглэлээр бусад орон, олон улсын байгууллагатай хамтран ажиллана.

14 дүгээр зүйл. Нөлөөллийг үнэлэх, сөрөг үр дагаврыг багасгах

1. Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд аль болох зохистойгоор:

а) биологийн олон янз байдлыг сөрөг нөлөөллөөс сэрэмжлэх, нөлөөллийг багасгах зорилгоор нөлөөллийг багасгах талаар өөрсдийн

дэвшүүлсэн төслүүдэд экологийн экспертиз хийх журмыг нэвтрүүлэх ба шаардлагатай бол түүнд олон нийтийг оролцуулна;

b) биологийн олон янз байдалд сөрөг нөлөө үзүүлж болох өөрсдийн бодлого, хөтөлбөрийн экологийн үр дагаврыг заавал тооцсон байх арга хэмжээ авна;

c) үндэсний хууль тогтоомжийн үйлчлэх хүрээнээс гадна орших бусад орон, бүс нутгийн биологийн олон янз байдалд их хэмжээгээр сөрөг нөлөө үзүүлж болзошгүй хуулийнхаа үйлчлэх хүрээнд эсхүл түүний хяналтанд явуулж байгаа үйл ажиллагааныхаа талаар харилцан мэдээлэх, мэдээ солилцох, зөвлөлгөөн хийх явдлыг харилцан дэмжих ба шаардлагатай бол хоёр талын, олон талт эсхүл бүс нутгийн хэмжээнд гэрээ, хэлэлцээр байгуулах явдлыг дэмжинэ;

d) Үндсэн хуулийн үйлчлэх хүрээнээс гадна орших бусад улс орон, бүс нутгийн хуулийн үйлчлэх хүрээнд болон түүний хяналтанд байгаа биологийн олон янз байдалд учирч байгаа ноцтой аюул, хохирлын эх үүсвэр, өөрийн орны хуулийн үйлчлэх хүрээ, хяналтад байгаа тохиолдолд тухайн улс оронд даруй мэдэгдэж аюул болон хохирлыг арилгах, багасгах арга хэмжээ авна;

e) биологийн олон янз байдалд ноцтой аюул занал учруулах байгалийн эсхүл бусад шалтгаанаар буй болсон үйл явдал, үйл ажиллагааны эсрэг хариу арга хэмжээ яаралтай авах үндэсний хүчин чармайлтыг дэмжих бөгөөд тийм хүчин чармайлтад хувь нэмэр оруулж байгаа олон улсын хамтын ажиллагааг дэмжих шаардлагатай бол сонирхогч орон бүс нутгийн эдийн засгийн интеграцийн байгууллагатай зөвшилцөн онцгой нөхцөл байдалд зориулж хамтарсан төлөвлөгөө боловсруулна.

2. Биологийн олон янз байдалд учирсан хохирлыг нөхөн төлөх, нөхөн сэргээх зэргээр байгаа байдлыг засаж залруулах, хариуцлага тооцох асуудлыг дан ганц улсын дотоодын асуудал биш бол явуулсан шинжилгээг үндэслэн Талуудын Бага хурал авч хэлэлцэнэ.

15 дугаар зүйл. Генетикийн нөөцийг ашиглах талаар

1. Улс орнууд өөрийн орны байгалийн баялгийг эзэмших бүрэн эрхийнхээ дагуу генетикийн нөөцийг ашиглах боломжийг тодорхой эрх нь тухайн орны засгийн газрын мэдэлд байх ба тэр орны хууль дүрмээр зохицуулагдана.

2. Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд Конвенцид оролцогч бусад Талууд генетикийн нөөцийг экологид аюулгүй байдлаар ашиглуулах зорилгоор түүнийг хялбар ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэхийг зорих ба энэхүү Конвенцийн зорилготой зөрчилдөх аливаа хязгаарлал тавьж болохгүй.

3. Энэхүү Конвенцийн дагуу Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудын олгосон энэ зүйл болон 16, 19 дүгээр зүйлүүдэд дурдсан генетикийн нөөцөд зөвхөн тухайн нөөцийн эх орон болох Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудын олгосон юмуу эсхүл энэхүү Конвенцийн дагуу Талуудын хүлээн авсан нөөц хамаарна.

4. Харилцан тохиролцсон нөхцөлд аливаа нөөцийг ашиглах бололцоо нээгдэх ба түүнийг энэ зүйлийн заалтуудаар зохицуулна.

5. Генетикийн нөөцийг ашиглуулах Хэлэлцэн тохиролцогч Тал өөрөө шийдээгүй бол уг нөөцийг ашиглах асуудлыг тухайн Талаас урьдчилан өгсөн зөвшөөрлийг үндэслэн зохицуулна.

6. Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд бусад Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудаас олгосон генетикийн нөөцөд хийх судалгаа шинжилгээний ажлыг тэдгээр Талуудыг бүрэн оролцуулж, боломжтой бол тэдгээр Талуудад бэлтгэж явуулахыг эрмэлзэнэ.

7. Шинжилгээ судалгааны ажил бусад боловсруулалтын үр дүн түүнчлэн тухайн нөөцийг ашиглуулсан Хэлэлцэн тохиролцогч Талтай генетикийн нөөцийг ямар нэг байдлаар ашигласнаас олсон үр ашгийг шударга тэгш үндсэн дээр хамтран ашиглах зорилгоор Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд хууль зүйн, захиргааны, бодлогын арга хэмжээнүүдийг 16, 19 дүгээр зүйлийн дагуу авна. Шаардлагатай бол 20, 21 дүгээр зүйлийн дагуу санхүүгийн хөшүүргийг хэрэглэнэ. Талууд харилцан тохиролцсон нөхцөлд ийнхүү хамтран ашиглана.

16 дугаар зүйл. Технологийг дамжуулах, эзэмшүүлэх

1. Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд технологид биотехнологи багтана гэдгийг мөн тэд хоорондоо технологи дамжуулах, эзэмших явдал энэхүү Конвенцийн зорилгыг хэрэгжүүлэхэд чухал болохыг хүлээн зөвшөөрч энэ заалтын дагуу биологийн олон янз байдал болон генетикийн нөөцийг хамгаалах, тогтвортой ашиглах, хүрээлэн буй орчинд сөрөг нөлөөгүй технологио бусад Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудад дамжуулах, аль болохоор хялбараар эзэмшүүлэх боломж олгох үүргийг хүлээнэ.

2. Дээрх 1 дэх дэд зүйлд дурдсан технологийг хөгжиж буй орнуудад дамжуулж эзэмшүүлэхдээ 20, 21 дүгээр зүйлийн дагуу буй болгосон санхүүжилтийн механизмын дагуу Талууд харилцан зөвшөөрсөний үндсэн дээр хөнгөлөлт үзүүлнэ. Патентын болон бусад оюуны өмчийн эрх бүхий технологийн хувьд түүнийг оюуны өмчийн эрхийг сайтар хамгаалах нөхцөлд дамжуулж эзэмшүүлнэ.

3. Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд ялангуяа генетикийн нөөцийг олгож байгаа хөгжиж буй орнууд зохиогчийн эрхийн болон бусад оюуны өмчийн эрхийн хамгаалалт хийсэн технологийг оролцуулан тухайн нөөцийг ашиглахад чиглэсэн технологийг эзэмших, харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр уг технологийг дамжуулж авах боломжоор хангагдсан байхаар Хэлэлцэн

тохиролцогч Талууд дээрх хууль зүйн, захиргааны, бодлогын арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлнэ. Энд 20, 21 дүгээр зүйлийн заалтууд, олон улсын эрхийн хэм хэмжээ мөн дараах 4, 5 дугаар заалтуудыг баримтална.

4. Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд дээрх хууль зүйн, захиргааны, бодлогын арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлэхдээ хөгжиж буй орнуудын төрийн байгууллага төдийгүй хувийн хэвшлийн ашиг сонирхлын дагуу дээр 1 дүгээрт заасны дагуу технологийг хамтран боловсруулах, дамжуулах, эзэмшүүлэх явдлыг дэмжиж хамгаалах, үүнтэй холбогдуулан 1, 2, 3 дугаарт заасан үүргүүдийг биелүүлэхээр тусгана.

5. Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд зохиогчийн эрх болон бусад оюуны өмчийн эрхүүд нь энэхүү Конвенцийг хэрэгжүүлэхэд нөлөө үзүүлж болохыг хүлээн зөвшөөрч энэ чиглэлд хамтарч ажиллах ба эдгээр эрхүүдийг Конвенцийн зорилготой нийцүүлэхийн тулд үндэсний хууль тогтоомж, олон улсын эрх зүйн хэм хэмжээг удирдлага болгоно.

17 дугаар зүйл. Мэдээлэл солилцох

1. Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд хөгжиж буй орнуудын онцгой хэрэгцээг харгалзан биологийн олон янз байдлыг тогтвортой ашиглах, хамгаалах талаар байгаа бүхий л мэдээллийг харилцан солилцох явдлыг дэмжинэ.

2. Энэ мэдээлэл солилцоонд шинжлэх ухаан техник, нийгэм, эдийн засгийн судалгааны үр дүн мөн түүнчлэн 16 дугаар зүйлийн 1 дүгээрт дурдсан технологитой хосолсон мэргэжлийн сургалт, судалгааны хөтөлбөрүүд, төрөлжсөн болон уугуул мэдлэг, уламжлалт ухааны талаар мэдээллүүд орно.

18 дугаар зүйл. Шинжлэх ухаан, техникийн хамтын ажиллагаа

1. Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд үндэсний болон олон улсын холбогдох байгууллагуудаар дамжуулан биологийн олон янз байдлыг тогтвортой ашиглах, хамгаалах чиглэлээр олон улсын шинжлэх ухаан, техникийн хамтын ажиллагааг дэмжинэ.

2. Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд энэхүү Конвенцийг хэрэгжүүлэхдээ үндэсний бодлогыг боловсруулж хэрэгжүүлэх замаар Конвенцид оролцогч бусад Талуудтай, ялангуяа хөгжиж буй орнуудтай шинжлэх ухаан техникийн талаар хамтарч ажиллахыг дэмжинэ. Энэ зорилгоор холбогдох байгууллагуудыг байгуулах, хүний нөөцийг хөгжүүлэх замаар улс орны боломжийг нэмэгдүүлж бэхжүүлэхэд онцгой анхаарвал зохино. Ийм хамтын ажиллагааг дэмжихэд гол анхаарлаа хүний хүчин зүйл ба зохих байгууллага буй болгох замаар үндэсний чадавхийг бэхжүүлэн сайжруулахад чиглүүлнэ.

3. Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудын Бага хурал анхны зөвлөлгөөнөөр шинжлэх ухаан техникийн хамтын ажиллагааг урамшуулан дэмжих зорилгоор зуучлах механизмыг буй болгох арга замыг тодорхойлно.

4. Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд уг Конвенцийн зорилтыг хангах үүднээс бодлого, хууль тогтоомжоор шинэ технологи, түүний дотор үндэсний уламжлалт технологийг буй болгох, ашиглах чиглэлээр хамтарч ажиллах хэлбэрийг боловсруулж дэмжинэ. Мөн Талууд боловсон хүчин бэлтгэх, мэргэжилтнүүдийг солилцох чиглэлийн хамтын ажиллагааг урамшуулан дэмжинэ.

5. Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд энэхүү Конвенцийн зорилтод хамаатай технологийг боловсруулах хамтарсан үйлдвэр байгуулах, эрдэм шинжилгээ, судалгааны хөтөлбөр боловсруулах явдлыг харилцан тохиролцож дэмжинэ.

19 дүгээр зүйл. Биотехнологийг хэрэглэх, түүнээс гарах үр ашиг орлогыг хуваарилах

1. Хэлэлцэн тохирогч Талууд бусад талууд ялангуяа судалгаа шинжилгээ явуулахад зориулж генетикийн нөөцийг олгож байгаа хөгжиж буй орнуудын биотехнологийн шинжилгээ судалгаа явуулах үйл ажиллагаанд үр дүнтэй оролцох талаар холбогдох хууль зүйн, захиргааны, бодлогын арга хэмжээнүүдийг авна.

2. Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд бусад талуудад ялангуяа генетикийн нөөцийг олгогч хөгжиж буй орнуудад генетикийн нөөцийг ашиглахтай холбогдсон биотехнологиос гарах үр дүн, ашиг орлогыг шударгаар харилцан тэгш ашиглах боломж олгох талаар холбогдох бүх бололцоотой арга хэмжээг авна. Тийм боломж зөвхөн талууд харилцан тохиролцсон нөхцөлд бий болно.

3. Талууд биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, тогтвортой ашиглахад сөрөг нөлөө үзүүлж болох биотехнологийн үр дүнд хувирсан аливаа амьд организмуудыг аюулгүй дамжуулж ашиглах талаар урьдчилан тохиролцсон журам, бусад арга хэмжээнүүдийг авах шаардлага нөхцөлийг хэлэлцэнэ.

4. Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд өөрийн хуулийн үйлчлэх хүрэн дэх 3 дугаар заалтад дурдсан бие махбодийг олгогч аливаа бие хүн, хуулийн этгээдээс тэдгээртэй ажиллахад мөрдөх ашиглалтын дүрэм, аюулгүй ажиллагааны мөн тухайн бие махбодийн хортой нөлөөллийн талаар байгаа бүхий л мэдээллийг шаардах ба нөгөө талдаа шууд өгнө.

20 дугаар зүйл. Санхүүгийн нөөц

1. Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд өөрийн үнэсний төлөвлөгөө, шаардлага, хөтөлбөрийн дагуу энэ Конвенцийн зорилтыг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн үндэснийхээ түвшин дэх үйл ажиллагааг бололцооныхоо хэрээр санхүүгийн хувьд урамшуулж дэмжих үүрэг хүлээнэ.

2. Конвенцид оролцогч хөгжингүй орнууд энэ Конвенциор хүлээсэн үүргийнхээ дагуу холбогдох арга хэмжээг хэрэгжүүлэх явцад гарах тохиролцсон нэмэлт бүрэн зардлыг нөхөх, Конвенцийн заалт үр ашигтай хэргэжүүлэхэд хөгжиж буй орнуудад шинэ нэмэлт санхүүгийн нөөц олгоно. Энэ зардлыг оролцогч хөгжиж буй орон 21 дүгээр зүйлд дурдсан зохион байгуулалтын бүтэцтэй бодлого, хөтөлбөр, арга хэмжээний хэрэгцээ шаардлагыг харгалзан Талуудын Бага хурлаас тогтоосон нэмэлт зардлын жагсаалтыг баримтлан харилцан тохиролцоно. Хөгжингүй орнуудын энэ үүргийг бусад Талууд үүний дотор зах зээлд шилжиж буй орнууд сайн дураараа хүлээж болно. Талуудын Бага хурал анхны чуулганаараа Конвенцид оролцогч хөгжингүй орнууд, тэдгээрийн үүргийг сайн дураараа хүлээх бусад орнууд, зах зээлд шилжиж байгаа орнуудын жагсаалтыг тогтоох ба түүний Бага хурлаараа үе үе хянан, зохих өөрчлөлтийг тухай бүр нь хийнэ. Мөн түүнчлэн бусад орноос буюу өөр эх үүсвэрээс сайн дурын үндсэн дээр оруулсан хуримтлалыг дэмжинэ. Энэ үүргийг биелүүлэхэд санхүүжилтэд оролцож байгаа Талууд хөрөнгө мөнгийг цаг тухайд нь тэнцүү оруулах, зардлыг хамтран гаргах ёстойг харгалзан үзнэ.

3. Энэхүү Конвенцийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулж оролцогч хөгжингүй орнууд санхүүгийн нөөцийг олгох ба хоёр талын, олон талын бүсийн шугамаар оролцогч хөгжиж буй орнууд түүнийг нь ашиглаж болно.

4. Хэлэлцэн тохиролцогч хөгжиж буй орнуудын Конвенцийн дагуу хүлээсэн үүргээ үр дүнтэй биелүүлэх чадвар нь хөгжингүй орнууд санхүүгийн нөөц, технологи дамжуулахтай холбоотой Конвенциор хүлээсэн үүргээ хэр зэрэг үр дүнтэй биелүүлэхээс шалтгаална. Гэхдээ хөгжиж буй орнуудын нийгэм, эдийн засгийн хөгжил, ядуурлыг устгасан байдлаар тодорхойлогдоно.

5. Талууд өөрийнхөө санхүүжилт, технологи дамжуулахтай холбоотой үйл ажиллагаандаа буурай хөгжилтэй орнуудын тодорхой хэрэгцээ, онцгой байдлыг бүрэн харгалзан үзнэ.

6. Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд оролцогч хөгжиж буй орнууд дах ялангуяа арлын жижиг орнуудын биологийн олон янз байдлын тархалт, байршил онцгой нөхцөлүүдийг анхаарна.

7. Мөн түүнчлэн экологийн хувьд эмзэг, гандуу, хуурай нутаг, далайн эрэг орчмын уулархаг нутгийн хөгжиж буй орнуудын онцгой байдлыг анхаарах ёстой.

21 дүгээр зүйл. Санхүүгийн механизм

1. Энэхүү Конвенцийг хэрэгжүүлэх зорилгоор оролцогч хөгжиж буй орнуудад санхүүгийн нөөцийг хөнгөлөлттэй буцалтгүй олгохын тулд дараах холбогдох механизмыг буй болгоно. Энэ Конвенцийн зорилтын дагуу эдгээр механизмыг Талуудын Бага хурлын удирдлага, заавраар хэрэгжүүлэх ба Бага хуралд тайлангаа тавина. Энэ механизмийн үйл ажиллагааг Талуудын Бага хурлын анхын зөвлөлгөөнөөр шийдвэрлэсэн бүтэц, зохион байгуулалтын

тусламжтайгаар хэрэгжүүлнэ. Конвенцийн зорилтын дагуу тийм нөөцийг олгох, ашиглах асуудлыг зохицуулах арга хэмжээ, чиг шугам, яаралтай хэрэгжүүлэх хөтөлбөрүүд, хязгаарлалтууд зэргийг Талуудын Бага хурлаар тодорхойлно.

Хэмжээг нь Талуудын Бага хурлаар тодорхойлсон шаардагдах нөөцийн хэмжээгээр 20 дугаар зүйлд заасан хөрөнгө мөнгийг цаг тухайд нь тэнцүү оруулах, мөн зүйлийн 2 дугаар заалтын дагуу жагсаалтад орсон санхүүжүүлэх ажиллагаанд оролцогч Талууд уг зардлыг хамтран гаргах шаардлагыг харгалзан төлбөрийг тогтооно.

Оролцогч хөгжингүй орнуудаас мөн түүнчлэн өөр бусад орон, эх үүсвэрээс сайн дурын хуримтлал оруулж болно. Энэ механизм удирдлагын ардчилсан ил тод системийн үндсэн дээр үйлчилнэ.

2. Санхүүгийн нөөцийг олгох, ашиглах асуудлыг зохицуулах, ашиглалтын байдлыг байнга хянаж дүгнэх замаар хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, чиг шугам, хөтөлбөр, тодорхой хязгаарлал, удирдлагын зарчмыг Талуудын Бага хурал анхныхаа зөвлөлгөөнөөр тодорхойлно.

3. Санхүүгийн механизмын үйл ажиллагааг зохицуулах үүрэгтэй холбогдох зохион байгуулалтын бүтэц зөвлөсний дараа Талуудын Бага хурлаас дээр 1 дүгээр заалтыг биелүүлэхэд шаардлагатай арга хэмжээний талаар шийдвэр гаргана.

4. Талуудын Бага хурал энэ Конвенц хүчин төгөлдөр болсноос хойш 2 жилийн дараа дээр 2 дугаар заалтанд дурдсан хязгаарлал, удирдлагын зарчмуудыг оролцуулан энэ заалтын дагуу буй болгосон санхүүжилтийн механизмын үр ашгийн талаар тогтмол судалгаа, дүгнэлт хийнэ.

Бага хурал энэ судалгаанд үндэслэсэн санхүүжилтийн механизмын үйл ажиллагааны үр ашгийг дээшлүүлэхэд чиглэсэн шаардлагатай арга хэмжээнүүдийг авна.

5. Конвенцид оролцогч Талууд биологийн олон янз байдлыг хамгаалах тогтвортой ашигалахад санхүүгийн нөөц олгох зорилгоор буй болсон санхүүгийн байгууллагыг бэхжүүлэх асуудлыг авч үзнэ.

22 дугаар зүйл. Бусад олон улсын Конвенциудын уялдаа холбоо

1. Энэ Конвенциудын заалтууд нь биологийн олон янз байдал ноцтой хохирол учруулсан буюу учруулж болзошгүй эрх үүргээс бусад тохиоолдолд аливаа Талуудын олон улсын хүчин төгөлдөр гэрээ хэлэлцээр хүлээсэн эрх үүргийг үл хөндөнө.

2. Далай тэнгисийн орчны хувьд Хэлэлцэн тохирогч Талууд далай тэнгисийн эрх зүйгээр олгогдсон улс орнуудын эрх үүргийг зөрчихгүйгээр энэхүү Конвенцийн заалтуудыг хэрэгжүүлнэ.

23 дугаар зүйл. Талуудын Бага Хурал

1. Талуудын Бага хурлыг хуралдуулна. Энэ Конвенц хүчин төгөлдөр болсноос хойш 1 жил болоод НҮБ-ын Байгаль орчны хөтөлбөрийн Гүйцэтгэх захирал Талуудын Бага хурлын анхны зөвлөлгөөнийг зарлан хуралдуулна. Үүнээс хойш ээлжит зөвлөлгөөнийг анхны зөвлөлгөөнөөр тогтоосон хугацаанд байнга хийж байх болно.

2. Ээлжит бус зөвлөлгөөнийг хэрэв бага хурлаас шаардлагатай гэж үзэх, эсвэл аль нэг Тал бичгээр хүсэлт тавьсан тохиолдолд түүнийг Нарийн бичгийн дарга нарын газраас тарааснаас хойш 6 сарын хугацаанд Талуудын гуравны нэгээс доошгүй нь дэмжсэн бол зарлан хуралдуулна.

3. Талуудын Бага хурал зөвшилцөх замаар өөрийн болоод өөрийн байгуулах аливаа туслах байгууллагын Дүрмийг бий болгох ба мөн Нарийн бичгийн дарга нарын газрыг санхүүжүүлэх дүрмийг батална. Ээлжит зөвлөлгөөнөөрөө дараагийн зөвлөлгөөн хүртэлхи хугацааны төсвийг батална.

4. Талуудын Бага хурал энэхүү Конвенцийн хэрэгжилтийг байнга хянах ба энэ зорилгоор;

а) 26 дугаар зүйлийн дагуу танилцуулах ёстой мэдээллийг өгөх хэлбэр, хугацааг тодорхойлох ба уг мэдээлэл болон аливаа туслах байгууллагаас тавих илтгэлийг хэлэлцэнэ;

б) 25 дугаар зүйлийн дагуу танилцуулах биологийн олон янз байдлын талаар шинжлэх ухаан, техник, технологийн зөвлөмжийг хэлэлцэнэ;

с) 26 дугаар зүйлийн дагуу Протоколыг тухай бүр нь хэлэлцэж батална;

д) 29, 30 дугаар зүйлийн дагуу энэ Конвенц болон түүний хавсралтад оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг тухайн үед нь хэлэлцэж батална;

е) Аливаа Протокол түүний хавсралтад оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг хэлэлцэж холбогдох шийдвэр гарсан үед тухайн Протоколд оролцогч Талуудад түүнийг батлахыг зөвлөнө.

ф) 30 дугаар зүйлийн дагуу энэхүү Конвенцийн нэмэлт хавсралтыг шаардлагатай гэж үзвэл хэлэлцэж батална;

г) энэхүү Конвенцийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай шинжлэх ухаан техникийн асуудлаар зөвлөлгөө өгөх туслах байгууллагуудыг байгуулна.

х) тэдгээртэй хамтран ажиллах хэлбэрийг тодорхойлох зорилгоор энэхүү Конвенцид хамаарах асуудлаар Конвенцийн гүйцэтгэгч байгууллагуудтай Нарийн бичгийн дарга нарын газраар дамжуулан холбоо тогтооно.

i) энэхүү Конвенцийн зорилтыг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай аливаа нэмэлт арга хэмжээг түүнийг хэрэгжүүлэх явцад хуримтлагдсан туршлагад үндэслэн хэлэлцэж батална.

5) Талуудын Бага хурлын зөвлөлгөөнд НҮБ, түүний мэргэжлийн байгууллагууд, Олон улсын атомын энергийн байгууллага, мөн тус Конвенцид нэгдэн ороогүй аль ч орон ажиглагчаар оролцож болно.

Талуудын Бага хурлын зөвлөлгөөнд ажиглагчаар оролцох хүсэлтээ Нарийн бичгийн дарга нарын газарт тавьсан, биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, тогтвортой ашиглах талаар туршлага бүхий бусад аль ч байгууллагууд, Засгийн газрын болон засгын газрын бус байгууллагууд хэрэв зөвлөлгөөнд оролцож байгаа Талуудын гурваны нэгээс доошгүй нь зөвшөөрсөн тохиолдолд түүнд ажиглагчаар оролцож болно. Ажиглагчаар оролцуулах асуудлыг Талуудын Бага хурлаас тогтоосон дүрэм журмаар зохицуулна.

24 дүгээр зүйл. Нарийн бичгийн дарга нарын газар

1. Нарийн бичгийн дарга нарын газрыг байгуулна. Тэрээр дараах үүргүүдийг хүлээнэ. Үүнд:

a) 23 дугаар зүйлд заасан ёсоор Бага хурлын зөвлөлгөөний үйлчилгээ, зохион байгуулалтыг хийнэ;

b) аливаа Протоколоор оноогдсон үүргүүдийг биелүүлнэ;

c) энэхүү Конвенцийн дагуу оноогдсон үүргийнхээ биелэлтийн тухай илтгэлийг бэлтгэж Талуудын Бага хуралд тавина;

d) Олон улсын бусад холбогдох байгууллагуудтай үйл ажиллагаагаа уялдуулан зохицуулах, үүргээ амжилттай биелүүлэхэд шаардагдах тийм захиргааны болон гэрээ, хэлэлцээрүүдийг байгуулна;

e) Талуудын Бага хурлаас тодорхойлох бусад үүргүүдийг биелүүлнэ.

2. Талуудын Бага хурал анхныхаа зөвлөлгөөнөөр Нарийн бичгийн дарга нарын газрын үйл ажиллагааг энэ Конвенцийн дагуу явуулахад бэлэн байгаагаа илэрхийлсэн олон улсын нэр хүндтэй байгууллагуудаас Нарийн бичгийн дарга нарын газрыг бүрдүүлнэ.

25 дугаар зүйл. Шинжлэх ухаан, техник технологийн

асуудлаар зөвлөгөө өгөх туслах байгууллага

1. Энэхүү Конвенцийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон асуудлаар Талуудын Бага хурал, түүний бусад туслах байгууллагуудыг тухай бүр нь зөвлөлгөөнөөр хангах үүрэгтэй. Шинжлэх ухаан, техник, технологийн талаар зөвлөлгөө өгөх туслах байгууллагыг байгуулна.

Энэ байгууллага нь бүх Талууд чөлөөтэй оролцох боломжтой, олон салбарын шинжтэй байгууллага юм. Түүнд төр засгийн төлөөлөгчид, шинжлэх ухаан, мэдлэгийн холбогдох салбарын нэр хүнд бүхий хүмүүс орно. Тэрээр өөрийн бүх ажлын талаар илтгэлийг Талуудын Бага хуралд тогтмол танилцуулна.

2. Энэ байгууллага Бага Хурлын хүсэлтээр түүнээс тогтоосон удирдлагын зарчмын дагуу.

а) биологийн олон янз байдлын шинж байдлын талаар шинжлэх ухаан техникийн үнэлгээ өгнө;

б) энэхүү Конвенцийн заалтын дагуу авсан арга хэмжээнүүдийн үр дагаврын шинжлэх ухаан, техникийн үнэлгээг бэлтгэх;

с) биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, тогтвортой ашиглах салбарт шинэ, үр ашигтай хамгийн орчин үеийн технологи “ноу-хау”-г илрүүлж тэдгээрийг боловсруулах, дамжуулах ажлыг дэмжих арга зам хэрэгслийн талаар зөвлөмж гаргана.

д) биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, тогтвортой ашиглах, холбогдсон судалгаа боловсруулалтын салбарын олон улсын хамтын ажиллагаа, шинжлэх ухааны хөтөлбөрийн талаар зөвлөлгөө өгнө;

е) Бага хурлын байгууллагууд болон түүний туслах байгууллагуудын өмнө тавигдсан шинжлэх ухаан, техник, технологи, арга зүйн асуудлуудад хариу өгнө.

3. Бага хурлын байгууллагуудын үүрэг, үйл ажиллагааны шинж чанар, зохион байгуулалт, үйл ажиллагааны хүрээ зэргийг нарийвчлан тодорхойлно.

26 дугаар зүйл. Илтгэлүүд

1. Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд Бага хурлаас тогтоосон хугацаанд энэхүү Конвенцийн заалтыг хэрэгжүүлэх талаар авсан арга хэмжээнүүд, тэдгээрийн үр дүнгийн талаар илтгэлийг Бага хуралд оруулна.

27 дугаар зүйл. Маргааныг зохицуулах

1. Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудын хооронд энэ Конвенцийг тайлбарлах, хэрэглэх явцад маргаан гарвал сонирхогч Талууд хэлэлцээний дагуу зохицуулахыг эрхэмлэнэ.

2. Хэрвээ сонирхогч Талууд хэлэлцээний дагуу тохиролцоонд хүрч чадахгүй бол тэд хамтран гуравдагч Талд хандаж найрсаг туслалцаа үзүүлэх эсхүл эвлэрүүлж өгөхийг хүснэ.

3. Энэхүү Конвенцийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх эсхүл батлах, түүнд нэгдэн орох үед, мөн түүний дараа аль ч үед улс орон эсхүл бүс нутгийн

эдийн засгийн интеграцийн байгууллагаас дээрх 1, 2 дахь заалтын дагуу шийдвэрлэж чадаагүй маргааны талаар хэдийд ч өргөдөл бичиж, Конвенцийн эх хадгалагчид илгээж болно. Тэд маргааныг зохицуулан дараахь арга хэрэгслийн аль нэгийг эсхүл аль алийг зөвшөөрнө.

а) 2 дугаар хавсралтын 1 дүгээр хэсэг дэх дүрэм, журмын дагуу арбитрын шүүхээр хянан шийдвэрлүүлэх;

б) маргааныг Олон улсын шүүхэд шилжүүлэх;

4. Хэрэв маргалдагч Талууд дээрх 3 заалт дахь журмын алийг нь ч хүлээн зөвшөөрөөгүй тохиолдолд тэд өөрөөр тохиролцоогүй бол тэд уг маргааныг 2 дугаар хавсралтын 2 дугаар хэсгийн дагуу харилцан зөвшөөрсөн журмын дагуу шийдвэрлэнэ.

5. Хэрэв тухайн Протоколд өөрөөр заагаагүй бол энэ зүйлийн заалтуудыг аль ч Протоколын хувьд хэрэглэж болно.

28 дугаар зүйл. Протокол батлах

1) Хэлэлцэн тохиролцогч Талууд энэхүү Конвенцид хамаарах Протоколыг хамтран боловсруулж батална.

2) Протоколыг Талуудын Бага хурлын зөвлөлгөөнөөр батална.

3) Нарийн бичгийн дарга нарын газар аливаа санал болгож байгаа Протоколын бичвэрийг зөвлөлгөөн болохоос 6 сараас доошгүй хугацааны өмнө Хэлэлцэн тохиролцогч Талуудад явуулна.

29 дүгээр зүйл. Конвенц, Протоколд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах

1. Аль ч Хэлэлцэн тохиролцогч Тал энэхүү Конвенцид нэмэлт, өөрчлөлт оруулах саналыг гаргаж болно. Протоколд оролцогч Талууд тухайн Протоколд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах санал гаргаж болно.

2. Конвенцид оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг Бага хурлын зөвлөлгөөнөөр хэлэлцэж батална. Аливаа Протоколд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг тухайн Протоколд оролцогч Талуудын зөвлөлгөөнөөр хэлэлцэж батална.

Энэ Конвенцид юмуу аливаа Протоколд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийн бичвэрийг тухайн Протоколд өөрөөр Протоколыг өөрөөр заагаагүй бол Нарийн бичгийн дарга нарын газраас Протоколыг хэлэлцэж батлах зөвлөлгөөн болохоос 6 сараас баагагүй хугацааны өмнө уг баримт бичгийг Талуудад явуулна. Мөн Нарийн бичгийн дарга нарын газар нэмэлт, өөрчлөлтийн бичвэрийн талаар энэ Конвенцид гарын үсэг зурсан Талуудад явуулна.

3. Талууд энэ Конвенц болон аливаа Протоколд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийн талаар зөшилцсэнийг үндэслэн тохиролцоонд хүрэхийн төлөө бүхий л хүчин чармайлтыг тавина. Хэрэв зөвшилцөлд хүрэх бүх боломжоо дайчлан тохиролцоонд хүрч чадаагүй бол сүүлчийн арга хэрэглэсэн зөвлөлгөөнд оролцогчдын болон санал асуулгад оролцсон тухайн баримт бичгийг хэлэлцэж байгаа Талуудын гуравны хоёрын саналаар баталж, эх хадгалагч түүнийг бүх Талууд сайшаан батлуулахаар явуулна.

4. Конвенцийн эх хадгалагч нэмэлт, өөрчлөлтийг соёрхон баталсан буюу хүлээн зөвшөөрсөн эсхүл баталсан тухай мэдэгдлийг бичгээр хүлээн авна. Дээр 3 дугаар заалтын дагуу баталсан нэмэлт, өөрчлөлтүүд нь тэдгээрийн зөвшөөрсөн Талуудын хувьд энэ Конвенцид оролцогч Талуудын эсхүл түүний Протоколд оролцогч Талуудын гуравны хоёроос доошгүй нь соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн эсхүл баталсан тухай баримт бичгээ хадгалагчид өгснөөс хойш 90 дэх өдрөөс хүчин төгөлдөр болно.

Үүнээс хойш нэмэлт, өөрчлөлтүүд аль нэг бусад Талуудын хувьд тухайн Тал эдгээр нэмэлт, өөрчлөлтүүдийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн эсхүл баталсан тухай баримт бичгээ эх хадгалагчид хүргүүлсэнээс хойш 90 дэх өдрөөс хүчин төгөлдөр болно.

5. Энэхүү зүйлд санал асуулгад оролцогч Талууд гэдэг нь оролцож “зөвшөөрнө”, эсхүл “үгүй” гэж саналаа өгсөн Талуудыг хэлнэ.

30 дугаар зүйл. Хавсралтыг батлах, түүнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах

1. Энэ Конвенц эсхүл Протоколын хавсралтууд нь тэдгээрийн салшгүй хэсэг мөн. Хэрэв өөрөөр заагаагүй бол энэхүү Конвенцийн эсхүл Протоколын оруулга нь мөн тэдгээрийн аль ч хавсралтын оруулга болж чадна. Ийм хавсралтууд нь дүрэм журам, шинжлэх ухаан, техник, захиргааны асуудлаар хязгаарлагдана.

2. Аливаа Протоколоор түүний хавсралтын талаар өөрөөр заагаагүй бол энэ Конвенцийн нэмэлт хавсралтууд эсхүл түүний Протоколын хавсралтын талаар санал тавих, батлах, хүчин төгөлдөр болох талаар дараах дүрэм журмыг хэрэглэнэ.

а) энэ Конвенцийн эсхүл түүний Протоколын хавсралтыг 29 дүгээр зүйлд заасан журмын дагуу санал болгох буюу батална;

б) энэ Конвенцийн эсхүл түүний Протоколын нэмэлт хавсралтыг хүлээн авах боломжгүй Тал түүнийг батлах тухай Конвенцийн эх хадгалагчаас мэдээлсэн өдрөөс хойш 1 жилийн дотор энэ тухайгаа Конвенцийн эх хадгалагчид бичгээр мэдэгдэнэ.

с) Конвенцийн эх хадгалагч хүлээн авсан аливаа мэдэгдлийнхээ талаар бүх Талуудад даруй мэдээлнэ.

Аливаа Тал татгалзсан тухай түрүү өгсөн өргөдлөө дуртай цагтаа татаж авч болох ба доорх "с" дэд зүйлийн заалтыг биелүүлэх тохиолдолд тухайн Талын хувьд хавсралт хүчин төгөлдөр болно.

д) Конвенцийн эх хадгалагчаас батлах тухай мэдээлсэн өдрөөс хойш жилийн дотор уг хавсралт дээр "b" дэд зүйлийн заалтийн дагуу мэдэгдэл өгөөгүй энэ Конвенц, хийгээд аливаа Протоколд оролцогч бүх талуудын хувьд хүчин төгөлдөр болно.

3. Энэ Конвенцийн хавсралт эсхүл түүний Протоколд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг санал болгон тавих, батлах, хүчин төгөлдөр болох үйл ажиллагаа нь Конвенц, Протоколын хавсралттай нэгэн адил дүрэм журмаар зохицуулагдана.

4. Хэрвээ нэмэлт хавсралт, түүнд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтүүд нь энэ Конвенц эсхүл түүний Протоколд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахтай холбоотой бол тэрээр энэ Конвенц эсхүл түүний Протоколд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтүүд хүчин төгөлдөр болсоны дараа хүчин төгөлдөр болно.

31 дүгээр зүйл. Сонгох эрх

1. Доорх 2 дахь дэд зүйлд зааснаас бусад тохиолдолд энэ Конвенц эсхүл түүний Протоколд оролцогч Тал бүр нэг саналын эрхтэй байна.

2. Бүс нутгийн эдийн засгийн интеграцийн байгууллагууд нь өөрийн эрх хэмжээнийхээ асуудлаар Конвенцид эсхүл түүний Протоколд оролцогч Талууд болох гишүүн орнуудынхаа тоотой тэнцүү тооны санал өгөх эрхтэй байхаар санал өгөх эрхээ хэрэгжүүлнэ. Тэрхүү байгууллагууд нь түүний гишүүн улсууд санал өгөх эрхээ хэрэгжүүлж байгаа тохиолдолд санал өгөх эрхгүй, мөн гишүүн улсууд мөн адил байгууллага санал өгөх эрх эдэлж байгаа тохиолдолд санал өгөх эрхгүй байна.

32 дугаар зүйл. Энэ Конвенц, түүнд хамаарах Протоколуудын хоорондын уялдаа

1. Аль нэг улс эсхүл бүс нутгийн эдийн засгийн интеграцийн байгууллага нь тухайн үед энэ Конвенцид оролцож байгаа тохиолдолд аливаа Протоколын оролцогч Тал болно.

2. Аливаа Протоколын дагуу шийдвэрийг зөвхөн тухайн Протоколд оролцогч Талууд гаргана. Протоколыг соёрхон батлаагүй, хүлээн зөвшөөрөөгүй эсхүл батлаагүй Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг Тал Протоколын оролцогч Талуудын аливаа зөвлөлгөөнд ажиглагчаар оролцож болно.

33 дугаар зүйл. Гарын үсэг зурах

Энэхүү Конвенцид гарын үсэг зурах эрх бүх улс орон, бүс нутгийн эдийн засгийн интеграцийн байгууллагад Рио-де-Жанейро хотноо 1992 оны 6 дугаар сарын 5-наас 14-ний өдөр хүртэл, мөн Нью-Йорк дахь НҮБ-ын Төв байранд 1992 оны 7 дугаар сарын 15-ны өдрөөс 1993 оны 7 дугаар сарын 4-ний өдрийг дуустал нээлттэй байна.

34 дүгээр зүйл. Соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх эсхүл батлах

1. Улс орнууд болон эдийн засгийн интеграцийн бүсийн байгууллагууд энэ Конвенц, аливаа Протоколыг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх эсхүл батлах ба энэ тухай баримт бичгийг Конвенцийн Эх хадгалагчид өгч хадгалуулна.

2. Нэг ч гишүүн орон нь оролцоогүй үед энэ Конвенц эсхүл түүний Протоколд оролцогч Тал болж байгаа дээр 1 дүгээр заалтад дурдсан аль ч байгууллага, уг Конвенц, протоколын дагуу оногдох бүх үүргийг хүлээнэ. Тийм байгууллагын нэг юмуу хэд хэдэн гишүүн улсууд нь Конвенц эсхүл түүний Протоколд оролцож байгаа тохиолдолд уг байгууллага, түүний гишүүн улсууд Конвенц, протоколын дагуу хүлээсэн үүргээ биелүүлэх үүрэг хариуцлагын талаар шийдвэр гаргацгаана.

Энэ тохиолдолд тэр байгууллага, түүний гишүүн улсууд Конвенц эсхүл түүний Протоколоор олгогдсон эрхээ нэгэн зэрэг эдэлж чадахгүй.

3. Дээрх 1 дүгээр заалтад дурдсан байгууллагууд Конвенц эсхүл холбогдох Протоколоор зохицуулагдах асуудлуудын эрх хэмжээнийхээ хүрээний талаар соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн эсхүл баталсан тухай баримт бичигтээ мэдээлнэ. Мөн тэд эрх хэмжээнийхээ хүрээ өөрчлөгдсөн тухай Конвенцийн Эх хадгалагчид мэдэгдэнэ.

35 дугаар зүйл. Конвенцид нэгдэн орох

1. Конвенц эсхүл түүний Протоколд гарын үсэг зурсан сүүлийн өдрөөс эхлэн улс орнууд, бүс нутгийн эдийн засгийн интеграцийн байгууллагууд тэдгээрт чөлөөтэй нэгдэн орж болно. Нэгдэн орсон тухай баримт бичгийг Конвенцийн эх хадгалагчид өгч хадгалуулна.

2. Дээрх 1 дүгээр зүйлд дурдсан байгууллагууд Конвенц эсхүл холбогдох Протоколоор зохицуулах асуудлын эрх хэмжээнийхээ хүрээний талаар нэгдэн орсон тухай баримт бичигтээ мэдээлнэ. Мөн эдгээр байгууллагууд эрх хэмжээнийхээ хүрээнд гарсан аливаа өөрчлөлтийн талаар Конвенцийн эх хадгалагчид мэдэгдэнэ.

3. 34 дүгээр зүйлийн 2 дугаар заалтуудыг энэ Конвенц эсхүл аливаа протоколд нэгдэн орж байгаа эдийн засгийн интеграцийн бүсийн байгууллагуудад хэрэглэнэ.

36 дугаар зүйл. Хүчин төгөлдөр болох

1. Энэхүү Конвенц нь соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн эсхүл баталсан, нэгдэн орсон тухай 30 дахь баримт бичгийг эх хадгалагчид өгсөн өдрөөс хойш 90 дэх хоногоос хүчин төгөлдөр болно.

2. Аль ч Протоколд заасан тооны соёрхон баталсан, нэгдэн орсон тухай баримт бичгийг эх хадгалагчид өгсөн өдрөөс хойш 90 дэх өдрөөс хүчин төгөлдөр болно.

3. Энэхүү Конвенц нь соёрхон баталсан эсхүл энэ тухай 30 дахь баримт бичгийг эх хадгалагчид өгсний дараа түүнд нэгдэн орсон оролцогч Талуудын хувьд тэднийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн эсхүл баталсан, нэгдэн орсон тухай баримт бичгээ эх хадгалагчид өгсөн өдрөөс хойш 90 дэх өдрөөс хүчин төгөлдөр болно.

4. Аливаа Протокол түүнд өөрөөр заагаагүй бол түүнийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн эсхүл баталсан эсхүл дээр 2 дугаар заалтын дагуу түүнийг хүчин төгөлдөр болсны дараа нэгдэн орсон Талуудын хувьд тэднийг баримт бичгээ эх хадгалагчид өгсөн өдрөөс хойш 90 дэх өдрөөс эсхүл тэдгээр оролцогч Талуудын хувьд Конвенц хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хүчин төгөлдөр болно.

5. Дээрх 1, 2 дугаар заалтуудыг хувьд бүс нутгийн эдийн засгийн интеграцийн байгууллагаас эх хадгалагчид өгсөн аливаа баримт бичгийг уг байгууллагын гишүүн орнуудаас эх хадгалагчид өгсөн баримт бичгийн нэмэлт гэж үзэхгүй.

37 дугаар зүйл. Нэмэлт тайлбар

Энэхүү Конвенцид ямар нэгэн нэмэлт тайлбар хийхийг зөвшөөрөхгүй.

38 дугаар зүйл. Конвенциос гарах

1. Энэ Конвенц хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш 2 жилийн дотор уг Конвенцид оролцогч Талууд Конвенцийн эх хадгалагчид мэдэгдэлээ бичгээр өгч дуртай цагтаа Конвенциос гарч болно.

2. Конвенцийн эх Хадгалагчид мэдэгдлийг хүлээн авсан өдрөөс хойш 1 жилийн хугацаанд эсхүл гарах тухай мэдэгдэлд заасан хугацаанд Конвенциос гарах асуудал шийдэгдэнэ.

3. Энэ Конвенциос гарсан аль ч оролцогч Талыг оролцож байсан холбогдох протоколоос мөн гарснаар тооцно.

39 дүгээр зүйл. Санхүүгийн түр журам

21 дүгээр зүйлийн дагуу бүрэн өөрчлөн байгуулалт хийсэн нөхцөлд НҮБ-ын Хөгжлийн хөтөлбөрийн Дэлхийн хүрээлэн буй орчны сан, хүрээлэн буй орчны хөтөлбөр, Олон улсын хөгжил, шинэчлэлийн банк нь энэ Конвенц хүчин төгөлдөр болсноос хойш Талуудын Бага хурлын анхны зөвлөлөгөөн болох хугацаанд мөн Талуудын Бага хурлаас ийм зохион байгуулалтын тогтолцоог тодорхойлох хүртэл хугацаанд 21 дүгээр зүйлд заасан зохион байгуулалтын түр тогтолцоо байх болно.

40 дүгээр зүйл. Нарийн бичгийн дарга нарын газрын талаар авах түр арга хэмжээ

НҮБ-ын Байгаль орчны хөтөлбөрийн Гүйцэтгэх захирлын байгуулсан Нарийн бичгийн дарга нарын газар нь энэхүү Конвенц хүчин төгөлдөр болсноос хойш Талуудын Бага хурлын анхны зөвлөлөгөөн болох хугацаанд 24 дүгээр зүйлийн 2 дугаар заалтад дурдсан Нарийн бичгийн дарга нарын газрын үүргийг гүйцэтгэнэ.

41 дүгээр зүйл. Конвенцийн Эх хадгалагч

Энэхүү Конвенцийн болон түүний Протоколын Эх хадгалагчийн үйл ажиллагааг НҮБ-ын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга явуулна.

42 дугаар зүйл. Адил хүчинтэй эх бичвэр

Энэхүү Конвенцийг англи, араб, испани, хятад, орос, франц хэлээрх адил хүчинтэй эх бичвэрээр үйлдсэн бөгөөд НҮБ-ын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалагдана.

Дээр дурдсаныг нотолж, зохих ёсоор эрх олгогдсон дор дурдсан хүмүүс энэхүү Конвенцид гарын үсэг зурав.

Конвенцийг Рио-де-Жанейро хотноо 1992 оны 6 дугаар сарын 5-ны өдөр үйлдэв.

Нэгдүгээр хавсралт

Ялган тодруулж мониторинг тавих

1. Олон тооны эндемик болон устах аюулд байгаа зүйлүүдтэй төрөл зүйлээр нэн баян, онгон амьд байгалийг агуулсан нүүдэллэдэг зүйлүүдэд шаардлагатай, нийгэм, эдийн засаг, соёл шинжлэх ухааны ач холбогдолтой, төлөөлөх буюу давтагдашгүй шинж чанартай, улиран хувьсах болон бусад биологийн үйл явцтай холбоотой экосистемүүд ба амьдрах орчнууд;

2. Устах аюулд байгаа, зэрлэг зүйлүүд, тэжээвэр болон таримал зүйлүүдийг төлөөлөх, нийгэм, шинжлэх ухаан, соёл, анагаах ухаан, хөдөө аж ахуй болон бусад эдийн засгийн ач холбогдол бүхий, эсхүл биологийн олон янз байдлыг тогтвортой ашиглах, хамгаалах салбарын шинжилгээ судалгаанд (жишээ нь мэдрэгч зүйл) чухал үүрэгтэй зүйлүүд ба бүлгэмдэлүүд;

3. Шинжлэх ухаан, нийгэм, эдийн засгийн ач холбогдол геном болон генүүд.

Хоёрдугаар хавсралт

Арбитрын шүүхийн хэрэг хянан шийдвэрлэх журам

1 дүгээр зүйл

27 дугаар зүйлийн дагуу Талууд маргаанаа шийдвэрлүүлэхээр арбитрын шүүхэд шилжүүлж байгаа тухайгаа нэхэмжлэгч тал Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдэгдэнэ.

Мэдэгдэх бичигт арбитрын шүүхэд хянан хэлэлцэх асуудлыг, түүнчлэн Конвенц эсхүл Протоколын тайлбар өгөх болон хэрэгжүүлэх явцад маргаан гарсан заалтуудыг оруулна.

Хэрэв Талууд шүүхийн даргыг томилох хүртэл маргаантай асуудлаа тохиролцон тодорхойлоогүй бол арбитрын шүүхээр оруулж шийдвэрлүүлнэ. Нарийн бичгийн дарга нарын газар энэ асуудлаар хүлээн авсан мэдээллийг энэхүү Конвенц эсхүл холбогдох Протоколд оролцогч бүх Талуудад хүргүүлнэ.

2 дугаар зүйл

1. Хоёр Талын хоорондын маргааныг арбитрын шүүхээр шийдвэрлэхэд гурван шүүгчээс бүрдсэн бүрэлдхүүнтэйгээр хэлэлцэнэ. Маргалдагч Талууд тус бүр нэг арбитр томилох ба эдгээр хоёр арбитр нь харилцан тохиролцож шүүхийн даргын үүрэг гүйцэтгэх гурав дахь арбитрийг томилно. Энэ гурав дахь арбитр нь маргалдагч Талуудын иргэн биш, тэдгээрийн нутагт байнга оршин

суудаггүй, алба хашаагүй, энэ хэрэгт ямар нэг байдлаар холбогдоогүй байх ёстой.

2. Хоёроос дээш Талууд хоорондоо маргаантай тохиолдолд нэгдмэл сонирхол бүхий Талууд харилцан тохиролцож шүүхийн нэг гишүүнийг хамтран томилно.

3. Томилогдоогүй аливаа гишүүдийг анхны байдлаар журамд зааснаар томилно.

3 дугаар зүйл

1. Хоёр дахь арбитрыг томилсоноос хойш хоёр сарын дотор арбитрын шүүхийн даргыг сонгоогүй бол Талуудын хүсэлтээр НҮБ-ын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга дараагийн хоёр сарын дотор түүнийг томилно.

2. Хэрэв маргалдагч Талуудын аль нэг нь хүсэлтийг хүлээж авснаас хойш хоёр сарын дотор арбитраа томилохгүй бол нөгөө Тал энэ тухай Ерөнхий нарийн бичгийн даргад мэдэгдэж толилуулах эрхтэй.

4 дүгээр зүйл

Арбитрын шүүх нь энэхүү Конвенц эсхүл түүний Протоколууд болон олон улсын эрх зүйн хэм хэмжээний дагуу шийдвэр гаргана.

5 дугаар зүйл

Маргалдагч Талууд өөрөөр тохиролцоогүй бол арбитрын шүүх өөрийн ажлын дэгийг тодорхойлно.

6 дугаар зүйл

Арбитрын шүүх аль нэг Талаас тавьсан хүсэлтийн дагуу шаардлагатай хамгаалах түр хугацааны арга хэмжээ хэрэгжүүлнэ.

7 дугаар зүйл

Маргалдагч Талууд арбитрын шүүхийн ажлыг байгаа бүх боломжоороо туслаж дэмжинэ:

а) хэрэгт холбогдох бүхий л баримт бичиг, мэдээ материалыг гаргаж өгөх;

б) шаардлагатай бол гэрч, экспертүүдийг оролцуулах, тэдний дүгнэлттэй танилцах боломжийг шүүхэд олгоно.

8 дугаар зүйл

Талууд болон арбитрууд нь арбитрын шүүх хэрэг хэлэлцэх явцад итгэмжлэлийн дагуу бүрдүүлсэн аливаа мэдээллийн нууц байдлыг баталгаажуулах үүрэгтэй.

9 дүгээр зүйл

Хэрэв хэргийн тодорхой нөхцөл байдлаас үүдэн арбитрын шүүх өөрөөр бол шүүхийн зардлыг маргалдагч Талуудаас тэнцүү гаргуулна. Шүүх өөрийн бүх зардлыг бүртгэж эцсийн тайлан байдлаар Талуудад танилцуулна.

10 дугаар зүйл

Маргаантай асуудлаар гарах шийдвэртэй холбоотой эрхийн шинжтэй сонирхол бүхий Тал шүүх зөвшөөрсөнөөр хэрэг сонсоход оролцох эрхтэй.

11 дүгээр зүйл

Шүүх нь маргаантай шууд холбоотой маргааныг сонсож шийдвэр гаргаж болно.

12 дугаар зүйл

Арбитрын шүүхийн дагаж мөрдөх журам болон хэргийн гол учиртай холбоотой асуудлаар гаргасан шийдвэрийг гишүүдийн олонхийн саналаар батална.

13 дугаар зүйл

Хэрэв маргалдагч аль нэг Тал арбитрын шүүх хуралд оролцож чадаагүй эсхүл хэргээ хамгаалж чадаагүй бол нөгөө Тал хэргийг үргэлжлүүлэн сонсож эцсийн шийдвэр гаргахыг шүүхээс хүсэж болно. Аль нэг Тал шүүх хуралдаанд оролцоогүй эсхүл хэргээ хамгаалах боломжгүй байх зэрэг нь хэргийг хянах шийдвэрлэхэд садаа болохгүй. Арбитрын шүүх эцсийн шийдвэр гаргахаасаа өмнө маргаан хууль зүйн үндэслэлтэй үнэн бодитой болохыг тогтооно.

14 дүгээр зүйл

Хэрэв шийдвэр гаргах хугацааг таван сараас дээшгүй хугацаагаар дахин нэг үеэр сунгах шаардлагагүй гэж үзвэл шүүх байгуулагдсан өдрөөсөө хойш таван сарын дотор эцсийн шийдвэрийг гаргана.

15 дугаар зүйл

Арбитрын эцсийн шийдвэр нь маргаантай асуудлаар хязгаарлагдах ба үндэслэл болгон ашигласан шалтгаануудын тайлбарыг хамт гаргана. Мөн хэлэлцүүлэгт оролцсон гишүүдийн нэрс, эцсийн шийдвэр гарсан он, сар, өдөр зэргийг заасан байна. Шүүхийн аль ч гишүүн эцсийн шийдвэртэй санал нийлээгүй эсхүл онцгой саналтай байгаа зэргээ хавсаргаж болно.

16 дугаар зүйл

Шүүхийн тогтоолыг Талууд заавал биелүүлнэ. Маргалдагч Талууд давж заалдаж үл болно.

17 дугаар зүйл

Шүүхийн эцсийн шийдвэрийг тайлбарлах, түүнийг биелүүлэх журамтай холбогдон Талуудын дунд гарч болох аливаа санал зөрөлдөөнийг аль нэг Тал уг шийдвэрийг гаргасан арбитрынн шүүхэд хэлэлцүүлэхээр шилжүүлж болно.

Гуравдугаар хавсралт

Тохиролцох журам

1 дүгээр зүйл

Маргалдагч Талуудын аль нэгний хүсэлтээр тохиролцох комисс байгуулна. Хэрэв Талууд өөрөөр тохироогүй бол комиссыг таван гишүүнээс бүрдүүлэх ба түүний хоёрыг сонирхогч Талууд томилно. Комиссын даргыг эдгээр гишүүд хамтран сонгоно.

2 дугаар зүйл

Хоёроос дээш Талууд маргаантай байгаа тохиолдолд нэгдмэл сонирхол бүхий Талууд харилцан тохиролцож Комиссын гишүүдээ хамтран томилно. Тус тусдаа сонирхол бүхий хоёр, түүнээс дээш тооны Талууд буюу нэгдмэл сонирхолын талаар хоорондын тохиролцоогүй Талууд гишүүдээ тус тусдаа томилно.

3 дугаар зүйл

Тохиролцох комиссыг байгуулах тухай хүсэлт тавьсан өдрөөс хойш 2 сарын дотор Талууд гишүүдээ томилоогүй бол НҮБ-ын Ерөнхий нарийн бичгийн

дарга холбогдох Талын хүсэлтээр дараачийн 2 сарын дотор холбогдох томилолтыг гүйцэтгэнэ.

4 дүгээр зүйл

Хэрэв тохиролцох Комисс даргаа Комиссын сүүлчийн гишүүнийг томилсноос хойш 2 сарын дотор сонгоогүй бол НҮБ-ын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга аль нэг Талын хүсэлтээр дараагийн 2 сарын дотор түүнийг томилно.

5 дугаар зүйл

Тохиролцох Комисс шийдвэрээ гишүүдийнхээ олонхийн саналаар гаргана. Маргалдагч Талууд өөрөөр тохиролцоогүй бол Комисс өөрийн дэгийг тогтооно. Тэрээр маргааныг шийдвэрлэх санал гаргах бөгөөд түүнийг Талууд шударгаар хэлэлцэнэ.

6 дугаар зүйл

Тохиролцох Комиссын эрх хэмжээний талаар санал зөрөлдөөн гарсан тохиолдолд асуудлыг уг Комисс өөрөө шийдвэрлэнэ.

НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ БАЙГУУЛЛАГЫН БАЙГАЛЬ **ОРЧНЫ ХӨТӨЛБӨР /UNEP/**

----- оОо -----

ЗЭРЛЭГ АМЬТДЫН НҮҮДЛИЙН ЗҮЙЛҮҮДИЙГ ХАМГААЛАХ ТУХАЙ КОНВЕНЦ

ХЭЛЭЛЦЭН ТОХИРОГЧ ТАЛУУД

- Зэрлэг амьтдын зүйлийн олон янзын хэлбэр нь байгалийн дахин давтагдашгүй хэсгийн нэг бөгөөд хүн төрөлхтөний сайн сайхны тусын тулд хадгалагдан хамгаалагдах ёстойг хүлээн зөвшөөрч;

- Хүн төрөлхтөн эх дэлхийнхээ баялгийг хойч үедээ өвлүүлэн үлдээж, энэхүү өвийг хадгалж хамгаалан ухаалгаар ашиглах хариуцлагаа мэдрэн;

- Зэрлэг амьтдын байгаль орчин, экологи, генетик, шинжлэх ухаан, гоо зүй, чөлөөт амралт, соёл, боловсрол, нийгэм, эдийн засгийн байнга өсөн нэмэгдэж буй ач холбогдлыг ухамсарлан;

- Зэрлэг амьтад, тухайлбал улс үндэстний газар нутгийн хил дамжин болон хилийн гадна нүүдэллэн амьдардаг зүйлүүдэд сэтгэл зовнин;

- Улс гүрнүүд нь нутаг дэвсгэрийнхээ хилийн дотор амьдрах буюу нутгаар нь дамжин өнгөрч байгаа зэрлэг амьтдын нүүдлийн зүйлүүдийг ивээн хамгаалагч байх ёстойг хүлээн зөвшөөрч;

- Зэрлэг амьтдын нүүдлийн зүйлүүдийн хамгаалалт, үр ашигтай менежментийг тэдгээр зүйлийн оршин амьдрахуйнхаа аль нэг шатанд нутаг дэвсгэрийн нь хилийн дотор амьдардаг улс бүрийн харилцан тохирсон үйл ажиллагаа шаардлагатай байгаад итгэл төгс байж;

-Хүний хүрээлэн байгаа орчны талаархи Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Бага хурал /Стокгольм 1972/ баталсан бөгөөд НҮБ-ын Ерөнхий Ассамблейн 27 дугаар хуралдаанаар сайшаан тэмдэглэсэн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний 32 дугаар Зөвлөмжийг эргэн санаж;

Дараахь байдлаар хэлэлцэн тохиролцов.

НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Тайлбар

1. Энэхүү Конвенцийн зорилгод нийцүүлэн:

а) "Нүүдлийн зүйл" гэдэг нь аль нэг төрөл зүйл эсхүл салбар зүйлийн (таксон) ихэнхи хэсгүүд нь нэг буюу хэд хэдэн улсын хилээр хэсэг хэсгээрээ эсхүл урьдчилан мэдэх боломжтой байдлаар дайран гардаг

зэрлэг амьтдын нийт сүрэглэл буюу тэдгээрийн газар зүйн хувьд тусгаарлагдсан хэсэг.

б) "Нүүдлийн зүйлийн хамгаалалтын статус" гэдэг нь удаан хугацааны турш нүүдлийн зүйлийн тархац болон өсөлтөд нөлөө үзүүлж буй хүчин зүйлсийн нийлбэр юм.

с) "Хамгаалалтын статус"-ыг дараахь нөхцөлд "тааламжтай" гэж үзнэ:

/1/ нүүдлийн зүйл нь сүрэглэлийн хөдөлгөөний мэдээлэл агуулагчийн хувьд удаан хугацааны турш экосистемийнхээ амьдрах чадвартай бүрэлдэхүүн хэсэг болохоо харуулж байгаа;

/2/ нүүдлийн зүйлийн тархац нутаг нь удаан хугацааны туршид хадгалагдаж ирсэн буюу одоо ч хэвээрээ байгаа;

/3/ удаан хугацааны туршид нүүдлийн зүйлүүд амьдарч болох тохиромжтой амьдрах нутаг байгаа буюу ойрын ирээдүйд бий болох бол;

/4/ Нүүдлийн зүйлийн тархалт болон өсөлт нь бүрэн тохиромжтой экосистемд оршиж байгаа буюу энэ нь байгалийн зөв менежменттэй нийцсэн түүхэн хамаарал болон төвшний хэм хэмжээнд ойртож очсон бол;

д) Энэ зүйлийн /с/-д заасан аль нэг нөхцөл хангагдаагүй тохиолдолд "хамгаалалтын статус"-ыг "тааламжгүй" гэж үзнэ.

е) Нийт тархац нутагтаа буюу ихэнхи хэсэгтээ устгах аюулд орсон тухайн нүүдлийн зүйлийг "устгах аюулд орсон" гэнэ.

ф) "Тархац нутаг" гэдэг нь нүүдлийн зүйлүүдийн байнга нутагшсан, эсвэл түр амьдардаг, нүүдэллэх замдаа дайран гардаг буюу нисэн өнгөрдөг хуурай хийгээд усан газар;

г) "Идээшил нутаг" гэдэг нь нүүдлийн зүйлүүдийн амьдрах тохиромжтой нөхцөл нь бүрдсэн, тархац нутгийн бүсийн доторхи нутаг дэвсгэр;

х) "Тархац нутгийн бүсийн улс" гэдэг нь тухайн нүүдлийн зүйлийн тархац нутаг газар нутагт нь багтдаг аливаа улс /эсхүл энэ зүйлийн /к/-д заасан бусад Талууд/ эсхүл төрийн далбаатай хөлөг онгоц нь газар нутгийн хилийн гаднаас нүүдлийн зүйлүүдийг агнадаг улс;

и) "Агнах" гэдэг нь барих, агнах, загасчлах, үргээх, зориуд хөнөөх, эсхүл эдгээр үйл ажиллагаанд оролцохоор завдах;

ж) "Хэлэлцээр" гэдэг нь энэ Конвенцийн IV, V зүйлд заасан, нүүдлийн нэг буюу хэд хэдэн зүйлийг хамгаалахтай холбогдсон олон улсын хэлэлцээрүүд;

к) "Тал" гэдэг нь энэ Конвенцид нэгдэж, Конвенцийг хүчин төгөлдөр болохуйц асуудлуудаар олон улсын хэлэлцээр хийх, дүгнэлт гаргах, хэрэглэх эрхтэй улс эсхүл бие даасан улсуудын бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагыг хэлнэ.

2. Өөрсдийнхөө эрх хэмжээний хүрээнд энэ Конвенцийн Талууд болж байгаа бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд энэхүү Конвенцийн гишүүн орнууддаа олгож буй эрх, үүргийг өөрийн нэр дээр хүлээнэ. Энэ тохиолдолд эдгээр байгууллагуудын гишүүн улсуудад тэдгээр эрхийг бие даан эдлэх эрх олгохгүй.

3. Энэхүү Конвенци нь "Оролцож санал өгсөн Талууд"-ын гуравны хоёроос доошгүй саналаар, эсхүл санал нэгтгэйгээр аливаа шийдвэрийг гаргах бөгөөд "Оролцож санал өгсөн Талууд" гэдэг нь "Санал хураалтанд оролцож зөвшөөрсөн буюу татгалзсан санал гаргасан Талууд"-ыг хэлнэ. Санал хураалтанд оролцохоос татгалзсан Талууд нь "Оролцож санал өгсөн Талууд"-ын тоонд тооцогдохгүй.

ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Үндсэн зарчмууд

1. Тархац нутгийн бүсийн улсууд нүүдлийн зүйлүүдийг хамгаалах, энэ зорилгод нийцүүлэн тохирсон, мөн зохицсон арга хэмжээ авч байхыг зөвшөөрөх, хамгаалалтын статус нь тааламжгүй байгаа нүүдлийн зүйлүүдэд онцгой анхаарал тавин тэдгээр зүйлүүдийг болон идээшил нутгийг нь хамгаалах талаар тохиромжтой, зайлшгүй алхмуудыг дангаараа болон хамтын ажиллагааны явцад хийхийн ач холбогдлыг Талууд хүлээн зөвшөөрнө.

2. Нүүдлийн аливаа зүйлийг устах аюулд орохоос сэргийлэх үйл ажиллагаа явуулах хэрэгцээ шаардлагыг Талууд хүлээн зөвшөөрнө.

3. Талууд нь ялангуяа:

а) нүүдлийн зүйлүүдтэй холбоотой судалгаа шинжилгээний ажилд туслаж, хамтран ажиллаж, дэмжлэг үзүүлнэ.

б) 1 дүгээр хавсралтад орсон нүүдлийн зүйлүүдийг хамгаалалтанд яаралтай авах талаар хүчин чармайлт тавина.

в) 2 дугаар хавсралтад орсон нүүдлийн зүйлүүдийн хамгаалалт, менежментийн асуудлыг хамарсан хэлэлцээр байгуулахад хүчин чармайлт тавина.

ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Устах аюулд орсон нүүдлийн зүйлүүд

1 дүгээр хавсралт

1. Устах аюулд орсон нүүдлийн зүйлүүдийг 1 дүгээр хавсралтад оруулна.

2. Нүүдлийн зүйлийн устах аюулд орж буйг нь шинжлэх ухааны баттай мэдээ баримтаар нотлогдсон байвал уг зүйлүүдийг 1 дүгээр хавсралтад оруулна.

3. Талуудын Бага хурлаас дараахь зүйлийг тогтоовол нүүдэллэдэг зүйлүүдийг 1 дүгээр хавсралтаас хасаж болно. Үүнд:

а) Шинжлэх ухааны баттай мэдээ баримтаар тэдгээр зүйлийг устах аюулд орсон гэж үзэхээргүй байвал;

б) Нүүдлийн зүйлүүдийг 1 дүгээр хавсралтаас гаргаснаар устах аюулд дахин орохооргүй байвал;

4. 1 дүгээр хавсралтад орсон нүүдлийн зүйлүүдийн тархац нутгийн бүсийн улс болох Тал дараахь зүйлд хүчин чармайлт тавина:

а) зүйлүүдийг устах аюулаас сэргийлэх ач холбогдол бүхий амьдрах нутгийг аль болох зохицсон, тохиромжтой аргаар хамгаалах, нөхөн сэргээх;

б) зүйлүүдийн нүүдэлд ноцтой саад тотгор болохуйц үйл ажиллагааны сөрөг нөлөө, саад бэрхшээлээс урьдчилан сэргийлэх, тэдгээрийг зайлуулах, хохирлыг багасгах буюу арилгах;

с) нутагшуулах гэж байгаа гадны зүйлүүдэд хатуу хяналт тавих, нутагшуулсан гадны зүйлүүдэд мөн хяналт тавих буюу тэдгээрийг устгахын зэрэгцээ нүүдэллэдэг зүйлүүдэд аюул учирч байгаа, цаашид учирч болзошгүй хүчин зүйлүүдээс аль болохоор сэргийлж, тэдгээрийг багасгах буюу хяналт тавих;

5. 1 дүгээр хавсралтад орсон нүүдлийн зүйлүүдийн тархац нутгийн бүсийн улсууд болж байгаа Талууд нь тэдгээр зүйлүүдэд багтах амьтдыг агнахыг хориглоно.

Зөвхөн:

а) судалгаа шинжилгээний зориулалтаар;

б) тархацыг тэлэх буюу аюулд орсон зүйлүүдийг аврах зорилгоор;

с) нүүдлийн зүйлүүдийг уламжлалт амьжиргааны хэрэгцээ болгон агнадаг;

d) онцгой шаардлагатай зэрэг тохиолдолд агнах ба энэ нь утга агуулгын хувьд тодорхой, орон зай цаг хугацааны хувьд хязгаарлагдмал байна. Ингэж агнах нь тухайн зүйлүүдэд хохирол учруулахааргүй байна.

6. Талуудын Бага хурал 1 дүгээр хавсралтад орсон нүүдлийн зүйлүүдийн тархац нутгийн бүсийн улс болох Талуудад тэдгээр зүйлүүдэд тус болохуйц арга хэмжээг цаашид авч явуулах талаар санал дэвшүүлж болно.

7. Энэ зүйлийн 5 дугаар заалтын дагуу нүүдэллэдэг зүйлүүдийг агнасан бол Талууд нарийн бичгийн дарга нарын газарт аль болох түргэн мэдэгдэнэ.

ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Хэлэлцээрт хамрагдах нүүдлийн зүйлүүд

2 дугаар хавсралт

1. Хамгаалалт, менежментийн асуудалд нь олон улсын хэлэлцээр шаардлагатай байгаа хамгаалалтын статус нь тааламжгүй нүүдлийн зүйлүүд болон олон улсын хэлэлцээрийн дагуу явагдах хамтын ажиллагаанаас дорвитой ашиг тус хүртэхүйц хамгаалалтын статус бүхий нүүдлийн зүйлүүдийг 2 дугаар хавсралтад оруулна.

2. Шаардлагатай бол зарим зүйлийг 1 ба 2 дугаар хавсралтын хоёуланд нь оруулж болно.

3. 2 дугаар хавсралтад орсон нүүдлийн зүйлүүдийн тархац нутгийн бүсийн улс болох Талууд нь зүйлүүдэд дорвитой ашиг тус өгөх хэлэлцээр байгуулахад хүчин чармайлт гаргах ба мөн хамгаалалтын тааламжгүй статус бүхий зүйлүүдэд нэн тэргүүний ач холбогдол өгнө.

4. Талууд аль нэг төрөл зүйл эсвэл салбар зүйлийн /таксон/ ихэнхи хэсгүүд нь нэг буюу хэд хэдэн улсын хилээр хэсэг хэсгээрээ эсхүл урьдчилан мэдэх боломжтой байдлаар дайран гардаг зэрлэг амьтдын нийт сүрэглэл буюу тэдгээрийн газар зүйн хувьд тусгаарлагдсан хэсгийн талаархи хэлэлцээрүүдийг байгуулж үйл ажиллагаа явуулахыг хөхиүлэн дэмжинэ.

5. Энэ зүйлийн заалтуудын дагуу байгуулсан хэлэлцээрүүдийн хувийг Нарийн бичгийн дарга нарын газарт хүргүүлнэ.

ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

Хэлэлцээр байгуулах удирдамж

1. Хамгаалалтын тааламжтай статустай нүүдлийн зүйлүүдийг нөхөн сэргээх буюу статусыг нь хэвээр хадгалахад хэлэлцээрийн зорилго оршино. Энэ зорилгод хүрэхийн тулд Хэлэлцээр бүрт нүүдэллэдэг зүйлүүдийн хамгаалалт, менежментийн асуудлыг тусгасан байна.

2. Хэлэлцээр нь тухайн нүүдлийн зүйлийн тархац нутгийн бүсийг хамарсан байх ба энэ Конвенцийн Тал байх эсэхээс үл хамааран тэдгээр зүйлүүдийн тархац нутгийн бүсийн улсуудад түүнд нэгдэн орох боломж нээлттэй байна.

3. Боломжтой бол Хэлэлцээрт нэгээс олон нүүдлийн зүйлүүдийг хамруулах нь зүйтэй.

4. Хэлэлцээр нь:

- а) хамрах нүүдлийн зүйлүүдийг тогтоосон байх;
- б) нүүдлийн зүйлүүдийн тархац нутаг, нүүдэллэх замыг тодорхойлох;
- с) Талууд Хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх үндэсний эрх бүхий байгууллагыг томилсон байх;
- д) шаардлагатай бол Хэлэлцээрийн зорилтыг биелүүлэх, түүний үр дүнд хяналт шинжилгээ хийх болон Талуудын Бага хуралд илтгэх тайланг бэлтгэхэд шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангах;
- е) Хэлэлцээрт Талуудын маргааныг зохицуулах заалтыг тусгах;
- ф) Бусад аливаа олон талын хэлэлцээр байсан ч халимын төрлийн нүүдлийн зүйлүүдийг агнах явдлыг хориглох, тэдгээр нүүдлийн зүйлүүдийн тархац нутгийн бүсийн бус улсуудаас хэлэлцээрт нэгдэн орох нөхцлийг хангах ёстой.

5. Хэлэлцээр нь:

- а) тухайн нүүдлийн зүйлийн хамгаалалтын статусын талаар тогтмол үзлэг шалгалт хийж, уг статуст хохирол учруулж болхоор хүчин зүйлүүдийг тогтоох;
- б) тохиролцсон хамгаалалт, менежментийн төлөвлөгөө;
- с) тухайн нүүдлийн зүйлүүдийн нүүдэллэх явцыг онцгой анхааран сүрэглэлийн хөдөлгөөн болон экологийг судлах;
- д) тухайн нүүдлийн зүйлүүдийн талаар мэдээлэл, ялангуяа судалгаа шинжилгээний үр дүн, холбогдох тоо баримт солилцох;
- е) хамгаалалтын тааламжтай статусыг нь хэвээр хадгалахад ач холбогдол бүхий идээшил нутагт шаардлагын хэмжээнд хүртэл хамгаалалт, нөхөн сэргээлт хийх, нүүдлийн зүйлүүдэд хохирол учруулж болзошгүй нутагшуулж буй эсхүл нутагшуулсан гадны зүйлүүдэд хатуу хяналт тавих зэргээр идээшил нутгийг тэнцвэрт байдлын алдагдлаас хамгаалах;
- ф) нүүдлийн тохиромжтой замын дагуу байрласан амьдрах нутгийн сүлжээг хадгалах;

г) нүүдлийн зүйлүүдэд тааламжтай шинэ идээшил нутгийн талаар болон тааламжтай идээшил нутагт нүүдэллэдэг зүйлүүдийг нутагшуулах тухай заалт;

h) амьтдын нүүдэллэхэд учруулж байгаа саад бэрхшээлийг бололцооны хирээр арилгах;

i) нүүдлийн зүйлүүдийн идээшил нутагт тэдгээр зүйлүүдэд хортой элдэв бодис хаяхаас сэргийлэх, хаяхыг багасгах буюу түүнд хяналт тавих;

j) нүүдлийн зүйлүүдийг авлах явдлыг хянах ба зохицуулах байгаль орчинд халгүй зарчимд тулгуурласан арга хэмжээнүүд;

к) хууль бус авлалтыг хориглох журам;

l) нүүдлийн зүйлүүдэд учирч байгаа бодит аюулын талаар мэдээлэл солилцох;

m) нүүдлийн зүйлүүдийн хамгаалалтын статус ноцтой хөндөгдсөн тохиолдолд хамгаалалтын үйл ажиллагааг нэн даруй чангатгах, журамлах;

н) Хэлэлцээрийн агуулга, зорилгыг олон нийтэд сурталчлах заалтыг хамруулах.

ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

Тархац нутгийн бүсийн улсууд

1. Талуудаас хүлээн авсан мэдээллийг ашиглан 1, 2 дугаар хавсралтад заасан нүүдлийн зүйлүүдийн тархац нутгийн бүсийн улсуудын жагсаалтыг Нарийн бичгийн дарга нарын газар хөтөлнө.

2. Талууд нутаг дэвсгэрийнхээ хилийн гадна нүүдлийн зүйлүүдийг агнадаг өөрийн улсын төрийн далбаатай хөлөг онгоцнууд, энэ агналтын цаашдын төлөвлөгөөний талаар болон 1, 2 дугаар хавсралтад орсон нүүдлийн зүйлүүдийн алиных нь тархац нутгийн бүсийн улс болох гэж байгаа тухайгаа Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдээлнэ.

3. 1, 2 дугаар хавсралтад заасан нүүдлийн зүйлүүдийн тархац нутгийн бүсийн улс болох Талууд эдгээр зүйлүүдийг хамгаалахаар энэхүү Конвенцийг хэрэгжүүлэх зорилгоор авч явуулж байгаа арга хэмжээнийхээ тухай Талуудын Бага хурлын ээлжит хуралдаан бүрээс 6 сарын өмнө Нарийн бичгийн дарга нарын газраар дамжуулан Талуудын Бага Хуралд мэдэгдэнэ.

ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

Талуудын Бага хурал

1. Талуудын Бага хурал нь энэ Конвенцийн шийдвэр гаргах байгууллага болно.

2. Нарийн бичгийн дарга нарын газар энэ Конвенц хүчин төгөлдөр болсноос хойш 2 жилийн дотор Талуудын Бага хурлыг зарлан хуралдуулна.

3. Бага хурал өөр шийдвэр гаргаагүй бол үүнээс хойш нарийн бичгийн дарга нарын газар Талуудын Бага хурлын ээлжит хуралдааныг гурван жил тутамд хуралдуулах ба хэрвээ Талуудын гуравны нэгээс доошгүй хувь нь бичгээр хүсэлт гаргавал ээлжит бус хуралдааныг хуралдуулна.

4. Талуудын Бага хурал нь энэ Конвенцийн санхүүгийн асуудлыг зохицуулж хяналтандаа авна. Талуудын Бага хурал ээлжит хуралдаан бүрээрээ дараагийн санхүүгийн үеийн төсвийг батална. Талууд Бага хурлаас зөвшөөрөгдсөн хэмжээний татварыг уг төсөвт оруулна. Санхүүгийн дүрэм, журам, төсвийн талаархи заалт, татварын хэмжээ болон түүнд орсон өөрчлөлтийг Талууд санал нэгтгэйгээр батална.

5. Талуудын Бага хурлын хуралдаан бүр энэ Конвенцийн хэрэгжилтэд хяналт тавих бөгөөд ялангуяа:

a) нүүдлийн зүйлүүдийн статусыг хянаж тодорхойлох;

b) нүүдлийн зүйлүүдийн, ялангуяа 1, 2 дугаар хавсралтад орсон зүйлүүдийн хамгаалалтад гарсан ахиц дэвшлийг хянах;

c) Шинжлэх ухааны зөвлөл, Нарийн бичгийн дарга нарын газарт ажил үүргээ явуулах бололцоо өгөх заалт оруулж, удирдамжаар хангах;

d) Шинжлэх ухааны зөвлөл, Нарийн бичгийн дарга нарын газар, Талууд болон Хэлэлцээрийн дагуу байгуулагдсан аливаа байгууллагуудын тайланг хүлээн авч хэлэлцэх;

e) нүүдлийн зүйлүүдийн хамгаалалтын статусыг сайжруулах талаар Талуудад зөвлөмж гаргах, хэлэлцээрүүдийн хүрээнд гарсан ахиц дэвшлийг хянах;

f) Хэлэлцээр байгуулагдаагүй тохиолдолд зүйлүүдийн хамгаалалтын статусыг сайжруулах арга хэмжээг хэлэлцэх нүүдлийн зүйлүүд буюу нүүдлийн зүйлүүдийн тархац нутгийн бүсийн улс болох Талуудын уулзалтыг зарлан хуралдуулах тухай зөвлөмж гаргах;

g) Конвенцийн үр ашигтай байдлыг дээшлүүлэх талаар Талуудад зөвлөмж гаргах;

h) Конвенцийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай нэмэлт арга хэмжээ авах талаар шийдвэр гаргана.

6. Талуудын Бага хурлын хуралдаан бүрээс дараагийн хуралдаан болох өдөр, газрыг товлono.

7. Талуудын Бага хурлын хуралдаанаас хуралдааны дэгийг тогтоож батална. Конвенцид өөрөөр заагаагүй бол Талуудын Бага хурлын хуралдаанаас шийдвэр гаргахад оролцож санал өгсөн Талуудын гуравны хоёроос доошгүй санал шаардлагатай.

8. НҮБ, түүний төрөлжсөн байгууллагууд, Олон улсын цөмийн эрчим хүчний агентлаг, энэ Конвенцийн Тал бус аливаа улс, хэлэлцээрийн дагуу Талуудаас томилсон байгууллагууд Талуудын Бага хурлын хуралдаанд ажиглагчаар оролцож болно.

9. Талуудын Бага Хурлын хуралдаанд ажиглагчаар оролцох хүсэлтээ Нарийн бичгийн дарга нарын газар ирүүлсэн нүүдлийн зүйлүүдийн хадгалалт, хамгаалалт, менежментийн талаар мэдлэг туршлага бүхий, дараахь ангилалд хамаарах байгууллага, агентлагийг оролцогч Талуудын гуравны нэгээс доошгүй саналаар Талуудын Бага хурлын хуралдаанд оролцохыг зөвшөөрнө. Үүнд:

а) олон улсын төрийн болон төрийн бус байгууллага, агентлаг, тухайн улсын төрийн яам, байгууллага;

б) байрлаж байгаа тухайн улс орноос дээрх зорилгоор зөвшөөрөгдсөн засгийн газрын бус байгууллагууд;

Зөвшөөрөгдсөн тохиолдолд эдгээр ажиглагчид нь хуралдаанд оролцох боловч санал хураалтанд оролцох эрхгүй.

НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

Шинжлэх ухааны зөвлөл

1. Талуудын Бага хурал нь анхны хуралдаанаараа шинжлэх ухааны асуудлуудаар зөвлөгөө өгөх Шинжлэх ухааны зөвлөл байгуулна.

2. Аль ч Тал мэдлэг туршлагатай шинжээчийг Шинжлэх ухааны зөвлөлийн гишүүнээр томилж болно. Гэхдээ Талуудын Бага хурлаас сонгож томилсон мэргэжлийн шинжээч нарыг Шинжлэх ухааны зөвлөлд гишүүнээр оруулах бөгөөд шинжээч нарын тоо, сонгох шалгуур, томилсон хугацаа зэргийг Талуудын Бага хурал тодорхойлно.

3. Талуудын Бага хурлаас шаардаж Нарийн бичгийн дарга нарын газар хүсэлт гаргасны дагуу Шинжлэх ухааны зөвлөл хуралдана.

4. Шинжлэх ухааны зөвлөл нь Талуудын Бага хурлаар батлагдах өөрийн дүрэм журамтай байна.

5. Талуудын Бага Хурлаас дараахь зүйлүүдийг хамарч болох Шинжлэх ухааны зөвлөлийн чиг үүргийг тодорхойлно:

а) Талуудын Бага хурал, Нарийн бичгийн дарга нарын газар болон хэрэв Талуудын Бага Хурлаас сайшаасан бол Конвенц буюу хэлэлцээрийн хүрээнд ажиллаж буй байгууллага буюу аль нэг Талд шинжлэх ухааны зөвлөгөө өгөх;

б) нүүдлийн зүйлүүдийн судалгааны ажил, түүний зохицуулалтын талаар Талуудын Бага хуралд зөвлөх болон нүүдлийн зүйлүүдийн хамгаалалтын статусыг тогтоохын тулд судалгааны ажлын үр дүнг үнэлэх ба энэхүү статусын талаар болон түүнийг сайжруулахаар авах арга хэмжээний тухай Талуудын Бага хуралд тайлагнах;

с) 1, 2 дугаар хавсралтад оруулах нүүдлийн зүйлүүдийн талаар болон тэдгээр нүүдэлдэг зүйлүүдийн тархац нутгийн бүсийг заасан зөвлөмжийг Талуудын Бага хуралд оруулах;

д) Нүүдлийн зүйлүүдийн тухай хэлэлцээрт тусгах хамгаалалт, менежментийн онцгой арга хэмжээнүүдийн тухай Талуудын Бага хуралд санал дэвшүүлэх;

е) Конвенцийг хэрэгжүүлэх шинжлэх ухааны асуудлууд, ялангуяа нүүдлийн зүйлүүдийн идээшил нутагтай холбогдсон асуудлуудыг шийдвэрлэхэд Талуудын Бага хуралд санал дэвшүүлэх.

ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Нарийн бичгийн дарга нарын газар

1. Конвенцийг хэрэгжүүлэх үүднээс Нарийн бичгийн дарга нарын газрыг байгуулна.

2. Конвенц хүчин төгөлдөр болохоос эхлэн Нарийн бичгийн дарга нарын газар нь НҮБ-ын Байгаль орчны хөтөлбөрийн гүйцэтгэх захирлын удирдлага дор байна. Гүйцэтгэх захирал өөрийн шаардлагатай гэж үзсэн хэлбэрээр зэрлэг амьтдын хамгаалалт, хадгалалт, менежментийн асуудлаар мэдлэг туршлага бүхий засгийн газар хоорондын, төрийн бус, олон улсын болон үндэсний хэмжээний байгууллагуудаас тусламж авч болно.

3. НҮБ-ын Байгаль Орчны Хөтөлбөр цаашид Нарийн бичгийн дарга нарын газрыг санхүүжүүлж чадахгүйд хүрвэл Талуудын Бага хурлаас Нарийн бичгийн дарга нарын газрын хувьд өөр зохион байгуулалт хийнэ.

4. Нарийн бичгийн дарга нарын газрын үүрэг нь:

а) i/ Талуудын бага хурал

ii/ Шинжлэх ухааны зөвлөлийн хуралдаануудын үйлчилгээ зохион байгуулалтыг хариуцна.

б) Талууд, хэлэлцээрийн хүрээнд томилогдсон байгууллагууд болон нүүдэллэдэг зүйлүүдтэй холбогдсон үйл ажиллагаа явуулдаг олон

улсын бусад байгууллагуудтай харилцаа холбоо тогтоож, үүнийг хөхиүлэн дэмжих;

с) Конвенцийн цаашдын зорилт, хэрэгжилттэй холбоотой мэдээлэл, тайланг зохих эх сурвалжаас олж авах, тэдгээр мэдээллийг зохистойгоор түгээх арга хэмжээ авах;

д) Конвенцийн зорилгод хамаарах аливаа асуудалд Талуудын Бага хурлын анхаарлыг хандуулах;

е) Нарийн бичгийн дарга нарын газрын ажлын тайлан ба Конвенцийн хэрэгжилтийн тухай тайланг бэлтгэж Талуудын Бага хуралд оруулах;

ф) 1, 2 дугаар хавсралтад орсон нүүдэллэдэг зүйлүүдийн тархац нутгийн бүсийн улсуудын жагсаалтыг гаргаж хэвлэх;

г) Талуудын Бага хурлын чиглэлийн дагуу хэлэлцээр байгуулахыг хөхиүлэн дэмжих;

h) Хэлэлцээрүүдийн жагсаалтыг гаргаж Талуудад танилцуулах, Талуудын Бага хурал шаардлагатай гэж үзвэл Хэлэлцээрийн талаархи бүх мэдээллээр хангах;

и) 7 дугаар зүйлийн 5-ын e/, f/, g/ заалтын дагуу Талуудын Бага хурлаас гаргасан зөвлөмж буюу h/ заалтад холбогдох шийдвэрийн жагсаалтыг гаргаж нийтлэх;

j) Конвенц болон түүний зорилгын тухай олон нийтэд мэдээлж байх;

к) энэхүү Конвенц буюу Талуудын Бага хурлаар хүлээсэн бусад чиг үүргийг гүйцэтгэх.

АРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Конвенцид нэмэлт өөрчлөлт оруулах

1. Талуудын Бага хурлын ээлжит болон ээлжит бус хуралдаанаар энэхүү Конвенцид нэмэлт өөрчлөлт оруулж болно.

2. Нэмэлт өөрчлөлт оруулах саналыг аль ч Тал гаргаж болно.

3. Санал болгож байгаа нэмэлт өөрчлөлтийн эх бичвэр болон нэмэлт өөрчлөлт хийх болсон шалтгааныг энэ асуудлыг хэлэлцэх хуралдаанаас дор хаяж нэг зуун тавь хоногоос доошгүй хугацааны өмнө Нарийн бичгийн дарга нарын газарт илгээх ба Нарийн бичгийн дарга нарын газар энэ талаар бүх Талуудад даруй мэдэгдэнэ. Эх бичвэрийн талаархи саналаа Талууд хуралдаан эхлэхээс жар хоногоос доошгүй хугацааны өмнө Нарийн бичгийн дарга нарын

газарт мэдэгдэнэ. Нарийн бичгийн дарга нарын газар санал ирүүлэх хугацаа дуусмагц энэ өдрийг хүртэл ирсэн бүх саналуудыг Талуудад дамжуулна.

4. Оролцож санал өгч байгаа Талуудын гуравны хоёрын олонхийн саналаар нэмэлт өөрчлөлт батлагдана.

5. Батлагдсан нэмэлт өөрчлөлтүүд нь тэдгээрийг хүлээн зөвшөөрсөн бүх Талуудын хувьд Конвенцид оролцогч Талуудын гуравны хоёр нь хүлээн зөвшөөрсөн тухай баримт бичгээ Гэрээ хадгалагчид өгснөөс хойш гуравдах сарын эхний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно. Талуудын гуравны хоёр нь хүлээн зөвшөөрсөн тухай баримт бичгээ хадгалуулахаар өгснөөс хойш хүлээн зөвшөөрсөн тухай баримт бичгээ Гэрээ хадгалагчид өгсөн Талуудын хувьд тухайн Тал эдгээр нэмэлт өөрчлөлтүүдийг хүлээн зөвшөөрсөн тухай баримт бичгээ Гэрээ хадгалагчид өгснөөс хойш гурав дахь сарын эхний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

АРВАН НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Хавсралтуудад нэмэлт өөрчлөлт оруулах

1. Талуудын Бага хурлын ээлжит болон ээлжит бус хуралдаанаар 1 ба 2 дугаар хавсралтад нэмэлт өөрчлөлт оруулж болно.

2. Нэмэлт өөрчлөлт оруулах саналыг аль ч Тал гаргаж болно.

3. Санал болгож байгаа нэмэлт өөрчлөлтийн эх бичвэр болон нэмэлт өөрчлөлт хийх болсон боломжит шинжлэх ухааны баталгаан дээр тулгуурласан шалтгааныг хуралдаанаас нэг зуун тавь хоногоос доошгүй хугацааны өмнө Нарийн бичгийн дарга нарын газарт илгээх ба Нарийн бичгийн дарга нарын газар энэ талаар бүх Талуудад даруй мэдэгдэнэ. Эх бичвэрийн талаархи саналаа Талууд хуралдаан эхлэхээс жар хоногоос доошгүй хугацааны өмнө Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдэгдэнэ. Нарийн бичгийн дарга нарын газар санал ирүүлэх хугацаа дуусмагц энэ өдрийг хүртэл ирсэн бүх саналуудыг Талуудад хүргүүлнэ.

4. Оролцож санал өгч байгаа Талуудын гуравны хоёрын олонхийн саналаар нэмэлт өөрчлөлтийг батална.

5. Хавсралтуудад хийгдсэн нэмэлт өөрчлөлт Талуудын Бага хурлын хуралдаанаар батлагдсан өдрөөс хойш 90 хоногийн дараа энэ зүйлийн 6-д заасны дагуу тайлбар хийсэн Талуудаас бусад бүх Талуудын хувьд хүчин төгөлдөр болно.

6. Энэ зүйлийн 5-д заасан 90 хоногийн хугацаанд аль нэг Тал нэмэлт өөрчлөлтийн талаар Гэрээ хадгалагчид бичгээр мэдэгдэн тайлбар хийж болно. Нэмэлт өөрчлөлтийн талаар хийсэн тайлбарыг Гэрээ хадгалагчид бичгээр мэдэгдэж буцааж авч болох бөгөөд тухайн Талын хувьд тайлбараа буцааж авснаас хойш 90 хоногийн дараа нэмэлт өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болно.

АРВАН ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Олон улсын Конвенц болон бусад хууль тогтоомжид үзүүлэх нөлөө

1. Энэхүү Конвенцийн заалтууд нь НҮБ-ын Ерөнхий Ассамблейн 2750 С/ХХҮ/ шийдвэрийн дагуу хуралдсан Далайн эрх зүйн тухай НҮБ-ын Бага Хурлаас гаргасан далайн эрх зүйн заалт, тайлбарууд болон далайн эрх зүйд хамаарах аль ч улсын одоо болон ирээдүйн шаардлага хууль зүйн үзэл баримтлал, эргийн болон төрийн далбаагаа мандуулсан улсуудын шүүх эрх зүйн хэм хэмжээг хөндөхгүй.

2. Энэхүү Конвенцийн заалтууд нь орлцогч аль нэг Талын гэрээ, конвенц, хэлэлцэрээр хүлээсэн эрх, үүргийг үл хөндөнө.

3. Энэхүү Конвенцийн заалтууд нь Талуудын улс орондоо 1 ба 2 дугаар хавсралтад заасан нүүдэллэдэг зүйлүүдийг хамгаалахтай холбогдсон дотоодын хатуу арга хэмжээ авах буюу 1 ба 2 дугаар хавсралтад ороогүй зүйлүүдийг хамгаалах арга хэмжээ авах эрхийг хөндөхгүй.

АРВАН ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Маргаан шийдвэрлэх

1. Хоёр буюу хэд хэдэн Талын хооронд энэ Конвенцийг тайлбарлах, хэрэглэх явцад ямар нэгэн маргаан гарсан тохиолдолд түүнийг маргаанд оролцогч Талууд хэлэлцээ хийх замаар шийдвэрлэхийг эрмэлзэнэ.

2. Хэрэв маргааныг энэ зүйлийн 1-д зааснаар шийдэж чадахгүй бол Талууд харилцан зөвшилцөж арбитрт, тухайлбал Гаага хот дахь Арбитрын байнгын шүүхэд хандаж болох бөгөөд Талууд арбитраас гаргасан шийдвэрийг биелүүлнэ.

АРВАН ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Тайлбар хийх

1. Энэхүү Конвенцийн заалтуудад ерөнхий тайлбар хийгдэхгүй. Энэ зүйл болон 11-р зүйлд заасны дагуу тусгай тайлбар хийж болно.

2. Улс орнууд болон бүсийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай баримт бичгээ хадгалуулсаны дараа 1 ба 2 дугаар хавсралт, эсхүл хамтад нь эсхүл аль нэг нүүдэллэдэг зүйлтэй холбогдсон тайлбар илгээж болох ба Гэрээ хадгалагч тухайн Тал тайлбараа буцааж авсан тухай Талуудад мэдэгдэл илгээснээс хойш 90 хоног хүртэл хугацаанд тэдгээр улс нь Оролцогч Талд тооцогдохгүй.

АРВАН ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

Гарын үсэг зурах

Энэхүү Конвенц нь бүх улс орнууд болон бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд гарын үсэг зурахад зориулж Бонн хотноо 1980 оны 6 сарын 22-ныг хүртэл нээлттэй байна.

АРВАН ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

Соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах

1. Энэхүү Конвенц нь соёрхон батлагдах, хүлээн зөвшөөрөгдөх, батлагдах баримт бичиг юм. Соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан тухай баримт бичгийг Конвенцийн Гэрээ хадгалагч болох Холбооны Бүгд Найрамдах Герман Улсын Засгийн газарт өгч хадгалуулна.

АРВАН ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

Нэгдэн орох

Энэ Конвенц нь 1980 оны 6 сарын 22-ноос эхлэн гарын үсэг зураагүй бүх улс орон, бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд нэгдэн ороход нээлттэй байна. Нэгдэн орсон тухай баримт бичгийг Гэрээ хадгалагчид өгч хадгалуулна.

АРВАН НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

Хүчин төгөлдөр болох

1. Энэхүү Конвенц нь соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай арван тав дахь баримт бичгийг Гэрээ хадгалагчид өгсөн өдрөөс хойш гурав дахь сарын эхний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

2. Энэ Конвенц нь түүнийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу энэ тухай 15 дахь баримт бичгийг Гэрээ хадгалагчид өгсний дараа түүнд нэгдэн орсон оролцогч улс орон, бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагын хувьд соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан, нэгдэн орсон тухай баримт бичгээ Гэрээ хадгалагчид өгсөн өдрөөс хойш 90 дэх өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

АРВАН ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Конвенциос гарах

Талууд аль ч үед энэхүү Конвенцийг цуцлах тухайгаа Гэрээ хадгалагчид бичгээр мэдэгдэж болно. Конвенцийн Гэрээ хадгалагч мэдэгдэл хүлээн авснаас хойш 12 сарын дараа Конвенцийг цуцлах явдал хүчин төгөлдөр болно.

ХОРЬДУГААР ЗҮЙЛ

Гэрээ хадгалагч

1. Энэхүү Конвенцийн англи, франц, герман, орос, испани хэл дээрх эх бичвэрүүд нь адил хүчинтэй бөгөөд Гэрээ хадгалагчид хадгалагдана. Гэрээ хадгалагч нь энэ Конвенцид гарын үсэг зурсан буюу нэгдэн орсон тухай баримт бичгээ хүргүүлсэн бүх улс орон, бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагуудад эдгээр эх бичвэрүүдийн баталгаажуулсан хувийг илгээнэ.

2. Гэрээ хадгалагч нь холбогдох Засгийн газруудтай зөвлөлдсөний дараа энэ Конвенцийн эх бичвэрийн араб болон хятад хэл дээрх албан ёсны орчуулгыг бэлтгэнэ.

3. Гэрээ хадгалагч нь гарын үсэг зурсан ба нэгдэн орсон улс гүрэн ба бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд, Нарийн бичгийн дарга нарын газарт гарын үсэг зурсан тухай болон соёрхон баталсан, хүлээн звшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай баримт бичгийг хадгалуулсан тухай, энэхүү Конвенц хүчин төгөлдөр болсон тухай, Конвенцид хийсэн нэмэлт өөрчлөлт, тусгай тайлбар ба Конвенцийг цуцалсан тухай мэдэгдлүүдийн талаар мэдээлж байна.

4. Гэрээ хадгалагч энэхүү Конвенц хүчин төгөлдөр болмогц эх бичвэрийн албан ёсны хувийг НҮБ-ын Нарийн бичгийн дарга нарын газарт НҮБ-ын дүрмийн 102 дугаар зүйлд заасны дагуу бүртгүүлэх болон хэвлүүлэхээр илгээнэ.

ДЭЭРХИЙГ НОТОЛЖ зохих бүрэн эрх олгогдсон төлөөлөгч нар энэхүү Конвенцид гарын үсэг зурав.

Конвенцийг 1979 оны 6 сарын 23-ны өдөр Бонн хотноо үйлдэв.

КОНВЕНЦИЙН 1, 2 ДУГААР ХАВСРАЛТ

/1985, 1988, 1991, 1994 онуудын Талуудын бага хурлаар нэмэлт өөрчлөлт хийснээр/

Хүчин төгөлдөр болсон: 1994-09-09

1 ДҮГЭЭР ХАВСРАЛТ

Тайлбар

1. Энэ хавсралтанд орсон нүүдлийн зүйлүүдэд:

а) зүйл эсхүл дэд зүйл,

б) зүйл эсхүл нүүдлийн салбар зүйлүүд хамаарна.

2. Салбар зүйлийн нэрээр зүйлийг лавламжид зөвхөн мэдээллийн буюу ангиллын зорилгоор хамааруулав.

3. "/s.1/" товчлол нь латин нэр нь өргөн утгаар хэрэглэгддэгийг тэмдэглэв.

4. Зүйлийн нэрийн дараа тавьсан /*/ тэмдэг нь уг зүйл, уг зүйлийн тусгаарлагдсан популяци, эсхүл салбар зүйл нь 2 дугаар Хавсралтанд орсон болохыг заана.

2 ДУГААР ХАВСРАЛТ

Тайлбар

1. Энэ хавсралтанд орсон нүүдлийн зүйлүүдэд:

а) зүйл эсхүл дэд зүйлийн нэр,

б) зүйл эсхүл нүүдлийн салбар зүйлүүд хамаарна.

Өөрөөр заагаагүй бол лавламжинд зүйлээс салбар зүйл дээгүүр байхаар хийгдсэн үед тэр салбар зүйл доторхи нүүдлийн бүх зүйлүүд нь байгуулагдах хэлэлцээрээс ихээхэн ашиг олох бололцоотой.

2. Овгийн буюу багийн нэрийн дараахь "spp" товчлол нь тэр овгийн доторхи нүүдлийн бүх зүйлийг тэмдэглэхэд хэрэглэгдэв.

3. Зүйлээс салбар зүйлийг дээгүүр тавьсан нь зөвхөн мэдээлэл, ангиллын зорилготой болно.

4. "/s.1/" товчлол нь латин нэр нь өргөн утгаар хэрэглэгддэгийг тэмдэглэв.

5. Зүйл эсхүл салбар зүйлийн нэрийн дараа тавьсан /*/ тэмдэг нь уг зүйл, тэдгээрийн тусгаарлагдсан популяци, эсвэл салбар зүйлд орох нэг буюу хэд хэдэн зүйл 1 дүгээр Хавсралтад орсон болохыг заана.

----- оОо -----

ЗЭРЛЭГ АМЬТАН БА УРГАМЛЫН АЙМГИЙН ХОВОРДСОН ЗҮЙЛИЙГ ОЛОН УЛСЫН ХЭМЖЭЭНД ХУДАЛДААЛАХ ТУХАЙ КОНВЕНЦ

Удиртгал

ХЭЛЭЛЦЭН ТОХИРОГЧ ТАЛУУД:

Зэрлэг амьтан, ургамлын аймаг нь олон төрөл зүйл, үзэсгэлэнт сайхан болоод янз бүрийн хэлбэр төрхөөрөө энэ ертөнцийн байгалийн тогтолцооны орлуулашгүй бүрэлдэхүүн хэсэг бөгөөд тэдгээрийг хамгаалж өнөөгийн болоод хойч үеийнхэндээ өвлүүлэн үлдээх ёстойг хүлээн зөвшөөрч;

Гоо зүй, шинжлэх ухаан, соёл, амралт, эдийн засгийн үүднээс зэрлэг амьтан, ургамлын аймгийн үнэ цэнэ улам бүр өсөн нэмэгдэж буйг ухамсарлан;

Ард түмэн, улс гүрнүүд нь зэрлэг амьтан, ургамлын аймгаа хамигийн сайн хамгаалагчид байх ёстойг хүлээн зөвшөөрч;

Түүнчлэн зэрлэг амьтан, ургамлын зарим зүйлийг олон улсын хэмжээнд хэтрүүлэн ашиглах явдлыг зохицуулахад олон улсын хамтын ажиллагаа нэн шаардлагатай байгааг хүлээн зөвшөөрч;

Энэ зорилгын үүднээс зохих арга хэмжээг зайлшгүй авах шаардлагатай байгаад итгэж;

Дараахь зүйлийг харилцан тохиролцов.

НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Тодорхойлолт

Утгын хувьд өөр агуулга шаардагдахгүй бол энэхүү Конвенцийн зорилгод;

а. «Зүйл» гэж аливаа амьтан, ургамлын зүйл, салбар зүйл мөн тэдгээрийн газар зүйн хувьд тусгаарлагдмал бүлийг хэлнэ.

б. «Биет» гэж дараах байдлыг хэлнэ;

(i) амьд байгаа аливаа амьтан, ургамал, эсвэл тэдгээрийн цогцос, үлдэгдэл;

(ii) амьтны хувьд: 1, 2 дугаар хавсралт дахь зүйлүүдийн хувьд, тэдгээрийн хялбархан танигдах аливаа эд хэсэг буюу амьтны гаралтай зүйлс, 3 дугаар хавсралт дахь зүйлүүдийн хувьд мөн хавсралтад тодорхойлсон хялбархан танигдах эд хэсэг буюу амьтны гаралтай зүйлс;

(iii) ургамлын хувьд тухайд: 1 дүгээр хавсралт дахь зүйлүүдийн хувьд тэдгээрийн хялбархан танигдах аливаа эд хэсэг буюу тэдгээрийн гаралтай зүйлс, 2, 3 дугаар хавсралт дахь зүйлүүдийн хувьд эдгээр хавсралтаар тодорхойлсон хялбархан танигдах аливаа эд хэсэг буюу тэдгээрийн гаралтай зүйлс;

с. «Худалдаа» гэдэг экспорт, импорт, реэкспорт, далай тэнгисээс олзворлон оруулж ирэх үйл ажиллагаа.

д. «Реэкспорт» гэж урьд нь импортоор оруулж ирсэн аливаа биетийг экспортлож гаргахыг хэлнэ.

е. «Далай, тэнгисээс олборлон оруулах» гэж аль ч улс оронд харьяалагддаггүй далай, тэнгисийн орчноос аливаа зүйлийн нөлөөлөх биетийг олзворлон аль нэг улсад тээвэрлэн оруулахыг хэлнэ.

ф. «Шинжлэх ухааны байгууллага» гэж энэ Конвенцийн есдүгээр зүйлд заасны дагуу байгуулагдсан Үндэсний шинжлэх ухааны эрх бүхий байгууллагыг хэлнэ.

г. «Удирдан зохицуулах байгууллага» гэж энэ Конвенцийн есдүгээр зүйлд заасны дагуу байгуулагдсан Үндэсний Удирдан зохицуулах байгууллагыг хэлнэ.

h. «Тал» гэж энэхүү Конвенц хүчин төгөлдөр болсон улс.

ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Үндсэн зарчмууд

1. Устах аюулд орсон, худалдаалах үйл ажиллагаанд өртөгдөж байгаа буюу цаашид өртөгдөж болох бүх зүйлүүд 1 дүгээр хавсралтад багтана. Эдгээр зүйлүүдийн төлөөлөх биетүүдийг худалдаалахыг зөвхөн онцгой нөхцөлд зөвшөөрөх ба худалдаалах үйл ажиллагааг тэдгээрийн оршин тогтнох байдал аюул занал учруулахгүйгээр хатуу хяналт, зохицуулалтын дор явуулна.

2. 2 дугаар хавсралтад дараахь зүйл багтана:

а. Хэдийгээр эдүүгээ устах аюул заналхийлээгүй боловч тэдгээрийн цаашид оршин тогтноход харшлахаар ашиглалт явуулахгүй байх үүднээс тэдгээрийн төлөөлөх биетийн худалдааг хатуу хяналт зохицуулалтын дор явуулах шаардлагатай бүх зүйлүүд;

б. Энэ зүйлийн 2 дахь хэсгийн а-д заасан зарим зүйлийг төлөөлөх биетийн худалдааг үр нөлөөтэй хяналтын дор явуулахын тулд хууль тогтоомжоор зохицуулагдах бусад зүйлүүд.

3. 3 дугаар хавсралтад аливаа Талд ашиглах явдал гаргуулахгүй байх, түүнийг хязгаарлах зорилгоор өөрийн үндэсний хуулийн үйлчлэх хүрээнд

зохицуулах шаардлагатай хэмээн тодорхойлсон ба тэдгээрийг худалдаалах явдлыг хянахад бусад Талуудтай хамтарч ажиллах шаардлагатай гэж үзэж байгаа бүх зүйлүүд багтана.

4. Энэхүү Конвенцийн заалтуудыг зөрчиж 1, 2, 3 дугаар хавсралтад орсон зүйлүүдийн төлөөлөх биетийг худалдаалах явдлыг Талууд зөвшөөрөх ёсгүй.

ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

1 дүгээр хавсралтад орсон зүйлүүдийн төлөөлөх биетийг худалдаалах ажлыг зохицуулах

1. 1 дүгээр хавсралтад орсон зүйлүүдийн төлөөлөх биетийг худалдаалах буй үйл ажиллагааг явуулахдаа энэ зүйлийн холбогдох заалтуудыг мөрдлөг болгоно.

2. 1 дүгээр хавсралтад орсон зүйлүүдийн төлөөлөх аливаа биетийг экспортлохдоо экспортын зөвшөөрлийг урьдчилан авч танилцуулсан байх шаардлагатай. Экспортын зөвшөөрлийг зөвхөн дараахь нөхцөлийг хангасан тохиолдолд олгоно.

а. экспортлосноор уг зүйлийн оршин тогтноход хор хохирол учрахгүй гэсэн дүгнэлтийг экспортлогч орны Шинжлэх ухааны байгууллага гаргасан байх;

б. уг биетийг олж авахдаа тухайн орны амьтан, ургамлын аймгийг хамгаалах талаарх хууль, тогтоомжийг зөрчөөгүй болохыг экспортлогч орны Удирдан зохицуулах байгууллага магадласан байх;

с. гадаадад гаргах аливаа амьд биетийг гэмтээхгүй, эрүүл мэндэд нь хор хохирол учруулахгүй, тэдэнтэй хэрцгий харьцахгүй байх болон тээвэрлэх нөхцөлийг бүрдүүлэн зохицуулсныг экспортлогч орны Удирдан зохицуулах байгууллага магадласан байх;

д. тухайн биетийг оруулах импортын зөвшөөрөл олгосон эсэхийг экспортлогч орны Удирдан зохицуулах байгууллага магадласан байх;

3. 1 дүгээр хавсралтад орсон зүйлүүдийн төлөөлөх аливаа биетийг импортлохдоо импорт буюу импортын зөвшөөрөл, эсхүл реэкспортын гэрчилгээг урьдчилан авч танилцуулсан байх шаардлагатай. Импортын зөвшөөрлийг зөвхөн дараахь нөхцөлийг хангасан тохиолдолд олгоно:

а. тухайн зүйл оршин тогтноход импортын зорилго харшлахгүй гэсэн дүгнэлтийг импортлогч орны Шинжлэх ухааны байгууллага гаргасан байх;

б. аливаа амьд биетийг хүлээн авахаар төлөвлөж байгаа Тал нь зохих ёсоор тоногдсон зориулалтын байртай, арчилж маллах

бололцоотой эсэхийг импортлогч орны Шинжлэх ухааны байгууллага магадласан байх;

с. тухайн биетийг худалдаалах зорилгоор ашиглахгүй болохыг импортлогч орны Удирдан зохицуулах байгууллага тодруулсан байх.

4. 1 дүгээр хавсралтад орсон зүйлүүдийг төлөөлөх аливаа биетийг реэкспортоор гаргахдаа реэкспорын гэрчилгээг урьдчилан авч танилцуулсан байх шаардлагатай. Реэкспорын гэрчилгээг зөвхөн дараахь нөхцөлийг хангасан тохиолдолд олгоно:

а. уг биетийг тухайн оронд импортлон оруулахдаа энэхүү Конвенцийг мөрдлөг болгосныг реэкспортлогч орны Удирдан зохицуулах байгууллага магадласан байх;

б. аливаа амьд биетийг гэмтээхгүй, эрүүл мэндэд нь хор хохирол учруулахгүй, тэдэнтэй хэрцгий харьцахгүй байх болон тээвэрлэх нөхцөлийг аль болохоор бүрдүүлэн зохицуулсныг реэкспортлогч орны Удирдан зохицуулах байгууллага тодруулсан байх.

с. импортоор оруулах аливаа амьд биетэд импортын зөвшөөрөл олгох эсэхийг реэкспортлогч орны Удирдан зохицуулах байгууллага магадласан байх.

5. 1 дүгээр хавсралтад орсон зүйлүүдийн төлөөлөх аливаа биетийг далай тэнгисээс олзворлон авч оруулахын тулд оруулагч орны Удирдан зохицуулах байгууллагаас урьдчилан гэрчилгээ авсан байх шаардлагатай. Гэрчилгээг зөвхөн дараахь нөхцөлийг биелүүлсэн тохиолдолд олгоно:

а. аливаа зүйлийг олзворлож оруулснаар тухайн зүйлийн цаашид оршин тогтноход хор хохирол учрахгүй гэсэн дүгнэлтийг оруулж буй орны Шинжлэх ухааны байгууллага гаргасан байх;

б. уг амьд биетийг хүлээн авахаар төлөвлөж байгаа Тал нь шаардлагын дагуу тоногдсон зориулалтын байртай, арчилж маллах бололцоотой эсэхийг оруулагч орны Удирдан зохицуулах байгууллага магадласан байх.

с. тухайн биетийг худалдаалах зорилгоор ашиглахгүй болохыг оруулж байгаа орны Удирдан зохицуулах байгууллага тодруулсан байх.

ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

2 дугаар хавсралтад орсон зүйлүүдийн төлөөлөх биетүүдийг худалдаалах ажлыг зохицуулах

1. 2 дугаар хавсралтад орсон зүйлүүдийн төлөөлөх аливаа биетүүдийг худалдаалах бүх ажиллагааг явуулахдаа энэ зүйлийг мөрдлөг болгоно.

2. 2 дугаар хавсралтад орсон зүйлүүдийн төлөөлөх аливаа биетийг экспортлохын тулд экспортын зөвшөөрлийг урьдчилан авч танилцуулсан байх шаардлагатай. Экспортын зөвшөөрлийг зөвхөн дараахь нөхцөлийг хангасан тохиолдолд олгоно:

а. Экспортод гаргаснаар тухайн зүйлийн оршин тогтноход хор хохирол учрахгүй гэсэн дүгнэлтийг экспортлогч орны Шинжлэх ухааны байгууллага гаргасан байх;

б. уг биетийг олж авахдаа тухайн орны амьтан, ургамлын аймгийг хамгаалах талаарх хууль тогтоомжийг зөрчөөгүй болохыг экспортлогч орны Удирдан зохицуулах байгууллага магадласан байх;

с. аливаа амьд биетийг гэмтээхгүй, эрүүл мэндэд нь хор хохирол учруулахгүй, тэдэнтэй хэрцгий харьцахгүй байх болон тээвэрлэх нөхцөлийг аль болохоор бүрдүүлэн зохицуулсныг экспортлогч орны Удирдан зохицуулах байгууллага магадласан байх.

3. Талуудын Шинжлэх ухааны байгууллагууд нь 2 дугаар хавсралтад орсон зүйлүүдийн төлөөлөх биетүүдийг гаргахад зориулж, тухайн улсаас олгосон экспортын зөвшөөрөл болон Шинжлэх ухааны байгууллага 1 дүгээр хавсралтад оруулснаас илүү өндөр түвшинд экосистемдээ байр суурь эзэлж байдаг аливаа зүйлийн төлөөлөх биетүүдийг экспортлох явдлыг хязгаарлах шаардлагатай гэж үзвэл тухайн зүйлийн төлөөлөх биетүүдийг экспортлох зөвшөөрлийг хязгаарлах арга хэмжээ авахыг холбогдох Удирдан зохицуулах байгууллагад зөвлөнө.

4. 2 дугаар хавсралтад орсон зүйлүүдийн төлөөлөх аливаа биетийг Импортлохдоо экспортлох зөвшөөрөл буюу эсхүл реэкспортын гэрчилгээ урьдчилан авч танилцуулсан байх шаардлагатай.

5. 2 дугаар хавсралтад орсон зүйлүүдийн төлөөлөх аливаа биетийг Реэкспортлоход урьдчилан реэкспортын гэрчилгээ авч танилцуулахыг шаардлагатай. Реэкспортын гэрчилгээг зөвхөн дараахь нөхцөлийг биелүүлсэн тохиолдолд олгоно:

а. уг биетийг тухайн оронд импортлохдоо энэхүү Конвенцийг мөрдлөг болгож байгааг реэкспортлогч ороны Удирдан зохицуулах байгууллага магадласан байх.

б. аливаа амьд биетийг гэмтээхгүй, эрүүл мэндэд нь хор хохирол учруулахгүй, тэдэнтэй хэрцгий харьцахгүй байх болон тээвэрлэх нөхцөлийг аль болохоор бүрдүүлэн зохицуулсныг реэкспортлогч орны Удирдан зохицуулах байгууллага магадласан байх.

6. 2 дугаар хавсралтад орсон зүйлүүдийн төлөөлөх аливаа биетийг далай тэнгисээс олзворлон авч оруулах уг биетийг оруулагч орны Удирдан зохицуулах байгууллагаас урьдчилан гэрчилгээ авах шаардлагатай. Гэрчилгээг зөвхөн дараахь нөхцөлийг хангасан тохиолдолд олгоно:

а. олзворлон авч нэвтрүүлснээр тухайн биетийн оршин тогтноход аюул занал учруулахгүй гэсэн дүгнэлтийг оруулагч орны Шинжлэх ухааны байгууллага гаргасан байх;

б. аливаа амьд биетийг гэмтээхгүй, эрүүл мэндэд нь хор хохирол учруулахгүй, тэдэнтэй хэрцгий харьцахгүй байх болон тээвэрлэх нөхцөлийг аль болохоор бүрдүүлэн зохицуулсныг олборлон авч оруулж байгаа орны Удирдан зохицуулах байгууллага магадласан байх.

7. Энэ зүйлийн 6 дахь хэсэгт дурдсан гэрчилгээг Шинжлэх ухааны байгууллагын зөвлөмжийг үндэслэн нэг жилээс илүүгүй хугацаагаар олгож болох ба олгох хугацаа, тухайн хугацаанд оруулах биетүүдийн нийт тооны талаар үндэсний шинжлэх ухааны бусад байгууллагууд, шаардлагатай гэж үзвэл олон улсын шинжлэх ухааны байгууллагуудтай санал солилцсон байна.

ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

3 дугаар хавсралтад орсон зүйлүүдийн төлөөлөх биетүүдийг худалдаалах ажлыг зохицуулах

1. 3 дугаар хавсралтад орсон зүйлүүдийн төлөөлөх биетүүдийг худалдаалах бүх үйл ажиллагааг явуулахдаа энэ зүйлийг мөрдлөг болгоно.

2. 3 дугаар хавсралтад тэрхүү зүйлийг оруулсан аливаа орноос уг хавсралтад орсон зүйлийн төлөөлөх аливаа биетийг экспортлохдоо урьдчилан экспортлох зөвшөөрөл авч танилцуулах шаардлагатай. Экспортлох зөвшөөрлийг зөвхөн дараахь нөхцөлийг биелүүлсэн тохиолдолд олгоно:

а. уг биетийг олж авахдаа тухайн орны амьтан, ургамлын аймгийг хамгаалах талаархи хууль тогтоомжийг зөрчөөгүй болохыг экспортлогч улсын Удирдан зохицуулах байгууллага магадласан байх.

б. аливаа амьд биетийг гэмтээхгүй, эрүүл мэндэд нь хор хохирол учруулахгүй, тэдэнтэй хэрцгий харьцахгүй байх болон тээвэрлэх нөхцөлийг аль болохоор бүрдүүлэн зохицуулсныг экспортлогч орны Удирдан зохицуулах байгууллага магадласан байх.

3. Энэ зүйлийн 4 дэх хэсэгт зааснаас бусад нөхцөлд 3 дугаар хавсралтад орсон зүйлийг төлөөлөх аливаа биетийг импортлоход түүний гарал үүслийн тухай гэрчилгээг урьдчилан танилцуулах ба хэрэв уг биетийг 3 дугаар хавсралтад оруулсан орноос импортлож байгаа бол экспортлох зөвшөөрөл авч танилцуулах шаардлагатай.

4. Реэкспортлох тохиолдолд тухайн биетийг тэр оронд боловсруулан реэкспортоор гаргаж байгаа болохыг нотолж реэкспортлогч орны Удирдан зохицуулах байгууллагаас олгосон гэрчилгээг импортлогч орон тухайн биетийн талаар энэхүү Конвенцийн заалтууд хэрэгжиж буйг батлах баримт болгон хүлээж авна.

ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

Зөвшөөрөл ба гэрчилгээ

1. 3, 4, 5 дугаар зүйлийн заалтуудын дагуу олгосон зөвшөөрөл ба гэрчилгээ нь энэ заалтуудтай тохирч байх ёстой.

2. Аливаа экспортын зөвшөөрөл нь 4 дүгээр хавсралт дахь албан загварт заасан мэдээ сэлтийг өөртөө агуулах ба түүнийг олгосон өдрөөс нь хойш зургаан сарын хугацаанд ашиглаж болно.

3. Зөвшөөрөл гэрчилгээ бүрт энэ Конвенцийн нэр, олгосон Удирдан зохицуулах байгууллагын нэр, тамга, мөн байгууллагаас олгосон хяналтын дугаар байна.

4. Удирдан зохицуулах байгууллагаас олгосон бүх зөвшөөрөл буюу гэрчилгээний дээр хувь /хуулбар гэж тодорхой тэмдэглэсэн байх бөгөөд тэдгээрийг сунгаж баталгаажуулалгүйгээр жинхэнэ эх хувийн оронд ашиглаж болохгүй/

5. Аль нэг хэсэг биетийг тээвэрлэхэд жич зөвшөөрөл буюу гэрчилгээ авах шаардлагатай.

6. Аливаа биетийг импортлогч орны Удирдан зохицуулах байгууллага нь экспортын зөвшөөрөл, реэкспортын гэрчилгээ мөн тухайн биетийг импортлохтой холбогдсон аливаа зөвшөөрлийг хүчингүй болгох ба хэвээр үлдээх эрх эдэлнэ.

7. Удирдан зохицуулах байгууллага аливаа биетийг тодорхойлох үйл ажиллагааг хялбар болгохын тулд түүний тохиромжтой боломжтой газар нь тэмдэг тавьж болно. Энэ зорилгоор «тэмдэг» гэдэг нь аливаа биетийг тодорхойлон тогтоох зориулалттай, үл арилах дардас, тугалган лац байх бөгөөд аливаа хүмүүс түүнийг дуурайлган үйлдэхэд аль болохоор төвөгтэй байхаар хийсэн байна.

ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

Худалдаанд үл хамаарах болон бусад онцгой заалтуудын тухай

1. 3, 4, 5 дугаар зүйлийн заалтуудыг тухайн биетүүдийг гаалийн хяналтад байгаа үед аль нэг Талын нутгаар тээвэрлэн өнгөрөх юмуу тухайн нутаг дэвсгэрт тээвэрлэхэд хэрэглэхгүй.

2. Энэхүү Конвенцийн заалтуудыг тухайн биетэд хэрэглэхээс өмнө уг биетийг олж авсныг экспортлогч болон экспортлогч орны Удирдан зохицуулах байгууллага магадласан тохиолдолд 3, 4, 5 дугаар зүйлийн заалтуудыг хэрэглэхгүй бөгөөд Удирдан зохицуулах байгууллага үүнийг нотолж гэрчилгээ олгоно.

3. 3, 4, 5 дугаар зүйлийн заалтуудыг гэрийн мал ба хувийн амьтан, ургамлын зүйлүүдэд хэрэглэхгүй. Эдгээр нь үл хамаарах тухай заалтыг дараахь нөхцөлд хэрэглэхгүй:

а. 1 дүгээр хавсралтад орсон зүйлүүдийн төлөөлөх биетүүдийг эзэд нь байнга оршин суугаа орноос өөр газраас олж авсан бөгөөд уг биетийг оршин суудаг орондоо импортолж байгаа;

б. 2 дугаар хавсралтад орсон зүйлүүдийн төлөөлөх биетүүдийн хувьд:

- тэдгээрийг эзэн нь байнга оршин суугаа улсаасаа өөр аль нэг улсын зэрлэг амьтан, ургамлын аймгаас олж авсан бол;

- зэрлэг амьтан, ургамлынхаа аймгаас уг биетүүдийг олгосон орон тэдгээрийг экспортлохын өмнө урьдчилан экспортын зөвшөөрөл олгохыг шаардаж байгаа бол.

Энэхүү Конвенцийн заалтуудыг биетүүдийн хувьд хэрэглэхээс өмнө тэдгээрийг олж авсныг Удирдан зохицуулах байгууллага магадлаж тогтоосон тохиолдлыг үүнд хамааруулахгүй.

4. 1 дүгээр хавсралтад орсон амьтны зүйлүүдийн төлөөлөх биетийг худалдаалах зорилгоор хорионд өгсөн үржүүлж юмуу ургамлын зүйлүүдийн төлөөлөх биетийг тарьж ургуулж байгаа бол 2 дугаар хавсралт дахь зүйлүүдийн биетүүдэд хамааруулж үзнэ.

5. Хэрэв амьтны зүйлийг төлөөлөх ямар нэг биетийг хорионд өгсөн үржүүлсэн буюу ургамлын зүйлийн төлөөлөх биетийг тарьж ургуулсан, эсхүл амьтан, ургамлын эд хэсэг, тэдгээрийн гаралтай зүйлс болхыг экспортлогч орны Удирдан зохицуулах байгууллага магадлан тогтоосон тохиолдолд тухайн байгууллагаас олгох үнэмлэхийг 3, 4, 5 дугаар зүйлийн заалтууд дахь зөвшөөрөл, гэрчилгээний оронд авна.

6. 3, 4, 5 дугаар зүйлийн заалтууд нь тухайн орны Удирдан зохицуулах байгууллагад бүртгэлтэй эрдэмтэд буюу эрдэм шинжилгээний байгууллагуудын хооронд арилжааны бус зориулалтаар биетүүдийг түр хэрэглэх, бэлэглэх, дурсгах, солилцох. Удирдан зохицуулах байгууллагаас олгосон баталгаатай шошго бүхий биетүүдийг цуглуулга, музейд зориулж хадгалах, хатаасан, эсхүл ариутгасан биетүүд, амьд ургамал, эд хэсгийг шилжүүлэх зэрэгт хамаарахгүй.

7. Аль нэг улсын Удирдан зохицуулах байгууллага 3, 4, 5 дугаар зүйлийн шаардлагаас татгалзаж, амьтны нүүдлийн хүрээлэн, цирк, амьтан, ургамлын үзэсгэлэн буюу бусад төрлийн явуулын үзүүлбэрийн хэсгийг зөвшөөрөл ба гэрчилгээгүйгээр тээвэрлэхийг дараахь нөхцөлийг хангасан тохиолдолд зөвшөөрч болно:

а. экспортлогч буюу импортлогч нь Удирдан зохицуулах байгууллагад тухайн биетүүдээ тодорхой бүртгүүлсэн байх;

б. тухайн биетүүд нь энэ зүйлийн 2, 5 дугаар заалтуудын аль нэгтэй тохирсон байх;

с. аливаа амьд амьтныг тээвэрлэх, маллахдаа гэмтээхгүй, эрүүл мэндэд нь хор хохирол учруулахгүй ба тэдгээртэй хэрцгий харьцахгүй гэдгийг Удирдан зохицуулах байгууллага магадласан байх.

НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

Хэлэлцэн тохирогч Талуудаас авах арга хэмжээ

1. Талууд энэхүү Конвенцийн заалтуудыг хэрэгжүүлэх болон энэ Конвенцийн заалтуудыг зөрчиж биетүүдийг худалдаалах явдлыг хориглон зогсоох талаар холбогдох арга хэмжээг авч байна. Эдгээр арга хэмжээнд дараах асуудал хамаарна:

а. тухайн биетүүдийг худалдаалсан буюу эзэмшсэнийнх нь төлөө шийтгэл ногдуулах;

б. тухайн биетүүдийг хураан авах, эсвэл экспортолсон улсад нь эргүүлж өгөх зэрэг үйл ажиллагаа.

2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан арга хэмжээнээс гадна тус Конвенцийн заалтуудыг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан авсан арга хэмжээг зөрчиж худалдаалсан биетийг хураасны улмаас учирсан хохирлыг аливаа Тал дотооддоо нөхөн төлөх талаар зохистой механизм хэрэглэж болно.

3. Биетүүдийг худалдаалах үйл ажиллагаанд хяналт, шалгалт тавихдаа тэдгээрийг аль болохоор саатуулахгүйгээр нэвтрүүлэхэд Талууд бололцооныхоо хэрээр дэмжлэг үзүүлнэ. Дээрх нөхцөлийг хангах үүднээс аливаа Талууд нь биетүүдээ шалгуулж нэвтрүүлэх хилийн боомтоо сонгон авч болно. Үүний сацуу Талууд дамжуулан өнгөрүүлэх, зогсоолд байлгах, тээвэрлэх аль ч үед тухайн бүх амьд биетүүдэд зохих анхаарал тавьж, тэдгээрийг гэмтээхгүй, эрүүл мэндэд нь хол хохирол учруулахгүй, тэдэнтэй хэрцгий харьцахгүй байх нөхцөлийг аль болох хангах үүрэг хүлээнэ.

4. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан арга хэмжээний дагуу амьд биетийг хураан авч байгаа бол:

а. тухайн биетийг хураан авсан орны Удирдан зохицуулах байгууллагын мэдэлд шилжүүлж маллуулах;

б. Удирдан зохицуулах байгууллага экспортлогч оронтой зөвлөсний дараа уг биетийг тухайн орны өөрийнх нь зардлаар буцаах, эсхүл аврах төвд юмуу энэхүү Конвенцийн зорилгод нийцэх өөр аль нэг газар шилжүүлэх;

с. энэ зүйлийн 6-д заасны дагуу шийдвэр гаргахад тус дөхөм үзүүлэх ба түүний дотор аврах төв буюу өөр газрыг сонгохын тулд Удирдан зохицуулах байгууллага нь шинжлэх ухааны байгууллагаас зөвлөгөө авах, шаардлагатай гэж үзвэл Нарийн бичгийн дарга нарын газартай санал бодол солилцож болно.

5. Энэ зүйлийн 4 дэх хэсэгт дурдсан аврах төв гэдэг нь амьд биетүүдийг, тухайлбал хураагдсан зүйлүүдийг харж хандаж байх үүргийг Удирдан зохицуулах байгууллагаас авсан байгууллага юм.

6. Талууд 1, 2, 3 дугаар хавсралтад орсон зүйлүүдийн төлөөлөх биетүүдийг худалдаалж байгаа талаар бүртгэл хөтлөх бөгөөд тэр нь дараахь мэдээ сэлтийг өөртөө агуулна:

а. экспортлогч ба импортлогчийн нэр хаяг;

б. олгосон зөвшөөрөл, гэрчилгээний тоо, төрөл, уг худалдааг хийсэн улс орны нэр, 1, 2, 3 дугаар хавсралтад орсон зүйлүүдийн нэрс хийгээд тэднийг төлөөлөх биетүүдийн тоо, төрөл, шаардлагатай бол биетийн хэмжээ хүйс.

7. Талууд энэхүү Конвенцийг хэрэгжүүлж буй талаар дор дурдсан хугацаанд тайлан бэлтгэж Нарийн бичгийн дарга нарын газарт явуулна:

а. энэ зүйлийн 6 дахь хэсэгт заасан мэдээллийн талаархи тайланг жил бүр;

б. энэхүү Конвенцийн заалтуудыг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон хууль зүйн, захиргааны ба зохицуулах арга хэмжээний талаарх тайланг хоёр жилд нэг удаа.

8. Хэрэв тухайн Талын хууль тогтоомжид харшлахгүй бол энэ зүйлийн 7 дахь хэсэгт заасан мэдээллийг олон нийтийн хүртэл болгож болно.

ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Удирдан зохицуулах ба Шинжлэх ухааны байгууллагууд

1. Талууд энэхүү Конвенцийг хэрэгжүүлэх зорилгоор дараахь байгууллагыг байгуулна:

а. Тухайн Талын нэрийн өмнөөс зөвшөөрөл, гэрчилгээ олгох эрх бүхий нэг буюу хэд хэдэн Удирдан зохицуулах байгууллага;

б. нэг буюу хэд хэдэн Шинжлэх ухааны байгууллага.

2. Улс орнууд энэхүү Конвенцийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан эсхүл нэгдэн орсон тухай баримт бичгээ Гэрээ хадгалагч улсын Засгийн газарт өгч бусад Талуудтай болон Нарийн бичгийн дарга нарын

газартай харилцаж байх. Удирдан зохицуулах байгууллагын нэр, хаягийг мэдэгдэнэ.

3. Энэ зүйлийн заалдуудын дагуу томилолт, эрх олгохтой холбоотой аливаа өөрчлөлтийг Нарийн бичгийн дарга нарын газраар дамжуулан холбогдох Тал, бусад Талуудад мэдэгдэнэ.

4. Энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт нэрлэгдсэн Удирдан зохицуулах байгууллага нь хэрэв Нарийн бичгийн дарга нарын газар буюу өөр бусад Талуудын Удирдан зохицуулах байгууллагаас шаардвал өгсөн зөвшөөрөл, гэрчилгээ хуурамч бус болохыг нотолж тамга тэмдэг ба бусад хэрэгслийн дардасыг хүргүүлнэ.

АРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Конвенцид нэгдэн ороогүй орнуудтай худалдаа хийх тухай

Энэхүү Конвенцид нэгдэн ороогүй оронд экспортлох, резэкспортлох буюу тэндээс импортлох тухайн орны эрх бүхий байгууллагаас олгосон бөгөөд энэ Конвенцийн зөвшөөрөл, гэрчилгээний шаардлагыг үндсэнд нь хангасан адил төстэй баримт бичгийг аливаа Тал албан ёсны зөвшөөрөл, гэрчилгээний нэгэн адил хүлээн авч болно.

АРВАН НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Талуудын Бага Хурал

1. Энэхүү Конвенцид хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш 2 жилийн дотор хэлэлцэн тохирогч Талуудын Бага хурлын чуулганыг Нарийн бичгийн дарга нарын газраас зарлан хуралдуулна.

2. Хэрэв Бага хурал өөрөөр шийдвэрлээгүй бол Нарийн бичгийн дарга нарын газар цаашид ээлжит чуулганыг дор хаяж хоёр жилд нэг удаа, ээлжит чуулганыг Талуудын гуравны нэгээс доошгүй нь бичгээр эрэлт хүсэлт гаргасны үндсэн дээр хуралдуулж байна.

3. Талууд ээлжит болон ээлжит бус чуулганы үеэр энэхүү Конвенцийн хэрэгжилтийн явцыг Дараахь чиглэлээр хэлэлцэж шийдвэрлэнэ:

а. Нарийн бичгийн дарга нарын газар үүргээ биелүүлэх бололцоо бүрдүүлэхэд шаардлагатай шийдвэр гаргах, санхүүгийн талаар заалтуудыг батлах;

б. 15 дугаар зүйлийн дагуу 1, 2 дугаар хавсралтад оруулах өөрчлөлтийг хэлэлцэн батлах;

с. 1, 2, 3 дугаар хавсралтад оруулсан зүйлүүдийг нөхөн сэргээх, хамгаалах талаар явуулж байгаа үйл ажиллагааны үр дүнг хэлэлцэх;

d. Нарийн бичгийн дарга нарын газар ба аль нэг Талын оруулсан илтгэлийг хүлээн авч хэлэлцэх;

e. Шаардлагатай үед энэхүү Конвенцийн үр нөлөөг дээшлүүлэх талаар зөвлөмж гаргах.

4. Ээлжит чуулганаар Талууд энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасны дагуу хуралдуулах дараагийн ээлжит чуулганы хугацаа, газрыг товлони.

5. Аль нэг хуралдаанаар Талууд чуулганы дүрэм, дэгийг тодорхойлон баталж болно.

6. НҮБ, түүний төрөлжсөн байгууллагууд, Олон улсын цөмийн эрчим хүчний агентлаг, түүнчлэн энэхүү Конвенцид нэгдэн ороогүй аливаа орон Бага хурлын чуулганд ажиглагчаар оролцож болох бөгөөд асуудал хэлэлцэхэд зөвхөн оролцох эрхтэй, харин санал өгөх эрхгүй байна.

7. Зэрлэг амьтан, ургамлын аймгийг хамгаалах хийгээд энэ чиглэлийн менежментийн Салбарт мэргэжсэн дараахь байгууллагууд Бага хурлын чуулганд ажиглагчаа илгээх Хүсэлтээ Нарийн бичгийн дарга нарын газарт тавьж Талуудын гуравны хоёроос доошгүй нь зөвшөөрвөл ажиглагчаар оролцоно:

a. Олон улсын байгууллагууд, засгийн газрын ба засгийн газрын бус байгууллагууд, үндэсний засгийн газрын байгууллагууд;

b. Энэ зорилгоор тухайн улс орноос томилогдсон үндэсний засгийн газрын байгууллагууд.

Ажиглагчид чуулганд оролцохдоо асуудлыг хэлэлцэхэд оролцох эрх эдлэх ба санал өгөх эрхгүй байна.

АРВАН ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Нарийн бичгийн дарга нарын газар

1. Энэхүү Конвенц хүчин төгөлдөр болмогц НҮБ-ын Байгаль орчны хөтөлбөрийн Гүйцэтгэх Захирал Нарийн бичгийн дарга нарын газрыг зохион байгуулах үүрэг хүлээнэ. Тэрээр өөрийн зохимжтой гэж үзсэн арга барилаар ажиллах бөгөөд түүнд зэрлэг амьтан, ургамлын аймгийг хамгаалах ба энэ чиглэлийн менежментийн салбар мэргэжсэн Засгийн газар хоорондын, Засгийн газрын бус, Олон улсын болон үндэсний байгууллагууд тусална.

2. Нарийн бичгийн дарга нарын газрын үүрэгт дараахь асуудал багтана.

a. Хэлэлцэн тохирогч Талууд Бага хурлын чуулганыг зохион байгуулах, түүнд үйлчлэх;

b. Энэхүү Конвенцийн 15, 16 дугаар зүйлийн заалтуудын дагуу өөрт ногдуулсан үүргийг гүйцэтгэх;

с. Талуудын Бага хурлаас баталсан хөтөлбөрийн дагуу шинжлэх ухаан, техникийн судалгаа явуулах, энэхүү Конвенцийг хэрэгжүүлэхэд түүний дотор амьд биетүүдийг бэлтгэж тээвэрлэх стандарт, тэдгээр биетийг тодорхойлох аргын талаар судалгаа, шинжилгээ хийхэд дэмжлэг үзүүлэх;

d. Талуудаас ирүүлсэн тайланг судалж үзэх, энэхүү Конвенцийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай нэмэлт мэдээлэл авах тухай хүсэлтийг Талуудад тавих;

e. Энэхүү Конвенцийн зорилгыг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой аливаа асуудалд Талуудын анхаарлыг хандуулах;

f. 1, 2, 3 дугаар хавсралт болон тэдгээр орсон зүйлүүдийн төлөөлөх биетүүдийг тодорхойлон тогтооход холбогдсон мэдээллийг хэвлэж Талуудад тараах;

g. Талуудын үйл ажиллагаа, энэхүү Конвенцийг хэрхэн хэрэгжүүлж байгаа талаар жилийн тайлан болон Талуудын Бага хурлын чуулганаас хүссэн бусад тайлан мэдээг бэлтгэж Талуудад тараах;

h. Энэхүү Конвенцийн зорилго, заалтуудыг хэрэгжүүлэх, түүний дотор шинжлэх ухаан, техникийн чанартай мэдээлэл солилцох талаар зөвлөмж гаргах;

i. Талуудаас түүнд хүлээлгэсэн бусад үүргийг гүйцэтгэх.

АРВАН ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Олон улсын арга хэмжээ

1. 1, 2 дугаар хавсралтад орсон аль нэг зүйл түүнийг төлөөлөх биетүүдийг худалдаалсны уршгаар сөрөг нөлөөлөлд орсон юмуу, эсхүл энэхүү Конвенцийн заалтууд нь амьдралд үр дүнтэй хэрэгжихгүй байгаа тухай мэдээллийг Нарийн бичгийн дарга нарын газар авбал тухайн мэдээллийг холбогдох Тал буюу Талуудын Удирдан зохицуулах байгууллагад илгээнэ.

2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт дурдсан мэдээллийг аль нэг Тал хүлээн авбал өөрийн хууль тогтоомжийн хүрээнд тухайн мэдээллийг холбогдох мэдээ баримтыг Нарийн бичгийн дарга нарын газарт аль болохоор богино хугацаанд мэдээлэхийн хамтаар шаардлагатай гэж үзвэл засч залруулах талаар санал тавина. Хэрэв тухайн Тал шалган тодруулах нь зүйтэй гэж үзвэл туусгай эрх олгосон нэг буюу хэд хэдэн хүнийг томилон шалгуулж болно.

3. Тухайн Талаас өгсөн буюу энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт дурдсан шалгалтын үр дүнд олсон мэдээллийг Талуудын дараагийн Бага хурал хэлэлцэж, шаардлагатай гэж үзвэл ямар нэгэн зөвлөмж гаргаж болно.

АРВАН ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Улс орнуудын дотоодын хууль тогтоомж, олон улсын конвенциудад үзүүлэх нөлөө

1. Энэхүү Конвенцийн заалтууд ямар ч нөхцөлд Талуудын дараахь эрхийг хөндөхгүй:

а. 1, 2, 3 дугаар хавсралтад орсон зүйлүүдийн төлөөлөх биетүүдийг худалдаалах, олзворлох, эзэмших болон тээвэрлэх нөхцөлийн талаар дотооддоо илүү хүчтэй арга хэмжээ авах, эсхүл тэдгээр үйлдлийг бүрэн хориглох талаар арга хэмжээ авах;

б. 1, 2, 3 дугаар хавсралтад ороогүй зүйлүүдийг худалдаалах, олзворлох, эзэмших ба тээвэрлэхийг хязгаарласан буюу хориглосон арга хэмжээг дотооддоо авч хэрэгжүүлэх.

2. Энэхүү Конвенцийн заалтууд нь ямар ч нөхцөлд эдүгээ үйлчилж байгаа буюу Цаашид аль ч Талын хувьд хүчин төгөлдөр болж болох бөгөөд биетүүдийг арилжаалах, олзворлон авах, эзэмших ба тээвэрлэхтэй холбогдсон бусад асуудлын талаарх аливаа гэрээ, Конвенц болон олон улсын хэлэлцээрээр Талуудын хүлээсэн үүрэг, дотооддоо авсан буюу авах арга хэмжээний заалтуудыг, тэдгээрийн дотор гааль, хүн амын эрүүл мэнд, мал эмнэлэг буюу ургамлын хорио цээр тогтоох талаар авах аливаа арга хэмжээг хэрхэвч хөндөхгүй.

3. Энэхүү Конвенцийн заалтууд нь ямар ч нөхцөлд хамтын ажиллагаа тогтоож буй улс орны хооронд байгуулсан буюу байгуулж болох аливаа гэрээ хэлэлцээрийн заалтууд, тэдгээрийн дагуу улс орны хүлээсэн үүргийг ба холбоо, гэрээ хэлэлцээрт нэгдэн орсон улс орны хооронд хийгдэж буй арилжаа наймаанд хамаарагдах түвшинд гаалийн ерөнхий гадаад хяналт шалгалт тогтоосон буюу түүнийг цаашид мөрдөх, эсхүл тухайн хэлэлцээрт нэгдэн орсон орнуудын хооронд хийгдэж байгаа гаалийн хяналт, шалгалтыг өөрчлөх талаарх бүс нутгийн худалдааны хэлэлцээрийг хөндөхгүй.

4. Энэхүү Конвенцид нэгдэн орсон улс уг Конвенцийг хүчин төгөлдөр болох үед үйлчилж байгаа бөгөөд 2 дугаар хавсралтад орсон далай тэнгисийн амьтан, ургамлыг хамгаалахтай холбогдсон заалт бүхий ямар нэг өөр гэрээ, Конвенц ба Олон улсын хэлэлцээрт урьд өмнө нь нэгдэн орсон улс орныг тэрхүү гэрээ, Конвенц болон Олон улсын хэлэлцээрийн заалтын дагуу ажиллах эрхийг өөрсдөд нь үлдээж, 2 дугаар хавсралтад орсон зүйлүүдийн төлөөлөх биетүүдийг тухайн улсад бүртгэлтэй хөлөг онгоцоор олзворлон авч худалдаалах талаар энэ Конвенцийн заалтаар хүлээсэн үүргээс чөлөөлнө.

5. Энэ зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасны дагуу олж авсан аливаа биетийг экспортлоход, 3, 4, 5 дугаар зүйлийн заалтуудыг үл хэрэгсэн, тухайн биетийг олзворлон нэвтрүүлэгч орны Удирдан зохицуулах байгууллагаас өөр гэрээ,

Конвенц болон Олон улсын хэлэлцээрийн заалтуудын дагуу олзворлолт хийснийг нотолсон гэрчилгээ зайлшгүй шаардлагатай байна.

6. Энэхүү Конвенцид НҮБ-ын Ерөнхий Ассамблейн 2750С (ХХҮ) дугаар тогтоолын дагуу хуралддаг Далайн эрх зүйн асуудлаарх НҮБ-ын Бага хурлаар далайн эрх зүйг төрөлжүүлэн эмхэтгэх буюу боловсронгуй болгоход мөн эдүгээ болон цаашид далайн эрх зүйн асуудлаар хийгээд эрэг хавийн улс орон, зонхилгч улс гүрний харьяаллын шинж чанар, хил заагийн талаар аливаа орноос мэдүүлэх зарга ба баримтлах хууль ёсны байр суурьт хор хохирол учруулах зүйл огт байхгүй болно.

АРВАН ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

1, 2 дугаар хавсралтад оруулах нэмэлт өөрчлөлт

1. Бага хурлын чуулганы үеэр 1, 3 дугаар хавсралтад оруулах нэмэлт өөрчлөлтүүдийн талаар дараахь заалтуудыг мөрдөнө:

а. Аль ч Тал дараагийн хуралдаанаар хэлэлцүүлэхээр 1, 2 дугаар хавсралтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах талаар санал тавьж болно. Санал болгож буй нэмэлт өөрчлөлтийнхөө бүрэн эх бичвэрийг чуулган эхлэхээс 150 хоногийн өмнө Нарийн бичгийн дарга нарын газарт ирүүлсэн байна. Нарийн бичгийн дарга нарын газар энэ зүйлийн 2 дахь хэсгийг b, c-д заасны дагуу тэрхүү нэмэлт өөрчлөлтийн талаар бусад Талуудтай болон сонирхогч байгууллагуудтай зөвлөлдөөд, хариуг чуулган эхлэхээс 30-аас доошгүй хоногийн өмнө бүх Талууд мэдэгдэнэ.

b. нэмэлт, өөрчлөлтийг оруулахад байлцаж, оролцсон Талуудын гуравны хоёрын олонхийн саналаар батлана. Энэ утгаараа санал хураахад байлцаж оролцсон Талууд гэдэг нь санал хураахад байлцаж « зөвшөөрсөн » буюу « татгалзсан » санал өгсөн талуудыг хэлнэ. Нэмэлт, өөрчлөлтийг батлахад шаардлагатай гуравны хоёрт түдгэлзсэн Талуудын тоог оруулахгүй.

c. чуулганаар баталсан нэмэлт, өөрчлөлтүүд нь энэ зүйлийн 3 дахь хэсгийн дагуу нэмэлт тайлбар хийгчдээс бусад бүх Талын хувьд уг чуулган болсоноос хойш 90 хоногийн дараа хүчин төгөлдөр болно.

2. Бага хурлын чуулгануудын хооронд 1, 2 дугаар хавсралтад оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийн хувьд дараахь заалтуудыг мөрдөнө:

а. энэ зүйлээр тогтоосон захидал харилцааны горим, журмын дагуу аль ч Тал чуулгануудын хооронд хэлэлцүүлэхээр 1, 2 дугаар хавсралтад нэмэлт өөрчлөлт оруулах талаар санал тавьж болно.

b. далай, тэнгисийн зүйлүүдийн хувьд санал болгосон нэмэлт, өөрчлөлтийн бүрэн эх бичвэрийг Нарийн бичгийн дарга нарын газар хүлээн авмагц түүнийг Талуудад нэн даруй илгээнэ. Тэрээр эдгээр

зүйлтэй холбоотой ямар нэгэн үүрэг хүлээсэн засгийн газар хоорондын байгууллагатай, тодруулбал тэдгээр байгууллагаас өгч болох эрдэм шинжилгээний мэдээ сэлтийг олж авах, тэдгээр байгууллагаас Байгаль хамгаалах талаар авч буй аливаа арга хэмжээг зохицуулах зорилгын үүднээс зөвлөлдөж байна. Нарийн бичгийн дарга нарын газар тэдгээр байгууллагын илэрхийлсэн санаа бодол, өгсөн мэдээлэл, өөрийн дүгнэлт ба зөвлөмжийг Талуудад аль болохоор шуурхай мэдээлнэ.

с. далай тэнгисийн бус зүйлсийн хувьд санал болгосон нэмэлт, өөрчлөлтийн бүрэн эх бичвэрийг Нарийн бичгийн дарга нарын газар хүлээн авмагц түүнийг Талууд нэн даруй илгээж, дараа нь өөрийнхөө зөвлөмжийг аль болохоор яаралтай явуулна.

д. энэ зүйлийн b, c-д заасны дагуу Нарийн бичгийн дарга нарын газар Талууд өөрийн зөвлөмжөө илгээсэн өдрөөс хойш 60 хоногийн дотор аливаа Тал санал болгосон тухайн нэмэлт, өөрчлөлтийн талаар санаа бодлоо холбогдох эрдэм шинжилгээний мэдээ сэлт ба мэдээллийн хамт Нарийн бичгийн дарга нарын газарт ирүүлж болно.

е. Нарийн бичгийн дарга нарын газар хүлээн авсан бүх хариуултыг өөрийн зөвлөмжийн хамт Талуудад аль болохоор шуурхай илгээнэ.

ф. хэрэв Нарийн бичгийн дарга нарын газар энэхүү зүйлийн e-д заасны дагуу Талуудад хариулт, зөвлөмж илгээсэн өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор уг санал болгосон нэмэлт, өөрчлөлтийн талаар татгалзсан хариулт аваагүй бол тухайн нэмэлт, өөрчлөлт энэ зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасны дагуу нэмэлт тайлбар хийгчээс бусад бүх Талуудын хувьд 90 хоногийн дараа хүчин төгөлдөр болно.

г. хэрэв Нарийн бичгийн дарга нарын газар аль нэг Талаас татгалзсан хариу авбал энэ зүйлийн h, i, j, заалтын дагуу санал болгосон нэмэлт, өөрчлөлтийн талаар шуудангаар санал хураана.

h. Нарийн бичгийн дарга нарын газар тухайн Талаас татгалзсан хариулт авсан тухайгаа бүх Талуудад мэдэгдэнэ.

i. Нарийн бичгийн дарга нарын газар энэ зүйлийн h-д заасны дагуу мэдэгдсэн өдрөөс хойш 60 хоногийн дотор наад зах нь Талуудын тэн хагасаас « зөвшөөрсөн », « татгалзсан » эсвэл « түдгэлзсэн » гэсэн санал болгосон нэмэлт, өөрчлөлтийг Бага хурлын дараачийн чуулганаар хэлэлцүүлэхээр шилжүүлнэ.

j. хэрэв Талуудын тэн хагасаас санал авбал уг нэмэлт, өөрчлөлтийг Талуудын « зөвшөөрсөн » буюу « татгалзсан » гэж өгсөн саналын гуравны хоёрын олонхиор батлана.

к. Нарийн бичгийн дарга нарын газар санал хураалтын дүнг Талуудад мэдээлнэ.

I. хэрэв санал болгосон нэмэлт, өөрчлөлт батлагдвал энэ зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасны дагуу нэмэлт тайлбар хийгчээс бусад бүх Талын хувьд түүнийг баталсан тухай Нарийн бичгийн дарга нарын газар мэдэгдсэн өдрөөс хойш 90 хоногийн дараа хүчин төгөлдөр болно.

3. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсгийн с, 2 дахь хэсгийн I-д заасан 90 хоногийн хугацаанд аль ч Тал тухайн нэмэлт, өөрчлөлтийн тухай Гэрээ хадгалагч Засгийн газарт бичгээр мэдэгдэх замаар нэмэлт тайлбар хийж болно. Нэмэлт тайлбарыг цуцлаагүй Талыг тухайн зүйлүүдийг худалдаалахтай холбогдсон асуудлын хувьд энэхүү Конвенцид нэгдэн орсон улс хэмээн тооцохгүй.

АРВАН ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

3 дугаар хавсралт ба түүнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай

1. Аль ч Тал Нарийн бичгийн дарга нарын газарт хоёрдугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасны дагуу түүний хууль зүйн хүрээнд зохицуулах шаардлагатай гэж үзэж байгаа зүйлүүдийн жагсаалтыг хүссэн цагтаа гарган өгч болно. 3 дугаар хавсралтад оруулахаар зүйлүүдийнхээ нэрсийг өгсөн Талуудын нэр, танилцуулсан зүйлүүдийн шинжлэх ухааны нэр томъёо болон нэгдүгээр зүйлийн b-ийн заалтын дагуу эдгээр зүйлүүдтэй холбогдох амьтан, ургамлын аливаа эд хэсэг, тэдний гаралтай зүйлийн нэрсийг уг хавсралтад оруулна.

2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасны дагуу гаргаж өгсөн жагсаалт бүрийг Нарийн бичгийн дарга нарын газар хүлээн авсныхаа дараа тэдгээрийг Талууд аль болохоор шуурхай илгээнэ. Тухайн жагсаалтыг Талуудад илгээсэн өдрөөс хойш 90 хоногийн дараа тэрээр 3 дугаар хавсралтын бүрэлдэхүүн хэсэгт тооцоолж хүчин төгөлдөр болно. Жагсаалтыг илгээсний дараа аль ч Тал хүссэн цагтаа Гэрээ хадгалагч Засгийн газарт бичгээр мэдэгдэх замаар аливаа зүйл буюу эд хэсэг, тэдгээрийн гаралтай зүйлүүдийн талаар нэмэлт тайлбар хийж болох бөгөөд тухайн улс нэгэнт хийсэн нэмэлт тайлбараа цуцлаагүй тохиоолдолд тэдгээр зүйл, холбогдох эд хэсэг буюу түүний гаралтай зүйлсийг худалдаалах талаар энэхүү Конвенцид нэгдэн орсон улс хэмээн тооцохгүй.

3. 3 дугаар хавсралтад оруулахаар аливаа зүйлийг тодорхойлсон Тал аль ч үед Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдэгдэх замаар түүнийг хавсралтаас хасуулж болох ба Нарийн бичгийн дарга нарын газар энэ тухай Талуудад мэдэгдэнэ. Ийнхүү мэдэгдсэн өдрөөс хойш 90 хоногийн дараа хавсралтаас хассанд тооцогдоно.

4. Энэ 1 дэх хэсэгт заасны дагуу жагсаалт гарган өгсөн аль ч Тал Нарийн бичгийн дарга нарын газарт тухайн зүйлийг хамгаалах талаар өөрийн бүх хууль тогтоомжийн хуулбар, тэрчлэн шаардлагатай гэж үзсэн юмуу Нарийн бичгийн дарга нарын газраас шаардсан аливаа тайлбар зэргийг хамт хүргүүлнэ. Тухайн зүйл 3 дугаар хавсралтад байгаа үед холбогдох Тал өөрийн хууль тогтоомжид

аливаа нэмэлт, өөрчлөлт оруулж, хууль зүйн шинээр батлагдсан тайлбарыг өгч байна.

АРВАН ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

Конвенцид нэмэлт, өөрчлөлт оруулах

1. Нарийн бичгийн дарга нарын газар энэхүү Конвенцид оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг авч хэлэлцэн батлах зорилгоор наад зах нь Талуудын гуравны нэгийн бичгээр гаргасан хүсэлтийг үндэслэн Талуудын Бага хурлын ээлжит бус чуулганыг зарлан хуралдуулна. Конвенцид оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг санал хураахад байлцаж оролцон Талуудын гуравны хоёрын олонхийн саналаар батлана. Энэ утгаар « санал хураахад байлцаж оролцон Талууд » гэдэг нь тэнд байж « зөвшөөрсөн » буюу « татгалзсан » санал өгсөн Талуудыг хэлнэ. Түдгэлзсэн Талуудыг нэмэлт, өөрчлөлтийг батлахад шаардлагатай гуравны хоёрын тоонд оруулахгүй.

2. Санал болгосон аливаа нэмэлт, өөрчлөлтийн бүрэн эх бичвэрийг Нарийн бичгийн дарга нарын газар чуулган эхлэхээс 90-ээс доошгүй хоногийн өмнө талуудад мэдээлж байна.

3. Уг нэмэлт, өөрчлөлт нь түүнийг хүлээн зөвшөөрсөн Талуудын хувьд Талуудын гуравны хоёр нь хүлээн зөвшөөрсөн тухай баримт бичгээ Гэрээ хадгалагч Засгийн газарт хадгалуулахаар өгснөөс хойш 60 хоногийн дараа хүчин төгөлдөр болно. Дараа нь нэмэлт, өөрчлөлт бусад Талуудын хувьд хүлээн зөвшөөрсөн тухай баримт бичгээ хадгалуулахаар өгснөөс хойш 60 хоногийн дараа хүчин төгөлдөр болно.

АРВАН НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

Маргаан шийдвэрлэх

1. Энэхүү Конвенцийн заалтуудыг тайлбарлах буюу хэрэглэхтэй холбогдон хоёр буюу хэд хэдэн Талуудын хооронд үүссэн маргааныг уг маргаанд оролцогч Талууд хэлэлцээний замаар шийдвэрлэнэ.

2. Хэрэв маргааныг энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасны дагуу шийдвэрлэж чадахгүй бол Талууд харилцан тохиролцох замаар маргаанаа Арбитрт, тодруулбал Гаага дахь Арбитрын байнгын шүүхэд мэдүүлж болох бөгөөд маргаанаа мэдүүлсэн Талууд Арбитрын шийдвэрт захирагдана.

АРВАН ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Гарын үсэг зурах

Энэхүү Конвенц нь Вашингтон хотноо 1973 оны 4 дүгээр сарын 30-ныг хүртэл, дараа нь Берн хотод 1974 оны 12 дугаар сарын 31-нийг хүртэлх хугацаанд гарын үсэг зурахад нээлттэй байна.

ХОРЬДУГААР ЗҮЙЛ

Соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх ба батлах

Энэхүү Конвенцийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан тухай баримт бичгээ Гэрээ хадгалагч Засгийн газар болох Швейцарийн Холбооны Улсын Засгийн газарт хадгалуулахаар өгнө.

ХОРИН НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Нэгдэн орох

Энэхүү Конвенц нь түүнд нэгдэн ороход тодорхойгүй хугацаанд нээлттэй байна. Нэгдэн орсон тухай Баримт бичгүүдийг Гэрээ хадгалагч Засгийн газарт өгч хадгалуулна.

ХОРИН ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Хүчин төгөлдөр болох

1. Энэхүү Конвенц нь соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу түүнд нэгдэн орсон тухай арав дахь баримт бичгийг Гэрээ хадгалагч Засгийн газарт хадгалуулахаар өгсөн өдрөөс хойш 90 хоногийн дараа хүчин төгөлдөр болно.

2. Энэхүү Конвенц нь соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу түүнд нэгдэн орсон тухай арав дахь баримт бичгийг хадгалуулахаар өгсөн өдрөөс хойш түүнийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу түүнд нэгдэн орсон орнуудын хувьд энэхүү Конвенц нь тухайн улс орон түүнийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу түүнд нэгдэн орсон тухай баримт бичгээ хадгалуулахаар өгсөн өдрөөс хойш 90 хоногийн дараа хүчин төгөлдөр болно.

ХОРИН ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Тайлбар хийх

1. Энэхүү Конвенцийн заалтуудын талаар ерөнхий тайлбар хийхийг зөвшөөрөхгүй. Тодорхой тайлбарыг энэ зүйл ба 15, 16 дугаар зүйлийн заалтуудын дагуу оруулж болно.

2. Аливаа улс соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу түүнд нэгдэн орсон тухай баримт бичгээ хадгалуулахаар өгөхдөө тодорхой нэмэлт тайлбарыг дараахь байдлаар хийж болно:

а. 1, 2, 3 дугаар хавсралтад орсон аливаа зүйлийн талаар;

б. 3 дугаар хавсралтад орсон зүйлүүдтэй холбогдуулан заасан аливаа эд хэсэг буюу тэдгээрийн гаралтай зүйлийн талаар.

3. Энэ зүйлийн заалтуудын дагуу хийсэн тайлбараа холбогдох Тал цуцлаагүй тохиолдолд тэрхүү тайлбарт заасан зүйлүүд, эд хэсэг буюу тэдгээрийн гаралтай зүйлсийг худалдаалахтай холбогдсон асуудлын хувьд энэхүү Конвенцид нэгдэн ороогүй улс хэмээн үзнэ.

ХОРИН ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Конвенциос гарах

Аливаа Тал хүссэн цагтаа Гэрээ хадгалагч Засгийн газарт бичгээр мэдэгдэж энэхүү Конвенциос гарч болно. Гэрээ хадгалагч Засгийн газар уг мэдээллийг хүлээн авснаас хойш 12 сарын дараа Конвенциос гарах асуудал хүчин төгөлдөр болно.

ХОРИН ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

Гэрээ хадгалагч

1. Энэхүү Конвенцийн Англи, Испани, Орос, Франц, Хятад хэлээр үйлдсэн эх бичвэрүүд нь адил хүчинтэй байх бөгөөд тэдгээрийг Гэрээ хадгалагч Засгийн газарт өгч хадгалуулна. Гэрээ хадгалагч Засгийн газар нь энэхүү Конвенцид гарын үсэг зурсан болон нэгдэн орсон тухай баримт бичгээ өгсөн бүх улсад Конвенцийн баталгаажуулсан хувийг илгээнэ.

2. Гэрээ хадгалагч Засгийн газар нь гарын үсэг зурсан, соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу түүнд нэгдэн орсон тухай баримт бичгээ өгсөн, Конвенц хүчин төгөлдөр болсон, түүнд нэмэлт өөрчлөлт оруулсан, тайлбар хийсэн, түүнээс гарах тухай мэдэгдэл авсан тухайн Конвенцд гарын үсэг зурсан, нэгдэн орсон бүх орон болон Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдээлж байна.

3. Энэхүү Конвенц хүчин төгөлдөр болмогц Гэрээ хадгалагч Засгийн газар түүний баталгаат хувийг НҮБ-ын Дүрмийн 102 дугаар зүйлийн дагуу бүртгүүлж, нийтлүүлэхээр НҮБ-ын Нарийн бичгийн дарга нарын газарт илгээнэ.

Дээр дурдсаныг нотлож бүрэн эрх бүхий дор нэр дурдсан төлөөлөгчид энэхүү Конвенцид гарын үсэг зурав.

Вашингтон хотноо нэг мянга есөн зуун далан гурван оны гуравдугаар сарын гуравны өдөр гарын үсэг зурав.

----- оОо -----

**ОЛОН УЛСЫН АЧ ХОЛБОГДОЛ БҮХИЙ УС,
НАМГАРХАГ ГАЗАР, ЯЛАНГУЯА УСНЫ ШУВУУД
ОЛНООР АМЬДАРДАГ ОРЧНЫ ТУХАЙ КОНВЕНЦ**

Рамсар хот, 1971 оны 2 дугаар сарын 2-ны өдөр

ХЭЛЭЛЦЭН ТОХИРОГЧ ТАЛУУД

- Хүн ба хүрээлэн буй орчны харилцан хамаарлыг хүлээн зөвшөөрч;
- Ус, намгархаг газар нь усны горим болон ургамал ба амьтны аймаг, ялангуяа усны шувуудын амьдрах орчны экологийн зохицуулагч болдог үндсэн үүрэгтэйг харгалзан;
- Ус, намгархаг газар нь эдийн засаг, соёл, шинжлэх ухаан, чөлөөт амралтын дахин нөхөн сэргээхэд туйлын бэрхшээлтэй үнэт нөөц баялаг мөн болохыг ухамсарлан;
- Ус, намгархаг газрын ашиглалт, түүнээс үүдэн гарах хор хохирол нөлөө ирээдүйд улам бүр өсөх хандлагатай байгааг таслан зогсоохыг эрмэлзэн;
- Усны шувууд улирлаар хил дамнан нүүдэллэгч учир түүнийг олон усны нөөц баялгийн нэгэн адил үзэх ёстойг хүлээн зөвшөөрч;
- Ус, намгархаг газар, түүний ургамал ба амьтны аймгийг хамгаалах алсын хараатай үндэсний бодлого нь олон улсын зохицуулалттай үйл ажиллагаатай хослон хэрэгжинэ гэдэгт итгэл төгс байж;

Дараахь зүйлийг хэлэлцэн тохиролцов:

НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

1. Энэхүү Конвенцийн хувьд ус, намгархаг газар гэдэгт байгалийн ба хиймэл, байнгын ба түр зуурын, урсгал ба тогтмол, цэнгэг ба шорвог ус, намаг, балчиг, хүлэр намаг бүхий газрууд болон далайн татлагынхаа үеэр 6 метрээс илүүгүй гүнтэй далайн эргийн ус бүхий газрыг хэлнэ.
2. Энэхүү Конвенцийн хувьд усны шувуу гэдэг нь экологийн хувьд ус, намгархаг газраас шууд хамааралтай шувууг хэлнэ.

ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

1. Хэлэлцэн тохирогч Тал тус бүр өөрийн нутаг дэвсгэр дэх олон улсын ач холбогдол бүхий ус, намгархаг газрын Жагсаалтыг /цаашид "Жагсаалт" гэх/ гаргах бөгөөд түүнийг энэхүү Конвенцийн 8 дугаар зүйлийн дагуу байгуулагдсан Товчоо хариуцан хөтөлнө. Тухайн ус, намгархаг газрын хил хязгаарыг тус бүрд нь нарийвчлан тогтоож, газрын зураг дээр тэмдэглэх бөгөөд үүнд ус, намгархаг газартай хил залгаа эрэг хавийн болон эргийн бүс, эсвэл арал мөн ус, намгархаг газрын хил хязгаар дотор багтаж буй татлагынхаа үеэр 6 метрээс илүү гүнтэй далайн холбогдох бусад газар ялангуяа усны шувууд олноор амьдардаг газрыг мөн хамруулж болно.

2. Олон улсын ач холбогдлыг нь экологи, ургамал ба амьтны аймаг, цэнгэг усны амьтан, ургамал, бичил биетэн, гидрологийн нөхцөл зэргийг нь харгалзан Жагсаалтад сонгон оруулна. Гэхдээ аль ч улиралд усны шувуу амьдардаг олон улсын ач холбогдол бүхий ус, намгархаг газрыг эн тэргүүнд сонгон авна.

3. Ус, намгархаг газрыг ийнхүү Жагсаалтад оруулснаар тухайн ус, намгархаг газар оршдог Хэлэлцэн тохирогч Талын бүрэн эрхт байдлыг хөндөхгүй.

4. Хэлэлцэн тохирогч Тал тус бүр энэхүү Конвенцид гарын үсэг зурах, эсхүл 9 дүгээр зүйлийн дагуу түүнийг соёрхон баталсан буюу түүнд нэгдэн орсон тухай баримт бичгийг гардуулан өгөхдөө дор хаяж ус, намгархаг нэг газрыг Жагсаалтад оруулсан байна.

5. Хэлэлцэн тохирогч аль ч Тал өөрийн нутаг дэвсгэр дэх ус, намгархаг газрыг Жагсаалтад шинээр нэмэн оруулах, Жагсаалтад орсон ус, намгархаг газрын хил хязгаарыг өргөтгөх, эсхүл тухайн Улсын зайлшгүй ашиг сонирхолын үүднээс Жагсаалтад орсон ус, намгархаг газрын хил хязгаарыг багасгах эсхүл бүрмөсөн хасуулах эрхтэй байна. Энэ тохиолдолд 8 дугаар зүйлд заасан үүргийг гүйцэтгэж байгаа байгууллага, эсхүл Засгийн газарт аль болох түргэн мэдэгдэнэ.

6. Хэлэлцэн тохирогч Тал тус бүр өөрийн нутаг дэвсгэр дэх ус, намгархаг газрыг Жагсаалтад оруулах, эсхүл энэ талаар Жагсаалтад нэмэлт өөрчлөлт оруулахдаа нүүдлийн усны шувуудын нөөцийг хамгаалах, менежмент хийх, зохистой ашиглах талаар олон улсын өмнө хүлээсэн үүргээ ухамсарлана.

ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

1. Хэлэлцэн тохирогч Талууд Жагсаалтад орсон улс, намгархаг газрын хамгаалалтыг сайжруулах, өөрийн нутаг дэвсгэр дэх ус, намгархаг газар нутгийг

зохистой ашиглах талаар өөрсдийн төлөвлөгөө, хөтөлбөрийг боловсруулан хэрэгжүүлнэ.

2. Хэлэлцэн тохирогч Тал тус бүр Жагсаалтад орсон өөрийн газар нутаг дэвсгэр дээрх ус, намгархаг газрын экологийн байдал нь техник, технологийн хөгжил, бохирдолт болон хүний бусад үйл ажиллагаанаас шалтгаалан жагсаалтад орох үеийнхээс өөрчлөгдсөн, өөрчлөгдөж байгаа, өөрчлөгдөх хандлагатай байгаа бол энэ тухай нэн даруй мэдэгдэх талаар зохих арга хэмжээ авна. Энэ тухай мэдээллийг 8 дугаар зүйлд заасан Товчооны үүргийг гүйцэтгэж байгаа байгууллага эсхүл Засгийн газарт аливаа нэг саадгүй шууд дамжуулна.

ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

1. Хэлэлцэн тохирогч Тал бүр ус, намгархаг газар болон усны шувуудын хамгаалалтыг сайжруулах үүднээс тухайн газар Жагсаалтад орсон эсэхээс үл хамааран байгалийн нөөц газар буй болгон зохих хамгаалалтаар хангах арга хэмжээ авна.

2. Хэлэлцэн тохирогч Тал улс орныхоо зайлшгүй ашиг сонирхолын үүднээс Жагсаалтад орсон ус, намгархаг газрын хил хязгаарыг багасгах эсхүл Жагсаалтаас бүрмөсөн хасуулах тохиолдолд тухайн газрын нөөц баялгийн хомсдолийг нөхөн сэргээх боломжтой арга хэмжээ авах, тухайлбал ус, намгархаг газар болон усны шувуудыг хамгаалах зорилгоор тухайн нутаг дэвсгэрт буюу амьдрах орчинд нь зохицох өөр газар нутагт байгалийн нөөц газар буй болгох зэрэг арга хэмжээ авна.

3. Хэлэлцэн тохирогч Талууд ус, намгархаг газар, тэр орчмын ургамал ба амьтны аймгийн талаар судалгаа, шинжилгээний ажил хийх, баримт мэдээ болон хэвлэл, нийтлэл харилцан солилцохыг дэмжинэ.

4. Хэлэлцэн тохирогч Талууд тохиромжтой гэж үзсэн ус, намгархаг газрын усны шувуудын тоо толгойг нэмэгдүүлэх ажлыг удирлага зохион байгуулалтаар дамжуулан гүйцэтгэнэ.

5. Хэлэлцэн тохирогч Талууд ус, намгархаг газарт судалгаа, шинжилгээ, менежмент, харуул хамгаалалтын ажил эрхлэх хүмүүсийг сургалтанд хамруулах ажлыг гүйцэтгэнэ.

ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

1. Ус, намгархаг газар нь нэгээс илүү Хэлэлцэн тохирогч Талын нутаг дэвсгэрийг хамарсан буюу усны систем нь хэд хэдэн Хэлэлцэн тохирогч Талуудыг хамарч байвал эдгээр Талууд конвенциор хүлээсэн үүргээ биелүүлэх

талаар өөр хоорондоо зөвлөлдөнө. Хэлэлцэн тохирогч Талууд ийм ус, намгархаг газар, түүний орчмын ургамал болон амьтны аймгийг хамгаалах, өнөө болон ирээдүйн бодлого, зохицуулалтыг харилцан дэмжиж, энэ талаар хүчин чармайлт гаргана.

ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

1. Энэхүү Конвенцийн хэрэгжилтийг хянах, дэмжих үүднээс Хэлэлцэн тохирогч Талуудын Бага хурлыг байгуулна. Конвенцийн 8 дугаар зүйлийн 1 дэх заалтанд дурдсан Товчоо нь Хэлэлцэн тохирогч Талуудын ээлжит Бага хурлыг, хэрэв Бага хурал өөрөөр шийдээгүй бол, гурваас илүүгүй жилийн хугацаанд зарлан хүралдуулж байх бөгөөд Хэлэлцэн тохирогч Талуудын гуравны нэг нь бичгээр хүсэлт гаргасан бол ээлжит бус хурлыг зарлан хүралдуулж болно. Хэлэлцэн тохирогч Талуудын Бага хурал дараа дараагийн ээлжит Бага хурлын хугацаа, газрыг товлож байна.

2. Хэлэлцэн тохирогч Талуудын Бага хурал дараахь эрх мэдэлтэй байна:

a/ энэхүү Конвенцийн хэрэгжилтийг авч хэлэлцэх;

b/ Жагсаалтад орох нэмэлт өөрчлөлтийг авч хэлэлцэх;

c/ 3 дугаар зүйлийн 2 дахь заалтын дагуу жагсаалтад орсон ус, намгархаг газар нутгийн экологийн байдалд өөрчлөлт гарсан тохиолдолд холбогдох мэдээллийг авч хэлэлцэх;

d/ ус, намгархаг газар, түүний ургамал ба амьтны аймгийг хамгаалах, менежмент хийх, зохистой ашиглахтай холбогдсон ерөнхий буюу тусгай зөвлөмж гарган Хэлэлцэн тохирогч Талуудад танилцуулах;

e/ ус, намгархаг газартай холбогдолтой олон улсын шинж чанартай аливаа асуудлаар олон улсын холбогдох байгууллагуудад хандан илтгэл, статистикийн тоо баримт гарган өгөхийг хүсэх;

f/ энэхүү Конвенцийн хэрэгжилтийг үр дүнтэй болгох зорилгоор бусад зөвлөмж, дүрэм, журам боловсруулан гаргах.

3. Ус, намгархаг газар болон түүний орчмын ургамал ба амьтны аймгийг хамгаалах, менежмент хийх, зохистой ашиглах асуудлаар Бага хурлаас гарсан зөвлөмжийг тухайн ус, намгархаг газрын менежментийг бүхий л түвшинд хариуцдаг байгууллагад мэдэгдэх асуудлыг Хэлэлцэн тохирогч Талууд хариуцна.

4. Хэлэлцэн тохирогч Талуудын Бага хурал хуралдааны дотоод дэг, журмыг батална.

5. Хэлэлцэн тохирогч Талуудын Бага хурал нь энэхүү Конвенцийн санхүүгийн журмыг баталж, хяналтандаа авна. Ээлжит хуралдаанаар дараа

дараагийн хугацааны санхүүгийн төсвийг уг хуралдаанд оролцож, саналаа өгсөн Хэлэлцэн тохирогч Талуудын гуравны хоёрын олонхийн саналаар батална.

6. Хэлэлцэн тохирогч Талууд тус бүр Хэлэлцэн тохирогч Талуудын ээлжит Бага хуралд оролцож, санал нэгтэй баталсан хэмжээний мөнгөн хандивыг төсөвт хандивлана.

ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

1. Хэлэлцэн тохирогч Талуудын Бага хурлын төлөөлөгчдийн бүрэлдэхүүнд ус, намгархаг газар нутаг болон усны шувуудын талаар эрдэм шинжилгээ, удирдлагын ажил болон холбогдох үйл ажиллагаа явуулж байсан мэдлэг туршлага бүхий хүмүүсийг оруулна.

2. Энэхүү Конвенцид өөрөөр заагаагүй нөхцөлд, Бага хуралд оролцож буй Хэлэлцэн тохирогч Тал тус бүр гагцхүү нэг саналтай байх ба хурлаас гарах зөвлөмж, журам, шийдвэрийг ердийн олонхийн саналаар батална.

НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

1. Байгаль ба байгалийн баялгийг хамгаалах олон улсын Холбоо нь аль нэг өөр байгууллага, эсхүл Засгийн газар энэхүү конвенцийн дагуу Хэлэлцэн тохирогч Талуудын гуравны хоёрын олонхийн саналыг аван томилогдох хүртэл товчооны үүргийг үргэлжлүүлэн гүйцэтгэнэ.

2. Товчоо нь дараахь үүрэгтэй. Үүнд:

а/ 6 дугаар зүйлд заасны дагуу Бага хурлыг зарлан хуралдуулах, зохион байгуулахад туслах;

б/ олон улсын ач холбогдол бүхий ус, намгархаг газрын жагсаалт гарган хөтлөх, 2 дугаар зүйлийн 5 дахь заалтын дагуу жагсаалтад шинэ газар нутаг нэмэн оруулах, эсхүл хасах, жагсаалтад байгаа газар нутгийн хил хязгаарыг өргөтгөсөн буюу багасгах зэрэг нэмэлт өөрчлөлтийн талаархи мэдээллийг Хэлэлцэн тохирогч Талуудаас хүлээн авах;

с/ 3 дугаар зүйлийн 2 дахь заалтийн дагуу жагсаалтад орсон ус, намгархаг газарт экологийн байдал өөрчлөгдөж буй талаархи мэдээллийг Хэлэлцэн тохирогч Талуудаас хүлээн авах;

д/ Жагсаалтад орсон нэмэлт өөрчлөлт болон ус, намгархаг газрын экологийн байдалд өөрчлөлт гарч буй талаархи мэдээллийг Хэлэлцэн тохирогч Талуудад мэдэгдэх, энэ талаар дараагийн Бага хурлаар авч хэлэлцэх арга хэмжээг авах;

е/ Жагсаалтад орсон өөрчлөлт болон ус, намгархаг газар нутгийн шинж байдалд өөрчлөлт гарсан бол энэ асуудлаар Бага хурлын зөвлөмж гаргуулан холбогдох Хэлэлцэн тохирогч Талд мэдэгдэх үүрэгтэй.

ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

1. Энэхүү Конвенц тодорхой бус хугацаанд гарын үсэг зурахад нээлттэй байна.

2. Нэгдсэн Үндэстний Байгууллага буюу түүний аль нэг төрөлжсөн байгууллагын аль ч гишүүн, Олон улсын Цөмийн эрчим хүчний агентлаг, Олон улсын шүүхийн дүрэмд оролцогч Талууд болон гишүүд дараахь нөхцлөөр энэхүү Конвенцид оролцогч Тал болж болно:

а/ ямар нэг тайлбар хийлгүй соёрхон батлахаар гарын үсэг зурах;

б/ Конвенцийг соёрхон батлах нөхцөлтэйгээр гарын үсэг зурах;

с/ нэгдэн орох.

3. Конвенцийг соёрхон баталсан буюу нэгдэн орсон тухай баримт бичгийг НҮБ-ын Боловсрол, шинжлэх ухаан, соёлын байгууллагын /цаашид “Гэрээ хадгалагч” гэх/ Ерөнхий захиралд хадгалуулснаар соёрхон баталсан буюу нэгдэн орсон явдал хүчин төгөлдөр болно.

АРАВДУГААР ЗҮЙЛ

1. Энэхүү Конвенцийн 9 дүгээр зүйлийн 2 дахь заалтын дагуу түүнд долоон Улс Тал болон орсон өдрөөс хойш дөрвөн сарын дараа энэхүү конвенц хүчин төгөлдөр болно.

2. Хэлэлцэн тохирогч Тал энэхүү Конвенцид ямар нэг тайлбар хийлгүйгээр соёрхон батлахаар гарын үсэг зурсан өдрөөс, эсхүл түүнийг соёрхон баталсан, эвсэл нэгдэн орсон баримт бичгээ гэрээ хадгалагчид хадгалуулсан өдрөөс хойш 4 сарын дараа энэ Конвенц нь тухайн Талын хувьд хүчин төгөлдөр болно.

АРАВДУГААР ЗҮЙЛ /BIS/

1. Хэлэлцэн тохирогч Талууд нэмэлт өөрчлөлт оруулах зорилгоор зарлан хуралдуулсан хуралдаанаар энэ зүйлийн дагуу энэхүү конвенцид нэмэлт өөрчлөлт оруулж болно.

2. Хэлэлцэн тохирогч аль ч Тал Конвенцид нэмэлт өөрчлөлт оруулах санал гаргаж болно.

3. Конвенцид оруулах нэмэлт өөрчлөлтийн төсөл, тайлбарыг Конвенцид заасны дагуу Товчооны үүргийг гүйцэтгэж буй байгууллага буюу Засгийн газарт /цаашид Товчоо гэх/ уламжлах бөгөөд Товчоо нь энэ талаар Хэлэлцэн тохирогч бусад Талуудад нэн даруй мэдэгдэнэ. Хэлэлцэн тохирогч Талууд нэмэлт

өөрчлөлтийн талаархи өөр өөрсдийн тайлбарыг тухайн нэмэлт өөрчлөлтийн төслийг хүлээн авсан өдрөөс хойш 3 сарын дотор Товчоонд мэдэгдэнэ.

4. Товчоо 3 дахь заалтын дагуу Хэлэлцэн тохирогч Талуудын гуравны нэгийн бичгээр гаргасан саналыг үндэслэн Конвенцид оруулах нэмэлт өөрчлөлтийг хэлэлцэх зорилгоор Хэлэлцэн тохирогч Талуудын хуралдааны зарлана. Товчоо хуралдааны хуралдах газар болон хугацааны талаар Хэлэлцэн тохирогч Талуудтай тохиролцоно.

5. Хэлэлцэн тохирогч Талуудын гуравны хоёрын олонхийн саналаар нэмэлт өөрчлөлтийг батална.

6. Нэмэлт өөрчлөлт нь түүнийг хүлээн зөвшөөрсөн Хэлэлцэн тохирогч Талуудын хувьд Хэлэлцэн тохирогч Талуудын гуравны хоёр нь Гэрээ хадгалагчид уг нэмэлт өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрсөн баримт бичгээ хадгалуулснаас хойш 4 дэх сарын эхний өдөр хүчин төгөлдөр болно. Харин Хэлэлцэн тохирогч Талуудын гуравны хоёр нь уг нэмэлт өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрснөө мэдэгдсэнээс хойш Хэлэлцэн тохирогч аль нэг Тал уг нэмэлт өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрсөн баримт бичгээ хадгалуулахаар өгвөл, уг баримт бичгээ хадгалуулахаар өгсөн тухайн өдрөөс хойш 4 дэх сарын эхний өдөр энэхүү нэмэлт өөрчлөлт тухайн Хэлэлцэн тохирогч Талын хувьд хүчин төгөлдөр болно.

АРВАН НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

1. Энэхүү Конвенц нь тодорхойгүй хугацаанд хүчин төгөлдөр байна.

2. Хэлэлцэн тохирогч Тал энэхүү конвенцийг цуцлах тухайгаа энэхүү Конвенц тухайн Талын хувьд хүчин төгөлдөр болсноос хойш 5 жилийн дараа Эх бичиг хадгалагчид бичгээр мэдэгдэж болно. Энэ тухай бичгээр ирсэн мэдэгдлийг Гэрээ хадгалагч хүлээн авснаас хойш 4 сарын дараа цуцлалт хүчин төгөлдөр болно.

АРВАН ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

1. Гэрээ хадгалагч энэхүү Конвенцид гарын үсэг зурсан, нэгдэн орсон бүх Улсуудад дараахь зүйлийг даруй мэдэгдэнэ:

а/ энэхүү Конвенцид гарын үсэг зурсан тухай;

б/ энэхүү Конвенцийг соёрхон баталсан тухай баримт бичгээ хадгалуулсан тухай;

с/ энэхүү Конвенцид нэгдэн орсон тухай бичгээ хадгалуулсан тухай;

д/ энэхүү Конвенцийг хүчин төгөлдөр болсон тухай;

е/ энэхүү Конвенцийг цуцалсан тухай.

2. Гэрээ хадгалагч энэхүү Конвенцийг хүчин төгөлдөр болмогц НҮБ-ын Нарийн бичгийн дарга нарын газарт НҮБ-ын дүрмийн 102 дугаар зүйлд заасны дагуу бүртгүүлнэ.

ДЭЭРХИЙГ НОТЛОН, зохих ёсоор эрх олгогдсон хүмүүс энэхүү Конвенцид гарын үсэг зурав. Энэхүү Конвенцийг нэг мянга есөн зуун далан нэгэн оны хоёрдугаар сарын хоёрны өдөр Рамсар хотноо англи, франц, герман, орос хэлээр тус бүр нэг эх хувь үйлдсэн бөгөөд эх бичвэрүүд нь адил хүчинтэй байна. Эхийг Гэрээ хадгалагч хадгалах бөгөөд баталгаат хувийг Хэлэлцэн тохирогч Талуудад илгээнэ.

----- оОо -----

ХАЛИМ АГНУУРЫГ ЗОХИЦУУЛАХ ТУХАЙ ОЛОН УЛСЫН КОНВЕНЦ

Зохих ёсоор эрх олгогдсон төлөөлөгчөөр дамжуулан гарын үсэг зурсан Засгийн газрууд,

Байгалийн баялаг болох халимны сүргийг хойч үеийнхэндээ хамгаалан үлдээх, дэлхийн улс орнуудын ашиг сонирхлыг хүлээн зөвшөөрч,

Халим агнаж ирсэн байдлаас үзэхэд халимны далай тэнгисийн нэг хэсгээс нөгөө хэсэг, халимны нэг төрөл зүйлээс нөгөө төрөл зүйлийг хамруулан тоо хэмжээг нь хэтрүүлэн агнахаас хамгаалах явдал тулгамдсан асуудал болсныг харгалзан,

Халим агнуурыг зөв зохицуулбал халимны сүрэг аяндаа өсч үржих боломжтой бөгөөд ингэснээр уг байгалийн баялагт аюул учруулалгүйгээр барих халимны тоо толгой нэмэгдэхийг хүлээн зөвшөөрч,

Эдийн засгийн болон хүнс тэжээлийн өргөн хүрээтэй бэрхшээл хүндрэл бий болголгүйгээр аль болох хурдан хугацаанд халимны нөөцийг зохистой түвшинд хүргэх нь нийтийн эрх ашигт нийцэхийг хүлээн зөвшөөрч,

Дээрх зорилтуудад хүрэх явцад өнөөгийн байдлаар тоо толгой нь цөөрсөн зарим төрөл зүйлийн халимны сүрэгт нөхөн төлжих хугацаа олгохын тулд халим агнуурын үйл ажиллагааг тогтвортой ашиглах боломж бүхий зарим төрөл зүйлээр хязгаарлах шаардлагатай байгааг хүлээн зөвшөөрч,

1937 оны 6 дугаар сарын 8-нд Лондон хотноо гарын үсэг зурсан Халим агнуурыг зохицуулах тухай Олон улсын хэлэлцээр, 1938 оны 6 дугаар сарын 24-нд болон 1945 оны 11 дүгээр сарын 26-нд Лондон хотноо гарын үсэг зурсан дээрх Хэлэлцээрийн протоколуудын заалтуудад тодорхойлсон зарчмуудыг үндэслэн, халимны сүргийг зүй зохистой, үр дүнтэй хамгаалах, түүний өсөлтийг хангах үүднээс халим агнуурын олон улсын зохицуулалтын тогтолцоог байгуулахыг зорьж,

Халимны сүргийг зүй зохистой хамгаалах, улмаар халим агнуурын цэгцтэй хөгжлийг хангах зорилго бүхий конвенц байгуулахаар,

Дараахь зүйлүүдийг хэлэлцэн тохиролцов:

НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

1. Энэхүү Конвенц нь өөрийн салшгүй хэсэг болох хавсралт Хуваарьтай байна. "Конвенц"-иос иш татсан тохиолдол бүрт дээр дурдсан Хуваарийг

одоогийн утгаар нь буюу Тавдугаар зүйлд заасны дагуу нэмэлт өөрчлөлт оруулсан байдлаар нь иш татсан хэмээн хамтатган ойлгоно.

2. Энэхүү Конвенц нь Хэлэлцэн тохирогч Засгийн газруудын хууль, эрх мэдлийн хүрээнд байгаа боловсруулах онгоц, хуурай газар дээрх байгууламж, халим агнуурын онгоцыг ашиглан халим агнуур явуулж буй бүх далай тэнгис, гол мөрөнд үйлчилнэ.

ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Энэхүү Конвенцид хэрэглэгдэх нэр томъёог дараахь байдлаар ойлгоно. Үүнд:

1. “Боловсруулах онгоц” гэж онгоцон дотор эсвэл тавцан дээр нь халимыг бүтнээр нь буюу хэсгээр нь боловсруулах усан онгоцыг хэлнэ.
2. “Хуурай газар дээрх байгууламж” гэж халимыг бүтнээр нь буюу хэсгээр нь боловсруулах хуурай газар дээрх үйлдвэрийг хэлнэ.
3. “Халим агнуурын онгоц” гэж халим агнах, барих, чирэх, тээвэрлэх буюу хайгуулын зорилгоор ашиглаж буй усан онгоцыг хэлнэ.
4. “Хэлэлцэн тохирогч Засгийн газар” гэж энэхүү Конвенцийг соёрхон баталсан тухай батламж бичгээ хадгалуулсан буюу энэхүү Конвенцийг дагаж мөрдөхөө мэдэгдсэн Засгийн газрыг хэлнэ.

ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

1. Хэлэлцэн тохирогч Засгийн газрууд Засгийн газар тус бүрээс томилогдсон нэг нэг төлөөлөгчөөс бүрдэх Халим агнуурын Олон улсын Комисс /цаашид Комисс гэх/ байгуулахаар тохиролцов. Төлөөлөгч тус бүр санал өгөх нэг эрхтэй бөгөөд нэг буюу түүнээс дээш тооны мэргэжилтэн болон зөвлөхтэй байж болно.

2. Комисс нь гишүүдийн дундаасаа дарга болон дэд даргаа сонгон, Комиссын үйл ажиллагааны дотоод журмыг тогтооно. Тавдугаар зүйлд заасан арга хэмжээг авахад санал хураалтад оролцож буй гишүүдийн дийлэнх олонхи буюу дөрөвний гурвын санал шаардлагатай бөгөөд бусад тохиолдолд Комисс нь шийдвэрээ гишүүдийн ердийн олонхийн саналаар батална. Комиссын хуралдааны шийдвэрээс өөрөөр шийдвэр гаргах тухай Үйл ажиллагааны дотоод журамд заасан байж болно.

3. Комисс нь Нарийн бичгийн дарга болон бусад ажилтнуудаа томилно.

4. Комисс нь шаардлагатай гэж үзвэл түүнээс зөвшөөрөл олгосон үйл ажиллагааг явуулах хороог өөрийн гишүүн болон мэргэжилтэн, зөвлөхүүдийн дотроос томилсон бүрэлдэхүүнтэйгээр байгуулж болно.

5. Комиссын гишүүн болон түүнийг дагалдах мэргэжилтэн, зөвлөхүүдийн зардлын асуудлыг тухайн Засгийн газар шийдвэрлэнэ.

6. НҮБ-тай холбоотой төрөлжсөн байгууллагууд нь халимны сүргийг хамгаалах, үржүүлэх асуудал болон халим агнуурын үйлдвэрлэлээс гарах бүтээгдэхүүний талаар тодорхой үүрэг хүлээсэн байж болохыг хүлээн зөвшөөрч, үүрэг, үйл ажиллагаа давхардахгүй байх үүднээс, Хэлэлцэн тохирогч Засгийн газрууд тус Комиссыг НҮБ-ын төрөлжсөн аль нэг байгууллагын хүрээнд ажиллуулах эсэх талаар энэхүү Конвенц хүчин төгөлдөр болсноос хойшхи 2 жилийн дотор харилцан зөвлөлдөнө.

7. Энэ хооронд Их Британи Умард Ирландын Нэгдсэн Вант Улсын Засгийн газар Хэлэлцэн тохирогч бусад Засгийн газартай зөвшилцсөний үндсэн дээр Комиссын анхдугаар хуралдааныг зарлан хуралдуулах асуудлыг зохицуулж, дээрх Гуравдугаар зүйлийн 6 дахь заалтад дурдсан зөвлөлдөөнийг санаачлан эхлүүлнэ.

8. Комиссын дараагийн хуралдаануудыг Комиссоос тогтоосноор зохион байгуулна.

ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

1. Комисс нь Хэлэлцэн тохирогч Засгийн газруудын бие даасан байгууллагууд, эсвэл төрийн болон хувийн бусад байгууллагатай хамтран буюу тэдгээрээр дамжуулан, мөн дангаараа дараахь үйл ажиллагааг явуулж болно. Үүнд:

/а/ Халим болон халим агнуурын судалгаа, шинжилгээний ажлыг хөхиүлэн дэмжих, зөвлөгөө өгөх, шаардлагатай бол зохион байгуулах,

/б/ Халимны сүргийн нөөцийн өнөөгийн байдал, хандлага, тэдгээрт халим агнуурын үйл ажиллагааны үзүүлэх нөлөөллийн талаар статистикийн мэдээ, материал цуглуулж, дүн шинжилгээ хийх,

/в/ Халимны сүргийн нөөцийг хадгалах, нэмэгдүүлэх арга хэмжээний тухай мэдээллийг судлах, үнэлгээ өгөх, түгээх

2. Комисс нь үйл ажиллагааныхаа тухай илтгэл тайланг хэвлүүлнэ. Мөн шаардлагатай гэж үзсэн илтгэл тайлан, халим болон халим агнуурын тухай статистик, шинжлэх ухааны болон холбогдох бусад мэдээллийг дангаараа болон Норвегийн Сандефёрд дахь Олон улсын халим агнуурын статистикийн товчоо болон бусад байгууллага, агентлагуудтай хамтран хэвлүүлж болно.

ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

1. Комисс нь халимны сүргийн нөөцийг хамгаалах, ашиглахтай холбогдсон журам гаргах замаар Хуваарьт заасан зүйлүүдэд,

/а/ хамгаалалтад хамрагдсан болон хамрагдаагүй төрөл зүйлүүд,

/б/ агнуурын нээлттэй ба хаалттай улирлууд,

/в/ агнуурын нээлттэй ба хаалттай тэнгисийн бүс нутаг, түүний дотор дархан цаазат бүс нутгийн тодорхойлолт,

/г/ төрөл зүйл тус бүрт агнуурыг халимны биеийн хэмжээгээр хязгаарлах

/д/ агнуурын хугацаа, арга хэлбэр болон хэмжээ /агнуурын нэг улиралд агнаж болох халимны тооны дээд хязгаарыг оролцуулан/

/е/ агнуурт хэрэглэж болох багаж хэрэгсэл, техникийн загвар, үзүүлэлтүүд,

/ё/ хэмжүүрийн аргачлал

/ж/ агнуурын үр дүн, бусад статистик болон биологийн тайлан зэрэг асуудлуудыг зохицуулсан нэмэлт өөрчлөлтүүдийг үе үе хийж болно.

2. Хуваарьт оруулах нэмэлт өөрчлөлт нь,

/а/ энэхүү Конвенцийн зорилго, зорилтуудыг хэрэгжүүлэхэд болон халимны сүргийн нөөцийг хамгаалах, өсгөх, зүй зохистой ашиглах нөхцлийг бүрдүүлэхэд чиглэгдсэн,

/б/ шинжлэх ухааны судалгаан дээр үндэслэгдсэн,

/в/ боловсруулах онгоц, хуурай газрын байгууламжийн тоонд буюу тэдгээрийн харъяалалд, эсвэл тэдгээрийн бүлэгт агнуурын хязгаарлалт хийж, тусгай квот олгоогүй

/г/ халимны бүтээгдэхүүн хэрэглэгчид, халим агнуурын үйлдвэрлэлийн эрх ашгийг бодолцсон байх ёстой.

3. Комиссын зүгээс нэмэлт өөрчлөлтийн талаар Хэлэлцэн тохирогч Засгийн газруудад мэдэгдсэнээс хойш 90 хоногийн дараа уг нэмэлт өөрчлөлт нь тухайн Засгийн газрын хувьд хүчин төгөлдөр болох бөгөөд,

/а/ аль нэг Засгийн газар нь энэхүү 90 хоногийн хугацаа дуусахаас өмнө оруулсан нэмэлт өөрчлөлтийг эсэргүүцэж буйгаа Комисст хандан мэдэгдсэн тохиолдолд дараагийн 90 хоногийн хугацаанд энэхүү нэмэлт өөрчлөлт нь аль ч Засгийн газрын хувьд хүчинтэй болохгүй.

/б/ ийм тохиолдолд Хэлэлцэн тохирогч бусад Засгийн газар энэхүү нэмэлт 90 хоногийн хугацаа дуусахаас өмнө буюу энэ 90 хоногийн нэмэлт хугацаанд гарсан сүүлийн эсэргүүцлийг хүлээн авсан өдрөөс хойшхи 30

хоногийн хугацааны аль сүүлчийнхээр нь тооцож, хугацаа дуусах өдөр хүртэл энэхүү нэмэлт өөрчлөлтийг эсэргүүцэж буйгаа илэрхийлж болно.

/в/ Дээрх хугацаа дууссаны дараа энэхүү нэмэлт өөрчлөлт нь эсэргүүцэл илэрхийлээгүй бүх Засгийн газрын хувьд хүчинтэй болох бөгөөд эсэргүүцлээ илэрхийлсэн Засгийн газрын хувьд тухайн эсэргүүцлээ татаж авах хүртэл хүчинтэй болохгүй. Комисс нь эсэргүүцэл болон эсэргүүцлээ татан авах тухай мэдэгдэл хүлээн авсан бол нэн даруй Хэлэлцэн тохирогч Засгийн газруудад мэдэгдэх ба Засгийн газрууд нь нэмэлт өөрчлөлт, эсэргүүцэл, эсэргүүцлээ татан авсан тухай бүх мэдээллийг хүлээн авснаа нотолж байх үүрэгтэй.

4. Бүх төрлийн нэмэлт өөрчлөлт нь 1949 оны 7 дугаар сарын 1-нээс өмнө хүчинтэй болохгүй.

ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

Комисс нь халим, халим агнуур болон энэхүү Конвенцийн зорилго, зорилтуудтай холбогдсон асуудлаар Хэлэлцэн тохирогч аль нэг буюу нийт Засгийн газарт хандсан зөвлөмжүүдийг үе үе гаргаж болно.

ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

Хэлэлцэн тохирогч Засгийн газар нь энэхүү Конвенцийн дагуу шаардагдах мэдэгдэл, статистикийн болон бусад мэдээллийг Комиссоос тогтоосон маягт, аргачлалаар бүрдүүлж, Норвегийн Сандефёрд дахь Олон улсын халим агнуурын статистикийн товчоонд буюу Комиссоос томилсон аль нэг өөр байгууллагад шуурхай хүргүүлж байна.

НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

1. Энэхүү Конвенцийн заалтаас үл хамааран, Хэлэлцэн тохирогч Засгийн газар тухайн Засгийн газраас тохиромжтой гэж үзэж буй тоо толгойн хязгаарлалт, бусад нөхцлийн адгуу өөрийн улсын иргэдийг шинжлэх ухааны судалгаа шинжилгээний зорилгоор халим барих, нядлах, боловсруулах тусгай зөвшөөрөл олгож болно. Энэхүү заалтад заасан халим барих, нядлах, боловсруулах ажиллагаанд тус Конвенц үйлчлэхгүй. Хэлэлцэн тохирогч Засгийн газар нь тийм тусгай зөвшөөрөл олгосон тухайгаа Комисст даруй илтгэж байх ёстой. Хэлэлцэн тохирогч Засгийн газар нь өөрийн олгосон тусгай зөвшөөрлийг хэдийд ч хүчингүй болгож болно.

2. Дээр дурдсан тусгай зөвшөөрлийг үндэслэн агнасан халимыг аль болох боловсруулж, олсон орлогыг зөвшөөрөл олгосон Засгийн газраас гаргасан чиглэлийн дагуу зохицуулна.

3. Хэлэлцэн тохирогч Засгийн газар нь өөрт байгаа халим болон халим агнуурын талаарх шинжлэх ухааны мэдээлэл, түүний дотор энэ зүйлийн 1 дэх заалт болон 4 дүгээр зүйлд заасан судалгаа шинжилгээний үр дүнгийн тухай мэдээллийг Комиссоос тодорхойлсон байгууллагад аль болох боломжтой үедээ, 1 жилээс хэтрэхгүй хугацааны зайтай хүргүүлж байна.

4. Боловсруулах онгоц болон хуурай газрын байгууламжийн үйл ажиллагаатай холбоотой биологийн үзүүлэлт, мэдээллийг тогтмол цуглуулах, задлан шинжлэх нь халим агнуурын чанартай бөгөөд үр дүнтэй менежментийг бүрдүүлэхэд салшгүй ач холбогдолтой гэдгийг хүлээн зөвшөөрч, Хэлэлцэн тохирогч Засгийн газар нь энэхүү үзүүлэлт, мэдээллийг цуглуулах талаар бололцоотой бүх арга хэмжээг авна.

ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

1. Хэлэлцэн тохирогч Засгийн газар нь энэхүү Конвенцийн заалтуудыг хэрэгжүүлэх, тухайн Засгийн газрын хууль, эрх мэдлийн хүрээнд хамаарах хүмүүс буюу хөлөг онгоцны үйл ажиллагаа нь энэхүү Конвенцийн заалтыг зөрчсөн тохиолдолд тухайн буруутай үйлдэлд шийтгэл оноох зэрэг асуудлыг шийдвэрлэх зорилгоор холбогдох арга хэмжээг авах үүрэгтэй.

2. Энэхүү Конвенциор хориглосон төрөл зүйлийн халимыг агнасан халим агнуурын онгоцны буучин, хөлгийн гишүүдэд тухайн ажлын үр дүнтэй уялдуулан ямар нэгэн хөлс, шан олгож болохгүй.

3. Конвенцийг зөрчсөн буруутай үйлдлийн талаархи хэргийг харъяалах Засгийн газар нь шүүхэд өгнө.

4. Хэлэлцэн тохирогч Засгийн газар нь байцаагчдын мэдүүлснээр тухайн Засгийн газрын хууль, эрх мэдлийн хүрээнд хамаарах хүмүүс болон хөлөг онгоцны зүгээс энэхүү Конвенцийн заалтыг зөрчсөн зөрчил бүрийн тухай дэлгэрэнгүй мэдээллийг Комисст хүргүүлнэ. Энэ мэдээлэлдээ авсан арга хэмжээ болон ногдуулсан эрүүгийн шийтгэлийг дурдсан мэдээллийг оруулна.

АРАВДУГААР ЗҮЙЛ

1. Энэхүү Конвенцийг соёрхон батлах бөгөөд соёрхон баталсан тухай батламж бичгийг Америкийн Нэгдсэн Улсын Засгийн газарт хадгалуулна.

2. Энэхүү Конвенцид гарын үсэг зураагүй Засгийн газар нь Конвенцийг хүчин төгөлдөр болсноос хойш Америкийн Нэгдсэн Улсын Засгийн газарт бичгээр мэдэгдэл ирүүлснээр тус Конвенцид нэгдэн орж болно.

3. Америкийн Нэгдсэн Улсын Засгийн газар нь хадгалуулахаар ирүүлсэн соёрхон баталсан тухай батламж бичиг болон нэгдэн орохоо илэрхийлсэн мэдэгдлийг гарын үсэг зурагч болон нэгдэн орж буй бусад бүх Засгийн газарт мэдэгдэнэ.

4. Энэхүү Конвенц нь Нидерланд, Норвеги, ЗСБНХУ, Их Британи, Умард Ирландын Нэгдсэн Вант улс, Америкийн Нэгдсэн Улсын Засгийн газрыг оруулсан доод тал нь 6 гарын үсэг зурагч Засгийн газраас соёрхон баталсан тухай батламж бичгийг хадгалуулсан тохиолдолд эдгээр орны хувьд хүчин төгөлдөр болох бөгөөд түүнээс хойш соёрхон баталсан болон нэгдэн орсон Засгийн газруудын хувьд соёрхон баталсан батламж бичиг болон нэгдэн орсон тухай мэдэгдлийг хүлээн авсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

5. Хуваарийн заалтууд нь 1948 оны 7 дугаар сарын 1-нээс өмнө үйлчлэхгүй. Тавдугаар зүйлд заасны дагуу баталсан Хуваарьт оруулсан Нэмэлт өөрчлөлт нь 1949 оны 7 дугаар сарын 1-нээс өмнө үйлчлэхгүй.

АРВАН НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Хэлэлцэн тохирогч Засгийн газар нь тухайн жилийн 1 дүгээр сарын 1-нээс өмнө Эх хадгалагч Засгийн газарт мэдэгдлээ хүргүүлснээр тухайн жилийнхээ 6 дугаар сарын 30-нд энэхүү Конвенциос гарч болно. Эх хадгалагч Засгийн газар нь энэхүү мэдэгдлийг хүлээн авсан даруй Хэлэлцэн тохирогч бусад Засгийн газарт мэдэгдэнэ. Хэлэлцэн тохирогч бусад Засгийн газар нь Эх хадгалагч Засгийн газраас дээрх мэдэгдлийн хуулбарыг хүлээн авсны дараа 1 сарын дотор мөн адил гарах тухайгаа мэдэгдэж болно. Энэ тохиолдолд Конвенциос гарах тухай мэдэгдсэн Засгийн газрын хувьд энэхүү Конвенц нь тухайн жилийнхээ 6 дугаар сарын 30-нд хүчин төгөлдөр бус болно.

Энэхүү Конвенц нь гарын үсэг зурахад нээлттэй болсон огноотой байх ба тэр өдрөөс эхлэн 14 хоногийн турш гарын үсэг зурахад нээлттэй байна.

ДЭЭРХИЙГ НОТОЛЖ доор дурдсан нэр бүхий төлөөлөгчид бүрэн эрхийнхээ дагуу энэхүү Конвенцид гарын үсэг зурав.

1946 оны 12 дугаар сарын 2-нд Вашингтон хотноо англи хэлээр үйлдэв. Энэхүү Конвенцийн эх хувийг Америкийн Нэгдсэн Улсын Засгийн газрын архивт хадгална. Америкийн Нэгдсэн Улсын Засгийн газар нь баталгаажуулсан хувийг гарын үсэг зурагч болон нэгдэн орсон бусад Засгийн газруудад хүргүүлнэ.

----- оОо -----

**БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫН ТУХАЙ
КОНВЕНЦИЙН БИОАЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ТУХАЙ
КАРТАГЕНЫ ПРОТОКОЛ**

ХЭЛЭЛЦЭН ТОХИРОГЧ ТАЛУУД,

Биологийн олон янз байдлын тухай Конвенц /цаашид Конвенц гэх/-ийн Хэлэлцэн тохирогч Талууд болохын хувьд,

Конвенцийн 19 дүгээр зүйлийн 3, 4 мөн түүнчлэн 8 дугаар зүйлийн ө, 17 дугаар зүйлийн заалтуудыг үндэслэн,

Биологийн олон янз байдлыг хадгалан хамгаалах, тогтвортой ашиглахад сөрөг нөлөө үзүүлэхүйц орчин үеийн биотехнологийн аргаар гарган авсан, алив хувиргасан амьд организмыг олон улсын хилээр дамжуулан шилжүүлэхэд онцгой анхаарч, биоаюулгүй байдлыг хангах тухай Протоколыг боловсруулах, тухайлбал, урьдаас үндэслэлтэй зөвшилцөх зохих журмыг хянан хэлэлцэхэд бэлтгэх тухай Конвенцийн Талуудын 1995 оны 11 дүгээр сарын 17-ны өдрийн Бага Хурлын II/5 дугаар шийдвэрийг мөн үндэс болгон,

Хүрээлэн буй орчин ба хөгжлийн тухай Рио-де Жанейрогийн Тунхаглалын 15 дугаар Зарчимд тусгагдсан урьдчилан сэрэмжлэх арга хэмжээг дахин баталж,

Орчин үеийн биотехнологийн хурдацтай тархалт ба түүний биологийн олон янз байдалд үзүүлж болох сөрөг нөлөөлөл болон хүний эрүүл мэндийг эрсдүүлж болзошгүйгээс үүдсэн олон нийтийн улам бүр өсөн байгаа болгоомжлолыг анхааран,

Орчин үеийн биотехнологийг байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд хохиролгүйгээр зөв тодорхойлон хөгжүүлбэл хүний хөгжил, сайн сайханд асар их хувь нэмэр оруулж болохыг хүлээн зөвшөөрч,

Генетикийн олон янз байдлын болон гарал үүслийн төвүүд нь хүн төрөлхтөнд онцгой чухал ач холбогдолтойг мөн хүлээн зөвшөөрч,

Олон улс орон, ялангуяа хөгжиж байгаа улс орнууд хувиргасан амьд организмаас үүдэлтэй нь тогтоогдсон буюу цаашид гарч болзошгүй эрсдлийн онцлог, хамрах хүрээтэй үйл ажиллагаагаа уялдуулах боломж хязгаарлагдмал байгааг анхааралдаа авч,

Хүрээлэн буй орчин ба худалдааны талаар хийгдэж буй хэлэлцээрүүд нь тогтвортой хөгжлийг хангах үүднээс харилцан бие биенээ дэмжиж байх ёстойг хүлээн зөвшөөрч,

Энэхүү Протокол нь одоо мөрдөгдөж байгаа олон улсын аливаа хэлэлцээрийн хүрээнд Талуудын эрх, үүргийг өөрчлөх эх үндэс болохгүй гэдгийг онцлон тэмдэглэж,

Дээр дурдсан хэсэг нь энэхүү Протоколыг бусад олон улсын хэлэлцээрт харъяалуулах зорилго агуулаагүй гэдгийг ойлгож,

Дараахь зүйлийг хэлэлцэн тохиролцов.

НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

ЗОРИЛГО

Хүрээлэн буй орчин ба хөгжлийн тухай Рио-де Жанейрогийн Тунхаглалын 15 дугаар Зарчимд тусгагдсан урьдчилан сэрэмжлэх арга хэмжээ авах зарчмын дагуу энэхүү Протоколын зорилго нь орчин үеийн биотехнологийн үр дүнд бий болсон биологийн олон янз байдлыг хадгалан хамгаалах, тогтвортой ашиглахад сөрөг нөлөө үзүүлж, мөн хүний эрүүл мэндийг эрсдүүлж болзошгүй хувиргасан амьд организмыг аюулгүй дамжуулах, боловсруулах, хэрэглэх зохих түвшний хамгаалалтыг хангах, ялангуяа олон улсын хилээр дамжуулан шилжүүлэх үед онцгой анхаарахад оршино.

ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1. Талууд энэхүү Протоколын хүрээнд хүлээсэн үүргээ хэрэгжүүлэхийн тулд зохих хууль эрх зүйн, захиргааны болон бусад арга хэмжээнүүдийг авна.

2. Талууд нь хувиргасан амьд организмыг гарган авах, тэдгээрийг зохицуулах, тээвэрлэх, ашиглах, дамжуулах ба чөлөөлөх үйл ажиллагааг биологийн олон янз байдал ба хүний эрүүл мэндэд эрсдэлгүйгээр буюу аль болох бага эрсдэлтэйгээр гүйцэтгэх нөхцлийг хангана.

3. Энэхүү Протоколын заалтууд нь улс орнуудын олон улсын эрх зүйн дагуу байгуулагдсан газар нутгийн тэнгис болон улс орнуудын өөрийн эдийн засгийн онцгой бүс, далайн эрэг орчмын хил газарт олон улсын эрх зүйн дагуу эдлэх тэдгээрийн бүрэн эрх ба эрх мэдэлд, мөн түүнчлэн бүх улс орнуудын усан ба агаарын хөлгүүдээр зорчих олон улсын эрх зүй болон олон улсын зохих баримт бичигт тусгагдсан эрх, эрх чөлөөнд ямар нэг байдлаар нөлөөлөхгүй болно.

4. Хэрэв энэхүү Протоколын зорилго, үндэслэлд харшлахгүй бөгөөд тухайн Талын олон улсын эрх зүйгээр хүлээсэн бусад үүрэгтэй нийцэж байвал Талын зүгээс биологийн олон янз байдлыг хадгалан хамгаалах ба тогтвортой ашиглахад чиглэсэн бөгөөд энэ Протоколд тусгагдсанаас илүү үр дүн үзүүлэх

арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхэд Протоколын аливаа зүйл нь эрхийг хязгаарлах байдлаар тайлбарлагдахгүй болно.

5. Талууд зохих зохих үед бэлэн байгаа шинжээчийн мэдлэг, олон улсын чуулга уулзалтууд дээр хүний эрүүл мэндийн эрсдэлийн асуудалтай уялдуулан гаргасан баримт бичиг болон ажлын үр дүнг анхааралдаа авахыг эрмэлзэнэ.

ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

НЭР ТОМЪЁОГ ХЭРЭГЛЭХ

Энэхүү Протоколын зорилгод нийцүүлэн нэр томъёог дараахь байдлаар ойлгоно:

а) "Талуудын Бага хурал" гэж Конвенцийн Талуудын Бага хурлыг;

б) "Битүү системд ашиглах" гэж хувиргасан амьд организмын гадаад орчинтой харьцах болон түүнд нөлөөлөхөөс үр дүнтэйгээр хязгаарлах тусгай арга хэмжээг явуулах зорилго бүхий байгууламж, төхөөрөмж ба бусад физик байгууламжийн хүчин чадлын хүрээнд явагдаж буй бүх төрлийн үйл ажиллагааг;

в) "Экспорт" гэж нэг Талаас нөгөө Тал руу зориудаар хил дамжуулан шилжүүлэхийг;

г) "Экспортлогч" гэж хувиргасан амьд организмын экспортыг зохион байгуулж байгаа Талын хууль, эрх мэдлийн хүрээнд харъяалагддаг хуулийн этгээд ба хувь хүмүүсийг;

д) "Импорт" гэж нэг Тал руу нөгөө Талаас зориуд хил дамжуулан шилжүүлэхийг;

е) "Импортлогч" гэж хувиргасан амьд организмын импортыг хийж буй Талын хууль, эрх мэдлийн хүрээнд харъяалагддаг хуулийн этгээд ба хувь хүмүүсийг;

ё) "Хувиргасан амьд организм" гэж орчин үеийн биотехнологийн аргыг хэрэглэж гарган авсан генетик материалын шинэ хослол бүхий аливаа амьд организмыг;

ж) "Амьд организм" гэж генетикийн материалыг дамжуулах буюу нийлэгжүүлэх чадвар бүхий аливаа биологийн биетийг, үржих чадваргүй организм, вирусуд, вириодуудыг;

з) "Орчин үеийн биотехнологи" гэж:

а) эрлийз ДНХ болон эс ба эрхтэнцэрт шууд ДНХ тарих зэргийг хамарсан нуклейны хүчлийг *in vitro*-д ашиглах аргууд,

б) ангилал зүйн хувьд овгоос дээш ялгаатай организмуудын эсийг нийлүүлэхэд тулгуурласан аргууд

и) “Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага” гэж тухайн бүсийн тусгаар тогтносон улсуудын байгуулсан, энэ Протоколоор зохицуулах асуудлуудыг шийдвэрлэх бүрэн эрхийг эдгээр гишүүн орнууд нь олгосон, өөрийн дотоод журмын дагуу энэхүү Протоколыг соёрхон батлах, батлах, хүлээн зөвшөөрөх буюу түүнд нэгдэн орох бүрэн эрх бүхий байгууллагыг;

й) “Олон улсын хилээр дамжуулан шилжүүлэх” гэж Протоколд нэгдэн орсон нэг Талаас нөгөө Тал руу хувиргасан амьд организмыг шилжүүлэх, мөн 17, 24 дүгээр зүйлд зааснаар Протоколд нэгдэж орсон Талаас Протоколд нэгдэн ороогүй Тал руу олон улсын хилээр дамжуулан шилжүүлэхийг хэлнэ.

ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Энэхүү Протокол нь биологийн олон янз байдлыг хамгаалах ба тогтвортой ашиглахад сөрөг нөлөө үзүүлэхүйц, мөн хүний эрүүл мэндийг эрсдүүлж болзошгүй хувиргасан амьд организмуудыг олон улсын хилээр дамжуулан шилжүүлэх, дамжин өнгөрөх, боловсруулах ба ашиглах асуудлыг хамарна.

ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

ЭМИЙН БЭЛДМЭЛҮҮД

4 дүгээр зүйлд заасныг үл харгалзан, Талуудын импортлох шийдвэр гаргахаас өмнө хувиргасан амьд организмын талаар эрсдэлийн үнэлгээ хийх аливаа эрхийг хөндөхгүйгээр энэхүү Протокол нь олон улсын бусад холбогдох хэлэлцээр болон байгууллагуудын дүрмээр зохицуулагддаг, хүнд зориулсан эмийн бэлдмэлүүдийг олон улсын хилээр дамжуулан шилжүүлэхэд хамаарахгүй болно.

ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

ДАМЖИН ӨНГӨРӨХ БА БИТҮҮ СИСТЕМД АШИГЛАХ

1. 4 дүгээр зүйлд заасныг үл харгалзан, дамжин өнгөрүүлэгч Талын өөрийн нутаг дэвсгэр дээгүүр тээвэрлэхийг зохицуулах, мөн 2 дугаар зүйлийн 3-т заасан тодорхой хувиргасан амьд организмыг өөрийн нутаг дээгүүр дамжин өнгөрүүлэх тухай энэхүү Талын аливаа шийдвэрийг Биоаюулгүйн зуучлагчид гаргаж өгөх эрхийг хөндөхгүйгээр энэхүү Протоколын урьдаас мэдээлж зөвшилцөх журамтай холбогдолтой заалтууд нь дамжин өнгөрч буй хувиргасан амьд организмд хамаарагдахгүй болно.

2. 4 дүгээр зүйлд заасныг үл харгалзан мөн Талын импортлох шийдвэр гаргахаас өмнө хувиргасан амьд организмын эрсдэлийн үнэлгээ явуулах,

өөрийн хууль, эрх мэдлийн хүрээнд битүү системд ашиглахад стандарт тогтоох аливаа эрхийг хөндөхгүйгээр урьдаас мэдээлж зөвшилцөх журамтай холбоотой энэхүү Протоколын заалтууд нь импортлогч Талын стандартын дагуу явагдах битүү системд ашиглах зориулалт бүхий хувиргасан амьд организмыг олон улсын хилээр дамжуулан өнгөрүүлэхэд хамаарагдахгүй болно.

ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

УРЬДЧИЛАН МЭДЭЭЛЖ ЗӨВШИЛЦӨХ ЖУРМЫГ ХЭРЭГЛЭХ НЬ

1. Протоколын 5,6 дугаар зүйл болон урьдаас мэдээлж зөвшилцөх тухай 8,9,10,12 дугаар зүйлд заасан журмыг импортлогч Талын хүрээлэн буй орчинд зориудаар нутагшуулахаар хувиргасан амьд организмыг зориудаар анхлан олон улсын хилээр дамжуулан шилжүүлэхээс өмнө мөрдөнө.

2. “Хүрээлэн буй орчинд зориудаар нутагшуулах” тухай дээрх 1 дэх заалт нь хүнс, тэжээл, боловсруулах зориулалтаар шууд хэрэглэх хувиргасан амьд организмд үл хамаарна.

3. Протоколын 11 дүгээр зүйл нь хүнс, тэжээл, боловсруулах зориулалтаар шууд хэрэглэх хувиргасан амьд организмыг анхлан олон улсын хилээр дамжуулан шилжүүлэхэд хэрэглэнэ.

4. Урьдаас мэдээлж зөвшилцөх журам нь энэ Протоколын Талуудын Хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага Хурлын шийдвэрт биологийн олон янз байдлыг хадгалан хамгаалах, тогтвортой ашиглахад, хүний эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөхгүй гэж үзсэн хувиргасан амьд организмыг зориудаар олон улсын хилээр дамжуулан шилжүүлэхэд хамаарахгүй болно.

НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

МЭДЭГДЭЛ ӨГӨХ

1. Экспортлогч Тал нь 7 дугаар зүйлийн 1 дэх заалтын үйлчлэх хүрээнд хамрагдах хувиргасан амьд организмыг зориудаар олон улсын хилээр дамжуулан шилжүүлэхээс өмнө импортлогч Талын эрх бүхий байгууллагад бичгээр мэдэгдэл өгөх буюу өгөхийг экспортлогчоос шаардана. Мэдэгдэл нь хамгийн товч гэхэд I хавсралтад тусгасан мэдээллийг агуулсан байна.

2. Экспортлогч Тал нь экспортлогчийн гаргасан мэдээллийн үнэн зөв эсэх, хууль эрх зүйн шаардлага хангаж байгаа эсэхийг баталгаажуулна.

ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

МЭДЭГДЭЛ ХҮЛЭЭН АВСАН ТУХАЙ ХАРИУ ӨГӨХ

1. Импортлогч Тал нь мэдэгдэл авсан тухайгаа түүнийг хүлээн авсан өдрөөс хойш ер хоногийн дотор мэдэгдэл өгөгчид бичгээр мэдэгдэнэ.
2. Уг хариу бичигт дараахь зүйлүүд тусгагдсан байна. Үүнд:
 - а) мэдэгдэл хүлээн авсан огноо;
 - б) мэдэгдэлд 8 дугаар зүйлд заасан *prima facie* (анхан шатны) мэдээлэл байгаа эсэх тухай;
 - в) цаашид импортлогч Талын дотоодын зохицуулалтын хүрээнд эсвэл 10 дугаар зүйлд заасан журмыг мөрдөх эсэхийг тодорхойлох,
3. Дээрх 2 дахь заалтын в-д дурдсан дотоодын зохицуулалтын хүрээ нь энэхүү Протоколд нийцэж байна.
4. Импортлогч Тал мэдэгдэл хүлээн авсан тухайгаа батлахгүй байгаа нь олон улсын хилээр зориудаар дамжуулан шилжүүлэх хөдөлгөөнийг зөвшөөрч байна гэж ойлгохгүй.

АРАВДУГААР ЗҮЙЛ

ШИЙДВЭР ГАРГАХ ЖУРАМ

1. Импортлогч Талын гаргаж байгаа шийдвэрүүд нь 15 дугаар зүйлтэй нийцэж байх ёстой.
2. Импортлогч Тал 9 дүгээр зүйлд заасан хугацаанд мэдэгдэл өгөгчид олон улсын хилээр зориуд дамжуулан шилжүүлэх хөдөлгөөнийг гүйцэтгэж болох эсэх тухай бичгээр мэдээлнэ. Үүнд:
 - а) зөвхөн импортлогч Тал зөвшөөрсөн тухайгаа бичгээр мэдэгдсэний дараа эсвэл,
 - б) ер хоногоос доошгүй хугацааны дараа зөвшөөрсөн тухайгаа давтан бичгээр өгсөн зөвшөөрөлгүйгээр
3. Мэдэгдэл хүлээн авсан өдрөөс хойш хоёр зуун далан өдрийн дотор импортлогч Тал нь мэдэгдэл өгөгч ба Биоаюулгүйн зуучлагчид дээрх 2 дахь заалтын а-д дурдсан шийдвэрийнхээ тухай дараахь маягаар бичгээр мэдээлнэ. Үүнд:
 - а) тодорхой нөхцөлтэйгээр эсвэл нөхцөлгүйгээр импорт хийхийг зөвшөөрч, мөн энэ шийдвэрийг тэрхүү хувиргасан амьд организмыг дараагийн удаа импортоор нийлүүлэхэд хэрхэн хэрэгжүүлэх тухай мэдээллийг оруулан;
 - б) импортыг хориглож;

в) өөрийн дотоодын зохицуулалтын хүрээнд буюу I Хавсралттай нийцсэн холбогдох нэмэгдэл мэдээллийг нэхэмжлэхдээ импортлогч Тал хариугаа явуулах хугацааг тооцох ба холбогдох нэмэлт мэдээллийг хүлээх ёстой өдрийн тоог тооцохгүйг; эсвэл

г) мэдэгдэл өгөгчид энд заасан хугацаа нь тодорхой хугацаагаар сунгагддаг болохыг мэдээлнэ.

4. Эргэлзээгүй зөвшөөрөхөөс бусад тохиолдолд дээрх 3 дахь заалтын хүрээнд гаргасан шийдвэрт уг шийдвэрийг гаргах болсон шалтгааныг дурьдах ёстой.

5. Хэрэв импортлогч Тал мэдэгдэл хүлээн авснаас хойш хоёр зуун далан өдрийн дотор шийдвэрээ мэдэгдээгүй бол энэ нь олон улсын хилээр зориудаар дамжуулан шилжүүлэхийг түүний зүгээс зөвшөөрсөн гэж ойлгохгүй.

6. Импортлогч Талын биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, тогтвортой ашиглахад болон хүний эрүүл мэндийг эрсдүүлэхээр хувиргасан амьд организмээс үүдэх болзошгүй сөрөг нөлөөний хэмжээг тодорхойлох шинжлэх ухааны хангалттай мэдээлэл, мэдлэг дутагдалтайгаас шинжлэх ухааны баталгаа байхгүй байгаа нь дээрх нөлөөг арилгах буюу бууруулах үүднээс хувиргасан амьд организмын импортын талаар дээрх 3 дахь заалтад дурдсаны дагуу Талыг холбогдох шийдвэр гаргахад саад болох ёсгүй.

7. Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага Хурал нь анхны хуралдаанаараа импортлогч Талыг шийдвэр гаргахад дэмжлэг болохуйц зохих журам, механизмын талаар шийдвэр гаргана.

АРВАН НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

ХҮНС, МАЛЫН ТЭЖЭЭЛИЙН БОЛОН БОЛОВСРУУЛАХ ЗОРИУЛАЛТААР ШУУД ХЭРЭГЛЭХ ХУВИРГАСАН АМЬД ОРГАНИЗМЫН ТАЛААРХ ЖУРАМ

1. Хувиргасан амьд организмын зах зээл дээрх борлуулалтыг оролцуулан дотоодын хэрэглээний талаар эцсийн шийдвэр гаргасан Тал нь хувиргасан амьд организм нь олон улсын хилээр дамжуулагдан хүнс, малын тэжээлийн болон боловсруулах зориулалтаар шууд хэрэглэх зүйл болох тухай шийдвэр гаргаснаас хойш арван таван хоногийн дотор Биоаюулгүйн зуучлагчаар дамжуулан Талуудад мэдээлэх ёстой. Энэ мэдээлэл нь хамгийн товч гэхэд II Хавсралтад заасан мэдээллийг оруулсан байх ёстой. Тал нь мэдээллийн хувийг Нарийн бичгийн дарга нарын газарт Биоаюулгүйн зуучлагчийг ашиглах зөвшөөрөл байхгүй тухайгаа урьдчилан мэдэгдсэн Талуудын үндэсний зохицуулах төвүүдэд бичгээр өгнө. Энэ заалт нь хээрийн туршилтын талаарх шийдвэрт хамаарахгүй.

2. Дээрх 1 дэх заалтын дагуу шийдвэр гаргаж байгаа Тал нь хүсэлт гаргагчийн өгсөн мэдээллийн үнэн зөв эсэх, хууль зүйн шаардлага хангаж байгааг баталгаажуулна.

3. II Хавсралтын 6-д заасан байгууллагаас аливаа Тал нь нэмэлт мэдээлэл авах хүсэлт гаргаж болно.

4. Тал нь энэхүү Протоколын зорилготой нийцүүлэн тухайн орны дотоодын зохицуулалтын хүрээнд хүнс, малын тэжээлийн болон боловсруулах зориулалтаар шууд хэрэглэхээр хувиргасан амьд организмыг импортлох талаар шийдвэр гаргаж болно.

5. Аливаа Тал нь хүнс, малын тэжээлийн болон боловсруулах зориулалтаар шууд хэрэглэх хувиргасан амьд организмын импортын тухай үндэсний аливаа хууль, дүрэм, журам, заавруудыг хэрэв байдаг бол Биоаюулгүйн зуучлагчид хувилж өгнө.

6. Дээрх 4 дэх заалтад заасантай адил дотоодын зохицуулалт байхгүй хөгжиж буй орнууд буюу шилжилтийн эдийн засагтай орнууд болох Талууд нь өөрийн хууль, эрх мэдлийн хүрээнд эрхээ хэрэгжүүлэхдээ дээрх 1 дэх заалтад мэдээлэл нь өгөгдсөн хүнс, малын тэжээлийн болон боловсруулах зориулалтаар шууд хэрэглэх хувиргасан амьд организмын анхны импортоос өмнө гаргаж буй шийдвэр нь дараахь нөхцлүүдийг харгалзан үзсэн гэдгийг Биоаюулгүйн зуучлагчаар дамжуулан мэдэгдэнэ. Үүнд:

а) III Хавсралтын дагуу эрсдлийн үнэлгээ хийгдсэн, ба

б) хоёр зуун далан өдрөөс хэтрэхгүйгээр урьдчилан таамаглаж болохоор хугацаанд шийдвэр гаргасан.

7. Дээрх 6 дахь заалтад заасны дагуу Тал нь өөрийн шийдвэрийн талаар мэдэгдээгүй бол энэ нь хүнс, малын тэжээлийн болон боловсруулах зориулалтаар шууд хэрэглэх хувиргасан амьд организмын анхны импортын талаар хэрэв Тал нь өөрөөр заагаагүй бол зөвшөөрсөн ба татгалзсан гэж үзэх нөхцөл болохгүй.

8. Импортлогч Тал нь биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, тогтвортой ашиглахад болон хүний эрүүлмэндийг эрсдүүлж болзошгүй хувиргасан амьд организмын сөрөг нөлөөний цар хүрээний талаар холбогдох шинжлэх ухааны мэдээлэл, мэдлэг хангалтгүйгээс шинжлэх ухааны баталгаа байхгүй байгаа нь дээрх нөлөөг бууруулахын үүднээс хүнс, малын тэжээлийн болон боловсруулах зориулалтаар шууд хэрэглэх хувиргасан амьд организмын импортын талаар Талыг шийдвэр гаргахад саад болох ёсгүй.

9. Тал нь хүнс, малын тэжээлийн болон боловсруулах зориулалтаар шууд хэрэглэх хувиргасан амьд организмын хувьд санхүү, техникийн туслалцаа, чадавхи бий болгох шаардлагатай байгаагаа илэрхийлж болно. Энэ шаардлагыг хангахад Талууд нь 22, 28 дугаар зүйлийн дагуу хамтран ажиллах ёстой.

АРВАН ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

ШИЙДВЭРИЙГ ДАХИН ХЯНАХ

1. Импортлогч Тал нь биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, тогтвортой ашиглахад болон хүний эрүүл мэндийг эрсдүүлж болзошгүй тухай шинжлэх ухааны шинэ мэдээлэлтэй уялдуулан ямар ч үед олон улсын хилээр зориудаар дамжуулан шилжүүлэх тухай өөрийн шийдвэрээ дахин хянаж, өөрчилж болно. Ийм тохиолдолд тухайн Тал нь энэ тухайгаа гуч хоногийн дотор шийдвэрт дурдсанаар шилжүүлэх тухай урьдчилан мэдэгдсэн аливаа мэдэгдэл өгөгч болон Биоаюулгүйн зуучлагчид мэдээлж, шийдвэрийн үндэслэл болсон шалтгаанаа тайлбарлана.

2. Экспортлогч Тал буюу мэдэгдэл өгөгч нь импортлогч Талд 10 дугаар зүйлийн дагуу түүнийг гаргасан шийдвэрээ дахин хянах хүсэлтийг дараахь тохиолдолд гаргаж болно. Үүнд:

а) шийдвэр гаргах үндэслэл болсон эрсдлийн үнэлгээний үр дүнд нөлөөлж чадах нөхцөл байдал бий болсон, эсвэл

б) шинжлэх ухааны буюу техникийн холбогдолтой нэмэлт мэдээлэл бий болсон.

3. Импортлогч Тал ийм хүсэлтэд ер хоногийн дотор бичгээр хариу өгөх бөгөөд уг шийдвэрийн үндэслэл болсон шалтгааны тухай хариулт өгнө.

4. Импортлогч Тал өөрийн үзэмжээр дараа дараагийн импортын хувьд эрсдлийн үнэлгээ хийхийг шаардаж болно.

АРВАН ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

ХЯЛБАРЧИЛСАН ЖУРАМ

1. Импортлогч Тал нь энэхүү Протоколын зорилгод нийцүүлэн хувиргасан амьд организмыг зориудаар олон улсын хилээр дамжуулан аюулгүйгээр шилжүүлэх явдлыг хангасан зохих арга хэмжээг авсан тохиолдолд Биоаюулгүйн зуучлагчид дараахь тохиолдлуудыг урьдаас тодорхой зааж болно. Үүнд:

а) олон улсын хилээр зориудаар дамжуулан шилжүүлэх нь импортлогч Талд шилжүүлэх тухай мэдэгдэл өгөхтэй нэгэн зэрэг хийх тохиолдлууд; ба

б) урьдаас мэдээлж зөвшилцөх журмаас чөлөөлөгдсөн хувиргасан амьд организмуудыг шилжүүлэх тохиолдол

Дээрх (а) дэд хэсэгт дурдсан мэдэгдлүүд нь дараагийн удаа ижил Тал руу ижил нөхцөлтэйгээр шилжүүлэхэд хэрэглэгдэж болно.

2. Дээрх 1 дэх заалтын "а"-д дурдсан мэдэгдэлд тусгах шаардлагатай зориудаар олон улсын хилээр дамжуулан шилжүүлэх тухай мэдээлэл нь I Хавсралтад заасан мэдээлэл байна.

АРВАН ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

ХОЁР ТАЛЫН, БҮС НУТГИЙН БОЛОН ОЛОН ТАЛЫН ХЭЛЭЛЦЭЭРҮҮД БА ХЭЛЦЛҮҮД

1. Талууд нь энэхүү Протоколын зорилготой нийцүүлэн хувиргасан амьд организмыг олон улсын хилээр дамжуулан шилжүүлэх талаар хоёр талын, бүс нутгийн болон олон талын хэлэлцээр, хэлцлийг хийж болох бөгөөд тэдгээрт хамгаалалтыг энэ Протоколд зааснаас доошгүй түвшинд хийнэ.

2. Талууд нь Биоаюулгүйн зуучлагчаар дамжуулан энэхүү Протокол хүчин төгөлдөр болохоос өмнө буюу хойно хийсэн хоёр талын, бүс нутгийн, олон талын бүх хэлэлцээр, хэлцлүүдийн тухай харилцан мэдээлж байна.

3. Энэхүү Протоколын заалтууд нь тийм хэлэлцээр, хэлцэл хийсэн Талуудын хооронд эдгээр хэлэлцээр, хэлцлийн дагуу зориудаар олон улсын хилээр дамжуулан шилжүүлэх явдлыг хөндөхгүй.

4. Аль ч Тал нь өөрийн тал руу орж ирж байгаа тодорхой импортын зүйлд түүний дотоодын дүрэм, журам үйлчилнэ гэдгийг тодорхойлж болох бөгөөд энэ шийдвэрийн тухай Биоаюулгүйн зуучлагчид мэдэгдэнэ.

АРВАН ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

ЭРСДЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ

1. Энэхүү Протоколын дагуу хийгдэх эрсдлийн үнэлгээ нь шинжлэх ухааны үндэслэлтэйгээр III хавсралтын дагуу эрсдлийн үнэлгээ хийх хүлээн зөвшөөрөгдсөн аргаар хийгдэнэ. Эрсдлийн ийм үнэлгээ нь хамгийн наад зах нь 8 дугаар зүйлд заасан мэдээллүүд болон биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, тогтвортой ашиглахад болон хүний эрүүл мэндэд хувиргасан амьд организмын үзүүлэх сөрөг нөлөөний магадлалыг тодорхойлох, үнэлэхтэй холбогдсон бусад шинжлэх ухааны нотолгоо баримт дээр тулгуурласан байна.

2. Импортлогч Тал нь 10 дугаар зүйлд заасны дагуу шийдвэр гаргахад шаардлагатай эрсдлийн үнэлгээг хийлгэх асуудлыг хариуцна. Импортлогч Тал нь экспортлогч Талаас эрсдлийн үнэлгээ хийхийг шаардаж болно.

3. Хэрэв импортлогч Тал шаардлагатай гэж үзвэл эрсдлийн үнэлгээг хийхтэй холбогдон гарсан санхүүгийн зардлыг мэдэгдэл өгөгч хариуцна.

АРВАН ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

ЭРСДЛИЙГ ЗОХИЦУУЛАХ

1. Конвенцийн 8 дугаар зүйлийн ё-д заасныг анхааралдаа авч Талууд нь хувиргасан амьд организмыг ашиглах, боловсруулах, олон улсын хилээр дамжуулан шилжүүлэхтэй холбоотой эрсдлийн үнэлгээний талаар Протоколын заалтуудаар тодорхойлсон эрсдлийг зохицуулах, багасгах ба хянах зохих механизм, арга хэмжээ болон стратегийг бий болгож дэмжинэ.

2. Эрсдлийн үнэлгээний үр дүнд тулгуурласан арга хэмжээг импортлогч Талын нутаг дэвсгэр дээр хувиргасан амьд организмуудын биологийн олон янз байдлыг хадгалан хамгаалах тогтвортой ашиглахад болон хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх сөрөг нөлөөг зайлуулахад шаардагдах хэмжээнд авч явуулна.

3. Талууд хувиргасан амьд организмыг зориудаар бус олон улсын хил дамжуулан шилжүүлэх явдлыг гаргуулахгүй байх, түүний дотор хувиргасан амьд организмыг анхлан чөлөөлөхөөс өмнө эрсдлийн үнэлгээ хийхийг шаардах зэрэг зохих арга хэмжээг авч байна.

4. Дээрх 2 дахь заалтыг хөндөхгүйгээр Талууд импортолсон болон дотооддоо бий болгосон аливаа хувиргасан амьд организмыг зориудаар ашиглаж эхлэхээс өмнө түүний амьдралын мөчлөг буюу нөхөн үржилтийн үед зохих хугацааны ажиглалт хийхийг эрмэлзэнэ.

5. Талууд дараахь зорилгоор хамтран ажиллана. Үүнд:

а) биологийн олон янз байдлыг хадгалан хамгаалах, тогтвортой ашиглахад болон хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх сөрөг нөлөөтэй байж болзошгүй хувиргасан амьд организмуудыг буюу хувиргасан амьд организмуудын тодорхой шинж тэмдгүүдийг илрүүлэх, мөн

б) тийм хувиргасан амьд организм буюу онцлог шинж тэмдэгтэй харьцах талаар зохих арга хэмжээг авах.

АРВАН ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

ЗОРИУД БУСААР ОЛОН УЛСЫН ХИЛЭЭР ДАМЖУУЛАН ШИЛЖҮҮЛЭХ БА ЯАРАЛТАЙ АРГА ХЭМЖЭЭ АВАХ

1. Талууд өөрийн харъяаны нутаг дэвсгэрт хувиргасан амьд организмыг чөлөөлөх үйл ажиллагаа явагдсаны улмаас тэдгээр организмыг зориуд бусаар олон улсын хилээр дамжин шилжих тохиолдол гарах буюу гарч болзошгүй болох, энэ нь тухайн оронд биологийн олон янз байдлыг хадгалан хамгаалах, тогтвортой ашиглахад болон хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх асар их сөрөг нөлөөтэй байж болзошгүй үед өртсөн буюу өртөж болзошгүй Улс орнууд, Биоаюулгүйн зуучлагч болон зохих тохиолдолд холбогдох олон улсын

байгууллагуудад мэдэгдэхээр зохих арга хэмжээг авна. Тухайн Тал дээр дурдсан нөхцөл байдал үүссэнийг мэдсэн даруйдаа мэдэгдлийг явуулна.

2. Талууд энэхүү Протокол тухайн Талын хувьд хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс оройтолгүйгээр энэ зүйлд заасан мэдэгдлийг хүлээн авах зорилгоор томилогдсон холбоо барих байгууллагын тухай дэлгэрэнгүй мэдээллийг Биоаюулгүйн зуучлагчид өгнө.

3. Дээрх 1 дэх заалтаас үндэслэн гарч ирэх аливаа мэдэгдэл нь дараахь зүйлүүдийг багтаасан байна. Үүнд:

(а) хувиргасан амьд организмын тоо хэмжээ болон холбогдох шинж тэмдэг ба/эсвэл онцгой шинж тэмдгийн талаарх холбогдох мэдээлэл

(б) нөхцөл байдлын тухай болон чөлөөлөхөөр төлөвлөсөн өдрийн тухай мэдээлэл, үүсч бий болсон Талд хувиргасан амьд организмыг ашиглаж байгаа талаарх мэдээлэл

(в) биологийн олон янз байдлыг хадгалан хамгаалах, тогтвортой ашиглахад болон хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх болзошгүй сөрөг нөлөөний талаарх аливаа бэлэн мэдээлэл, мөн эрсдлийг зохицуулах талаар авах боломжтой арга хэмжээний тухай мэдээлэл

(г) холбогдох аливаа бусад мэдээлэл ба

(д) нэмэлт мэдээлэл авахад холбоо барих байгууллага

4. Дээрх 1 дэх заалтад дурдсаны дагуу өөрийн харъяа нутаг дэвсгэрт хувиргасан амьд организмын чөлөөлөлт явагдсан Талууд биологийн олон янз байдлыг хадгалан хамгаалах, тогтвортой ашиглахад болон хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх сөрөг нөлөөг багасгахын тулд өртсөн болон өртөх боломжтой Улс орнуудтай зохих хариу арга хэмжээг тодорхойлох болон шаардлагатай болон онцгой арга хэмжээг авч хэрэгжүүлж эхлүүлэх үүднээс яаралтай зөвлөлдөнө.

АРВАН НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

БОЛОВСРУУЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ, БООЖ БАГЛАХ БА ТАНЬЖ ТОГТООХ

1. Энэхүү Протоколын үйлчлэх хүрээнд зориудаар олон улсын хилээр дамжуулан шилжүүлэх хөдөлгөөний объект болсон хувиргасан амьд организмын биологийн олон янз байдлыг хадгалан хамгаалах, тогтвортой ашиглахад болон хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх сөрөг нөлөөнөөс хамгаалахын тулд хувиргасан амьд организмуудыг олон улсын холбогдох дүрэм журам, стандартын дагуу аюулгүй нөхцөл байдлыг хангасны үндсэн дээр боловсруулах, тээвэрлэх болон боож баглах шаардлагатай арга хэмжээг авна.

2. Талууд бичиг баримтанд дараахь мэдээлэл дагалдахыг шаардана. Үүнд:

(а) хүнс, малын тэжээлийн болон боловсруулах зориулалтаар шууд хэрэглэх хувиргасан амьд организмын тухайд хүрээлэн буй орчинд зориудаар нутагшуулах зориулалтгүй бөгөөд хувиргасан амьд организмыг “агуулж магадгүй” гэдгийг тодорхойлж, нэмэлт мэдээлэл авах тохиолдолд холбоо барих байгууллагыг зааж өгнө. Энэ зорилгоор энэхүү Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага хурал нь Протоколыг хүчин төгөлдөр болсноос хойш хоёр жилээс илүүгүй хугацаанд тодорхой шаардлагуудын талаар түүний дотор тэднийг таньж тогтоох шинж тэмдэг болон ялган тодруулах аливаа нэг онцлог шинж тэмдгийн талаар шийдвэр гаргана.

(б) битүү системд ашиглахаар зориулагдсан хувиргасан амьд организмын тухайд тэдгээрийг хувиргасан амьд организм гэж тодорхой заасан байх, мөн аюулгүй боловсруулах, хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах аливаа шаардлагыг тодорхойлох, нэмэлт мэдээлэлийн талаар холбоо барих болон хувиргасан амьд организмыг илгээж буй хувь хүн болон байгууллагын нэр хаяг зэрэг мэдээллийг тусгасан байна.

(в) импортлогч Талын хүрээлэн буй орчинд зориудаар нутагшуулах зориулалттай хувиргасан амьд организмууд болон энэхүү Протоколын хүрээнд хамрагдах аливаа бусад хувиргасан амьд организмуудын тухайд хувиргасан амьд организм гэдгийг тодорхой заасан, тэдний онцлог шинж, таних тэмдгийг тодорхойлсон, аюулгүй боловсруулах, хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах аливаа шаардлагыг тусгасан, цаашид мэдээлэл дамжуулахад холбоо барих байгууллага, импортлогч, экспортлогчийн нэр, хаягийг тодруулсан, экспортлогчийн хувьд шилжүүлэх хөдөлгөөнийг энэхүү Протоколын шаардлагын дагуу явуулж байгааг баталсан тухай мэдүүлгийг тус тус агуулсан байна.

3. Энэхүү Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага хурал нь хувиргасан амьд организмыг таньж тогтоох, боловсруулах, боож баглах, тээвэрлэх аргуудын стандартыг боловсруулах хэрэгцээ, шаардлагын талаар бусад холбогдох олон улсын байгууллагуудтай зөвлөлдөж хэлэлцэнэ.

АРВАН ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

ЭРХ МЭДЭЛ БҮХИЙ ҮНДЭСНИЙ БАЙГУУЛЛАГУУД БА ҮНДЭСНИЙ ЗОХИЦУУЛАГЧ НАР

1. Талууд өөрийн нэрийн өмнөөс Нарийн бичгийн дарга нарын газартай харьцаж байх үндэсний зохицуулагчийг томилно. Мөн Талууд нь энэхүү Протоколын шаардлагын дагуу захиргааны үүргийг гүйцэтгэх энэ үүргийнхээ хувьд тухайн Талыг төлөөлөх бүрэн эрх бүхий нэг буюу хэд хэдэн эрх мэдэл бүхий үндэсний байгууллагыг томилно. Тал нь Үндэсний зохицуулагч болон эрх мэдэл бүхий Үндэсний байгууллагын үүргийг хавсран гүйцэтгэх нэг байгууллагыг томилж болно.

2. Талууд энэхүү Протокол тэдний хувьд хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хоцролгүй өөрийн Үндэсний зохицуулагч ба эрх мэдэл бүхий Үндэсний байгууллага болон байгууллагуудын нэр хаягийг Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдэгдэнэ. Хэрэв Тал нь нэгээс илүү эрх мэдэл бүхий Үндэсний байгууллага томилох тохиолдолд эдгээр байгууллагуудын тус тусын үүрэг, хариуцлагын талаарх холбогдох мэдээллийг мэдэгдлийн хамт хүргэнэ. Ийм мэдээлэл нь боломжтой бол эрх мэдэл бүхий байгууллага бүрийн хариуцах хувиргасан амьд организмын төрлийн талаарх мэдээллийг наад зах нь агуулсан байх ёстой. Талууд Үндэсний зохицуулагчийг томилох болон эрх мэдэл бүхий Үндэсний байгууллага ба байгууллагуудын нэр хаяг, үүрэгт өөрчлөлт гарсан даруйд нь Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдэгдэж байна.

3. Нарийн бичгийн дарга нарын газар нь дээрх 2 дахь заалтын дагуу мэдэгдэл хүлээн авсан даруй Талуудад мэдэгдэж, мэдээллийг Биоаюулгүйн зуучлагчид хүргэнэ.

ХОРЬДУГААР ЗҮЙЛ

МЭДЭЭЛЭЛ СОЛИЛЦОХ БА БИОАЮУЛГҮЙН ЗУУЧЛАГЧ

1. Конвенцийн 18 дугаар зүйлийн 3 дахь заалтад дурдсан зуучлах механизмын нэг хэсэг болсон Биоаюулгүйн зуучлагч нь дараахь зорилгоор байгуулагдав. Үүнд:

а) хувиргасан амьд организмын хувьд шинжлэх ухааны, техникийн, хүрээлэн буй орчныг хамгаалах болон хууль зүйн мэдээлэл болон туршлага солилцох үйл ажиллагааг хялбар дөхөмтэй болгох; мөн

б) Протоколыг хэрэгжүүлэхэд хөгжиж буй орнууд түүний дотор ялангуяа буурай хөгжилтэй болон арлын жижиг орнууд, шилжилтийн эдийн засагтай орнууд мөн генетикийн олон янз байдлын ба гарал үүслийн төв улсуудын онцгой хэрэгцээг анхааралдаа авч Талуудад тусална.

2. Биоаюулгүйн зуучлагч нь дээрх 1 дэх заатад заасан зорилгоор мэдээлэл дамжуулах сувгийн үүрэг гүйцэтгэнэ. Протоколын хэрэгжилттэй холбогдолтой Талуудын өгч буй мэдээлэлд хүрэх боломжоор хангана. Мөн боломжтой нөхцөлд бусад олон улсын биологийн аюулгүй байдлын талаарх мэдээллийг солилцох механизмд хүрэх боломжоор хангана.

3. Талууд нь мэдээллийн нууцлалыг хадгалах явдлыг үл хөндөн энэхүү Протоколын дагуу Биоаюулгүйн зуучлагчид шаардлагатай аливаа мэдээллийг уг зуучлагчид өгнө. Түүнчлэн:

а) Протоколыг хэрэгжүүлэхэд мөрдөгдөж байгаа аливаа хууль, дүрэм журам, заавар болон урьдаас мэдээлж зөвшилцөх журмын дагуу Талуудаас шаардах мэдээлэл

б) Хоёр талын, бүс нутгийн болон олон талын аливаа хэлэлцээр, хэлцлүүд

в) Протоколын 15 дугаар зүйл ба зохицуулах үйл явцын хүрээнд хийгдсэн хувиргасан амьд организмын эрсдлийн үнэлгээ, хүрээлэн буй орчинд нөлөөлөх байдлын дүгнэлт, шаардлагатай нөхцөлд орчин үеийн биотехнологийн аргаар гарган авсан генетик материалын шинэ хослолыг агуулсан хувиргасан амьд организмаас үүсгэн боловсруулсан бүтээгдэхүүний тухай зохих мэдээлэл;

г) хувиргасан амьд организмыг чөлөөлөх болон импортлох талаар гаргасан эцсийн шийдвэрүүд;

д) 33 дугаар зүйлийн дагуу гаргах болон урьдчилан мэдээлж зөвшилцөх журмыг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон тайлан;

4. Биоаюулгүйн зуучлагчийн үйл ажиллагаа явуулах арга барил, ажлын тайланг Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага хурлын анхдугаар хуралдаанаар хэлэлцэж батлан, цаашдаа дахин хянаж байна.

ХОРИН НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

МЭДЭЭЛЛИЙН НУУЦЛАЛ

1. Импортлогч Тал нь энэхүү Протоколын журмын дагуу тогтсон буюу Протоколын урьдчилан мэдээлж зөвшилцөх журмын хүрээнд импортлогч Талаас шаардах мэдээллүүд дотроос ямар мэдээллийг нууц гэж тогтоохыг мэдэгдэл өгөгчид зөвшөөрнө. Ийм тохиолдолд хүсэлтийн дагуу үндэслэлээ тайлбарлана.

2. Хэрэв импортлогч Тал мэдэгдэл өгөгчийн нууц гэж тогтоосон мэдээллийг нууцлах шаардлагагүй гэж үзсэн тохиолдолд мэдэгдэл өгөгчтэй зөвлөлдөж, нийтэд мэдэгдэхээс өмнө өөрийн шийдвэрийн тухай мэдэгдэл өгөгчид мэдээлэн, хүсэлтийн дагуу шалтгааныг тайлбарлан шийдвэрээ нийтэд мэдэгдэхээс өмнө дотооддоо дахин хянан үзэх боломжтой байгаагаа мэдэгдэнэ.

3. Талууд энэхүү Протоколын хүрээнд хүлээн авсан мэдээллийн нууцлалыг, түүний дотор Протоколын урьдчилан мэдээлж зөвшилцөх журмын хүрээнд бий болсон аливаа мэдээллийн нууцыг хадгална. Талууд эдгээр мэдээллийн нууцлалыг хадгалах журмыг бий болгож, мэдээллийн нууцыг тухайн Талын дотоодын хувиргасан амьд организмын үйлдвэрлэлтэй холбоотой нууц мэдээллийг хадгалдаг хэмжээнээс дутуугүйгээр хадгална.

4. Импортлогч Тал нь мэдэгдэл өгөгчийн бичгээр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд мэдээллийг арилжааны зорилгоор ашиглахгүй.

5. Хэрэв мэдэгдэл өгөгч нь мэдэгдлээ буцааж авах буюу буцаасан тохиолдолд Импортлогч Тал нь үйлдвэрлэлийн болон арилжааны холбогдолтой мэдээлэл, түүний дотор судалгаа ба боловсруулалтын тухай мэдээлэл,

түүнчлэн импортлогч Тал ба мэдэгдэл өгөгчийн хооронд нууцлалын талаар санал зөрөлдөөнтэй байгаа мэдээллийн нууцлалыг хадгална.

6. Дээрх 5 дугаар зүйлд харшлахгүйгээр дараахь мэдээллүүдийг нууц гэж тооцохгүй:

(а) мэдэгдэл өгөгчийн нэр, хаяг;

(б) хувиргасан амьд организмын ба организмуудын ерөнхий тодорхойлолт;

(в) биологийн олон янз байдлыг хадгалан хамгаалах, тогтвортой ашиглахад болон хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх сөрөг нөлөөний эрсдлийн үнэлгээний дүгнэлт ба

(г) Яаралтай нөхцөлд авах аливаа арга хэмжээ, төлөвлөгөө

ХОРИН ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

ЧАДАВХИЙГ САЙЖРУУЛАХ

1. Талууд нь энэхүү Протоколыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх үүднээс биоаюулгүй байдлыг хангах шатанд хэрэгцээтэй биотехнологийг оролцуулан биоаюулгүй байдлыг хангах хүний нөөцийн болон зохион байгуулалтын чадавхийг хөгжүүлэх буюу бэхжүүлэх чиглэлээр хөгжиж буй орнууд, түүний дотор ялангуяа буурай хөгжилтэй болон арлын жижиг улсууд, шилжилтийн эдийн засагтай улс орнуудад одоо байгаа олон талын, бүсийн, дэд бүс нутгийн ба үндэсний байгууллагууд, шаардлагатай үед хувийн секторын оролцоотойгоор хамтран ажиллана.

2. Хамтын ажиллагаатай холбоотой дээрх 1 дэх заалтад заасныг хэрэгжүүлэх зорилгоор биоаюулгүй байдлыг хангах чадавхийг сайжруулахдаа Конвенцийн холбогдох заалттай нийцүүлэн хөгжиж буй орнууд, ялангуяа буурай хөгжилтэй болон арлын жижиг улсуудын ноу хау ба технологийг хүлээн авах, дамжуулах, санхүүгийн нөөцийн хэрэгцээ байгааг бүрэн хэмжээгээр анхааралдаа авна. Чадавхийг сайжруулахад чиглэсэн хамтын ажиллагаа нь Тал бүрийн харилцан адилгүй нөхцөл байдал, бололцоо, шаардлагыг харгалзан үзсэний үндсэн дээр биотехнологийн аюулгүй, тохирсон менежментийн чиглэлийн шинжлэх ухаан, техникийн сургалт болон биоаюулгүй байдлыг хангах үүднээс эрсдлийг зохицуулах, эрсдлийн үнэлгээг ашиглах, биоаюулгүй байдлыг хангахад технологийн болон зохион байгуулалтын чадавхийг сайжруулахад чиглэгдэнэ. Биоаюулгүй байдлыг хангах чадавхийг сайжруулахад шилжилтийн эдийн засагтай орнуудын шаардлагыг мөн бүрэн анхаарч үзнэ.

ХОРИН ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

ОЛОН НИЙТИЙН МЭДЭЭЛЭЛ БА ОРОЛЦОО

1. Талууд нь:

а) биологийн олон янз байдлыг хадгалан хамгаалах, тогтвортой ашиглахад болон хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх сөрөг нөлөө үзүүлж болзошгүй хувиргасан амьд организмыг хэрэглэх, боловсруулах ба дамжуулах аюулгүй байдлыг хангах талаар олон нийтийг мэдээллээр хангах, боловсрол олгох үйл ажиллагаа явуулж олон нийтийн оролцоог дэмжинэ. Ингэхдээ Талууд нь бусад улс орон болон олон улсын байгууллагатай аль болох хамтран ажиллана.

б) олон нийтэд мэдээлэх ба боловсрол олгох ажил явуулахдаа энэхүү Протоколын дагуу импортолж болох таньж тогтоосон хувиргасан амьд организмын талаарх мэдээллийг хүртээмжтэй болгохыг эрмэлзэнэ.

2. Талууд нь өөрийн холбогдох хууль, тогтоомжийн дагуу хувиргасан амьд организмын талаар шийдвэр гаргах үйл явцдаа олон нийттэй зөвлөлдөж гаргасан шийдвэрийнхээ үр дүнгийн талаар олон нийтэд мэдээлнэ. Ингэхдээ 21 дүгээр зүйлд заасан мэдээллийн нууцлалыг хадгална.

3. Талууд нь Биоаюулгүйн зуучлагчид хандаж мэдээлэл авах бололцоотойг олон нийтэд мэдээлэхийг эрмэлзэнэ.

ХОРИН ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

ПРОТОКОЛД НЭГДЭЖ ОРООГҮЙ УЛС ОРНУУД

1. Протоколын Талууд ба нэгдэж ороогүй Талуудын хооронд хувиргасан амьд организмыг хил дамжуулан шилжүүлэх нь энэхүү Протоколын зорилготой нийцэж байх ёстой. Талууд нь хил дамжуулан шилжүүлэх талаар Протоколд нэгдэж ороогүй Талуудтай хоёр талын, бүсийн, олон талын хэлэлцээр, хэлцлүүдийг байгуулж болно.

2. Талууд нь энэхүү Протоколд нэгдэж ороогүй Талуудад Протоколд нэгдэн орохыг, мөн Биоаюулгүйн зуучлагчид тухайн Талын хууль, эрх мэдлийн хүрээний нутаг дэвсгэрт оруулж ирсэн буюу гарсан, чөлөөлсөн хувиргасан амьд организмын талаарх зохих мэдээллийг өгөхийг дэмжинэ.

ХОРИН ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

ХУУЛЬ БУСААР ОЛОН УЛСЫН ХИЛ ДАМЖУУЛАН ШИЛЖҮҮЛЭХ ХӨДӨЛГӨӨН

1. Талууд энэхүү Протоколыг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан хувиргасан амьд организмыг хил дамжуулан шилжүүлэх дотоодын дүрэм журмыг зөрчсөн тохиолдолд хориглох, шаардлагатай үед шийтгэл ногдуулах зохих дотоодын

арга хэмжээг баталж хэрэгжүүлнэ. Хил дамжуулан шилжүүлэх ийм хөдөлгөөнийг хууль бус гэж үзнэ.

2. Хууль бусаар хил дамжуулан шилжүүлэх хөдөлгөөн явагдсан нөхцөлд хохирсон Тал нь анх үүссэн Талаас тухайн хувиргасан амьд организмыг өөрийн зардлаар эх оронд нь буцаах буюу устгах замаар зайлуулахыг тухайн нөхцөл байдлаас шалтгаалж шаардаж болно.

3. Талууд өөрт холбогдох хувиргасан амьд организмын хууль бус хил дамжуулан шилжүүлэх хөдөлгөөн гарсан тохиолдолд Биоаюулгүйн зуучлагчид мэдээлнэ.

ХОРИН ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН АСУУДАЛ

1. Талууд нь өөрийн зүгээс олон улсын хэмжээнд хүлээсэн үүрэгтэй нийцүүлэн энэхүү Протоколын болон Протоколыг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон дотоодын арга хэмжээний хүрээнд импортын талаар шийдвэр гаргахдаа биологийн олон янз байдлыг, ялангуяа нутгийн уугуул иргэд, орон нутгийн ард түмэнд ач холбогдол бүхий биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, тогтвортой ашиглахад хувиргасан амьд организмын үзүүлэх нөлөөнөөс үүдэн гарах нийгэм, эдийг засгийн асуудлыг анхааралдаа авна.

2. Талууд нь нутгийн уугуул иргэд, орон нутгийн ард түмэнд хувиргасан амьд организмаас үүдэн гарах нийгэм эдийн засгийн аливаа үр дагавруудын тухай мэдээлэл солилцож, шинжилгээ судалгааны ажил явуулахад хамтран ажиллана.

ХОРИН ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

ХАРИУЦЛАГА БА ХОХИРОЛГҮЙ БОЛГОХ

Энэхүү Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага хурал нь анхны хуралдаанаараа хувиргасан амьд организмыг хил дамжуулан шилжүүлэх хөдөлгөөний үр дүнд гарсан хохирлыг арилгах, хариуцлага тооцох талаар мөрдөх олон улсын зохих дүрэм, журам боловсруулах үйл явцыг дэмжиж, энэ асуудлаар олон улсын эрх зүйд хэрэгжиж байгаа үйл явцыг судлаж, харгалзан үзсэний үндсэн дээр энэхүү үйл ажиллагааг дөрвөн жилийн дотор дуусгахад хүч чармайлт тавина.

ХОРИН НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

САНХҮҮЖИЛТИЙН МЕХАНИЗМ БА САНХҮҮГИЙН НӨӨЦ

1. Талууд нь энэхүү Протоколыг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой санхүүгийн нөөцийн асуудлыг авч үзэхдээ Конвенцийн 20 дугаар зүйлийн заалтыг харгалзан үзнэ.

2. Конвенцийн 21 дүгээр зүйлийн дагуу байгуулагдсан санхүүгийн механизм нь зохион байгуулалтын бүтцийн дагуу энэхүү Протоколын санхүүгийн механизмыг хариуцан удирдана.

3. Энэхүү Протоколын 22 дугаар зүйлд чадавхийг сайжруулах талаар Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага хурал нь дээрх 2 дахь заалтад дурдсан санхүүжилтийн механизмын дагуу удирдамжаар хангах болон Талуудын Бага Хурлаар хэлэлцэхдээ хөгжиж буй улс орон болох Талууд, ялангуяа буурай хөгжилтэй орнууд, арлын жижиг орнуудад санхүүгийн нөөц хэрэгцээтэй байгааг анхааралдаа авна.

4. Дээрх 1 дэх заалтын агуулгын хүрээнд Талууд нь хөгжиж буй улс орон болох Талууд ялангуяа буурай хөгжилтэй орнууд, арлын жижиг болон шилжилтийн эдийн засагтай орнуудын хувьд энэхүү Протоколын зорилтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор өөрсдийн чадавхиа сайжруулах шаардлага, хэрэгцээгээ тодорхойлж буй хүчин чармайлтыг мөн анхааралдаа авна.

5. Талуудын Бага Хурлаас гарсан холбогдох шийдвэрүүдэд заасан Конвенцийн санхүүгийн механизмд үйлчлэх удирдамж зааврууд болон энэхүү Протоколыг батлахаас өмнө гарсан шийдвэрүүд нь энэхүү зүйлд mutatis mutandis /шаардлагатай нэмэлтүүдийг оруулах/ зарчмаар үйлчилнэ.

6. Энэхүү Протоколын заалтуудыг хэрэгжүүлэхэд хөгжингүй орнууд болох Талууд нь хоёр талын, бүсийн, олон талын хамтын ажиллагааны сувгаар дамжуулан хөгжиж буй болон шилжилтийн эдийн засагтай орон болох Талуудыг санхүүгийн болон технологийн нөөцөөр хангаж, ашиглуулна.

ХОРИН ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

ПРОТОКОЛЫН ТАЛУУДЫН ХУРАЛДААНЫГ ТӨЛӨӨЛӨГЧ ТАЛУУДЫН БАГА ХУРАЛ

1. Талуудын Бага Хурал нь энэхүү Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлнө.

2. Конвенцид нэгдэн орсон боловч энэхүү Протоколд нэгдэн ороогүй улс орнууд нь Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага хурлын аливаа хуралд ажиглагчаар оролцож болно. Протоколын Талуудын

хуралдааныг Талуудын Бага хурал төлөөлж байгаа үед Протоколын хүрээнд гарах шийдвэрийг зөвхөн Протоколд нэгдэн орсон Талууд гаргана.

3. Протоколын Талуудын хуралдааныг Талуудын Бага Хурал төлөөлж байгаа үед Конвенцид нэгдэн орсон Талыг төлөөлөгч Конвенцийн Талуудын Бага хурлын товчооны аливаа гишүүнийг хэрэв тухайн үед уг Тал нь Протоколд нэгдэн ороогүй байгаа бол Протоколын Талуудаас сонгогдсон төлөөлөгч гишүүнээр орлоно.

4. Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага Хурал нь энэхүү Протоколын заалтуудыг хэрэгжүүлэхэд байнгын хяналт тавих бөгөөд бүрэн эрхийнхээ хүрээнд хэрэгжилтийн үр дүнг сайжруулахад чиглэсэн шийдвэрийг гаргана. Талуудын Бага хурал нь Протоколоор хүлээлгэсэн үүргийг хэрэгжүүлэх бөгөөд мөн дараахь үүргийг гүйцэтгэнэ. Үүнд:

(а) Протоколын хэрэгжилттэй холбоотой аливаа асуудлаар шаардлагатай зөвлөмж гаргана.

(б) Протоколыг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай гэж үзсэн туслах байгууллагуудыг байгуулах

(в) Шаардлагатай үед эрх бүхий олон улсын, засгийн газар хоорондын болон төрийн бус байгууллагуудтай хамтран ажиллах, мэдээлэл, дэмжлэг авах, авахыг эрэлхийлэх

(г) Энэхүү Протоколын 33 дугаар зүйлийн дагуу мэдээлэл дамжуулах арга зам, хугацааг тогтоох, эдгээр мэдээлэл болон аливаа туслах байгууллагуудаас ирүүлсэн тайланг хэлэлцэх

(д) Энэхүү Протоколыг хэрэгжүүлэх шаардлагатай гэж үзвэл энэхүү Протоколд болон түүний хавсралтад нэмэлт өөрчлөлт оруулах болон шинээр нэмэлт хавсралт нэмж оруулах асуудлыг хэлэлцэж батална.

(е) Энэхүү Протоколыг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай бусад үүргүүдийг гүйцэтгэнэ.

5. Энэхүү Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага Хурал нь зөвшилцөх замаар өөр шийдвэр гаргаснаас бусад тохиолдолд энэхүү Протоколын хүрээнд Талуудын Бага Хурлын mutatis mutandis/шаардлагатай нэмэлтүүдийг оруулах/ үйл ажиллагааны журам болон Конвенцийн санхүүгийн журам тус тус үйлчилнэ.

6. Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага Хурлын анхдугаар хуралдааныг энэхүү Протоколыг хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш төлөвлөсөн Талуудын Бага хурлын эхний хуралдааны үеэр Нарийн бичгийн дарга нарын газраас зарлан хуралдуулна. Энэхүү Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага хурлын дараа дараагийн ээлжит хуралдаанууд нь Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага хурал өөрөөр шийдээгүй бол Талуудын Бага Хурлын ээлжит хуралдаануудын үеэр явагдана.

7. Энэхүү Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага хурлын ээлжит бус хуралдааныг энэхүү Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага хурал нь шаардлагатай гэж үзвэл эсвэл аль нэг Талын бичгээр ирүүлсэн саналыг Нарийн бичгийн дарга нарын газраас Талуудад илгээснээс хойш 6 сарын хугацаанд Талуудын гуравны нэгээс багагүй нь дэмжсэн тохиолдолд зарлан хуралдуулна.

8. НҮБ болон түүний төрөлжсөн байгууллагууд, Олон улсын цөмийн энергийн агентлаг мөн дээрх байгууллагуудын гишүүн ба ажиглагч Конвенцийн гишүүн бус орнууд нь энэхүү Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага хурлын хуралдаанд ажиглагчаар оролцож болно. Энэхүү Протоколын хүрээнд хамаарах асуудлаар үйл ажиллагаа явуулдаг Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага хурлын хуралдаанд ажиглагчаар оролцох хүсэлтээ Нарийн бичгийн дарга нарын газарт тавьсан үндэсний ба олон улсын, засгийн газрын ба төрийн бус аливаа байгууллага, агентлагийг хуралдаанд оролцож байгаа Талуудын гуравны нэгээс багагүй нь дэмжсэн тохиолдолд оролцуулж болно. Энэхүү зүйлд зааснаас бусад тохиолдолд ажиглагчийн оролцох дүрэм, журам нь дээрх 5 дугаар зүйлд заасны дагуу зохицуулагдана.

ГУЧДУГААР ЗҮЙЛ

ТУСЛАХ БАЙГУУЛЛАГУУД

1. Конвенцийн болон түүний хүрээнд байгуулагдсан аливаа туслах байгууллагууд нь Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага хурлын шийдвэрээр Протоколд туслаж болох ба ийм тохиолдолд Талуудын хуралдаан нь тухайн байгууллагын хэрэгжүүлэх үүргийг тодорхойлно.

2. Протоколд нэгдэж ороогүй Конвенцийн Талууд нь ийм байгууллагуудын аливаа хуралдааны үйл ажиллагаанд ажиглагчаар оролцож болно. Конвенцийн туслах байгууллага нь энэхүү Протоколын туслах байгууллагыг төлөөлж байгаа тохиолдолд Протоколын хүрээнд гарах шийдвэрийг зөвхөн Протоколын Талууд гаргана.

3. Конвенцийн туслах байгууллага нь энэхүү Протоколтой холбоотой асуудлаар өөрийн үүргээ биелүүлж байгаа тохиолдолд Конвенцид нэгдэн орсон Талыг төлөөлж байгаа туслах байгууллагын товчооны аливаа гишүүнийг хэрэв тухайн үед уг Тал нь Протоколд нэгдэн ороогүй байгаа бол Протоколын Талуудаас сонгогдсон төлөөлөгч гишүүнээр орлоно.

ГУЧИН НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА НАРЫН ГАЗАР

1. Конвенцийн 24 дүгээр зүйлийн дагуу байгуулагдсан Нарийн бичгийн дарга нарын газар нь энэхүү Протоколын нарийн бичгийн дарга нарын газрын үүргийг гүйцэтгэнэ.

2. Нарийн бичгийн дарга нарын газрын үүргийн тухай Конвенцийн 24 дүгээр зүйлийн 1 дэх заалт энэ Протоколд mutatis mutandus /шаардлагатай нэмэлтүүдийг оруулах/ байдлаар хэрэглэгдэнэ.

3. Нарийн бичгийн дарга нарын газрын энэхүү Протоколд зориулан хийж буй үйлчилгээний зардал бусад зардлаас хэр ялгаатай байгаа тэр хэмжээгээр нь энэхүү Протоколын Талууд гаргана. Энэ Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч, Талуудын Бага хурал анхны хуралдаанаараа энэ зорилгод шаардагдах зохих санхүүгийн арга хэмжээний талаар шийдвэр гаргана.

ГУЧИН ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

КОНВЕНЦИТЭЙ ХОЛБОГДОХ НЬ

Энэхүү Протоколд өөрөөр заагаагүй бол Конвенцийн протоколуудтай холбогдолтой заалтууд нь энэ Протоколд үйлчилнэ.

ГУЧИН ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭ БА ТАЙЛАГНАЛТ

Талууд энэхүү Протоколын хүрээнд өөрийн хүлээсэн үүргүүдийн биелэлтийн талаар хяналт шинжилгээ хийх бөгөөд Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага хурлаас тогтоосон хугацаанд Протоколын Талуудын хуралдааны төлөөлөгч Талуудын Бага хуралд Протоколыг хэрэгжүүлэхээр авсан арга хэмжээнүүдийнхээ тухай тайлагнаж байна.

ГУЧИН ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

ДАГАЖ МӨРДӨХ НЬ

Энэхүү Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага хурал нь анхны хуралдаанаараа Протоколын заалтуудыг дагаж мөрдөхийг дэмжих хамтын ажиллагааны журам болон зохион байгуулалтын тогтолцоонуудыг хэлэлцэж батлах бөгөөд дагаж мөрдөхгүй тохиолдлуудыг анхааралдаа авна. Эдгээр журам болон тогтолцоонууд нь хэрэгцээтэй

тохиолдолд заавар зөвлөлгөө өгөх буюу туслалцаа үзүүлэх тухай заалтуудыг тусгах бөгөөд тэдгээр нь Конвенцийн 27 дугаар зүйлээр бий болгосон маргаан шийдвэрлэх журам, механизмуудаас тусдаа, тэдгээрт харшлагдахгүйгээр хэрэглэгдэнэ.

ГУЧИН ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

ҮНЭЛГЭЭ БА ДАХИН ХЯНАХ

Энэхүү Протоколын Талуудын хуралдааныг төлөөлөгч Талуудын Бага Хурал нь Протоколыг хүчин төгөлдөр болсноос хойш таван жилийн дараа, түүнээс хойш доод тал нь таван жил тутам Протоколын үр дүнгийн үнэлгээг мөн түүнчлэн түүний журам, хавсралтуудын гүйцэтгэлд хяналт шинжилгээ хийж байна.

ГУЧИН ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

ГАРЫН ҮСЭГ ЗУРАХ

Энэхүү Протокол нь Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Найроби дахь төлөөлөгчийн газарт 2000 оны 5 дугаар сарын 15-наас 26-ны өдрийг дуустал, Нью-Йорк дахь НҮБ-ын Төв байранд 2000 оны 6 дугаар сарын 5-наас 2001 оны 6 дугаар сарын 4-ний өдрийг дуустал тус тус улс орнууд болон бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд гарын үсэг зурахад нээлттэй байна.

ГУЧИН ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

ХҮЧИН ТӨГӨЛДӨР БОЛОХ

1. Энэхүү Протокол нь Конвенцид нэгдэн орсон Талууд болох улс орнууд болон бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд соёрхон баталсан, баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн буюу нэгдэн орсон тухай тавь дахь батламж бичгээ хадгалуулахаар өгсөн өдрөөс хойш ер дэх өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

2. Энэхүү Протоколыг дээрх 1 дэх заалтад заасны дагуу хүчин төгөлдөр болсны дараа соёрхон баталсан, баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн буюу түүнд нэгдэн орсон улс орнууд болон бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагуудын хувьд соёрхон баталсан, баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн буюу нэгдэн орсон тухай батламж бичгээ хадгалуулахаар өгснөөс хойш ер дэх өдөр эсвэл эдгээр улс орнууд болон бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагуудын хувьд Конвенц хүчин төгөлдөр болсон өдөр буюу хожуу болохоос хамаарч Протокол хүчин төгөлдөр болно.

3. Дээрх 1 ба 2 дахь заалтын хувьд бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагуудын хадгалуулахаар өгсөн аливаа батламж бичгийг уг байгууллагын гишүүн улсуудын хадгалуулахаар өгсөн баримт бичгийн нэмэлт гэж үзэхгүй.

ГУЧИН НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

ТАЙЛБАР

Энэхүү Протоколд ямарваа нэг тайлбар хийж үл болно.

ГУЧИН ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

ПРОТОКОЛООС ГАРАХ

1. Аль нэг Талын хувьд энэхүү Протокол хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш 2 жилийн дараа ямар ч үед тухайн Тал нь Эх хадгалагчид бичгээр мэдэгдэл өгснөөр Протоколоос гарч болно.

2. Протоколоос гарах нь Эх хадгалагч мэдэгдэл авсан өдрөөс хойш 1 жилийн дараа буюу гарах тухай мэдэгдэлд заасан хугацаа өнгөрмөгц гарах явдал хүчинтэй болно.

ДӨЧДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

АДИЛ ХҮЧИНТЭЙ ЭХ БИЧВЭРҮҮД

Энэхүү Протоколын англи, араб, орос, испани, хятад, франц хэлээрх эх бичвэрүүд нь адил хүчинтэй ба Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалагдана.

ДЭЭРХИЙГ НОТОЛЖ доор дурдсан нэр бүхий төлөөлөгчид бүрэн эрхийнхээ дагуу энэхүү Протоколд гарын үсэг зурав.

Монреал хотноо 2000 оны 1 дүгээр сарын 29-ний өдөр үйлдэв.

I Хавсралт

8,10,13 ДУГААР ЗҮЙЛҮҮДИЙН ДАГУУ МЭДЭГДЭЛ ӨГӨХ ХҮРЭЭНД ШААРДАГДАХ МЭДЭЭЛЭЛ

- а) Экспортлогчийн нэр, хаяг болон холбоо барих дэлгэрэнгүй мэдээлэл
- б) Импортлогчийн нэр, хаяг болон холбоо барих дэлгэрэнгүй мэдээлэл
- в) Хувиргасан амьд организмын нэр, гэрчилгээ, хэрэв байгаа бол экспортлогч Талын биоаюулгүйн түвшний үндэсний ангилал
- г) Хэрэв мэдэгдэж байгаа бол олон улсын хилээр дамжуулан шилжүүлэхээр товлосон он, сар, өдөр эсвэл шилжүүлэх он, сар, өдрүүд
- д) Биоаюулгүй байдлын холбогдолтой хүлээн авагч-организм буюу эх эцэг организмуудын ангилал зүйн статус, түгээмэл нэр, цуглуулах буюу авах газрын тодорхойлолт
- е) Хэрэв мэдэгдэж байгаа бол, хүлээн авагч-организм буюу эх эцэг организмуудын гарал үүслийн ба генетикийн олон янз байдлын төв, мөн түүнчлэн амьдрах ба эсвэл түргэн үржиж чадахуйц нөхцөл бүхий амьдрах орчны танилцуулга
- ё) Биоаюулгүй байдалтай холбогдолтой донор-организм буюу донор- организмуудын ангилал зүйн статус, ерөнхий нэр, цуглуулах буюу олж авах газар
- ж) Нуклейн хүчлийн буюу түүнд оруулсан өөрчлөлтийн талаарх танилцуулга, хэрэглэсэн арга болон мөн түүнчлэн хувиргасан амьд организмын онцлог шинжийн талаарх танилцуулга
- з) Орчин үеийн биотехнологийн аргаар гарган авсан илрүүлж болохуйц, нөхөн төлжих генетик материалын шинэ хослолыг агуулсан хувиргасан амьд организмыг буюу түүнийг агуулсан бүтээгдэхүүнүүдийг, өөрөөр хэлбэл, хувиргасан амьд организмаас гаралтай бөгөөд боловсрогдсон материалын урьдчилсан ашиглалт
- и) Дамжуулан шилжүүлэх зориулалттай хувиргасан амьд организмын тоо, хэмжээ
- й) III Хавсралтын дагуу хийгдсэн эрсдлийн үнэлгээний тухай өмнөх ба одоо байгаа тайлан
- к) Аюулгүй боловсруулах, хадгалах, тээвэрлэх, ашиглахад хэрэглэх аргууд, зохих тохиолдолд баглаж боох, тэмдэглэх, бичиг баримт бүрдүүлэх, зайлуулахтай холбоотой дүрэм журмууд
- л) Экспортлогч орны нутаг дэвсгэрийн хүрээнд хувиргасан амьд организмын талаар мөрдөж буй дотоодын зохицуулах статус (жишээлбэл, экспортлогч

- оронд хориотой эсэх; бусад хязгаарлалт байгаа эсэх; түүнийг чөлөөлөх зөвшөөрөл олгогдсон эсэх) болон экспортлогч оронд хувиргасан амьд организмыг хориглосон тохиолдолд хорьсон шалтгаан буюу шалтгаанууд
- м) Дамжуулахаар зэхэж буй хувиргасан амьд организмын талаар экспортлогчоос бусад орнуудад илгээсэн аливаа мэдэгдлийн үр дүн, зорилго
- н) Гаргасан мэдэгдэл бодит байдалтай нийцэж байгаа тухай мэдүүлэг

II Хавсралт

11 ДҮГЭЭР ЗҮЙЛИЙН ДАГУУ ХҮНС, ТЭЖЭЭЛИЙН БОЛОН БОЛОВСРУУЛАХ ЗОРИЛГООР ШУУД ХЭРЭГЛЭХ ХУВИРГАСАН АМЬД ОРГАНИЗМЫН ТАЛААР ШААРДАГДАХ МЭДЭЭЛЭЛ

- а) Дотоодын зориулалтаар ашиглахаар мэдэгдэл өгсөн хүсэлт гаргагчийн нэр болон холбоо тогтоох мэдээлэл
- б) Гаргасан шийдвэрт хариуцлага хүлээх эрх бүхий байгууллагын нэр, холбоо тогтоох мэдээлэл
- в) Хувиргасан амьд организмын нэр, гэрчилгээ
- г) Генийн өөрчлөлт, хэрэглэсэн арга техник, түүний үр дүнд үүссэн хувиргасан амьд организмын шинж чанарын онцлог байдлын тайлбар
- д) Хувиргасан амьд организмын бусдаас ялгарах онцгой шинж чанарын талаарх баримт
- е) Биоаюулгүй байдалтай холбогдолтой хүлээн авагч-организм буюу эх эцэг организмуудын ангилал зүйн статус, түгээмэл нэр, цуглуулах болон олж авах газар
- ё) Хэрэв мэдэгдэж байгаа бол хүлээн авагч-организм буюу эх эцэг организмуудын гарал үүслийн ба генетикийн олон янз байдлын төв, мөн түүнчлэн амьдрах ба эсвэл түргэн үржиж чадахуйц нөхцөл бүхий амьдрах орчны танилцуулга
- ж) Биологийн аюулгүйн холбогдолтой донор-организм буюу донор- организмуудын ангилал зүйн статус, түгээмэл нэр, цуглуулах болон олж авах газар
- з) Хувиргасан амьд организмыг ашиглах батлагдсан зориулалтууд
- и) III Хавсралтын дагуу хийгдсэн эрсдлийн үнэлгээний тайлан
- й) Аюулгүй боловсруулах, хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах аргууд, баглаж боох, тэмдэглэх, бичиг баримт бүрдүүлэх, зайлуулахтай холбоотой дүрэм журмууд

III Хавсралт

ЭРСДЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ

Зорилго

1. Энэхүү Протоколын дагуу хийх эрсдлийн үнэлгээний зорилго нь хувиргасан амьд организмаас хүлээн авч болохуйц орчинд байгаа биологийн олон янз байдлыг хадгалан хамгаалах ба тогтвортой ашиглахад, ялангуяа хүний эрүүл мэндэд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөг илрүүлж, үнэлэхэд оршино.

Эрсдлийн үнэлгээг ашиглах

2. Эрх бүхий байгууллагууд хувиргасан амьд организмын талаар ул суурьтай шийдвэр гаргахдаа эрсдлийн үнэлгээний үр дүнг ашиглана.

Үндсэн зарчмууд

3. Эрсдлийн үнэлгээг шинжлэх ухааны үндэслэлтэй, ил тод хэлбэрээр хийх бөгөөд шинжээчийн зөвлөмж, олон улсын байгууллагуудын боловсруулсан зохих удирдамж зааврыг харгалзан үзнэ.

4. Шинжлэх ухааны үндэслэл эсвэл шинжлэх ухааны нэгдсэн санал байхгүй нь эрсдлийн түвшинг тодорхой хэмжээнд авч үзэх, аюул эрсдэл байхгүй буюу байгаа хэмээн үзэх тайлбар болохгүй.

5. Орчин үеийн биотехнологийн аргаар гарган авсан илрүүлж болохуйц, нөхөн төлжих генетик материалын шинэ хослолыг агуулсан хувиргасан амьд организм, түүнийг агуулсан бүтээгдэхүүнүүд болон өөрөөр хэлбэл, хувиргасан амьд организмаас гарал үүслээс гаргаж авсан боловсруулагдсан материалуудтай холбоотой эрсдлүүдийг хүлээн авч болохуйц орчинд эх төрхөөрөө байгаа хүлээн авагч эсвэл эх эцэг организмуудтай холбогдолтой эрсдлүүдтэй уялдаатай тооцож үзнэ.

6. Эрсдлийн үнэлгээг тохиолдол тус бүрээр хийнэ. Хувиргасан амьд организм, тэдгээрийн зориулалт, хүлээн авах орчноос хамааран тохиолдол бүрт шаардагдах мэдээллийн онцлог, нарийвчлалын хэм хэмжээ нь өөр өөр байж болно.

Арга зүй

7. Эрсдлийн үнэлгээг гүйцэтгэх явцад нэг талаас тодорхой субъектын талаар шаардагдах нэмэлт мэдээллийн хэрэгцээг өсгөх, нөгөө талаас, зарим тохиолдолд бусад субъектын талаарх мэдээлэл төдийлөн ач холбогдолгүй байж болох юм.

8. Эрсдлийн үнэлгээг дараахь үе шаттайгаар гүйцэтгэнэ.

а) хүлээн авах магадлалтай орчны биологийн олон янз байдлыг хадгалан хамгаалах ба тогтвортой ашиглахад, ялангуяа хүний эрүүл

мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлж болзошгүй хувиргасан амьд организмын генотип болон фенотипийн аливаа шинэ төрхийг илрүүлэх;

б) тийм сөрөг үр дагаврын бодитойгоор үүсэх магадлалын цар хэмжээг хувиргасан амьд организмаас хүлээн авах магадлал бүхий орчинд нөлөөлөх магадлалын зэрэглэлийг үнэлэх;

в) тийм сөрөг нөлөөлөл бодитой бий болох тохиолдолд учрах үр дагаврыг үнэлэх;

г) илэрсэн сөрөг үр дагаврын үүсэх магадлалын үнэлгээнд тулгуурласан хувиргасан амьд организмаас үүдэх нийт эрсдлийн үнэлгээ;

д) эрсдлүүд нь хүлээн авахуйц буюу зохицуулагдаж болох эсэх талаар зөвлөмж гаргах, шаардлагатай бол эдгээр эрсдлийг зохицуулах стратегийг тодорхойлох;

е) эрсдлийн түвшин тодорхой бус байгаа тохиолдолд сэтгэл түгшээж буй асуудлын талаар нэмэлт мэдээлэл лавлан шаардах замаар эсвэл эрсдлийг зохицуулах зохих стратегийг хэрэгжүүлэх ба/буюу хүлээн авч буй орчинд хувиргасан амьд организмын хяналт шинжилгээ явуулснаар асуудлыг шийдэж болно.

Хамаарах асуудлууд

9. Тухайн тохиолдлоос хамаарч, эрсдлийн үнэлгээг гүйцэтгэхэд дараахь субъектуудын онцлог шинжийн талаар шинжлэх ухаан, техникийн тодорхой мэдээллийг харгалзан үзнэ.

а) хүлээн авагч-организм буюу эх эцэг организм. Ангилал зүйн статус, нийтлэг нэр, гарал үүсэл, генетикийн олон янз байдлын ба гарал үүслийн төвийн тухай мэдээлэл, хэрэв мэдэгдэж байгаа бол түргэн үржиж чадахуйц нөхцөл бүхий амьдрах орчны танилцуулга зэрэг мэдээллийг багтаасан биологийн онцлог шинжүүд;

б) донор-организм буюу организмууд. Донор организмын ангилал зүйн статус ба нийтлэг нэр, эх үүсвэр ба биологийн холбогдох онцлог шинжүүд;

в) вектор. Векторын онцлог шинжүүд, хэрэв байгаа тохиолдолд таньж тогтоох мэдээлэл, эх үүсвэр буюу гарал үүсэл болон түүний эздийн хүрээ;

г) оруулга буюу оруулгууд ба хувирлын онцлог шинжүүд.

Оруулсан нуклеин хүчлийн ба түүний нөхцөлдүүлэгч шинж төрхийн илрэл буюу бий болгосон хувирлын генетик шинжүүд;

д) хувиргасан амьд организм. Хувиргасан амьд организмыг таньж тогтоох бичгүүд ба хувиргасан амьд организмын биологийн онцлог, болон

хүлээн авагч-организм буюу эх эцэг организмуудын онцлогууд хоорондын ялгаа;

е) хувиргасан амьд организмыг илрүүлэх ба таньж тогтоох. Илрүүлэх ба таньж тогтооход хэрэглэхээр санал болгож буй арга зүй, тэдгээрийн нарийвчлал, мэдрэмж, найдвартай байдал;

ё) ирээдүйд ашиглахтай холбоотой мэдээлэл. Хувиргасан амьд организмыг ирээдүйд ашиглах хэлбэр, түүний дотор хүлээн авагч-организм буюу эх эцэг организмуудаас ялгаатай ашиглах хэлбэрийн тухай мэдээлэл;

ж) хүлээн авах орчин. Байршил, газар зүй, цаг агаар, экологийн шинж чанарын мэдээлэл, мөн биологийн олон янз байдал, хүлээн авч болохуйц орчны гэрэл үүслийн төвийн тухай холбогдох мэдээлэл.

----- оОо -----

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДЛЫГ ХИЛ ДАМЖУУЛАН ТЭЭВЭРЛЭХ, ЗАЙЛУУЛАХАД ХЯНАЛТ ТАВИХ ТУХАЙ БАЗЕЛИЙН КОНВЕНЦ

УДИРТГАЛ

Энэхүү Конвенцид Оролцогч Талууд:

- Аюултай болон бусад хог хаягдал, тэдгээрийг хил дамжуулан тээвэрлэх нь хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд хохирол учруулж болзошгүйг харгалзан,

- Үйлдвэрлэлийн өсөлттэй уялдан гарах аюултай болон бусад хог хаягдлын төвөгтэй шинж байдал, тэдгээрийг хил дамжуулан тээвэрлэх явцад хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд учрах аюул улам нэмэгдэж байгааг ухамсарлан,

- Аюултай хог хаягдлын хор хөнөөлөөс хүний эрүүл мэнд, байгаль орчныг хамгаалах хамгийн үр дүнтэй арга бол үйлдвэрлэлээс гарах хаягдлын хэмжээ, түүний аюулын чадавхийг бууруулах явдал гэдгийг мөн ухамсарлаж,

- Аюултай болон бусад хог хаягдлыг зохицуулах түүний дотор хил дамжуулан тээвэрлэх, зайлуулах ажлыг хүний эрүүл мэнд, байгаль орчныг хамгаалах асуудалтай нийцүүлэх арга хэмжээг улс орнууд авч хэрэгжүүлэх үүрэгтэй гэдэгт итгэж,

- Аюултай болон бусад хог хаягдлыг хаягдал гаргагч нь байгаль орчныг хамгаалахад зохицсон аргаар тээвэрлэн зайлуулах арга хэмжээг улс орнууд авч байх ёстойг тэмдэглэж,

- Аюултай болон бусад хаягдлыг өөрийн нутаг дэвсгэрт оруулах, хаяхыг хориглох биеэ даасан эрхтэй гэдгийг улс орнууд бүрэн хүлээн зөвшөөрч,

- Аюултай болон бусад хог хаягдлыг өөр улсад, ялангуяа хөгжиж буй орнуудад тээвэрлэх, зайлуулахыг таслах зогсоох эрмэлзлэл улам бүр өсөж байгааг мөн хүлээн зөвшөөрч,

- Аюултай болон бусад хог хаягдлыг анх гаргасан тухайн улсад нь байгаль орчинд аюулгүй байдлаар зайлуулах ёстой гэдэгт итгэж,

- Хаягдлыг анх гаргагч улсаас өөр аль ч улсад хил дамжуулан тээвэрлэх асуудал нь энэхүү Конвенцийн нөхцөлийг хангасан, хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд аюул учруулахгүй нөхцөлд л шийдвэрлэгдэх ёстой гэдгийг ухамсарлаж,

- Аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэхэд тавих хяналтыг хүчтэй болгосноор тэдгээрийг тээвэрлэх хэмжээг нь багасгаж, байгаль орчинд халгүйгээр ашиглах боломжтой болно гэдэгт итгэж,

- Аюултай болон бусад хог хаягдлыг улс орондоо оруулах буюу гаргах, түүнд хяналт тавих талаар мэдээлэл солилцох арга хэмжээг улс бүр авбал зохино гэж үзэж,

- Олон улсын болон бүс нутгийн хэлэлцээрүүдэд аюултай ачаа тээвэрлэхтэй холбогдуулан байгаль орчныг хамгаалах асуудал тусгагдсаныг тэмдэглэж,

- Хүрээлэн буй орчны асуудлаархи НҮБ-ын Бага хурлын Тунхаглал /Стокгольм, 1972/, 14/30 тоот шийдвэрийн дагуу НҮБ-ын Хүрээлэн буй орчны хөтөлбөрийн Удирдах Зөвлөлөөс 1987 оны 6 дугаар сарын 17-нд баталсан аюултай хог хаягдлыг экологийн хувьд зүй зохистой ашиглах тухай Каирын чиглэл, зарчим, аюултай ачааг тээвэрлэх асуудлаар 1957 онд анх гаргасан /2 жил тутамд шинэчлэгдэж байдаг/ НҮБ-ын шинжээч нарын хорооны зөвлөмж, НҮБ-ын системийн хүрээнд гаргасан холбогдох зөвлөмж, уриалга, баримт бичиг, дүрэм журам мөн түүнчлэн олон улсын болоод бүс нутгийн бусад байгууллагын судалгаа дүгнэлтийг анхааралдаа авч,

- НҮБ-ын Ерөнхий Ассамблейн 37 дугаар чуулган /1982/-аас гаргасан Дэлхий нийтийн байгаль орчны Хартид заасан хүрээлэн буй орчныг хамгаалах, байгалийн нөөцийг зүй зохистой ашиглах дүрмийн зорилго, зарчим, үзэл санааг анхааран үзэж,

- Улс орнууд хүний эрүүл мэндийг хамгаалах, байгаль орчны тэнцвэртэй байдлыг хадгалах талаар олон улсын өмнө хүлээсэн үүргээ биелүүлэх ёстой бөгөөд олон улсын эрх зүйн дагуу хариуцлага хүлээнэ гэдгийг баталж,

- Энэхүү Конвенц болон түүнд хамаарах аливаа Протоколын заалтыг ноцтой зөрчсөн тохиолдолд олон улсын гэрээ, хэлэлцээрийн холбогдох заалтыг хэрэглэнэ гэдгийг хүлээн зөвшөөрч,

- Үйлдвэрлэлээс гарах аюултай болон бусад хог хаягдлын хэмжээг багасгах зорилгоор экологийн хувьд зохистой хаягдал багатай технологи дахин боловсруулах арга зам, бүтэц, аж ахуйн үр ашигтай систем боловсруулж нэвтрүүлэх шаардлагатай байгааг ухамсарлан,

- Олон улсын харилцаанд түгшүүр төрүүлж буй аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэхэд тавих хяналтыг хүчтэй болгох, тээвэрлэлтийн хэмжээг аль болохоор багасгах шаардлагатайг тэмдэглэж,

- Аюултай болон бусад хог хаягдлыг хууль бусаар хил дамжуулан тээвэрлэх асуудалд сэтгэл зовнин,

- Аюултай болон бусад хог хаягдлыг зүй зохистой ашиглах боломж хөгжиж буй орнуудын хувьд хязгаарлагдмал байгааг анхааралдаа авч,

- Байгаль хамгаалах технологийг нэвтрүүлэх ажлыг өргөжүүлэх тухай НҮБ-ын Хөгжлийн хөтөлбөрийн Удирдах Зөвлөлийн 14/16 тоот шийдвэр, Каирын чиглэлийн үзэл санааны дагуу улс орнуудад гарч байгаа аюултай болон бусад хог хаягдлыг зүй зохистой ашиглах, ялангуяа хөгжиж буй орнуудад технологи нэвтрүүлэх ажлыг өргөжүүлэх шаардлагатай байгааг хүлээн зөвшөөрч,

- Аюултай болон бусад хог хаягдлыг олон улсын Конвенц, зөвлөмжийн дагуу тээвэрлэх ёстойг мөн хүлээн зөвшөөрч,

- Аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх, зайлуулах үйл ажиллагаа нь зөвхөн байгаль орчинд халгүй аргаар явуулах нөхцөлд л хэрэгжих ёстойг эрхэмлэн үзэж,

- Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанаас үүсэх аюултай болон бусад хог хаягдал, түүнийг ашиглах явцад гарч болох хортой нөлөөллөөс хүн амын эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчныг хатуу хяналтын дотор хамгаалах шийдвэр төгс байгаагаа илэрхийлж,

Дараахь зүйлийг хэлэлцэн тохиров:

НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Конвенцийн үйлчлэх хүрээ

Энэхүү Конвенцид хил дамжуулан тээвэрлэх объект болох дор дурдсан хог хаягдлыг "Аюултай хог хаягдал" гэж үзнэ:

а/ Хог хаягдал нь нэгдүгээр хавсралтын аль нэг ангилалд орсон боловч гуравдугаар хавсралтад заасан аливаа шинж чанарыг агуулаагүй бол;

б/ Хог хаягдал нь /а/ хэсэгт хамаарахгүй боловч экспортлогч, импортлогч болон дамжуулан өнгөрүүлэгч Талуудын үндэсний хууль тогтоомжийн дагуу аюултай тогтоогдсон буюу аюултайд тооцогддог бол.

Хил дамжуулан тээвэрлэж байгаа хаягдал нь энэхүү Конвенцийн 2 дугаар хавсралт дахь аль нэг ангилалд хамаарагдаж байгаа бол түүнийг "бусад хог хаягдал" гэж үзнэ.

Цацраг идэвхит чанартайн улмаас олон улсын хяналтын бусад систем, түүний дотор цацраг идэвхит материалд тусгайлан хэрэглэгддэг олон улсын гэрээ хэлэлцээрт хамаарагдах хог хаягдлууд энэхүү Конвенцид үл хамаарна.

Далайн тээврийн хэрэгслийн хэвийн үйл ажиллагааны явцад гардаг болон олон улсын эрх зүйн бусад баримт бичигт тусгагдсан хог хаягдлууд энэхүү Конвенцид мөн үл хамаарна.

ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Тодорхойлолт

Энэхүү Конвенцид:

1. "хог хаягдал" - үндэсний хууль тогтоомжийн заалтын дагуу зайлуулж байгаа болон зайлуулах юмс;

2. "ашиглах" - аюултай болон бусад хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх, зайлуулах, хяналт тавих бүх үйл ажиллагаа;

3. "хил дамжуулан тээвэрлэх" - аюултай болон бусад хог хаягдлыг нэг улсын үндэсний хууль тогтоомж үйлчлэх нутгаас өөр нэг улсын үндэсний хууль тогтоомж үйлчлэх нутагт, эсхүл нутаг орноор нь дамжуулан тээвэрлэх, эсхүл аль нэг улсын үндэсний хууль тогтоомжид үл хамаарах нутагт болон тухайн нутгаар дамжуулан тээвэрлэх, наад зах нь хоёр улсыг хамрах үйл ажиллагаа;

4. "зайлуулах" - энэхүү Конвенцийн 4 дүгээр хавсралтад тодорхойлсон аливаа үйл ажиллагаа;

5. "зөвшөөрөгдсөн газар буюу объект" - аюултай болон бусад хог хаягдлыг зайлуулахад тухайн улсын зохих байгууллагаас зөвшөөрөл олгосон газар буюу объект;

6. "эрх бүхий байгууллага" - аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх тухай мэдэгдэл, түүнтэй холбоотой бүхий л мэдээлэл болон 6 дугаар зүйлийн дагуу мэдэгдэлд хариу өгөх ажиллагааг газар зүйн нутгийн хүрээнд хариуцуулахаар тухайн Талаас томилсон төрийн байгууллага;

7. "товлосон төв" - 13, 15 дугаар зүйлийн дагуу мэдээлэл хүлээн авах, дамжуулах асуудлыг хариуцсан, 5 дугаар зүйлд дурдсан Талын этгээд;

8. "аюултай болон бусад хог хаягдлыг байгаль орчинд халгүйгээр зүй зохистой ашиглах" - аюултай болон бусад хог хаягдлыг ашиглах үед тэдгээрийн хортой нөлөөллөөс хүний эрүүл мэнд, байгаль орчныг хамгаалахын тулд авах боломжтой бүх арга хэмжээ;

9. "Үндэсний хууль тогтоомж үйлчлэх хүрээнд оршин нутаг" - тухайн улсын олон улсын эрх зүйн дагуу хүний эрүүл мэнд, байгаль орчны төлөв байдлыг хамгаалах талаар захиргааны болон эрх зүйн хэм хэмжээний хариуцлага хүлээх үүрэгтэй хуурай газар, ус, агаарын орон зай;

10. "экспортлогч улс" - аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэж эхэлсэн буюу тээвэрлэхээр төлөвлөж буй Тал;

11. "импортлогч улс" - аюултай болон бусад хог хаягдлыг өөрийн нутаг эсхүл өөр улсын хууль тогтоомжид үл хамрах газар нутагт зайлуулах зорилгоор хүлээн авч байгаа буюу хүлээн авахаар төлөвлөж буй Тал;

12. "дамжуулан өнгөрүүлэгч улс" - аюултай болон бусад хаягдлыг экспортлох буюу импортлох бус, өөрийн нутгаар тээвэрлэн өнгөрүүлж байгаа, эсхүл өнгөрүүлэхээр төлөвлөж буй улс;

13. "сонирхогч улсууд" - Тал мөн буюу биш эсэхээс үл хамаарах экспортлогч, импортлогч, дамжуулан өнгөрүүлэгч улсууд;

14. "этгээд" – хувь буюу хуулийн этгээд;

15. "экспортлогч" - аюултай болон бусад хог хаягдлыг экспортлох ажлыг зохион байгуулж байгаа Талын этгээд;

16. "импортлогч" - аюултай болон бусад хог хаягдлыг импортлох ажлыг зохион байгуулж байгаа Талын этгээд;

17. "тээвэрлэгч" - аюултай болон бусад хог хаягдлыг тээвэрлэх ажлыг гүйцэтгэгч этгээд;

18. "хаягдал гаргагч" - аюултай болон бусад хаягдлыг бий болгох үйл ажиллагаа явуулдаг этгээд, энэхүү этгээд нь тодорхойгүй бол уг хаягдлыг эзэмшиж байгаа буюу түүнд хяналт тавигч этгээд;

19. "зайлуулагч этгээд" - аюултай болон бусад хог хаягдлыг хүлээн авч зайлуулдаг этгээд;

20. "улс төр буюу эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага" - тухайн бүс нутгийн бүрэн эрхт улс орнуудын байгуулсан энэхүү Конвенцоор зохицуулагдах асуудлыг шийдвэрлэх эрх бүхий, дотоод журмын дагуу холбогдох баримт бичигт гарын үсэг зурах, соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, эсхүл түүнд нэгдэн орох зохих эрхээр хангагдсан байгууллага;

21. "хууль бус тээвэрлэлт" - энэхүү Конвенцийн 9 дүгээр зүйлд тодорхойлсон аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх аливаа үйл ажиллагаа.

ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Аюултай хаягдлын үндэсний тодорхойлолт

1. Талууд энэхүү Конвенцид нэгдэн орсноос хойш 6 сарын хугацаанд өөрийн улсын хууль тогтоомжоор мөн тэдгээрийг хил дамжуулан тээвэрлэхтэй холбогдсон ямар нэгэн шаардлагуудын дагуу аюултай гэж үзсэн 1, 2 дугаар хавсралтуудад дурдсанаас бусад хог хаягдлын талаар Конвенцийн Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдээлнэ.

2. Талууд нэгдүгээр заалтын дагуу өгсөн мэдээлэлдээ гарсан аливаа өөрчлөлтийг тухай бүр нь Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдэгдэж байна.

3. Нарийн бичгийн дарга нарын газар энэ зүйлийн 1, 2 дугаар заалтын дагуу хүлээн авсан мэдээллийг бүх Талуудад даруй хүргүүлж байна.

4. Талууд, 3 дугаар заалтын дагуу Нарийн бичгийн дарга нарын газраас ирүүлсэн мэдээллийг өөрсдийн экспортлогч нартаа хүргэх үүргийг хүлээнэ.

ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Ерөнхий үүрэг

1. а/ Талууд аюултай болон бусад хог хаягдлыг зайлуулах зорилгоор импортлохыг өөрийн эрх хэмжээний хүрээнд хориглосон тухай шийдвэрийг 13 дугаар зүйлд заасны дагуу бусад Талуудад мэдэгдэнэ.

б/ энэ зүйлийн 1-ийн "а"-д дурдсаны дагуу мэдэгдэл хүлээн авсан Талууд аюултай болон бусад хог хаягдлыг импортлохыг хориглосон Талуудад түүнийг экспортлохыг үл зөвшөөрч, хориг тавина;

с/ аюултай болон бусад хог хаягдлыг импортлоход хориг тавиагүй улстай харьцахдаа хэрэв импортлогч улс нь тодорхой ачаанд бичгээр албан ёсны зөвшөөрөл өгөөгүй бол Талуудад хог хаягдал тээвэрлэхийг үл зөвшөөрөх буюу хориглоно.

2. Талууд дараахь арга хэмжээг авна. Үүнд:

а/ нийгэм, эдийн засаг, техникийн боломжийг харгалзан аюултай болон бусад хог хаягдлыг аль болохоор багасгах;

б/ аюултай болон бусад хог хаягдлыг зайлуулах газраас үл хамааран байгаль орчинд халгүйгээр ашиглах объектуудыг боломжийнхоо хэрээр өөрийн нутагт байлгах;

с/ аюултай болон бусад хог хаягдлыг ашиглахад оролцож буй хүмүүсийг уг хаягдлаас үүсэх хортой нөлөөллөөс хамгаалах бүхий л арга хэмжээ авах ба хэрэв ямар нэг хэмжээгээр сөрөг нөлөө үзүүлэх тохиолдолд хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд учруулах хор уршгийг багасгах арга хэмжээ авах;

d/ аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх үйл ажиллагааг байгаль орчинд халгүйгээр ашиглах шаардлагын дагуу хязгаарлах тээвэрлэлтээс учирч болох сөрөг үр дагавараас хүний эрүүл мэнд, байгаль орчныг хамгаалсан нөхцөлд тээвэрлэх үйл ажиллагааг явуулж байх;

e/ конвенцид Тал болж нэгдэн орсон улс төр болон эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагад хамаарах улс буюу хэсэг бүлэг улсуудад, ялангуяа хөгжиж буй улсуудад хэрэв тэд өөрсдийн хуулийн хүрээнд импортлохыг хориглосон буюу Талуудын анхны хуралдаанаар тодорхойлсон шалгуураар хог хаягдлыг байгаль орчинд халгүйгээр ашиглах боломжгүй гэж үзсэн тохиолдолд аюултай болон бусад хог хаягдлыг тэдгээрт экспортлохыг хориглох;

f/ аюултай болон бусад хог хаягдлыг тээвэрлэснээс хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд учирч болох хортой нөлөөллийн талаар тодорхой мэдээллийг хавсралт 5А-д заасны дагуу сонирхогч улсуудад хүргэхийг шаардах;

g/ аюултай болон бусад хог хаягдлыг байгаль орчинд халгүйгээр ашиглах боломжгүй бол түүнийг импортлохыг хориглох;

h/ аюултай болон бусад хог хаягдлыг байгаль орчинд халгүйгээр ашиглах аргыг боловсронгуй болгох, хууль бусаар тээвэрлэхээс сэргийлэх зорилгоор тийм хаягдлыг дамжуулан тээвэрлэхтэй холбогдсон мэдээлэл солилцох асуудлаар сонирхогч байгууллагууд болон бусад Талуудтай шууд буюу Нарийн бичгийн дарга нарын газраар дамжуулан хамтран ажиллах.

3. Талууд аюултай болон бусад хог хаягдлыг хууль бусаар тээвэрлэхийг гэмт хэрэг гэж үзнэ.

4. Энэхүү Конвенцийн заалтыг биелүүлэх, мөрдөхийн тулд түүнийг зөрчих аюулаас сэргийлэх, зөрчсөн тохиолдолд шийтгэл ногдуулах талаар Талууд эрх зүй, захиргааны болон холбогдох бусад арга хэмжээ авна.

5. Талууд аюултай болон бусад хог хаягдлыг Конвенцид нэгдэн ороогүй улсаас импортлох, экспортлохыг хориглоно.

6. Талууд аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх хаягдал мөн биш эсэхээс үл хамааран өмнөд өргөргийн 60° градусаас урагш орших газар нутагт экспортлохгүй байхаар тохиролцов.

7. Үүнээс гадна Талууд:

a/ аюултай болон бусад хог хаягдлыг тээвэрлэх, зайлуулах зөвшөөрлийг үндэсний хууль тогтоомжийн дагуу аваагүй этгээдийг ийм үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно;

б/ аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэхэд түүнийг савлах, тэмдэг тавих, тээвэрлэх үйл ажиллагааг олон улсын бүх нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн олон улсын дүрэм, норм, туршлагын дагуу явуулахыг шаардана;

с/ аюултай болон бусад хог хаягдлыг гаргаж байгаа газраас нь зайлуулах газар хүртэл тээвэрлэх талаар дагалт баримт бичгийг шаардана.

Талууд аюултай болон бусад хог хаягдлыг экспортлохдоо байгаль орчинд халгүйгээр ашиглах шаардлагыг импортлогч болон бусад улсуудад тавина. Энэхүү Конвенцид хамаарах хог хаягдлыг байгаль орчинд халгүйгээр ашиглах арга зүйн зарчмуудыг Талууд анхны хуралдаанаар тодорхойлно.

9. Талууд аюултай болон бусад хог хаягдлыг зөвхөн дор дурдсан нөхцөлд хил дамжуулан тээвэрлэж байх талаар холбогдох арга хэмжээг авна. Үүнд:

а/ экспортлогч улс нь байгаль орчинд халгүйгээр зайлуулах техникийн хүчин чадал, боломж, тусгай тоног төхөөрөмж байхгүй буюу зайлуулах газар тохиромжгүй байх, эсхүл,

б/ тийм хаягдал нь импортлогч улсын үйлдвэрт түүхий эд болгон дахин ашиглах буюу сэргээн ашиглах боломж байх; эсхүл,

с/ хил дамжуулан тээвэрлэх ажиллагаа нь энэхүү Конвенцийн зорилгод нийцсэн бөгөөд Талуудын тодорхойлсон бусад шалгуурт тохирсон байх.

10. Аюултай болон бусад хог хаягдал гаргадаг улс нь түүнийг байгаль орчинд халгүйгээр ашиглахыг энэ Конвенцийн хүрээнд шаардах үүрэгтэй бөгөөд харин ямар ч тохиолдолд импортлогч буюу дамжуулан өнгөрүүлэгч улсад шилжүүлж болохгүй.

11. Хүний эрүүл мэнд, байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээг сайжруулах зорилгоор Талууд энэхүү Конвенцийн заалт болон олон улсын эрх зүйн хэм хэмжээнд нийцсэн нэмэлт шаардлага тавихад энэхүү Конвенц ямар нэг байдлаар саад болохгүй.

12. Энэхүү Конвенц нь олон улсын эрх зүйн дагуу тогтоосон далайн болон эдийн засгийн бүс нутгийн халдашгүй дархан байдалд нөлөөлөхгүй бөгөөд олон улсын эрх зүйн хэм хэмжээ, баримт бичгийн дагуу усан болон агаарын тээвэр хийхэд саад болохгүй.

13. Талууд бусад улсуудад ялангуяа хөгжиж буй орнуудад экспортолж байгаа аюултай болон бусад хог хаягдлын хэмжээ, бохирдлын хортой нөлөөллийг багасгах боломжийг байнга судалж байх үүрэгтэй.

ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

Эрх бүхий байгууллага буюу товлосон төвийг томилох

Талууд энэхүү Конвенцийн хэрэгжилтийг дэмжих зорилгоор:

1. Нэг буюу хэд хэдэн эрх бүхий байгууллага ба нэг товлосон төвийг томилох буюу байгуулна. Дамжуулан өнгөрүүлэх улсын хувьд мэдээлэл хүлээн авч байх зорилгоор нэг эрх бүхий байгууллагыг томилно.

2. Энэхүү Конвенцийг хүчин төгөлдөр болсноос хойш 3 сарын дотор өөрийн эрх бүхий байгууллага болон товлосон төвийг байгуулсан тухай Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдэгдэнэ.

3. Энэ зүйлийн 2 дугаар заалтад хамаарах ямар нэг өөрчлөлт хийсэн тухай шийдвэрийг нэг сарын дотор Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдээлнэ.

ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

Талууд хоорондоо хил дамжуулан тээвэрлэх

1. Экспортлогч улс аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэхээр төлөвлөж буй экспортлогч болон хаягдал гаргагчаас экспортлогч улсын эрх бүхий байгууллагаар дамжуулан сонирхогч улсын эрх бүхий байгууллагад бичгээр мэдээлэхийг шаардна. Ийм мэдэгдэлд Хавсралт 5А-ийн дагуу өргөдөл ба мэдээллийг импортлогч улсын эх хэлээр бичнэ. Сонирхогч улс бүрт уг мэдэгдлийг хүргүүлнэ.

2. Импортлогч улс мэдэгдэл хүлээн авсан тухай бичгээр хариу өгөх ба түүндээ зөвшөөрсөн эсэх, тодорхой нөхцөлд зөвшөөрсөн буюу нэмэлт мэдээлэл шаардсан тухайгаа дурдсан байна. Импортлогч улсад өгөх эцсийн хариуны хуулбарыг сонирхогч Талуудын эрх бүхий байгууллагад явуулна.

3. Экспортлогч улс дараахь баталгааг албан ёсоор бичгээр авсан тохиолдолд хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх ажлыг эхлэх зөвшөөрөл олгоно. Үүнд:

а/ импортлогч улсаас бичгээр зөвшөөрөл авсан байх;

б/ хаягдлыг экспортлогч болон түүнийг зайлуулахаар хүлээн авагч хоёр этгээдийн хооронд байгаль орчинд халгүй байдлаар ашиглах тухай гэрээ байгуулсныг импортлогч улс нотолсон байх.

4. Дамжуулан өнгөрүүлэгч Талууд нь мэдэгдэл хүлээн авсан тухайгаа нотолж даруй эргэж мэдэгдэнэ. Дараа нь зөвшөөрөл олгох эсэх, тодорхой нөхцөлд зөвшөөрсөн, нэмэлт мэдээлэл шаардлагатай зэргийг 60 хоногийн дотор бичгээр мэдэгдэнэ. Экспортлогч улс нь дамжуулан өнгөрүүлэгч улсаас зөвшөөрлийн бичиг аваагүй нөхцөлд хил дамжуулан тээвэрлэх үйл ажиллагааг

эрхлэх зөвшөөрөл олгохгүй. Гэхдээ тухайн Тал аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх талаар урьдчилсан зөвшөөрлийг бичгээр огт шаардахгүй буюу тодорхой нөхцөлд шаардахгүй байх шийдвэр гаргасан буюу эсхүл энэ талаар шаардлагаа өөрчилсөн бол 13 дугаар зүйлийн дагуу бусад Талуудад даруй мэдэгдэнэ. Энэ тохиолдолд дамжуулан өнгөрүүлэгч улс мэдэгдэл хүлээн авснаас хойш 60 хоногийн дотор экспортлогч улсад хариу өгөөгүй бол экспортлогч улс нь хил дамжуулан тээвэрлэх ажлыг эхэлж болно.

5. Хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэхэд түүнийг хуулийн үндсэн дээр аюултай хаягдал гэж тодорхойлохдоо зөвхөн:

а/ экспортлогч улс тодорхойлсон бол импортлогч, зайлуулагч этгээд болон экспортлогч улсад тавьдаг энэ зүйлийн 9 дүгээр заалтын шаардлагууд *mutatis mutandis* /зохих өөрчлөлттэйгээр/ экспортлогч этгээд болон экспортлогч улсад мөн адил тавигдана.

б/ конвенцид Тал болж орсон импортлогч улс буюу импортлогч болон дамжуулан өнгөрүүлэгч орнууд тодорхойлсон бол экспортлогч этгээд болон экспортлогч улсад тавьдаг энэ зүйлийн 1, 3, 4, 6 дугаар заалтын шаардлагууд *mutatis mutandis* /зохих өөрчлөлттэйгээр/ импортлогч буюу зайлуулах үүрэгтэй этгээд болон импортлогч улсад мөн адил тавигдана.

с/ конвенцид Тал болж нэгдэн орсон дамжуулан өнгөрүүлэгч аливаа улс оронд зөвхөн 4 дүгээр заалтыг хэрэглэнэ.

6. Экспортлогч улс сонирхогч орнуудтай бичгээр тохиролцсон нөхцөлд нэгэн төрлийн физик, химийн шинж чанар бүхий хаягдлыг зайлуулах үүрэг бүхий нэгэн этгээдэд экспортлогч, импортлогч болон дамжуулан өнгөрүүлэгч улсын гаалийн хилийн боомтоор оруулж гаргах буюу дамжуулан өнгөрүүлж байнга тээвэрлэх тохиолдолд хаягдал гаргагч болон экспортлогчид ерөнхий мэдэгдэл ашиглахыг зөвшөөрч болно.

7. Тээвэрлэх гэж байгаа аюултай болон хог хаягдлын жагсаалт, нарийн тоо хэмжээ зэрэг тодорхой мэдээллийг авсан тохиолдолд сонирхогч улсууд 6 дугаар заалтад дурдсан ерөнхий мэдэгдлийг ашиглах зөвшөөрлөө бичгээр илэрхийлж болно.

8. 6, 7 дугаар хэсэгт заасан ерөнхий мэдэгдэл, бичгээр өгсөн зөвшөөрлийг аюултай болон бусад хог хаягдлыг 12 сарын турш олон дахин тээвэрлэх үйл ажиллагаанд хэрэглэж болно.

9. Талууд аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэгч этгээдийн ачааг хүргэж өгсөн буюу хүлээн авсан тухай баримт бичигт гарын үсэг зурахыг шаардана. Мөн Талууд тухайн хаягдлыг хүлээн авсан, мэдэгдэлд заасны дагуу түүнийг зайлуулсан тухайгаа экспортлогч этгээд болон экспортлогч улсын эрх бүхий байгууллагад мэдэгдэхийг хаягдал зайлуулах үүрэг бүхий этгээдээс шаардана. Экспортлогч улс ийм мэдээлэл аваагүй бол

экспортлогч этгээд эсхүл экспортлогч улсын эрх бүхий байгууллага энэ тухай импортлогч улсад мэдэгдэнэ.

10. Энэ зүйлийн дагуу шаардсан мэдэгдэл ба түүнд өгсөн хариуг сонирхогч талуудын эрх бүхий байгууллага болон Тал болж нэгдээгүй улсын Төрийн холбогдох байгууллагад илгээнэ.

11. Аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх аливаа үйл ажиллагаа нь импортлогч болон дамжуулан өнгөрүүлэгч Талуудын хүсэлтээр даатгагдаж баталгаажсан байна.

ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

Конвенцид Тал болж нэгдэн орсон улсаас нэгдэн ороогүй улсын хилээр дамжуулан тээвэрлэх тухай

Конвенцид Тал болж нэгдэн орсон улсаас аюултай болон бусад хог хаягдлыг тал бус улсын хилээр дамжуулан тээвэрлэхэд энэхүү Конвенцийн 6 дугаар зүйлийн 2 дугаар заалтыг *mutatis mutandis* /зохих өөрчлөлттэйгээр/ хэрэглэнэ.

НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

Дахин импортлох үүрэг

Энэхүү Конвенцийн заалтын дагуу сонирхогч улсууд зөвшөөрөл олгосон аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх үйл ажиллагаа гэрээний нөхцөлийн дагуу хэрэгжих боломжгүй тохиолдолд импортлогч улс экспортлогч орон болон Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдэгдсэнээс хойш 90 хоногийн дотор буюу мөн сонирхогч улсуудтай тохиролцсон хугацаанд уул хаягдлыг байгаль орчинд халгүйгээр зайлуулах өөр боломж буйг олж чадаагүй бол экспортлогч улс уг хаягдлыг экспортлогчид буцаах боломжийг бүрдүүлнэ. Үүнийг үндэслэн экспортлогч улс болон дамжуулан өнгөрүүлэгч аль ч Тал уг хаягдлыг экспортлогч улсад буцаахад ямар нэгэн саад болох ёсгүй.

ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Хууль бусаар тээвэрлэх

1. Аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх аливаа үйл ажиллагааг дараахь байдлаар гүйцэтгэсэн бол энэхүү Конвенцийн дагуу хууль бус тээвэрлэлт гэж үзнэ. Үүнд:

а/ сонирхогч бүх улсуудад энэхүү Конвенцийн заалтын дагуу мэдэгдэл өгөөгүй; эсхүл,

b/ сонирхогч бүх улсуудаас энэхүү Конвенцийн дагуу зөвшөөрөл аваагүй; эсхүл,

c/ хуурах, залилан мэхлэх замаар сонирхогч улсуудаас зөвшөөрөл авсан; эсхүл,

d/ баримт бичгийн шаардлагад нийцээгүй; эсхүл,

e/ аюултай болон бусад хог хаягдлыг тээвэрлэх ажиллагаа нь энэхүү Конвенц болон олон улсын эрх зүйн ерөнхий зарчмыг зөрчсөн, санаатай үйлдэл болох.

2. Аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх үйл ажиллагааг экспортлогч буюу хаягдал гаргагчаас шалтгаалан хууль бус тээвэрлэлт гэж үзсэн тохиолдолд экспортлогч улс дараахь арга хэмжээ авна. Үүнд:

a/ шаардлагатай бол экспортлогч улс нь экспортлогч болон хаягдал ялгагчаар өөрийн нутаг дэвсгэрт буцааж авчруулах;

b/ хууль бус тээвэрлэлт гэж үзсэн тухай экспортлогч улсад мэдээлснээс хойш 30 хоногийн дотор эсхүл сонирхогч улсуудтай тохиролцсон хугацаанд энэхүү Конвенцийн заалтын дагуу өөр аргаар зайлуулна. Энэ зорилгоор уг хаягдлыг экспортлогч улсад нь буцаахад сонирхогч Талууд ямар нэгэн саад эсэргүүцэл үзүүлэхгүй.

3. Аюултай болон бусад хог хаягдлын тээвэрлэлтийг импортлогч болон зайлуулагч этгээдээс шалтгаалан хууль бус гэж үзвэл импортлогч улс, импортлогч болон зайлуулах үүрэг бүхий этгээдээр уг хаягдлыг байгаль орчинд халгүйгээр зайлуулах ба шаардлагатай үед импортлогч улс өөрөө хууль бус тээвэрлэлтийн тухай мэдээлэл авснаас хойш 30 хоногийн дотор буюу эсхүл сонирхогч улсуудтай тохиролцож болох хугацааны дотор байгаль орчинд халгүйгээр зайлуулах арга хэмжээ авна. Сонирхогч Талууд хог хаягдлыг байгаль орчинд халгүйгээр зайлуулах шаардлагатай арга хэмжээг хамтран авна.

4. Экспортлогч, хаягдал гаргагч этгээд эсхүл импортлогч болон зайлуулах үүрэг бүхий этгээдэд хууль бус тээвэрлэлтийн хариуцлага хүлээлгэх боломжгүй байх тохиолдолд сонирхогч Талууд болон Талууд хамтран экспортлогч, импортлогч улсуудад буюу өөр газарт уг хаягдлыг байгаль орчинд халгүйгээр зайлуулах арга хэмжээг яаралтай авна.

5. Талууд энэ зүйлийн заалтыг хэрэгжүүлэхийн төлөө хамтран ажиллах ба хууль бус тээвэрлэлтийг хориглох, түүнд шийтгэл ногдуулах талаар үндэснийнхээ хууль тогтоомжид тусгасан байна.

АРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Олон улсын хамтын ажиллагаа

1. Аюултай болон бусад хог хаягдлыг байгаль орчинд халгүйгээр ашиглах ажлыг сайжруулах зорилгоор Талууд хамтран ажиллана.

2. Энэ зорилгоор Талууд:

а/ хоёр болон олон талын хүсэлтийн үндсэн дээр аюултай болон бусад хог хаягдлыг байгаль орчинд халгүйгээр ашиглаж байгаа талаар мэдээллүүдийг танилцуулж, аюултай болон бусад хог хаягдлыг ашиглаж байгаа практик ажиллагаа, техникийн хэм хэмжээг уялдуулна.

б/ аюултай болон бусад хог хаягдлыг ашигласнаас хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчинд үзүүлэх хортой нөлөөлөлд хамтран хяналт тавина;

с/ аюултай болон бусад хог хаягдлыг гаргадаг үйлдвэрийг аль болохоор устгах зорилгоор одоогийн технологийг экологт сөрөг нөлөөлөлгүй, хаягдал бага гаргадаг болгон шинэчлэн сайжруулах, хаягдлыг байгаль орчинд халгүйгээр ашиглах талаар илүү үр дүнтэй арга зүйг шинээр боловсруулан хэрэглэх, эдгээр шинэ болон шинэчилсэн техник, технологи нэвтрүүлснээс эдийн засаг, нийгэм, байгаль орчинд үзүүлэх үр дагаврыг судлах талаар тус орнууд өөрсдийн үндэснийхээ хууль дүрэм, бодлогын хүрээнд хамтран ажиллана.

д/ аюултай болон бусад хог хаягдлыг байгаль орчинд халгүйгээр ашиглах технологи дамжуулах, ялангуяа энэ талаар туслалцаа шаардлагатай Талуудын техникийн чадавхийг нэмэгдүүлэх талаар өөрсдийн хууль, дүрэм, бодлогын хүрээнд идэвхтэй хамтран ажиллана;

е/ техникийн удирдлагын зарчим, холбогдох хууль, дүрэм боловсруулах асуудлаар хамтран ажиллана.

3. 4 дүгээр зүйлийн 2 дугаар заалтын а, б, с хэсгүүдийг ялангуяа хөгжиж буй улсуудад хэрэгжүүлэхэд туслах талаар Талууд хамтарч шаардлагатай арга хэмжээ авна.

4. Хөгжиж буй орнуудын шаардлага, хэрэгцээг харгалзан үзсэний үндсэн дээр Талууд хоорондын болон олон улсын эрх бүхий байгууллагуудын хамтын ажиллагаа, ялангуяа *linter alia* энэ асуудлаарх олон нийтийн ойлголтыг идэвхжүүлэх, аюултай болон бусад хог хаягдлыг байгаль орчинд халгүйгээр ашиглах үйл ажиллагааг өргөжүүлэх, хаягдал бага гаргадаг шинэ технологи нэвтрүүлэхэд нөлөөлөх зорилгоор хөхиүлэн дэмжинэ.

АРВАН НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Хоёр болон олон тал, бүс нутгийн хэлэлцээр

Талууд хоорондоо болон Тал болж нэгдэн ороогүй улс орнуудтай аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх, байгаль орчинд халгүйгээр ашиглах талаар 5 дугаар зүйлийн 4 дүгээр заалтыг үл харгалзан энэхүү Конвенцийн шаардлагыг хангасан хоёр болон олон тал, бүс нутгийн гэрээ хэлэлцээр байгуулж болно. Эдгээр гэрээ, хэлэлцээрүүд нь ялангуяа хөгжиж буй орнуудын сонирхлыг харгалзан, аюултай болон бусад хог хаягдлыг байгаль орчинд халгүйгээр зохицуулах замаар энэхүү Конвенцийн заалтыг хангасан байх ёстой.

Хэлэлцэн тохирогч Талуудын хооронд, энэхүү Конвенцийн дагуу аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх үйл ажиллагаанд хяналт тавих зорилгоор Талууд нэгдүгээр заалтад заасан хоёр болон олон тал, бүс нутгийн энэхүү Конвенцид нэгдэн орохоос өмнө байгуулсан аливаа хэлэлцээрийн талаар Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдэгдэнэ. Гагцхүү эдгээр гэрээ, хэлэлцээрүүд аюултай болон бусад хог хаягдлыг байгаль орчинд халгүйгээр ашиглах талаар энэхүү Конвенцийн шаардлага хангасан байх шаардлагатай.

АРВАН ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Хариуцлагын талаар

Талууд аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэснээс гарах үр дагавар, хохирлыг арилгах, хүлээх хариуцлагын талаар зохих дүрэм, журмыг тусгасан протоколыг аль болох богино хугацаанд байгуулах зорилгоор хамтран ажиллана.

АРВАН ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Мэдээлэл дамжуулах

1. Талууд, аюултай болон бусад хог хаягдлыг тээвэрлэх, зайлуулах үед осол болон хүн амын эрүүл мэнд, байгаль орчинд аюул учруулах нөхцөл бий болсон тухай мэдээ авсан даруй холбогдох бусад улсуудад яаралтай мэдэгдэх ёстой.

2. Талууд Нарийн бичгийн дарга нарын газраар дамжуулж дараахь мэдээллийг дамжуулна. Үүнд:

а/ 5 дугаар зүйлийн дагуу холбогдох эрх бүхий байгууллага, товлосон төвийн талаар гарсан өөрчлөлт;

b/ 3 дугаар зүйлийн дагуу аюултай хог хаягдлын шинж байдлын үндэсний тодорхойлолтод гарсан өөрчлөлт.

Яаралтай мэдээлэх зүйл:

c/ аюултай болон бусад хог хаягдлыг үндэсний хууль тогтоомжийн үйлчлэх газар нутагт импортлохыг бүр мөсөн буюу хэсэгчилсэн байдлаар хориглосон тухай шийдвэр;

d/ аюултай болон бусад хог хаягдлыг экспортлохыг хориглосон буюу хязгаарлах тухай шийдвэр;

e/ энэ зүйлийн 4 дүгээр заалтад шаардлагатай холбогдох бусад мэдээлэл.

3. Талууд үндэсний хууль, дүрмийн дагуу жил бүрийн эцэст Нарийн бичгийн дарга нарын газраар дамжуулан 15 дугаар зүйлийг үндэслэн байгуулсан Талуудын бага хуралд тайлангаа тавина. Тайланд дараахь зүйлийг оруулна. Үүнд:

a/ 5 дугаар зүйлийн дагуу томилогдсон эрх бүхий байгууллагууд болон товлосон төвийн тухай мэдээлэл;

b/ аюултай болон бусад хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх аливаа үйл ажиллагаанд оролцсон тухай мэдээлэл; Үүнд:

- мэдэгдлийн хариунд заасан аюултай болон бусад хог хаягдлыг экспортолсон хэмжээ, ангилал, шинж чанар, зайлуулах газар, дамжуулсан улс ба зайлуулсан арга,
- аюултай болон бусад хог хаягдлыг импортолсон хэмжээ, түүний ангилал, шинж чанар, гарал үүсэл, зайлуулсан арга,
- хил дамжуулан тээвэрлэх аюултай болон бусад хог хаягдлын хэмжээг багасгах зорилгоор хийсэн ажил,

c/ энэхүү Конвенцийг биелүүлэх талаар авсан арга хэмжээний тухай мэдээлэл;

d/ аюултай болон бусад хог хаягдлыг гаргах, тээвэрлэх, зайлуулах явцад хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд үзүүлж байгаа нөлөөллийн талаар цуглуулсан статистикийн баталгаат тоо баримт, мэдээлэл;

e/ энэхүү Конвенцийн 12 дугаар зүйлийн дагуу байгуулсан хоёр болон олон тал, бүсийн гэрээ, хэлэлцээрүүдэд хамаарах мэдээлэл;

f/ аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх, зайлуулах үед гарсан аюул осол, түүний хор уршгийг арилгах талаар авсан арга хэмжээний тухай мэдээлэл;

g/ үндэсний хууль тогтоомжийн үйлчлэх газар нутагт хаягдал зайлуулах боломжтой арга замын талаар мэдээлэл;

h/ аюултай болон бусад хог хаягдал гаргахыг багасгах, улмаар зогсооход чиглэсэн технологи боловсруулах талаар авсан арга хэмжээний тухай мэдээлэл;

i/Талуудын Бага хурлын шаардсан бусад мэдээлэл.

4. Аль нэг Тал өөрийн байгаль орчны асуудалтай холбогдуулан хүсэлт гаргавал Талууд үндэснийхээ хууль, дүрмийн дагуу аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэхтэй холбогдсон мэдэгдлүүд, тэдгээрт өгсөн хариуны хуулбарыг Нарийн бичгийн дарга нарын газарт өгнө.

АРВАН ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Санхүүгийн асуудал

Бүсийн болон дэд бүс нутгийн тодорхой шаардлагыг харгалзан аюултай хог хаягдлыг багасгах, түүнийг оновчтой ашиглах технологийг нэвтрүүлэх, боловсон хүчин бэлтгэх бүсийн болон дэд бүсийн төвүүдийг байгуулахаар талууд тохиролцоно. Талууд энэ арга хэмжээг сайн дурын үндсэн дээр санхүүжүүлэх механизм буй болгох талаар шийдвэр гаргана.

Талууд аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх, зайлуулах үеийн гэнэтийн аюул ослоос гарах хохирлыг багасгах зорилгоор онцгой тохиолдолд тусламж үзүүлэх эргэлтийн сан байгуулах асуудлыг шийдвэрлэнэ.

АРВАН ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

Талуудын бага хурал

1. Талуудын Бага хурлын зохион байгуулна. Талуудын Бага хурлын анхдугаар чуулганыг энэхүү Конвенц хүчин төгөлдөр болсноос хойш нэг жилийн дотор НҮБ-ын Байгаль орчны хөтөлбөрийн гүйцэтгэх захирал хуралдуулна. Цаашид Талуудын Бага хурлын ээлжит чуулганыг Бага хурлын анхны чуулганаар тогтоосон хугацаанд тогтмол зарлан хуралдуулж байна.

2. Талуудын Бага хурлын ээлжит бус чуулганыг хуралдуулах чухал шаардлагатай гэж үзсэн Тал энэ тухай хүсэлтийг Нарийн бичгийн дарга нарын газарт бичгээр гаргана. Нарийн бичгийн дарга нарын газраас энэ хүсэлтийг Талуудад уламжилснаас хойш 6 сарын дотор Талуудын гуравны нэгээс доошгүй нь дэмжсэн тохиолдолд зарлан хуралдуулна.

3. Талуудын Бага хурал нь өөрийн болон туслах байгууллагуудынхаа үйл ажиллагааны дэг журам, Конвенцийн хүрээнд талуудын санхүүгийн оролцооны дүрмийн талаар нэгдсэн зөвшилд хүрэх шийдвэр гаргана.

4. Энэ Конвенцийн хүрээнд далайн орчныг хамгаалахтай холбогдсон өөрийн хүлээсэн үүргийг биелүүлэх талаар ямар нэгэн нэмэлт арга хэмжээ авах асуудлыг Талууд анхны хуралдаанаараа авч хэлэлцэнэ.

5. Талууд Бага хурал нь Конвенцийг бүрэн биелүүлэхэд тогтмол хяналт тавихын зэрэгцээ дараахь арга хэмжээг авна. Үүнд:

a/ аюултай болон бусад хог хаягдлаас хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд учруулах хохирлыг багасгахад чиглэсэн бодлого, стратеги, арга хэмжээг уялдуулан зохицуулах;

b/ Шаардлагатай гэж үзвэл энэхүү Конвенц болон түүний хавсралтуудад, ялангуяа */inter alia/* шинжлэх ухаан, техник, эдийн засгийн болон байгаль орчны талаарх мэдээллийг харгалзан үзсэн нэмэлт, өөрчлөлт оруулах асуудлыг авч хэлэлцэх, батлах,

c/ Конвенцийг хэрэгжүүлэх, 11 дүгээр зүйлд заасан гэрээ, хэлэлцээрийг биелүүлэх явцад хуримтлуулсан туршлагад үндэслэн Конвенцийн зорилтыг хангахад шаардлагатай нэмэлт арга хэмжээг авах,

d/ шаардлагатай гэж үзвэл Протокол гаргах;

e/ энэ Конвенцийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай туслах байгууллагуудыг байгуулна.

6. Нэгдсэн Үндэстний Байгууллага, түүний төрөлжсөн байгууллагууд, аливаа улс орон, мөн энэ Конвенцид нэгдэн ороогүй аливаа улс орон, Талуудын Бага хуралд ажиглагчаар оролцож болно. Аюултай болон бусад хог хаягдлын асуудлаар эрх мэдэл бүхий олон улсын болон үндэсний, Засгийн газрын болон төрийн бус ямар ч байгууллага хуралд оролцох хүсэлтээ Нарийн бичгийн дарга нарын газарт илэрхийлж, хэрэв оролцогч Талуудын гуравны нэгээс доошгүй хэсэг нь зөвшөөрвөл энэ хуралд ажиглагчаар оролцож болно. Ажиглагчаар оролцох үйл ажиллагааг Талуудын Бага хурлын дүрмээр зохицуулна.

7. Талуудын Бага хурал энэхүү Конвенц хүчин төгөлдөр болсноос хойш эхний 3 жилд, дараа нь 6 жилд нэгээс доошгүй удаа түүний үр дүнг үнэлэх ба хэрэв шаардлагатай гэж үзвэл сүүлийн үеийн шинжлэх ухаан, экологи, техник, эдийн засгийн мэдээллийг үндэслэн аюултай болон бусад хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх үйл ажиллагааг бүр мөсөн буюу хэсэгчлэн хориглох боломжийг авч хэлэлцэнэ.

АРВАН ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

Нарийн бичгийн дарга нарын газар

Нарийн бичгийн дарга нарын газар нь дараахь ажлыг эрхлэн гүйцэтгэнэ. Үүнд:

a/ 15 болон 17 дугаар зүйлд заасны дагуу хурлыг зохион байгуулах;

b/ 3, 4, 6, 11, 13 дугаар зүйлийн дагуу авсан мэдээлэл, 15 дугаар зүйлд заасан туслах байгууллагуудын хурлын мэдээлэл, мөн түүнчлэн Засгийн газар хоорондын буюу Төрийн бус байгууллагаас өгсөн мэдээллийг үндэслэн илтгэл бэлтгэж дамжуулах;

c/ энэ Конвенцоор хүлээсэн үүргээ хэрхэн биелүүлж байгаа талаар илтгэл бэлтгэж Талуудын Бага хуралд танилцуулах;

d/ үүргээ амжилттай гүйцэтгэхэд олон улсын холбогдох бусад байгууллагуудтай үйл ажиллагаагаа уялдуулан зохицуулах, захиргааны болон бусад гэрээ, хэлэлцээр байгуулах;

e/ энэхүү Конвенцийн 5 дугаар зүйлийн дагуу Талуудын байгуулсан эрх бүхий байгууллагууд, товлосон төвүүдтэй холбоо тогтоож ажиллах;

f/ аюултай болон бусад хог хаягдлыг зайлуулж болох Талуудын баталсан газар, объектын талаар мэдээлэл бэлтгэж, Талуудад тараах;

g/ дараахь мэдээллийг авч тэдэнд мэдээлж байх. Үүнд:

- техникийн тусламж боловсон хүчин бэлтгэх, нөөц боломж;
- шинжлэх ухаан техникийн мэдлэг, туршлага;
- зөвлөх, шинжээчдийн боломж;
- нөөц боломж зэрэг болно.

Оролцогч Талуудын хүсэлтээр дараахь чиглэлээр туслалцаа үзүүлнэ. Үүнд:

- энэ Конвенцийн хүрээнд мэдээлэх систем хэрэглэх;
- аюултай болон бусад хог хаягдлыг байгаль орчинд халгүйгээр ашиглах;
- аюултай болон бусад хог хаягдалтай холбогдох байгаль орчинд халгүй технологи болон хаягдал багатай буюу хаягдалгүй технологи нэвтрүүлэх;
- хаягдлыг зайлуулах боломж болон газрын үнэлгээ;
- аюултай болон бусад хог хаягдлын хяналт;
- онцгой тохиолдолд авах арга хэмжээ.

h/ Оролцогч Талуудын хүсэлтээр аюултай болон бусад хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх талаар мэдээллийг хянаж үзэх, мэдээллийн дагуу зайлуулах боломжтой эсэх, хаягдлыг экологийн халгүйгээр ашиглаж болох эсэх, зайлуулах газар нь экологийн хувьд тохирч байгаа эсэхийг хянахад тусалж чадах техникийн боломж бүхий зөвлөх болон зөвлөгөө өгөх фирмүүдийн тухай мэдээллээр хангана. Эдгээр асуудлыг Нарийн бичгийн дарга нарын газрын зардал хөрөнгөөр хэрэгжүүлэхгүй;

i/ Нарийн бичгийн дарга нарын газар Талуудын хүсэлтээр хууль бус тээвэрлэлтийг илрүүлэхэд нь тэдэнд туслах ба хууль бус тээвэрлэлттэй холбогдсон аливаа мэдээллийг хүлээн авсан даруй сонирхогч Талуудад тараах;

j/ Талууд онцгой нөхцөл байдалтай болсон улс оронд шинжээч тоног төхөөрөмж явуулж яаралтай тусламж үзүүлэх талаар олон улсын эрх бүхий байгууллагуудтай хамтран ажиллах;

k/ Талуудын бага хурлаар тодорхойлсон энэхүү Конвенцтой холбоотой бусад ажил, үүргийг гүйцэтгэнэ.

НҮБ-ын Байгаль орчны хөтөлбөрийн байгууллага 15 дугаар зүйлд заасан Талуудын Бага хурлын анхдугаар чуулганыг дуустал Нарийн бичгийн дарга нарын ажлыг түр гүйцэтгэнэ.

Талуудын Бага хурлын анхдугаар чуулганаар энэ Конвенцийн дагуу Нарийн бичгийн дарга нарын газрын үүргийг гүйцэтгэхэд бэлэн буйгаа илэрхийлсэн Засгийн газар хоорондын эрх бүхий байгууллагуудаас Нарийн бичгийн дарга нарын газрыг зохион байгуулна. Мөн Талууд анхдугаар чуулганаараа Нарийн бичгийн дарга нарын газрын үүргийг нэгдүгээр заалтад дурдсаны дагуу түр гүйцэтгэсэн ажлын явцыг дүгнэж, энэ үүргийг гүйцэтгэхэд шаардлагатай механизмын талаар шийдвэр гаргана.

АРВАН ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

Конвенцид нэмэлт өөрчлөлт оруулах

1. Энэхүү Конвенц болон аливаа протоколд нэгдэн орсон Талууд тэдгээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах саналаа тавьж болно. Санал болгож буй нэмэлт, өөрчлөлтөд ялангуяа *inter alia* шинжлэх ухаан, техникийн шаардлагыг харгалзан үзэх ёстой.

2. Энэ Конвенцид оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг оролцогч Талуудын Бага хурлын чуулганаар, аль нэг Протоколд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг тухайн Протоколд Оролцогч Талуудын зөвлөлгөөнөөр тус тус хэлэлцэж батална. Нарийн бичгийн дарга нарын газар энэ Конвенц ба аль нэг Протоколд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийн эх бичвэрийг хэрвээ тухайн Протоколд өөрөөр заагаагүй бол уг нэмэлт, өөрчлөлтийг хэлэлцэх зөвлөгөөн болохоос 6 сараас доошгүй хугацааны өмнө Талуудад мэдэгдэх бөгөөд энэ санал болгосон нэмэлт, өөрчлөлтийн эхийг Конвенцид гарын үсэг зурсан улсуудад тараана.

3. Оролцогч Талууд энэ Конвенцид оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийн тухай саналыг нэгдсэн тохиролцоонд хүрч батлахын төлөө бүхий л хүчин чармайлт тавина. Тохиролцоонд хүрч чадахгүй бол эцсийн арга хэмжээ болгож нэмэлт, өөрчлөлтийг санал хураалтаар шийдвэрлэх бөгөөд санал хураахад зөвлөгөөнд байлцсан болон санал хураалтад оролцсон Талуудын дөрөвний гурвын

саналаар нэмэлт, өөрчлөлтийг баталж Гэрээ хадгалагчаар дамжуулан соёрхон батлуулах, батлуулах, албан ёсоор батлуулах болон хүлээн зөвшөөрүүлэхээр Оролцогч бүх Талуудад хүргүүлнэ.

4. Энэ зүйлийн 3 дугаар заалтын зарчмыг зөвлөгөөнд байлцсан, санал хураалтад оролцсон Талуудын гуравны хоёроос доошгүйн саналаар баталдаг зарим протоколоос бусад аливаа Протоколд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахад мөрдөнө.

5. Нэмэлт, өөрчлөлтийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан, албан ёсоор баталсан тухай баримт бичгийг Гэрээ Хадгалагчид өгч хадгалуулна. Энэ зүйлийн 3, 4 дүгээр заалтын дагуу оруулах нэмэлт, өөрчлөлт нь түүнийг зөвшөөрсөн Талуудын дөрөвний гурваас доошгүй нь эсхүл тухайн Протоколд өөрөөр заагаагүй бол Протоколын нэмэлт, өөрчлөлтийг баталсан Талуудын гуравны хоёроос доошгүй нь соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан, албан ёсоор баталсан тухай баримт бичгийг Гэрээ Хадгалагч хүлээн авснаас хойш 90 дэх хоногоос тэдгээр Талуудын хувьд тус тус хүчин төгөлдөр болно. Бусад Талуудын хувьд нэмэлт, өөрчлөлтийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан, албан ёсоор баталсан тухай мэдэгдлээ өгснөөс хойш 90 дэх хоногоос уг нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болно.

6. Энэ зүйлийн дотор байгаа "байлцсан, санал хураалтад оролцсон Талууд" гэдгийг санал хураалтад оролцож "татгалзсан", "зөвшөөрсөн" санал өгсөн Талууд гэж ойлгоно.

АРВАН НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

Хавсралтыг батлах, түүнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах

1. Энэхүү Конвенц болон аливаа протоколын хавсралт нь энэ Конвенц болон тухайн Протоколын салшгүй хэсэг байх бөгөөд хэрэв өөрөөр заагаагүй бол Конвенц болон Протоколоос иш татах нь тэдгээрийн хавсралтаас иш татсантай ижил байх болно. Хавсралтад зөвхөн шинжлэх ухаан, техникийн болон удирдлага, зохион байгуулалтын асуудлыг оруулна.

2. Хэрэв ямар нэгэн Протоколд түүнд оруулах хавсралтын талаар өөрөөр заагаагүй бол энэхүү Конвенц болон Протоколын хавсралтыг санал болгох, батлах, хүчин төгөлдөр болгоход дараахь журмыг мөрдөнө:

а/ энэхүү Конвенц болон Протоколын хавсралтыг 17 дугаар зүйлийн 2, 3, 4 дүгээр заалт дахь журмын дагуу хүлээн авах;

б/ энэхүү Конвенц болон холбогдох аливаа Протоколд оруулах нэмэлт хавсралтыг хүлээн зөвшөөрөх боломжгүй гэж үзэж байгаа аливаа Тал тэдгээрийг баталсан тухай Гэрээ Хадгалагчаас мэдээлснээс хойш 6 сарын дотор Гэрээ Хадгалагчид энэ тухайгаа бичгээр мэдэгдэнэ. Гэрээ Хадгалагч нь мэдэгдэл хүлээн авсан тухайгаа бүх Талуудад нэн даруй

мэдээлнэ. Аливаа Тал хүссэн цагтаа өмнө илгээсэн татгалзсан мэдэгдлээ өөрчилж хүлээн авсан тухай мэдэгдэл өгч болох бөгөөд энэ үеэс эхлэн тухайн Талын хувьд хавсралт хүчин төгөлдөр болно.

с/ Гэрээ Хадгалагчаас мэдэгдэл тарааснаас хойш 6 сар болоод энэхүү Конвенц болон аливаа Протоколд хамаарах хавсралтуудад дурдсан /b/-д заасны дагуу мэдэгдлээ ирүүлээгүй бүх Талуудын хувьд хүчин төгөлдөр болно.

3. Энэхүү Конвенц болон аливаа Протоколын хавсралтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах талаар санал дэвшүүлэх, батлах, хүчин төгөлдөр болох журам нь Конвенц болон аль нэг Протоколд нэмэлт хавсралт оруулах журамтай нэгэн адилаар зохицуулагдана. Хавсралт ба нэмэлт өөрчлөлтүүдэд, ялангуяа */inter alia/* шинжлэх ухаан, техникийн ойлголтыг харгалзан үзсэн байх шаардлагатай.

4. Хэрэв нэмэлт хавсралт, түүнд оруулах нэмэлт, өөрчлөлт нь энэ Конвенц болон аливаа Протоколд нэмэлт, өөрчлөлт оруулсантай холбоотой бол тэдгээр нь Конвенц болон Протоколд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болсны дараа хүчин төгөлдөр болно.

АРВАН ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Шалгалт

Оролцогч аливаа Тал нөгөө Талыг энэхүү Конвенцоор хүлээсэн үүргээ зөрчсөн эсхүл зөрчиж байна гэж үзэх үндэслэлтэй бол энэ тухайгаа Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдэгдэнэ. Энэ тохиолдолд тухайн зөрчил гаргаж байгаа Талдаа шууд буюу Нарийн бичгийн дарга нарын газраар дамжуулан яаралтай мэдэгдэнэ. Нарийн бичгийн дарга нарын газар нь Талуудад зайлшгүй шаардлагатай мэдээллийг танилцуулна.

ХОРЬДУГААР ЗҮЙЛ

Маргаан шийдвэрлэх

1. Энэхүү Конвенц болон түүний Протоколыг мөрдөж хэрэгжүүлэх үед Талуудын хооронд маргаан, санал зөрөлдөөн гарвал түүнийг хэлэлцээний замаар буюу өөрсдөө сонгож авсан бусад ямар нэгэн эвийн аргаар зохицуулахыг эрмэлзэнэ.

2. Талууд дээр дурдсан аргаар маргааныг шийдвэрлэж чадаагүй тохиолдолд харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр маргааныг олон улсын шүүх эсхүл хөндлөнгөөс маргаан таслах тухай 6 дугаар хавсралтад дурдсаны дагуу арбитрт шилжүүлнэ. Маргааныг олон улсын шүүх эсхүл арбитрт шилжүүлэх талаар Талууд нэгдүгээр заалтад заасны дагуу хэлэлцээний замаар зохицуулах

замыг тохиролцож чадаагүй тохиолдолд үргэлжлүүлэн хайх үүргээс чөлөөлөгдөхгүй.

3. Энэхүү Конвенцийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, албан ёсоор батлах болон түүнд нэгдэн орох үед болон энэ бүхний дараахь ямар ч үед аливаа улс болон улс төр, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагаас Талууд дараахь арга замаар шийдвэрлэх үүрэгтэйг байгаа байдлаар нь */ipso facto/* хүлээн зөвшөөрч байгаагаа мэдэгдэж болно. Үүнд:

а/ маргааныг олон улсын шүүхэд өгөх; эсхүл,

б/ 6 дугаар хавсралтад заасан журмын дагуу маргааныг арбитрт өгнө. Ийм өргөдлийг Нарийн бичгийн дарга нарын газарт бичгээр өгөх ба тэрээр Талуудад мэдэгдэнэ.

ХОРИН НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Гарын үсэг зурах

Энэхүү Конвенц нь Намиби Улсыг төлөөлж НҮБ-ын Намибийн Зөвлөл, улс төр, эдийн засгийн хамт ажиллагааны байгууллагууд болон бусад улсууд гарын үсэг зурахад зориулж Базельд 1989 оны 3 дугаар сарын 22-нд, дараа нь Швейцарийн Берн дэх Холбооны Департаментын Гадаад хэргийн хэлтэст 1989 оны 3 дугаар сарын 23-наас 7 дугаар сарын 30-ны хооронд, Нью-Йорк дахь НҮБ-ын Төв байгууллагуудад 1989 оны 7 дугаар сарын 1-нээс 1990 оны 3 дугаар сарын 23-ны хооронд тус тус гарын үсэг зурахад нээлттэй байна.

ХОРИН ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, албан ёсоор нотлох буюу батлах

1. Энэхүү Конвенцийг Намиби Улсыг төлөөлж НҮБ-ын Намибийн Зөвлөл болон бусад улс орнууд соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх болон батлах бөгөөд улс төр, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд албан ёсоор батална. Соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, албан ёсоор баталсан буюу баталсан тухай баримт бичгээ Гэрээ Хадгалагчид хадгалуулна.

2. Энэ зүйлийн нэгдүгээр заалтад заасан энэ Конвенцид Тал болж нэгдэн орсон хамтын ажиллагааны байгууллага нь түүний гишүүн улсуудаас Тал болж нэгдэн ороогүй тохиолдолд Конвенцоос урган гарах бүхий л үүргийг хүлээнэ. Хэрэв тухайн байгууллагад нэг эсхүл хэд хэдэн гишүүн улсууд Конвенцид Тал болж орсон тохиолдолд уг байгууллага ч, түүний гишүүн улсууд ч хүлээсэн үүргээ хэрэгжүүлэх талаар шийдвэр гаргана. Энэ тохиолдолд тухайн байгууллага, түүний гишүүн улсууд энэ Конвенцийн дагуу давхар эрх эдлэхгүй.

3. Энэ зүйлийн нэгдүгээр заалтад дурдсан байгууллагууд өөрийн соёрхон баталсан, баталсан тухай баримт бичигтээ Конвенцоор зохицуулагдах асуудлын талаар өөрийн эрх хэмжээний хүрээг зааж өгөх ба цаашид эрх хэмжээнийхээ хүрээнд гарсан өөрчлөлтийг Гэрээ Хадгалагчид тухай бүр нь мэдээлж байна.

ХОРИН ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Нэгдэн орох

1. Намиби улсыг төлөөлж НҮБ-ын Намибийн Зөвлөл, бусад улс орнууд болон улс төр, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагуудын хувьд Конвенцид гарын үсэг зурах хугацаа дуусгавар болсны дараа өдрөөс нэгдэн орох явдал чөлөөтэй байх бөгөөд нэгдэн орсон тухай баримт бичгээ Гэрээ Хадгалагчид өгнө.

2. Энэ зүйлийн 1 дүгээр заалтад дурдсан байгууллагууд нэгдэн орсон тухай баримт бичигтээ Конвенцоор зохицуулагдах асуудлуудын талаар өөрийн эрх хэмжээний хүрээг зааж өгөх ба цаашид энэ талаар гарсан өөрчлөлтийг тухай бүр нь Гэрээ Хадгалагчид мэдээлж байна.

3. 22 дугаар зүйлийн 2 дугаар заалт энэхүү Конвенцид нэгдэн орсон улс төр, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бүс нутгийн байгууллагуудад нэгэн адил хамаарна.

ХОРИН ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Санал өгөх эрх

1. Энэ зүйлийн 2 дугаар заалтад дурдсанаас бусад тохиолдолд Конвенцийн аль ч Тал нэг санал өгнө.

2. Улс төр, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бүс нутгийн байгууллагууд 22 дугаар зүйлийн 3 дугаар заалт, 23 дугаар зүйлийн 2 дугаар заалтын дагуу өөрийн эрх хэмжээний хүрээний асуудлаар санал өгөх эрхтэй байна. Саналын тоо нь Конвенц эсхүл Протоколд Оролцогч Талууд болох гишүүн улсуудын тоотой тэнцүү байна. Харин гишүүн улсууд санал өгч байхад байгууллага нь санал өгөх эрхээ эдлэхгүй, эсхүл байгууллага нь санал өгөх эрхээ эдэлж байхад гишүүн улсууд нь бие даан санал өгөх эрхгүй.

ХОРИН ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

Хүчин төгөлдөр болох

1. Энэхүү Конвенц нь түүнийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай 20 дахь баримт бичиг хадгалуулахаар өгсөн өдрөөс хойш ер дэх хоногоос эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

2. Соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай 20 дахь баримт бичгийг хадгалуулахаар өгснөөс хойш соёрхон батласан, хүлээн зөвшөөрсөн, батласан буюу нэгдэн орж байгаа улс орон, хамтын ажиллагааны бүс нутгийн байгууллагын хувьд тэд өөрийн соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай баримт бичгээ хадгалуулахаар өгснөөс хойш 90 дэх хоногоос эхэлж энэхүү Конвенц хүчин төгөлдөр болно.

3. Энэ зүйлийн 1, 2 дугаар заалтын хувьд эдийн засгийн хамтын ажиллагааны бүс нутгийн байгууллагаас хадгалуулахаар өгсөн аливаа баримт бичгийг уг байгууллагын гишүүн орнуудын хадгалуулахаар өгсөн баримт бичгийн нэмэлт гэж үзэхгүй.

ХОРИН ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

Тайлбар хийх ба мэдэгдэл өгөх

1. Энэ конвенцид ямар нэг нэмэлт тайлбар хийхийг зөвшөөрөхгүй.

2. Энэ зүйлийн нэгдүгээр заалт нь аль ч улс орон эсхүл улс төр, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагуудын энэхүү Конвенцид гарын үсэг зурах, соёрхон батлах, батлах, хүлээн зөвшөөрөх буюу нэгдэн ороход, түүнчлэн өөрийн хууль, дүрмийг Конвенцийн заалттай уялдуулах зорилгоор ямар нэг томъёолол ба нэрээр мэдэгдэл гаргахад саад болохгүй. Гэхдээ энэ мэдэгдэл нь тус улс энэхүү Конвенцийг хэрэглэхэд түүний заалтуудад хууль зүйн өөрчлөлт оруулахааргүй байх шаардлагатай.

ХОРИН ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

Конвенциос гарах

1. Тухайн Талын хувьд энэхүү Конвенц хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш 3 жил өнгөрсний дараа аль ч үед Гэрээ Хадгалагчид бичгээр мэдэгдэл өгөх замаар Конвенциос гарч болно.

2. Гэрээ Хадгалагч мэдэгдэл хүлээн авснаас хойш нэг жил өнгөрсний дараа буюу гарах тухай өгсөн мэдэгдэлд заасан хугацаа өнгөрмөгц гарах явдал хүчин төгөлдөр болно.

ХОРИН НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

Гэрээ Хадгалагч

НҮБ-ын Ерөнхий Нарийн Бичгийн Дарга энэхүү Конвенц болон түүнд хавсаргасан аливаа Протоколын Гэрээ Хадгалагчийн үүрэг гүйцэтгэнэ.

ХОРИН ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Эх бичвэрүүд адил хүчинтэй байх

Энэхүү Конвенцийн араб, хятад, англи, франц, орос, испани хэл дээрх эх бичвэрүүд нь адил хүчинтэй байна.

ДЭЭР ДУРДСАНЫГ НОТОЛЖ доорхи нэр бүхий төлөөлөгчид бүрэн эрхийнхээ дагуу энэхүү КОНВЕНЦИД гарын үсэг зурав.

1989 оны 3 дугаар сарын 22-ны өдөр Базел хотноо үйлдэв.

1 дүгээр хавсралт

ХЯНАЛТ ТАВИГДАХ ХОГ ХАЯГДЛЫН АНГИЛАЛ

ХОГ ХАЯГДЛУУД:

- Y1. Клиник, поликлиник болон бусад нэгдсэн эмнэлгээс өвчтөнг эмчлэх, сувилах явцад гарах хаягдал;
- Y2. Эмийн бүтээгдэхүүнийг дахин боловсруулах болон үйлдвэрлэснээс гарах хаягдал;
- Y3. Хэрэгцээгүй болсон эм бэлдмэл болон эмийн бүтээгдэхүүн;
- Y4. Биологийн болон ургамлын гаралтай бэлдмэл үйлдвэрлэх, хэрэглэснээс гарах хаягдал;
- Y5. Модны үйлдвэрт хэрэглэх химийн бодисыг үйлдвэрлэх, болон түүний хэрэглээнээс гарах хаягдал;
- Y6. Органик уусгагчийг хэрэглэдэг болон гарган авдаг үйлдвэрийн хаягдал;
- Y7. Цианид агуулсан материалыг цэвэрлэх болон дулааны боловсруулалтаас гарах хаягдал;
- Y8. Хэрэгцээгүй болсон буюу хэрэглэхэд тохиромжгүй эрдэс тос;
- Y9. Тос-ус, нүүрс-устөрөгч-усны хольц болон эмульс байдалтай хаягдал;
- Y10. Полихлорбифенил, полихлортерфенил, полибромбифенил болон тэдгээрийн хольцыг агуулсан хэрэгцээгүй болсон бодис, бүтээгдэхүүн;
- Y11. Нэрэх, цэвэрлэх болон бусад пиролизын боловсруулалтын явцад үүсэх хэрэгцээгүй болсон давирхайлаг хаягдал;
- Y12. Будаг, лак, маажин, пигмент, бэх хэрэглэдэг болон тэдгээрийг гарган авдаг үйлдвэрийн хаягдал;
- Y13. Нийлэг давирхай, каучук, уяруулагч, цавуу, холбогч бодис зэргийг хэрэглэдэг болон тэдгээрийг гарган авдаг үйлдвэрийн хаягдал;

- Y14. Эрдэм шинжилгээ, сургалтын явцад буй болсон, шинж чанар нь судлагдаагүй, хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд хэрхэн нөлөөлөх нь тогтоогдоогүй, хэрэгцээгүй болсон химийн бодис;
- Y15. Бусад хууль тогтоомжоор зохицуулагдахгүй тэсрэх аюул бүхий бодисын хаягдал;
- Y16. Фотоматериал боловсруулах зориулалттай фотохимийн бодис, материалыг хэрэглэдэг болон тэдгээрийг гарган авдаг үйлдвэрийн хаягдал;
- Y17. Металл болон пласмасс боловсруулалтаас гарсан хаягдал;
- Y18. Үйлдвэрийн хаягдлыг зайлуулснаас гарах үлдэгдэл;
- Y19. Металлын карбонил нэгдлүүд;
- Y20. Бериллий, түүний нэгдлүүд;
- Y21. 6 валенттай хромын нэгдлүүд;
- Y22. Зэсийн нэгдлүүд;
- Y23. Цайрын нэгдлүүд;
- Y24. Хүнцэл, түүний нэгдлүүд;
- Y25. Селен, түүний нэгдлүүд;
- Y26. Кадмий, түүний нэгдлүүд;
- Y27. Сурьма, түүний нэгдлүүд;
- Y28. Теллур, түүний нэгдлүүд;
- Y29. Мөнгөн ус, түүний нэгдлүүд;
- Y30. Таллий, түүний нэгдлүүд;
- Y31. Хар тугалга, түүний нэгдлүүд;
- Y32. Фторт кальциас бусад фторын органик бус нэгдлүүд;

- Ү33. Органик бус цианидууд;
- Ү34. Шингэн буюу хатуу хүчлүүд;
- Ү35. Шүлтийн нэгдлүүд ба хатуу сууриуд;
- Ү36. Асбест /нунтаг, ширхэглэг/;
- Ү37. Фосфорын органик нэгдлүүд;
- Ү38. Органик цианидууд;
- Ү39. Фенол, фенолын нэгдлүүд, хлорфенолууд;
- Ү40. Эфирүүд;
- Ү41. Галогенжуулсэн органик уусгагчууд;
- Ү42. Галогенжуулснаас бусад органик уусгагчууд;
- Ү43. Дибензфураны төрлийн бүх материал;
- Ү44. Полихлордибензопидиоксины төрлийн бүх материал;
- Ү45. Энэ хавсралтад заасан бодисуудаас /Ү39, Ү41, Ү42, Ү43, Ү44/
бусад органик галогент нэгдлүүд.

2 дугаар хавсралт

ОНЦГОЙЛОН АВЧ ҮЗЭХ ХАЯГДЛЫН АНГИЛАЛ

- Ү46. Орон сууцнаас гарах хаягдал;
- Ү47. Ахуйн хог хаягдлыг шатааснаас гарах үлдэгдэл.

3 дугаар хавсралт

АЮУЛТАЙ БОДИСУУДЫН ЖАГСААЛТ

НҮБ-ын ангилал	Код	Шинж чанар
1	H1	Тэсрэх бодис Тэсрэх бодис буюу хаягдал. Температур, даралт, хурдны нөлөөгөөр химийн урвалд орж өөрөө тэсэрч орчны юмсыг гэмтээдэг хатуу, шингэн байдалтай бодис буюу хаягдлууд
3	H3	Галын аюултай шингэнүүд. "Галын аюултай" гэдэг нь "хялбар шатамхай" гэсэнтэй ижил утгатай. Галын аюултай шингэн гэдэг нь уусмал буюу суспензид /будаж, лак г.м/ аюултай шинж чанар бүхий хатуу бодисыг агуулсан, задгай саванд 60.5-аас дээш хэмд, битүү саванд 65.6-аас дээш хэмд галын аюултай уур ялгаруулдаг, аюултай шинж чанараар нь ангилсан бодис буюу хаягдлаас бусад шингэн болон шингэний хольцууд.
4.1	H4.1	Галд аюултай хатуу бодисууд Тэсрэх бодисын ангилалд хамаарагдахгүй, тээвэрлэх үед үрэлтээс гал авалцаж хялбархан асдаг хатуу бодис буюу хатуу хаягдлууд.
4.2.	H4.2	Өөрөө шатдаг бодис буюу хаягдлууд Ердийн нөхцөлд тээвэрлэхэд өөрөө халдаг буюу агаартай шүргэлцэхэд халж өөрөө шатдаг бодис буюу хаягдлууд
4.3	H4.3	Устай харилцан үйлчилж галын аюултай хий ялгаруулдаг бодис буюу хаягдлууд Устай харилцан үйлчлэхэд өөрөө шатамхай болон хялбар шатамхай хийг аюул учруулах хэмжээгээр ялгаруулдаг бодис буюу хаягдлууд
5.1	H5.1	Исэлдүүлэгч бодисууд Өөрөө заавал шатдаг бус, харин хүчилтөрөгчийг ялгаруулж бусад материалын шаталтыг тэтгэдэг бодисууд.

5.2.	H5.2	Органик хэт ислүүд Хоёр валенттай бүлэг /-O-O-/ийг агуулсан дулаанд тэсвэргүй буюу дулаан ялгаруулах урвалд орж өөрөө түргэн задардаг шим бодисууд.
6.1.	H6.1	Хортой бодисууд. Амьсгалын зам, хоол боловсруулах эрхтэн, арь- саар дамжин хүний организмд орвол үхэлд хүр- гэх буюу хүчтэй хордуулдаг бодис буюу хаягдлууд
6.2.	H6.2	Халдвартай бодисууд. Амьд бичил биет буюу тэдгээрийн хорыг агуулсан хүн, амьтанд өвчин үүсгэдэг бодис буюу хаягдлууд
8	H8.	Идэмхий бодисууд Химийн үйлчлэл шууд харилцан явагдсанаас болж амьд эд эсэд хүчтэй гэмтэл үүсгэдэг, гоожих болон асгарч алдагдахад бусад ачаа, тээврийн хэрэгслийг гэмтээдэг бодис буюу хаягдлууд
9	H.10	Агаар, устай харилцан үйлчилснээс хортой хий ялгаруулдаг бодисууд Агаар, устай харилцан үйлчилснээс аюул учруу- лах хэмжээний хортой хий ялгаруулдаг бодис буюу хаягдлууд
9	H11.	Хортой бодисууд /архаг өвчин үүсгэх/ Амьсгалын зам, хоол боловсруулах эрхтэн, арьс салстаар дамжин хүний организмд ороход архаг өвчин үүсгэж улмаар хорт хавдар үүсгэх бодис буюу хаягдлууд
9	H12	Экологт хортой бодисууд Хүрээлэн буй орчинд байх тохиолдолд хоромхон зуур биоидэвх үүсгэж аюул учруулдаг буюу био- системд хортой нөлөөлөл үзүүлдэг бодис буюу хаягдлууд
9	H13	Зайлуулсны дараа ямар нэг байдлаар /шүлтлэг болох г.м/ дээрх шинж чанарыг агуулсан бусад материалыг үүсгэдэг бодисууд.

ШАЛГУУР

Зарим төрлийн хаягдлын аюулын тодорхойлолт нь бүрэн гүйцэд баримтжаагүй, аюулын хэмжээг нь тооцоолон үнэлэх арга зүй одоогоор байхгүй байна. Эдгээр бодисоос хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд учруулж болзошгүй аюулыг судлах арга зүйг боловсруулах шаардлагатай байна. Стандарт шалгуурын аргуудыг цэвэр бодис, материалд зориулан боловсруулсан байдаг. Олонхи гишүүн орнуудад нэгдүгээр хавсралтад заасан хаягдлуудын шинж чанарыг тодорхойлоход хэрэглэх үндэсний шалгуурын арга зүйг боловсруулсан байна.

4 дүгээр хавсралт

ЗАЙЛУУЛАХ АЖИЛЛАГАА

**А. Боловсруулах, дахин сэргээх, эргүүлж ашиглах
буюу шууд дахин хэрэглэж болохгүй хаягдлыг
зайлуулах арга**

А хэсэгт хаягдал зайлуулах практикт тохиолдож буй бүх төрлийн үйл ажиллагаа орно.

- D1 Газарт булшлах буюу газар дээр асгах /хогийн цэгт асгах г.м/
- D2 Хөрсийг боловсруулах /хөрсөн дахь шингэн буюу лаг зэрэг хаягдлыг биохимийн аргаар задлах г.м/
- D3 Газрын гүнд хаях /өрөмдлөгийн цооног, байгалийн тогтоц бүхий гүн хонгил, нүхэнд г. м./
- D4 Ил задгай усанд хаях /шингэн ба лаг шаварлаг хаягдлыг цөөрөм, тунгаах усан сан г.м/
- D5 Тусгай тоногдосон хогийн цэгт хаях /хүрээлэн буй орчноос нь болон өөр хооронд нь тусгайлах, хамгаалалт хашилт хийх, бүтээх г.м/
- D6 Тэнгис, далайгаас бусад усан санд хаях.
- D7 Тэнгис, далайд хаях, далайн ёроолд булшлах.

- D8 Энэ хавсралтын бусад хэсэгт дурдаагүй, биологийн боловсруулалт хийсэн эцсийн нэгдэл буюу хольцыг А хэсэгт дурдсан аль нэг аргаар зайлуулах
- D9 Энэ хавсралтын бусад хэсэгт дурдаагүй, физик, химийн боловсруулалт хийсэн эцсийн нэгдэл буюу хольцыг А хэсэгт дурдсан аль нэг аргаар зайлуулах /ууршуулах, хатаах, шатаах, саармагжуулах, тунадасжуулах г.м/
- D10 Хуурай газарт шатаах
- D11 Тэнгист шатаах
- D12 Булшлах /чингэлгийг уурхайд булшлах г.м/
- D13 А хэсэгт дурдсан аливаа ажиллагааг эхлэхийн өмнө нэг төрлийн буюу нэг төрлийн бус хольцыг гарган авах.
- D14 А хэсэгт дурдсан ажиллагааг эхлэхийн өмнө дахин боох буюу савлах
- D15 А хэсэгт дурдсан ажиллагааг хүлээж хадгалах.

В. Боловсруулах, дахин сэргээх, эргүүлэн буюу дахин ашиглах зэргийг сонгон хэрэглэх ажиллагаа

В хэсэгт аюултай хог хаягдал буюу аюултай гэж үзэж хууль, эрхийн хүрээнд тодорхойлогдсон материалуудтай харьцах бүх төрлийн ажиллагаа хамрагдах бөгөөд А хэсэгт дурдсан үйл ажиллагааны эсрэг тохиолдолд хэрэглэнэ.

- R1 Түлшний хэлбэрээр /шууд шатахаас бусад/ буюу эрчим хүчийг гарган авах бусад хэлбэрээр ашиглах
- R2 Дахин сэргээх /уусгагчуудыг ангижруулах/
- R3 Эргүүлэн ашиглах /уусгагч байдлаар ашиглагдахгүй органик бодисуудыг боловсруулан ашиглах/
- R4 Эргүүлэн ашиглах /металлууд болон тэдгээрийн нэгдлүүдийг боловсруулан ашиглах
- R5 Эргүүлэн ашиглах /бусад органик бус материалуудыг ашиглах/

- R6 Хүчил, шүлтийг ангижруулах
- R7 Бохирдлыг арилгахад хэрэглэдэг бодисуудыг давтан ашиглах
- R8 Катализаторуудыг давтан ашиглах
- R9 Нефтийн бүтээгдэхүүнийг дахин нэрэх, урьд ашиглагдсан нефтийн бүтээгдэхүүнийг өөр байдлаар дахин ашиглах
- R10 Газар тариаланд аятай нөлөөлөх буюу экологийн нөхцөл байдлыг сайжруулах үүднээс хөрсийг боловсруулах
- R11 R1-R10-д заасан аль ч ажиллагаанаас гарсан хаягдлыг ашиглах
- R12 R1- R11-д заасан ажиллагаагаар зайлуулах хаягдлуудыг солилцох.
- R13 В хэсэгт заасан ажиллагаагаар зайлуулах материалыг хуримтлуулах.

5А дугаар хавсралт

МЭДЭГДЭЛД ДУРДСАН БАЙХ ЁСТОЙ ЗҮЙЛҮҮД

1. Хаягдлыг экспортлох шалтгаан
2. Хаягдал экспортлогч 1/
3. Хаягдал гаргагч /гаргагчид/ 1/
4. Хаягдал зайлуулах ажлыг хариуцагч тэгээд 1/
5. Хаягдал тээвэрлэгч, түүний салбарууд, хэрэв энэ нь тодорхой бол 1/
6. Хаягдал экспортлох улс
Эрх бүхий Засаг захиргаа 2/
7. Дамжуулан өнгөрүүлэх улс
Эрх бүхий Засаг захиргаа 2/
8. Хаягдал импортлох улс

Эрх бүхий Засаг захиргаа 2/

9. Ерөнхий буюу нэг удаагийн мэдэгдэл
10. Хаягдлыг экспортлохоор төлөвлөж буй замын маршрут орох гарах хилийн албад, хэзээ тээвэрлэх болон түүний үргэлжлэх хугацаа 3/
11. Төлөвлөж буй тээврийн хэлбэр /автомашинаар, төмөр замаар, агаар болон дотоодын усан тээврээр г.м/
12. Даатгалд хамаарах мэдээлэл 4/
13. Хаягдлын тодорхойлолт үүний дотор Ү дугаар буюу НҮБ-ын дугаар, тэдгээрийн бүтэц 5/ ба аюул ослын үед авах арга хэмжээ болон тусгайлан анхаарвал зохих зүйлийн талаар мэдээлэл
14. Савлах хэлбэр /овоолох, торхонд хийх, шингэн тээвэрлэх тээврийн хэрэгсэлд г.м/
15. Хэмжээ жингээр, эзэлхүүнээр 6/
16. Хаягдал гарах үеийн үйл явц 7/
17. Конвенцийн 1 болон 2 дугаар хавсралтуудад дурдсан хаягдлыг аюултай байдлын ангилал, аюултай шинж чанар, Н дугаар НҮБ-ын ангилал
18. 3 дугаар хавсралтын дагуу зайлуулах арга
19. Энэ мэдээлэл үнэн болох тухай хаягдал гаргагч буюу экспортлогчийн мэдэгдэл
20. Хаягдлыг байгаль орчинд халгүйгээр импортлогч орны норм, дүрмийн дагуу зайлуулах талаар экспортлогч болон хаягдал гаргагчдад өгөх мэдээлэл
21. Экспортлогч болон хаягдал зайлуулах ажиллагааг хариуцагч этгээдийн хооронд байгуулсан гэрээний тухай мэдээлэл

ТАЙЛБАР

1. Байгууллага болон харилцах хүний бүрэн нэр, хаяг, телефон, телекс, телефаксын дугаар;
2. Бүтэн нэр, хаяг, телефон, телекс, телефаксын дугаар;
3. Хэд хэдэн нийлүүлэгчийг хамруулан ерөнхий мэдэгдэл авсан тохиолдолд болон эсвэл санал болгож буй нийлүүлэгч бүрийн төлөвлөж байгаа хугацааны тухай, хэрэв энэ нь тодорхой бус бол нийлүүлж болох үе шатны тухай мэдээлэл;
4. Хаягдал зайлуулах ажиллагааг хариуцагч этгээдийн баталгаа, холбогдох даатгалын мэдээлэлтэй танилцана;
5. Хор зүйн болон бусад аюултай хэлбэрээрээ онц аюултай бодис агуулсан буюу шинж чанар бүхий хаягдлыг зайлуулах үйл ажиллагааны аргыг анхааран үзнэ;
6. Нийлүүлэгч тус бүрийн хэмжээг дүгнэсэн тухай ерөнхий хэмжээний дүгнэлт буюу хэд хэдэн нийлүүлэгчийн мэдээллийн тухай мэдэгдэл шаардана;
7. Хаягдал зайлуулахаар төлөвлөж буй үйл ажиллагааны тодорхойлолт болон болзошгүй аюулын үнэлгээ.

5В дугаар хавсралт

ТЭЭВЭРЛЭХ ТУХАЙ БИЧИГ БАРИМТАД БАЙВАЛ ЗОХИХ МЭДЭЭЛЭЛ

1. Хаягдал экспортлогч 1/
2. Хаягдал гаргагч болон түүний байрлаж буй газар
3. Хаягдлыг хариуцагч этгээд, зайлуулах гэж буй газрын байршил 1/
4. Хаягдал тээвэрлэгчид 1/ буюу байгууллага
5. Хаягдлын талаар ерөнхий буюу нэг удаагийн мэдэгдэл
6. Хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэж эхэлсэн хугацаа, түүнийг хариуцагч этгээдийн гарын үсэг зурсан хугацаа

7. Тээвэрлэлтийн хэлбэрүүд /машинаар, гал тэргээр, орон нутгийн усан замаар, далайгаар, агаараар/ экспортлогч, дамжуулан өнгөрүүлэгч болон импортлогч улс мөн тэдгээрт орох болон тэдгээрээс гарах хилийн цэгүүд зэрэгт тодорхой байна.
8. Хаягдлын ерөнхий бүртгэл /физик шинж чанар, НҮБ-аас гаргасан ачааны нэршил, ангилал, дугаар, Ү болон Н код хэлбэрийн хаягдал зэргийг тодорхой бичих/
9. Аюул, ослын зэрэг зарим онцгойлон анхаарал шаардагдах үед авах арга хэмжээний тухай мэдээлэл
10. Савлалтын хэлбэр, ачааны тоо
11. Ачааны хэмжээ, эзэлхүүн
12. Хаягдал гаргагч ба экспортлогчийн холбогдох үйл ажиллагааны тухай мэдэгдэл
13. Талуудад байгаа бүх сонирхогч улсууд, эрх бүхий байгууллагуудын зүгээс татгалзах зүйлгүйг харуулсан хаягдал гаргагч, экспортлогчийн мэдэгдэл
14. Хаягдлыг зайлуулахаар төлөвлөсөн хугацаа, аргын талаар товлосон байгууллагаас хариуцагч, гэрчийн этгээд.

ТАЙЛБАР

Тээвэрлэлтийн бичиг баримтад шаардлагатай мэдээллийг тээвэрлэх дүрэм, журмын тухай мэдээлэлтэй нэгтгэнэ. Нэгтгэх боломжгүй бол уг мэдээллийг тээвэрлэх дүрэм, журмын талаар мэдээлэлтэй давхардуулалгүйгээр тодотгол хийж байх хэрэгтэй. Тээвэрлэлтийн бичиг баримтад хэн мэдээлэл өгсөн, баримтуудыг бөглөсөн тухай зааж өгөх ёстой.

1/ Ослын үед хандах байгууллага хүний бүрэн нэр /овог/, хаяг, утас, телекс, факсын дугаар.

6 дугаар хавсралт

АРБИТР

1 дүгээр зүйл

Хэрэв энэхүү Конвенцийн 20 дугаар зүйлд хамаарах хэлэлцээрт өөрөөр заагаагүй бол арбитрын хянан хэлэлцэх ажиллагааг доорхи 2-оос 10 дугаар Зүйлд заасанчлан явуулна.

2 дугаар зүйл

Конвенцийг хэрэгжүүлэх явцад гарсан маргааныг уг Конвенцийн 20 дугаар зүйлийн 2, 3 дугаар заалтын дагуу арбитра хянан хэлэлцүүлэхээр шилжүүлж байгаагаа нэхэмжлэгч Тал Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдэгдэнэ. Мэдэгдэлдээ уг Конвенцийн аль зүйлтэй холбогдсон зарга үүссэн тухайгаа тодруулан бичнэ. Нарийн бичгийн дарга нарын газар хүлээн авсан мэдээллийг Конвенцид оролцогч бүх Талуудад илгээнэ.

3 дугаар зүйл

Арбитрын шүүх нь гурван гишүүнээс бүрдэнэ. Маргалдагч талууд тус бүр нэг арбитра томилох ба эдгээр хоёр арбитра нь харилцан тохиролцож гурав дахь арбитра буюу шүүхийн даргыг томилно. Гурав дахь арбитра нь маргалдагч Талуудын улсын иргэн биш, энэ хоёр Талын аль нэгэнд байнга оршин суудаггүй буюу алба хашдаггүй, энэ хэрэгт ямар нэгэн байдлаар холбогдолгүй этгээд байна.

4 дүгээр зүйл

Хоёр дахь Арбитраг томилсноос хойш хоёр сарын дотор арбитра даргыг томилоогүй бол аль нэг Талын хүсэлтээр НҮБ-ын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга дараагийн хоёр сарын дотор түүнийг томилно.

Хэрэв маргалдагч Талуудын аль нэг нь хүсэлтийг хүлээж авснаас хойш 2 сарын дотор арбитраа томилоогүй бол нөгөө тал нь энэ тухай НҮБ-ын Ерөнхий Нарийн Бичгийн Даргад мэдэгдэж, 2 сарын дотор арбитра шүүхийн даргыг томилуулах эрхтэй. Арбитра шүүхийн дарга нь томилогдсоныхоо дараа арбитраа томилоогүй талд 2 сарын дотор арбитраа томилуулах хүсэлт тавина. Энэ 2 сарын дараа НҮБ-ын Ерөнхий Нарийн Бичгийн Дарга Арбитра шүүхийн даргын хүсэлтээр арбитраг томилно.

5 дугаар зүйл

Арбитра шүүх нь олон улсын эрх зүй болон энэхүү Конвенцийн заалтуудын дагуу шийдвэрээ гаргана.

Энэхүү хавсралтын дагуу байгуулагдсан Арбитрын шүүх нь өөрийн үйл ажиллагаандаа дагаж мөрдөх журмыг боловсруулан гаргана.

6 дугаар зүйл

1. Арбитрын шүүхийн дагаж мөрдөх журам болон хэлэлцэж буй хэргийн асуудлаар гаргасан шийдвэрийг гишүүдийн олонхийн саналаар батална.

2. Шүүх хэрэг шийдвэрлэхэд холбогдох бүхий л арга хэмжээ авна. Мөн аль нэг талаас тавьсан хүсэлтийн дагуу шаардагдах хамгаалалтын арга хэмжээг түр авахыг зөвлөнө.

3. Маргалдагч Талууд хянан хэлэлцэхэд шаардагдах бүхий л нөхцөлөөр хангаж, идэвхтэй ажиллагаа явуулахад дэмжлэг үзүүлнэ.

4. Маргалдагч Талуудын аль нэг нь шүүхэд ирээгүй буюу оролцоогүй байх нь хэргийг хянан шийдвэрлэхэд саад болохгүй.

7 дугаар зүйл

Шүүх нь маргаантай шууд холбоотой сөрөг нэхэмжлэлийг хүлээн авч түүний талаар шийдвэр гаргаж болно.

8 дугаар зүйл

Хэрэв хэргийн тодорхой нөхцөл байдлаас үүдэн гагцхүү арбитрын шүүх өөрөөр шийдээгүй бол шүүхийн зардал, шүүхийн гишүүдийн ажлын хөлсийг маргалдагч Талуудаас тэнцүү гаргуулна. Шүүх өөрийн бүх зардлыг бүртгэж эцсийн тайланг Талуудад танилцуулна.

9 дүгээр зүйл

Маргаан бүхий асуудлаар гаргах шийдвэр нь хууль зүйн шинжтэй ашиг сонирхолд нь нөлөөлөх аль ч тал шүүхийн зөвшөөрлөөр шүүхийн ажиллагаанд оролцож болно.

10 дугаар зүйл

1. Хэрэв шийдвэр гаргах хугацааг 5 сараас дээшгүй хугацаагаар дахин сунгах шаардлага үүсээгүй тохиолдолд шүүх байгуулагдсан өдрөөсөө хойш 5 сарын дотор шийдвэрээ гаргана.

2. Арбитрын шүүхийн шийдвэрт шийдвэр гаргасан үндэслэлийн тухай тайлбарыг хавсаргана. Маргалдагч талуудын хувьд шүүхийн шийдвэр нь эцсийн бөгөөд түүнийг заавал биелүүлнэ.

3. Шүүхийн эцсийн шийдвэрийг тайлбарлах, түүнийг биелүүлэхтэй холбогдсон Талуудын дунд гарч болох аливаа маргааныг шийдвэр гаргасан арбитрын шүүхэд хэлэлцүүлэхээр аль нэг Тал шилжүүлж болно. Хэрэв маргааныг анхны арбитрын шүүхээр хэлэлцүүлэх боломжгүй тохиолдолд түүнтэй ижил зорилгоор байгуулагдсан өөр нэг шүүхэд хандаж болно.

----- оОо -----

**АЮУЛТАЙ ЗАРИМ ХИМИЙН БОДИС БОЛОН ПЕСТИЦИДИЙГ
ОЛОН УЛСЫН ХЭМЖЭЭНД ХУДАЛДААЛАХАД ХЭРЭГЛЭХ
УРЬДЧИЛАН МЭДЭЭЛЖ ЗӨВШИЛЦӨХ ЖУРМЫН ТУХАЙ
РОТТЕРДАМЫН КОНВЕНЦ**

Удиртгал

ХЭЛЭЛЦЭН ТОХИРОГЧ ТАЛУУД,

Олон улсын хэмжээнд худалдаалж байгаа аюултай зарим химийн бодис болон пестицид нь хүний эрүүл мэнд болон хүрээлэн буй орчинд хортой нөлөөтэйг харгалзан,

Хүрээлэн буй орчин, хөгжлийн асуудлаарх Риогийн Тунхаглалын зохих заалтууд болон “Хортой болоод аюултай бүтээгдэхүүнийг хууль бусаар хил дамжуулан тээвэрлэхээс урьдчилан сэргийлэх асуудлыг хамруулан химийн хорт бодисыг хүрээлэн буй орчинд халгүйгээр ашиглах” тухай XXI зууны мөрийн хөтөлбөрийн 19 дүгээр бүлгийг үндэслэн,

Химийн бодисын олон улсын худалдаанд мэдээлэл солилцох тухай нэмэлт өөрчлөлт оруулсан Лондонгийн зарчим (цаашид “Нэмэлт өөрчлөлт оруулсан Лондонгийн зарчим” гэнэ) болон Пестицидийг хуваарилах болон ашиглах талаарх Хүнс, хөдөө аж ахуйн байгууллагын хэрэглээний олон улсын код (цаашид Хэрэглээний олон улсын код гэнэ)-од тусгагдсан сайн дурын үндсэн дээр урьдчилан мэдээлж зөвшилцөх журмыг хэрэгжүүлэх талаар НҮБ-ын Хүрээлэн буй орчны Хөтөлбөр болон НҮБ-ын Хүнс, хөдөө аж ахуйн байгууллагаас гүйцэтгэсэн ажлыг анхааралдаа авч,

Хөгжиж буй болон шилжилтийн эдийн засагтай орнуудын хувьд Талуудын хоорондын хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх, санхүүгийн болон техникийн тусламж авах, ялангуяа химийн бодисыг зохистой ашиглах үндэсний чадавхийг бэхжүүлэх зэрэг нөхцөл байдал, шаардлага байгааг анхааран үзэж,

Зарим орнуудад химийн бодисыг дамжин өнгөрүүлэх талаар мэдээлэл авах тодорхой шаардлага байгааг тэмдэглэж,

Пестицидийг хуваарилах болон ашиглах талаархи Хэрэглээний олон улсын код болон НҮБ-ын Хүрээлэн буй орчны Хөтөлбөрийн Химийн бодисын олон улсын худалдаа хийх ёс зүйн кодоод тусгагдсан сайн дурын стандартуудыг анхааралдаа авч бүх улс оронд химийн бодисыг зүй зохистой ашиглах арга туршлагыг нэвтрүүлэх нь зүйтэйг хүлээн зөвшөөрч,

Экспортлогч Талын нутаг дэвсгэрээс гарч байгаа аюултай химийн бодисыг Нэмэлт өөрчлөлт оруулсан Лондонгийн зарчим болон Хэрэглээний олон улсын кодод тусгагдсан шаардлагын дагуу хүний эрүүл мэнд болон хүрээлэн буй орчныг найдвартай хамгаалахаар савлаж, зохих ёсоор шошгожуулсан байх нөхцөлийг хангахыг эрмэлзэн,

Тогтвортой хөгжилд хүрэхэд худалдааны болон байгаль орчны бодлогууд нэг нь нөгөөгөө харилцан дэмжиж байх ёстойг хүлээн зөвшөөрч,

Энэ Конвенцийн заалтуудыг ямар ч тохиолдолд түүний Талуудаас химийн бодисын олон улсын худалдаа болон хүрээлэн буй орчныг хамгаалах асуудлаар олон улсын гэрээ хэлэлцээрээр хүлээсэн эрх, үүргийг нь өөрчлөх байдлаар тайлбарлахгүйг онцлон тэмдэглэж,

Ийнхүү дурдсан нь энэ Конвенц болон олон улсын бусад гэрээ хэлэлцээрүүдэд дэс дараалал тогтоох зорилго агуулаагүй хэмээн ойлгож,

Хүний эрүүл мэнд түүний дотор хэрэглэгчид, ажилчид болон хүрээлэн буй орчныг олон улсын хэмжээнд худалдаалж байгаа аюултай зарим химийн бодис болон пестицидийн үзүүлж болох хортой нөлөөллөөс хамгаалах шийдвэр төгс байгаагаа илэрхийлж;

Дараахь зүйлийг хэлэлцэн тохиролцов.

НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Зорилго

Энэ Конвенцийн зорилго нь хүний эрүүл мэнд болон хүрээлэн буй орчныг аюултай зарим химийн бодисын хор хөнөөлөөс хамгаалах, тэдгээрийг зохистой ашиглахад хувь нэмэр оруулахын тулд уг бодисуудын шинж чанарын талаар харилцан мэдээлэл солилцох, импортлох болон экспортлох асуудлыг үндэсний түвшинд шийдвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлж, гарсан шийдвэрийг Талуудад хүргэх замаар аюултай зарим химийн бодисыг олон улсын хэмжээнд худалдаалахад Талуудын хүлээх хамтын хариуцлага болон хамтран ажиллах хүчин чармайлтыг нэмэгдүүлэхэд оршино.

ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Тодорхойлолт

Энэ Конвенцийн зорилгод:

(а) “Химийн бодис” гэж өөрийн үндсэн буюу хольц болон бэлтгэц байдлаар байгаа үйлдвэрлэлийн аргаар буюу байгалиас гаргаж авсан химийн бодисыг хэлэх бөгөөд түүнд ямар нэг амьд биет үл хамаарна. Энэхүү химийн бодис нь пестицидийн /онцгой аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүнийг оруулан/ болон үйлдвэрлэлийн гэсэн зориулалтын ангилалтай байна.

(б) “Хориглосон химийн бодис” гэж хүний эрүүл мэнд буюу хүрээлэн буй орчныг хамгаалахын тулд эцэслэн журамласан арга хэмжээгээр нэг буюу хэд хэдэн зориулалтын ангиллын хүрээнд бүх төрлийн ашиглалтыг нь хязгаарласан химийн бодисыг хэлнэ. Түүнд хүний эрүүл мэнд буюу хүрээлэн буй орчныг хамгаалах бодит шаардлагын үүднээс анх удаагийн хэрэглээг нь зөвшөөрөөгүй түүнчлэн үйлдвэрлэлийн улмаас дотоодын зах зээлээс хасагдсан буюу дотоодод хэрэглэх асуудлыг цаашид авч хэлэлцэхгүй болсон химийн бодисууд хамаарна.

(в) “Онцгой хязгаарласан химийн бодис” гэж хүний эрүүл мэнд буюу хүрээлэн буй орчныг хамгаалахын тулд эцэслэн журамласан арга хэмжээгээр нэг буюу хэд хэдэн зориулалтын ангиллын хүрээнд бүх төрлийн ашиглалтыг нь хязгаарласан боловч зарим онцгой тохиолдолд ашиглахыг зөвшөөрсөн химийн бодисыг хэлнэ. Түүнд хүний эрүүл мэнд буюу хүрээлэн буй орчныг хамгаалах бодит шаардлагын үүднээс бараг бүх төрлийн хэрэглээг нь зөвшөөрөөгүй түүнчлэн үйлдвэрлэлийн улмаас дотоодын зах зээлээс хасагдсан буюу дотоодод хэрэглэх асуудлыг цаашид авч хэлэлцэхгүй болсон химийн бодисууд хамаарна.

(г) “Онцгой аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүн” гэж хөдөө аж ахуйн хортон шавьж устгах зориулалтаар үйлдвэрлэсэн бөгөөд ашиглалтын нөхцөлийн дагуу ганц буюу хэд хэдэн удаа хэрэглэсний дараа богино хугацааны дотор хүний эрүүл мэнд буюу хүрээлэн буй орчинд онцгой аюул учруулах химийн бодисыг хэлнэ.

(д) “Эцэслэн журамласан арга хэмжээ” гэж ямар нэг химийн бодисыг хориглох буюу онцгой хязгаарлахын тулд тухайн Талаас цаашид дахин журамлах шаардлагагүйгээр авсан арга хэмжээг хэлнэ.

(е) “Экспорт” болон “Импорт” гэж тэдгээрийн тус тусын утгаар нэг Талаас нөгөө Талд химийн бодис шилжүүлэхийг хэлэх бөгөөд харин цэвэр дамжин өнгөрөх үйл ажиллагаа түүнд үл хамаарна.

(ё) “Тал” гэж энэ Конвенциор үүрэг хүлээхээ зөвшөөрсөн бөгөөд тэдний хувьд уг Конвенц хүчин төгөлдөр болсон улс буюу бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагыг хэлнэ.

(ж) “Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага” гэж аль нэг бүс нутгийн бие даасан улсууд хамтран байгуулсан бөгөөд энэ Конвенциор зохицуулагдах асуудлуудыг хариуцах эрх мэдлийг гишүүн улсуудаас нь олгосон, дотоод журмынхаа дагуу энэ Конвенцид гарын үсэг зурах, соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, дэмжих буюу нэгдэн орох эрх олгогдсон байгууллагыг хэлнэ.

(з) "Химийн бодисын магадлах хороо" гэж 18 дугаар зүйлийн 6 дахь заалтад тусгагдсан туслах байгууллагыг хэлнэ.

ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Конвенцийн үйлчлэх хүрээ

1.Энэ Конвенцид дараахь бодисууд хамаарна. Үүнд:

- (а) Хориглосон болон онцгой хязгаарласан химийн бодис
- (б) Онцгой аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүн

2.Энэ Конвенцид дараахь бодисууд үл хамаарна. Үүнд:

- (а) Мансууруулах эмийн зүйлс болон сэтгэцэд нөлөөлөх бодисууд
- (б) Радио идэвхт материал
- (в) Хог хаягдал
- (г) Химийн зэвсэг
- (д) Хүн болон малын эмийн зүйлсийг оруулсан эмийн бодисууд
- (е) Хоол хүнсэнд нэмж хэрэглэдэг химийн бодисууд
- (ё) Хоол хүнс
- (ж) Хүний эрүүл мэнд буюу хүрээлэн буй орчинд нөлөөлөхөөргүй тоо хэмжээгээр дараахь зорилгоор импортлож буй химийн бодисууд. Үүнд:
 - (i) Судалгаа шинжилгээний зориулалтаар буюу
 - (ii)Хувь хүн өөрийн ахуйн хэрэгцээнд шаардагдах тоо хэмжээгээр импортлох

ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Томилогдсон үндэсний байгууллагууд

1.Тал тус бүр түүний нэрийн өмнөөс энэ Конвенцийн хүрээнд удирдлага, зохион байгуулалтын арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх эрх олгогдсон нэг буюу хэд хэдэн үндэсний байгууллагыг томилно.

2.Тал тус бүр өөрийн томилсон үндэсний байгууллагыг зорилтоо хэрэгжүүлэхэд хүрэлцээтэй нөөц боломжоор хангахыг эрмэлзэнэ.

3.Тал тус бүр энэ Конвенц түүний хувьд хүчин төгөлдөр болох өдрөөс хэтрүүлэлгүйгээр өөрийн томилсон үндэсний байгууллага буюу байгууллагуудын нэр болон хаягийг Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдэгдэнэ. Тал тус бүр ийм байгууллага буюу байгууллагуудынхаа нэр болон хаягийг өөрчлөгдөхөд нэн даруй Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдэгдэнэ.

4.Нарийн бичгийн дарга нарын газар 3 дугаар заалтын дагуу авсан мэдээллийг нэн даруй Талуудад тараана.

ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

Хориглосон болон онцгой хязгаарласан химийн бодисын талаарх журам

1.Эцэслэн журамласан арга хэмжээ авсан Талууд энэ тухайгаа Нарийн бичгийн дарга нарын газарт бичгээр мэдэгдэнэ. Ийм мэдэгдлийг аль болох хурдан буюу эцэслэн журамласан арга хэмжээ хэрэгжиж эхэлсэн өдрөөс хойш 90 хоногийн дотор өгөх бөгөөд түүнд I хавсралтын дагуу шаардагдах мэдээллийг оруулна.

2.Тал тус бүр түүний хувьд энэ Конвенц хүчин төгөлдөр болсон өдөр Нэмэлт өөрчлөлт оруулсан Лондонгийн зарчим болон Хэрэглээний олон улсын кодын хүрээнд урьд өмнө гаргасан бөгөөд дахин мэдэгдэх шаардлагагүй эцэслэн журамласан арга хэмжээгээ оролцуулахгүйгээр тухайн өдрийг хүртэл авч хэрэгжүүлж буй эцэслэн журамласан арга хэмжээнүүдийнхээ тухай Нарийн бичгийн дарга нарын газарт бичгээр мэдэгдэнэ.

3.Нарийн бичгийн дарга нарын газар 1 болон 2 дугаар заалтын дагуу хүлээн авсан мэдэгдлийг аль болох хурдан буюу ямар ч тохиолдолд 6 сараас хэтрүүлэлгүйгээр уг мэдэгдэлд I хавсралтын дагуу шаардагдах мэдээлэл орсон эсэхийг шалгана. Хэрэв мэдэгдэлд шаардлагатай мэдээлэл орсон бол Нарийн бичгийн дарга нарын газар авсан мэдээллийнхээ тоймыг бүх Талуудад нэн даруй илгээнэ. Хэрэв мэдэгдэлд шаардлагатай мэдээлэл ороогүй бол уг мэдэгдлийг ирүүлсэн Талд энэ тухай мэдээлнэ.

4.Нарийн бичгийн дарга нарын газар 6 сар тутам 1 болон 2 дугаар заалтын дагуу хүлээн авсан мэдээллийн товч тоймд I хавсралтын дагуу

шаардагдах бүх мэдээллийг агуулаагүй мэдэгдлүүдийн талаарх мэдээллийг тусган Талуудад хүргүүлж байна.

5.Нарийн бичгийн дарга нарын газар тодорхой нэг химийн бодисын талаар өөрийн шалгаж тогтоосны дагуу I хавсралтын шаардлагыг хангасан тухай мэдэгдэл Урьдчилан мэдээлж зөвшилцөх журмыг хэрэглэх зорилгоор хуваасан хоёр бүс тус бүрээс дор хаяж нэг нэгийг авсан бол эдгээр мэдэгдлийг Химийн бодисын магадлах хороонд илгээнэ. Урьдчилан мэдээлж, зөвшөөрөл авах журмыг хэрэглэх зорилгоор хуваах бүсүүдийн бүрэлдэхүүнийг Талуудын Бага хурлын анхдугаар чуулганаар зөвшилцөх журмаар баталж шийдвэрлэнэ.

6.Химийн бодисын магадлах хороо эдгээр мэдэгдэлд орсон мэдээллийг хянаж II хавсралтад өгөгдсөн шалгуурын дагуу тухайн химийн бодисыг Урьдчилан мэдээлж, зөвшилцөх журамд хамааруулан III хавсралтад оруулах эсэх талаар Талуудын Бага хуралд зөвлөмж өгнө.

ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

Онцгой аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүний талаарх журам

1.Өөрийн нутаг дэвсгэр дээр ашиглалтын нөхцөлийн дагуу хэрэглэсэн онцгой аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүнээс үүдсэн асуудалтай тулгарсан бөгөөд энэ Конвенцид оролцогч хөгжиж буй болон шилжилтийн эдийн засагтай аль нэг орон уг онцгой аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүнийг III хавсралтад оруулах саналыг Нарийн бичгийн дарга нарын газарт тавьж болно. Тал нь саналаа бэлтгэхдээ зохих эх үүсвэрээс авсан техникийн тодорхойлолт болон мэдээнд үндэслэж болно. Уг саналд IY хавсралтын 1 дүгээр хэсэгт шаардагдах мэдээллийг тусгана.

2.Нарийн бичгийн дарга нарын газар 1 дүгээр заалтын дагуу санал хүлээн авсны дараа аль болох хурдан буюу ямар ч тохиолдолд 6 сараас хэтрүүлэлгүйгээр уг саналд IY хавсралтын 1 дүгээр хэсэгт шаардагдах мэдээлэл орсон эсэхийг шалгана. Хэрэв саналд шаардлагатай мэдээлэл орсон бол Нарийн бичгийн дарга нарын газар авсан мэдээллийнхээ тоймыг бүх Талуудад нэн даруй илгээнэ. Хэрэв саналд шаардлагатай мэдээлэл ороогүй бол уг саналыг гаргасан Талд энэ тухай мэдээлнэ.

3.Нарийн бичгийн дарга нарын газар 2 дугаар заалтын дагуу ирүүлсэн саналтай холбогдуулан IY хавсралтын 2 дугаар хэсэгт тусгагдсан нэмэлт мэдээлэл цуглуулна.

4.Тухайн онцгой аюултай пестицидийн хувьд 2 болон 3 дугаар заалтын шаардлагууд биелэгдвэл Нарийн бичгийн дарга нарын газар уг санал болон холбогдох мэдээллийг Химийн бодисын магадлах хороонд илгээнэ.

5.Химийн бодисын магадлах хороо саналд тусгагдсан мэдээлэл болон цуглуулсан нэмэлт мэдээллийг хянаж IV хавсралтын 3 дугаар хэсэгт өгөгдсөн шалгуурын дагуу тухайн химийн бодисыг Урьдчилан мэдээлж зөвшилцөх журамд хамааруулан III хавсралтад оруулах эсэх талаар Талуудын Бага хуралд зөвлөмж өгнө.

ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

Химийн бодисыг III хавсралтад оруулах

1. Химийн бодисын магадлах хороо III хавсралтад оруулахаар өөрийн зөвлөмж болгосон химийн бодис тус бүрийн талаар шийдвэр гаргуулах баримт бичгийн төсөл бэлтгэнэ. Шийдвэр гаргуулах энэхүү баримт бичиг нь дор хаяж I хавсралтад агуулагдах мэдээлэлд үндэслэсэн байх бөгөөд эцэслэн журамласан арга хэмжээнд хамаарах зориулалтын ангиллаас өөр ангиллын химийн бодисын ашиглалтын талаарх мэдээллийг мөн агуулсан байх ёстой.

2. 1 дүгээр заалтад өгөгдсөн зөвлөмжийг шийдвэр гаргуулах баримт бичгийн төслийн хамт Талуудын Бага хуралд хүргүүлнэ. Талуудын Бага хурал тухайн химийн бодисыг Урьдчилан мэдээлж зөвшилцөх журамд хамааруулах, III хавсралтад оруулах болон шийдвэр гаргуулах баримт бичгийн төслийг батлах эсэх зэргийг шийдвэрлэнэ.

3.Талуудын Бага хурлаас химийн бодисыг III хавсралтад оруулахаар шийдвэрлэж, уг шийдвэрийг гаргуулах баримт бичгийг баталсны дараа Нарийн бичгийн дарга нарын газар энэ тухай нэн даруй бүх Талуудад мэдээлнэ.

НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

Урьдчилан мэдээлж зөвшилцөх сайн дурын журамд орсон химийн бодисууд

III хавсралтад орсноос өөр бөгөөд Талуудын Бага хурлын анхдугаар чуулган болох өдрөөс өмнө Урьдчилан мэдээлж зөвшилцөх сайн дурын журамд орсон химийн бодисыг III хавсралтад оруулах шийдвэрийг уг хавсралтад оруулахад тавигдах бүх шаардлагыг хангасан гэж үзсэн нөхцөлд Талуудын Бага хурал анхныхаа чуулганаар шийдвэрлэнэ.

ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Химийн бодисыг III хавсралтаас хасах

1. Хэрэв аль нэг Тал тухайн химийн бодисыг III хавсралтад оруулах шийдвэр гарах үед байгаагүй мэдээллийг Нарийн бичгийн дарга нарын газарт

өгч, тэр мэдээллийн улмаас уг химийн бодис II болон IV хавсралтад өгөгдсөн зохих шалгуурыг цаашид хангаж чадахгүй болвол Нарийн бичгийн дарга нарын газар тэрхүү мэдээллийг Химийн бодисын магадлах хороонд хүргүүлнэ.

2. Химийн бодисын магадлах хороо 1 дүгээр заалтын дагуу хүлээн авсан мэдээллийг хянаана. Химийн бодисын магадлах хороо III хавсралтаас хасуулахаар өөрийн зөвлөмж болгосон химийн бодис тус бүрийн хувьд II буюу IV хавсралтын зохих шалгуурт үндэслэн шинээр шийдвэр гаргуулах баримт бичгийн төсөл бэлтгэнэ.

3. 2 дугаар заалтад тусгагдсан зөвлөмжийг шинээр шийдвэр гаргуулах баримт бичгийн төслийн хамт Талуудын Бага хуралд хүргүүлнэ. Талуудын Бага хурал тухайн химийн бодисыг III хавсралтаас хасах, шинээр шийдвэр гаргуулах баримт бичгийг батлах эсэхийг шийдвэрлэнэ.

4. Талуудын Бага хурлаас химийн бодисыг III хавсралтаас хасахаар шийдвэрлэж, уг шийдвэрийг гаргуулах баримт бичгийг баталсны дараа Нарийн бичгийн дарга нарын газар энэ тухай нэн даруй бүх Талуудад мэдээлнэ.

АРАВДУГААР ЗҮЙЛ

III хавсралтад орсон химийн бодисыг импортлохтой холбогдсон үүрэг

1. Талууд III хавсралтад орсон химийн бодисыг импортлох талаар цаг тухайд нь шийдвэр гаргахтай холбогдсон зохих хууль зүйн болон захиргааны арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

2. Талууд 7 дугаар зүйлийн 3 дугаар заалтад тусгагдсан шийдвэр гаргуулах баримт бичгийг явуулсан өдрөөс хойш аль болох түргэн хугацаанд буюу 9 сараас хэтрүүлэлгүйгээр тухайн химийн бодисын цаашдын импортын талаар Нарийн бичгийн дарга нарын газарт хариу мэдээлэл өгнө. Хэрэв аль нэг Тал уг хариу мэдээлэлдээ ямар нэгэн өөрчлөлт хийвэл тэр тухайгаа Нарийн бичгийн дарга нарын газарт нэн даруй мэдэгдэнэ.

3. 2 дугаар заалтад өгөгдсөн хугацаа хэтэрсэн тохиолдолд Нарийн бичгийн дарга нарын газраас тухайн Талд хариу мэдээллээ яаралтай өгөхийг бичгээр мэдэгдэнэ. Хэрэв тухайн Тал хариу мэдээллээ өгч чадахгүй бол Нарийн бичгийн дарга нарын газар боломжтой нөхцөлд 11 дүгээр зүйлийн 2 дугаар заалтын сүүлийн өгүүлбэрт заасан хугацааны дотор хариу мэдээлэл өгөхөд нь туслалцаа үзүүлнэ.

4. 2 дугаар заалтын дагуух хариу мэдээллийг дараахь хэлбэрүүдийн аль нэгээр өгнө. Үүнд:

(а) Хууль зүйн болон захиргааны арга хэмжээнүүдэд нийцсэн эцсийн шийдвэр:

(i) импортыг зөвшөөрөх

(ii) импортыг үл зөвшөөрөх

(iii) импортыг тусгай нөхцөлтэйгээр зөвшөөрөх, буюу

(б) Дараахь зүйлийг тусгасан түр хариу:

(i) тусгай нөхцөлтэйгээр болон нөхцөлгүйгээр импортыг зөвшөөрсөн түр хариу, буюу түр хугацаанд импортыг үл зөвшөөрөх түр хариу

(ii) эцсийн шийдвэр гаргах асуудлыг идэвхтэй авч хэлэлцэж байгаа тухай мэдэгдэл

(iii) Нарийн бичгийн дарга нарын газарт буюу эцэслэн шийдвэрлэсэн арга хэмжээнийхээ талаар мэдэгдсэн Талд хандаж нэмэлт мэдээлэл авах талаар гаргасан хүсэлт

(iv) Химийн бодист үнэлгээ өгөхөд тусламж авах талаар Нарийн бичгийн дарга нарын газарт гаргасан хүсэлт.

5. 4 дэх заалтын (а) буюу (б)-гийн дагуу өгөгдөх хариу нь III хавсралтад орсон химийн бодисын ангилал буюу ангиллуудад хамаарна.

6. Эцсийн шийдвэрт түүнийг гаргахад үндэслэсэн хууль зүйн болон захиргааны арга хэмжээнүүдийн тайлбарыг хавсаргана.

7. Талууд түүний хувьд энэ Конвенц хүчин төгөлдөр болох өдрөөс хэтрүүлэлгүйгээр III хавсралтад орсон химийн бодис бүрээр Нарийн бичгийн дарга нарын газарт хариу мэдээлэл ирүүлнэ. Нэмэлт өөрчлөлт оруулсан Лондонгийн зарчим болон Хэрэглээний олон улсын кодын дагуу ийм хариу мэдээлэл өгсөн Тал дахин өгөх шаардлагагүй.

8. Талууд энэ зүйлийн дагуу өөрийн хууль зүйн болон захиргааны арга хэмжээтэй уялдуулан эрх мэдлийн хүрээнд байгаа холбогдох этгээдүүдэд хариу мэдээллийг нээлттэй болгоно.

9. Хэрэв дээрх 2 болон 4 дүгээр заалт, мөн 11 дүгээр зүйлийн 2 дахь заалтын дагуу химийн бодисыг импортлохыг үл зөвшөөрөх, буюу зөвхөн тусгай нөхцөлийн дагуу импортлохыг зөвшөөрөх шийдвэр гаргасан Тал уг үйлдлээ гүйцэтгээгүй байгаа бол нэгэн зэрэг хориглох буюу дараахь хоёр тохиолдлын хувьд адил төстэй нөхцөл байдал тогтооно. Үүнд:

(а) Ямар нэг эх үүсвэрээс химийн бодис импортлох;

(б) дотооддоо ашиглахаар химийн бодисыг дотооддоо үйлдвэрлэх;

10. Нарийн бичгийн дарга нарын газар өөрийн хүлээн авч буй хариу мэдээллийн талаар бүх Талуудад зургаан сар тутам мэдээлж байна. Энэ мэдээлэлд шийдвэр гаргахад үндэслэсэн хууль зүйн болон захиргааны арга хэмжээний талаар байгаа тайлбарыг оруулна. Нарийн бичгийн дарга нарын

газар хариу мэдээллийг дамжуулж чадаагүй тохиолдлуудын талаар Талуудад мэдээлнэ.

АРВАН НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

III хавсралтад орсон химийн бодисыг экспортлохтой холбогдсон үүрэг

1. Экспортлогч Талууд:

(а) 10 дугаар зүйлийн 10 дахь заалтын дагуу Нарийн бичгийн дарга нарын газраас ирүүлсэн хариу мэдээллийг эрх мэдлийн хүрээндээ байгаа холбогдох этгээдүүдэд мэдэгдэх хууль зүйн болон захиргааны зохих арга хэмжээ авч хэрэгжүүлнэ.

(б) 10 дугаар зүйлийн 10 дахь заалтын дагуу Нарийн бичгийн дарга нарын газраас Талуудад хариун мэдээллийг анх мэдэгдсэн өдрөөс хойш зургаан сараас хэтрүүлэлгүйгээр хариу мэдээлэл бүрт тусгагдсан шийдвэрийн биелэлтийг хууль, эрх мэдлийн хүрээндээ байгаа экспортлогч нараар хангуулах хууль зүйн болон захиргааны зохих арга хэмжээ авна.

(в) Хүсэлт гаргасан импортлогч Талуудад дараахь тохиолдолд зөвлөгөө өгч, дэмжлэг үзүүлнэ. Үүнд:

- (1) 10 дугаар зүйлийн 4 дүгээр заалт болон энэ зүйлийн 2 (в) заалтын дагуу арга хэмжээ авахад шаардагдах нэмэлт мэдээлэл авах.
- (2) Химийн бодисыг хүчинтэй хугацааных нь туршид аюулгүй ашиглах боломж, чадавхийг бэхжүүлэх

2. Хэрэв аль нэг импортлогч Тал хариу мэдээлэл ирүүлээгүй буюу түр шийдвэр агуулаагүй түр хариу ирүүлсэн онцгой тохиолдолд Талууд III хавсралтад орсон химийн бодисыг дараахь тохиолдлуудаас бусад үед түүнд экспортлохгүй. Үүнд:

(а) тухайн химийн бодисыг импортолж байх үед түүнийг импортлогч Тал химийн бодис хэмээн бүртгэж авах.

(б) тухайн химийн бодисыг импортлогч Тал урьд нь ашиглаж байсан болон импортолж байсан тухай үндэслэл байгаа болон түүний ашиглалтыг хориглох шийдвэр гаргаагүй байх.

(в) Импортлогч Талын томилсон үндэсний байгууллагаар дамжуулан экспортлогч Тал тухайн химийн бодисыг экспортлох хүсэлт тавьж, импортлуулах тодорхой зөвшөөрөл авна. Импортлогч Тал ийм хүсэлтийг 60 хоногийн дотор барагдуулж, Нарийн бичгийн дарга нарын газарт өөрийн шийдвэрийн тухай шуурхай мэдэгдэнэ.

Нарийн бичгийн дарга нарын газар 10 дугаар зүйлийн 10 дахь заалтын дагуу аль нэг Тал хариу мэдээллээ ирүүлээгүй болон ямар нэгэн түр шийдвэр агуулаагүй түр хариу ирүүлсэн тухай Талуудад анх мэдэгдсэнээс хойш 6 сарын хугацаа өнгөрсний дараа Экспортлогч Талууд энэ заалтын дагуу хүлээх үүргээ 1 жилийн хугацаагаар хэрэгжүүлж эхэлнэ.

АРВАН ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Экспортын мэдэгдэл

1.Өөрийн нутаг дэвсгэр дээр ашиглахыг хориглосон болон онцгой хязгаарласан химийн бодисыг экспортолж байгаа Тал импортлогч Талд экспортын мэдэгдэл өгнө. Экспортын мэдэгдэлд Ү хавсралтад орсон мэдээллийг тусгана.

2.Тухайн химийн бодисын хувьд эцэслэн журамласан арга хэмжээ авагдсаны дараа анхны экспорт хийхийн өмнө экспортын мэдэгдэл өгнө. Түүнээс хойш экспортын мэдэгдлийг аль нэг хуанлийн жилд анхны экспорт хийхийн өмнө өгнө. Экспорт хийхээс өмнө мэдэгдэл өгөх шаардлагаас импортлогч Талын үндэсний томилогдсон байгууллага татгалзаж болно.

3.Экспортлогч Тал аль нэг химийн бодисын хориглолт, онцгой хязгаарлалттай холбоотой томоохон өөрчлөлт оруулсан эцэслэн журамласан арга хэмжээ авбал импортлогч Талд экспортын шинэчилсэн мэдэгдэл өгнө.

4.Импортлогч Тал нь эцэслэн журамласан арга хэмжээ авсны дараа хүлээн авсан анхны экспортын мэдэгдлийг авсан тухайгаа хариу мэдээлнэ. Хэрэв экспортлогч Тал экспортын мэдэгдлээ явуулснаас хойш гучин өдрийн дотор хариу аваагүй бол хоёр дахь мэдэгдлээ явуулна. Экспортлогч Тал нь өөрийн өгсөн хоёрдахь мэдэгдлээ импортлогч Талд хүргэх талаар хүчин чармайлт гаргана.

5. 1 дэх заалтад тусгагдсан Талын хүлээх үүрэг дараахь тохиолдолд хүчингүй болно. Үүнд:

(а) Тухайн химийн бодис III хавсралтад орох;

(б) Импортлогч Тал тухайн химийн бодисын талаар 10 дугаар зүйлийн 2 дахь заалтын дагуу Нарийн бичгийн дарга нарын газарт хариу мэдэгдэл ирүүлэх;

(в) Нарийн бичгийн дарга нарын газар 10 дугаар зүйлийн 10 дахь заалтын дагуу уг хариу мэдэгдлийн тухай Талуудад мэдээлэх;

АРВАН ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Экспортлогдож буй химийн бодисыг дагалдах мэдээлэл

1.Талуудын Бага хурал III хавсралтад орсон бие даасан болон хэсэг бүлэг химийн бодисын хувьд гаалийн кодын тодорхой Нэгдсэн системийг гаргаж мөрдүүлэхэд Дэлхийн гаалийн байгууллагад дэмжлэг үзүүлнэ. Дээр дурдсан химийн бодисуудад кодын систем мөрдөгдөж эхлэхэд экспортлогдож байгаа химийн бодис бүрийн тээвэрлэлтийн бичиг баримтад зохих кодыг тавьсан байхыг Талууд шаардана.

2.Талууд импортлогч Талын аль нэг шаардлагыг хөндөхгүйгээр III хавсралтад орсон химийн бодисууд болон экспортлогч Талын нутаг дэвсгэрт ашиглахыг хориглосон буюу онцгой хязгаарласан химийн бодисуудыг экспортлоход олон улсын холбогдох стандартын дагуу хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчинд эрсдэл, хорт нөлөө үзүүлэхгүй байлгахын тулд хангалттай мэдээлэл агуулсан шошго хийх шаардлагыг тавина.

3.Талууд импортлогч Талын аль нэг шаардлагыг хөндөхгүйгээр өөрсдийн нутаг дэвсгэрт хүрээлэн буй орчин буюу хүний эрүүл мэндийг хамгаалах үүднээс шошгожуулах шаардлага тавигдсан химийн бодисыг экспортлоход олон улсын холбогдох стандартын дагуу хүний эрүүл мэнд буюу хүрээлэн буй орчинд эрсдэл, хорт нөлөө үзүүлэхгүй байлгахын тулд хангалттай мэдээлэл агуулсан шошго хийх шаардлага тавьж болно.

4. 2 дахь заалтад дурдагдсан мэргэжлийн зорилгоор ашиглах химийн бодисуудын хувьд экспортлогч Тал бүр олон улсын хэмжээнд хүлээн зөвшөөрөгдсөн загвар бүхий хамгийн сүүлийн үеийн аюулгүй мэдээ агуулсан хүснэгтийг импортлогч Талуудад явуулахыг шаардана.

5.Шошгон дээрх болон аюулгүйн мэдээ агуулсан хүснэгтийн мэдээллийг боломжийн хэрээр импортлогч Талын нэг буюу хэд хэдэн албан ёсны хэлээр өгнө.

АРВАН ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Мэдээлэл солилцох

1.Талууд энэ Конвенцийн зорилгод нийцүүлэн дараахь зүйлүүдэд зохих дэмжлэг үзүүлнэ. Үүнд:

(а) Энэ Конвенцийн хүрээнд химийн бодисуудын талаар тэдгээрийн хор аюул, экологийн хор аюул болон аюулгүйн мэдээллийг оруулсан судалгаа шинжилгээний, техникийн, эдийн засгийн болон хууль зүйн мэдээлэл солилцох;

(б) Энэ Конвенцийн зорилгод нийцэх дотооддоо гаргасан зохицуулалтын арга хэмжээний талаарх өргөн мэдээллийг өгөх;

(в) Химийн бодисын нэг буюу хэд хэдэн төрлийн ашиглалтыг ихээхэн хязгаарласан дотоодын зохицуулалтын арга хэмжээний тухай мэдээллийг бусад Талуудад шууд буюу Нарийн бичгийн дарга нарын газраар дамжуулан өгөх;

2.Энэ Конвенцийн дагуу мэдээлэл солилцож байгаа Талууд харилцан тохирсон мэдээллийн нууцыг хадгална.

3.Энэ Конвенцийн зорилгод дараахь мэдээллийг нууц бус мэдээлэл гэж үзнэ. Үүнд:

(а) 5 болон 6 дугаар зүйлд нийцүүлэн I болон IV хавсралтад өгөгдсөн мэдээлэл.

(б) 13 дугаар зүйлийн 4 дэх заалтад дурдсан аюулгүйн мэдээллийн хүснэгтэд орсон мэдээлэл.

(в) Химийн бодисын хугацаа дуусах он, сар, өдөр

(г) Хор хөнөөлийн ангилал, эрсдэлийн шинж төрх болон аюулгүй ажиллагааны зөвлөмж зэргийг хамарсан урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний талаарх мэдээлэл.

(д) Хор аюул болон экологийн хор аюулын туршилт шинжилгээний нэгдсэн дүн.

4. Энэ Конвенцийн зорилгод химийн бодисыг үйлдвэрлэсэн огноог ихэнх тохиолдолд нууц гэж үзэхгүй.

5. Өөрийн нутаг дэвсгэр дээгүүр III хавсралтад орсон химийн бодисыг дамжин өнгөрүүлж байгаатай холбогдуулан мэдээлэл шаардах Тал өөрийн хэрэгцээний талаар Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдээлж болох бөгөөд Нарийн бичгийн дарга нарын газар бүх Талуудад энэ тухай мэдэгдэнэ.

АРВАН ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

Конвенцийг хэрэгжүүлэх

1.Талууд энэ Конвенцийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэхэд шаардагдаж болох дэд бүтэц болон дотоодын байгууллагуудыг бий болгох, бэхжүүлэх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ. Энэ арга хэмжээнд зохих шаардлагын үүднээс үндэсний түвшинд хууль тогтоомж гаргах, өөрчлөх болон захиргааны арга хэмжээ авах зэрэг ажлууд орохын зэрэгцээ дараахь үйл ажиллагааг хамруулж болно. Үүнд:

(а) Химийн бодисыг аюулгүй ашиглах мэдээлэл зэргийг агуулсан үндэсний бүртгэлийн болон мэдээллийн сан байгуулах;

(б) Химийн аюулгүй байдлын талаар санаачилга гарган ажиллаж буй үйлдвэрийг хөхиүлэн дэмжих;

(в) 16 дугаар зүйлийн заалтуудын дагуу сайн дурын үндсэн дээр гэрээ хэлэлцээр байгуулахад дэмжлэг үзүүлэх;

2.Талууд химийн бодистой харьцах, аюул ослын үеийн арга ажиллагаа, дүрэм заавар болон III хавсралтад орсон химийн бодисуудтай харьцуулахад хүний эрүүл мэнд буюу хүрээлэн буй орчинд хор нөлөө багатай адил төстэй химийн бодисуудын талаарх мэдээллийг олон нийтэд зохих ёсоор хүргэх ажлыг бататгана.

3.Талууд энэ Конвенцийг дэд бүсийн, бүсийн болон дэлхийн дахины түвшинд хэрэгжүүлэхэд шууд буюу эрх бүхий олон улсын байгууллагаар дамжуулан хамтран ажиллана.

4.Энэ Конвенцийн ямар ч заалт хүний эрүүл мэнд болон хүрээлэн буй орчныг хамгаалахын тулд Талуудын зүгээс Конвенцид тусгагдсанаас илүү хатуу арга хэмжээ авах эрхийг хязгаарлахгүй бөгөөд ийм арга хэмжээ нь энэ Конвенц болон олон улсын эрх зүйд нийцэж байх ёстой.

АРВАН ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

Техникийн тусламж

Талууд хөгжиж буй болон шилжилтийн эдийн засагтай орнуудын хэрэгцээ шаардлагыг харгалзан энэ Конвенцийг хэрэгжүүлэхээр химийн бодисын ашиглалтыг удирдан зохицуулах чадавхи болон дэд бүтцийг хөгжүүлэхэд шаардлагатай техникийн тусламж үзүүлэхэд хамтран ажиллана. Химийн бодисыг зохицуулах талаар илүү дэвшилтэт хөтөлбөртэй Талууд химийн бодисын ашиглалтыг түүний хэрэглээний хугацааных нь туршид удирдан зохицуулах чадавхи болон дэд бүтцийг бий болгон хөгжүүлэх сургалтыг оролцуулсан техникийн тусламжийг үзүүлнэ.

АРВАН ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

Дагаж мөрдөх

Талуудын Бага хурал энэ Конвенцийг Талууд дагаж мөрдөж байгаа эсэхийг тодорхойлох болон дагаж мөрдөөгүй нь тогтоогдвол хэрхэн хандах талаар баримтлах журам болон зохион байгуулалтын механизм бий болгож батална.

АРВАН НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

Талуудын Бага хурал

1. Үүгээр Талуудын Бага хурлыг үүсгэн байгуулна.

2. Талуудын Бага хурлын анхдугаар чуулганыг энэхүү Конвенц хүчин төгөлдөр болсноос хойш нэг жилийн дотор НҮБ-ын Хүрээлэн буй орчны Хөтөлбөрийн Гүйцэтгэх захирал болон НҮБ-ын Хүнс, хөдөө аж ахуйн байгууллагын Ерөнхий захирал нар хамтран хуралдуулна. Цаашид Талуудын Бага хурлын ээлжит чуулганыг Бага хурлын анхны чуулганаар тогтоосон хугацаанд тогтмол зарлан хуралдуулна.

3. Талуудын Бага хурлын ээлжит бус чуулганыг Бага хурлаас шаардлагатай гэж үзсэн буюу аль нэг Талын бичгээр өгсөн хүсэлтийн дагуу Талуудын доод тал нь гуравны нэг нь дэмжсэн тохиолдолд хуралдуулна.

4. Талуудын Бага хурал нь өөрийн болон туслах байгууллагуудынхаа үйл ажиллагааны болон санхүүгийн дүрэм, журам, тэрчлэн Нарийн бичгийн дарга нарын газрын үйл ажиллагаанд шаардагдах санхүүгийн эх үүсвэрийн талаар анхныхаа чуулганаар зөвшилцөж, батална.

5. Талуудын Бага хурал нь Конвенцийн хэрэгжилтийг байнга хэлэлцэж үнэлэлт өгнө. Тэрээр Конвенциор хүлээлгэсэн үүргүүдийг хэрэгжүүлэх бөгөөд үүний тулд дараахь үйл ажиллагааг явуулна. Үүнд:

(а) Конвенцийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай гэж үзсэн туслах байгууллагуудыг байгуулах;

(б) Олон улсын эрх бүхий байгууллагууд, Засгийн газар хоорондын болон төрийн бус байгууллагуудтай хамтран ажиллах;

(в) Конвенцийн зорилгод хүрэхэд шаардагдах нэмэлт арга хэмжээг хэлэлцэж хэрэгжүүлэх;

6. Талуудын Бага хурал анхныхаа чуулганаар энэхүү Конвенцийн хүрээнд зарим үүргүүдийг хүлээж ажиллах Химийн бодисын магадлах хороо гэж нэрлэгдэх туслах байгууллагыг байгуулна. Үүнтэй холбогдуулан:

(а) Химийн бодисын магадлах хорооны гишүүдийг Талуудын Бага хурлаас томилно. Хорооны гишүүд цөөн тооны Засгийн газраас томилсон химийн бодисын ашиглалтын асуудал хариуцсан мэргэжилтнүүдээс бүрдэнэ. Хорооны гишүүдийг газар зүйн байршлын тэнцүү хуваарилалтыг үндэс болгон хөгжингүй болон хөгжиж буй Талуудын адил тэгш оролцоог ханган томилно.

(б) Талуудын Бага хурал нь Хорооны гүйцэтгэх ажил, зохион байгуулалт болон үйл ажиллагааны талаар шийдвэр гаргана.

(в) Хороо нь өөрийн гаргах зөвлөмжийг зөвшилцөх журмаар шийдвэрлүүлэхэд бүх хүчин чармайлт гаргана. Хэрэв бүх хүчин чармайлт үр дүнгүй болж зөвшилцөлд хүрж чадаагүй бол санал асуулгад оролцож байгаа гишүүдийн гуравны хоёрын саналаар шийдвэрлэнэ.

7. НҮБ, түүний төрөлжсөн байгууллагууд болон Олон улсын цөмийн эрчим хүчний агентлаг, тэрчлэн энэхүү Конвенцийн оролцогч Тал биш аль нэг

улс Талуудын Бага хуралд ажиглагчаар оролцож болно. Энэхүү Конвенцийн хамрах асуудлаар мэргэшсэн дотоодын буюу олон улсын, засгийн газрын буюу төрийн бус ямар ч байгууллага Талуудын Бага хуралд ажиглагчаар оролцох хүсэлтээ Нарийн бичгийн дарга нарын газарт илэрхийлсэн бол хуралд оролцогч Талуудын гуравны нэгээс илүү нь татгалзаагүй тохиолдолд хуралд оролцуулж болно. Ажиглагчдыг хуралд оролцуулах асуудлыг Талуудын Бага хурлаар батлах журмаар зохицуулна.

АРВАН ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Нарийн бичгийн дарга нарын газар

1. Үүгээр Нарийн бичгийн дарга нарын газрыг үүсгэн байгуулна.
2. Нарийн бичгийн дарга нарын газар нь дараахь ажил үүргийг эрхлэн гүйцэтгэнэ.

Үүнд:

(а) Талуудын Бага хурал болон түүний туслах байгууллагуудын хуралдааныг зохион байгуулах, шаардлагатай үйлчилгээ үзүүлэх;

(б) Талууд түүний дотор хөгжиж байгаа болон шилжилтийн эдийн засагтай орнуудын хүсэлтээр Конвенцийг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг тусламж үзүүлэх;

(в) Олон улсын холбогдох бусад байгууллагуудын Нарийн бичгийн дарга нарын газартай шаардлагатай үйл ажиллагаагаа зохицуулах;

(г) Талуудын Бага хурлын ерөнхий удирдамж зааврын дагуу өөрийн үйл ажиллагааг үр дүнтэй явуулахад шаардагдаж болох захиргааны зохицуулалтад орох болон гэрээ хэлцэл хийх;

(д) Энэхүү Конвенцийн хүрээнд Нарийн бичгийн дарга нарын газарт холбогдсон болон Талуудын Бага хурлаас хүлээлгэж болох бусад ажил үүргүүдийг хэрэгжүүлэх;

3. Энэхүү Конвенцийн хүрээнд Нарийн бичгийн дарга нарын газрын ажил үүргийг НҮБ-ын Хүрээлэн буй орчны Хөтөлбөрийн Гүйцэтгэх захирал, НҮБ-ын Хүнс, хөдөө аж ахуйн байгууллагын Ерөнхий захирал нар хамтран гүйцэтгэх бөгөөд шаардлагатай асуудлуудыг харилцан тохиролцож, Талуудын Бага хурлаар батлуулан ажиллана.

4. Хэрэв Нарийн бичгийн дарга нарын газар ажил үүргээ зохих ёсоор гүйцэтгэж чадахгүй бол Талуудын Бага хурлаас санал асуулгад оролцож буй Талуудын дөрөвний гурваас дээш дийлэнхийн саналаар түүний ажил үүргийг эрх бүхий олон улсын нэг буюу хэд хэдэн байгууллагад шилжүүлэн гүйцэтгүүлэх шийдвэр гаргаж болно.

ХОРЬДУГААР ЗҮЙЛ

Маргаан шийдвэрлэх

1. Талууд нь тэдний хооронд Конвенцийг хэрэглэх болон тайлбарлахтай холбогдон гарсан ямар нэгэн маргааныг хэлэлцээний буюу өөрсдийн сонгон авсан бусад аргаар эв зүйгээр шийдвэрлэнэ.

2. Конвенцийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах үед буюу түүнд нэгдэн орох, мөн түүнээс хойш ямар ч үед бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага биш аливаа Тал Конвенцийг хэрэглэх болон тайлбарлахтай холбогдсон ямар ч маргааны тухайд дор дурдсан шийдвэрлэх арга замын аль нэгийг буюу хоёуланг хүлээн зөвшөөрч буй бусад Талтай үүссэн маргаанаа шийдвэрлэхдээ заавал дагаж мөрдөнө гэдгээ Эх хадгалагчид ирүүлэх батламж бичигтээ мэдэгдэж болно. Үүнд:

(а) Талуудын Бага хурлаас хавсралтаар баталсан журмын дагуу аль болох богино хугацаанд арбитраар хянан хэлэлцүүлэх;

(б) Маргааныг Олон улсын шүүхэд шилжүүлэх;

3. Конвенцийн Тал болох бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага 2 дахь заалтын (а)-д дурдсан журмын дагуу арбитрын шүүхтэй төстэй мэдэгдэл гаргаж болно.

4. 2 дахь заалтын дагуу хийсэн мэдэгдэл нь түүнд заасан нөхцлийн дагуу хүчинтэй байх хугацаа дуусах хүртэл буюу түүнийг цуцлах тухай мэдэгдлээ Эх хадгалагчид бичгээр өгснөөс хойш гурван сарын турш хүчин төгөлдөр байна.

5. Хэрэв маргалдагч Талууд өөрөөр тохироогүй бол мэдэгдлийн хүчинтэй байх хугацаа дуусах, түүнийг цуцлах болон шинээр мэдэгдэл хийх зэрэг нь арбитрын шүүх болон Олон улсын шүүхээр хянагдаж буй асуудлыг ямар нэг байдлаар хөндөхгүй.

6. Хэрэв маргалдагч Талууд 2 дахь заалтын дагуу түүнтэй адил буюу өөр ямар ч журмыг хүлээн зөвшөөрөөгүй бөгөөд тэдний хооронд маргаан байгааг нэг Тал нь нөгөөдөө мэдэгдсэнээс хойш арван хоёр сарын дотор шийдвэрлэж чадаагүй бол маргалдагч Талуудын аль нэгний хүсэлтээр маргааныг Эвлэрүүлэх комисст шилжүүлнэ. Эвлэрүүлэх комисс зөвлөмж болгосон илтгэл гаргана. Эвлэрүүлэх комисстой холбогдсон нэмэлт журмыг Талуудын Бага хурал хоёрдугаар чуулганаасаа хэтрүүлэлгүйгээр хавсралтаар батална.

ХОРИН НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Конвенцид нэмэлт өөрчлөлт оруулах

1. Аль ч Тал энэ Конвенцид нэмэлт өөрчлөлт оруулах санал гаргаж болно.

2. Энэ Конвенцид оруулах нэмэлт өөрчлөлтийг Талуудын Бага хурлаар батална. Нарийн бичгийн дарга нарын газар ямар нэг нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай саналыг хэлэлцүүлэх хурал эхлэхээс доод тал нь зургаан сарын өмнө Талуудад хүргүүлнэ. Нарийн бичгийн дарга нарын газар санал болгож буй нэмэлт өөрчлөлтийн тухай энэ Конвенцид гарын үсэг зурсан Талуудад мэдэгдэх бөгөөд Эх хадгалагчид мөн мэдээлэл өгнө.

3. Талууд энэ Конвенцид оруулах ямар нэг нэмэлт өөрчлөлтийг зөвшилцөх журмаар шийдвэрлэхэд бүх хүчин чармайлтаа дайчлана. Хэрэв бүх хүчин чармайлт үр дүнгүй болж зөвшилцөлд хүрээгүй бол хуралдааны санал асуулгад оролцож байгаа Талуудын дөрөвний гурвын саналаар шийдвэрлэнэ.

4. Эх хадгалагч нь нэмэлт өөрчлөлтийг соёрхон батлуулах, хүлээн зөвшөөрүүлэх буюу батлуулахаар бүх Талуудад явуулна.

5. Соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн буюу баталсан тухайгаа Эх хадгалагчид бичгээр мэдэгдэнэ. 3 дахь заалтын дагуу баталсан нэмэлт өөрчлөлт нь түүнийг хүлээн зөвшөөрсөн Талуудын хувьд Талуудын доод тал нь дөрөвний гурав нь соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн буюу баталсан тухай батламж бичгээ Эх хадгалагчид хадгалуулснаас хойш 90 дэх хоногоос эхлэн хүчин төгөлдөр болно. Түүнээс хойш ямар нэг Тал уг нэмэлт өөрчлөлтийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн буюу баталсан тухай батламж бичгээ Эх бичиг хадгалагчид хадгалуулсан өдрөөс хойш ер дэх хоногоос эхлэн уг нэмэлт өөрчлөлт тухайн Талын хувьд хүчин төгөлдөр болно.

ХОРИН ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Хавсралтуудыг батлах, нэмэлт өөрчлөлт оруулах

1. Энэ Конвенцийн хавсралтууд нь түүний салшгүй хэсэг болох бөгөөд хэрэв өөрөөр заагаагүй бол Конвенциос иш татах нь түүний хавсралтуудаас иш татсантай адил байх болно.

2. Хавсралтад зөвхөн шинжлэх ухаан-техник, захиргааны болон журмын чанартай асуудлыг оруулна.

3. Энэ Конвенцид шинээр хавсралт нэмж оруулах санал гаргах, батлах, хүчин төгөлдөр болгоход дараахь журмыг баримтална. Үүнд:

(а) Нэмэлт хавсралтыг 21 дүгээр зүйлийн 1, 2 болон 3 дахь заалтуудад тусгагдсан журмын дагуу санал болгож, батлуулна.

(б) Нэмэлт хавсралтыг хүлээн зөвшөөрөх боломжгүй аль нэг Тал энэ тухайгаа уг хавсралтыг баталсан тухай Эх хадгалагч мэдэгдсэн өдрөөс хойш нэг жилийн дотор түүнд бичгээр мэдэгдэнэ. Эх хадгалагч ийм мэдэгдэл авсан тухай бүртээ нэн даруй бүх Талуудад мэдэгдэнэ. Оролцогч Тал нь нэмэлт хавсралтыг хүлээн зөвшөөрөх боломжгүй тухай өмнө өгсөн мэдэгдлээ ямар ч үед цуцалж болох бөгөөд энэ тохиолдолд уг

хавсралт тухайн Талын хувьд доорхи (в) заалтын дагуу хүчин төгөлдөр болно.

(в) Нэмэлт хавсралтыг баталсан тухай Эх хадгалагч мэдэгдсэнээс хойш нэг жилийн хугацаа өнгөрсний дараа уг хавсралт (б) заалтын дагуу мэдэгдэл өгөөгүй бүх Талуудын хувьд хүчин төгөлдөр болно.

4. III хавсралтаас бусад тохиолдолд энэ Конвенцийн хавсралтуудад нэмэлт өөрчлөлт оруулах санал гаргах, батлах болон хүчин төгөлдөр болгох үйл ажиллагаа нь Конвенцид нэмэлт хавсралт оруулах санал гаргах, батлах болон хүчин төгөлдөр болгохтой адил журмын дагуу явагдана.

5. III хавсралтад нэмэлт өөрчлөлт оруулах санал гаргах, батлах болон хүчин төгөлдөр болгох үйл ажиллагааг дараахь журмаар зохицуулна. Үүнд:

(а) III хавсралтад нэмэлт өөрчлөлт оруулах санал гаргах, батлах үйл ажиллагааг 5-9 дүгээр зүйлүүд болон 21 дүгээр зүйлийн 2 дугаар заалтад тусгагдсан журмын дагуу зохицуулна.

(б) Талуудын Бага хурал батлах шийдвэрээ зөвшилцөх журмаар гаргана.

(в) III хавсралтад нэмэлт өөрчлөлт оруулахаар гаргасан шийдвэрийг Эх хадгалагч нэн даруй Талуудад мэдэгдэнэ. Нэмэлт өөрчлөлт нь шийдвэрт тодорхойлон заасан өдөр бүх Талуудын хувьд хүчин төгөлдөр болно.

6. Хэрэв шинээр оруулсан нэмэлт хавсралт буюу хавсралтад оруулсан нэмэлт өөрчлөлт нь энэ Конвенцид оруулах нэмэлт өөрчлөлттэй холбоотой бол тэрхүү нэмэлт хавсралт буюу хавсралтад оруулсан нэмэлт өөрчлөлт нь Конвенцид оруулсан нэмэлт өөрчлөлтийг хүчинтэй болтол хүчин төгөлдөр болохгүй.

ХОРИН ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Санал өгөх эрх

1. Доорх 2 дахь заалтад зааснаас бусад тохиолдолд энэ Конвенцийн Тал тус бүр нэг санал өгнө.

2. Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд нь өөрийн эрхийн хүрээнд хамаарах асуудлаар энэ Конвенцийн Талууд болох гишүүн улсуудынхаа тоотой тэнцүү тооны саналтайгаар санал хураалтад оролцох эрх эдэлнэ. Хэрэв гишүүн улсуудын аль нэг нь санал өгөх эрхээ эдэлж байгаа тохиолдолд тэдгээр байгууллагууд санал өгөх эрх эдлэхгүй бөгөөд эсэргээрээ байгууллагаар төлөөлөгдөж санал хураалтад оролцсон орон дангаараа санал өгөх эрхгүй.

3.Энэ Конвенцийн зорилгод “оролцон санал өгөгч Талууд” гэдэг нь санал хураалтад оролцон дэмжих буюу дэмжихгүй санал өгөгч Талуудыг хэлнэ.

ХОРИН ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Гарын үсэг зурах

1.Энэ Конвенц бүх улс орнууд болон бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд гарын үсэг зурахад Роттердам хотноо 1998 оны 9 дүгээр сарын 11-нд, Нью-Йорк хотноо НҮБ-ын Төв байранд 1998 оны 9 дүгээр сарын 12-ны өдрөөс 1999 оны 9 дүгээр сарын 10-ны хооронд нээлттэй байна.

ХОРИН ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

Соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах ба нэгдэн орох

1. Энэ Конвенцийг улс орнууд болон бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх буюу батална. Конвенцид гарын үсэг зурах хугацаа дууссан өдрөөс эхлэн түүнд улс орнууд болон бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд нэгдэн орох явдал нээлттэй болно. Соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай батламж бичгийг Эх хадгалагчид хадгалуулна.

2. Нэг ч гишүүн улс нь Конвенцийн Тал болоогүй бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны аль нэг байгууллага Конвенцийн Тал болоход Конвенциор хүлээлгэх бүх үүргийг өөртөө хүлээнэ. Мөн ийм байгууллагын хувьд түүний нэг буюу хэд хэдэн гишүүн улс энэ Конвенцийн Тал болсон тохиолдолд уг байгууллага болон тэдгээр гишүүд Конвенциор хүлээсэн үүргээ хэрэгжүүлэхэд тус тусын хүлээх хариуцлагын талаар шийвэр гаргана. Ийм тохиолдолд уг байгууллага болон түүний гишүүн орнууд Конвенциос урган гарч байгаа эрхийг давхардуулан эдэлж болохгүй.

3. Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд нь соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай батламж бичигтээ Конвенциор зохицуулагдах асуудлуудаар өөрийн эдлэх эрхийн хэр хэмжээг мэдэгдэнэ. Мөн эдгээр байгууллагууд нь өөрийн эдлэх эрхийн хэр хэмжээг өөрчилсөн бол энэ тухай Эх хадгалагчид мэдээлэх бөгөөд тэр нь бусад Талуудад мэдээлнэ.

ХОРИН ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

Хүчин төгөлдөр болох

1.Энэ Конвенц нь түүнийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай тавь дахь батламж бичгийг Эх хадгалагчид хадгалуулсан өдрөөс хойш 90 дэх хоногоос эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

2. Соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай тавь дахь батламж бичгийг хадгалуулснаас хойш уг Конвенцийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон улс буюу бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагын хувьд дээр дурдсан батламж бичгээ хадгалуулахаар өгсөн өдрөөс хойш ер хоногийн дараа уг Конвенц хүчин төгөлдөр болно.

3. 1 ба 2 дахь заалтуудын хувьд бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагаас Эх хадгалагчид өгсөн ямар нэг баримт бичгийг түүний гишүүн орнуудаас өгсөн нэмэлт баримт бичиг гэж үзэхгүй.

ХОРИН ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

Тайлбар

Энэ Конвенцид ямар нэгэн тайлбар хийж болохгүй.

ХОРИН НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

Конвенциос гарах

1. Аль нэг Тал түүний хувьд энэ Конвенц хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш гурван жил өнгөрсний дараа ямар ч үед Эх хадгалагчид бичгээр мэдэгдэл өгснөөр Конвенциос гарч болно.

2. Конвенциос гарах нь Эх хадгалагч уг мэдэгдлийг хүлээн авснаас хойш нэг жилийн дараа буюу уг мэдэгдэлд тусгайлан заасан хугацаа өнгөрсний дараа хүчинтэй болно.

ХОРИН ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Эх хадгалагч

Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга энэ Конвенцийн Эх хадгалагч байна.

ГУЧДУГААР ЗҮЙЛ

Адил хүчинтэй эх бичвэрүүд

Энэ Конвенцийн эх хувийг англи, араб, испани, хятад, орос болон франц хэлээр адил хүчинтэй үйлдэх бөгөөд НҮБ-ын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалуулна.

ДЭЭРХИЙГ НОТОЛЖ доор дурдсан нэр бүхий төлөөлөгчид бүрэн эрхийнхээ дагуу энэ Конвенцид гарын үсэг зурав.

Нэг мянга есөн зуун ерэн найман оны есдүгээр сарын аравны өдөр Роттердам хотноо үйлдэв.

I ХАВСРАЛТ

5 ДУГААР ЗҮЙЛИЙН ДАГУУ ХИЙХ МЭДЭГДЭЛД ШААРДАГДАХ МЭДЭЭЛЭЛ

Мэдэгдэлд дараахь зүйлс орно. Үүнд:

1. Химийн шинж чанар, үүний илрэлт болон хэрэглээний төрлүүд:

(а) Ерөнхий нэр

(б) Олон улсын хэмжээнд хүлээн зөвшөөрөгдсөн номенклатур (жишээлбэл Онолын болон хавсарга химийн олон улсын холбоо) байгаа нөхцөлд түүнд орсон химийн нэр:

(в) Худалдааны нэр болон бэлдэцийн нэр

(г) Кодын дугаар: Химийн шинжилгээний тойм бэлтгэх албаны дугаар, Гаалийн кодын Нэгдсэн системийн болон бусад дугаарууд

(д) Ангилалд хамааруулах шаардлагатай химийн бодисуудыг аюулын зэргээр ангилсан мэдээлэл

(е) Химийн бодисын ашиглалтын төрлүүд

(ё) Физик-хими, хор аюул, экологийн хор аюулын шинж чанар

2. Эцэслэн журамласан арга хэмжээ:

(а) Эцэслэн журамласан арга хэмжээтэй холбогдсон мэдээлэл.
Үүнд:

(i) Эцэслэн журамласан арга хэмжээний товч тойм

(ii) Ашигласан дүрэм журмын баримт бичгүүд

(iii) Эцэслэн журамласан арга хэмжээ хүчин төгөлдөр болох он, сар, өдөр

(iv) Эцэслэн журамласан арга хэмжээг эрсдлийн аль буюу хор хөнөөлийн үнэлгээний үндсэн дээр гаргасан эсэхийг бичих, хэрэв тийм бол үнэлгээний талаарх мэдээллийг ашигласан холбогдох бичиг баримтын хамт мэдээлэх

(v) Хүний эрүүл мэнд, түүний дотор хэрэглэгчид болон ажиллагсдын эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчныг хамгаалахтай холбоотой эцэслэн журамласан арга хэмжээ авсан шалтгаан

(vi) Хүний эрүүл мэнд түүний дотор хэрэглэгчид болон ажиллагсдын эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчинд учруулах хор

хөнөөл болон эрсдлийн талаарх товч тойм, эцэслэн журамласан арга хэмжээнээс үүдэх үр дагавар

(б) Эцэслэн журамласан арга хэмжээ авагдсан ангилал болон ангиллууд:

(i) Эцэслэн журамласан арга хэмжээгээр хориглосон ашиглалтын төрлүүд

(ii) Ашиглалтын зөвшөөрөгдсөн төрлүүд

(iii) Үйлдвэрлэсэн, импортолсон, экспортолсон болон ашигласан химийн бодисын тоо хэмжээний үнэлгээ

(в) Эцэслэн журамласан арга хэмжээ нь бусад улс болон бүс нутгийн хувьд хэр хамаатай болохыг заах

(г) Дараахь асуудлуудыг хамарсан бусад мэдээлэл. Үүнд:

(i) Эцэслэн журамласан арга хэмжээний нийгэм-эдийн засгийн үр дагаврын үнэлгээ

(ii) Ижил төстэй химийн бодисууд, тэдгээртэй холбогдон гарах эрсдэл болон доорх зүйлийг хамарсан мэдээлэл. Үүнд:

- Хөдөө аж ахуйн хортон шавьжтай тэмцэх нэгдсэн стратеги

- Цэвэр технологийг оролцуулсан үйлдвэрлэлийн арга болон үйл ажиллагаа

II ХАВСРАЛТ

ХОРИГЛОСОН БОЛОН ОНЦГОЙ ХЯЗГААРЛАСАН ХИМИЙН БОДИСЫГ III ХАВСРАЛТАД ОРУУЛАХ ШАЛГУУР

Химийн бодисын магадлах хороо нь 5 дугаар зүйлийн 5 дахь заалтын дагуу Нарийн бичгийн дарга нарын газарт ирүүлсэн мэдэгдлүүдэд шүүмж хийхэд дараахь үйлдлүүдийг гүйцэтгэнэ. Үүнд:

(а) Эцэслэн журамласан арга хэмжээг хүний эрүүл мэнд буюу хүрээлэн буй орчныг хамгаалахын тулд авч хэрэгжүүлснийг нотлох.

(б) Эцэслэн журамласан арга хэмжээг эрсдлийн үнэлгээний үр дүнд гаргасан болохыг тогтоох. Энэ үнэлгээ нь тухайн Талын голлох нөхцөлүүдийг хамарсан шинжлэх ухааны мэдээ материалд хийсэн шүүмжид тулгуурласан байна. Энэ зорилгоор баримт бичиг үйлдэхэд дараахь шаардлагыг хангана. Үүнд:

- (i) Мэдээ материалыг шинжлэх ухааны үндэслэлтэй аргаар гаргаж авсан байх.
- (ii) Мэдээ материалыг тоймлож, баримт бичигт оруулахдаа шинжлэх ухааны нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим болон дүрэм журамд үндэслэх.
- (iii) Эцэслэн журамласан арга хэмжээ авахдаа ийм арга хэмжээ авч байгаа Талын голлох нөхцөлүүдийн эрсдлийн үнэлгээнд тулгуурлах.

(в) Эцэслэн журамласан арга хэмжээ нь химийн бодисыг III хавсралтад оруулах хангалттай үндэслэл болох эсэхийг дараахь байдлыг харгалзан тодорхойлох. Үүнд:

- (i) Эцэслэн журамласан арга хэмжээ нь химийн бодисын ашиглалтын тоо хэмжээ болон төрлийг эрс багасгасан болон багасгах эсэх.
- (ii) Эцэслэн журамласан арга хэмжээ нь мэдэгдэл ирүүлсэн Талын хүний эрүүл мэнд буюу хүрээлэн буй орчинд учрах эрсдлийг бодитойгоор багасгасан буюу ихээхэн хэмжээгээр багасгах эсэх.
- (iii) Эцэслэн журамласан арга хэмжээ авах үндэслэл нь зөвхөн газар зүйн хязгаарлагдмал орчин буюу хязгаарлагдмал нөхцөл байдалд үйлчлэх эсэх.
- (iv) Тухайн химийн бодисыг олон улсын хэмжээнд худалдаалж буй нотолгоо байгаа эсэх.

(г) Химийн бодисыг санаатайгаар зүй бусаар ашиглаж байгаа нь түүнийг III хавсралтад оруулах хангалттай шалтгаан болохгүй гэдгийг анхааралдаа авах.

III ХАВСРАЛТ ⁽¹⁾

УРЬДЧИЛАН МЭДЭЭЛЖ ЗӨВШИЛЦӨХ ЖУРАМД ХАМААРАХ ХИМИЙН БОДИСУУД

Химийн бодисууд	Олон улсын код	Зориулалтын Ангилал
2.4.5-Т ба түүний давс болон нийлмэл эфирүүд	93-76-5	Пестицид
Алдрин	309-00-2	Пестицид
Бинапакриль	485-31-4	Пестицид
Каптафол	2425-06-1	Пестицид
Хлордан	57-74-9	Пестицид
Хлордимеформ	6164-98-3	Пестицид
Хлоробензилат	510-15-6	Пестицид
ДДТ	50-29-3	Пестицид
Делдрин	60-57-1	Пестицид
Динитро-орто-кресол болон түүний давсууд /аммонийн, калийн, натрийн давс зэрэг/	534-52-1 2980-64-5 5787-96-2 2312-76-7	Пестицид
Диносив болон түүний давсууд болон нийлмэл эфирүүд	88-85-7	Пестицид
1.2-дибромэтан, ЭДВ	106-93-4	Пестицид
Этилийн дихлорид	07-06-2	Пестицид
Этилийн исэл	75-21-8	Пестицид
Флуорацинамид	640-19-7	Пестицид
НСН изомерийн холимогууд	608-73-1	Пестицид
Гептахлор	76-44-8	Пестицид
Гексахлорбензин	118-74-1	Пестицид
Линдан	58-89-9	Пестицид
Мөнгөн усны нэгдлүүд, мөнгөн усны органик бус нэгдлүүд, алкил мөнгөн усны нэгдлүүд, алкилоксиалкил буюу мөнгөн усны		Пестицид

⁽¹⁾ Талуудын Бага хурлын анхдугаар чуулганы 2004 оны 9 дүгээр сарын 24-ний өдрийн РС 1/3 шийдвэрээр нэмэлт өөрчлөлт орсон. (Энэхүү нэмэлт өөрчлөлт нь 2006 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.)

арил нэгдлүүд		
5 хлор фенол	87-86-5	Пестицид
Нэг кротофос (600 гр/литр идэвхт бодис бүхий шингэн хэлбэрт уусмал/	6923-22-4	Онцгой аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүн
Метамидфос /600 гр/литр идэвхт бодис бүхий шингэн хэлбэрт уусмал/	10265-92-6	Онцгой аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүн
Фосфоамидон /1000 гр/литр идэвхт бодис бүхий шингэн хэлбэрт уусмал/	13171-21-6 (E) & (Z) изомерийн холимог 23783-98-4 (Z) – изомерт 297-99-4 (Y)-изомерт	Онцгой аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүн
Метил-паратион		Онцгой аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүн
Эмульсийн концентрац нь 19.5% 40% 50% –ийн хэлбэрийн 60% -ийн идэвхт бодис бүхий 1.5 % -ийн тоосонцор агуулсан 2 % ба 3 % -ийн идэвхт бодис бүхий/	298-00-0	Онцгой аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүн
Паратион /суспензээс бусад аэрозоль, тоосонцор, эмульс, буурцагт хэлбэртэй/	56-38-2	Онцгой аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүн
Кросидолит	12001-28-4	Үйлдвэрлэлийн
Олон хлорт бифенилүүд (PBB)	59080-40-9 ажирЭ 27858-07-7 мисЭ 13654-09-6 бвиЭ	Үйлдвэрлэлийн
Олон хлорт бифенилүүд (PCB)	1336-36-3	Үйлдвэрлэлийн
Олон хлорт терфенилүүд (PCT)	61788-33-3	Үйлдвэрлэлийн
Трис (2.3 дибромпропил фосфатууд)	126-72-7	Үйлдвэрлэлийн

ҮҮ ХАВСРАЛТ

ОНЦГОЙ АЮУЛТАЙ ПЕСТИЦИДИЙН БҮРЭЛДЭХҮҮНИЙГ III ХАВСРАЛТАД ОРУУЛАХАД ШААРДАГДАХ МЭДЭЭЛЭЛ БОЛОН ШАЛГУУР

1 дүгээр хэсэг. Санал гаргагч Талаас шаардагдах баримт бичгүүд:

6 дугаар зүйлийн 1 дэх заалтын дагуу санал гаргасан баримт бичиг нь дараахь мэдээллийг агуулсан байна. Үүнд:

- (а) Аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүний нэр
- (б) Бүрэлдэхүүнд агуулагдах идэвхтэй болон бусад орц бодисын нэр
- (в) Бүрэлдэхүүнд агуулагдах идэвхтэй бодисын харьцангуй хэмжээ
- (г) Бүрэлдэхүүний төрөл
- (д) Хэрэв байгаа бол үйлдвэрлэгчийн нэр болон худалдааны нэр
- (е) Санал гаргагч Талд уг бүрэлдэхүүнийг өргөн хэрэглэж буй зөвшөөрөгдсөн хэлбэрүүд
- (ё) Бүрэлдэхүүнийг хэрхэн ашигласан болон ямар хор уршиг илэрсэн зэргийг оруулан аюултай тохиолдол бүрийн тухай хийсэн нарийвчилсан тайлбар
- (ж) Санал гаргагч Талаас энэхүү аюултай тохиолдлын хариуд авсан болон авахаар төлөвлөж буй зохицуулалт, захиргааны болон бусад арга хэмжээ.

2 дугаар хэсэг. Нарийн бичгийн дарга нарын газраас цуглуулах мэдээлэл

6 дугаар зүйлийн 3 дахь заалтын дагуу Нарийн бичгийн дарга нарын газраас аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүнтэй холбогдсон мэдээллийг цуглуулах бөгөөд дараахь мэдээллийг хамруулна. Үүнд:

- (а) Бүрэлдэхүүний физик-хими шинж чанар, хор аюул болон экологийн хор аюул
- (б) Бусад орнуудад боловсруулах, хэрэглэхтэй холбогдуулан гаргасан хязгаарлалтын талаарх мэдээлэл
- (в) Бусад орнуудад пестицидийн бүрэлдэхүүнтэй холбогдон гарсан аюултай тохиолдлын тухай мэдээлэл
- (г) Бусад Талууд, олон улсын байгууллагууд болон төрийн бус байгууллагууд, түүнчлэн үндэсний болон олон улсын бусад эх үүсвэрүүдээс өгсөн мэдээлэл.

(д)Эрсдэл болон аюулын үнэлгээ

(е) Бүртгэлийн тоо, үйлдвэрлэл, худалдааны хэмжээ зэрэг пестицидийн бүрэлдэхүүний хэрэглээний цар хүрээг илтгэсэн мэдээлэл

(ё)Пестицидийн бусад бүрэлдэхүүнүүд, тэдгээртэй холбогдсон аюултай тохиолдлууд

(ж)Хөдөө аж ахуйн хортон шавьжтай тэмцэх хувилбар аргууд

(з)Химийн бодисын магадлах хорооноос энэ асуудалтай холбоотой гэж үзсэн бусад мэдээлэл

3 дугаар хэсэг. Онцгой аюултай пестицидийн бүрэлдэхүүнийг III хавсралтад оруулах шалгуур

Химийн бодисын магадлах хороо нь 6 дугаар зүйлийн 5 дугаар заалтын дагуу Нарийн бичгийн дарга нарын газраас ирүүлсэн саналыг авч хэлэлцэхдээ дараахь зүйлийг харгалзан үзнэ. Үүнд:

(а)Пестицидийн бүрэлдэхүүнийг санал гаргагч Талын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн аргаар ашигласан нь аюултай тохиолдолд хүргэснийг илтгэсэн мэдээллийн найдвартай байдал

(б)Ийм аюултай тохиолдол нь уур амьсгал, нөхцөл байдал болон пестицидийн бүрэлдэхүүний ашиглалтын төрлөөр ойролцоо бусад улс орнуудад хэрхэн хамаарах

(в)Шаардлагатай дэд бүтэцгүй улс орнуудад зохих ёсоор өргөн хэрэглэгдэж чадахгүй байж болох техник технологитой холбогдуулан боловсруулах болон ашиглах талаар хийсэн хязгаарлалт

(г)Бүртгэгдсэн сөрөг үр дагаврыг ашигласан пестицидийн бүрэлдэхүүний тоо хэмжээтэй харьцуулсан байдал

(д)Пестицидийн бүрэлдэхүүнийг санаатайгаар зүй бусаар ашиглаж байгаа нь түүнийг III хавсралтад оруулах хангалттай шалтгаан болохгүй байх зэрэг болно.

Ү ХАВСРАЛТ

ЭКСПОРТЫН МЭДЭГДЭЛД ШААРДАГДАХ МЭДЭЭЛЭЛ

1.Экспортын мэдэгдэл дараахь мэдээллийг агуулна. Үүнд:

(а)Экспортлогч болон импортлогч Талуудын үндэсний томилогдсон байгууллагуудын нэр хаяг.

(б)Импортлогч Тал руу экспорт хийхээр төлөвлөсөн он,сар, өдөр

(в) Хориглосон болон онцгой хязгаарласан химийн бодисын нэр, 5 дугаар зүйлийн дагуу Нарийн бичгийн дарга нарын газарт өгөх I хавсралтад заасан мэдээллийн тойм. Хэрэв хольц болон бэлдцэд нэгээс илүү химийн бодис орсон бол бодис тус бүрээр мэдээлэл өгнө.

(г)Химийн бодисыг импортлогч Талын ямар зэрэглэлд оруулах, уг зэрэглэлийн хүрээнд хэрхэн ашиглах талаар хийсэн мэдээлэл

(д)Химийн бодисын хортой нөлөөллийг багасгах талаар авах урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний тухай мэдээлэл

(е)Хольц буюу бэлдэц байх тохиолдолд хориглосон болон онцгой хязгаарласан химийн бодисын найрлага

(ё)Импортлогчийн нэр, хаяг

(ж)Импортлогч Талын үндэсний томилогдсон байгууллагад хэрэг болох Экспортлогч Талын үндэсний томилогдсон байгууллагад бэлэн байгаа ямар нэг нэмэлт мэдээлэл

2.Экспортлогч Тал энэхүү 1 дүгээр заалтад дурдсан мэдээлэлд нэмэлт болгон I хавсралтад заасан иймэрхүү мэдээллийг импортлогч Талаас хүсэлт болгосны дагуу гаргаж өгнө.

----- оОо -----

УДААН ЗАДАРДАГ ОРГАНИК БОХИРДУУЛАГЧИЙН ТУХАЙ СТОКГОЛЬМЫН КОНВЕНЦ

ХЭЛЭЛЦЭН ТОХИРОГЧ ТАЛУУД,

Удаан задардаг органик бохирдуулагч нь хорт чанартай, удаан задардаг, биоаккумуляци шинжтэй бөгөөд агаар, ус болон нүүдэллэгч амьд организмээр дамжин хил хязгаар алгасан үүссэн газраасаа хол тархаж, эх газрын болон далай тэнгисийн экосистемд хуримтлагдаж байгааг хүлээн зөвшөөрч,

Удаан задардаг органик бохирдуулагчдад өртсөний улмаас учрах сөрөг үр дагавар нь голдуу хөгжиж буй орнуудын хүн ам, ялангуяа эмэгтэйчүүдэд, тэднээр дамжин хойч үед нөлөөлөх болж байгааг харгалзан,

Ялангуяа Умард туйлын экосистем, хүн ам нь удаан задардаг органик бохирдуулагчийн био-хуримтлалд өртөн эрсдэн, уламжлалт хоол хүнс нь бохирдох нийтийн эрүүл мэндийн асуудал гарч байгааг анхааран,

Удаан задардаг органик бохирдуулагчийн талаар дэлхий нийтээр арга хэмжээ авах шаардлагатайг ухамсарлан,

Удаан задардаг органик бохирдуулагчийн үлдэгдэл, гарц хаягдлыг бууруулах, устгах арга хэмжээ авч, хүний эрүүл мэнд, байгаль орчныг хамгаалах олон улсын үйл ажиллагааны эхлэлийг тавихад чиглэсэн НҮБ-ын Хүрээлэн буй орчны хөтөлбөрийн Ерөнхий Зөвлөлийн 1997 оны 2 дугаар сарын 7-ны өдрийн 19/13 С тоот шийдвэрийг иш үндэс болгон,

Хүрээлэн буй орчны талаарх олон улсын холбогдох Конвенцийн заалтуудыг, тухайлбал Аюултай зарим химийн бодис, пестицидийг олон улсын хэмжээнд худалдаалахад хэрэглэх урьдчилан мэдээлж зөвшилцөх журмын тухай Роттердамын Конвенц, Аюултай хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх, зайлуулахад хяналт тавих тухай Базелийн Конвенц, түүний дотор эл Конвенцийн 11 дүгээр зүйлийн заалтын хүрээнд боловсруулсан бүс нутгийн хэлэлцээрийг иш татан,

Мөн түүнчлэн Хүрээлэн буй орчин, хөгжлийн тухай Риогийн Тунхаглал, Хөтөлбөр-21-ийн холбогдох заалтуудыг иш татан,

Болгоомжлон сэрэмжлэх явдал нь бүх Талуудыг зовниулж байгаа бөгөөд энэхүү Конвенцид тусгагдсаныг анхааран,

Энэхүү Конвенц болон худалдаа, хүрээлэн буй орчны чиглэлийн олон улсын бусад гэрээ, хэлэлцээрүүд нь харилцан нийцэж, нэг нэгнийгээ дэмжинэ гэдгийг хүлээн зөвшөөрч,

Улс орнууд НҮБ-ын Дүрэм, олон улсын эрх зүйн зарчмуудад нийцүүлэн өөрсдийн нөөц баялгаа хүрээлэн буй орчны болон хөгжлийн бодлогынхоо дагуу ашиглах бүрэн эрхтэй бөгөөд тэрхүү эрхээ эдлэхдээ эрх хяналтынх нь дор явагдаж буй үйл ажиллагаа дотоодын хууль, эрх мэдлийн хүрээнээс гадна оршиж буй газар нутаг, бусад орны байгаль орчинд хор хохирол учруулахгүй байх хариуцлага хүлээхийг нотолж,

Хөгжиж буй орнуудын, ялангуяа нэн буурай хөгжилтэй болон шилжилтийн эдийн засагтай орнуудын нөхцөл байдал, онцгой хэрэгцээ шаардлагыг, түүний дотор химийн салбарын удирдлага, зохицуулалтын үндэсний чадавхийг технологи шилжүүлэх, санхүү, техникийн туслалцаа үзүүлэх, Талуудын хоорондын хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх замаар бэхжүүлэхийг анхаарч,

Хөгжиж буй арлын жижиг улсуудыг тогтвортой хөгжүүлэх үйл ажиллагааны 1994 оны 5 дугаар сарын 6-нд Барбадост баталсан Хөтөлбөрийг анхааралдаа бүрэн авч,

Хөгжингүй ба хөгжиж буй орнуудын холбогдох боломж чадавхи, хариуцлага нь нийтлэг хэдий ч Хүрээлэн буй орчин, хөгжлийн тухай Риогийн Тунхаглалын 7 дугаар зарчимд заасанчлан ялгавартай болохыг тэмдэглэж,

Удаан задардаг органик бохирдуулагчийн үлдэгдэл, гарц хаягдлыг бууруулах, устгахад хувийн хэвшил, төрийн бус байгууллагууд чухал хувь нэмэр оруулж чадахыг хүлээн зөвшөөрч,

Удаан задардаг органик бохирдуулагчийг үйлдвэрлэгчид нь бүтээгдэхүүнийхээ сөрөг үр дагаврыг бууруулах, тэдгээрийн аюултай шинж чанарынх нь талаар хэрэглэгчид, Засгийн газар, олон нийтийг мэдээллээр хангах хариуцлага хүлээхийн ач холбогдлыг цохон тэмдэглэж,

Удаан задардаг органик бохирдуулагчийн сөрөг нөлөөнөөс хамгаалах арга хэмжээг бохирдуулагчийн оршин тогтнох бүхий л хугацаанд авах шаардлагатайг ухамсарлан

Эрх бүхий үндэсний байгууллагууд хүрээлэн буй орчинтой холбогдолтой зардлыг тухайн газар нутагт нь хязгаарлах, эдийн засгийн хөшүүргүүдийг хэрэглэхийг эрмэлзэж, зарчмын хувьд бохирдуулагч нь бохирдуулсныхаа зардлыг нийтийн ашиг сонирхол, олон улсын худалдаа, хөрөнгө оруулалтад саад учруулахгүйгээр зохих ёсоор харгалзан хариуцах ёстойг заасан Хүрээлэн буй орчин, хөгжлийн тухай Риогийн Тунхаглалын 16 дугаар Зарчмыг дахин нотолж,

Пестицид, үйлдвэрлэлийн зориулалттай химийн бодисын талаар зохицуулалтын ба үнэлгээний хөтөлбөргүй Талуудыг тийм хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлэхийг нь хөхиүлэн дэмжиж,

Хүрээлэн буй орчинд ээлтэй алтернатив үйлдвэрлэл, химийн бодисыг бий болгох, хэрэглэхийн ач холбогдлыг хүлээн зөвшөөрч,

Удаан задардаг органик бохирдуулагчийн сөрөг нөлөөнөөс хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчныг хамгаалахын төлөө шийдвэр төгс байгаагаа нотолж,

Дараахь зүйлийг хэлэлцэн тохиролцов.

НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Зорилго

Хүрээлэн буй орчин, хөгжлийн тухай Риогийн Тунхаглалын 15 дугаар Зарчимд тусгасан урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах аргачлалыг харгалзан энэхүү Конвенцийн зорилго нь хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчныг удаан задардаг органик бохирдуулагчаас хамгаалахад оршино.

ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Тодорхойлолтууд

Энэхүү Конвенцийн зорилгоор:

(а) "Тал" гэж энэхүү Конвенциор үүрэг хүлээхийг хүлээн зөвшөөрсөн, түүний хувьд энэхүү Конвенц хүчин төгөлдөр үйлчилж буй улс буюу бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагыг хэлнэ.

(б) "Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага" гэж тухайн бүс нутгийн бүрэн эрхт улс орнуудын байгуулсан, гишүүн улсууд нь энэхүү Конвенциор зохицуулагдах асуудлуудын хувьд эрх мэдлээ түүнд шилжүүлсэн, дотоод журмынхаа дагуу энэхүү Конвенцид гарын үсэг зурах, түүнийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах буюу түүнд нэгдэн орох байгууллагыг хэлнэ.

(в) "Байлцан санал өгч буй Талууд" гэж байлцан дэмжиж буюу эсрэг санал өгч буй Талуудыг хэлнэ.

ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Зориудаар хийсэн үйлдвэрлэл, хэрэглээтэй холбогдсон гарц хаягдлыг бууруулах буюу устгах арга хэмжээ

1. Тал бүр:

(а) дараахь зүйлийг хориглох болон устгахад шаардлагатай хуулийн болон захиргааны арга хэмжээ авна. Үүнд:

- (i) Хавсралт А-д дурдсан химийн бодисуудыг тухайн хавсралтад заасан нөхцлийн дагуу үйлдвэрлэх, хэрэглэх;
- (ii) Хавсралт А-д дурдсан химийн бодисуудыг 2 дугаар заалтын дагуу импортлох, экспортлох; бөгөөд

(б) Хавсралт Б-д дурдсан химийн бодисуудыг тухайн хавсралтад заасан нөхцлийн дагуу үйлдвэрлэх, хэрэглэхийг хязгаарлана.

2. Дараахь зүйлийг хангахын тулд Талууд арга хэмжээ авна. Үүнд:

(а) Хавсралт А буюу Б-д дурдсан химийн бодисуудыг зөвхөн дараахь зорилгоор импортлоно:

- (i) 6 дугаар зүйлийн 1 (г)-д заасны дагуу хүрээлэн буй орчинд халгүйгээр зайлуулах зорилгоор; буюу
- (ii) Хавсралт А буюу Б-гийн нөхцлийн дагуу тухайн Талд зөвшөөрсөн хэрэглээ буюу зорилгод ашиглах;

(б) Хавсралт А-д дурдсан бөгөөд үйлдвэрлэл, хэрэглээнд нь тусгай зөвшөөрөл олгосон химийн бодисыг буюу Хавсралт Б-д дурдсан бөгөөд үйлдвэрлэл, хэрэглээнд нь тусгай зөвшөөрөл олгосон буюу зориулалтыг нь зөвшөөрсөн химийн бодисыг урьдчилан мэдээлж зөвшилцөх олон улсын журмын холбогдох бүх нөхцлийг харгалзан, зөвхөн дараахь нөхцөлд экспортлоно. Үүнд:

6 дугаар зүйлийн 1 (г)-д заасны дагуу хүрээлэн буй орчинд халгүйгээр зайлуулах зорилгоор;

- (i) Хавсралт А буюу Б-д заасны дагуу тухайн химийн бодисыг ашиглах зөвшөөрөл авсан Талд;
- (ii) Энэхүү Конвенцийн оролцогч биш боловч экспортлогч Талд жил бүр баталгаа гаргаж өгсөн Талд. Баталгаанд тухайн химийн бодисыг ямар зориулалтаар хэрэглэхийг заасан байх бөгөөд импортлогч улс нь тухайн химийн бодисын хувьд дараахь үүрэг хүлээх тухай мэдэгдлийг тусгасан байна:

а. гарц хаягдлаас сэргийлэх буюу түүнийг хамгийн бага хэмжээнд нь хүртэл бууруулахад чиглэсэн шаардлагатай арга хэмжээг авч, хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчныг хамгаалах;

б. 6 дугаар зүйлийн 1 дүгээр заалтуудыг биелүүлэх;

в. шаардлагатай тохиолдолд хавсралт Б-гийн II хэсгийн 2 дугаар заалтуудыг биелүүлэх.

Энэхүү баталгаанд мөн эрх зүйн акт, зохицуулалтын захиргааны болон бодлогын заавар шинжтэй холбогдох бусад баримт бичгийг хавсаргана. Экспортлогч Тал нь баталгааг хүлээн авснаасаа хойш 60 хоногийн дотор Нарийн бичгийн дарга нарын газарт хүргүүлнэ.

(в) Хавсралт А-д дурдсан бөгөөд үйлдвэрлэл, хэрэглээний талаарх тусгай нөхцөл нь ямар ч Талд үйлчлэхээ больсон химийн бодисыг 6 дугаар зүйлийн 1 (г)-д заасанчлан хүрээлэн буй орчинд халгүйгээр зайлуулахаас бусад нөхцөлд экспортлохгүй байх;

(г) Энэхүү заалтын зорилгоор “энэхүү Конвенцийн оролцогч биш Тал” гэж тодорхой химийн бодисын хувьд энэхүү Конвенциор үүрэг хүлээгээгүй улс буюу бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагыг хэлнэ.

3. Шинэ пестицид буюу үйлдвэрлэлийн шинэ химийн бодисын талаар зохицуулалтын ба үнэлгээний нэг буюу хэд хэдэн хөтөлбөр хэрэгжүүлж буй Тал бүр Хавсралт Г-гийн 1-д заасан шалгуурын дагуу авч үзвэл удаан задардаг органик бохирдуулагчийн шинж чанартайд тооцогдох шинэ пестицид буюу үйлдвэрлэлийн шинэ химийн бодисын үйлдвэрлэл, хэрэглээг хориглох зорилгоор зохицуулалтын холбогдох арга хэмжээ авна.

4. Пестицид, үйлдвэрлэлийн химийн бодисын талаар зохицуулалтын ба үнэлгээний нэг буюу хэд хэдэн хөтөлбөр хэрэгжүүлж буй Тал бүр пестицид, үйлдвэрийн химийн бодисын талаар үнэлгээ хийхдээ Хавсралт Г-гийн 1-д заасан шалгууруудыг харгалзан үзнэ.

5. Энэхүү Конвенцид өөрөөр заагаагүй бол 1, 2 дугаар заалт нь лабораторийн судалгаа болон стандартын зорилгоор ашиглах химийн бодист хамаарахгүй.

6. Хавсралт А-гийн дагуу тусгай зөвшөөрөл авсан буюу Хавсралт Б-гийн дагуу тусгай зөвшөөрөл авсан буюу зориулалт нь зөвшөөрөгдсөн аливаа Тал тусгай зөвшөөрөл, зориулалтын дагуу явагдаж буй үйлдвэрлэл, хэрэглээ хүнд нөлөөлөх, хүрээлэн буй орчинд хаягдал болон гарахаас сэргийлэх буюу тийм нөлөө, хаягдлыг хамгийн бага байлгахаар үйл ажиллагаагаа явуулна. Зөвшөөрөгдсөн хэрэглээ, зориулалтын улмаас хүрээлэн буй орчинд хэвийн нөхцөлд зайлшгүй гарах гарц хаягдлыг мөрдөгдөж байгаа стандарт, зөвлөмжийн дагуу аль болох бага хэмжээнд байлгана.

ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Тусгай зөвшөөрлийн бүртгэл

1. Хавсралт А буюу Б-д дурдсан тусгай зөвшөөрлийг авсан Талуудыг ялгах зорилгоор энэхүү бүртгэлийг бий болгов. Үүнд Хавсралт А буюу Б-гийн бүх Талаас хэрэгжүүлж болох заалтуудыг ашигладаг Талууд хамаарахгүй. Бүртгэлийг Нарийн бичгийн дарга нарын газраас хөтлөх бөгөөд нийтэд нээлттэй байна.

2. Бүртгэлд дараахь зүйл багтана. Үүнд:

(а) Хавсралт А, Б-д заасан тусгай зөвшөөрлийн төрлийн жагсаалт;

(б) Хавсралт А, Б-д заасан тусгай зөвшөөрлийг авсан Талуудын жагсаалт; болон

(в) Бүртгэгдсэн тусгай зөвшөөрөл бүрийн үйлчлэл дуусах хугацааны жагсаалт.

3. Аливаа улс Конвенцийн оролцогч Тал болохдоо Нарийн бичгийн дарга нарын газарт бичгээр мэдэгдэл өгч, хавсралт А, Б-д заасан тусгай зөвшөөрлийн нэг буюу хэд хэдэн төрлийг авахаар бүртгүүлж болно.

4. Хэрэв Тал нь бүртгэлдээ өмнө хугацаа заагаагүй буюу хугацааг нь 7 дугаар заалтын дагуу сунгаагүй бол тусгай зөвшөөрлийн бүх бүртгэл нь энэхүү Конвенц тухайн бодисын хувьд хүчин төгөлдөр болсноос хойш 5 жилийн дараа дуусна.

5. Талуудын Бага Хурал нь анхдугаар чуулганаараа бүртгэлд орох зүйлийг хянан хэлэлцэх журмын талаар шийдвэр гаргана.

6. Бүртгэлд орох зүйлийг хянахаас өмнө холбогдох Тал тусгай зөвшөөрлийг бүртгүүлэх шаардлага хэвээр байгааг нотолсон илтгэлийг Нарийн бичгийн дарга нарын газарт өгнө. Нарийн бичгийн дарга нарын газар нь илтгэлийг бүх Талуудад хүргүүлнэ. Бүртгэлийг олдсон бүх мэдээлэлд үндэслэн хянана. Дүнгээр нь Талуудын Бага Хурал шаардлагатай гэж үзвэл холбогдох Талд зөвлөмж гаргаж болно.

7. Талуудын Бага Хурал холбогдох Талын хүсэлтийг үндэслэн тусгай зөвшөөрлийн хугацааг 5 хүртэл жилээр сунгаж болно. Чингэхдээ хөгжиж буй болон шилжилтийн эдийн засагтай орон болох Талуудын онцгой нөхцөл байдлыг зохих ёсоор харгалзан үзнэ.

8. Аливаа Тал тусгай зөвшөөрөл авахаар бүртгүүлсэн мэдэгдлээ Нарийн бичгийн дарга нарын газарт бичгээр мэдэгдэл өгөн цуцалж болно. Цуцлалт нь тухайн мэдэгдэлд дурдсан өдрөөс эхлэн үйлчилнэ.

9. Аль нэг төрлийн тусгай зөвшөөрөлд ямар ч Тал бүртгүүлээгүй бол тухайн төрлийн хувьд шинэ бүртгэл хийхгүй байж болно.

ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

Зориудын бус үйлдвэрлэлээс гарах хаягдлыг бууруулах буюу устгах арга хэмжээ

Тал бүр Хавсралт В-д дурдсан химийн бодис бүрийн хүний үйл ажиллагаатай холбогдон бий болсон гарц хаягдлыг бууруулах, боломжтой бол бүр мөсөн зогсоох зорилгоор дараахь наад захын арга хэмжээг авна. Үүнд:

(а) Өөрийнх нь хувьд энэ Конвенц хүчин төгөлдөр болсноос хойш 2 жилийн дотор үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг, шаардлагатай бол бүсийн буюу дэд бүсийн хэмжээнд боловсруулж, улмаар 7 дугаар зүйлд заасан төлөвлөгөөний нэг хэсэг болгон хэрэгжүүлж, чингэхдээ Хавсралт В-д дурдсан химийн бодисын гарц хаягдлыг тогтоох, тодорхойлох болон зохицуулах, (б)-гээс (д) хүртэлх дэд заалтуудыг хэрэгжүүлэхэд тус дөхөм үзүүлэхийг зорино. Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд доорх зүйлийг оруулна. Үүнд:

- (i) Хавсралт В-д тодорхойлсон эх үүсвэрийн төрлүүдийг харгалзан үзэж гарц байгаа болон цаашид гарц болзошгүй гарц хаягдлын, түүний дотор эх үүсвэрийн бүртгэлийг бий болгох, явуулахтай холбогдсон үнэлгээ. Чингэхдээ;
- (ii) Тийм гарц хаягдлыг зохицуулах талаар оролцогч Талаас явуулж буй бодлого, гарсан хууль тогтоомжийн үр дүнгийн үнэлгээ;
- (iii) Энэхүү заалтыг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн бөгөөд (i), (ii)-д дурдсан үнэлгээг харгалзсан стратеги;
- (iv) Дээрх стратегитай холбогдсон бөгөөд түүнийг таниулан сурталчлахад чиглэсэн сургалт, боловсролыг дэмжих алхмууд;
- (v) Эдгээр стратеги болон энэхүү заалтыг хэрэгжүүлэхэд гарсан ахиц ололтыг 5 жил тутам хянан үзэхэд гарах үр дүн; хяналтын үр дүнг 15 дугаар зүйлийн дагуу гарах илтгэлд тусгана;
- (vi) Үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, түүний дотор түүнд тусгагдсан стратеги, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх график;

(б) Гарц хаягдлыг түргэн бөгөөд бодитойгоор бууруулах, эх үүсвэрийг нь арилгахад хүргэхүйц хэрэгжүүлж болох зохистой практик арга хэмжээг авахад дэмжлэг үзүүлнэ;

(в) Хавсралт В-д дурдсан гарц хаягдлыг бууруулах, хаягдлаас сэргийлэх арга хэмжээний тухай ерөнхий чиглэл болон Талуудын Бага

хурлаас батлан гаргах зөвлөмжийг харгалзан хавсралт В-д дурдсан химийн бодис бий болох, хаягдал болон гарахаас сэргийлэх зорилгоор орлуулах буюу сайжруулсан материал, бүтээгдэхүүн, үйлдвэрлэлийн үйл явцыг бий болгох, хэрэглэхийг дэмжих буюу зохих нөхцөлд шаардана;

(г) Хавсралт В-гийн II хэсэгт тодорхойлсон эх үүсвэрийн төрлүүдэд эхэн үед онцгой анхаарч шинэ эх үүсвэрийн хувьд тэргүүний арга техникийг хэрэглэх явдлыг Талаас тийм арга хэмжээ авах шаардлагатай гэж үзсэн эх үүсвэрийн төрлүүдийн хувьд дэмжих буюу шаардлагатай бол үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх графикийн дагуу шаардана. Тухайн хавсралтын II хэсэгт заасан төрлүүд дэх шинэ эх үүсвэрийн хувьд тэргүүний арга техникийг ашиглах шаардлагыг боломжийн хэрээр даруй, гэхдээ тухайн Талын хувьд энэ Конвенц хүчин төгөлдөр болсноос хойш 4 жилийн дотор ашиглана. Талууд тодорхойлсон төрлүүдэд хүрээлэн буй орчинд халгүй тэргүүний практик ашиглахыг дэмжинэ. Тэргүүний арга техникийг ашиглах, хүрээлэн буй орчинд халгүй тэргүүний практик ажиллагааг хэрэгжүүлэхдээ гарц хаягдлаас сэргийлэх, хорогдуулах арга хэмжээний талаар тухайн Хавсралтад тусгасан ерөнхий чиглэл болон Талуудын Бага хурлаас гарах тэргүүний арга техник, хүрээлэн буй орчны тэргүүний практикийн тухай зөвлөмжийг харгалзана;

(д) Тэргүүний арга техникийг ашиглах, хүрээлэн буй орчинд халгүй тэргүүний практикийг хэрэгжүүлэх явдлыг:

- (i) Байгаа эх үүсвэрүүдийн хувьд Хавсралт В-гийн II хэсэгт дурдсан эх үүсвэрийн төрлүүдийн болон мөн хавсралтын III хэсэгт тусгасантай адил эх үүсвэрийн төрлүүдийн хувьд;
- (ii) Шинэ эх үүсвэрүүдийн хувьд Хавсралт В-гийн III хэсэгт дурдсантай адил бөгөөд тухайн Талаас дэд заалт (г)-ийн хүрээнд авч үзээгүй эх үүсвэрүүдийн хувьд тус тус үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний дагуу дэмжинэ

Талууд тэргүүний арга техникийг ашиглах, хүрээлэн буй орчинд халгүй тэргүүний практик ажиллагааг хэрэгжүүлэхдээ гарц хаягдлаас сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээний талаар Хавсралт В-д тусгасан ерөнхий чиглэл болон Талуудын Бага хурлаас батлан гаргах тэргүүний арга техник ба хүрээлэн буй орчинд халгүй тэргүүний практикийн тухай зөвлөмжийг харгалзана;

(е) Энэхүү заалт болон Хавсралт В –гийн зорилгоор:

- (i) “Тэргүүний арга техник” гэж Хавсралт В-гийн I хэсэгт дурдсан химийн бодисын гарц хаягдал, түүнээс хүрээлэн буй орчинд үзүүлэх нөлөөнөөс сэргийлэх, энэ нь биелшгүй тохиолдолд бууруулахад чиглэсэн, практикийн хувьд хаягдлыг бууруулах үндсийг

зарчмын хувьд олгож буй үйл ажиллагаа, түүнийг явуулах хамгийн үр ашигтай, шилдэг арга барилыг хэлнэ;

- (ii) “Арга техник” гэж ашиглаж буй технологи болон түүнийг зохиох, хийж бүтээх, арчлах, ажиллуулах болон ашиглалтаас гаргах арга замыг хэлнэ;
- (iii) “Байгаа” арга техник гэж гүйцэтгэгчид ашиглах боломжтой, үйлдвэрлэлийн холбогдох секторт өргөнөөр хэрэглэхээр эдийн засгийн болон техникийн нөхцөл, зардал, давуу талыг нь харгалзан боловсруулсан арга техникийг хэлнэ;
- (iv) “Тэргүүний” гэж хүрээлэн буй орчныг хамгаалахад хамгийн үр ашигтай байх явдлыг хэлнэ;
- (v) “Хүрээлэн буй орчинд халгүй тэргүүний практик ” гэж хүрээлэн буй орчны хяналтын арга хэмжээ, стратегийн хамгийн зохистой хослолыг хэрэглэх явдлыг хэлнэ;
- (vi) “Шинэ эх үүсвэр” гэж дор дурдсанаас наад зах нь 1 жилийн дараа байгуулж эхэлсэн буюу үлэмж өөрчлөлт оруулсантай холбогдон бий болсон эх үүсвэрийг хэлнэ;

а. Холбогдох Талын хувьд энэхүү Конвенц хүчин төгөлдөр болсон; буюу

б. Хавсралт В-д оруулсан нэмэлт өөрчлөлтөд дурдсан эх үүсвэр энэхүү Конвенцийн нөхцөлд хамаарах болж, тухайн нэмэлт өөрчлөлт холбогдох Талын хувьд хүчин төгөлдөр болсон.

(ё) Тал нь энэхүү заалтын дагуу тэргүүний арга техникийг ашиглах үүднээс хаягдлыг хязгаарлах хэмжээ буюу үйл ажиллагааны стандартыг ашиглаж болно.

ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

Нөөц болон хаягдлаас үүссэн гарц болон хаягдлыг бууруулах буюу устгах арга хэмжээ

1. Хавсралт А буюу Б-д дурдсан химийн бодисоос бүрдсэн буюу тийм бодис бүхий бодисын нөөц болон Хавсралт А,Б,В-д дурдсан химийн бодисоос бүрдсэн буюу тийм бодис бүхий буюу тийм бодисоор хордсон бодис бүхий хаягдал, түүний дотор хаягдал болж буй бүтээгдэхүүн, зүйлийг хүний эрүүл

мэнд, хүрээлэн буй орчинд хохирол учруулахгүйгээр зохицуулахын тулд Тал тус бүр:

(а) дараах зүйлийг тодорхойлоход чиглэсэн холбогдох стратегийг боловсруулна:

- (i) Хавсралт А буюу Б-д дурдсан химийн бодисоос бүрдсэн буюу тийм бодис бүхий бодисуудын нөөц;
- (ii) Хавсралт А, Б, В-д дурдсан химийн бодисыг агуулсан буюу тэдгээрээр бохирдсон хаягдал, хэрэглэж буй бүтээгдэхүүн, зүйлс;

(б) Хавсралт А буюу Б-д дурдсан химийн бодисоос бүрдсэн буюу тийм бодисыг агуулсан, түүгээр бохирдсон нөөцийг дэд заалт (а)-д заасан стратегийн үндсэн дээр боломжийн хэрээр тогтооно;

(в) Нөөцийг нөхцөл байдлыг нь харгалзан аюулгүйгээр, үр ашигтайгаар, хүрээлэн буй орчинд халгүйгээр зохицуулна. Хавсралт А, Б-д дурдсан химийн бодисын нөөцийг хавсралт А-д заасан тусгай зөвшөөрөл буюу Хавсралт Б-д заасан тусгай зөвшөөрөл буюу зөвшөөрөгдсөн зориулалтын дагуу ашиглах боломжгүй нөхцөлд хаягдал хэмээн үзэж, дэд заалт (г)-д заасны дагуу арга хэмжээ авна. Үүнд 3 дугаар зүйлийн 2 дугаар заалтын дагуу экспортлохыг зөвшөөрсөн нөөц хамаарахгүй;

(г) Тийм хаягдал, түүний дотор бүтээгдэхүүн, зүйлс хаягдал болоход зохих арга хэмжээг авна. Тухайлбал:

- (i) Хүрээлэн буй орчинд хохирол учруулахгүйгээр цуглуулж, тээвэрлэж, хадгална;
- (ii) Удаан задардаг органик бохирдуулагч нь устгах буюу бүрмөсөн хувирч, бохирдуулагчийн шинж чанараа алдаж байхаар зайлуулна. Хэрэв устгах буюу бүрмөсөн хувиргах нь хүрээлэн буй орчинд халтай эсвэл удаан задардаг органик бохирдуулагчийн агууламж нь маш бага бол хүрээлэн буй орчинд халгүй өөр замаар зайлуулна. Чингэхдээ олон улсын, түүний дотор 2 дугаар заалтын дагуу боловсруулан гаргах дүрэм, стандарт, зөвлөмжүүд болон аюултай хаягдлын талаарх олон улсын болон бүс нутгийн холбогдох дүрэм журам, зааврыг харгалзана;
- (iii) Удаан задардаг органик бохирдуулагчийг сэргээх, дахин боловсруулах, хэрэглээнд оруулах, шууд буюу өөр хэлбэрээр ашиглахад хүргэхүйц зайлуулах арга ажиллагаанд зөвшөөрөл олгохгүй байна;

- (iv) Олон улсын холбогдох дүрэм, стандарт, зөвлөмжийг чанд сахих үндсэн дээр олон улсын хил дамнуулан тээвэрлэнэ.

(д) Хавсралт А, Б буюу В-д дурдсан химийн бодисоор бохирдсон газрыг тодорхойлох арга замыг бий болгох талаар хүчин чармайлт гаргана; тийм газрыг сэргээх арга хэмжээ авч буй бол түүнийг хүрээлэн буй орчинд хохирол учруулахгүйгээр явуулна;

2. Талуудын Бага хурал нь Аюултай хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх, зайлуулахад хяналт тавих тухай Базелийн Конвенцийн холбогдох байгууллагуудтай, тухайлбал дараахь зорилгоор нягт хамтран ажиллана:

(а) Удаан задардаг органик бохирдуулагчийн Хавсралт Г-гийн 1 дүгээр заалтад заасан шинж чанар дахин илрэхгүйгээр устгах, бүрмөсөн хувирах түвшинг тогтоох;

(б) Дээр дурдсан хүрээлэн буй орчинд халгүй зайлуулах арга гэж юу болохыг тодорхойлох;

(в) Энэ зүйлийн 1 дэх заалтын (г) (ii) –д дурдсан удаан задардаг органик бохирдуулагчийн бага агууламжийг тодорхойлох үүднээс Хавсралт А, Б, В -д дурдсан химийн бодисуудын концентрацийн түвшинг тогтоох.

ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

Хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө

1. Тал бүр:

(а) Энэхүү Конвенциор хүлээсэн үүргээ хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө боловсруулж, түүнийгээ биелүүлэхийг зорино;

(б) Өөрийнх нь хувьд Конвенц хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш 2 жилийн дотор Талуудын Бага хуралд Конвенцийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөгөө хүргүүлнэ.

(в) Конвенцийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөгөө үе үе болон Талуудын Бага хурлаас заасны дагуу тогтмол хянан шинэчилнэ.

2. Талууд Конвенцийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг боловсруулах, биелүүлэх, шинэчлэхэд бие биедээ туслалцаа үзүүлэх үүднээс шууд буюу дэлхий нийтийн, бүсийн, дэд бүсийн байгууллагуудаар дамжуулан хамтран ажиллах ба үндэсний холбогдох этгээдүүдтэй, түүний дотор эмэгтэйчүүдийн байгууллага, хүүхдийн эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн байгууллагуудтай зөвлөлдөнө.

3. Талууд удаан задардаг органик бохирдуулагчийн талаарх үндэсний төлөвлөгөөг шаардлагатай тохиолдолд тогтвортой хөгжлийнхөө стратегид тусгах арга замыг эрэлхийлж ажиллана.

НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

Химийн бодисыг Хавсралт А, Б, В-д оруулах

1. Тал нь Хавсралт А, Б буюу В-д химийн бодис нэмж оруулах саналаа Нарийн бичгийн дарга нарын газарт гаргаж болно. Саналд Хавсралт Г-д дурдсан мэдээллийг тусгасан байна. Саналыг боловсруулахдаа бусад Талын болон Нарийн бичгийн дарга нарын газрын туслалцааг авч болно.

2. Нарийн бичгийн дарга нарын газар саналд Хавсралт Г-д заасан мэдээллийг тусгасан эсэхийг нягтлан шалгана. Мэдээллийг тусгасан гэж үзвэл түүнийг Удаан задардаг органик бохирдуулагчийн асуудал хариуцсан Хороонд хүргүүлнэ.

3. Байгаа бүх мэдээллийг зохих ёсоор харгалзан Хороо нь саналыг Хавсралт Г-д заасан шалгууруудыг ашиглан уян хатан, ил тод байдлаар хянан үзнэ.

4. Хэрэв Хороо:

(а) шалгуурын нөхцлүүд хангагдсан гэж үзвэл уг санал болон Хорооны дүгнэлтийг Нарийн бичгийн дарга нарын газраар дамжуулан бүх Тал ба ажиглагчдад толилуулж, хавсралт Д-д заасан мэдээллийг гаргаж өгөхийг хүснэ;

(б) шалгуурын нөхцлүүд хангагдсангүй гэж үзвэл уг санал болон Хорооны дүгнэлтийг Нарийн бичгийн дарга нарын газраар дамжуулан бүх Тал болон ажиглагчдад толилуулж, саналыг хэлэлцэх явдлыг түдгэлзүүлнэ.

5. Аливаа Тал 4 дүгээр заалтын дагуу хэлэлцэхийг нь түдгэлзүүлсэн саналыг Хороонд дахин тавьж болно. Чингэхдээ түүнийг авч үзэх өөрийн үндэслэлүүдийг, түүнчлэн Хороо яагаад түүнийг дахин авч үзэх шаардлагатайг заасан үндэслэлүүдийг Хороонд гаргаж болно. Хэрэв Хороо түүнийг энэхүү журмын дагуу авч үзээд хэлэлцэхийг нь дахин түдгэлзүүлбэл холбогдох Тал Хорооны шийдвэртэй заргалдаж болох ба Талуудын Бага хурал асуудлыг дараагийн хуралдаанаараа авч хэлэлцэнэ. Талуудын Бага хурал нь Хавсралт Г-д дурдсан шалгууруудыг үндэслэн Хорооны дүгнэлт болон Тал, ажиглагчдаас өгсөн нэмэлт мэдээллийг харгалзан саналыг хэлэлцэх шийдвэр гаргаж болно.

6. Хэрэв Хороо шалгуурын нөхцлүүд хангагдсан гэж үзсэн буюу Бага хурал саналыг хэлэлцэх нь зүйтэй гэж тогтсон тохиолдолд Хороо саналыг хянан үзнэ. Чингэхдээ хүлээн авсан нэмэлт мэдээллийг харгалзах бөгөөд Хавсралт Д-гийн дагуу эрсдлийн тодорхойлолтын төслийг бэлтгэнэ. Эрсдлийн тодорхойлолтын төслийг Нарийн бичгийн дарга нарын газраар дамжуулан бүх Тал, ажиглагчдад толилуулан саналыг нь авч, эрсдлийн тодорхойлолтыг гүйцээнэ.

7. Хороо Хавсралт Д-гийн дагуу бэлтгэсэн эрсдлийн тодорхойлолтын үндсэн дээр:

(а) тухайн химийн бодис нь хүрээлэн буй орчны үйл явцад хол тархаж, хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчинд дэлхий нийтийг хамарсан арга хэмжээ авахыг шаардахуйц сөрөг нөлөө үзүүлж болзошгүй гэж үзвэл саналыг хэлэлцэнэ. Шинжлэх ухааны бүрэн мэдээлэл нотолгоо хангалттай бус байх нь саналыг хэлэлцэхэд саад болохгүй. Хороо Хавсралт Е-д дурдсан асуудлуудтай холбогдсон мэдээлэл өгөхийг Нарийн бичгийн дарга нарын газраар дамжуулан бүх Тал, ажиглагчдаас хүснэ. Мөн эрсдлийн удирдлагын үнэлгээг, түүний дотор тухайн химийн бодист тавих хяналтын арга хэмжээнд Хавсралт Е –гийн дагуу хийх үнэлгээг бэлтгэх; буюу

(б) саналыг цаашид хэлэлцэх шаардлагагүй гэж үзвэл эрсдлийн тодорхойлолтыг Нарийн бичгийн дарга нарын газраар дамжуулан бүх Тал, ажиглагчдад толилуулан саналыг хэлэлцэхийг түдгэлзүүлнэ.

8. Тал нь 7 (б) заалтын дагуу түдгэлзүүлсэн саналтай холбогдуулан санал тавигч болон бусад Талаас нэг жил хүртэлх хугацааны дотор нэмэлт мэдээлэл авах асуудлыг Хороонд тавих хүсэлтийг Талуудын Бага хуралд гаргаж болно. Хороо саналыг дурдсан хугацааг өнгөрсний дараа хүлээн авсан нэмэлт мэдээллийн үндсэн дээр 6 дугаар заалт болон Талуудын Бага хурлаас тогтоох дарааллын дагуу дахин хэлэлцэнэ. Хэрэв саналыг авч үзээд түүнийг хэлэлцэхийг дахин түдгэлзүүлбэл Тал Хорооны шийдвэртэй заргалдаж болох ба Талуудын Бага хурал асуудлыг дараагийн хуралдаанаараа авч хэлэлцэнэ. Талуудын Бага хурал нь нь Хавсралт Д-д дурдсан эрсдлийн тодорхойлолтыг үндэслэн Хорооны дүгнэлт, Тал болон ажиглагчдаас өгсөн бусад нэмэлт мэдээллийг харгалзан саналыг хэлэлцэх шийдвэр гаргаж болно. Хэрэв Талуудын Бага хурал саналыг хэлэлцэх нь зүйтэй гэж үзвэл Хороо эрсдлийн удирдлагын үнэлгээг бэлтгэнэ.

9. Хороо 6 дугаар заалтад дурдсан эрсдлийн тодорхойлолт, 7(а) буюу 8 дугаар заалтад дурдсан эрсдлийн удирдлагын үнэлгээг үндэслэн тухайн химийн бодисыг Хавсралт А, Б буюу В дэх жагсаалтад оруулах асуудлыг Талуудын Бага хурлаар хэлэлцүүлэх эсэх талаар зөвлөмж гаргана. Талуудын Бага хурал Хорооны зөвлөмжийг, түүний дотор шинжлэх ухааны баримт нотолгоо хангалттай бус байгааг харгалзан тухайн химийн бодисыг Хавсралт А, Б буюу В-д оруулах эсэх, хяналтын холбогдох арга хэмжээг тусгах эсэх талаар шийдвэр гаргана.

ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Мэдээлэл солилцоо

1. Тал бүр доорх чиглэлээр мэдээлэл солилцох буюу тийнхүү солилцоход тус дөхөм үзүүлнэ:

(а) удаан задардаг органик бохирдуулагчийн үйлдвэрлэл, хэрэглээ, гарц хаягдлыг бууруулах буюу зогсоох;

(б) удаан задардаг органик бохирдуулагчийг орлох зүйлс, түүний дотор тэдгээрийн улмаас учирч буй эрсдэл, эдийн засаг, нийгмийн хохирол.

2. Талууд 1 дүгээр заалтад дурдсан мэдээлийг шууд буюу Нарийн бичгийн дарга нарын газраар дамжуулан солилцоно.

3. Тал бүр тийм мэдээлэл солилцох үндэсний төвийг томилж ажиллуулна.

4. Нарийн бичгийн дарга нарын газар нь удаан задардаг органик бохирдуулагчийн талаарх мэдээлэл, түүний дотор Талууд, засгийн газар хоорондын болон төрийн бус байгууллагуудаас ирүүлсэн мэдээллийн зуучлагчийн үүрэг гүйцэтгэнэ.

5. Хүний эрүүл мэнд, аюулгүй байдал, хүрээлэн буй орчны аюулгүй байдлын тухай мэдээллийг энэхүү Конвенцийн зорилгоор нууцад хамааруулахгүй. Энэхүү Конвенцийн дагуу өөр бусад мэдээлэл солилцож байгаа Талууд харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр нууц мэдээлийг задруулахгүй байна.

АРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Олон нийтийн мэдээлэл, сурталчилгаа, боловсрол

1. Тал бүр дараах арга хэмжээг авахад бололцооныхоо хэрээр дэмжиж тусална. Үүнд:

(а) удаан задардаг органик бохирдуулагчийн талаар бодлого боловсруулагчид, шийдвэр гаргагчдад сурталчлан танилцуулах;

(б) 9 дүгээр зүйлийн 5 дугаар заалтыг харгалзан удаан задардаг органик бохирдуулагчийн тухай байгаа бүхий л мэдээллийг олон нийтэд хүргэх.

(в) удаан задардаг органик бохирдуулагчид, тэдгээрээс хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчинд үзүүлдэг уршиг нөлөө болон тэдгээрийг орлуулах зүйлийн талаар танилцуулсан олон нийтийн сурталчилгааны болон сургалтын хөтөлбөрийг, ялангуяа эмэгтэйчүүд, хүүхэд, боловсрол дутмаг хүмүүст зориулан боловсруулж хэрэгжүүлэх;

(г) удаан задардаг органик бохирдуулагчид, тэдгээрээс хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчинд үзүүлж буй уршиг нөлөөний талаар хэлэлцэх, холбогдох арга хэмжээг боловсруулахад олон нийтийг оролцуулах, тухайлбал энэхүү Конвенцийг үндэсний хэмжээнд хэрэгжүүлэхэд хувь нэмэр оруулах боломжийг олгох;

(д) ажилчин, эрдэм шинжилгээний ажилтан, сурган хүмүүжүүлэгчид, техникийн болон удирдах боловсон хүчин бэлтгэх;

(е) сургалт, олон нийтийн сурталчилгааны материалыг үндэсний болон олон улсын хэмжээнд боловсруулах, солилцох; болон

(ё) боловсролын ба сургалтын хөтөлбөрийг үндэсний болон олон улсын хэмжээнд боловсруулж хэрэгжүүлэх.

2. Тал бүр 1 дүгээр заалтад дурдсан мэдээллийг бололцооны хэрээр олон нийтэд нээлттэй байлгаж, шинэчилж байна.

3. Үйлдвэрлэлийн болон мэргэжлийн ашиглагчид нь 1 дүгээр заалтад дурдсан мэдээллийг үндэсний, шаардлагатай бол дэд бүсийн, бүсийн ба олон улсын түвшинд солилцох явдлыг Тал бүр бололцооны хэрээр дэмжинэ.

4. Талууд удаан задардаг органик бохирдуулагчид болон тэдгээрийг орлох зүйлийн тухай мэдээлэл солилцохдоо мэдээлэх хуудас, илтгэл, олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэл болон харилцаа холбооны бусад хэрэгслийг ашиглаж болох бөгөөд үндэсний болон олон улсын мэдээллийн төвүүдийг байгуулж болно.

5. Тал бүр хавсралт А, Б буюу В-д дурдсан бөгөөд жилд гарсан буюу зайлуулсан химийн бодисын хэмжээний тухай мэдээлэл цуглуулах, солилцох үүднээс гарсан, шилжүүлсэн бохирдуулагчийг бүртгэх хэрэгсэл, механизмыг бий болгох асуудлыг нааштайгаар авч үзнэ.

АРВАН НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Судалгаа, боловсруулалт, шинжилгээ

1. Талууд удаан задардаг органик бохирдуулагчид, тэдгээрийг орлуулах бодис, удаан задардаг органик бодис болж болзошгүй зүйлс, түүний дотор тэдгээрийн:

- (а) хүрээлэн буй орчинд гарах гарц хаягдал, эх үүсвэр;
- (б) хүрээлэн буй орчин болон хүний биед орших байдал, түвшин, хандлага;
- (в) хүрээлэн буй орчинд шилжин тархах, хувирах явдал;
- (г) хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчинд үзүүлэх нөлөө;
- (д) нийгэм-эдийн засаг, соёлын үр дагавар;

(е) гарц хаягдлын хорогдол, устал; болон

(ё) үүсгэгч эх үүсвэрийг бүртгэх нэгдсэн арга зүй болон гарц хаягдлыг хэмжих аналитик арга техникийн талаар үндэсний ба олон улсын түвшинд зохих судалгаа, боловсруулалт, шинжилгээ хийх болон хамтарч ажиллахыг болоцооны хэрээр дэмжинэ.

2. Талууд 1 дүгээр заалтыг хэрэгжүүлэхдээ:

(а) давхардсан ажиллагаа, хүч чармайлт аль болох бага гаргахыг анхаарч шинжилгээ судалгаа хийх, мэдээлэл цуглуулах, шинжилгээ явуулах явдлыг тодорхойлох, үнэлж дүгнэх, санхүүжүүлэхэд чиглэсэн олон улсын хөтөлбөр, сүлжээ, байгууллагыг бололцооны хэрээр хөгжүүлж дэмжинэ;

(б) ялангуяа хөгжиж буй болон шилжилтийн эдийн засагтай орнуудын шинжлэх ухаан-техникийн судалгаа явуулах боломж чадавхийг бэхжүүлэх, мэдээлэл, судалгааг ашиглах, солилцох явдлыг нь хөхиүлэн дэмжихэд чиглэсэн үндэсний болон олон улсын хүчин чармайлтыг бололцоогоороо хөхиүлэн дэмжинэ;

(в) хөгжиж буй болон шилжилтийн эдийн засагтай орнуудын, ялангуяа санхүү хийгээд техникийн талаарх хэрэгцээ шаардлагыг харгалзаж, (а), (б) дэд заалтад дурдсан хүчин чармайлтыг хэрэгжүүлэхэд оролцох чадавхийг нь бэхжүүлэх талаар хамтран ажиллана;

(г) удаан задардаг органик бохирдуулагчаас нөхөн үржихүйн эрүүл мэндэд үзүүлдэг нөлөөллийг бууруулах талаар судалгаа хийнэ;

(д) судлах, боловсруулах, шинжилгээ хийх талаар энэхүү заалтад дурдсан үйл ажиллагааны үр дүнтэй цаг тухайд нь танилцах боломжийг олон нийтэд байнга олгоно;

(е) судлах, боловсруулах болон шинжилгээ хийх явцад гарсан мэдээллийг хадгалах, баяжуулах талаар хамтран ажиллах буюу тийнхүү хамтран ажиллах явдлыг дэмжинэ.

АРВАН ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Техникийн туслалцаа

1. Хөгжиж буй болон шилжилтийн эдийн засагтай орон болох Талуудын хүсэлтээр техникийн зохих туслалцааг цаг тухайд нь олгож байх нь энэхүү Конвенцийг амжилттай хэрэгжүүлэх чухал нөхцөл гэдгийг Талууд хүлээн зөвшөөрч байна.

2. Талууд хөгжиж буй болон шилжилтийн эдийн засагтай орон болох Талуудад онцгой хэрэгцээ шаардлагыг нь харгалзан туслах, энэхүү Конвенциор

хүлээсэн үүргээ биелүүлэх чадавхийг нь хөгжүүлэн бэхжүүлэх үүднээс тэдэнд техникийн зохих туслалцааг цаг тухайд нь үзүүлэх талаар хамтран ажиллана.

3. Хөгжингүй болон бусад орон болох Талаас боломж чадавхиа харгалзан үзүүлэх техникийн туслалцаанд энэхүү Конвенциор хүлээсэн үүргийг биелүүлэх чадавхийг бэхжүүлэхэд чиглэсэн техникийн тусламжийг харилцан тохиролцсоноор оруулна. Энэ талаар удирдлага болгох нэмэлт чиглэлийг Талуудын Бага хурал батлан гаргана.

4. Талууд хөгжиж буй болон шилжилтийн эдийн засагтай орон болох Талуудад энэхүү Конвенцийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан техникийн туслалцаа үзүүлэх, технологи шилжүүлэхийг дэмжих үүднээс шаардлагатай бол тохиролцоо байгуулна. Тийм тохиролцоонд энэхүү Конвенциор хүлээсэн үүргээ биелүүлэхэд нь хөгжиж буй болон шилжилтийн эдийн засагтай орон болох Талуудад туслах үндэсний чадавхийг бэхжүүлэх, технологи шилжүүлэх бүсийн болон салбар бүсийн төвүүд хамаарна. Энэ талаар удирдлага болгох нэмэлт чиглэлийг Талуудын Бага хурал батлан гаргана.

5. Талууд техникийн туслалцааны талаар арга хэмжээ авахдаа нэн буурай хөгжилтэй болон арлын хөгжиж буй жижиг орнуудын онцлог хэрэгцээ шаардлага, онцгой байдлыг энэ зүйлийн хувьд бүрэн харгалзан үзнэ.

АРВАН ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Санхүүгийн эх үүсвэр, механизм

1. Тал бүр энэхүү Конвенцийн зорилгыг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн үйл ажиллагааг үндэсний төлөвлөгөө, тэргүүлэх зорилт, хөтөлбөрийн дагуу санхүүгийн талаар бололцооны хэрээр дэмжиж урамшуулна.

2. Энэхүү Конвенциор хүлээсэн үүргээ бүрэн биелүүлэхэд гарах тохиролцсон нэмэлт бүх зардлыг нөхөх боломжийг хөгжиж буй болон шилжилтийн эдийн засагтай орон болох Талуудад олгох үүднээс хөгжингүй орон болох Талууд санхүүгийн шинэ нэмэлт хөрөнгийг тусламж авч буй Тал болон 6 дугаар заалтад дурдсан механизмд оролцож буй этгээдийн хооронд тохиролцсоны дагуу гаргана. Бусад Тал санхүүгийн тийм хөрөнгийг өөрийн боломжийн дагуу сайн дурын үндсэн дээр олгож болно. Бусад эх үүсвэр хандив оруулах явдлыг дэмжинэ. Эдгээр үүргийг биелүүлэхэд үзүүлэх санхүүгийн туслалцаа нь хүрэлцэхүйц, урьдчилан тооцож болохуйц, цаг үеэ олсон, хандив оруулж буй Талуудын санхүүгийн үүрэг хариуцлага нь тэнцвэртэй байхын чухлыг тус тус харгалзана.

3. Энэхүү Конвенциор хүлээсэн үүргийг биелүүлэхтэй холбогдуулан хөгжингүй болон бусад орон болох Талаас өөрсдийн боломж, үндэсний төлөвлөгөө, тэргүүлэх зорилт, хөтөлбөрөө харгалзан үзүүлж болох болон хөгжиж буй болон шилжилтийн эдийн засагтай орон болох Талуудын авах

санхүүгийг туслалцааг хоёр талын, бүсийн болон олон талын бусад үүсвэр буюу сувгаар дамжуулж болно.

4. Хөгжиж буй орон болох Талуудаас энэхүү Конвенциор хүлээсэн үүргээ хэр зэрэг биелүүлэх нь хөгжингүй орон болох Талууд санхүүгийн болон техникийн туслалцаа үзүүлэх, технологи шилжүүлэх талаар Конвенциор хүлээсэн үүргээ хэр зэрэг биелүүлэхээс хамаарна. Хөгжиж буй орон болох Талуудын хувьд нийгэм, эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг хангах, ядуурлыг арилгах нь нэн тэргүүний бөгөөд хамгаас чухал зорилго болохыг бүрэн харгалзахын хамт хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчныг хамгаалахад зохих ёсоор анхаарна.

5. Талууд санхүүжилтийн талаар арга хэмжээ авахдаа нэн буурай хөгжилтэй болон арлын хөгжиж буй жижиг орнуудын онцлог хэрэгцээ шаардлага, онцгой байдлыг бүрэн анхаарч үзнэ.

6. Энэхүү Конвенцийг хэрэгжүүлэхэд нь туслах үүднээс хөгжиж буй болон шилжилтийн эдийн засагтай орон болох Талуудад санхүүгийн хүрэлцэхүйц бөгөөд тогтвортой хөрөнгийг буцалтгүйгээр буюу хөнгөлөлттэй нөхцлөөр олгох механизмыг үүгээр тогтоож байна. Энэхүү механизм нь Талуудын Бага хурлын ерөнхий удирдлага, шаардлагатай бол тодорхой чиглэлийн дор үйл ажиллагаагаа явуулах бөгөөд ажлаа Бага хуралд тайлагнана. Механизмын үйл ажиллагааг Талуудын Бага хурлаас батлан гаргах шийдвэрийн үндсэн дээр нэг буюу хэд хэдэн этгээдэд, түүний дотор үйл ажиллагаагаа явуулж байгаа олон улсын байгууллагуудад хариуцуулна. Механизм нь олон талын, бүсийн болон хоёр талын шугамаар санхүүгийн болон техникийн туслалцаа үзүүлдэг бусад этгээдийг хамарч болно. Механизмд оруулах хандив нь хөгжиж буй болон шилжилтийн эдийн засагтай орон болох Талуудад 2 дугаар заалтын дагуу олгож байгаа санхүүгийн бусад хөрөнгөд нэмэлт дэмжлэг болно.

7. Талуудын Бага хурал энэхүү Конвенцийн зорилго болон 6 дугаар заалтын дагуу уг механизмын үйл ажиллагаанд удирдлага болгох чиглэлийг анхдугаар хуралдаанаараа баталж, түүнийг хүчин төгөлдөр болгох журмын талаар санхүүгийн механизмд оролцож буй этгээд буюу этгээдүүдтэй тохирно. Чиглэл нь, тухайлбал дараахь асуудлуудыг зохицуулна:

(а) бодлого, стратеги болон хөтөлбөрийн тэргүүлэх зорилтууд, түүнчлэн санхүүжилт авах, түүнийг хэрэглэх дэлгэрэнгүй бөгөөд тодорхой шалгуур, зөвлөмжийг тодорхойлох, түүний дотор хөрөнгийн ашиглалтыг тогтмол хянаж, үнэлж дүгнэх;

(б) энэхүү Конвенцийг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн үйл ажиллагааны санхүүжилт нь хангалттай бөгөөд тогтвортой байгаа эсэх талаар санхүүгийн механизмд оролцож буй этгээд буюу этгээдүүдээс Талуудын Бага хуралд тогтмол илтгэл бэлтгэн тавих;

(в) санхүүжилтийн олон эх үүсвэрийг олж ашиглах арга зам, механизм, тохиролцоог дэмжих;

(г) энэхүү Конвенцийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай бөгөөд бэлэн байгаа санхүүжилтийн хэмжээг үнэн зөвөөр тодорхойлох арга зам, хэлбэр. Чингэхдээ удаан задардаг органик бохирдуулагчийг шахан зайлуулах нь удаан хугацааны тогтвортой санхүүжилт болон түүнийг үе үе хянан үзэхийг шаардаж болзошгүйг харгалзах;

(д) Зохицуулалтад нь тус дөхөм үзүүлэх үүднээс санхүүгийн бэлэн байгаа эх үүсвэр болон санхүүжилтийг хэрэгжүүлж буй байдлын тухай мэдээллийг санхүүгийн хэрэгцээ шаардлагын тухай мэдээний хамт сонирхсон Талуудад өгөх.

8. Талуудын Бага хурал энэхүү зүйлийн дагуу байгуулж буй механизмын үр өгөөж, түүнээс хөгжиж буй болон шилжилтийн эдийн засагтай орон болох Талуудын өөрчлөгдөж буй хэрэгцээ шаардлагыг хангаж буй байдал, 7 дугаар заалтад дурдсан шалгуур, чиглэл, санхүүжилтийн түвшин, түүнчлэн санхүүгийн механизмыг ажиллуулах үүрэг хүлээсэн байгууллагуудын үйл ажиллагааны үр дүнг хоёр дахь хуралдаанаасаа хэтрэлгүй хянаж эхэлж, түүнээс хойш тогтмолжуулна.

АРВАН ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Санхүүгийн түр зохицуулалт

Хүрээлэн буй орчны Өөрчлөн байгуулсан дэлхий дахины Санг байгуулах тухай баримт бичгийн дагуу ажиллаж буй Хүрээлэн буй орчны дэлхий дахины Сан нь энэхүү Конвенц хүчин төгөлдөр болох үеэс Талуудын Бага хурлын анхны хуралдаан болох хүртэл буюу Талуудын Бага хурал 13 дугаар зүйлийн дагуу зохион байгуулалтын холбогдох бүтцийг томилох хүртэл 13 дугаар зүйлд заасан санхүүжилтийн механизмын үүргийг түр гүйцэтгэнэ. Хүрээлэн буй орчны дэлхий дахины Сан удаан задардаг органик бохирдуулагчийн талаар тухайлсан арга хэмжээ авах замаар энэхүү үүргээ гүйцэтгэнэ. Чингэхдээ энэ салбарт шинэ зохицуулалт шаардагдаж болзошгүйг харгалзана.

АРВАН ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

Илтгэл мэдээлэл

1. Тал бүр энэхүү Конвенцийн заалтуудыг хэрэгжүүлэхээр авч буй арга хэмжээ болон тэдгээр арга хэмжээ нь Конвенцийн зорилгыг биелүүлэхэд хэр үр дүнтэй байгаа талаар Талуудын Бага хуралд тайлагнана.

2. Тал бүр Нарийн бичгийн дарга нарын газарт дараахь зүйлийг хүргүүлнэ. Үүнд:

(а) Хавсралт А, Б-д дурдсан химийн бодис тус бүрийн үйлдвэрлэсэн, импортлосон, экспортлосон нийт хэмжээний тухай стастикийн тоо баримт буюу тийм мэдээллийн үнэлгээ;

(б) тийм химийн бодисыг импортоор авсан болон экспортлосон орнуудын жагсаалт.

3. Илтгэлийг тогтмол хугацаанд тайлагнаж байх бөгөөд, илтгэлийн хэлбэр, загварыг Талуудын Бага хурлын анхдугаар хуралдаанаас тогтооно.

АРВАН ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

Үр өгөөжийн үнэлгээ

1. Талуудын Бага хурал энэхүү Конвенц хүчин төгөлдөр болсноос хойш дөрөв дэх жилээс эхлэн, цаашдаа Бага хурлаас тогтоох хугацаанд Конвенцийн үр өгөөжийн дүнг тогтмол үнэлж байна.

2. Үнэлгээг хийхэд тус дөхөм үзүүлэх үүднээс болон Хавсралт А, Б, В-д дурдсан химийн бодис болон тэдгээрийн бүс нутаг хийгээд дэлхий дахинаа тархсан байдлын тухай хяналтын харьцуулсан мэдээлэлтэй болохын тулд Талуудын Бага хурал анхны хуралдаанаараа зохих зохицуулалтыг санаачилна. Зохицуулалт нь:

(а) шаардлагатай бол бүсийн хэмжээнд хэрэгжихээр байх бөгөөд Талуудын техникийн болон санхүүгийн бололцоонд түшиглэсэн, хэрэгжүүлж байгаа хөтөлбөр, хяналтын механизмыг бүрэн хэмжээгээр ашиглах, холбогдох арга зам, хандлагуудыг уялдуулан зохицуулах явдлыг дэмжихэд чиглэсэн байна;

(б) бүс хоорондын ялгаа, тэдгээрээс хяналт хийх чадавхийг нь харгалзан үзэж шаардлагатай бол нэмэлт оруулж болохоор байна;

(в) бүсийн болон дэлхий дахины хэмжээнд Талуудын Бага хурлаас тогтоох хугацаанд явуулах хяналтын дүнгийн талаар Талуудын Бага хуралд тавих илтгэлийг хамарна.

3. Энэ зүйлийн 1 дүгээр заалтад дурдсан үнэлгээг шинжлэх ухаан, хүрээлэн буй орчин, техник, эдийн засгийн түүний дотор дараахь мэдээллийн үндсэн дээр гаргана. Үүнд:

(а) 2 дугаар заалтын дагуу гаргах илтгэл болон хяналтын бусад мэдээлэл;

(б) 15 дугаар зүйлийн дагуу өгөх үндэсний илтгэл; болон

(в) Конвенцийг мөрдөөгүй талаарх 17 дугаар зүйлээр тогтоох журмын дагуу өгөх мэдээлэл.

АРВАН ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

Конвенцийг мөрдөөгүй нөхцөл

Талуудын Бага хурал энэхүү Конвенцийн заалтуудыг мөрдөөгүй нөхцөл байдлыг тогтоох болон Конвенцийг биелүүлээгүй Талын талаар авах арга хэмжээг тодорхойлох журам, зохион байгуулалтын механизмыг аль болох даруй боловсруулан батална.

АРВАН НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

Маргаан шийдвэрлэх

1. Талууд энэхүү Конвенцийг тайлбарлах буюу хэрэглэх талаар гарсан аливаа маргааныг хэлэлцээний буюу өөрсдийн сонгосон бусад арга замаар эв зүйгээр шийдвэрлэнэ.

2. Конвенцийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах үед буюу түүнд нэгдэн орох, мөн түүнээс хойш ямар ч үед бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага биш аливаа Тал Конвенцийг хэрэглэх болон тайлбарлахтай холбогдсон ямар ч маргааны тухайд дор дурдсан шийдвэрлэх арга замын аль нэгийг буюу хоёуланг хүлээн зөвшөөрч буй бусад Талтай үүссэн маргаанаа шийдвэрлэхдээ заавал дагаж мөрдөнө гэдгээ Эх хадгалагчид ирүүлэх батламж бичигтээ мэдэгдэж болно. Үүнд:

(а) Талуудын Бага хурлаас хавсралтаар баталсан журмын дагуу аль болох богино хугацаанд арбитраар хянан хэлэлцүүлэх;

(б) Маргааныг Олон улсын шүүхэд шилжүүлэх;

3. Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага болох Тал 2(а) заалтад дурдсан журмын дагуу явагдах арбитражийн хувьд дээрх мэдэгдлийг хийж болно;

4. Энэ зүйлийн 2 буюу 3 дугаар заалтын дагуу хийсэн мэдэгдэл нь түүнд заасан нөхцлийнхөө хугацаа дуустал буюу түүнийг цуцалсан талаар Эх хадгалагчид бичгээр мэдэгдэл өгснөөс хойш 3 сарын дараа хүчин төгөлдөр байна.

5. Мэдэгдлийн хугацаа дууссан, түүнийг цуцалсан буюу шинэ мэдэгдэл хийсэн зэрэг нь Талууд өөрөөр тохироогүй бол арбитраж буюу Олон улсын шүүхийн явцад нөлөөлөхгүй.

6. Хэрэв маргалдагч Талууд 2 дугаар заалтын дагуу буюу түүнд дурдсаны адил журмыг хүлээн аваагүй буюу хооронд нь маргаан байгаа гэдгийг нэг Тал нь нөгөө Талдаа мэдэгдсэнээс хойш 12 сарын дотор маргаанаа зохицуулж чадаагүй бол уг маргааныг аль нэг талын хүсэлтээр Эвлэрүүлэх комисст шилжүүлнэ. Эвлэрүүлэх комисс нь зөвлөмж бүхий илтгэл гаргана. Эвлэрүүлэх

комисст холбогдох нэмэлт журмыг Талуудын Бага хурлын 2 дугаар хуралдаанаас хэтрэлгүйгээр хавсралтаар батлан гаргана.

АРВАН ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Талуудын Бага хурал

1. Үүгээр Талуудын Бага хурлыг байгуулав.

2. Талуудын Бага хурлын анхдугаар хуралдааныг энэхүү Конвенц хүчин төгөлдөр болсноос хойш нэг жилээс хэтрэлгүйгээр НҮБ-ын Хүрээлэн буй орчны Хөтөлбөрийн Гүйцэтгэх захирал хуралдуулна. Цаашид Талуудын Бага хурлын ээлжит хуралдааныг Бага хурлаас тогтоох хугацаанд зарлан хуралдуулна.

3. Талуудын Бага хурлын ээлжит бус хуралдааныг Бага хурлаас шаардлагатай гэж үзсэн үед буюу оролцогч Талуудын наад зах нь гуравны нэгний дэмжлэг авсан аливаа Талын бичгээр ирүүлсэн хүсэлтийн дагуу хуралдуулна.

4. Талуудын Бага хурал нь анхныхаа хуралдаанаар өөрийн болон туслах байгууллагуудынхаа журам, санхүүгийн дүрэм, мөн түүнчлэн Нарийн бичгийн дарга нарын газрын үйл ажиллагаанд удирдлага болох санхүүгийн заалтуудыг зөвшилцөх журмаар батална.

5. Талуудын Бага хурал нь энэхүү Конвенцийн биелэлтийг байнга хянан үнэлж дүгнэнэ. Мөн Конвенциор хүлээлгэсэн үүргийг биелүүлэх бөгөөд үүний тулд:

(а) Энэхүү Конвенцийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай гэж үзсэн туслах байгууллагуудыг 6 дугаар заалтын дагуу байгуулна;

(б) Эрх бүхий олон улсын байгууллагууд, засгийн газар хоорондын болон төрийн бус байгууллагуудтай хамтран ажиллана;

(в) 15 дугаар зүйлийн дагуу Талуудад толилуулж буй бүх мэдээлэл, түүний дотор 3 дугаар зүйлийн 2 (б) (iii) заалтын үр дүнг тогтмол хянан үзнэ;

(г) Конвенцийн зорилгод хүрэхэд шаардагдах нэмэлт арга хэмжээг хэлэлцэж хэрэгжүүлнэ.

6. Энэхүү Конвенциор хүлээлгэсэн үүргийг нь гүйцэтгүүлэхийн тулд Талуудын Бага хурал анхныхаа хуралдаанаар Удаан задардаг органик бохирдуулагчийн асуудал хариуцсан Хороо хэмээх туслах байгууллагыг байгуулна. Үүнтэй холбогдуулан:

(а) Удаан задардаг органик бохирдуулагчийн асуудал хариуцсан Хорооны гишүүдийг Талуудын Бага хурлаас томилно. Гишүүд нь химийн салбарт үнэлгээ буюу удирдлагын чиглэлээр мэргэшсэн, засгийн газраас

томилсон мэргэжилтнүүд байна. Хорооны гишүүдийг газар зүйн тэгш хуваарилалтын үндсэн дээр томилно.

(б) Талуудын Бага хурал нь Хорооны ажиллах журам, зохион байгуулалт, үйл ажиллагааны талаар шийдвэр гаргана.

(в) Хороо нь зөвлөмжөө зөвшилцөх журмаар гаргах талаар хүчин чармайлт тавина. Хэрэв бүх арга зам барагдаж, зөвшилцөлд хүрч чадаагүй бол зөвлөмжөө байлцан санал өгч буй гишүүдийн гуравны хоёрын саналаар батлан гаргана.

7. Талуудын Бага хурал 3 дахь хуралдаанаараа 3 дугаар зүйлийн 2 (б) заалтад дурдсан журам шаардлагатай хэвээр байгаа эсэхийг үр дүнгийн нь хамт үнэлж дүгнэнэ.

8. НҮБ, түүний төрөлжсөн байгууллагууд, Олон улсын цөмийн энергийн агентлаг, мөн түүнчлэн Конвенцид оролцоогүй улс Талуудын Бага хуралд ажиглагчаар оролцож болно. Мөн Конвенцид хамаарах асуудлаар үйл ажиллагаа явуулдаг бөгөөд Талуудын Бага хуралд ажиглагчаар оролцох хүсэлтээ Нарийн бичгийн дарга нарын газарт тавьсан үндэсний болон олон улсын, засгийн газар хоорондын болон төрийн бус байгууллагуудыг Талуудын гуравны нэгээс багагүй нь дэмжсэн тохиолдолд Талуудын Бага хуралд оролцуулж болно.

ХОРЬДУГААР ЗҮЙЛ

Нарийн бичгийн дарга нарын газар

1. Үүгээр Нарийн бичгийн дарга нарын газрыг байгуулав.

2. Нарийн бичгийн дарга нарын газар дараахь үүргийг гүйцэтгэнэ. Үүнд:

(а) Талуудын Бага хурал, түүний туслах байгууллагуудын хуралдааны бэлтгэлийг хангах, шаардлагатай үйлчилгээ үзүүлэх;

(б) Энэхүү Конвенциор хүлээсэн үүргээ биелүүлэхэд нь хөгжиж буй болон шилжилтийн эдийн засагтай орон болох Талуудад хүсэлтийнх нь дагуу туслах;

(в) Олон улсын холбогдох бусад байгууллагын Нарийн бичгийн дарга нарын газартай шаардлагатай зохицуулалт хийх;

(г) 15 дугаар зүйлийн дагуу хүлээн авсан болон байгаа бусад мэдээлэл дээр үндэслэн үе үе илтгэл бэлтгэж, Талуудад хүргүүлэх;

(д) Үүргээ үр дүнтэй биелүүлэхэд нь шаардагдах захиргааны болон гэрээт тохиролцоог Талуудын Бага хурлын ерөнхий чиглэлийн дор байгуулах;

(е) Энэхүү Конвенцид заасан нарийн бичгийн даргын газрын бусад ажил болон Талуудын Бага хурлаас тогтоож болох бусад үүргийг гүйцэтгэх.

3. Хэрэв Талуудын Бага хурал байлцан санал өгч буй гишүүдийнхээ дөрөвний гурвын саналаар нарийн бичгийн дарга нарын газрын үүргийг олон улсын өөр ямар нэг буюу хэд хэдэн байгууллагад хариуцуулахаар шийдвэрлээгүй л бол НҮБ-ын Хүрээлэн буй орчны Хөтөлбөрийн Гүйцэтгэх захирал тус нарийн бичгийн дарга нарын газрын үүргийг гүйцэтгэнэ.

ХОРИН НЭГДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Конвенцид нэмэлт өөрчлөлт оруулах

1. Аль ч Тал энэхүү Конвенцид нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай санал тавьж болно.

2. Энэхүү Конвенцид оруулах нэмэлт өөрчлөлтийг Талуудын Бага хурлын хуралдаанаар батална. Нэмэлт өөрчлөлтийн тухай саналыг Нарийн бичгийн дарга нарын газар уг нэмэлт өөрчлөлтийг хэлэлцэн батлах хуралдаан болохоос 6 сараас доошгүй хугацааны өмнө Талуудад тараана. Нэмэлт өөрчлөлтийн тухай саналыг Нарийн бичгийн дарга нарын газар мөн Конвенцид гарын үсэг зурсан Талуудад болон Конвенцийн Эх хадгалагчид танилцуулахаар хүргүүлнэ.

3. Талууд Конвенцид оруулах нэмэлт өөрчлөлтийн талаар зөвшилцөлд хүрэх хүчин чармайлт гаргана. Хэрэв бүх арга зам барагдаж, зөвшилцөлд хүрч чадаагүй бол нэмэлт өөрчлөлтийг байлцан санал өгч буй Талуудын дөрөвний гурвын саналаар батална.

4. Нэмэлт өөрчлөлтийг Эх хадгалагч соёрхон батлуулах, хүлээн зөвшөөрүүлэх буюу батлуулахаар бүх Талд хүргүүлнэ.

5. Нэмэлт өөрчлөлтийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн буюу баталсныг Эх хадгалагчид бичгээр мэдэгдэнэ. 3 дугаар заалтын дагуу баталсан нэмэлт өөрчлөлт нь түүнийг хүлээн авсан Талуудын дөрөвний гурваас доошгүй нь нэмэлт өөрчлөлтийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан тухай батламж бичгээ Эх хадгалагчид хадгалуулснаас хойш 90 дэх хоногоос хүчин төгөлдөр болно. Түүнээс хойш соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан Талын хувьд холбогдох батламж бичгийг Эх хадгалагч хүлээн авснаас хойш 90 дэх өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

ХОРИН ХОЁРДУГААР ЗҮЙЛ

Хавсралтыг батлах, түүнд нэмэлт өөрчлөлт оруулах

1. Энэхүү Конвенцийн Хавсралт нь Конвенцийн салшгүй хэсэг байх бөгөөд түүнд өөрөөр заагаагүй бол Конвенциос иш татах нь түүний хавсралтаас иш татсантай адил байх болно.

2. Аливаа нэмэлт Хавсралт нь дүрэм журмын, шинжлэх ухаан, техникийн буюу зохион байгуулалтын асуудлаар хязгаарлагдсан байна.

3. Энэхүү Конвенцид нэмэлт Хавсралт оруулахыг санал болгох, түүнийг батлах, хүчин төгөлдөр болгоход дараахь журмыг мөрдөнө. Үүнд:

(а) Нэмэлт хавсралтыг 21 дүгээр зүйлийн 1, 2, 3 дугаар заалтад тусгасан журмын дагуу санал болгож батална;

(б) Нэмэлт хавсралтыг хүлээн зөвшөөрөх боломжгүй аливаа Тал нэмэлт хавсралтыг баталсан тухай Эх хадгалагчаас мэдээлэл авснаасаа хойш 1 жилийн дотор энэ тухайгаа Эх хадгалагчид бичгээр мэдэгдэнэ. Эх хадгалагч мэдэгдлийг хүлээн авсан даруйдаа бүх Талд уламжилна. Аливаа Тал хүлээн авах боломжгүй талаар өмнө нь хийсэн мэдэгдлээ хэзээ ч эгүүлэн авч болох бөгөөд хавсралт нь тухайн Талын хувьд мэдэгдэл хийсэн үеэс эхлэн /в/ дэд заалтын дагуу хүчин төгөлдөр болно;

(в) Нэмэлт хавсралт нь түүнийг баталсан тухай Эх хадгалагч мэдэгдэл тарааснаас хойш нэг жилийн дараа (б) дэд заалтын дагуу мэдэгдэл хийгээгүй бүх Талын хувьд хүчин төгөлдөр болно.

4. Хавсралт А, Б буюу В-д нэмэлт өөрчлөлт оруулахыг санал болгох, нэмэлт өөрчлөлтийг батлах, хүчин төгөлдөр болгохдоо энэхүү Конвенцид хавсралт нэмэхийг санал болгох, хавсралтыг батлах, хүчин төгөлдөр болгоход баримталдгийн адил журмыг мөрдөнө. Гагцхүү Хавсралт А, Б буюу В-д оруулсан нэмэлт өөрчлөлт нь тэдгээр хавсралтад оруулсан нэмэлт өөрчлөлтийн талаар 25 дугаар зүйлийн 4 дүгээр заалтын дагуу мэдэгдэл хийсэн Талын хувьд хүчин төгөлдөр болохгүй. Тийм мэдэгдэл хийсэн Талын хувьд хавсралтад оруулсан нэмэлт өөрчлөлт нь түүнийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу түүнд нэгдэн орсон тухай батламж бичгээ Эх хадгалагчид хадгалуулснаас хойш 90 хоногийн дараа хүчин төгөлдөр болно.

5. Хавсралт Г, Д буюу Е-д нэмэлт өөрчлөлт оруулахыг санал болгох, нэмэлт өөрчлөлтийг батлах, хүчин төгөлдөр болгохдоо доорх журмыг баримтална:

(а) нэмэлт өөрчлөлтийг 21 дүгээр зүйлийн 1, 2 дугаар заалтад тусгасан журмын дагуу санал болгоно;

(б) Талууд хавсралт Г, Д буюу Е-д оруулах нэмэлт өөрчлөлтийг зөвшилцөх журмаар шийдвэрлэнэ;

(в) Хавсралт Г, Д буюу Е–д нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай шийдвэрийг Эх хадгалагч Талуудад хүргэнэ. Нэмэлт өөрчлөлт шийдвэрт заасан хугацаанд бүх Талын хувьд хүчин төгөлдөр болно.

6. Хэрэв нэмэлт хавсралт буюу хавсралтад оруулах нэмэлт өөрчлөлт нь энэхүү Конвенцид оруулах нэмэлт өөрчлөлттэй холбоотой бол нэмэлт хавсралт буюу нэмэлт өөрчлөлт нь энэхүү Конвенцид оруулсан нэмэлт өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болох хүртэл хүчин төгөлдөр болохгүй.

ХОРИН ГУРАВДУГААР ЗҮЙЛ

Санал өгөх эрх

1. Энэхүү Конвенцид оролцогч Тал бүр энэ зүйлийн 2 дугаар заалтад дурдсанаас бусад тохиолдолд нэг санал өгнө.

2. Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага нь эрх хэмжээнийхээ асуудлаар санал өгөх эрхтэй бөгөөд саналын тоо нь түүний энэхүү Конвенцид оролцогч гишүүн улсууд болох Талуудын тоотой тэнцүү байна. Тийм байгууллага гишүүн аль нэг улс нь санал өгөх эрхээ эдлэхэд санал өгөхгүй, байгууллага нь санал өгөх эрхээ эдэлж байхад гишүүн улсууд нь санал өгөхгүй.

ХОРИН ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Гарын үсэг зурах

Энэхүү Конвенц нь 2001 оны 5 дугаар сарын 23-нд Стокгольмд, 2001 оны 5 дугаар сарын 24-нөөс 2002 оны 5 дугаар сарын 22-нд Нью-Йорк дахь НҮБ-ын Төв байранд бүх улс, бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагуудад гарын үсэг зурахад нээлттэй байна.

ХОРИН ТАВДУГААР ЗҮЙЛ

Соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах буюу нэгдэн орох

1. Энэхүү Конвенцийг улс орнууд болон бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах буюу түүнд нэгдэн орно. Конвенц нь түүнд гарын үсэг зурах явдал хаагдсаны дараахь өдрөөс эхлэн улс орнууд болон бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагууд нэгдэн ороход нээлттэй байна. Конвенцийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах буюу түүнд нэгдэн орох тухай батламж бичгүүд нь Эх хадгалагчид хадгалагдана.

2. Аль ч гишүүн орон нь оролцогч Тал болоогүй байхад энэхүү Конвенцид оролцогч болж байгаа бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага Конвенцид заасан бүхий л үүргийг биелүүлнэ. Нэг буюу хэд хэдэн гишүүн орон нь Конвенцийн тал байх тийм байгууллагын хувьд Конвенциор хүлээсэн үүргээ биелүүлэх талаар хэн нь ямар хариуцлага хүлээх талаар байгууллага ба түүний гишүүн орнууд хэлэлцэн шийдвэрлэнэ. Байгууллага болон түүний гишүүн орнууд Конвенцийн дагуу эдлэх эрхээ давхардан хэрэгжүүлэхгүй.

3. Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага нь Конвенцийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах буюу нэгдэн орох батламж бичигтээ Конвенциор зохицуулагдах асуудлын талаар эдлэх эрх хэмжээнийхээ хүрээг заана. Байгууллага эрх хэмжээнийхээ хүрээнд гарсан холбогдох өөрчлөлтийн талаар Эх хадгалагчид мэдээлж, тэр нь цааш Талуудад мэдэгдэнэ.

4. Аливаа тал Конвенцийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах буюу нэгдэн орох батламж бичигтээ Хавсралт А, Б буюу В-д оруулсан нэмэлт өөрчлөлт нь түүний хувьд холбогдох батламж бичгээ Эх хадгалагчид өгснөөр хүчин төгөлдөр болно гэж мэдэгдэж болно.

ХОРИН ЗУРГАДУГААР ЗҮЙЛ

Хүчин төгөлдөр болох

1. Энэхүү Конвенц түүнийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай 50 дахь батламж бичгийг хадгалуулахаар өгсөн өдрөөс хойш 90 дэх хоногоос эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

2. Энэхүү Конвенц нь түүнийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай 50 дахь батламж бичгийг хадгалуулахаар өгснөөс хойш соёрхон баталж, хүлээн зөвшөөрч, баталж буюу нэгдэж байгаа улс орон, бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагын хувьд тухайн улс, байгууллага холбогдох батламж бичгээ хадгалуулахаар өгснөөс хойш 90 дэх хоногоос эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

3. Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагаас хадгалуулахаар өгсөн аливаа батламж бичгийг 1, 2 дугаар заалтын зорилгын үүднээс тухайн байгууллагын гишүүн орнуудаас хадгалуулахаар өгсөн баримт бичгийн нэмэлт гэж үзэхгүй.

ХОРИН ДОЛДУГААР ЗҮЙЛ

Тайлбар

Энэхүү Конвенцид тайлбар хийж болохгүй.

ХОРИН НАЙМДУГААР ЗҮЙЛ

Конвенциос гарах

1. Тал нь энэхүү Конвенц түүний хувьд хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш 3 жил өнгөрсний дараа Эх хадгалагчид бичгээр мэдэгдэл өгөх замаар Конвенциос гарч болно.

2. Эх хадгалагч гарах тухай мэдэгдлийг хүлээн авснаас хойш нэг жилийн дараа буюу гарах мэдэгдэлд заасан хугацаа өнгөрсний дараа Конвенц тухайн талын хувьд үйлчлэхээ болино.

ХОРИН ЕСДҮГЭЭР ЗҮЙЛ

Эх хадгалагч

НҮБ-ын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга энэхүү Конвенцийн Эх хадгалагч байна.

ГУЧДУГААР ЗҮЙЛ

Адил хүчинтэй эх бичвэрүүд

Энэхүү Конвенцийн англи, араб, испани, хятад, орос, франц хэлээр үйлдсэн, адил хүчинтэй эх бичвэрүүд нь НҮБ-ын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалагдана.

ДЭЭРХИЙГ НОТОЛЖ доор дурдсан нэр бүхий төлөөлөгчид бүрэн эрхийнхээ дагуу энэхүү Конвенцид гарын үсэг зурав.

Хоёр мянга нэг оны тавдугаар сарын хоринхоёр дахь өдөр Стокгольм хотноо үйлдэв.

----- oOo -----

Хавсралт А

УСТГАХ

I Хэсэг

Химийн бодис	Үйл ажиллагаа	Тусгай нөхцөл
Альдрин* CAS№ 309-00-2 (CAS-олон улсын код) Chemical Abstract's servise	үйлдвэрлэл	Байхгүй
	хэрэглээ	Орон нутгийн эктопаразитицид Инсектицид
Хлорден* CAS № 57-74-9	үйлдвэрлэл	Бүртгэлд орсон Талуудад зөвшөөрөгдсөнөөр
	хэрэглээ	Орон нутгийн эктопаразитицид Инсектицид Термитицид Байшин барилга, гүүр далангийн термитицид Засмал замын термитицид Наамал банз, сарампайн цавууны нэмэлт
Дилдрин* CAS № 60-57-1	үйлдвэрлэл	Байхгүй
	хэрэглээ	ХАА-н үйлажиллагаанд
Эндрин* CAS №72-20-8	үйлдвэрлэл	Байхгүй
	хэрэглээ	Байхгүй
Гептахлор* CAS № 76-44-8	үйлдвэрлэл	Байхгүй
	хэрэглээ	Термитицид Барилгын хийцийн термитицид Термитицид (хөрсний) Ой модыг арчлах Газар доорхи кабель шугамын ашиглалт
Гексахлорбензол CAS №118-74-1	үйлдвэрлэл	Бүртгэлд орсон Талуудад зөвшөөрөгдсөнөөр
	хэрэглээ	Завсрын бүтээгдэүүн Пестицидийн уусгагч Завсрын бүтээгдэхүүнийг хязгаарласан битүү системийн хэсэг
Мирекс* CAS№2385-85-5	үйлдвэрлэл	Бүртгэлд орсон Талуудад зөвшөөрөгдсөнөөр
	хэрэглээ	Термитицид
Токсафен* CAS№ 8001-35-2	үйлдвэрлэл	Байхгүй
	хэрэглээ	Байхгүй
Полихлорт бифенил (PCB)	үйлдвэрлэл	Байхгүй
	хэрэглээ	Энэхүү хавсралтын II хэсэгт заагдсан нөхцөлд хэрэглэнэ

Тайлбар:

- (i) Энэхүү Конвенцид өөрөөр заагаагүй л бол бүтээгдэхүүн болон эд зүйлст зориудын бус микробохирдуулагчийн хэлбэрээр байх химийн бодис энэхүү Хавсралтад хамаарахгүй;
- (ii) Энэхүү тайлбар 3 дугаар зүйлийн 2 дугаар заалтын зорилгын хувьд үйлдвэрлэл, хэрэглээний талаарх тусгай зөвшөөрөлд хамаарахгүй. Тухайн бодисын хувьд хүлээх үүрэг хүчин төгөлдөр болох үед буюу өмнө нь үйлдвэрлэсэн буюу хэрэглэгдэж байгаа бүтээгдэхүүнд байх бодисын хэмжээ нь тухайн бүтээгдэхүүн ашиглагдаж байгаа тухай холбогдох Тал Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдэгдсэн тохиолдолд энэхүү Хавсралтад хамаарахгүй. Нарийн бичгийн дарга нарын газар тийм мэдээллийг нийтэд хүртээлтэй байлгана.
- (iii) Энэ тайлбар нь энэхүү Хавсралтын 1 дүгээр хүснэгтийн “Химийн бодис” баганад одоор тэмдэглэсэн бодисуудад хамаарахгүй бөгөөд 3 дугаар зүйлийн 2 дугаар заалтын зорилгын хувьд үйлдвэрлэл, хэрэглээний талаарх тусгай зөвшөөрөлд тооцогдохгүй. Хаалттай тогтолцоонд, хязгаарлагдмал хүрээн дэх үйлдвэрлэл, хэрэглээний явцад байгаа завсрын химийн бодис нь хүн, байгальтай их хэмжээгээр харьцаанд орохгүй гэж үзэж болох тул Оролцогч Тал энэхүү хавсралтад заасан химийн бодисын тодорхой хэмжээний үйлдвэрлэл, хэрэглээг Хавсралт Г-гийн 1 дүгээр заалтад дурдсан шалгуураар авч үзвэл удаан задардаг органик бохирдуулагчийн шинж чанарыг гаргадаггүй бусад бодисыг үйлдвэрлэх явцад химийн урвалд орж хувирах завсрын химийн бодис мэтээр үзэж, Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдэгдэн зөвшөөрч болно. Мэдэгдэл нь тухайн химийн бодисын үйлдвэрлэл, хэрэглээний нийт хэмжээний тухай мэдээллийг буюу тийм мэдээллийг үнэлж дүгнэсэн тайлбарыг болон хаалттай тогтолцоонд, хязгаарлагдмал хүрээн дэх үйл явцын шинж чанарын тухай мэдээллийг, түүний дотор эцсийн бүтээгдэхүүн дэх удаан задардаг органик бохирдуулагчийн анхдагч материалын хувираагүй болон зориудын биш микробохирдуулагчийн тоо хэмжээний тухай мэдээллийг тусгасан байна. Энэхүү Хавсралтанд өөрөөр заагаагүй бол энэхүү журмыг хэрэглэнэ. Нарийн бичгийн дарга нарын газар нь мэдэгдлийг Талуудын Бага хурал ба олон нийтэд хүртээлтэй байлгана. Тийм үйлдвэрлэл, хэрэглээг үйлдвэрлэл, хэрэглээний тусгай зөвшөөрөлд хамааруулж үзэхгүй. Холбогдох Тал Нарийн бичгийн дарга нарын газарт шинэ мэдэгдэл өгөн Талуудын Бага хурал тухайн үйлдвэрлэл, хэрэглээг хянан үзэж, өөрөөр шийдээгүйгээс хугацааг нь дахин арван жилээр сунгаагүй л бол, тийм үйлдвэрлэл, хэрэглээг арван жилийн дараа зогсооно. Мэдэгдлийг давтан өгч болно;

- (iv) Энэхүү Хавсралтын тусгай бүх зөвшөөрлийг 4 дүгээр зүйлийн дагуу бүртгүүлсэн Талууд эдэлж болно. Үүнд энэхүү Хавсралтын II хэсгийн заалтын дагуу бүх Тал эдэлж болох бөгөөд хэрэглээнд байгаа бүтээгдэхүүний полихлорт бифенилийг ашиглах явдал хамаарахгүй.

II Хэсэг

Полихлорт бифенил

Тал бүр:

(а) Полихлорт бифенилыг тоног төхөөрөмжид (трансформатор, конденсатор болон шингэн бодис агуулдаг бусад хүлээн авагчид) хэрэглэх явдлыг Талуудын Бага хурлаар хэлэлцэж, 2025 он гэхэд хориглохтой холбогдуулан дараахь тэргүүлэх зорилтуудын дагуу арга хэмжээ авна. Үүнд:

- (i) 5 литрээс илүү эзэлхүүнтэй, 10 хувиас илүү концентрацитай полихлорт бифенил агуулсан тоног төхөөрөмжийг илрүүлэх, шошголох, хэрэглээнээс гаргах;
- (ii) 5 литрээс илүү эзэлхүүнтэй, 0.05 хувиас илүү полихлорт бифенил агуулсан тоног төхөөрөмжийг илрүүлэх, шошголох, хэрэглээнээс гаргах;
- (iii) 5 литрээс илүү эзэлхүүнтэй, 0.005 хувиас илүү концентрацитай полихлорт бифенил агуулсан тоног төхөөрөмжийг илрүүлэх, хэрэглээнээс гаргах.

(б) полихлорт бифенилд өртөх, эрсдэх явдлыг бууруулах, түүний хэрэглээнд хяналт тавих зорилгоор (а) дэд заалтад тусгасан зорилтуудын дагуу дараахь арга хэмжээ авахыг дэмжинэ:

- (i) огт гэмтээгүй, шингэн алдахгүй битүү тоног төхөөрөмжийг зөвхөн хүрээлэн буй орчинд хаягдах гарц бохирдол нь маш бага байх бөгөөд арилгаж болох газарт л ашиглах;
- (ii) хүнс, тэжээл үйлдвэрлэдэг, боловсруулдаг газруудад ашиглахгүй байх;

(iii) сургууль, эмнэлэг бүхий суурин газарт ашиглах тохиолдолд гал түймэр гарахад хүргэж болзошгүй цахилгааны саатлаас сэргийлэх, хамгаалах бүхий л арга хэмжээг авах, битүү сав агууламжийг тогтмол шалгаж байх.

(в) дэд заалт (а)-д дурдсан полихлорт бифенил агуулсан тоног төхөөрөмжийг хүрээлэн буй орчинд халгүй зайлуулахаас өөр зориулалтаар экспортлох, импортлохгүй байх; чингэхдээ 3 дугаар зүйлийн 2 дугаар заалтыг харгалзахгүй байна;

(г) 0.005 хувиас дээш концентрац бүхий полихлорт бифенил агуулсан шингэнийг арчилгаа, үйлчилгээнээс өөр бусад зорилгоор ашиглуулахгүй байх;

(д) полихлорт бифенил агуулсан шингэнийг болон 0.005 хувиас дээш концентрац бүхий полихлорт бифенилээр бохирдсон тоног төхөөрөмжийг 6 дугаар зүйлийн 1 дүгээр заалтын дагуу хүрээлэн буй орчинд халгүйгээр зайлуулах асуудлыг Талуудын Бага хурлаар хэлэлцүүлэн 2028 оноос өмнө аль болох даруй шийдвэрлэх;

(е) 0.005 хувиас дээш концентрац бүхий полихлорт бифенил агуулсан бусад (кабелийн бүрхүүл, хатсан жийргэвч ба будсан эдлэл гэх мэт) зүйлийг илрүүлж, 6 дугаар зүйлийн 1 дүгээр заалтын дагуу арга хэмжээ авах; /энэхүү Хавсралтын I дүгээр хэсгийн (ii) тайлбар хамаарахгүй/

(ё) полихлорт бифенилыг устгах явцын талаар 5 жил тутам илтгэл бэлтгэн 15 дугаар зүйлийн дагуу Талуудын Бага хуралд хүргүүлэх;

(ж) Талуудын Бага хурал полихлорт бифенилтэй холбогдсон асуудлуудыг хянан үзэхдээ (ё)-д заасан илтгэлийг хэлэлцэнэ; Бага хурал полихлорт бифенилийг устгах үйл явцыг 5 жил тутам буюу зохих өөр хугацаанд хянан үзнэ. Чингэхдээ дээр дурдсан илтгэлийг харгалзана.

Хавсралт Б

ХЯЗГААРЛАЛТ

I хэсэг

Химийн бодис	Үйл ажиллагаа	Зөвшөөрөгдөх зориулалт буюу тусгай заалт
ДДТ [1.1.1-трихлор –2.2-бис (4-хлорфенил)этан] CAS № 50-29-3	Үйлдвэрлэл	<u>Зөвшөөрөгдөх зориулалт:</u> Энэхүү хавсралтын II хэсэгт заасны дагуу өвчний нян тээгчийн хяналтанд ашиглах <u>Тусгай нөхцөл:</u> Дикофолын үйлдвэрлэлд завсрын бүтээгдэхүүн байдлаар Завсрын бүтээгдэхүүн
	Хэрэглээ	<u>Зөвшөөрөгдөх зориулалт:</u> Энэхүү хавсралтын II хэсэгт заасны дагуу өвчний нян тээгчийн хяналт. <u>Тусгай нөхцөл:</u> Дикофолын үйлдвэрлэл Завсрын бүтээгдэхүүн

Тайлбар:

- (i) Энэхүү Конвенцид өөрөөр заагаагүй л бол бүтээгдэхүүн болон эд зүйлсэд зориудын биш микробохирдуулагчийн хэлбэрээр орших химийн бодисын тоо хэмжээ энэхүү хавсралтад хамаарахгүй;
- (ii) Энэхүү тайлбар 3 дугаар зүйлийн 2 дугаар заалтын зорилгын хувьд үйлдвэрлэл, хэрэглээний талаарх тусгай зөвшөөрөлд хамаарахгүй. Тухайн бодисын хувьд хүлээх үүрэг хүчин төгөлдөр болох үед буюу өмнө нь үйлдвэрлэсэн буюу хэрэглэгдэж байгаа бүтээгдэхүүнд байх бодисын хэмжээ нь тухайн бүтээгдэхүүн ашиглагдаж байгаа тухай холбогдох Тал Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдэгдсэн

тохиолдолд энэхүү Хавсралтад хамаахгүй. Нарийн бичгийн дарга нарын газар тийм мэдээллийг нийтэд хүртээлтэй байлгана.

- (iii) Энэ тайлбар нь энэхүү хавсралтын 1 дүгээр хүснэгтийн "Химийн бодис" баганад одоор тэмдэглэсэн бодисуудад хамаарахгүй бөгөөд 3 дугаар зүйлийн 2 дугаар заалтын зорилгын хувьд үйлдвэрлэл, хэрэглээний талаарх тусгай зөвшөөрөлд тооцогдохгүй. Хаалттай тогтолцоонд, хязгаарлагдмал хүрэн дэх үйлдвэрлэл, хэрэглээний явцад байгаа завсрын химийн бодис нь хүн, байгальтай их хэмжээгээр харьцаанд орохгүй гэж үзэж болох тул Оролцогч Тал энэхүү хавсралтад заасан химийн бодисын тодорхой хэмжээний үйлдвэрлэл, хэрэглээг хавсралт Г-гийн 1 дүгээр заалтад дурдсан шалгуураар авч үзвэл удаан задардаг органик бохирдуулагчийн шинж чанарыг гаргадаггүй бусад бодисыг үйлдвэрлэх явцад химийн урвалд орж хувирах завсрын химийн бодис мэтээр үзэж, Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдэгдэн зөвшөөрч болно. Мэдэгдэл нь тухайн химийн бодисын үйлдвэрлэл, хэрэглээний нийт хэмжээний тухай мэдээлэл буюу тийм мэдээллийг үнэлж дүгнэсэн тайлбарыг болон хаалттай тогтолцоонд, хязгаарлагдмал хүрэн дэх үйл явцын шинж чанарын тухай мэдээллийг, түүний дотор эцсийн бүтээгдэхүүн дэх удаан задардаг органик бохирдуулагчийн анхдагч материалын хувираагүй болон зориудын биш микробоирдуулагчийн тоо хэмжээний тухай мэдээллийг тусгасан байна. Энэ Хавсралтад өөрөөр заагаагүй бол энэхүү журмыг хэрэглэнэ. Нарийн бичгийн дарга нарын газар нь тийм мэдэгдлийг Талуудын Бага хурал ба олон нийтэд хүртээлтэй байлгана. Тийм үйлдвэрлэл, хэрэглээг үйлдвэрлэл, хэрэглээний тусгай зөвшөөрөлд хамааруулж үзэхгүй. Холбогдох Тал Нарийн бичгийн дарга нарын газарт шинэ мэдэгдэл өгөн Талуудын Бага хурал тухайн үйлдвэрлэл, хэрэглээг хянан үзэж, өөрөөр шийдээгүйгээс хугацааг нь дахин арван жилээр сунгаагүй л бол, тийм үйлдвэрлэл, хэрэглээг арван жилийн дараа зогсооно. Мэдэгдлийг давтан өгч болно;
- (iv) Энэхүү Хавсралтын тусгай бүх зөвшөөрлийг 4 дүгээр зүйлийн дагуу бүртгүүлсэн Талууд эдэлж болно.

II хэсэг

ДДТ (1.1.1 трихлор-2, 2-бис(4-хлорфенил) этан)

1. ДДТ-г үйлдвэрлэх ба/буюу хэрэглэх хүсэлтээ Нарийн бичгийн дарга нарын газарт мэдэгдээгүй тохиолдолд ДДТ-гийн үйлдвэрлэл ба хэрэглээг хориглоно. Үүгээр байгуулж буй ДДТ-гийн бүртгэл нь олон нийтэд ил тод байна. Нарийн бичгийн дарга нарын газар ДДТ-гийн бүртгэлийг хийнэ.

2. Аюулгүй, үр ашигтай орлуулах зүйл байхгүй үед ДДТ-г өвчний нян тээгчдэд хяналт тавих зорилгоор үйлдэрлэх ба/буюу хэрэглэж байгаа Тал тийм үйлдвэрлэл, хэрэглээг Дэлхийн Эрүүл Мэндийн Байгууллагаас боловсруулсан зөвлөмж болон ДДТ-г ашиглах чиглэлийн дагуу хязгаарлана.

3. ДДТ-гийн бүртгэлд ороогүй Тал нь өвчний нян тээгчдэд хяналт тавих зорилгоор ДДТ-г үйлдвэрлэх шаардлагатай бол ДДТ-гийн бүртгэлд бүртгүүлэх хүсэлтээ Нарийн бичгийн дарга нарын газарт аль болох даруй тавина. Чингэхдээ Дэлхийн Эрүүл Мэндийн Байгууллагад мөн адил мэдэгдэнэ.

4. ДДТ-г ашиглаж буй Тал Нарийн бичгийн дарга нарын газар болон Дэлхийн Эрүүл Мэндийн Байгууллагад ашиглаж буй тоо хэмжээ, ашиглалтын нөхцөл, ДДТ нь холбогдох өвчлөлийг анагаахад хэр зэрэг хамаатай талаар Талуудын Бага хурлаас Дэлхийн Эрүүл Мэндийн Байгууллагатай зөвлөлдөн тогтоох журмын дагуу 3 жил тутам мэдээлнэ.

5. ДДТ-гийн хэрэглээг багасгах, улмаар бүрмөсөн үгүй болгох зорилгоор Талуудын Бага хурал дараахь арга хэмжээ авахыг дэмжинэ:

(а) ДДТ-г ашигладаг Тал бүр үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг 7 дугаар зүйлд заасан хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөний нэгэн хэсэг болгон боловсруулж хэрэгжүүлэх. Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд дараахь арга хэмжээг тусгана:

(i) ДДТ-гийн хэрэглээг өвчний нян тээгчдэд тавих хяналтаар хязгаарлахад чиглэсэн зохицуулалтын болон бусад механизмыг боловсруулах:

- (ii) Зохих орлох бүтээгдэхүүн, арга зам, стратегийг, түүний дотор удирдлагын холбогдох стратегийг хэрэгжүүлэх. Чингэхдээ тийм орлох зүйлсийг үр дүнтэй байлгахыг зорих.
- (iii) Хүний эрүүл мэндийн талаар тавих анхаарал халамжийг сайжруулах, өвчлөлтийг бууруулах арга хэмжээ авах.

(б) Талууд ДДТ-г ашигладаг Талуудад зориулж, химийн болон химийн бус аюулгүй орлох бүтээгдэхүүн, арга барил, стратегийг өвчлөлтөөс хүмүүст болон эдийн засагт үзүүлэх дарамтыг багасгах зорилгоор судлах, боловсруулахыг нөхцөл байдлаа харгалзан бололцоогоороо дэмжинэ.

Дурьдсан орлох зүйлс буюу тэдгээрийн зохистой хослолыг авч үзэхдээ хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд эерэг нөлөө үзүүлж буй хүчин зүйлсийг дэмжинэ. ДДТ-г орлуулах зүйлс нь хүрээлэн байгаа орчин, хүний эрүүл мэндэд бага хохирол учруулдаг, өвчлөлд хяналт тавихад Оролцогч Талуудын нөхцөл байдалд тохирсон, ажиглалт хяналтын тоо баримтаар батлагдаж байх ёстой.

6. Талуудын Бага хурал анхны хуралдаанасаа эхлэн түүнээс хойш наад зах нь 3 жил тутамд өвчний нян тээгчдэд хяналт тавихад ДДТ хэрэгтэй хэвээр байгаа эсэх талаар үнэлэлт дүгнэлт гаргана. Чингэхдээ Дэлхийн Эрүүл Мэндийн Байгууллагатай зөвлөлдөн шинжлэх ухаан, техник, хүрээлэн буй орчин, эдийн засгийн холбогдох мэдээллийг, түүний дотор дараахь зүйлийг харгалзана:

- (а) ДДТ-гийн хэрэглээ, үйлдвэрлэл болон 2 дугаар заалтад тусгагдсан нөхцлүүд;
- (б) ДДТ-г орлуулах зүйл нь хэр зэрэг олдоцтой, хэрэглэхэд зохимжтой, боломжтой;
- (в) Тийм зүйлийг аюулгүй шилжүүлэх талаар улс орнуудад гарч буй ахиц.

7. Оролцогч Тал ДДТ-гийн бүртгэлээс Нарийн бичгийн дарга нарын газарт бичгээр мэдэгдэл өгөн гарч болно. Тухайн Талыг мэдэгдэлд дурдсан хугацаанаас эхлэн Бүртгэлээс гарсанд тооцно.

Хавсралт В

ЗОРИУДЫН БУС ҮЙЛДВЭРЛЭЛ

I Хэсэг: 5 дугаар зүйлийн шаардлагад хамаарах удаан задардаг органик бохирдуулагчид

Энэхүү Хавсралтыг хүний үйл ажиллагаатай холбогдон үүссэн удаан задардаг дараахь органик бохирдуулагчийн хувьд хэрэглэнэ.

Химийн бодис
Полихлоржуулсан дибензо-п-диоксинууд ба дибензофуранууд (PCDD/PCDF)
Гексахлорбензол (HCB) (CAS №:118-74-1)
Полихлорт бифенилүүд (PCB)

II Хэсэг. Эх үүсвэрийн төрөл

Полихлорт дибензо-п-диоксинууд, дибензофуранууд, гексахлорбензолууд ба полихлорт бифенилүүд зэрэг бодис нь органик нэгдэл, хлор оролцсон дулааны үйл явцад химийн урвал болон дутуу шаталтын үр дагавар болон бий болдог. Үйлдвэрлэлийн дараахь эх үүсвэрийн төрлүүд нь бий болох, дээрх бодисуудыг хүрээлэн буй орчинд ялгаруулан гаргахдаа харьцангуй түргэн байдаг:

- (a) Хог шатаагч, түүний дотор хотын болон эмнэлгийн хаягдал, бохирын ус зэрэг хог хаягдлыг устгах төхөөрөмж;
- (б) Хортой хаягдал шатаах цементийн зуух;
- (в) Цайруулагчаар ашигладаг дан хлор ба дан хлор ялгаруулдаг химийн бодисыг ашиглан элдэв зуурмаг үйлдвэрлэх;
- (г) Төмөрлөгийн үйлдвэрлэл дэх дараахь дулааны процессууд:
 - (i) Зэсийн хоёрдогч үйлдвэрлэл;

- (ii) Төмөр болон гангийн үйлдвэрлэлийн хайлуулах хэсэг;
- (iii) Хөнгөн цагааны хоёрдогч үйлдвэрлэл;
- (iv) Цайрын хоёрдогч үйлдвэрлэл.

III Хэсэг. Эх үүсвэрийн төрөл

Полихлорт дибензо-п-диоксинууд, дибензофуранууд, гексахлорбензолууд ба полихлорт бифенилүүд нь дараахь эх үүсвэрийн төрлүүдээс үүсэн тархаж болно. Үүнд:

- (а) Хог хаягдлыг ил задгай шатаах, газарт булсан хог хаягдлыг шатаах;
- (б) II хэсэгт дурдаагүй төмөрлөгийн үйлдвэрлэлийн дулааны процесс;
- (в) Ахуйн шаталтын эх үүсвэрүүд
- (г) Байгалийн шатагч материалаар ажилладаг төхөөрөмж, үйлдвэрийн уурын тогоонууд;
- (д) Мод болон бусад биомассыг түлшний зориулалтаар шатаах төхөөрөмж;
- (е) Удаан задардаг органик бохирдуулагчид, ялангуяа хлорфенол ба хлоранилийг гаргагч химийн тусгай үйлдвэрийн процесс;
- (ё) Чандарлах;
- (ж) Дотоод шаталтын, ялангуяа хар тугалгатай бензин шатаадаг хөдөлгүүр хэрэгсэл;
- (з) Амьтны сэг устгал;
- (и) Бөс даавуу, арьс ширний хлоранил бүхий будаг болон өнгөлөгч (шүлтийн ханд) ашигладаг боловсруулалт;
- (к) Хэрэглээнээс гарсан тоног төхөөрөмж, хэрэгслийг буталж жижиглэх үйлдвэр;
- (л) Зэс кабелийг шатаах;
- (м) Нефть боловсруулахтай холбогдон бий болсон хаягдал.

IV Хэсэг. Тодорхойлолт

1. Энэхүү Хавсралтын зорилгын хувьд:

(а) “Полихлорт бифенил” гэж бифенилийн (нүүрстөрөгч-нүүрстөрөгч гэсэн дан холбоогоор холбогдсон 2 бензолын цагираг) молекулын устөрөгчийн атомууд нь 10 хүртэл тооны хлорын атомаар халагдсан ароматик нэгдлийг хэлнэ.

(б) “Полихлорт дибензо-п-диоксин” ба “полихлорт дибензо-фуранууд” нь 3 цагирагт ароматик нэгдлүүд бөгөөд “полихлорт дибензо-п-диоксинууд” нь 2-хүчилтөрөгчийн атомаар дамжин холбогдсон хоёр бензолын цагираг ба “полихлорт дибензофуранууд” нь нүүрстөрөгч-нүүрстөрөгч дан холбоо ба нэг хүчилтөрөгчийн атомаар дамжин холбогдсон хоёр бензолын цагираг юм. Эдгээрийн устөрөгчийн атомууд нь найм хүртэл тооны хлорын атомаар халагдсан байж болно.

2. Энэхүү Хавсралтад дурдсан полихлорт дибензо-п-диоксин болон хлорт дибензофуранын хоруу чанарыг тодорхойлохдоо эдгээр нэгдлүүд ба копланар полихлорт бифенилийн төсөөт нэгдлүүдийг 2, 3, 7, 8-тетрахлор-дибензо-п-диоксинтой харьцуулан хоруу чанарыг хэмжиж диоксинтой төсөөт хоруу чанарын эквивалент гэсэн нэр томъёогоор илэрхийлнэ. Энэ Конвенцийн зорилгод хэрэглэх хоруу чанарын эквивалент хүчин зүйлийн утга нь 1998 онд Дэлхийн Эрүүл Мэндийн Байгууллагаас хөхтөн амьтдын хувьд гаргасан полихлорт дибензо-п-диоксин, полихлорт дибензофуран болон копланар полихлорт бифенилийн хоруу чанарын тодорхойлолтод болон олон улсын хүлээн хэмжээнд хүлээн зөвшөөрсөн бусад стандартад тохирох ёстой. Концентрац нь хоруу чанарын эквивалентаар илэрхийлэгдэнэ.

V Хэсэг. Тэргүүний арга техник, байгаль орчинд зохистой тэргүүний практикт холбогдолтой ерөнхий арга хэмжээ

Энэхүү Хэсэг нь I хэсэгт дурдсан химийн бодисуудаас хамгаалах буюу тэдгээрийг бууруулах талаар Талуудаас баримтлах ерөнхий чиглэл болно.

A. Тэргүүний арга техник, хүрээлэн буй орчинд зохистой тэргүүний практикт холбогдолтой урьдчилан сэргийлэх ерөнхий арга хэмжээ

I хэсэгт дурдсан химийн бодисууд үүсч тархахаас хамгаалах явдлыг тэргүүлэх зорилт болгоно. Ашигтай арга хэмжээнд дараахийг оруулж болно. Үүнд:

- (а) Хаягдал бага гаргадаг технологи ашиглах;
- (б) Аюул уршиг багатай бодисуудыг ашиглах;
- (в) Үйлдвэрлэлийн явцад ашигласан ба үүссэн бодис, хог хаягдлыг дахин боловсруулах болон эргүүлж ашиглах явдлыг дэмжих;
- (г) Удаан задардаг органик бохирдуулагч өөрөө тэжээл болж байх буюу эсвэл эх үүсвэрээс гарч байгаа удаан задардаг органик бохирдуулагч ба материал нь шууд холбоотой байвал түүнийг орлуулах;
- (д) Үйлдвэрлэл эрхлэлт ба урьдчилан сэргийлэх сайн хөтөлбөрүүдийг боловсруулж хэрэгжүүлэх;
- (е) Хог хаягдлыг задгайгаар болон хяналтгүйгээр шатаах, газар доор булсан хогийг шатаах явдлыг зогсоох үүднээс хогийн менежментийн бодлогыг сайжруулах. Хог боловсруулах шинэ байгууламжийг байгуулах асуудлыг авч үзэхдээ хотын болон эмнэлгийн хог хаягдлыг багасгах, хогийг ялгаж дахин боловсруулж ашиглах, хог бага гаргах шинэ төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг дэмжих зэрэг шийдлүүдэд ач холбогдол өгнө. Эдгээр шийдэлд хүрэхдээ хүн амын эрүүл мэндтэй холбоотой асуудлыг анхаарч үзнэ.
- (ё) Эдгээр бодисыг бүтээгдэхүүн дэх бохирдуулагч хэмээн үзэж аль болох багасгах;
- (ж) Цайруулагч болгон ашигладаг дан хлор болон дан хлор ялгаруулдаг химийн бодисыг ашиглахаас зайлсхийх.

Б. Тэргүүний арга техник

Тэргүүний арга техникийн талаарх концепц нь ямар нэгэн тодорхой техник, технологийг зөвлөмж болгоход бус харин холбогдох байгууламжийн техникийн үзүүлэлт, газар зүйн байршил, тухайн хүрээлэн буй орчны нөхцөл

байдлыг харгалзахад чиглэж байгаа болно. I хэсэгт дурдсан химийн бодисууд ялгарах явдлыг бууруулах хяналтын арга техник нь ерөнхийдөө адил болно. Тэргүүний арга техникийг тодорхойлохдоо холбогдох арга хэмжээний өртөг зардал, ашиг тус, хамгаалах болон урьдчилан сэргийлэх хэрэгцээ шаардлагыг харгалзан дараахь хүчин зүйлүүдэд ерөнхийд нь болон тусгайлан тэргүүлэх ач холбогдол өгнө:

(а) Анхаарах ерөнхий зүйлс:

- (i) Үүссэн бодисуудын мөн чанар, үр дагавар, тоо хэмжээ; ашиглах арга техник нь эх үүсвэрийн хэмжээнээс хамааран өөр өөр байж болно.
- (ii) Шинэ, хуучин байгууламжийг ашиглалтад оруулсан хугацаа;
- (iii) Тэргүүний арга техникийг нэвтрүүлэхэд шаардлагатай хугацаа;
- (iv) Үйлдвэрлэлийн процесст хэрэглэгдэж байгаа түүхий эдийн шинж чанар, хэрэгцээ, эрчим хүч зарцуулалт;
- (v) Үүссэн бодисуудаас орчинд үзүүлэх нөлөө, эрсдлийг аль болох бууруулах буюу түүнээс урьдчилан сэргийлэх;
- (vi) Ослоос хамгаалах, тэдгээрээс орчиндоо үзүүлэх үр дагаврыг багасгах;
- (vii) Ажлын байрны аюулгүй байдал болон мэргэжлийн холбогдолтой өвчлөл гаргахгүй байх явдлыг хангах;
- (viii) Үйлдвэрлэлд амжилттай нь шалгагдсан үйл ажиллагааны адил төстэй процесс, байгууламж, арга барил;
- (ix) Шинжлэх ухааны мэдлэг, ойлголтод гарсан технологийн дэвшил, өөрчлөлтүүд.

(б) Үүсч буй бодисуудыг бууруулах ерөнхий арга хэмжээ: Энэхүү Хавсралтад дурдсан химийн бодисыг үүсгэдэг процессыг ашиглах байгууламж байгуулах буюу хуучин байгууламжийг сайжруулах саналыг авч үзэхдээ ашгийн хувьд адил боловч дурдсан бодис үүсгэдэггүй арга барил, практикт илүү ач холбогдол өгнө. Тийм байгууламжийг байгуулах буюу үлэмж өөрчлөх тохиолдолд ашиглах тэргүүний арга техникийг тодорхойлохдоо V хэсгийн А-д дурдсан урьдчилан сэргийлэх арга

хэмжээнүүдээс гадна гадна дараахь арга хэмжээ, хандлагыг авч үзэж болно. Үүнд:

- (i) Ялгарсан хийг цэвэрлэх дулааны буюу катализаторын исэлдүүлэлт, тоос буулгах, шингээх гэх мэт сайжруулсан аргыг ашиглах;
- (ii) Дулаанаар үйлчлэх, идэвхгүйжүүлэх, химийн аргаар хоргүйжүүлэх зэрэг аргаар тунадас, хаягдал ус, хог хаягдал ба бохир усыг боловсруулж цэвэрлэхэд
- (iii) Битүү системд шилжих зэрэг замаар гарц хаягдлыг бууруулах буюу үгүй хийхэд хүргэх өөрчлөлт хийх;
- (iv) Шатаах температур, хугацаа зэрэг үзүүлэлтийг хянах замаар шаталтыг сайжруулах, энэ Хавсралтад дурдсан бодисууд үүсэхээс сэргийлэх процесст дэвшил гаргах.

В. Хүрээлэн буй орчинд халгүй тэргүүний практик

Талуудын Бага хурал хүрээлэн буй орчинд халгүй тэргүүний практикийн талаар удирдлага болгох зөвлөмж боловсруулж болно.

Хавсралт Г

МЭДЭЭЛЭЛД ТАВИХ ШААРДЛАГА, ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

1. Хавсралт А, Б буюу В-д химийн бодис нэмж оруулахаар санал тавьж буй Тал тухайн бодисыг дэд заалт (а)–д заасан байдлаар тодорхойлох ба түүний болон түүний хувирлын бүтээгдэхүүнүүдийн талаар дэд заалт (б)-гээс (д)-д заасан шалгуур үзүүлэлтүүдэд холбогдох мэдээллийг өгнө:

(а) Химийн чанар:

- (i) Нэр, түүний дотор үйлдвэрийн болон худалдааны нэр, төстэй нэгдлийн нэр, Олон улсын кодын бүртгэлийн дугаар, Цэвэр болон хэрэглээний химийн олон улсын холбоо (IUPAC)-ноос оноосон нэр;

- (ii) Бүтэц, түүний дотор изомеруудынх нь тодорхойлолт, бүтэц ба химийн анги бүлгийнх нь бүтэц;

(б) Удаан задрах чанар:

- (i) Тухайн бодисын усан дахь хагас задралын үе нь 2 сараас, хөрсөн дэх хагас задралын үе нь 6 сараас, чулуулаг дахь хагас задралын хугацаа нь 6 сараас тус тус илүү байгааг харуулах үзүүлэлтүүд;
- (ii) Эсвэл тухайн бодис нэн удаан задардаг тул энэхүү Конвенцид хамруулах шаардлагатай гэдгийг харуулах үзүүлэлтүүд;

(в) Био-хуримтлал:

- (i) Тухайн бодисын усны организм, биетэд байх биоконцентрацийн хүчин зүйл буюу био-хуримтлалын чадвар нь 5000-аас их, буюу тийм баримт үгүй тохиолдолд $\log K_{ow}$ (ионы үржвэрийн логарифмын утга) нь 5-аас их байгааг харуулах үзүүлэлтүүд;
- (ii) Химийн бодис бусад талаар ч асуудал, уршиг тарих шинжтэйг, тухайлбал биологийн бусад төрөл зүйлд хуримтлагдахдаа амархан, хоруу чанар ихтэй буюу эсвэл хүрээлэн буй орчинд хортойг харуулах үзүүлэлтүүд;
- (iii) Био-хуримтлагдах чадвар нь Конвенцид хамааруулах хангалттай үндэслэл болж байгааг харуулах амьд байгаль дахь хяналтын үзүүлэлтүүд.

(г) Хүрээлэн буй орчинд хол тархах чадвар:

- (i) Эх үүсвэрээсээ хол, түгшмээр их тархсан байдал;
- (ii) Агаар, ус болон нүүдэллэдэг организм, биетээр дамжин хүрээлэн буй орчинд хол тархах чадварыг нь харуулсан хяналтын үзүүлэлтүүд;
- (iii) Тухайн бодисын агаар, ус, нүүдэллэдэг организм, биетээр дамжин эх үүсвэрээсээ хол тархах чадварыг

харуулах хүрээлэн буй орчны шинж чанар буюу загварын үзүүлэлт. Агаараар дамжин тархдаг бодисуудын хувьд тэдгээрийн агаар дахь хагас задралын хугацаа нь 2 өдрөөс илүү байна.

(д) Сөрөг нөлөө

- (i) Хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчинд үзүүлж буй сөрөг нөлөө нь тухайн бодисыг энэхүү Конвенцийн хүрээнд хамруулах үндэслэл болох үзүүлэлтүүд
- (ii) Хүний эрүүл мэнд буюу хүрээлэн буй орчинд хохирол учруулах боломжийг нь илтгэсэн аюултай буюу хортой чанарынх нь үзүүлэлтүүд

2. Санал гаргагч Тал тухайн бодистой холбогдуулан болгоомжлох үндэслэлийг тайлбарласан мэдэгдэл хийнэ. Чингэхдээ боломжтой бол түүний хүрээлэн буй орчинд тархсны нь улмаас хоруу чанарынх нь тогтоогдсон болон хүрч болзошгүй түвшинтэй нь харьцуулсан үзүүлэлтүүдийг тусгах бөгөөд мөн дэлхий нийтээр хяналт тавих шаардлагатайг анхааруулсан товч мэдэгдэл хийнэ.

3. Санал гаргагч Тал 8 дугаар зүйлийн 6 дугаар заалтад дурдсан саналыг хэлэлцэхэд тус дөхөм болох нэмэлт мэдээллээр боломжийн хэрээр хангана. Саналыг боловсруулахдаа ямар ч эх үүсвэрээс мэргэжлийн туслалцаа авч болно.

Хавсралт Д

ЭРСДЛИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТОД ХОЛБОГДОХ МЭДЭЭЛЭЛД ТАВИХ ШААРДЛАГА

Энэхүү хяналт нь тухайн бодис нь хүний эрүүл мэнд ба/ буюу хүрээлэн буй орчинд дэлхий дахиныг хамарсан арга хэмжээ авахыг шаардсан ноцтой хохирол учруулахад хүргэж болзошгүй эсэхийг үнэлэх зорилготой. Үүний тулд Хавсралт Г-д дурдсан мэдээллийг дэлгэрүүлэх, үнэлэхэд чиглэсэн бөгөөд дараахь төрлийн мэдээллийг тусгасан эрсдлийн тодорхойлолтыг боловсруулна:

- (a) Зохих үед дараахь зүйлийг агуулсан эх үүсвэрүүд:

- (i) Хэмжээ ба байршлыг тусгасан үйлдвэрлэлийн үзүүлэлтүүд;
 - (ii) Хэрэглээ;
 - (iii) Хаях, алдах, ялгарах зэрэгт үүссэн бодис, зүйлс.
- (б) Олон тооны химийн бодисуудын хоруу чанарын харилцан үйлчлэлийн үнэлгээ;
- (в) Тухайн бодисын физик химийн шинж чанар, задрал, тэдгээр нь тухайн бодисын хүрээлэн буй орчинд тархах, нэг орчингоос нөгөө орчинд шилжих, задарч бусад химийн бодист хувирахад хэрхэн нөлөөлж байгаа зэргийг тусгасан хүрээлэн буй орчны үзүүлэлтүүд. Биоконцентрац буюу био-хуримтлалын хүчин зүйлийн хэмжигдсэн утгууд дээр тулгуурласан тодорхойлолттой хяналтын тийм үзүүлэлтүүд нь энэ шаардлагыг хангаж байгаа эсэхийг авч үзэхээс бусад тохиолдолд танилцах боломжтой байх ёстой ;
- (г) Хяналтын үзүүлэлтүүд;
- (д) Ялангуяа хүрээлэн буй орчинд тархсны улмаас хэсэгчлэн өртсөн байдал. Үүнд био-боломжийн тухай мэдээллийг тусгасан байна;
- (е) Үндэсний болон олон улсын эрсдлийн үнэлгээ, тодорхойлолт, бүтээгдэхүүний шошгод тусгах мэдээлэл болон уршиг аюулын ангилал;
- (ё) Тухайн бодисын олон улсын Конвенц дахь статус.

Хавсралт Е

НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ХОЛБОГДОЛТОЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Энэхүү Конвенцид хамруулахаар авч үзэж буй бодисуудад хяналт тавих бүхий л хувилбарыг, түүний дотор зохицуулах, устгах асуудлыг тусгасан үнэлгээ хийнэ. Үүний тулд хяналтын арга хэмжээнд холбогдолтой нийгэм-эдийн засгийн асуудлуудын тухай мэдээллээр хангаж, Талуудын Бага хурлаас шийдвэр гаргах боломжийг олгоно. Тийм мэдээлэл нь Талуудын өөр өөр боломж чадавхи, нөхцөл байдлыг тусгах бөгөөд дараахийг авч үзсэн байна.

- (а) Эрсдлийг багасгах зорилгыг хэрэгжүүлэх боломжийн хяналтын арга хэмжээний үр дүн;

- (i) Техникийн боломж; болон
 - (ii) Зардал, түүний дотор хүрээлэн буй орчин, эрүүл мэндийг хамгаалахтай холбогдсон өртөг зардал
- (б) Альтернатив бүтээгдэхүүн, процесс:
- (i) Техникийн боломж;
 - (ii) Зардал, түүний дотор хүрээлэн буй орчин, эрүүл мэндийг хамгаалахтай холбогдсон өртөг зардал;
 - (iii) Үр ашиг;
 - (iv) Эрсдэл;
 - (v) Олдоц;
 - (vi) Хүртээмж.
- (в) Хяналтын арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд нийгэмд гарах эерэг ба/ буюу сөрөг нөлөө.
- (i) Нийтийн эрүүл мэндийг хамгаалах, түүний дотор байгаль орчны болон мэргэжлийн өвчлөлийг анагаах;
 - (ii) Усны болон ойн аж ахуйг хамарсан хөдөө аж ахуй;
 - (iii) Амьд байгаль (биологийн төрөл зүйл);
 - (iv) Эдийн засгийн асуудлууд;
 - (v) Тогтвортой хөгжилд хүргэх хөдөлгөөн; болон
 - (vi) Нийгмийн өртөг зардал.
- (г) Хог хаягдалтай холбогдсон үр дагавар (тухайлбал, пестицидийн хуучин нөөцийг устгах, бохирдсон газрыг цэвэршүүлэх)
- (i) Техникийн боломж; болон
 - (ii) Өртөг зардал.
- (д) Мэдээлэлтэй танилцах, олон нийтэд таниулах боломж ;

- (е) Хянах, ажиглалт явуулах чадавхи;
- (ё) Үндэсний буюу бүс нутгийн хэмжээнд авсан арга хэмжээ, түүний дотор орлуулах зүйлийн болон эрсдлийн менежментийн холбогдолтой бусад мэдээлэл.

----- оОо -----

Ambassade van het
Koninkrijk der Nederlanden

Mongolia

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яаманд Нидерландын вант Улсын Засгийн газар, Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Хөгжлийн Хөтөлбөрөөс хэрэгжүүлж буй “Байгаль орчны засаглалыг бэхжүүлэх төсөл”-ийн санхүүжилтээр энэхүү дугаарыг хэвлэв.

УИХ-ын Тамгын газрын Хэвлэх хэсэгт 750 ширхэг хэвлэв.

46 хх. 2010 он

Хаяг:

“Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн редакци.
Улаанбаатар-12, Төрийн ордон 124 тоот
И-мэйл: turiin_medeel@parliament.mn
Утас: 262420, 329612